BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W 2012 ROKU

WARSZAWA, MARZEC 2013

SPIS TREŚCI:

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R. 4
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA 4
2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY 6
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY 9
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY 9
2. BILANS 12
2.1. Aktywa Grupy 12
2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów 12
2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku 13
2.1.3. Kredyty i pożyczki 13
2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym 14
2.1.5. Jakość portfela kredytowego 15
2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy 15
2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem 15
2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy 16
2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach 17
2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku 18
2.2.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych 18
2.2.6. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym 18
3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY. 18
4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI 19
5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY 19
6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY 19
6.1. Kierunki rozwoju Banku 19
6.2. Kierunki rozwoju Grupy 20
7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ 20
7.1. Działalność bankowa 20
7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego 20
8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY 21
8.1. Produkty bankowe 21
8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek 21
8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska 22
8.4. Segment klientów korporacyjnych 23
8.5. Segment finansów publicznych 24
8.6. Segment klientów detalicznych 25
8.7. Działalność maklerska 30
8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy 31
8.9. Bankowość inwestycyjna 32
8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi 33
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE 33
1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI 33
1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity 33
1.2. Ryzyko płynności 33
1.3. Ryzyko stopy procentowej 34
1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej 34
1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej 35
1.4. Ryzyko walutowe 36
1.5. Ryzyko cen akcji i towarów 37
1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności 37
1.7. Ryzyko kredytowe 38
1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń 41
2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ 41
3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI 43
3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi 43
3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań 43
IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU 43
1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ 43
1.1. Struktura Grupy Kapitałowej 43
1.2. Uzależnienie od partnerów 45
2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU 45
2.1. Umowy znaczące 45

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru ... 45
2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych ... 46
2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych ... 46
2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych ... 46
3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA ... 47
4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH ... 47
5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI ... 47
6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA ... 48
7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ ... 48
8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE ... 48
9. GŁÓWNE INWESTYCJE ... 48
10. KADRY ... 48
10.1. Szkolenia ... 48
10.2. Program akcji pracowniczych ... 49
10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających ... 50
11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R. ... 51
11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny ... 51
11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego ... 51
11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych. ... 52
11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku. ... 52
11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych ... 52
11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych. ... 53
11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających. ... 53
11.8. Zasady zmiany Statutu Banku. ... 53
11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania. ... 53
11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania ... 55
11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu ... 61
11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących ... 61
12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM ... 62
13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA ... 62
14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA ... 63

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R.

1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W 2012 r. tempo wzrostu produktu krajowego brutto obniżyło się osiągając 2,0% wobec 4,3% wzrostu w 2011 r. Począwszy od I kwartału 2012 r., w którym gospodarka odnotowała wzrost PKB o 3,6% r/r, kolejne kwartały przyniosły sukcesywny spadek tempa wzrostu gospodarczego w okolice 1% r/r w IV kw. Postępujący spadek tempa krajowego wzrostu gospodarczego był wynikiem silnego osłabienia dynamiki nakładów inwestycyjnych, głównie w wyniku ograniczania inwestycji infrastrukturalnych oraz osłabienia konsumpcji prywatnej w warunkach wyraźnego obniżenia dynamiki realnych dochodów do dyspozycji. Do obniżenia tempa wzrostu gospodarczego przyczyniło się także pogorszenie sytuacji na rynku pracy i utrzymująca się wysoka inflacja. Na koniec 2012 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 13,4% wobec 12,5% w grudniu 2011 r. Liczba bezrobotnych wzrosła o ponad 150 tys. do 2 137 tys. osób na koniec 2012 r.

W pierwszych trzech kwartałach 2012 r. inflacja mierzona wskaźnikiem CPI pozostawała na podwyższonym poziomie powyżej 3,5% tj. górnej granicy przedziału dopuszczalnych wahań inflacji wokół celu inflacyjnego NBP. Dopiero w IV kwartale nastąpił gwałtowny spadek dynamiki cen w wyniku spadku cen paliw, niższej dynamiki cen żywności, słabej presji popytowej i kosztowej w gospodarce oraz aprecjacji złotego. W rezultacie na koniec roku wskaźnik roczny inflacji obniżył się do 2,4%, kształtując się lekko poniżej celu inflacyjnego NBP (2,5%). Wskaźnik inflacji średniorocznej wyniósł w 2012 r. 3,7% wobec 4,3% w 2011 r.

W I poł. 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) kontynuowała zapoczątkowany w 2011 r. cykl zaostrzania polityki pieniężnej, podwyższając w maju 2012 r. stopy procentowe o 25 pkt. bazowych - do 4,75% dla stopy referencyjnej NBP. W IV kw. pod wpływem postępującego spowolnienia aktywności gospodarki oraz bieżącego i oczekiwanego spadku inflacji RPP przeszła do fazy rozluźniania polityki pieniężnej. RPP dwukrotnie (w listopadzie i grudniu) obniżyła stopy procentowe do poziomu 4,25% dla stopy referencyjnej NBP. Dokonane obniżki stóp procentowych NBP oraz nasilenie oczekiwań rynkowych na kontynuację cyklu rozluźniania polityki pieniężnej w 2013 r. poskutkowały spadkiem stawek pożyczek na rynku międzybankowym WIBOR. Stawka WIBOR 3M obniżyła się do poziomu 4,11% na koniec 2012 r. wobec 4,99% na koniec 2011 r.

Dynamika PKB w latach 2000-2012

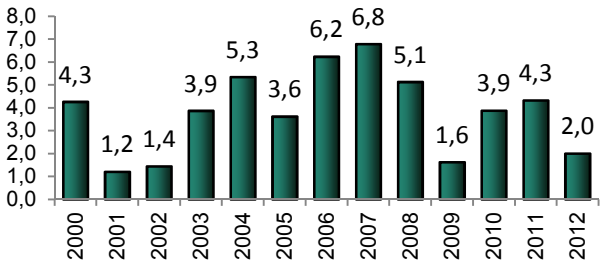

Stopa bezrobocia rejestrowanego w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012

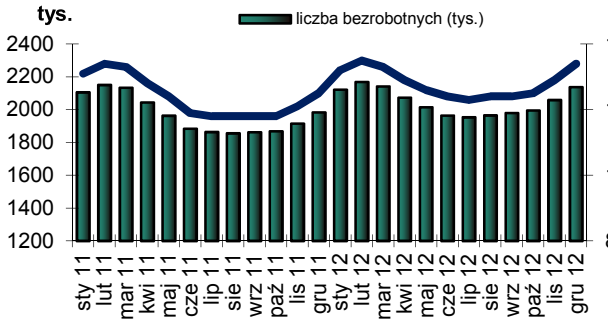

Inflacja w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012 w ujęciu rocznym i miesięcznym (%)

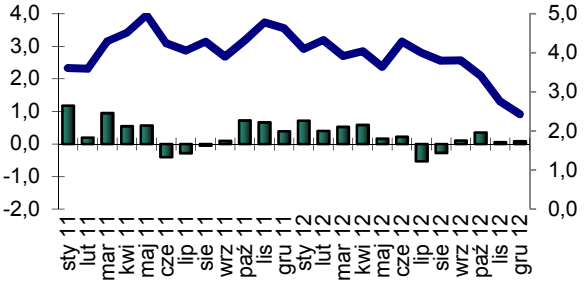

Po okresie podwyższonej zmienności na międzynarodowych rynkach finansowych w I półroczu 2012 r. (najpierw silna poprawa sytuacji w I kw. w reakcji na korzystniejsze od oczekiwań dane dotyczące największych gospodarek świata, a następnie gwałtowne pogorszenie w II kw. w wyniku wzrostu obaw o przyszłość strefy euro i osłabienie koniunktury w gospodarce światowej), w II połowie roku sytuacja na globalnym rynku finansowym stabilizowała się. Czynnikami, które przyczyniły się do poprawy sytuacji rynkowej były działania banków centralnych strefy euro i USA. We wrześniu ub.r. Europejski Bank Centralny ogłosił wprowadzenie nowego programu skupu obligacji skarbowych państw strefy euro najsilniej dotkniętych kryzysem fiskalnym. Z kolei Rezerwa Federalna zdecydowała o uruchomieniu nowych programów ilościowego luzowania polityki pieniężnej. Równolegle, napływające dane z gospodarek USA i Chin świadczyły o stopniowym przyspieszeniu tempa wzrostu PKB, zaś dane ze strefy euro świadczyły o braku nasilenia tendencji recesyjnych. W reakcji na te działania w polityce gospodarczej i stabilizującą się sytuację makroekonomiczną, na globalnym rynku finansowym wzrósł popyt na aktywa o wyższym profilu ryzyka, skutkując wzrostem notowań akcji i wzmocnieniem walut rynków wschodzących. Perspektywa kontynuacji ilościowego rozluźniania polityki pieniężnej w USA w połączeniu ze spadkiem obaw rynkowych o eskalację kryzysu w strefie euro wpłynęła na umocnienie euro.

Stawki WIBOR w okresie grudzień 2010 - grudzień 2012

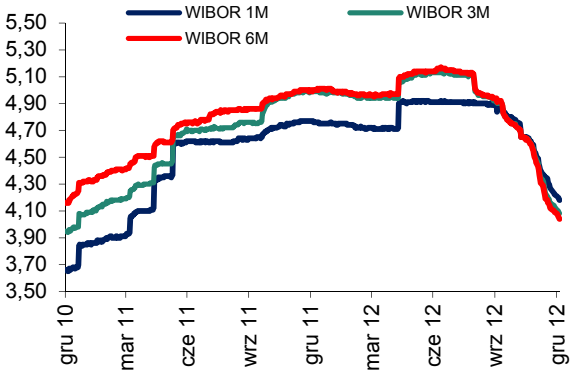

Kursy walut w okresie grudzień 2011 - grudzień 2012

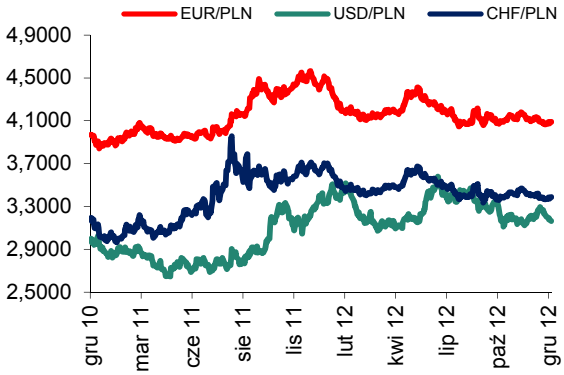

Poprawa globalnych warunków rynkowych skutkowała w II połowie roku umocnieniem kursu złotego. Na koniec grudnia 2012 r. kurs złotego ukształtował się na poziomie 4,08 złotego za euro, 3,10 złotego za dolara amerykańskiego oraz 3,39 złotego za franka szwajcarskiego. W skali całego roku złoty zyskał 7,4% na wartości wobec euro, 9,3% wobec dolara amerykańskiego oraz 6,8% wobec franka szwajcarskiego.

W 2012 r. rentowności krajowych skarbowych papierów wartościowych znacząco obniżyły się. W szczególności spadek ten nasilił się w II poł. roku w warunkach wzrostu oczekiwań na obniżki stóp procentowych NBP oraz spadku premii za ryzyko na globalnym rynku finansowym skutkujących silnym napływem kapitału zagranicznego na krajowy rynek obligacji. W skali całego roku spadek rentowności obligacji skarbowych wyniósł, w zależności od terminu zapadalności obligacji, od 180 do 220 pkt. bazowych.

2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY

Rating

W dniu 4 czerwca 2012 r. agencja Fitch Ratings Ltd, w wyniku badania ratingowego, podtrzymała, a dniu 14 grudnia 2012 r. potwierdziła wiarygodność kredytową Banku i utrzymała ratingi dla BOŚ S.A. na następującym poziomie:

Długoterminowy rating podmiotu („IDR")	BBB	dla poziomu inwestycyjnego skala: AAA, AA, A, BBB; dla poziomu spekulacyjnego skala: BB, B, CCC, CC, C, DDD, DD, D; oba poziomy z możliwością dodania znaku + lub - w zależności od głównej kategorii ratingowej, znaki te nie są dodawane do kategorii AAA oraz kategorii poniżej CCC
Rating krótkoterminowy	F3	w skali ocen od najwyższej do najniższej: F1, F2, F3, B, C, D; kategoria F1 może mieć dodany znak +
Viability rating	bb	w skali ocen od najwyższej do najniższej: aaa, aa, a, bbb, bb, b, ccc, cc, c, f , z możliwością dodania znaków „+" i „-" znaki te nie są dodawane do kategorii aaa oraz kategorii poniżej ccc
Rating wsparcia	2	w skali ocen od najwyższej do najniższej: 1, 2, 3, 4, 5 z możliwością dodania litery T.

Perspektywa ratingu podmiotu oraz długoterminowego ratingu krajowego pozostaje Stabilna.
Oceny perspektywy ratingu: od Pozytywnej poprzez Stabilną do Negatywnej. Ocena Pozytywna świadczy o możliwości podwyższenia ratingu IDR w przyszłości, ocena Stabilna – o utrzymaniu bez zmian, a ocena Negatywna – o możliwości obniżenia.

Informacja o podtrzymaniu ratingu przez Fitch Ratings została zawarta w raporcie bieżącym nr 34/2012 z dnia 4 czerwca 2012 r., natomiast informacja o potwierdzeniu ratingu w raporcie bieżącym nr 64/2012 z dnia 14 grudnia 2012 r.

Oferta publiczna akcji zwykłych na okaziciela serii P

W 2012 r. na podstawie Uchwały nr 5/2011 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 września 2011 r. BOŚ S.A. przeprowadził ofertę publiczną akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda. Subskrypcją w ramach oferty publicznej zostało objętych 6,5 mln akcji serii P. Cena emisyjna została ustalona na poziomie 35 zł. Wpływy brutto z tytułu emisji wyniosły 227,5 mln złotych. Globalnymi koordynatorami oferty i prowadzącymi księgę popytu byli ING Securities S.A. i ING Bank N.V., Oddział w Londynie. Krajowym Menedżerem był DM BOŚ S.A. Rolę oferujących pełnili ING Securities S.A. i DM BOŚ S.A.

Wybrane informacje dotyczące oferty:

- w dniu 10 kwietnia 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) zatwierdziła prospekt emisyjny akcji Banku sporządzony na potrzeby oferty publicznej nie więcej niż 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW akcji serii P oraz nie więcej niż 6,5 mln praw do akcji serii P;
- zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Detalicznych były przyjmowane od dnia 12 do 19 kwietnia 2012 r. Zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych były przyjmowane od dnia 23 do dnia 25 kwietnia 2012 r. (budowa księgi popytu 18-19 kwietnia 2012r.);
- w dniu 19 kwietnia 2012 r. Bank, w porozumieniu z Globalnymi Koordynatorami, ustalił, że:
  - cena emisyjna jednej akcji oferowanej w ofercie publicznej – 35 zł;
  - ostateczna liczba akcji oferowanych w ofercie publicznej – 6,5 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych – 6 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Detalicznych – 0,5 mln;
- akcje serii P zostały przydzielone w dniu 26 kwietnia 2012 r.;
- wartość przeprowadzonej subskrypcji wyniosła 227,5 mln zł. Zgodnie z szacunkami Banku koszty poniesione w związku z emisją akcji serii P wyniosły ok. 9,4 mln zł. W księgach rachunkowych Banku poniesione koszty emisji zostały rozliczone z kapitałem zapasowym powstałym z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii P ponad ich wartość nominalną;

- w dniach 16 – 25 maja 2012 ING Bank nabył 33 095 praw do akcji serii P w ramach prowadzonych działań stabilizacyjnych;
- w dniu 15 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku w wyniku emisji 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P. W wyniku rejestracji emisji akcji serii P kapitał zakładowy Banku wzrósł z kwoty 163 732 450 zł do kwoty 228 732 450 zł. Po rejestracji emisji kapitał zakładowy Banku dzieli się na 22 873 245 akcji o wartości nominalnej 10,00 zł każda, w tym 6,5 mln akcji serii P;
- Zarząd GPW w dniu 28 czerwca 2012 r. w drodze uchwały wyznaczył 29 czerwca 2012 r. jako dzień ostatniego notowania praw do akcji serii P oraz wprowadził z dniem 2 lipca 2012 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 6,5 mln akcji serii P, pod warunkiem dokonania przez KDPW w dniu 2 lipca 2012 r. rejestracji tych akcji i oznaczenia kodem PLBOS0000019.

Emisje obligacji

- **Emisja obligacji serii G**
  W dniu 28 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii G w wysokości 100 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 8/2012 z dnia 28 lutego 2012 r. Zarząd Banku poinformował w raporcie bieżącym nr 13/2012 z dnia 15 marca 2012 r. o wprowadzeniu obligacji serii G do obrotu na rynku Catalyst oraz wyznaczeniu pierwszego dnia notowania. W dniu 16 maja 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających BOŚ S.A. kwoty 100 mln zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji obligacji na okaziciela serii G. Informacja o decyzji KNF została zawarta w raporcie bieżącym nr 26/2012 z dnia 17 maja 2012 r.
- **Emisja obligacji serii H**
  W dniu 27 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii H przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 26/2012 z dnia 14 lutego 2012 r. w wysokości 185 mln zł. Emisja obligacji serii H zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dnia 27 lutego 2012 r.
- **Emisje obligacji serii KT.**
  W 2012 r. odbyło się dwanaście emisji obligacji krótkoterminowych, serie od K.T.1.1 – KT.1.12 o łącznej wartości 610 mln zł.:
  - w dniu 18 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.1 w wysokości 60 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 36/2012 z dnia 19 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 22 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.2 w wysokości 47 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 40/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 12 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.3 w wysokości 30 mln złotych zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 50/2012 z dnia 12 lipca 2012 r.,
  - w dniu 19 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.4 w wysokości 105 mln zł zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 52/2012 z dnia 19 lipca 2012 r.,
  - w dniu 24 sierpnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.5 w wysokości 100 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 54/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r.,
  - w dniu 6 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.6 w wysokości 30 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 55/2012 z dnia 6 września 2012 r.,
  - w dniu 26 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.7 w wysokości 55 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. oraz Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 56/2012 z 26 września 2012 r.,
  - w dniu 7 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.8 w wysokości 20 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 59/2012 z dnia 7 listopada 2012 r.,
  - w dniu 22 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.9 w wysokości 40 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A.. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 60/2012 z dnia 22 listopada 2012 r.,

- w dniu 28 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.10 w wysokości 27 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 61/2012 z dnia 28 listopada 2012 r.,
- w dniu 7 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.11 w wysokości 70 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 63/2012 z dnia 7 grudnia 2012 r.,
- w dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.12 w wysokości 26 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 66/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.,

- **Emisja obligacji serii I**
  W dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii I przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 358/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w wysokości 53,1 mln zł. Emisja obligacji serii I zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 65/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.

Emisje zostały wykorzystane na finansowanie akcji kredytowej oraz poprawę struktury bilansu Banku.

- **Wykup obligacji serii C**
  W dniu 30 listopada 2012 r. został zrealizowany przedterminowy wykup obligacji serii C o łącznej wartości nominalnej 33,7 mln zł. Wykupione obligacje zostały umorzone. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 62/2012 z dnia 30 listopada 2012 r.

Sektor budowlany
W roku 2012 uzewnętrzniła się niekorzystna sytuacja w sektorze budowlanym i branżach powiązanych, co nakłada na Bank wymóg podejmowania dodatkowych działań mających na celu ograniczenie ryzyka na portfelu wygenerowanym w tym obszarze.

Przedsięwzięcia w obszarze Wsparcia
W 2012 r. został uruchomiony produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy w ramach realizowanego Projektu CSB. Prowadzone prace projektowe wiązały się z uruchomieniem trzech głównych, spośród kilkunastu dostępnych modułów systemu def3000: def3000/CB (core banking), def3000/GL (general ledger) def3000/TR (treasury) oraz dodatkowego modułu do obsługi rozliczeń międzybankowych def3000/CL (clearing). Przygotowane i uruchomione zostały także interfejsy do integracji z pozostałymi systemami eksploatowanymi w Banku. Zamykając w nowym systemie księgi rachunkowe za rok 2012, Bank zakończył stabilizację działania systemu.

Implementacja Centralnego Systemu Bankowego była bardzo ważnym krokiem w zakładanym planie strategicznego rozwoju BOŚ Banku. Nowe możliwości, jakie stworzyła jego realizacja pozwalają na dalszy rozwój Banku, zapewnienie większej konkurencyjności na rynku oraz zwiększenie możliwości sprzedażowych. Dzięki temu w kolejnych latach zakładane jest efektywne zwiększanie liczby rachunków klientowskich i poszerzanie zakresu świadczonych usług przy obniżeniu kosztów działania Banku. Z uruchomieniem Centralnego Sytemu Bankowego wiązało się zakończenie kilku innych znaczących dla Banku projektów powiązanych z wdrożeniem CSB. Zakończono w szczególności prace związane z dostosowaniem hurtowni danych i systemów sprawozdawczych do nowego systemu centralnego oraz prace związane z platformą integracyjną pozwalającą na usprawnienie wymiany informacji pomiędzy systemami. Realizowano rozpoczęte w roku poprzednim inne projekty objęte Zintegrowanym Systemem Informatycznym, rozpoczęto realizację kolejnych 8 projektów, głównie w obszarze wsparcia sprzedaży i ryzyka finansowego. Ogółem w 2012 roku uruchomiono produkcyjnie 11 (łącznie z CSB) systemów informatycznych.

Inicjatywa JESSICA
Bank, działając w ramach inicjatywy JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), jako Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego podpisał w 2012 roku umowy dotyczące realizacji ośmiu projektów miejskich z wykorzystaniem środków z inicjatywy JESSICA. Łączny koszt realizacji tych inwestycji wyniesie 188 mln zł, z czego blisko 72 mln zł stanowić będzie pożyczka ze środków finansowych inicjatywy JESSICA. Pozostała kwota to głównie finansowanie uzupełniające BOŚ S.A. i środki własne inwestora.

Zagraniczny oddział DM BOŚ S.A.

Spółka zależna Banku, Dom Maklerski BOŚ S.A., poszerzyła terytorialny obszar swoich usług. W dniu 9 lutego 2012 r. został wpisany do polskiego rejestru sądowego zagraniczny Oddział DM BOŚ S.A., a od dnia 29 lutego 2012 r. jest on zarejestrowany również w Republice Czeskiej. Oddział rozpoczął działalność operacyjną pod koniec I półrocza 2012 r. Zakres działalności maklerskiej oddziału obejmuje wyłącznie obsługę rynku forex.

Znaczące umowy

- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 2/2012 z dnia 9 lutego 2012 r.), że w dniu 8 lutego 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. EIB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 12 lat przeznaczone dla małych i średnich firm oraz jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.
- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 15/2012 z dnia 27 marca 2012 r.), że w dniu 26 marca 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB). CEB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 15 lat przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt będzie wykorzystany w transzach. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	900 180	826 615	8,9
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	-616 025	-553 519	11,3
Wynik z tytułu odsetek	**284 155**	**273 096**	**4,0**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	136 529	141 783	-3,7
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-30 216	-31 296	-3,5
Wynik z tytułu opłat i prowizji	**106 313**	**110 487**	**-3,8**
Przychody z tytułu dywidend	3 746	3 726	0,5
Wynik na działalności handlowej	32 040	74 910	-57,2
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	27 071	4 465	506,3
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	**- 2 102**	**-**	x
Wynik z pozycji wymiany	22 116	30 349	-27,1
Pozostałe przychody operacyjne	8 632	8 303	4,0
Pozostałe koszty operacyjne	-11 891	-9 859	20,6
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-54 035	-42 598	26,8
Ogólne koszty administracyjne	-373 607	-375 988	-0,6
WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
ZYSK BRUTTO	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
Obciążenia podatkowe	-4 944	-14 473	-65,8
- część bieżąca	-7 084	-16 010	-55,8
- część odroczona	2 140	1 537	39,2
ZYSK NETTO	**37 494**	**62 418**	**-39,9**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła wyższy o 4,0% wynik z tytułu odsetek w porównaniu do roku poprzedniego. Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze wzrosły o 8,9%. Wzrost był efektem wyższej przychodowości odsetkowej portfela kredytowego związanej ze wzrostem rynkowych stóp procentowych, jak również z odnawianiem się portfela na wyższych marżach. Największy wartościowo przyrost przychodów z tytułu odsetek dotyczył odsetek od kredytów i pożyczek – o 35,2 mln zł (o 5,4%) oraz odsetek od instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności - o 35,0 mln zł (o 20,0%).

Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze zwiększyły się o 11,3%. Wzrost kosztów odsetkowych z tytułu instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji wyniósł 63,8%, tj. 63,4 mln zł, przy wzroście ich wolumenu o 31,6% wobec stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. Zwiększenie kosztów finansowania ma związek z zastąpieniem obligacjami własnymi Banku, depozytów wycofanych przez podmioty, na które zmiana Ustawy o finansach publicznych nałożyła obowiązek trzymania środków w BGK.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Kredytów i pożyczek, w tym od:	**684 257**	**649 062**	**5,4**
- Banków	5 491	4 745	15,7
- Klientów	678 766	644 317	5,3
Instrumentów finansowych	209 612	174 625	20,0
Transakcji zabezpieczających	6 311	2 020	212,4
Pozostałe	-	908	x
Razem	**900 180**	**826 615**	**8,9**
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	**405 403**	**410 062**	**-1,1**
- Banków	5 439	8 090	-32,8
- Klientów	399 964	401 972	-0,5
Kredytów i pożyczek, w tym od:	29 040	40 916	-29,0
- Banków	14 776	16 668	-11,4
- Klientów	14 264	24 248	-41,2
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	18 887	3 240	482,9
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	162 695	99 301	63,8
Razem	**616 025**	**553 519**	**11,3**

Wzrost koszów odsetkowych z tytułu środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty wyniósł 15,6 mln zł i wynikał z kosztów poniesionych na obsługę środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty, w ramach których finansowane są inicjatywy JESSICA.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej	29 162	29 564	-1,4
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	-	1 007	x
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	35 339	46 395	-23,8
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 639	63 514	12,8
Pozostałe opłaty	389	1 303	-70,1
Razem	**136 529**	**141 783**	**-3,7**
Koszty z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty z działalności maklerskiej	12 216	16 366	-25,4
Opłaty z tytułu kart płatniczych	10 528	9 405	11,9
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	804	826	-2,7
Opłaty od rachunków bieżących	4 258	2 520	69,0
Pozostałe opłaty	2 410	2 179	10,6
Razem	**30 216**	**31 296**	**-3,5**

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji uległ zmniejszeniu o 3,8%, tj. o 4,2 mln zł. Grupa osiągnęła wyższe przychody z opłat za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie o 12,8% (8,1 mln zł). Jednak przychody ogółem Grupy z tytułu opłat i prowizji zmniejszyły się o 3,7%.

Na obniżenie wyniku Grupy największy wpływ miały niższe o 23,8% (11,1 mln zł) przychody z opłat z tytułu operacji papierami wartościowymi, głównie ze względu na niższe przychody Domu Maklerskiego BOŚ S.A. na skutek mniejszej aktywności klientów indywidualnych na GPW w warunkach dekoniunktury.

Główny element pozycji przychody z tytułu dywidend w 2012 r. stanowi dywidenda ze spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3 437 tys. zł (w 2011 r. 3 432 tys. zł) oraz WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 211 tys. zł (w 2011 r. 196 tys. zł).

Wynik na działalności handlowej wyniósł 32,0 mln zł w 2012 r. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wynik był niższy o 57,2%, przede wszystkim ze względu na spadek wyniku z działalności handlowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. o 24,3 mln zł, (o 50,8%), głównie z powodu niższego wyniku z operacji kontraktami różnic kursowych, jak i pozostałymi pochodnymi instrumentami finansowymi. Wynik Banku z działalności handlowej zmniejszył się o 18,4 mln zł (o 68,3%), ze względu na niższe przychody z finansowych instrumentów pochodnych, w tym w szczególności swapów walutowych oraz terminowych transakcji wymiany walut.

Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych wzrósł do 27,1 mln zł. Jest to efekt wykorzystania sprzyjających zmian cen obligacji Skarbu Państwa i sprzedaży przez Bank obligacji z portfela przeznaczonego do sprzedaży.

Wynik z pozycji wymiany uległ zmniejszeniu o 27,1% głównie na skutek mniejszej wartości kredytów w walutach obcych udzielonych w 2012 r. w porównaniu z 2011 r. Spadek sprzedaży kredytów walutowych miał związek z implementacją przez Bank Rekomendacji KNF, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów walutowych oraz konserwatywną polityką Banku w zakresie marż odsetkowych.

W 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego mniej korzystnie ukształtował się wynik odpisów z tytułu utraty wartości w wysokości (54,0) mln zł, wobec (42,6) mln zł na 31 grudnia 2011 r. Wzrost pozycji ma związek z utworzeniem odpisów na ekspozycje w branży budowlanej oraz w segmencie detalicznym.

Ogólne koszty administracyjne Grupy zmniejszyły się o 0,6% wobec 2011 r., przy wzroście skali działania mierzonej wzrostem aktywów o 7,9%. Koszty rzeczowe Grupy uległy zmniejszeniu o 7,8%, tj. o 10,9 mln zł, głównie na skutek zmniejszenia wydatków na marketing. Grupa odnotowała wzrost kosztów składki na BFG o 13,4%, tj. o 1,1 mln zł oraz amortyzacji o 15,3%, tj. 4,8 mln zł.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Świadczenia pracownicze	**183 342**	**183 125**	**0,1**
Koszty administracyjne, w tym:	**154 358**	**161 722**	**-4,6**
- koszty rzeczowe	128 836	139 777	-7,8
- podatki i opłaty	6 580	5 148	27,8
- składka i wpłaty na BFG	9 270	8 174	13,4
- składka i wpłaty na KNF	2 465	2 388	3,2
-pozostałe	7 207	6 235	15,6
Amortyzacja, w tym:	**35 907**	**31 141**	**15,3**
- od środków trwałych	21 924	20 979	4,5
- od wartości niematerialnych	13 983	10 162	37,6
Razem	**373 607**	**375 988**	**-0,6**

Tempo wzrostu świadczeń pracowniczych wyniosło 0,1% i było niższe do wskaźnika inflacji, przy niewielkim spadku zatrudnienia.

	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	osoby		%
BOŚ S.A.	1 745	1 746	-0,1
Spółki zależne	234	235	-0,4
Razem zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	**1 979**	**1 981**	**-0,1**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk brutto w wysokości 42,4 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego wynik był niższy o 44,8%. Wynik netto wyniósł 37,5 mln zł i był niższy o 39,9%.

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy oraz metodologię ich obliczenia:

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)[1]	2,9	5,6	-2,7
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)[2]	0,2	0,4	-0,2
Marża odsetkowa na aktywach ogółem[3]	1,7	1,8	-0,1
Koszty/dochody (C/I)[4]	80,0	76,4	3,6

1) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów z początku i końca okresu

2) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu z początku i końca roku

4) relacja ogólnych kosztów administracyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń, wyniku z pozycji wymiany i pozostałych przychodów operacyjnych

Zmniejszenie wskaźnika ROE ma związek ze wzrostem kapitałów w wyniku przeprowadzonej przez Bank emisji akcji serii P oraz niższym zyskiem netto Grupy. Wzrost kapitałów własnych z tytułu publicznej emisji akcji pod koniec II kwartału 2012 r., spowodował obniżenie wskaźnika, a jednocześnie pozyskane środki nie przełożyły się w pełni na wzrost akcji kredytowej.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Współczynnik wypłacalności	15,26	12,24	3,02
Współczynnik Tier 1	11,59	9,72	1,87
Kredyty/depozyty*	94,2	99,5	-5,3

*Kredyty i pożyczki udzielone klientom/zobowiązania wobec klientów

Współczynnik wypłacalności zwiększył się o 3,02 p.p. w stosunku do stanu na koniec 2011 r., głównie na skutek publicznej emisji akcji BOŚ S.A. Wskaźnik kredyty/depozyty wyniósł 94,2% na dzień 31 grudnia 2012 r. i zmniejszył się o 5,3 p.p. wobec 31 grudnia 2011 r.

2. BILANS

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 16 876,7 mln zł i była wyższa o 7,9% w porównaniu do stanu na koniec 2011 r.

2.1. Aktywa Grupy

2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów

Na dzień 31 grudnia 2012 r. największy udział w aktywach (66,0%) stanowiły kredyty i pożyczki udzielone klientom. Udział tej pozycji w aktywach zmniejszył się w 2012 r. o 6,6 p.p., natomiast zwiększył się udział inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych o 2,5 p.p. Ich udział w aktywach na koniec 2012 r. wyniósł 23,3%.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 049 542	469 116	123,7
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	118 901	94 582	25,7
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	25 811	6 592	291,6
Pochodne instrumenty finansowe	88 093	56 646	55,5
Pochodne instrumenty zabezpieczające	36 317	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 133 828	11 352 492	-1,9
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	3 937 399	3 250 739	21,1
- dostępne do sprzedaży	3 039 782	2 601 074	16,9
- utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	649 665	38,2
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	22 830	0,0
Wartości niematerialne	169 649	119 870	41,5
Rzeczowe aktywa trwałe	116 698	128 610	-9,3
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	30 460	30 298	0,5
Inne aktywa	147 212	105 342	39,7
AKTYWA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku

Celem BOŚ S.A. w 2012 r. w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- kredytowania celów i zadań proekologicznych realizowanych przez klientów pionu korporacji i finansów publicznych w takich obszarach jak: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii oraz gospodarka odpadami i recykling, oraz pionu detalicznego w takich obszarach jak: mikroźródła energetyczne i efektywność energetyczna, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów termomodernizacyjnych oraz energooszczędnego budownictwa mieszkaniowego;
- sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz sprzedaży krzyżowej dla klientów pionu detalicznego;
- finansowania wspierającego zrównoważony rozwój w kluczowych segmentach klientów.

Zasady indywidualnej obsługi stosowane były wobec klientów o szczególnym znaczeniu dla Banku.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.
Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji;
- mogące spowodować przekroczenie obligatoryjnych limitów koncentracji zaangażowań;
- na rzecz partii politycznych, związków zawodowych, związków i organizacji religijnych;
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego;
- z klientami nie posiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

2.1.3. Kredyty i pożyczki

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy według stanu na koniec 2012 r. wynosiła 11 133,8 mln zł, w porównaniu do końca 2011 r. była niższa o 1,9%. Na zmniejszenie wartości kredytów w 2012 r. wpływ miała aprecjacja złotego względem walut obcych skutkująca zmniejszeniem wolumenu kredytów walutowych o 221 mln zł. Eliminując ten wpływ portfel kredytowy byłby niższy o 0,1% wobec stanu na koniec 2011.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 595 824	4 721 169	-2,7
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 459 042	3 196 939	8,2
Kredyty udzielone finansom publicznym	3 077 569	3 434 373	-10,4
Kredyty udzielone pozostałym klientom	20	1	1900,0
Kredyty i pożyczki razem	**11 132 455**	**11 352 482**	**-1,9**
Pozostałe należności	1 373	10	13630,0
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	**11 133 828**	**11 352 492**	**-1,9**

W 2012 r. nastąpił wzrost pozycji kredyty udzielone klientom korporacyjnym o 8,2% przy spadku pozostałych pozycji. Jednak nadal najwyższy udział w kredytach ogółem wynoszący 41,3% mają kredyty udzielone klientom segmentu detalicznego. Wolumen kredytów udzielonych klientom detalicznym zmniejszył się w 2012 r. o 2,7%. Najistotniejszym produktem kredytowym tego segmentu pozostaje kredyt hipoteczny. Wartość bilansowa kredytów hipotecznych udzielonych klientom detalicznym na koniec 2012 r. wyniosła 3 791 mln zł wobec 4 000 mln zł na koniec 2011 r. Udział kredytów hipotecznych w walutach obcych w portfelu kredytów hipotecznych udzielonych klientom indywidualnym wyniósł 64% na koniec 2012 r. wobec 69% na koniec 2011 r.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - struktura segmentowa

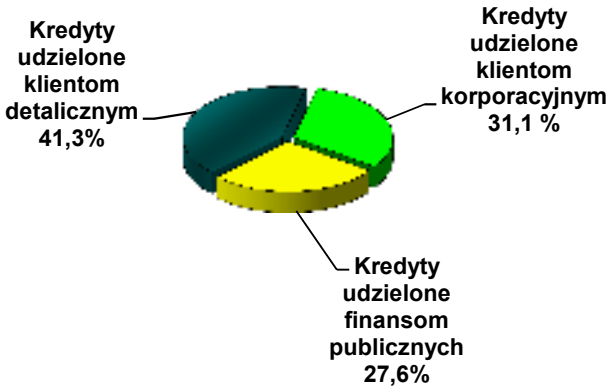

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank (walutowe + złotowe) wyniosła w 2012 r. 5,99%, a dla kredytów udzielonych w PLN 7,11% a w 2011 roku odpowiednio 5,82% i 6,60%.

2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W 2012 r. Bank udzielił kredytów i pożyczek na kwotę 2 587,7 mln zł (bez kredytów w rachunku bieżącym), tj. o 11,9% mniej niż w 2011 r. (wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Wyraźnie zwiększenie sprzedaży nastąpiło w II połowie 2012 r., po przeprowadzeniu przez Bank publicznej emisji akcji i pozyskaniu kapitału. W II półroczu ub.r. udzielono kredytów na kwotę 1 621,2 mln zł.

Sprzedaż kredytów i pożyczek w 2012 r. i 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
			w tys. zł	%
1.	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie roku	1 437 651	1 904 106	-24,5
2.	Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5
3.	Kredyty udzielone finansom publicznym w okresie roku	461 465	422 859	9,1
4.	Kredyty udzielone funduszom ekologicznym w okresie roku	-	5 000	x
5.	Kredyty udzielone pozostałym klientom w okresie roku	1 560	-	x
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE ROKU		**2 587 658**	**2 937 238**	**-11,9**

2.1.5. Jakość portfela kredytowego

Wyszczególnienie	31.12.2012		31.12.2011	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	10 289 697	90,0	10 702 017	92,2
Kredyty i pożyczki, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	262 682	2,3	237 823	2,0
Kredyty i pożyczki w przypadku których wykazano utratę wartości	886 696	7,8	670 196	5,8
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 439 075**	**100,0**	**11 610 036**	**100,0**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	-2,6	-248 554	-2,1
Inne należności (netto)	1 373	-	- 10	-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**11 143 139**	**97,4**	**11 361 492**	**97,9**
- klienci	11 133 828	97,3	11 352 492	97,8
- banki	9 311	0,1	9 000	0,1

W 2012 r. poziom odpisów aktualizujących zwiększył się o 19,6% (tj. 48,8 mln zł) w stosunku do stanu na koniec roku 2011. Udział odpisów aktualizacyjnych w zadłużeniu kredytowym na 31 grudnia 2012 r. wyniósł 2,6%, wobec wskaźnika 2,1% odnotowanego na koniec 2011 r.

Poziom wskaźnika udziału kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w całym portfelu wyniósł 7,8%, wobec 5,8% na koniec 2011 r.

2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy

2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem

W 2012 r. miały miejsce zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań. Udział zobowiązań wobec klientów w pasywach obniżył się na dzień 31 grudnia 2012 r. o 3,0 p.p. do 70,0% z 73,0% na koniec 2011 r. Wzrósł natomiast udział zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych (o 2,8 p.p.) oraz zobowiązań podporządkowanych (o 0,5 p.p.).
Bank wyemitował w 2012 r. obligacje serii H w wysokości 185 mln zł, obligacje krótkoterminowe serii K.T.1-12 w łącznej wysokości 610 mln zł, obligacje serii I w wysokości 53,1 mln zł oraz obligacje podporządkowane serii G w wysokości 100 mln zł. Bank dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii C o wartości nominalnej 33,7 mln zł.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
			%
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	122	21,3
Zobowiązania wobec innych banków	465 528	710 304	-34,5
Pochodne instrumenty finansowe	69 198	20 495	237,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 842	-	x
Zobowiązania wobec klientów	11 816 320	11 411 889	3,5
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 586 244	1 964 891	31,6
Zobowiązania podporządkowane	327 008	222 783	46,8
Rezerwy	20 205	19 698	2,6
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	872	10 552	-91,7
Pozostałe zobowiązania	119 334	114 728	4,0
Kapitał własny	1 451 041	1 161 655	24,9
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

Udział kapitału własnego Grupy w sumie bilansowej zwiększył się o 1,2 p.p. (o 289,4 mln zł) do 8,6%, głównie na skutek publicznej emisji 6,5 mln akcji BOŚ S.A. serii P po cenie 35 zł za jedną akcję, tj. łącznie 227,5 mln zł oraz podwyższenia kapitału własnego DM BOŚ S.A. i wypracowanego przez Bank zysku roku bieżącego.
Grupa BOŚ S.A. posiadała pełną zdolność do realizacji wymagalnych zobowiązań oraz finansowania akcji kredytowej i innych wydatków inwestycyjnych.

2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy

Zobowiązania Grupy wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2012 r. wyniosły 11 816,3 mln zł. W 2012 r. zobowiązania wobec klientów zwiększyły się o 404,4 mln zł tj. o 3,5%. Największy wzrost miał miejsce w depozytach korporacyjnych o 8,9%. Depozyty segmentu detalicznego wzrosły o 0,7% pomimo, spadku w pierwszych miesiącach ubiegłego roku związanego z wycofaniem z oferty Banku lokat jednodniowych dla klientów detalicznych. Struktura zobowiązań wobec klientów nie uległa istotnym zmianom względem końca 2011 r.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Klienci korporacyjni	4 292 099	3 941 388	8,9
Klienci detaliczni	4 617 444	4 583 607	0,7
Finanse publiczne	710 341	679 640	4,5
Fundusze ekologiczne	547 202	551 041	-0,7
Pozostali klienci	40 027	16 839	137,7
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 155 887	1 137 200	1,6
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	453 320	502 174	-9,7
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM	**11 816 320**	**11 411 889**	**3,5**

Pomimo wzrostu wartości depozytów detalicznych, ich udział w zobowiązaniach wobec klientów uległ zmniejszeniu na koniec 2012 r. do 39,1% z 40,2% na koniec 2011 r. Zostało to spowodowane szybszym tempem wzrostu depozytów korporacyjnych (wzrost o 8,9%). Udział depozytów korporacyjnych w depozytach ogółem wyniósł 36,3% na koniec 2012 r. wobec 34,5 na koniec 2011 r.

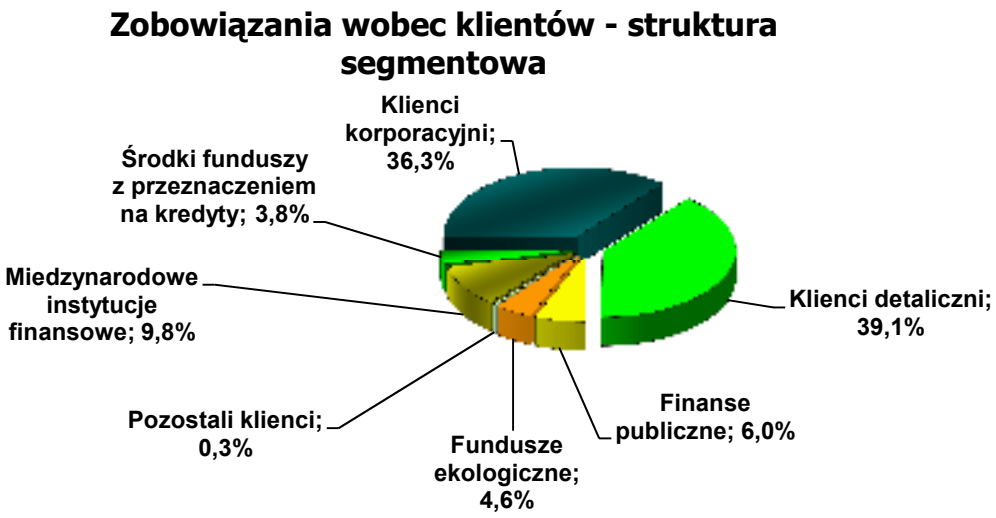

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku ukształtowała się w 2012 r. na poziomie 4,22% wobec 3,91% 2011 r.).

2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach

Informacja o zaciągniętych w 2012 r. kredytach (znaczące umowy) została zamieszczona w pkt I ppkt 2. „Zdarzenia mające wpływ na sytuację finansowa Grupy".

Informacja o zaciągniętych pożyczkach:

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki tys.	Kwota do wykorzystania tys.	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	4-11-2002	15-3-2014
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	2-7-2003	18-12-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR	18-7-2003	15-3-2016
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	20-3-2007	I transza 15-09-2017 II transza 15-09-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR*	12-11-2007	15-6-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR*	17-3-2008	25-04-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0	EUR	3-12-2009	I i II transza 15-06-2021
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	15 000	0	EUR	16-12-2009	15-03-2017
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021
Nordic Investment Bank	30 000	20 000	EUR	30-05-2011	I transza 31-05-2019
Raiffeisen International Bank AG	60 000	0	EUR	12-9-2011	12-03-2013
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	50 000	EUR	8-02-2012	15-06-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	55 000	EUR	26-03-2012	26-07-2021
RAZEM EUR	**600 000**	**125 000**	EUR		

* wykorzystanie w PLN lub EUR

W 2012 r. nie było wypowiedzianych umów dotyczących kredytów i pożyczek. Zaciągnięte przez Bank kredyty i pożyczki stanowią uzupełnienie głównych źródeł finansowania działalności jakim są zobowiązania wobec klientów, emisje obligacji oraz kapitał własny.

2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku

BOŚ S.A. nie zaciągał kredytów, pożyczek oraz nie otrzymał poręczeń i gwarancji niedotyczących działalności operacyjnej Banku.

2.2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym

Bank nie udzielił pożyczek, poręczeń lub gwarancji jednostkom powiązanym w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. udzielone przez Bank jednostkom zależnym gwarancje:
- Dom Maklerski BOŚ S.A w wysokości 10 000 tys. zł,
- BOS Finance AB w wysokości 1 328 665 tys. zł.

2.2.6. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych

BOŚ S.A. przeznaczył środki pozyskane w wyniku emisji obligacji własnych Banku oraz podwyższenia kapitału wynikającego z emisji akcji serii P, zarejestrowanego w dniu 15 czerwca 2012 r. na finansowanie akcji kredytowej Banku oraz poprawę struktury bilansu Banku.

3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY.

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana %
1.	**Zobowiązania warunkowe:**	**1 894 386**	**2 285 322**	**-17,1**
1.1.	finansowe	1 531 169	1 636 233	-6,4
a)	otwarte linie kredytowe, w tym:	1 434 043	1 612 669	-11,1
	- odwołalne	1 155 407	1 074 890	7,5
	- nieodwołalne	278 636	537 779	-48,2
b)	otwarte akredytywy importowe	10 927	16 331	-33,1
c)	promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	5 663	1 413,0
	- odwołalne	-	5 663	x
	- nieodwołalne	85 682	-	x
d)	limity na transakcje FX	-	1 000	-100,0
e)	pozostałe	517	570	-9,3
1.2.	gwarancyjne	360 017	649 089	-44,5
a)	poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	69 888	94 002	-25,7
b)	gwarancje właściwego wykonania kontraktu	290 070	318 071	-8,8
c)	pozostałe	59	237 016	-100,0
1.3.	gwarantowanie emisji	3 200	-	x
2.	**Aktywa warunkowe:**	**819 223**	**723 823**	13,2
2.1.	finansowe	616 025	452 202	36,2
a)	otwarte linie kredytowe	586 025	451 672	29,7
b)	pozostałe	30 000	530	x
2.2.	gwarancyjne	197 599	266 894	-26,0
2.3.	inne	5 599	4 727	18,4
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem		**2 713 609**	**3 009 145**	**-9,8**

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosły 1 894,4 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 1 531,2 mln zł. Udzielone poręczenia i gwarancje spłaty kredytów na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiły 69,9 mln zł. Stan czynnych gwarancji i poręczeń Grupy ogółem wyniósł 360,0 mln zł.

W 2012 r. Bank udzielił 554 gwarancji i poręczeń na ogólną kwotę 360,3 mln zł (analogiczne dane za 2011 rok to 425 udzielonych gwarancji i poręczeń na kwotę 1 849,3 mln zł).

Gwarancje i poręczenia udzielone w roku 2012 zostały z terminami ważności:
- ✓ 86,0% od 1 m-ca do 3 lat,
- ✓ 3,9 % to gwarancje z terminem ważności od 3 lat do 5,
- ✓ 10,1% to gwarancje z terminem ważności powyżej 5 lat.

4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

BOŚ S.A. nie publikował prognoz wyników finansowych.

5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY

Do czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Grupy w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:
- uchwalenie nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii. Proponowane przez Ministerstwo Gospodarki w projekcie Ustawy o odnawialnych źródłach energii wersja 2.0.2 z 9 października 2012 r.) przepisy umożliwią wprowadzenie stabilnego i długoterminowego systemu wsparcia zarówno dla „dużych" projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii (dalej OZE), jak również mikro i małych instalacji OZE realizowanych przez prosumentów, których finansowaniem jest zainteresowany BOŚ SA. Jednakże wpływ ten zależny będzie od ostatecznego kształtu przyjętych rozwiązań, a także terminu wejścia ich w życie, który w optymistycznym wariancie planowany jest jeszcze na ten rok;
- sytuację sektora finansów publicznych, która może spowodować rezygnację z realizacji lub przesunięcie w czasie realizacji inwestycji proekologicznych, w których finansowaniu specjalizuje się Bank; również inwestorzy spoza sektora finansów publicznych mogą rezygnować z inwestycji proekologicznych ze względu na ogólną sytuację rynkową oraz zmieniające się prawo regulujące szeroko pojętą działalność w tym zakresie;
- przyrost odpisów aktualizacyjnych jako efekt pogorszenia ogólnej sytuacji makroekonomicznej i indywidualnej firm oraz osób prywatnych, w tym w branży budowlanej i developerskiej;
- rozwój współpracy z funduszami ekologicznymi w celu dalszego rozwoju działalności proekologicznej Banku;
- utrzymanie polityki racjonalizacji kosztów działania, zarówno w obszarze kosztów osobowych, jak i kosztów rzeczowych;
- decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp procentowych;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności banków.
- koniunkturę na GPW i jej wpływ na wyniki finansowe jednostki zależnej – Domu Maklerskiego BOŚ S.A.;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności domów maklerskich i banków.

6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

6.1. Kierunki rozwoju Banku

W najbliższych latach BOŚ S.A. będzie umacniał swoją pozycję na rynku finansowania działań służących ochronie środowiska. Bank będzie dążył do wzmacniania już posiadanych oraz budowy nowych przewag konkurencyjnych w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ S.A. segmentach rynku, do których należy finansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i odnawialnych źródeł energii.

BOŚ S.A. ma aspiracje utrzymania czołowej pozycji w finansowaniu projektów związanych z ochroną środowiska w Polsce. Dodatkowo, BOŚ S.A. dąży do dalszego umacniania wizerunku jako nowoczesnej instytucji z konkurencyjną ofertą produktową (w szczególności dla osób ceniących styl życia 'eko'), zapewniającej klientom wysoki standard obsługi. Bank ma zamiar zwiększyć skalę prowadzonej działalności przy jednoczesnym wzroście jej zyskowności, co ma zostać osiągnięte poprzez korzystne kształtowanie struktury portfela, w wyniku dostosowania roli poszczególnych segmentów oraz ich modelu biznesowego i operacyjnego.

Osiągnięcie zakładanych celów ma być możliwe dzięki podjęciu szeregu działań wspierających realizację strategii, w tym m.in.:
- wzmocnienie przewag konkurencyjnych w obszarze finansowania ekologii,
- koncentracja na efektywności sprzedaży oraz procesów wsparcia,
- intensyfikacja sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz cross-sell,
- wykorzystanie synergii pomiędzy Bankiem i DM BOŚ S.A.

Zaplanowana w Strategii działania Banku publiczna emisja akcji została zrealizowana w 2012 r.

Bank Ochrony Środowiska S.A., zgodnie ze swoją misją i strategią wspierania działań w zakresie ochrony środowiska, w ramach prowadzonej działalności angażuje się w finansowanie proekologicznych projektów inwestycyjnych, w tym projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Bank aktualizuje Strategię działania w zależności od zmian uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności przedłużania się wprowadzenia nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii oraz innych zmian wynikających z rekomendacji KNF i ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.

6.2. Kierunki rozwoju Grupy

Polityka BOŚ S.A. w zakresie inwestycji kapitałowych przewiduje możliwość zaangażowania Banku w podmioty o profilu umożliwiającym poszerzenie zakresu oferowanych usług i produktów dla klientów Banku.

7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

7.1. Działalność bankowa

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

BOŚ S.A. dąży aby być postrzegany jako Bank dla aktywnych, który troszczy się o Klientów i środowisko. Kanon wartości korporacyjnych BOŚ to: Trwałość, Rzetelność, Ochrona środowiska, Społeczna odpowiedzialność, Klient i Aktywność. Misja BOŚ S.A.: Rzetelny bank – w trosce o Ciebie i Nasze środowisko.

Zgodnie ze Statutem, misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego

Udział Banku w sektorze banków komercyjnych na koniec 2012 r. (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi), wynosił:
- 1,24% w zakresie sumy bilansowej wobec 1,20% na koniec 2011 r.,
- 1,27% w zakresie zobowiązań ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.,

- 1,21% - w zakresie należności ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.). Średni udział DM BOŚ S.A. w 2012 roku w obrotach w transakcjach sesyjnych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w najistotniejszych obszarach działalności wyniósł:
- 14,78% na rynku kontraktów terminowych, wobec 14,51% w 2011 r.,
- 2,06 % na rynku akcji wobec 1,64% w 2011 r.,
- 21,82% na rynku opcji wobec 10,08% w 2011 r.

8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY

8.1. Produkty bankowe

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A. Bank wyodrębnia następujące piony biznesowe: pion korporacji i finansów publicznych oraz pion detaliczny. W ramach pionu korporacji i finansów publicznych Bank dodatkowo wyodrębnia podstawowe segmenty klientów: klientów korporacyjnych, klientów segmentu finansów publicznych i klientów funduszy ekologicznych. W ramach pionu detalicznego Bank wyodrębnia osoby fizyczne oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych i segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ustawicznego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys.		%
	BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.			
1.	Liczba klientów	218,0	215,1	1,3
1.1	Liczba klientów detalicznych	211,1	208,9	1,0
1.2	Liczba klientów pionu korporacji i finansów publicznych	6,9	6,2	11,2
2.	Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych*	201,5	196,2	2,7
3.	Karty płatnicze i kredytowe klientów indywidualnych	144,7	152,8	-5,3
4.	Karty płatnicze i kredytowe klientów instytucjonalnych	9,5	9,7	-2,5
5.	Liczba placówek (w szt.)	98	100	-2,0
	Dom Maklerski BOŚ S.A.			
1.	Liczba rachunków inwestycyjnych	64,3	59,9	7,4
1.1	w tym liczba rachunków internetowych	54,1	42,7	26,6
2.	Liczba placówek (w szt.)	15	20	-25,0

* łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

Na koniec 2012 r. działalność operacyjną prowadziło 17 Oddziałów Głównych i 81 Oddziały Operacyjne. Obsługa klientów korporacyjnych była prowadzona w 11 Centrach Korporacyjnych.

W celu szerszego dotarcia do klientów z ofertą, Bank współpracuje z pośrednikami finansowymi oferującymi kredyty i pożyczki hipoteczne oraz pożyczki gotówkowe. Bank współpracuje również z doradcami partnerskimi oferując za ich pośrednictwem produkty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz karty kredytowe.

W BOŚ S.A. rozwijane są następujące kanały dostępu:
- bankowość internetowa pod nazwą "Twoje e-Konto", przeznaczona dla klientów detalicznych oraz "iBOSS" dla klientów pionu korporacji i finansów publicznych,
- bankowość telefoniczna,
- serwis internetowy Banku, za pośrednictwem którego klient, bez wizyty w placówce oraz bez pośrednictwa kuriera, może otworzyć wybrane lokaty terminowe i rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 15 placówek według stanu na 31 grudnia 2012 r. DM BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska

Oferta proekologiczna obejmuje produkty własne oraz kredyty udzielane we współpracy z donatorami. Oferta jest zróżnicowana i dostosowana do potrzeb wszystkich rodzajów podmiotów.
Produkty BOŚ S.A., skierowane do klientów korporacyjnych, segmentu finansów publicznych oraz klientów detalicznych. Kredyty te służą finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych oraz promowaniu rozwiązań przyjaznych środowisku. Bank rozwija działalność w zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii.

Kredyty proekologiczne
Saldo kredytów proekologicznych na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiło 2 209 mln zł i zwiększyło się o 5,5% w 2012 r. Systematycznie wzrasta też udział kredytów proekologicznych w kredytach ogółem Banku. Na koniec 2012 udział ten wyniósł 19,4%, wobec 18,1% na koniec 2011 r. i 18,0% na koniec 2010 r.

Kwota nowo zawartych umów kredytowych w okresie 1 stycznia 2012 r. – 31 grudnia 2012 r. wyniosła 757,2 mln zł., w zdecydowanej większości kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych (66,3% kwoty kredytów). Dynamika wartości udzielonych kredytów wyniosła 108,4% w stosunku do 2011 r. roku, przy czym największą dynamikę uzyskano w kredytach dla klientów pionu detalicznego (124,3%) oraz finansów publicznych (127,0%).
Kredyty proekologiczne przeznaczone były na inwestycje z zakresu:
- ochrony atmosfery: 582,3 mln zł (76,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na działania dotyczące efektywności energetycznej i budowy odnawialnych źródeł energii,
- gospodarki wodnej i ochrony wód: 120,3 mln zł (15,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- ochrony powierzchni ziemi: 53,3 mln zł (7,0% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na modernizacje procesów technologicznych,
- edukacji ekologicznej: 1,3 mln zł (0,2% kwoty zawartych umów kredytów), w tym na działania związane z agroturystyką.

W zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii w 2012 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie rozwoju akcji kredytowej, a w szczególności projektów korporacyjnych z tego zakresu. Spowodowane jest to brakiem ustawy o odnawialnych źródłach i wydłużającym się procesem legislacyjnym, co wpłynęło na istotne ograniczenie liczby projektów podejmowanych przez inwestorów. Pozytywnym wyjątkiem jest dynamiczny rozwój sprzedaży kredytów na kolektory słoneczne montowane przez klientów indywidualnych, korzystających z systemu dopłat NFOŚiGW do kredytów bankowych udzielonych na ten cel.

Wzmocnienie przewagi konkurencyjnej w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ segmentach rynku oraz budowa pozycji w nowych obszarach biznesowych są związane z:
- w pionie korporacji i finansów publicznych: efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii oraz gospodarką odpadami,
- w pionie detalicznym: mikroinstalacjami odnawialnych źródeł energii i efektywnością energetyczną, głównie energooszczędnym budownictwem mieszkaniowym.

Przewaga konkurencyjna Banku jest budowana w oparciu o bogatą, dostosowaną do potrzeb inwestorów ofertę produktów proekologicznych, co stanowi podstawę dalszego rozwoju proekologicznej działalności w obszarze kredytowania zadań inwestycyjnych.

Zobowiązania wobec funduszy ekologicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	68 872	33 692	104,4
– lokaty terminowe	478 330	517 349	-7,5
FUNDUSZE EKOLOGICZNE	**547 202**	**551 041**	**-0,7**

Bank, podobnie jak w okresach poprzednich, współpracował w zakresie obsługi depozytowej z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W 2013 r. Bank nie prowadzi obsługi rachunków NFOŚiGW.

8.4. Segment klientów korporacyjnych

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) pozostaje dla BOŚ S.A. jednym z najważniejszych segmentów rynku. Konstruując szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych Bank posiada bazę, w oparciu o którą dla każdego klienta może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb.

W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych. Rachunki mogą być prowadzone w podstawowych walutach: PLN oraz USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF oraz RUB.

W I półroczu 2012 r.:

- wprowadzono nową ofertę rachunków bankowych:
  - Konto Wyjątkowe Biznes - modyfikacja Konta Wyjątkowego Biznes dostępnego w ofercie Banku, które jest rachunkiem bieżącym prowadzonym w walucie PLN. W ramach Konta Wyjątkowego Biznes w BOŚ S.A. Klient uzyskuje dostęp do podstawowej funkcjonalności rachunku bieżącego z możliwością uzyskania dodatkowych usług,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Start - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN skierowany do firm rozpoczynających działalność lub działających nie dłużej niż 12 miesięcy w oparciu o pełną księgowość. W ramach rachunku nie pobierane są opłaty przez 18 miesięcy za prowadzenie rachunku i przelewy krajowe zlecane drogą elektroniczną,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Plus - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN, który jest adresowany do najbardziej wymagających Klientów. W ramach podstawowej opłaty za prowadzenie rachunku jego posiadacz od razu może korzystać bezpłatnie z dodatkowych usług,

    W ramach wprowadzonej oferty Klient ma możliwość skorzystania z modułów zwiększających funkcjonalność rachunku – rozliczeniowego oraz FX, w ramach których otrzymuje cztery rachunki pomocnicze, dwie karty płatnicze, a także obniżone opłaty za przelewy zagraniczne. Rachunki w ramach oferty Kont Wyjątkowych Biznes oferują również posiadaczowi jedną z najniższych standardowych stawek za przelew krajowy zlecany drogą elektroniczną,

- wprowadzono do oferty Szybki Przelew TARGET2 - przelew w walucie EUR rozliczany w tzw. „czasie rzeczywistym", co oznacza, że środki zostaną dostarczone do banku beneficjenta maksymalnie w ciągu kilku godzin,
- w zakresie produktów skarbowych wprowadzono do oferty transakcje SWAP na stopę procentową IRS, umożliwiające Klientom zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych przed ryzykiem zmiany stopy procentowej.

W II półroczu 2012 r.:

- oferta Banku uległa zmianom w związku z wymogami nałożonymi Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Implementowane zostały produkty z obszaru mieszkaniowych rachunków powierniczych: rachunek powierniczy otwarty i rachunek powierniczy zamknięty. Umożliwiają one obsługę inwestycji deweloperów objętych przedmiotową ustawą,
- wprowadzono rozwiązania o charakterze rozliczeniowym stanowiące spełnienie wymogów Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o usługach płatniczych. Efektem wprowadzonych zmian są korzystniejsze warunki świadczenia klientom usług płatniczych, w tym miedzy innymi szybszy czas rozliczania płatności przy jednoczesnym wydłużeniu godzin przyjmowania zleceń, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników instrumentów płatniczych, szerszy zakres przekazywanych klientom informacji oraz zwiększenie przejrzystości regulaminów.

W 2012 roku wprowadzono modyfikację oferty w zakresie obrotu gotówkowego w formie zamkniętej. Fundamentem zmiany była implementacja tzw. bezpośredniej obsługi gotówkowej. Jest to możliwość dokonywania wpłat lub odbioru wypłat zamkniętych za pośrednictwem jednostek organizacyjnych Podwykonawcy Banku (liczarni). Rozwój oferty w przedmiotowym zakresie zwiększył atrakcyjność oferty Banku m.in. poprzez zwiększenie punktów obsługi gotówkowej.

Kontynuowano sprzedaż kredytów finansujących działalność bieżącą oraz inwestycyjną, w tym proekologiczną, dopasowując każdorazowo warunki transakcji kredytowych do potrzeb klienta. BOŚ S.A. oferuje także linię wielocelową i gwarancyjną, które cieszą się dużym zainteresowaniem Klientów, ponieważ w ramach jednej umowy i jednego zabezpieczenia, Klient może korzystać z różnych produktów kredytowych, w tym kredytu w rachunku bieżącym, kredytów obrotowych w rachunku kredytowym oraz gwarancji bankowych.

Kredyty udzielone klientom korporacyjnym

Wartość kredyty udzielonych klientom korporacyjnym wyniosła 3 455,0 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. i zwiększyła się o 8,1% wobec stanu na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 050 145	811 549	29,4
lokaty terminowe	3 241 954	3 129 839	3,6
KLIENCI KORPORACYJNI	**4 292 099**	**3 941 388**	**8,9**

Stan depozytów klientów korporacyjnych w pierwszej połowie 2012 r. zwiększył się o 0,6%, przy spadku środków na rachunkach bieżących o 138,6 mln zł i jednoczesnym wzroście lokat terminowych o 160,4 mln zł.

8.5. Segment finansów publicznych

W 2012 roku Bank kontynuował współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce. Dla części z nich prowadził kompleksową obsługę bankową budżetów umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez wykorzystanie produktów i usług bankowych oraz innych instrumentów udostępnianych przez Bank.

Dla klientów segmentu finansów publicznych Bank oferuje wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Jedną z ważnych form współpracy Banku z klientami ww. segmentu jest świadczenie kompleksowej obsługi emisji obligacji komunalnych obejmującej: przygotowanie emisji, prowadzenie ewidencji obligacji oraz obsługę płatności wynikających z emisji.

Kredyty udzielone klientom segmentu finansów publicznych

Wartość kredyty udzielonych klientom segmentu finansów publicznych wyniosła 3 077,6 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. wobec 3 434,4 mln zł na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec segmentu finansów publicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	276 271	331 950	-16,8
lokaty terminowe	434 070	347 690	24,8
FINANSE PUBLICZNE	**710 341**	**679 640**	**4,5**

W 2012 r. Grupa odnotowała wzrost wartości depozytów finansów publicznych w porównaniu do końca roku 2011 o 4,5%. Wzrost dotyczył lokat terminowych przy jednoczesnym zmniejszeniu wartości rachunków bieżących.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji komunalnych
W całym 2012 r. Bank podpisał 12 umów organizacji emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 77,8 mln zł, wobec 13 umów w całym 2011 r. o łącznej wartości 38,3 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 r.:
- Bank obsługiwał 83 programy emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 618,6 mln zł, wobec 79 programów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 628,4 mln zł na 31 grudnia 2011 r.,
- łączne zadłużenie emitentów obligacji komunalnych z tytułu emisji organizowanych przez Bank po cenie nominalnej wynosiło 534,9 mln zł, co oznacza spadek o 1,16% w stosunku do stanu z dnia 31 grudnia 2011 r. (541,1 mln zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 r. BOŚ S.A. uzyskał:
- 5 miejsce na rynku pod względem liczby obsługiwanych programów emisji,
- 9 miejsce pod względem zadłużenia emitentów.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji korporacyjnych
W 2012 r. Bank nie prowadził obsługi emisji obligacji korporacyjnych, podobnie jak w całym 2011 r.

8.6. Segment klientów detalicznych

Oferta BOŚ S.A. dla klientów detalicznych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym, a także szeroki wybór produktów proekologicznych służących zarówno finansowaniu zakupu i montażu rozwiązań proekologicznych (m.in.: EKO POŻYCZKA, Ekologiczny Kredyt Hipoteczny, Słoneczny Ekokredyt, kredyt termomodernizacyjny), jak również podkreślających proekologiczny charakter działalności Banku (np. lokaty terminowe z celem ekologicznym). Oferta proekologiczna kierowana do klientów detalicznych stanowi wyraźny wyróżnik BOŚ S.A. na tle konkurencyjnych podmiotów.

Istotne trendy zaobserwowane w Banku w segmencie klientów detalicznych w 2012 r. to:
- wyraźne zwiększenie sprzedaży wysokomarżowych produktów kredytowych, w tym w szczególności pożyczki gotówkowej,
- intensyfikację działań operacyjnych w ramach polityki depozytowej ze względu na zmianę istotnych uwarunkowań zewnętrznych w trakcie roku oraz koncentrację na optymalizacji kosztowości salda depozytów detalicznych ogółem w relacji do potrzeb biznesowych i płynnościowych Banku,

- dalszy wzrost znaczenia oferty proekologicznej w sprzedaży produktów kredytowych i depozytowych oraz w generowaniu wyników finansowych Pionu Detalicznego,
- sukcesywną rozbudowę kompetencji sił sprzedażowych Banku w oferowaniu klientom produktów oszczędnościowych i oszczędnościowo-inwestycyjnych, a także ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem produktów ochronnych dodawanych fakultatywnie do kredytów hipotecznych i pożyczek gotówkowych.

Bank posiada również szeroką ofertę produktów dla segmentu mikroprzedsiębiorstw (obejmującego podmiotu nie prowadzące pełnej rachunkowości), segmentu wspólnot mieszkaniowych oraz segmentu organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Oferta Banku dla tych segmentów obejmuje produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej, produkty kredytowe.

Rok 2012 w wyżej wymienionych segmentach to przede wszystkim koncentracja Banku na pozyskiwaniu nowych rachunków bieżących mikroprzedsiębiorstw, rozwoju oferty kredytowej dla segmentu NGO, a także zwiększeniu akcji kredytowej w odniesieniu do kredytów proekologicznych kierowanych do mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych.

Produkty depozytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych pozyskiwanych od klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy „Konto bez Kantów", który został wprowadzony do oferty Banku w sierpniu 2010 r. Rachunek ten umożliwia klientom otrzymywanie co miesiąc premii finansowej w zamian za aktywne korzystanie z konta i innych produktów oraz usług z oferty Banku, na koniec 2012 r. Bank prowadził ponad 62 000 takich rachunków,
- EkoLokaty – lokata terminowa 6-miesięczna (w sprzedaży od 16 sierpnia 2012 r. do 16 września 2012 r.) oraz 4-miesięczna (w sprzedaży od 16 września 2012 r.) z celem ekologicznym – za każdą założoną EkoLokatę w okresie promocyjnym (16 sierpnia 2012 r. – 30 listopada 2012 r.), Bank przeznaczał 2 PLN na rzecz ochrony jednego, wskazanego przez samych klientów w głosowaniu, zagrożonego gatunku polskiej fauny,
- seria krótkoterminowych standardowych lokat terminowych: 3-miesięczna „Lokata Wiosenna", 2- lub 5-miesięczna Lokata „Jesienna", 2-miesięczna „Lokata Zimowa", ukierunkowanych zarówno na ochronę aktualnego salda depozytowego, jak i na pozyskiwanie nowych środków,
- lokata terminowa „Zysk od ręki" (w sprzedaży od 4 kwietnia 2012 r.) – nieodnawialna lokata dyskontowa w wariantach 3, 6 i 9 miesięcy, wypłacająca posiadaczowi odsetki z góry, tj. w momencie otwierania lokaty, a w terminie zapadalności wypłacająca sam kapitał (nominał),
- konto oszczędnościowe EKOPROFIT w złotych, umożliwiające dokonywanie wpłat i wypłat w dowolnym okresie, bez utraty odsetek; konto może być również prowadzone w euro,
- lokaty negocjowane.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- rachunki bieżące, w tym przede wszystkim Konto Wyjątkowe Firma i Konto Wspólnota,
- Pakiet NGO,
- konto lokacyjne.

Zobowiązania wobec klientów detalicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 522 461	1 646 791	-7,5
lokaty terminowe	3 094 983	2 936 816	5,4
KLIENCI DETALICZNI	**4 617 444**	**4 583 607**	**0,7**

Polityka produktowo-cenowa oraz polityka sprzedażowa w zakresie depozytów detalicznych w 2012 r. zostały zdominowane przez wyzywania, jakie przed całym sektorem bankowym w Polsce postawiła zmiana otoczenia prawnego. Aktywne zarządzanie ofertą produktową, w tym w szczególności polityką cenową, pozwoliły zminimalizować odpływ z Banku środków depozytowych klientów indywidualnych po zmianie ordynacji podatkowej od 1 kwietnia 2012 r. Saldo depozytów detalicznych na koniec I półrocza 2012 r. było jedynie o 1,8% niższe od stanu zanotowanego na koniec 2011 r. Na przestrzeni całego 2012 r., celem nadrzędnym działań podejmowanych w zakresie oferty depozytowej dla klientów indywidualnych była optymalizacja wyniku odsetkowego generowanego w tej linii biznesowej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu depozytów detalicznych z punktu widzenia tak relacji pasywów do aktywów, jak i potrzeb płynnościowych Banku. W efekcie, saldo ogółem depozytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosło ponad 4 617,4 mln zł i było o 0,7% wyższe niż saldo zarejestrowane na koniec 2011 r. Jednocześnie, w samym IV kwartale 2012 r. dzięki podejmowanym działaniom produktowym (wprowadzenie do oferty nowych produktów: EkoLokata 4M i „Lokata Zimowa") nastąpił przyrost depozytów detalicznych o blisko 50 mln zł.

Podejmowane będą działania mające na celu zwiększenie salda depozytów detalicznych, w tym przede wszystkim salda depozytów bieżących, jako istotnego źródła stabilnych depozytów o relatywnie niższej kosztowości. Jednocześnie, rozwijana będzie także oferta atrakcyjnych produktów depozytowych wykorzystywanych do pozyskiwania nowych klientów, w tym w szczególności z wykorzystaniem zdalnych kanałów dystrybucji i unikatowego, innowacyjnego procesu otwierania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych i produktów oszczędnościowych w całości realizowanego online. Kontynuowana również będzie polityka produktowa zakładająca wiązanie oferty depozytowej z celami proekologicznymi jako metoda przyciągania w orbitę Banku klientów o optyce proekologicznej, dla których BOŚ S.A. powinien być bankiem pierwszego wyboru.

Obszar Rynku Detalicznego w 2012 r. sukcesywnie rozbudowywał także swoje kompetencje w obszarach rozwoju i sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych kierowanych do klientów detalicznych. W trakcie roku przeprowadzono:

- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „CZYSTA ENERGIA ZYSKU", w którym aktywem bazowym był koszyk akcji 5 europejskich spółek koncentrujących swoją działalność w obszarach związanych z zieloną energią,
- trzy subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Zwycięski Złoty", w którym wypłata premii dla klienta uzależniona została od wysokości kursu EURPLN (umocnienie PLN wobec EUR w horyzoncie 24 miesięcy),
- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Ropa Brent", gdzie aktywem bazowym była cena ropy naftowej typu Brent.

Bank będzie nadal rozwijał ofertę produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych dla klientów detalicznych. W obszarze tym nawiązana zostanie bliższa współpraca z Domem Maklerskim BOŚ S.A., w pierwszej kolejności na bazie przygotowanego przez DM w 2012 r. supermarketu funduszy inwestycyjnych na platformie internetowej BOSSAFUND.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank oferuje różnorodne ubezpieczenia dla posiadaczy kont osobistych oraz kart płatniczych, m.in.: ubezpieczenia nnw, assistance medyczny, assistance domowy, assistance samochodowy, ubezpieczenie w podróży. Produkty ubezpieczeniowe oferowane są także do kredytów hipotecznych oraz pożyczek gotówkowych. Do kredytów hipotecznych oferowane jest ubezpieczenie nieruchomości i ubezpieczenie na wypadek utraty stałego źródła dochodów. Klienci zaciągający pożyczki gotówkowe mogą skorzystać z ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia ryzyka utraty pracy. Strategia Obszaru Rynku Detalicznego zakłada sukcesywne zwiększanie sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, zarówno tych sprzedawanych przy produktach kredytowych (zwłaszcza przy pożyczce gotówkowej), jak i tych oferowanych klientom jako samodzielne produkty.

Produkty kredytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- kredyt hipoteczny,
- pożyczka hipoteczna,
- pożyczka w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym,
- karta kredytowa,
- kredyt giełdowy.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty kredytowe w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- limit overdraft,
- kredyt w rachunku bieżącym,
- kredyty proekologiczne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom detalicznym

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys. zł	%
Kredyty mieszkaniowe pionu bankowości detalicznej	3 791 353	4 000 446	-5,2
- w EUR	932 397	1 045 120	-10,8
- w PLN	1 360 226	1 241 397	9,6
- w USD	58 989	67 412	-12,5
- w CHF	1 439 742	1 646 517	-12,6
Pozostałe kredyty pionu bankowości detalicznej	804 470	720 723	11,6
Kredyty pionu bankowości detalicznej	4 595 823	4 721 169	-2,7

Spadek salda ogółem kredytów w Obszarze Rynku Detalicznego w 2012 r. spowodowany jest przede wszystkim wyraźną zmianą poziomu kursu PLN wobec walut obcych. Porównując według kursów Narodowego Banku Polskiego, kurs EUR/PLN był na koniec 2012 r. o blisko 7,5% niższy niż na koniec 2011 r., a kurs CHF/PLN był na koniec 2012 r. o 7,1% niższy niż na koniec 2011 r. Sytuacja ta miała bezpośrednie przełożenie na poziom raportowanego w tych datach łącznego salda denominowanych do walut obcych należności hipotecznych Banku od klientów detalicznych. Zmiany kursowe oraz spłaty kredytów walutowych praktycznie nie były w 2012 r. kompensowane nową sprzedażą. Był to efekt wycofania się Banku od marca 2012 r. z szerokiej sprzedaży detalicznych kredytów denominowanych do walut obcych.

Wartość kredytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosła 4 595,8 mln zł wobec 4 721,2 mln zł na koniec 2011 r.

W 2012 roku wzrosła sprzedaż wysokomarżowych kredytów detalicznych niezabezpieczonych hipotecznie, przy jednoczesnym utrzymaniu sprzedaży złotowych kredytów hipotecznych na poziomie porównywalnym z 2011 r. Wartość netto pozostałych kredytów dla klientów pionu detalicznego wzrosła w 2012 r. o 11,6% w stosunku do końca 2011 r. Do kategorii tej należą produkty kredytowe niezabezpieczone hipotecznie oferowane przez Bank klientom detalicznym, w tym przede wszystkim: pożyczki gotówkowe, kredyty proekologiczne, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, karty kredytowe, kredyty giełdowe oferowane we współpracy z Domem Maklerskim BOŚ S.A. oraz produkty kredytowe dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych.

Sprzedaż kredytów wysokomarżowych

W 2012 r. Obszar Rynku Detalicznego konsekwentnie kontynuował rozpoczęte rok wcześniej działania zmierzające do przeorientowania sprzedaży kredytów detalicznych w pierwszej kolejności na produkty wysokomarżowe. Odzwierciedleniem tego podejścia była wyraźna koncentracja sił sprzedażowych

Banku na pożyczce gotówkowej, której sprzedaż w 2012 r. była o 139,6% większa niż sprzedaż tego produktu w 2011 r. Ponadto, udział pożyczek gotówkowych z ubezpieczeniem (najbardziej dochodowych dla Banku) w całym wolumenie nowej sprzedaży pożyczek gotówkowych w 2012 r. wyniósł 41% i był wyższy o 5 punktów procentowych niż na koniec 2011 r. Warto przy tym dodać, że wskaźnik nasycenia nowej sprzedaży pożyczki gotówkowej wariantem zawierającym pakiet ubezpieczeń rósł w trakcie roku, osiągając dla nowej sprzedaży z grudnia 2012 r. poziom 50%. Pożyczka gotówkowa z ubezpieczeniem pozostanie nadal produktem priorytetowym Banku.

W marcu 2012 r. do oferty Banku wprowadzono EKO POŻYCZKĘ, czyli wariant pożyczki gotówkowej skierowany do osób fizycznych zainteresowanych korzystnym finansowaniem zakupu materiałów budowlanych o charakterze ekologicznym, tj. zwiększających energooszczędność realizowanej inwestycji lub posiadanej nieruchomości. EKO POŻYCZKA może być również wykorzystana do sfinansowania zakupu innych rozwiązań proekologicznych, nieposiadających na dzień dzisiejszy dedykowanych rozwiązań produktowych, np. samochodów o napędzie elektrycznym.

Najistotniejszym produktem kredytowym o charakterze proekologicznym dla klientów detalicznych był w 2012 r. „Słoneczny Ekokredyt", czyli dotowany przez NFOŚiGW kredyt na zakup i montaż kolektorów słonecznych, z którego mogą skorzystać nie tylko właściciele domów jednorodzinnych, ale także wspólnoty mieszkaniowe. W 2012 r. Bank udzielił ponad 3 300 kredytów tego typu na łączną kwotę blisko 49,6 mln zł wobec ponad 2 200 kredytów na łączną kwotę około 31,2 mln zł w 2011 r. Licząc od 2010 r., gdy „Słoneczny Ekokredyt" wprowadzono do oferty, Bank udzielił już blisko 6 300 kredytów na kolektory słoneczne na łączną kwotę ponad 97 mln zł.

Oferta kredytów detalicznych Banku została w 2012 r. rozszerzona o kredyt pomostowy, kredyt uzupełniający i kredyt na bieżącą działalność dla podmiotów segmentu NGO. Produkty te funkcjonują w ramach Projektu „TORO – w poszukiwaniu skutecznych metod wsparcia instytucji ekonomii społecznej" i oferowane są organizacjom pozarządowym, w tym pozarządowym organizacjom ekologicznym, zarejestrowanym na terenie województwa mazowieckiego. Projekt TORO realizowany jest wspólnie z Urzędem m. st. Warszawa i jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Wprowadzone produkty mają na celu poprawę płynności finansowej Instytucji Ekonomii Społecznej, prowadzącą do zwiększenia zdolności tych podmiotów do podejmowania działań w sferze ekonomicznej i tym samym wzmocnienie ich trwałości i stabilności.

W Obszarze Rynku Detalicznego nastąpi zdecydowanie zintensyfikowanie działań sprzedażowych i produktowych po stronie oferty kredytowej dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i instytucji niekomercyjnych (NGO). Współpraca z podmiotami tych segmentów prowadzona będzie w oparciu o nową metodykę oceny zdolności kredytowej oraz nowe narzędzie do procesowania wniosków kredytowych. Niezależnie od prac nad metodyką i procesem kredytowym, siły sprzedażowe Obszaru Rynku Detalicznego zostaną mocniej ukierunkowane (m.in. poprzez wydzielenie dedykowanych sprzedawców) na rozwijanie współpracy kredytowej, w tym w szczególności w zakresie oferty proekologicznej Banku, z klientami klasyfikowanymi do tych segmentów.

Bank zamierza dokonać wyraźnego rozszerzenia oferty detalicznych produktów kredytowych o charakterze proekologicznym. Konstruowane produkty będą szeroko wykorzystywać wszelkie dostępne na rynku rozwiązania prawne, instytucjonalne i technologiczne, tak by maksymalizować wartość dodaną dla klientów korzystających z rozwiązań proekologicznych finansowanych kredytem z BOŚ S.A. lub w inny sposób dostarczanych przez Bank. Przykładem takiego podejścia Banku jest zarówno silne ukierunkowanie Banku, już od 2010 r., na oferowanie klientom detalicznym kredytów na kolektory słoneczne z dopłatami z NFOŚiGW, jak i zgłoszenie się Banku do kolejnego programu szykowanego przez NFOŚiGW na pierwszą połowę 2013 r. – kredyt na dom energooszczędny. Ponadto, w rytm prac legislacyjnych nad zmianami do Ustawy o odnawialnych źródłach energii, Bank prowadzi zaawansowane prace przygotowawcze do uruchomienia nowej oferty finansowania zakupu i montażu mikro oraz mini instalacji OZE, w tym małych elektrowni wiatrowych i instalacji fotowoltaicznych.

Sprzedaż kredytów klientom detalicznym

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	w tys. zł		%
Pożyczki gotówkowe	150 723	62 897	139,6
Kredyty giełdowe	109 008	128 842	-15,4
Kredyty na kolektory słoneczne	49 624	31 196	59,1
Kredyty hipoteczne w tym:	271 277	281 485	-3,6
- w PLN	258 252	214 901	20,2
- w EUR	12 028	62 906	-80,9
Pozostałe	106 350	100 854	5,4
Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5

Kredyty hipoteczne pozostają produktem kredytowym dla klientów detalicznych generującym największy wolumen sprzedaży, choć w 2012 r. najwyższą dynamikę sprzedaży odnotowano w obszarze pożyczki gotówkowej. Przesunięcie priorytetów sprzedażowych z kredytów mieszkaniowych na wysokomarżowe produkty kredytowe było przejawem realizacji przez Obszar Rynku Detalicznego zapisów Strategii Banku, zdecydowanie stawiającej na zwiększenie portfela pożyczek gotówkowych, kredytów ekologicznych, kredytów dla mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i innych produktów o wyższej jednostkowej dochodowości niż klasyczne kredyty hipoteczne.

Dążąc do zmian struktury walutowej portfela kredytów hipotecznych i zwiększenia udziału kredytów w PLN w stosunku do kredytów denominowanych do innych walut, od marca 2012 r. Bank zaostrzył politykę kredytową dotyczącą kredytów denominowanych, wprowadzając obowiązek zgodności waluty ekspozycji kredytowej z walutą dochodów klienta. W efekcie, w 2012 r. udział nowych kredytów hipotecznych udzielanych w PLN w łącznym wolumenie nowej sprzedaży kredytów hipotecznych wyniósł 95,2%.

Wpływ na poziom sprzedaży kredytów hipotecznych w 2012 r. miały również: wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendacji S, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów oraz spadek popytu na kredyty mieszkaniowe widoczny na całym polskim rynku bankowym w 2012 r.

8.7. Działalność maklerska

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A.

Istotne zdarzenia z działalności Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w 2012 roku:

- rozpoczęcie działalności operacyjnej na rynkach zagranicznych – otwarcie pierwszego zagranicznego oddziału DM BOŚ S.A. w Pradze (Czechy) świadczącego usługi na rynku OTC;
- rozszerzenie oferowanych usług o produkty skierowane do klienta masowego - uruchomienie nowej platformy do inwestycji w fundusze: bossafund.pl;
- rozszerzenie oferty o prowadzenie rachunku IKZE, czyli Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego w celu gromadzenia oszczędności na emeryturę w III filarze;
- udostępnienie platformy foreksowej na urządzenia mobilne (smartfony i tablety) posiadające system iOS i Android; możliwość śledzenia notowań oraz składania zleceń poprzez urządzenia mobilne;
- wdrożenie Analizatora Strategii Inwestycyjnych dla rynku forex, będącego narzędziem pozwalającym inwestorom porównywać własne strategie inwestycyjne z tymi stosowanymi przez najbardziej zyskownych graczy;
- rozwój nowych funkcjonalności platformy bossafx – wdrożenie automatycznie aktualizowanego kalendarium danych giełdowych oraz danych makroekonomicznych, a także komentarzy analitycznych w formie filmów wideo;
- uzyskanie tytułu Finansowa Marka Roku w kategorii Dom Maklerski za innowacyjność działań na rynku kapitałowym;
- otrzymanie godła Inwestor w Kapitał Ludzki;
- uzyskanie nagrody Prezesa GPW SA za największy udział w obrotach na kontraktach terminowych

oraz współpracę animatora z Giełdą na tym rynku;
- DM BOŚ S.A. po raz drugi z rzędu został wybrany przez inwestorów indywidualnych najlepszym biurem maklerskim w Polsce. Ranking miesięcznika Forbes powstał na podstawie badania Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych.

Pozycja DM BOŚ S.A. na rynku

Obroty zrealizowane na rynku akcji przez DM BOŚ S.A. w transakcjach sesyjnych w 2012 r. wyniosły 7 723,8 mln zł, co stanowiło 2,06% udziału w rynku akcji. Na rynku kontraktów terminowych DM BOŚ SA był wiceliderem rynku z udziałem na poziomie 14,78%. Łącznie w całym 2012 r. w transakcjach sesyjnych zrealizował obrót w wysokości 3,02 mln szt. kontraktów. W 2012 roku DM BOŚ SA był liderem na rynku opcji. Łączny obrót zrealizowany przez DM BOŚ S.A. w tym segmencie rynku wyniósł 296,8 tys. sztuk, co stanowiło 21,82% udziału w rynku w transakcjach sesyjnych.

Na rynku NewConnect DM BOŚ S.A. osiągnął obroty w wysokości 259,7 mln zł oraz udział w rynku na poziomie 9,16%, plasując Spółkę na 4 miejscu pod względem aktywności na tym rynku.

Na koniec 2012 r. liczba prowadzonych rachunków wynosiła 64 339 szt., co oznacza wzrost w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 4 404 rachunki (przyrost liczby rachunków o ponad 7,3%).

Wyniki bieżącej działalności operacyjnej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. były następstwem osłabienia ogólnej koniunktury rynkowej w całym 2012 r. Negatywnie na przychody z działalności maklerskiej wpłynął spadek obrotów na GPW w stosunku do roku 2011 o 25 % na rynku akcji oraz o 30% na rynku kontraktów terminowych. Spadek zysku z operacji instrumentami finansowymi dotyczy głównie platformy OTC i związany jest z mniejszą od zakładanej zmiennością na rynkach walutowych w 2012 roku oraz mniejsza skłonnością klientów do ryzyka.
W marcu 2012 roku otwarty został oddział DM BOŚ w Republice Czeskiej, otwarcie oddziału związane było z koniecznością ponoszenia kosztów związanych zarówno z bieżącym funkcjonowaniem oddziału jak i nakładami na marketing związanymi z promocją na rynku czeskim marki bossaFX.
DM BOŚ S.A. zamierza w dalszym ciągu rozwijać rynek forex, również poprzez oddział na terenie Republiki Czeskiej, przy równoczesnym rozwoju tradycyjnej działalności maklerskiej.

BOŚ Eko Profit S.A. - działalność uzupełniająca ofertę usług Banku

Głównym celem działalności BOŚ Eko Profit S.A. są inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. W trzecim pełnym roku działalności, jakim był rok 2012, Spółka wspierała realizację i nadzorowała projekty inwestycyjne z rynku odnawialnych źródeł energii rozpoczęte w połowie roku 2011 (farma wiatrowa 2,55 MW) lub na przełomie roku 2011/2012 (farma wiatrowa 5,95 MW i fabryka peletu), rozpoczęła kolejny projekt elektrowni wiatrowej oraz poszukiwała nowych projektów i obszarów inwestycyjnych. Projekty farmy wiatrowej 2,55 MW i farmy wiatrowej 5,95 MW zostały zakończone w 2012 r. Fabryka peletu znajdowała się na koniec 2012 roku w fazie rozruchu. Realizowane projekty były projektami wysoko rentownymi, o ograniczonym ryzyku inwestycyjnym. Dodatkową ich wartością był fakt, iż Klienci zostali pozyskani dla Banku Ochrony Środowiska również jako kredytobiorcy.

Możliwości inwestycyjne w zakresie nowych projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii determinowane były niepewnością co do kształtu przyszłych uregulowań ustawowych oraz spadającymi cenami praw majątkowych.

Sytuacja finansowa BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest stabilna. Spółka znacząco poprawiła wynik finansowy za rok 2012 w stosunku do wyniku za rok 2011 oraz zwiększyła poziom kapitału własnego.

8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy

W ramach prowadzonej działalności na rynku kapitałowo-pieniężnym, Bank koncentruje się na transakcjach związanych z obsługą klientów korporacyjnych, głównie w zakresie wymiany walut. Ponadto, w ramach zarządzania strukturą bilansu Banku, prowadzi operacje na rynku krajowych

papierów skarbowych oraz na rynku instrumentów pochodnych stopy procentowej.

W roku 2012 Departament Skarbu (DSK) koncentrował swoją działalność w następujących obszarach:

Zarządzanie płynnością w PLN i walutach obcych
W ramach zarządzania płynnością bieżącą i krótkoterminową Bank zawierał transakcje depozytowe oraz FX Swap na rynku międzybankowym. Z uwagi na cel krótkoterminowy transakcje zawierane były głównie na terminy 1 - 7 dniowe. Posiadane nadwyżki były lokowane w 7-dniowe bony pieniężne stanowiące najbardziej dochodowe oraz płynne krótkie aktywo. W 2012 r. Bank nie korzystał z kredytu lombardowego. W niewielkim zakresie, w I kwartale 2012 roku uruchomiony został kredyt techniczny w celu usprawnienia rozliczeń międzybankowych. W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank skupiał swoje działania na utrzymaniu odpowiedniej struktury finansowania w horyzoncie średnio- i długoterminowym, zgodnie z obowiązującymi limitami i miarami płynności. Głównym instrumentem wykorzystywanym w tym celu przez Bank były emisje obligacji własnych z terminem wykupu 6M. Ogółem w roku 2012 wyemitowano obligacje krótkoterminowe (6M) na kwotę nominalną PLN 610 mln. W ramach zarządzania płynnością długoterminową, Bank pozyskiwał finansowanie na terminy powyżej 2 lat w drodze emisji obligacji własnych oraz zaciąganych pożyczek bankowych (szerzej opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy").

Zarządzanie aktywami i pasywami
Bank zarządzał aktywami i pasywami poprzez system Stawek Transferowych Funduszy (STF) nadając właściwy kierunek dla rozwoju bazy depozytowo-kredytowej. Decyzją Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetu ZAP) stawki STF (w części zmiennej) podlegały kilkukrotnej aktualizacji w ciągu roku, odzwierciedlając zmiany stóp procentowych na rynku międzybankowym jak również w celu uzyskania pożądanej struktury bilansu Banku.

Rynek stopy procentowej rynek walutowy
W roku 2012 Bank dokonywał transakcji na płynnościowym portfelu papierów wartościowych oraz na portfelu handlowym obligacji skarbowych. Bank zrealizował także transakcje walutowe i arbitrażowe.

Współpraca z klientami Banku
DSK ze służbami sprzedaży aktywnie współpracował z klientami korporacyjnymi. Wśród zawieranych transakcji przeważały depozyty zawierane na terminy od jednego dnia do jednego roku, transakcje kupna-sprzedaży walut oraz transakcje IRS zabezpieczające ryzyko stopy procentowej na transakcjach kredytowych klientów Banku.

8.9. Bankowość inwestycyjna

BOŚ S.A. prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym w ograniczonym zakresie.

W celu zapewnienia możliwości oferowania kompleksowej obsługi produktowej klientom Banku, BOŚ S.A. nie wyklucza zaangażowania kapitałowego w podmioty o profilu uzupełniającym zakres jego usług i oferowanych produktów.

W zakresie działalności inwestycyjnej, Bank świadczy usługi przede wszystkim w obszarze organizacji obsługi niepublicznych emisji obligacji komunalnych.

Skład portfela inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych stanowią akcje i udziały dwóch spółek spośród papierów wartościowych wniesionych aportem przez NFOŚiGW w ramach podwyższenia kapitału zakładowego BOŚ S.A. na podstawie uchwały NWZ BOŚ S.A. z dnia 9 grudnia 2009 r.:
- Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w liczbie 1 509 090 akcji,
- Kemipol Sp. z o.o. w liczbie 115 udziałów.

8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), które należą do jednych z największych kredytodawców Banku.

W ramach podpisanych umów z EBI (z 8 lutego 2012 r. na kwotę 75 mln EUR) i CEB (z 26 marca 2012r. na kwotę 75 mln EUR), Bank w 2012 r. udzielił ok. 130 mln PLN nowych kredytów, przeznaczonych na finansowanie projektów inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury i z ochroną środowiska, realizowanych przez podmioty sektora publicznego oraz przez małe i średnie przedsiębiorstwa.
Środki z linii EBI i CEB współfinansują również inwestycje będące częścią programów pomocowych Unii Europejskiej, w tym Projekty miejskie wdrażane w ramach europejskiej Inicjatywy JESSICA, dla której BOŚ S.A. występuje w roli zarządzającego Funduszem Rozwoju Obszarów Miejskich w trzech województwach.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE

1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI

1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Grupie obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko rynkowe (w księdze bankowej i handlowej). Ze względu na specyfikę bilansu Grupy, ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko rynkowe występuje w Banku i DM BOŚ S.A. W Banku generowane jest: (i) ryzyko stopy procentowej (w księdze handlowej i bankowej) oraz (ii) ryzyko walutowe (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje przede wszystkim: (i) ryzyko walutowe (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz (ii) ryzyko cen akcji i towarów (w księdze handlowej).

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku i Radę Nadzorczą DM BOŚ S.A. poziom apetytu na ryzyko, określony za pomocą zestawu limitów wewnętrznych; na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Grupy najwyższej jakości usług.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Grupy do terminowego regulowania zobowiązań, zdolności do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolności do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych. Ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku.

Celem, w zakresie zarządzania płynnością, jest zabezpieczenie płynności Grupy oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

W celu pomiaru płynności krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne, (ii) zapas płynności, (iii) regulacyjne miary M1 i M2, (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF). Natomiast w celu pomiaru płynności średnio – i długoterminowej – wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności (kontraktową oraz urealnioną), obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe, (ii) wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi, (iii) relację kredytów do depozytów oraz długoterminowego finansowania zewnętrznego, (iv) koncentrację bazy depozytowej, stabilność bazy depozytowej, (vi) relację kredytów do depozytów, (vii) nadzorcze miary płynności M3 i M4, (viii) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczej miary płynności M1, wyznaczanej w horyzoncie 6 miesięcy.
Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości progowe w ramach zestawu wewnętrznych limitów. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności, w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

W 2012 roku, podobnie jak w 2011 roku normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

W 2012 r. Grupa kontynuowała zapoczątkowany w 2011 roku proces, mający na celu poprawę struktury finansowania działalności oraz wydłużenie terminów wymagalności, przede wszystkim polegający na pozyskiwaniu depozytów od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz emisji obligacji własnych. W 2012 roku Grupa wyemitowała następujące obligacje: w dniu 27 lutego 2012 r. 3-letnie obligacje własne w kwocie 185 mln zł, w dniu 28 lutego 2012 r. 10-cio letnie obligacje podporządkowane w w kwocie 100 mln zł, oraz w dniu 18 grudnia 2012 r. 53,1 mln zł 2-letnie obligacje własne, a od czerwca 2012 r. – w ramach Programu Emisji Obligacji o maksymalnej wartości dwóch miliardów złotych, uruchomił sub-program emisji obligacji krótkoterminowych o wartości sześciuset milionów złotych; wyemitowane w 2012 r. 6-cio miesięczne obligacje (serie KT 1.1.-1.12) zostały opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy".

1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej występuje głównie w działalności Banku.

1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego. W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń.
Portfel inwestycyjny, wchodzący w skład księgi bankowej, pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową i jednocześnie (ii) stanowi zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: (i) przepływów pieniężnych oraz (ii) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją", wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące narzędzia i miary: (i) luka stopy procentowej, na podstawie której badana jest wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych; (ii) BPV (*ang. basis point value*), które określa o ile zmieni się wartość bieżąca strumienia pieniężnego przy spadku krzywej dochodowości o 1 p.b. (tj. przesunięciu równoległym); (iii) oszacowanie możliwości oraz wyliczenie potencjalnego wpływu ryzyka opcji klienta, rozumianego jako ryzyko wcześniejszej spłaty zobowiązań bądź wcześniejszym wycofaniu depozytów przez klienta, na wynik finansowy Banku; (iv) oszacowanie potencjalnego wpływu zmiany bazowych stawek oprocentowania, wykorzystywanych przez Bank, na swój wynik finansowy; (v) oszacowanie wpływu nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału własnego Banku oraz (vi) test warunków skrajnych obejmujących analizę wpływu skrajnego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o ± 500 p.b. oraz stress testing dla transakcji FX swap oraz dla rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej obligacji SP.

W Banku obowiązują następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczane według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. W 2012 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane.

Zgodnie z obowiązującymi limitami, na dzień 31 grudnia 2012 r., przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych: (i) zmiana wyniku odsetkowego może wynieść ok. ±4,4 mln zł (przy przesunięciu o ±100 p.b.), (ii) wrażliwość ekonomiczna kapitału odniesiona do kapitału własnego ±2,1% (przy przesunięciu o ±200 p.b.). Ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości były nieistotne. Wyniki analiz stress testing wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2012 r. nie było konieczności tworzenia kapitału wewnętrznego na przedmiotowe ryzyko.

1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego przy akceptowalnej ekspozycji na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych, generujących ryzyko stopy procentowej na wzrost stóp procentowych o 1 p.b.) a także (iii) system limitów.
System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 442 tys. zł),
2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 7 tys. zł),
3) limity maksymalnej dwudniowej (wprowadzony od dnia 1 czerwca 2012 roku, w okresie do 31 maja 2012 roku obowiązywał limit straty dziennej) i ciągnionej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym (w I półroczu 2012 r. średnie wykorzystanie limitu straty dziennej wyniosło 20 tys. (w okresie do 31 maja), straty dwudniowej w okresie od 1 czerwca do końca 2012 roku 10 tys. zł, zaś straty miesięcznej ciągnionej w całym 2012 r. 33 tys. zł).

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a limitu BPV również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.
W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej Bank, również raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki tych analiz wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

1.4. Ryzyko walutowe

Przez ryzyko walutowe rozumie się potencjalny niekorzystny wpływ zmian kursów na wyniki finansowe Grupy.

Ryzyko to jest generowane w księdze bankowej i handlowej. W księdze bankowej (niehandlowej), ryzyko walutowe występuje jedynie w odniesieniu do DM BOŚ S.A. i jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.
DM BOŚ S.A. w księdze niehandlowej posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK, co wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują transakcji kupna i sprzedaży papierów wartościowych na giełdach zagranicznych na zlecenie klientów DM BOŚ S.A.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe Banku, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do księgi handlowej tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku jak i w DM BOŚ S.A. Otwarte pozycje walutowe DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje: (i) model wartości zagrożonej (VaR), wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) system limitów wewnętrznych.

W Banku istnieje uspójniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczonym odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Wartość VaR-u 10-dniowego na 31 grudnia 2012 roku dla Banku wyniosła 192 tys. zł, dla DM BOŚ S.A. – 1 751 tys. zł, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. – 1 892 tys. zł.
System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:
1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 429 tys. zł),
2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 9 265 tys. zł),
3) limity straty dziennej i ciągnionej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut (w 2012 roku średnie wykorzystanie tych limitów odpowiednio: 13 tys. zł i 19 tys. zł),
4) w DM BOŚ S.A. - limit związany z działalnością inwestycyjną w kontrakty na waluty, limit wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka walutowego oraz limit całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów kwotowych na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku dodatkowo w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Grupy.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko walutowe Bank, raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki analizy *stress-testing* pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

1.5. Ryzyko cen akcji i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach pochodnych oraz akcjach realizowane na rachunek DM BOŚ dotyczą przede wszystkim działalności DM BOŚ jako animatora i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ transakcji arbitrażowych oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (głównie pomiędzy kontraktami terminowymi na indeks WIG20 oraz cenami akcji spółek wchodzących w skład tego indeksu) oraz transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe zawierane na GPW oraz w Saxo Banku. Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych).

W DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe wynosiło 25,9%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone –48,6%.

Dodatkowo w DM BOŚ istnieją limity straty, tj. konieczności zamknięcia posiadanych pozycji w przypadku poniesienia określonej wysokości straty dziennej oraz limity dla poszczególnych traderów.

1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym było realizowane z wykorzystaniem modelu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie parametrów procesów za pomocą wdrożonej metodyki stosowania kluczowych wskaźników ryzyka,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na modelach samooceny,
- monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności outsourcingowych,
- bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku.

W Banku kontynuowano wprowadzanie istotnych usprawnień systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. W 2012 r. dokonano nowelizacji Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A., wprowadzono nowe Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A. oraz zasady funkcjonowania Komitetu Ryzyka Operacyjnego. Usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym dotyczyły w szczególności:

- zmiany organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w kierunku wyodrębnienia systemowego oraz bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- doprecyzowania zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych Centrali w procesie systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- dalszej poprawy procesu gromadzenia i utrzymania jakości danych (w tym wielkości strat) o zdarzeniach ryzyka operacyjnego,

- wprowadzenia metodyki oceny poziomu ryzyka operacyjnego oraz oceny ryzyka dla działań operacyjnych,
- rozszerzenia zakresu raportów z obszaru ryzyka operacyjnego prezentowanych posiedzeniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego i Zarządu Banku,
- określenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

Wprowadzono zmianę metody wyliczania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne z dotychczasowej metody podstawowego wskaźnika na metodę standardową.
Dokonano także istotnej modyfikacji bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego pozwalającej przede wszystkim na gromadzenie większego zakresu informacji w bazie, wraz z uwzględnieniem zdarzeń z ryzyka braku zgodności.

W 2012 r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. Uruchomiono produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy. Nie zanotowano istotnych utrudnień w obsłudze klientów. W stosunku do innych zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

W Banku kontynuowany był proces zmian systemowych w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności, który obejmuje projektowanie przepisów, procedur i rozwiązań mających na celu zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i przyjętymi standardami postępowania. W 2012 r. dokonano nowelizacji i połączenia dotychczasowych regulacji: „Założeń polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" i „Polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" w jeden dokument. Zmiany dotyczą w szczególności: wyodrębnienia obszaru tworzenia produktów bankowych jako „kluczowego obszaru" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności, określenia zakresu raportu dotyczącego ryzyka braku zgodności oraz wprowadzenia zapisu dotyczącego zarządzania ryzykiem braku zgodności w grupie kapitałowej. Podjęto również prace nad zmianą zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W 2012 r. ryzyko braku zgodności kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Poziom ryzyka braku zgodności szacowany jest na podstawie: oceny przygotowań Banku do zmian w przepisach prawa i standardach postępowania, oceny zagrożenia nałożenia na Bank sankcji prawnych lub kar finansowych, w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i wyjaśniającymi z udziałem BOŚ S.A., reklamacji dotyczących „kluczowych obszarów" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz analizy zdarzeń ryzyka braku zgodności zarejestrowanych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W celu zapobiegania wystąpieniu ryzyka braku zgodności w Banku propaguje się przestrzeganie norm i standardów etycznych. Projekty przepisów wewnętrznych i rozwiązań organizacyjnych oraz wprowadzane w Banku nowe produkty opiniowane są pod kątem możliwości generowania ryzyka braku zgodności.

1.7. Ryzyko kredytowe

W 2012 r. działania Banku w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym koncentrowały się na utrzymaniu tego ryzyka na poziomie akceptowanym przez Bank oraz na zapewnieniu przestrzegania zewnętrznych przepisów prawa, w tym zaleceń i limitów ustalonych przez instytucje nadzorcze.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:
- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie akceptowanej przez Bank i o wartości zapewniającej odzyskanie kwoty zadłużenia wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca ich nie regulował,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego. Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form jego mitygacji.

Proces oceny ryzyka kredytowego realizowany był przy wykorzystaniu dedykowanych temu celowi narzędzi informatycznych.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej.
Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka.
W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W celu zwiększenia efektywności w obszarze działań restrukturyzacyjnych wprowadzony został nowy proces dotyczący monitorowania umów restrukturyzacyjnych, wspomagany przez dedykowane narzędzie informatyczne. Narzędzie to zapewnia standaryzację obsługi w szczególności procesu upominawczego na wczesnym etapie opóźnienia w spłacie, systemowe wskazywanie działań do realizacji, monitoring realizacji oraz pomiar efektów wykonanych czynności, co w znaczący sposób wpływa na ograniczenie ryzyka operacyjnego oraz zwiększa (docelowo) wskaźnika odzyskiwanych należności.

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:
- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę indywidualną lub metodę portfelową w zależności od poziomu istotności ekspozycji kredytowej, której pomiar dotyczył.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:
- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

Decyzje kredytowe podejmowane były przez organy kolegialne albo indywidualnie - przez osoby i w zakresie limitów określonych przez Prezesa Zarządu Banku.

Uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych nadane osobom, które indywidualnie podejmują decyzje kredytowe podlegały okresowym przeglądom.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były po wcześniejszej rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka. Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych obejmują, w szczególności, hipotekę na nieruchomości, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw finansowy, poręczenie, w tym poręczenie jednostki samorządu terytorialnego, gwarancję, kaucję, cesję wierzytelności, przewłaszczenie ruchomości oraz ubezpieczenie. Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.
Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:
- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych, Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowań na poziomie:
- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:
- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku. Limity wynikające z Prawa bankowego w 2012 r. nie zostały przekroczone. Okresowe przekroczenie wewnętrznych limitów dotyczyło w szczególności wysokości wskaźnika LtV i było spowodowane

wzrostem kursów walutowych. W końcu 2012 roku odnotowano również przekroczenie wewnętrznego limitu dotyczącego udziału pożyczek gotówkowych dla klientów detalicznych pozyskanych przez pośredników w portfelu pożyczek gotówkowych ogółem. Bank podjął działania mitygujące ryzyko w tym zakresie oraz zmniejszające poziom wykorzystania limitów wewnętrznych. Pozostałe limity wewnętrzne nie zostały przekroczone.

Zgodnie z wymogami Rekomendacji T i S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych na portfelu kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie oraz na portfelu pozostałych kredytów detalicznych.
Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank prowadził działalność kredytową przestrzegając postanowień ustawy Prawo bankowe oraz uchwał Komisji Nadzoru Finansowego, wewnętrznych procedur oraz zasad dotyczących dobrych praktyk bankowych.

1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń

W 2012 r. Bank wystawił 139 bankowych tytułów egzekucyjnych na łączną kwotę 95,9 mln zł. W 2011 r. wystawił 80 bankowych tytułów egzekucyjnych na kwotę 21 mln zł.

Na koniec 2012 r. wartość wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń (z pominięciem weksli in blanco) wyniosła 16 237,3 mln zł. Około 64,2% wszystkich zabezpieczeń stanowiły hipoteki, których wartość wyniosła 10 432,0 mln zł. Cesja z polisy ubezpieczeniowej dotyczącej nieruchomości stanowiła 13,6% ogółu zabezpieczeń. Wartość ustanowionych zastawów stanowiła 11,4% wszystkich zabezpieczeń. Czwartym w kolejności największych wartościowo przyjmowanych rodzajów zabezpieczeń były gwarancje i poręczenia (2,9%). Ubezpieczenia kredytów stanowiły 2,8% ogółu zabezpieczeń, natomiast przeniesienie praw własności 1,9%. Ostatnia grupa zabezpieczeń, której udział w ogólnej sumie wyniósł 0,2%, to blokada środków na rachunku bankowym.

2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, będący istotnym narzędziem kontrolowania działalności bankowej, którego celem jest wspomaganie zarządzania Bankiem, usprawnienie realizacji jego zadań oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku.

System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd i pracowników Banku w prawidłowym, efektywnym i skutecznym wykonywaniu obowiązków.
System kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. obejmuje ściśle ze sobą powiązane wielostronne procesy kierowania i zarządzania wszystkimi obszarami działalności Banku i jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości.

System kontroli wewnętrznej Banku jest dostosowany do struktury organizacyjnej BOŚ S.A. i obejmuje jednostki organizacyjne Banku oraz podmioty zależne.
System kontroli wewnętrznej obejmuje następujące elementy:
mechanizmy kontroli,
badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
audyt wewnętrzny.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Ponadto wsparcie systemu kontroli wewnętrznej zapewniają w Banku:

- Departament Bezpieczeństwa Banku - odpowiadający w szczególności za prowadzenie postępowań wyjaśniających w przypadku stwierdzenia znamion działań na szkodę Banku, pracowników i podmiotów zewnętrznych oraz monitorowanie i kontrolowanie bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych (specjalistyczne programy śledcze),
- Departament Rachunkowości - rewizja finansowa, współpraca z audytorem zewnętrznym, kontrola rachunkowa tj. okresowa weryfikacja prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych i ewidencji zdarzeń zgodnie z zasadami rachunkowości,
- Departament Rozliczeń – weryfikacja poprawności rozliczeń pieniężnych, obrotu gotówkowego i operacji dokumentowych.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej zależy od efektywnego funkcjonowania każdego z ww. elementów składowych.

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowym zadaniem Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności postępowania Banku z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka organizacyjna, która realizuje funkcję związaną z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności poprzez działania, a w szczególności: projektowanie polityki i zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, koordynowanie zarządzania ryzykiem braku zgodności, opracowywanie i doskonalenie metod identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka braku zgodności, identyfikowanie, pomiar i ocenę ryzyka braku zgodności.

Audyt wewnętrzny, bezpośrednio podlegający Prezesowi Zarządu Banku, jest integralnym i niezależnym elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Nadzór merytoryczny nad komórką audytu wewnętrznego sprawuje Komitet Audytu Wewnętrznego.

Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie oraz ocena prawidłowości, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku oraz podmiotów zależnych.

Komórka audytu wewnętrznego, realizując swoje zadania działa zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, a także w oparciu o dobre praktyki zawarte w Międzynarodowych Standardach Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, zalecane przez Instytut Audytorów Wewnętrznych (dalej „IIA") i Kodeks Etyki Instytutu Audytorów Wewnętrznych ustalony przez IIA.
W Banku funkcjonują mechanizmy gwarantujące niezależność komórki audytu wewnętrznego, które zostały opisane w Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczącej „Systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A."

Zgodnie z Rekomendacją H KNF, dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach: komórka audytu wewnętrznego przeprowadza badania w Banku w oparciu o własną Mapę Ryzyka. Wykorzystywana w BOŚ S.A. Mapa Ryzyka jest zestawieniem ryzyk występujących w procesach funkcjonujących w Banku, wraz z wyceną tych ryzyk, uwzględniającą ocenę systemu kontroli wewnętrznej. Jednym z najważniejszych celów opracowania i bieżącego aktualizowania Mapy Ryzyka jest wykorzystywanie jej do tworzenia rocznego i wieloletnich Planów audytów wewnętrznych. Plan wieloletni ma na celu inwentaryzację wszystkich istotnych zagadnień i procesów wymagających objęcia audytem w okresie 3 do 5 lat oraz równomierną ich realizację w Planach rocznych.

3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Grupy. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności.
Polityka zarządzania aktywami i pasywami Grupy kształtowana jest przez Komitet ZAP oraz przez Zarząd Banku.

3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań

Podstawowymi miernikami zdolności Grupy BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Grupie zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Grupy, wpływ ma również sposób zarządzania ryzykiem rynkowym (tj. głównie ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej). Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Grupa posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU

1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

1.1. Struktura Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., spółki BOŚ Eko Profit S.A. oraz wobec spółki BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie i spółki Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A.
Jednostką powiązaną z Bankiem jest spółka stowarzyszona pod nazwą WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Ostrowie Wlkp.

Poniżej prezentowana jest struktura grupy kapitałowej BOŚ, która w 2012 r. poszerzona została o spółkę Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. Spółka BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest spółką bezpośrednio zależną od Banku.

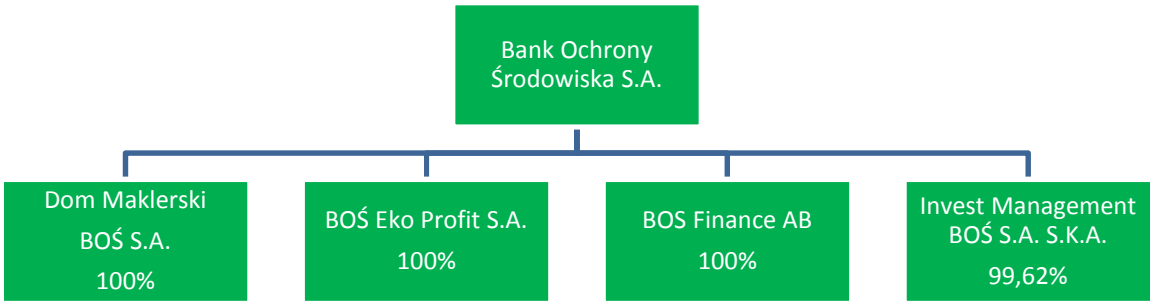

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość zaangażowania kapitałowego Banku w grupie kapitałowej wyniosła 65 107,2 tys. zł.

Sprawozdanie obejmuje dane Domu Maklerskiego BOS S.A., BOS Eko Profit S.A., BOS Finance AB oraz Invest Management BOŚ S.A. S.K.A., które konsolidowane są metodą pełną.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.

BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku. Spółka do dnia 21 grudnia 2012 r. była jednostką bezpośrednio zależną od Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

BOŚ Finance AB realizuje usługi finansowe, w tym związane z emisją euroobligacji wyemitowanych przez Bank w 2011 r.

Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. prowadzi działalności finansową, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową.

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego Domu Maklerskiego BOŚ S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Marszałkowska 78/80, 00-517 Warszawa
Kapitał zakładowy:	25 194 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność maklerska

BOŚ Eko Profit S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Eko Profit S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.
Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Eko Profit S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, Aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	8 500 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	pośrednictwo finansowe, działalność usługowa

BOS Finance AB
Spółka BOS Finance AB została zarejestrowana 6 kwietnia 2011 r. Celem tej spółki jest realizacja usług finansowych, w tym związanych z emisją obligacji, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prawnym. Udział Banku w kapitale zakładowym BOS Finance AB oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej Spółki wynosi 100%.

Firma i forma prawna:	BOS Finance AB
Siedziba i adres:	Sztokholm, Sergels Torg 12, 12 tr, Box 16285, 103 25 Sztokholm, Szwecja
Kapitał zakładowy:	90 499,97 EUR
Podstawowy przedmiot działalności:	usługi finansowe, w szczególności emisja obligacji, w tym na rynkach międzynarodowych, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prywatnym, z wyłączeniem działalności bankowej wymagającej licencji bankowej.

Invest Management BOŚ S.A. S.K.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 99,62% kapitału zakładowego w spółce, co uprawnia do wykonywania 99,62% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki, pozostałe 0,38% należy do spółki bezpośrednio zależnej od Banku - BOŚ Eko Profit S.A.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. Spółka Komandytowo Akcyjna
Siedziba i adres:	Warszawa, aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	261 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność finansowa, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową

Informacja o sprzedaży / nabyciu akcji i udziałów w spółkach kapitałowych

W 2012 roku Bank w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje w spółce Dom Maklerski BOŚ S.A. oraz BOS Finance AB.

W 2012 r. Bank powołał spółkę Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. oraz w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółek Stalexport Autostrady S.A. oraz Monnari Trade S.A. objął akcje serii B i C tej Spółki.

Bank nabył akcję spółki BOŚ Eko Profit S.A., w wyniku czego, udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosi 100%.

Grupa kapitałowa BOŚ w 2012 r. dokonała sprzedaży akcji spółki wniesionej aportem to jest całości posiadanego pakietu akcji Stalexport Autostrady S.A.

1.2. Uzależnienie od partnerów

W analizowanym okresie Grupa nie posiadała klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy ogółem.

2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

2.1. Umowy znaczące

W 2012 r. Bank informował w raportach bieżących o wszystkich zawartych umowach znaczących dla działalności BOŚ S.A. Informacja o znaczących umowach zawartych w 2012 r. została zamieszczona w rozdz. I pkt 2. „Zdarzenia mające istotny wpływ na sytuację finansową Grupy".

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

1) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 29 grudnia 2008r. w sprawie uczestnictwa w Systemie Zdarzeń z Obszaru Ryzyka Operacyjnego;
2) Umowa dodatkowa z NBP zawarta w dniu 18 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
3) Umowa ramowa z NBP zawarta w dniu 4 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
4) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 15 maja 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Bankowy Rejestr;
5) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu technicznego i

przenoszenia praw z papierów wartościowych;

6) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu lombardowego i ustanowienia zastawu zabezpieczającego ten kredyt;
7) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 25 lutego 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Dokumentów Zastrzeżonych;
8) Umowa z NBP zawarta w dniu 25 kwietnia 2007 r. w sprawie przekazywania informacji sprawozdawczych do NBP i korzystania z Portalu Systemu Informacji Sprawozdawczej;
9) Umowa z NBP zawarta w dniu 9 października 2003 r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w Rejestrze Papierów Wartościowych;
10) Umowa rachunku lokaty terminowej banku w złotych w NBP zawarta w dniu 13 grudnia 2001 r.;
11) Umowa rachunku bankowego zawarta w dniu 30 czerwca 2000 r. między NBP a BOŚ S.A. (z późniejszymi zmianami);
12) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu technicznego i przenoszenie praw z papierów wartościowych;
13) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu lombardowego i o zastaw zabezpieczający ten kredyt;
14) Umowa z NBP z dnia 24 marca 2011r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w rejestrze papierów wartościowych;
15) Umowa z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25.03.2011r. na korzystanie z Portalu Komisji Nadzoru Finansowego;
16) Umowa z NBP z dnia 18.11.2011r. w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, zawarta między NBP a uczestnikami TARGET2-NBP;
17) Umowa z NBP z dnia 09.05.2012r. o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych.

2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

Umowa zawarta w dniu 2 lipca 2012 r. z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu Skróconego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy i Skonsolidowanego Skróconego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy oraz badanie Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za rok 2012 i Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok 2012 r. oraz przeprowadzenie oceny wypełniania przez Bank wymogów w zakresie przechowywania aktywów klientów.

2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych

1) Umowa zawarta w dniu 17 lutego 2010r. z Ernst&Young Sp. z o.o. na zlecenie wykonania usług polegających na wsparciu w zakresie odliczenia od dochodu podatkowego do 50 % wydatków poniesionych przez Bank na zakup nowych technologii;
2) Umowa zawarta w dniu 6 grudnia 2010r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania skargi do WSA i NSA oraz reprezentacji Banku podczas rozpraw a dotyczy otrzymanej przez Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie sprzedaży akcji wniesionych aportem przez NFOSiGW;
3) Umowa zawarta w dniu 25 lutego 2011r. z Ernst & Young Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego;
4) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. dotycząca usług doradczych w zakresie skutków księgowych dla Banku zawarta w dniu 20 czerwca 2011 r.;
5) Umowa zawarta w dniu 31 sierpnia 2011r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania projektu skargi do WSA oraz reprezentacji Banku podczas rozprawy, a dotyczy otrzymanej przez

Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie konwersji wierzytelności Banku na akcje Monnari Trade S.A.;

6) Umowa z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. zawarta w dniu 07.12.2011r. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego (przygotowanie projektu skargi do WSA w zakresie możliwości zastosowania zwolnienia od podatku VAT dla usług faktoringu niewłaściwego);
7) Umowa z KPMG Tax Michna Sp. z o.o. dotycząca stałego doradztwa podatkowego zawarta w dniu 30 stycznia 2012 r.;
8) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. zawarta w dniu 25 kwietnia 2012 r.; Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
9) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 18 września 2012 r. Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
10) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 11 października 2012 r. Przedmiotem umowy jest analiza księgowa projektu umowy.

2.3.3. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, spółki Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy zostało zamieszczone w nocie nr 51 Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W 2012 r. Bank skorzystał z odliczenia od podstawy opodatkowania do 50% poniesionych wydatków na wdrożenie wartości niematerialnych stanowiących nowe technologie, zgodnie z art. 18 b Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 2011 r., Nr 74, poz. 397 z późn. zm.). Łączna kwota odliczeń od podstawy opodatkowania z tytułu nowych technologii wyniosła 33 438,22 tys. zł., w tym 28 343,88 tys. zł z tytułu wdrożenia systemu def 3000. Odliczenie wydatków jak wyżej wpłynęło na zwiększenie wyniku netto Banku w 2012 r. o kwotę 6 353,26 tys. zł, w tym z tytułu wdrożenia systemu def3000 o kwotę 5 385,34 tys. zł.

W 2012 r. nie wystąpiły inne nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na wyniki finansowe Grupy.

4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. łączna wartość będących w toku postępowań sądowych dotyczących wierzytelności i zobowiązań Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz spółek zależnych nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W 2012 r. zarówno Bank, jak i jednostki od niego zależne nie dokonywały z podmiotami powiązanymi jednej lub wielu transakcji, które jednostkowo lub łącznie byłyby istotne i zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi został zamieszczony w nocie 47 Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W 2012 r. Bank zoptymalizował i sformalizował proces planowania strategicznego jednocześnie obejmując nim spółki zależne. Proces planowania strategicznego BOŚ S.A. uwzględnia szczególnie istotną rolę Zarządu Banku i Rady Nadzorczej jako organów statutowych nadających planowaniu strategicznemu odpowiednio wysoką rangę, a także zapewniających udział wszystkich głównych komórek organizacyjnych Banku, w tym m.in. komórek odpowiedzialnych za cele biznesowe, adekwatność kapitałową, kontrolę ryzyka oraz operacyjne zarządzanie ryzykiem w tym ryzykiem płynności.

7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności podmiotów Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny. Na wyniki Domu Maklerskiego BOŚ S.A. ma wpływ koniunktura na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całego wypracowanego zysku netto za 2012 rok na kapitał zapasowy.

W roku 2012, dywidenda nie była wypłacona, gdyż zwołane na 28 czerwca 2012 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 8/2012 w sprawie podziału zysku Banku za 2011 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.

9. GŁÓWNE INWESTYCJE

W 2012 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 66 mln zł. Największe nakłady związane były z realizacją projektów w obszarze IT, w tym Centralnego Systemu Bankowego oraz projektów dostosowujących Bank do regulacji zewnętrznych.

DM BOŚ S.A. poniósł w 2012 roku nakłady inwestycyjne w wysokości 10,4 mln zł, głównie na oprogramowanie i urządzenia komputerowe oraz inwestycje w obcych obiektach.

Nakłady inwestycyjne podmiotów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. były finansowane ze środków własnych tych podmiotów.

10. KADRY

10.1. Szkolenia

Priorytetowe kierunki szkolenia pracowników dotyczyły budowania kluczowych kompetencji zapewniających wsparcie realizacji Planu finansowego, zadań w obszarze rozwoju Banku, aktywności sprzedażowej, zmian w systemach informatycznych, procesach biznesowych, ograniczania ryzyka oraz zmian regulacyjnych,

- w szkoleniach udział wzięło 5,6 tys. uczestników;
- wskaźnik intensywności szkoleń (wyrażony liczbą uczestników szkoleń na 1 zatrudn.) wyniósł 3,2;
- na podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników Banku przeznaczono 2,3 mln zł; udział kosztów szkolenia w funduszu płac wyniósł 1,75%, a udział kosztów szkolenia w wyniku na działalności bankowej - 0,53%;
- szkoleniami z zakresu zagadnień biznesowych objęto 83% uczestników ogółem; wskaźnik intensywności szkoleń w obszarze rynku korporacyjnego wyniósł 5,6, a w obszarze rynku detalicznego - 3,4; w szkoleniach z zakresu poprawy jakości obsługi klienta udział wzięło 53% uczestników szkoleń ogółem; szkoleniami dotyczącymi zagadnień ryzyka objęto 6,3%, a bezpieczeństwa Banku 8,8% ogółem przeszkolonych; zagadnieniami dotyczącymi wdrożenia nowych technologii, centralnego systemu bankowego - z zakresu obsługi, użytkowania, administrowania systemu objęto 1,5 tys. uczestników szkoleń, w tym 192 liderów wdrożenia przygotowanych do prowadzenia szkoleń w placówkach Banku,
- w relacji do 2011 r. nastąpił wzrost intensywności szkoleń w zakresie adaptacji nowych pracowników do pracy w obszarze rynku detalicznego według nowej rozszerzonej koncepcji programu szkoleń obejmującej etap I – zagadnienia produktowo-sprzedażowe; etap II – produkty zaawansowane -inwestycyjne oraz szkolenia w zakresie systemów informatycznych, standardów jakości obsługi klienta, etyki bankowej, bezpieczeństwa informatycznego; rezultatem było objęcie większej liczby uczestników szkoleń-wzrost o 139%,
- szkoleniami wewnętrznymi prowadzonymi przez pracowników, trenerów objęto 65% uczestników szkoleń, a szkoleniami realizowanymi przez firmy zewnętrze - 35 % uczestników; w szkoleniach grupowych udział wzięło 98% uczestników szkoleń, w szkoleniach indywidualnych specjalistycznych - 2 %; szkoleniami e-learningowymi objęto 430 pracowników.

Zakres podnoszenia kompetencji zawodowych:
- aktywizacja sprzedaży, standardy jakości obsługi klienta oraz działania rozwojowe wynikające z modelu kompetencji, diagnozy potencjału pracowników w ramach Development Center,
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku korporacyjnego – merytoryczne: nowe procedury, procesy sprzedaży, produkty: faktoringowe, transakcje IRS, obrót gotówkowy w formie zamkniętej, produkty proekologiczne i finansowanie projektów proekologicznych oraz szkolenia rozwojowe w zakresie profesjonalnej sprzedaży, budowania trwałych relacji z klientem, prospektingu; działania wspierające rozwój- coaching;
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku detalicznego – merytoryczne: obsługa klientów nabywających produkty inwestycyjne zgodnie z Dyrektywą MIFID, Produkt strukturyzowany Ropa naftowa (e-learning); nowy proces pożyczki gotówkowej, adaptacja nowych pracowników do pracy oraz rozwojowe: coaching sprzedażowy w zakresie standardów jakości obsługi klienta; szkolenia menadżerskie z zakresu standardów zarządzania sprzedażą;
- nowe technologie informatyczne – obsługa i użytkowanie, administrowanie centralnego systemu bankowego;
- ograniczenie ryzyka, poprawa jakości oceny ryzyka kredytowego: narzędzia wspierające wycenę ekspozycji kredytowych zgodnie z MSR39 , system zarządzania ryzykiem finansowym, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, aplikacje ICAAP oraz aplikacja ekspozycji detalicznych, zabezpieczenie wierzytelności Banku.
- zagadnienia bezpieczeństwa Banku - zapobieganie przestępczości bankowej, przeciwdziałanie praniu pieniędzy, szkolenia „antynapadowe", bezpieczeństwo transakcji elektronicznych, budowa planów awaryjnych.

10.2. Program akcji pracowniczych

W trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2012 w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej. W ramach programu określeni pracownicy nabywają prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty będą proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniami (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012r. warunku zysku netto na akcję, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

Wdrażając przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dn. 4 października 2011r., w części dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń, Rada Nadzorcza zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. Zarząd Banku ustalił Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zakłada m.in.:
- wypłatę co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, przez które rozumie się:
  - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
  - akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce, przy czym może ono zostać zmniejszone lub nie wypłacone w ogóle m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok.
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, przy czym przez wyniki rozumie się: założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających

Wszystkie umowy o pracę zawarte z osobami zarządzającymi zawierały zasady rekompensat. W tym zakresie obowiązywały następujące zapisy:

- w przypadku odwołania z pełnionej funkcji przed upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4,5-krotnego do 6-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 2,5-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
- w przypadku wygaśnięcia umowy w związku z upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4-krotnego stałego do 6-krotnego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 3-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza.

Ponadto, zawarte były umowy o zakazie konkurencji określające zasady wypłaty odszkodowań w zamian za nie podejmowanie pracy w innych bankach i na ich rzecz bez zgody Rady Nadzorczej. Zapisy w tym zakresie przewidują odszkodowania, wypłacane co miesiąc po ustaniu stosunku pracy, w wysokości 50% stałego wynagrodzenia należnego za ostatni miesiąc istnienia stosunku pracy:
- w 1 przypadku – przez okres 9 miesięcy,
- w 4 przypadkach – przez okres 6 miesięcy.

10.4. Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub innych korzyści

Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści, odrębnie dla osób zarządzających i nadzorujących w przedsiębiorstwie Emitenta w roku 2012 zamieszczono w Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r. - nota 47.

11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R.

(Niniejsze oświadczenie sporządzono zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim).

11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny

W 2012 roku BOŚ S.A. przestrzegał zasad ładu korporacyjnego (za wyjątkiem opisanych w pkt. 11.2) zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW", które zostały zawarte w załączniku do Uchwały Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 4 lipca 2007 r. (z późniejszymi zmianami).

Tekst „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW" jest dostępny na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie", na której zamieszczone są również Oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A. w latach poprzednich.

Od 1 stycznia 2009 r. funkcjonuje strona internetowa Banku w języku angielskim zgodnie z wymaganiami zasady II. pkt 2 oraz zgodnie z zakresem i strukturą Modelowego Serwisu Relacji Inwestorskich GPW.

11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego

W roku 2012 BOŚ S.A. nie stosował następujących zasad ładu korporacyjnego wprowadzonych Uchwałą Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (z późn. zm.).:

1) część I pkt 1 tiret 3 oraz część IV pkt 10 – Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Bank nie transmitował obrad walnych zgromadzeń z wykorzystaniem sieci internetowej z uwagi na strukturę akcjonariatu.
   W 2012 r. w walnych zgromadzeniach uczestniczyło większość akcjonariuszy reprezentujących ponad 95% kapitału zakładowego BOŚ S.A.;

2) część I pkt 5 – w BOŚ S.A. obowiązuje regulamin wynagradzania obejmujący wszystkich pracowników zatrudnionych w Banku na podstawie stosunku pracy z wyłączeniem członków Zarządu Banku. Ustalanie wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej oraz Zarządu należy do suwerennej decyzji odpowiednio Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.
   W 2012 r. Rada Nadzorcza Banku:
   - powołała Komitet ds. Wynagrodzeń, do którego zadań należy m.in. projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku, opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń w tym wysokości i składników wynagrodzeń, opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa;
   - zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A." w rozumieniu Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r.;
   - uchwaliła warunki zmian umów o pracę zawartych z członkami Zarządu Banku, inkorporujące odpowiednio przepisy Uchwały Nr 258/2011 KNF oraz przepisy „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A."

3) część I pkt 9 – w BOŚ S.A. nie ma przepisów dyskryminujących udział kobiet w zarządzaniu i nadzorowaniu Spółki. Stosowanie w Banku zasady zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru zależy od stanowiska Rady Nadzorczej w przypadku wyboru członków Zarządu oraz akcjonariuszy w przypadku wyboru członków Rady Nadzorczej.

11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.

W Banku działa - przyjęty uchwałami Rady Nadzorczej Banku - system zarządzania Bankiem, na który składa się:
- system zarządzania ryzykiem (szerzej opisany w rozdz. III pkt 1. „Zarzadzanie ryzykami finansowymi").
- system kontroli wewnętrznej (szerzej opisany w rozdz. III pkt 2. „System kontroli wewnętrznej").

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły, oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Zadania Komitetu Audytu Wewnętrznego są opisane w pkt 11.10.

Do mechanizmów kontroli ryzyka w Banku – w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych - należą w szczególności:
1) prawidłowa organizacja procesu sporządzenia sprawozdania finansowego poprzez określenie w legislacji wewnętrznej Banku zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych biorących udział w jego sporządzeniu i sprawdzeniu,
2) weryfikacja sprawozdań finansowych przez niezależnego audytora zewnętrznego,
3) uzgodnienia danych księgowych, np. porównywanie dokumentów źródłowych z zestawieniem sald i obrotów, potwierdzenia: sald rachunków przez klientów, istnienia aktywów, transakcji/operacji itp.,
4) inwentaryzacje aktywów,
5) bieżący monitoring sytuacji Banku prowadzony na szczeblu Rady Nadzorczej i Zarządu Banku oraz funkcjonujących w Banku komitetów/zespołów – na bazie sprawozdań prezentujących wyniki poszczególnych obszarów działalności (lub jednostek/komórek organizacyjnych Banku), umożliwiające dokonanie oceny stopnia realizacji przez Bank celów i zadań założonych w planach finansowych, strategiach, politykach i innych dokumentach,
6) bieżący nadzór Departamentu Rachunkowości w zakresie zgodności ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
7) kontrole/audyty wewnętrzne,
8) wykonywanie kontroli następnych.

11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Banku w I półroczu 2012 r. w drodze emisji 6,5 mln akcji serii P uległa zmianie struktura akcjonariatu. Zarówno na dzień 30 czerwca 2012 r. jak i na dzień 31 grudnia 2012 r. tylko jeden Akcjonariusz posiadał bezpośrednio lub pośrednio, przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej posiadał 12 951 960 akcji, co stanowi 56,62% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZ.

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 22 873 245. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo jednego głosu na walnym zgromadzeniu i jednakowe prawo do dywidendy.

11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych.

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkowania na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających.

Stosownie do postanowień Statutu BOŚ S.A., Członkowie Zarządu są powoływani przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję. Kadencja trwa trzy lata. Liczby kadencji nie ogranicza się. Prezes Zarządu ma prawo wnioskować o powołanie i odwołanie członków Zarządu. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, wyrażoną na wniosek Rady Nadzorczej. Drugi – obok prezesa – członek Zarządu posiadający zgodę Komisji Nadzoru Finansowego pełni w Banku funkcję wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu.

Umowy o pracę z członkami Zarządu oraz umowy o zakazie konkurencji zawiera w imieniu Banku Przewodniczący Rady Nadzorczej. Warunki umów są ustalane kolegialnie przez Radę Nadzorczą.

Mandaty członków Zarządu wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu. Mandat członka Zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu albo odwołania go ze składu Zarządu - do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

11.8. Zasady zmiany Statutu Banku.

Zmiany Statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Uchwała o zmianie statutu zapada większością trzech czwartych oddanych głosów.

11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania.

W Spółce obowiązuje „Regulamin obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.", w którym zawarto m. in.:
1) tryb prowadzenia obrad przez Przewodniczącego,
2) tryb głosowania uchwał zgromadzenia,
3) tryb głosowania w sprawie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej,
4) zasady wyborów Rady Nadzorczej w drodze głosowania odrębnymi grupami.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie BOŚ S.A. Zgodnie ze Statutem Spółki, Zarząd Banku zwołuje zwyczajne walne zgromadzenie najpóźniej w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego.

Nadzwyczajne walne zgromadzenie jest zwoływane w miarę potrzeb przez Zarząd Banku: 1) z własnej inicjatywy, 2) na wniosek Rady Nadzorczej, 3) na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego.
Nadzwyczajne walne zgromadzenie może być zwołane również przez: 1) Radę Nadzorczą, jeśli zwołanie go uzna za wskazane, 2) akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogółu głosów. Akcjonariusze wyznaczają wówczas przewodniczącego tego Zgromadzenia.
Akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad. Żądanie powinno być uzasadnione i złożone na piśmie lub w postaci elektronicznej najpóźniej na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

Zarząd Banku stosuje generalną zasadę nieodwoływania lub zmiany ogłoszonych już terminów walnych zgromadzeń. Może to nastąpić wyłącznie gdy zachodzą nadzwyczajne lub szczególnie uzasadnione okoliczności.

Do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu wymagane jest pełnomocnictwo (w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej) udzielone przez osoby do tego uprawnione, zgodnie z wypisem z właściwego rejestru, lub w przypadku osób fizycznych zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Przy sporządzaniu listy obecności na walnym zgromadzeniu Spółka dokonuje kontroli ww. dokumentów.

Walne zgromadzenie otwiera przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub inny członek Rady Nadzorczej. W razie nieobecności tych osób, walne zgromadzenie otwiera prezes Zarządu albo inna osoba wyznaczona przez Zarząd. Zgodnie z „Regulaminem obrad walnych zgromadzeń BOŚ S.A.", zadaniem osoby otwierającej walne zgromadzenie jest doprowadzenie do niezwłocznego wyboru przewodniczącego, powstrzymując się od jakichkolwiek innych rozstrzygnięć merytorycznych i formalnych. Z zastrzeżeniem przypadków określonych w Kodeksie spółek handlowych, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu BOŚ S.A. nie przewidują surowszych warunków głosowania. W celu sprawnego głosowania nad uchwałami, wykorzystywany jest system elektronicznego liczenia głosów.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy w szczególności:
1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku,
2) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Banku,
3) podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
4) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej,
5) udzielenie absolutorium członkom organów Banku,
6) powoływanie lub odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
7) dokonywanie zmian Statutu Banku,
8) upoważnienie Rady Nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu lub wprowadzenia istotnych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Zgromadzenia,
9) podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
10) podejmowanie uchwał w przedmiocie emitowania obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
11) decydowanie o tworzeniu i znoszeniu funduszy, o których mowa w § 36 ust. 1. Statutu Banku,
12) podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, zbycia lub likwidacji Banku,
13) wybór likwidatorów i ustalanie ich wynagrodzeń,
14) ustalanie wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej,
15) podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w Kodeksie spółek handlowych, ustawie Prawo bankowe i Statucie Banku.

Akcjonariuszom Banku przysługują następujące prawa o charakterze korporacyjnym:
1. Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i prawo głosu.
   Zgodnie z art. 411 K.s.h., każda z akcji daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.
   W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć osoby, które:
   - na 16 dni przed datą walnego zgromadzenia (tj. w dniu rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu) są akcjonariuszami Banku posiadającymi na rachunku papierów wartościowych zapisane akcje Banku,
   - zwrócą się, nie wcześniej niż po opublikowaniu przez Bank ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa, do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych, na których zapisane są akcje Banku z żądaniem o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w zgromadzeniu.
2. Prawo do złożenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz o umieszczenie poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.
   Prawo to przysługuje akcjonariuszowi lub akcjonariuszom reprezentującym przynajmniej 1/20 część kapitału zakładowego Banku. Zgodnie z art. 401 K.s.h., żądanie takie powinno być złożone

Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej nie później niż na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

3. Prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia.
   Zgodnie z art. 422 K.s.h., uchwała walnego zgromadzenia, sprzeczna ze Statutem bądź z dobrymi obyczajami kupieckimi, godząca w interes Banku lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona przez akcjonariusza w drodze wytoczonego przeciwko Bankowi powództwa o uchylenie uchwały.
4. Prawo wyboru członków Rady Nadzorczej grupami.
   Zgodnie z art. 385 § 3 K.s.h. na wniosek akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej 1/5 kapitału zakładowego, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami.
5. Prawo żądania udzielenia informacji dotyczących Banku.
   Na podstawie art. 428 K.s.h. podczas obrad walnego zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi, na jego żądanie, informacji dotyczących Banku, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien jednak odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy: (i) mogłoby to wyrządzić szkodę Bankowi albo spółce z nim powiązanej, albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa, (ii) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej. W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia.
6. Prawo do żądania wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Banku i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 4 K.s.h.).
7. Prawo do przeglądania w lokalu Zarządu listy akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu oraz żądania odpisu listy(art. 407 § 1 K.s.h.).
8. Prawo żądania przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną (art. 407 § 1^1).
9. Prawo do żądania wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem (art. 407 § 2 K.s.h.).
10. Prawo do złożenia wniosku o sprawdzenie listy obecności na walnym zgromadzeniu przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wniosek mogą złożyć akcjonariusze, posiadający jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji (art. 410 § 2 K.s.h.).
11. Prawo do przeglądania księgi protokołów oraz żądania wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów uchwał (art. 421 § 3 K.s.h.).
12. Prawo do przeglądania dokumentów oraz żądania udostępnienia w lokalu Banku odpisów dokumentów, o których mowa w art. 505 § 1 K.s.h. (w przypadku połączenia spółek), w art. 540 § 1 K.s.h. (w przypadku podziału Spółki) oraz w art. 561 § 1 K.s.h. (w przypadku przekształcenia Spółki).
13. Zgodne ze Statutem Banku zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy lub jej zdjęcie z porządku obrad wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia zapadłej większością ¾ głosów, po uzyskaniu zgody wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu wnioskodawców.
14. Zgodnie z dotychczasową praktyką, przewodniczący obrad umożliwia każdemu ze zgłaszających sprzeciw wobec uchwały przedstawienie swoich argumentów i uzasadnienie sprzeciwu. Stosowny zapis jest zawarty w „Regulaminie obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.".
15. Zgodnie z obowiązującą praktyką, do protokołu są przyjmowane pisemne oświadczenia uczestników walnych zgromadzeń.

Regulamin Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A. jest dostępny do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie".

11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania

Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2012 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu

Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 17 lipca 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Stanisława Kolasińskiego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Z chwilą uzyskania zgody KNF Pan Stanisław Kolasiński objął stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

Zasady działania, kompetencje, i zadania Zarządu zostały określone w §§ 21 – 23 Statutu oraz w Regulaminie Zarządu. (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

Stosownie do postanowień zawartych w ww. dokumentach, Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków będących osobami fizycznymi, w tym: prezesa Zarządu, wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu oraz pozostałych wiceprezesów lub innych członków Zarządu.

Całokształt działalności Banku koordynuje Prezes Zarządu. Prezes Zarządu wykonuje zadania określone w Statucie Banku oraz innych przepisach wewnętrznych, w tym: w Regulaminie Zarządu oraz Regulaminie organizacyjnym Banku. Prezes w szczególności:

- wydaje zarządzenia wewnętrzne,
- kieruje pracami Zarządu Banku, zwołuje posiedzenia Zarządu, akceptuje porządek obrad oraz przewodniczy posiedzeniom,
- podejmuje decyzje kadrowe w zakresie wskazanym w Statucie Banku oraz zarządzeniu dotyczącym zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku,
- określa sposób ustalania limitu etatów w Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz ustala limity etatów dla poszczególnych obszarów,
- wydaje regulamin organizacyjny Banku oraz regulamin organizacyjny oddziału i oddziału operacyjnego oraz zatwierdza regulaminy organizacyjne komórek organizacyjnych Centrali,
- wydaje zalecenia pokontrolne w ramach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- powołuje i rozwiązuje komitety lub zespoły dla określonych spraw oraz powołuje przewodniczących i członków tych komitetów/zespołów, a także tworzy i znosi wyodrębnione stanowiska,
- nadzoruje realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- zatwierdza plany pracy Zarządu Banku,
- koordynuje działania Banku w sferze polityki ekologicznej, reprezentując BOŚ S.A. w kontaktach z przedstawicielami Parlamentu, administracji publicznej, w tym z ministrem właściwym w sprawach środowiska, Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi (krajowymi) pozabudżetowymi funduszami celowymi.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu, do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Do kompetencji wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu należy wówczas całokształt spraw z zakresu działalności Banku.

W czasie nieobecności prezesa Zarządu, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku (z wyłączeniem kompetencji dotyczących powoływania i odwoływania dyrektora zarządzającego, dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali i ich zastępców oraz dyrektorów oddziałów) wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu, lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. Wiceprezesi lub członkowie Zarządu kierują działalnością Banku w zakresie ustalonym przez prezesa Zarządu.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone innym organom Banku. Zarząd Banku w szczególności:
- reprezentuje Bank wobec sądów, organów administracji państwowej i osób trzecich,
- uchwala strategie działania Banku, roczne plany finansowe oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- podejmuje uchwały w sprawie struktury organizacyjnej Banku oraz tworzenia i likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- podejmuje uchwały o nabyciu i zbyciu nieruchomości lub udziału w nieruchomości,
- opracowuje projekty przepisów wewnętrznych, których wydawanie należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- podejmuje decyzje w sprawach dotyczących zaciągnięcia zobowiązań lub rozporządzenia aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych Banku,
- uchwala zasady polityki informacyjnej Banku,
- uchwala polityki dotyczące zarządzania ryzykiem w Banku,
- uchwala zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- ustala ogólny poziom ryzyka Banku oraz dostosowane do tego poziomu limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku,
- ustala wewnętrzne procedury Banku dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- gospodaruje funduszami specjalnymi,
- uchwala tryb powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposób ustalenia jego wynagrodzenia.
- uchwala regulamin Zarządu, określający sprawy, które wymagają kolegialnego podejmowania uchwał oraz sprawy proceduralne i formalne związane z odbywaniem posiedzeń.

Ponadto Zarząd kolegialnie rozpatruje i podejmuje uchwały w sprawach:
1) zwołania Walnego Zgromadzenia Banku,
2) mających wpływ na:
   - kształtowanie wyników finansowych Banku, w tym w szczególności dotyczących ustalania planów finansowych i strategii działania Banku, określania poziomu stóp procentowych środków pieniężnych oraz kredytów i pożyczek w Banku,
   - kształtowanie relacji Banku ze światem zewnętrznym, w tym w szczególności w sprawach dotyczących: ustalania zasad powoływania i odwoływania pełnomocników i prokurentów, określania warunków i zasad postępowania Banku wobec klientów oraz na rynku międzybankowym i finansowym, w tym: praw i obowiązków klientów oraz wzorów regulaminów i umów zawieranych z klientami,
   - kształtowanie i zakres kompetencji w Banku, w tym w szczególności w sprawach dotyczących ustalania zasad oceny ryzyka kredytowego oraz zasad podejmowania decyzji kredytowych w BOŚ S.A.
3) innych, przewidzianych Statutem Banku lub wnoszonych przez członków Zarządu.

Do kolegialnych kompetencji Zarządu należy także:
- podejmowanie decyzji kredytowych, zgodnie z przepisami wewnętrznymi w tym zakresie,
- rozpatrywanie okresowych informacji dotyczących przebiegu realizacji zadań Banku, jego sytuacji ekonomiczno-finansowej i organizacyjno-kadrowej,
- dokonywanie ocen pracy jednostek organizacyjnych Banku.

Zgodnie z § 23 Statutu do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz do podpisywania w imieniu Banku są upoważnieni: prezes Zarządu – samodzielnie lub dwie osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw. Pełnomocników Banku powołuje i odwołuje prezes Zarządu samodzielnie, albo dwie inne osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.
W ramach nadzoru, członkowie Zarządu:
- inspirują merytoryczne działania nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali, zgodnie z wyznaczonymi im zadaniami oraz kierunkami rozwoju Banku określonymi w strategiach działania oraz planach finansowych Banku,

- kontrolują w nadzorowanych komórkach Centrali przebieg prac, prawidłowość podejmowanych działań, ich zaawansowanie i ostateczną realizację, a także ich zgodność z prawem i przepisami wewnętrznymi,
- weryfikują adekwatność obowiązujących przepisów wewnętrznych i struktur organizacyjnych do aktualnych zadań nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali,
- odpowiadają za prawidłowość merytoryczną przepisów wewnętrznych odnoszących się do zakresu działania nadzorowanych obszarów, wydawanych w formie uchwał bądź zarządzeń prezesa,
- akceptują i wyrażają zgodę na kierowanie do rozpatrzenia przez Zarząd albo do decyzji prezesa Zarządu materiałów przygotowanych w nadzorowanych komórkach organizacyjnych Centrali,a
- nadzorują realizację zadań kontroli wewnętrznej w nadzorowanych przez nich obszarach działalności Banku, w celu zapewnienia efektywnego i bezpiecznego rozwoju Banku,
- monitorują ryzyka w obszarach działania podlegających ich nadzorowi,
- wydają pisma okólne, stanowiące przepisy wykonawcze do uchwał i zarządzeń prezesa,
- wydają wiążące polecenia co do sposobu załatwienia sprawy przez nadzorowane komórki organizacyjne Centrali,
- stosownie do postanowień zarządzenia prezesa Zarządu dotyczącego zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku - podejmują decyzje o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, o zmianie warunków zatrudnienia oraz o rozwiązaniu umów o pracę z pracownikami w obszarach/placówkach, które nadzorują zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku.

Czynności nadzorcze wykonywane są przez członków Zarządu osobiście.

Poszczególni członkowie Zarządu, wykonując ww. czynności nadzorcze, mogą przedkładać Zarządowi do rozpatrzenia propozycje i wnioski należące do kolegialnych kompetencji Zarządu, dotyczące zarówno całokształtu działalności Banku, jak i poszczególnych obszarów i pionów jego działalności.

Posiedzenia Zarządu są zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu. W praktyce posiedzenia Zarządu odbywają się co tydzień. Prezes Zarządu, na uzasadniony wniosek członka Zarządu lub z własnej inicjatywy, może zwołać posiedzenie Zarządu w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą jego członkowie oraz osoby zaproszone przez prezesa Zarządu. Na posiedzeniach Zarządu, prezes Zarządu przedstawia do akceptacji projekt porządku obrad, kieruje obradami, udziela głosu, rozstrzyga sprawy proceduralne, podsumowuje wyniki dyskusji, formułuje uchwały, zalecenia i wnioski. W sprawach uzasadnionych względami biznesowymi lub formalno-prawnymi, członek Zarządu może – po uzyskaniu zgody prezesa Zarządu – wnieść pod obrady Zarządu temat nie ujęty w porządku posiedzenia.

W przypadku nieobecności prezesa Zarządu, posiedzenia Zarządu są zwoływane przez wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu, lub wskazanego przez prezesa Zarządu innego członka Zarządu.

Uchwały Zarządu są podejmowane na posiedzeniach zwoływanych w trybie określonym w Regulaminie Zarządu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Uchwały mogą być podjęte, jeśli wszyscy członkowie Zarządu zostali zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu, a w posiedzeniu Zarządu uczestniczy co najmniej połowa jego członków, w tym prezes Zarządu lub - w czasie jego nieobecności – wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. W razie równej liczby głosów, decyduje głos prezesa Zarządu. Członek Zarządu nie zgadzający się z podjętą uchwałą, może zgłosić do protokołu umotywowane zdanie odrębne. Nie zwalnia go to jednak z obowiązku stosowania się do uchwały podjętej przez Zarząd. Członek Zarządu nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach osobiście go dotyczących.
Posiedzenia Zarządu są protokołowane.

Rada Nadzorcza Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2012 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek

Ryszard Ochwat	- Członek
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 14 marca 2012 roku podjęło uchwały w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Mariana Malickiego – Członka Rady Nadzorczej i Pana Mariana Adama Pigana - Sekretarza Rady Nadzorczej. Jednocześnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwały w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Władysława Rogali i Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Na posiedzeniu w dniu 18 maja 2012 r. Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru Sekretarza Rady Nadzorczej w osobie Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 28 czerwca 2012 r. podjęło uchwałę w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Michała Jacka Wysockiego - Członka Rady Nadzorczej. Jednocześnie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Andrzeja Kazimierza Kraszewskiego.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.
W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2011 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie przez nie ustalanej, nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 13 osób. Wspólna kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przed upływem kadencji, a w ich miejsca mogą być wybrane inne osoby. W przypadku odwołania, rezygnacji lub śmierci członka Rady Nadzorczej w trakcie trwania kadencji, do czasu obsadzenia wakatu, Rada może działać w zmniejszonym składzie, lecz nie mniejszym niż 5 osób.

Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy m.in.:
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Banku i jego grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy - w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,
- określanie liczby członków Zarządu Banku i ustalanie warunków ich zatrudnienia,
- powoływanie i odwoływanie prezesa oraz wiceprezesów i członków Zarządu,
- zawieszanie w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności tych członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności,
- informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o składzie Zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu, a także o członkach Zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego oraz innych biegłych,

- zatwierdzanie strategii działania Banku oraz rocznych planów finansowych Banku,
- zatwierdzanie zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, ogólnego poziomu ryzyka Banku, a także polityk dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym,
- zatwierdzanie zasad polityki informacyjnej Banku,
- zatwierdzanie wewnętrznych procedur Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie struktury organizacyjnej, za wyjątkiem tworzenia lub likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku w sprawach nabywania akcji i udziałów w spółkach o wartości nominalnej przekraczającej łącznie z już posiadanymi przez Bank akcjami i udziałami tych spółek równowartość 5% kapitału zakładowego Banku, z wyłączeniem akcji spółek dopuszczonych do publicznego obrotu,
- rozpatrywanie spraw wnoszonych pod obrady Walnego Zgromadzenia i opiniowanie projektów uchwał Zgromadzenia, za wyjątkiem uchwał porządkowych.
- nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu,
- ocena okresowych informacji o poziomie ryzyka bankowego i jakości zarządzania tym ryzykiem,
- ocena okresowych informacji na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzanych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia lub realizacji,
- zatwierdzanie trybu powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposobu ustalenia jego wynagrodzenia,
- uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał. Wnioski o zwołanie posiedzenia Rady może składać do przewodniczącego każdy członek Rady Nadzorczej, a także Zarząd Banku. W takim przypadku, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Przewodniczący Rady Nadzorczej – na uzasadniony wniosek Zarządu Banku lub członka Rady Nadzorczej, bądź z własnej inicjatywy – może też zwołać posiedzenie Rady w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

Rada Nadzorcza rozpatruje sprawy umieszczone w porządku obrad i podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Uchwały Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania członków Zarządu zapadają większością 2/3 głosów. Pozostałe uchwały Rady Nadzorczej – o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał (z wyłączeniem głosowań ws. wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, powołania członka Zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób oraz spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady) oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady lub za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji jest zwoływane przez prezesa Zarządu Banku. Przedmiotem pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji jest ukonstytuowanie się Rady.
Rada Nadzorcza Banku powołuje ze swego grona Komitet Audytu Wewnętrznego oraz Komitet ds. Wynagrodzeń
Komitet Audytu Wewnętrznego wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem, a także w zakresie przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej.
Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 7 maja 2009r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649, ze zm.), w Statucie BOŚ S.A. oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:
- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,

- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi, oraz zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego.

Funkcję Przewodniczącego Komitetu pełni Przewodniczący Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Przewodniczący Komitetu może zwołać posiedzenie Komitetu w trybie pilnym. Komitet, przynajmniej raz w roku, na zamkniętym posiedzeniu bez udziału Zarządu, odbywa spotkanie z dyrektorem komórki audytu wewnętrznego.
Komitet ds. Wynagrodzeń został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności określonych w Uchwale Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. przewidzianych dla tego Komitetu oraz czynności wynikających z postanowień art. 9f, 9g i 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz § 20 ust. 9 pkt. 9 Statutu Banku Ochrony Środowiska S.A., w szczególności obejmujących:

1) opiniowanie i projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.,
2) opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A., w rozumieniu przepisów powołanej Uchwały Nr 258/2011 KNF,
3) opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.

Szczegółowe kompetencje, zasady działania i zadania Rady zostały określone w §§ 17 - 20 Statutu Banku oraz w Regulaminie Rady Nadzorczej (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Z oświadczeń przekazanych przez członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku wynika, że w dniu 31 grudnia 2012 r.:

- Prezes Zarządu Banku, Mariusz Klimczak posiadał 250 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 2 500 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Józef Kozioł posiadał 116 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 1 160 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Janusz Marek Topolski posiadał 110 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 1 100 zł.

Pozostali członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym nie posiadali akcji BOŚ S.A. jak również akcji i udziałów w jednostkach powiązanych emitenta.

12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

Zarząd Banku poinformował:
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.13 w wysokości 40 mln zł (raport bieżący 2/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.14 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 4/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.15 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 5/2013 z dnia 22 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o emisji obligacji własnych serii J w wysokości 100 mln zł (raport bieżący 7/2013 z dnia 14 lutego 2013 r.). Organizatorem i depozytariuszem emisji jest BGK;
- o emisji obligacji własnych serii K w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 8/2013 z dnia 22 lutego 2013 r.). Organizatorem i Depozytariuszem emisji obligacji serii K jest BRE Bank S.A.;
- o wcześniejszym wykupie, tj. w dniu 27 lutego 2013 r. 185 000 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii H (raport bieżący 6/2013 z dnia 5 lutego 2013 r. oraz 9/2013 r. z dnia 27 lutego 2013 r.). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dn. 27 lutego 2012 r.;
- o zamiarze wcześniejszego wykupu, tj. w dniu 4 kwietnia 2013 r. 150 102 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii F (raport bieżący 10/2013 z dnia 1 marca 2013 roku). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 35/2011 z dn. 4 października 2011 r.
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.16 w wysokości 30 mln zł (raport bieżący 11/2013 z dnia 6 marca 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.

W związku z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 7 marca 2013 r. dotyczącym sposobu rozliczania wynagrodzeń z tytułu ubezpieczeń Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. dokona analizy rekomendacji UKNF. Zalecenia UKNF zostaną uwzględnione w sprawozdaniach finansowych w kolejnych okresach sprawozdawczych

13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

Sprzedażowa i wizerunkowa aktywność promocyjna Banku skupiona była wokół hasła „Z korzyścią dla Ciebie i Świata, w którym żyjesz". Idea ta realizowana jest zarówno w obszarach związanych z działalnością bankową jak i działaniach poza-komercyjnych. W 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych bezpośrednio promujących ochronę środowiska, jak i takich, które promują postawy przyjazne środowisku. W szczególności:

w obszarze bankowości detalicznej:
- na przełomie roku 2011 i 2012 zrealizowana została kampania „Pożyczka z nagrodami" wspierająca sprzedaż pożyczki gotówkowej z wykorzystaniem mediów interaktywnych. Celem kampanii było poinformowanie Klientów o promocyjnej ofercie oraz pozyskanie kontaktów sprzedażowych. Dodatkowe wsparcie kampanii stanowił standardowy katalog drukowanych materiałów promocyjnych, działania PR oraz eventy sprzedażowe przeprowadzone w placówkach, jak również konkursy sprzedażowe dedykowane Doradcom. Sprzedaż pożyczek gotówkowych w roku 2012 wspierana była kilkukrotnie: także w okresie luty-maj oraz w sezonie świątecznym (listopad/grudzień). Ponadto na przełomie września i października Bank zrealizował wysokozasięgową kampanię promocyjną tego produktu, wykorzystującą komunikację w telewizji, internecie, metrze warszawskim oraz w kinie. Kampania w ramach akcji „2 złote dla zwierzaka" wspierającej zagrożone gatunki polskich zwierząt, połączyła cele sprzedażowe Banku z jego pro-ekologiczną misją, potwierdzając przywołaną powyżej obietnicę korzyści dla Klienta i świata, w którym żyje;
- w nurcie projektów marketingowych promujących ekologiczną misję BOŚ Banku została zrealizowana kampania wizerunkowa poprzedzająca emisję jego akcji. Kampanie zapowiadająca i emisyjna zrealizowane zostały w dwóch etapach:
  ETAP I: 19.03. do 04.04. – komunikacja wizerunkowa, przypominająca grupie docelowej mocne strony Banku, wzmacniająca wizerunek lidera rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych, rzetelnej, polskiej, stabilnej i nowoczesnej instytucji finansowej. Kampania została zrealizowana w mediach branżowych, szczególnie konsumowanych przez potencjalnych inwestorów.

ETAP II: 12 – 20.04. - kampania emisyjna – miała na celu poinformowanie o zapisach na akcje BOŚ Banku. Kampania telewizyjna przeprowadzona została w TVN24 i TVN CNBC. Komunikat informował przede wszystkim o terminach zapisów na akcje, podkreślał również ekologiczny charakter Banku.;

- w drugim kwartale 2012 roku została również przeprowadzona kampania promująca płatności bezgotówkowe dokonywane kartami płatniczymi Mastercard. Konkurs „Jazda na Eko" i związana z nim kampania wykorzystywała takie narzędzia komunikacyjne jak Internet, materiały drukowane oraz PR. Była to wspólna akcja marketingowa Banku oraz MasterCard Polska w ramach której Klienci mogli wygrać samochody Volvo S30 z obniżoną emisją CO2 oraz ponad 100 rowerów;
- poza wyżej wymienionymi kampaniami w obszarze detalicznym zrealizowano szereg mniejszych kampanii promocyjnych wspierających sprzedaż priorytetowych produktów dedykowanych klientowi indywidualnemu.

w obszarze bankowości korporacyjnej:

- kontynuacja budowy EKO Banku, którego założeniem jest rozpowszechnienie wiedzy o ekologii wśród przedsiębiorców i osób indywidualnych, poprzez pokazanie ekologii, jako sposobu na zwiększenie efektywności prowadzonego biznesu, ograniczenie codziennych kosztów związanych z użytkowaną energią i sposobu życia. W ramach tych działań ukazało się kilkadziesiąt artykułów w prasie oraz na portalach promujących ofertę wspierającą ekologiczne budownictwo, m.in. na portalach nieruchomościowych;
- przeprowadzenie 7 konferencji GRAND PRIX W BIZNESIE skierowanych do przedsiębiorców, podczas, których doradzano jak dostosować strategię swojego przedsiębiorstwa do niepewnego otoczenia biznesowego i jak pewną ręką poprowadzić je do sukcesu. Podczas spotkań z przedstawicielami lokalnego biznesu dyrektorzy Centrów Korporacyjnych przekonywali w jaki sposób zaoszczędzić dzięki ekologii, prezentując rozwiązania funkcjonujące w Banku;
- promocja dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą, w ramach, której każda firma, która otworzyła Konto Wyjątkowe Biznes Start mogła skorzystać nie tylko z promocji cenowej w ramach, której konto było za darmo przez 18 miesięcy, ale także z oferty partnerskiej Orange;
- akcja promocyjna Ekofaktoring w ramach, której Bank promował eliminowanie papierowego obiegu dokumentów.

Ponadto w 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych, będących wsparciem dla projektów służących ochronie środowiska lub związanych z szeroko rozumianą ekologią. Wśród nich wymienić należy m.in.:

- ogólnopolska akcja „2 zł dla Zwierzaka", w ramach której Bank zdecydował, że od każdego ze sprzedanych dwóch produktów finansowych – EkoLokaty i pożyczki gotówkowej – przekaże z własnych środków po 2 zł na wsparcie wybranego, zagrożonego gatunku zwierząt.
- sponsoring Konkursów MURATORA „Życie w Architekturze" i „Energooszczędny Dom Dostępny", których celem jest propagowanie ekologicznego i energooszczędnego budownictwa oraz promocja domów energooszczędnych, pasywnych. W ramach współpracy z Muratorem, który promuje rozwiązania eko Bank występuje w roli eksperta w finansowaniu przedsięwzięć ekologicznych, oszczędzających energię.

14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Bank angażował się w działania społeczne prowadząc szereg projektów poprzez swoją fundację korporacyjną oraz angażując pracowników w wolontariat. Podobnie jak w poprzednich latach prezentowano temat ekologii głównie w odniesieniu do zdrowego stylu życia oraz prawidłowego odżywiania zwracając szczególną uwagę na dzieci w wieku szkolnym.

Do najbardziej spektakularnych działań należało zorganizowanie we wrześniu ogólnopolskiej kampanii społecznej „JA-TY-JEMY" w której prezentowany był problem otyłości i nadwagi jako dziedzicznej choroby Polaków. Narzędzia kampanii (300 billboardów, konferencja prasowa, serwis www) wygenerowały ponad 50 publikacji w prasie, 40 min relacji w telewizji oraz szereg dyskusji na portalach społecznościowych (Twitter, Facebook).

Szeroka obecność Fundacji Banku w mediach oraz aktywność w ramach innych projektów edukacyjnych organizacji przy wsparciu PR Banku pozwoliła utrzymać organizacji drugie miejsce wśród najbardziej rozpoznawalnych fundacji instytucji finansowych w Polsce po Fundacji Kronenberga (na podst. raportu Press Service).

W dwunastu projektach edukacyjnych Fundacji prowadzonych za pomocą dedykowanych internetowych platform komunikacyjnych udział wzięło ponad 1,6 tys. szkół i domów kultury z całej Polski, co przekłada się na ponad 18 tys. bezpośrednich uczestników (uczniowie i nauczyciele).

BOŚ S.A. w ramach ekologicznego konkursu H2O Design dla uczniów szkół wszystkich typów stworzył nowe projekty karty MasterCard(R) H2O przeznaczonej dla młodzieży w wieku 13-18 lat, wydawanej do rachunku oszczędnościowego "Konto H2O". Konkurs dotyczył ochrony wód.

Bank rozwinął w 2012 r. wolontariat pracowniczy (22 projekty, 100 wolontariuszy) a kampania wewnętrzna „Zostań super-bohaterem" oraz konkurs na „Mikrodotacje" zostały zakwalifikowane do siedmiu najlepszych programów wolontariatu pracowniczego w Polsce obok takich firm jak: Microsoft, Capgemini, City Handlowy, PTC czy ENEA (na podst. rankingu Centrum Wolontariatu).

Szczegółowe informacje o projektach można znaleźć w Raporcie Ekologicznym Banku oraz na stronach: www.fundacjabos.pl i www.aktywniepozdrowie.pl.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2013	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	.....
13.03.2013	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu	.....
13.03.2013	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	brak podpisu w związku z urlopem

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W 2012 ROKU

WARSZAWA, MARZEC 2013

SPIS TREŚCI:

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R. 4
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA 4
2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY 6
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY 9
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY 9
2. BILANS 12
2.1. Aktywa Grupy 12
2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów 12
2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku 13
2.1.3. Kredyty i pożyczki 13
2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym 14
2.1.5. Jakość portfela kredytowego 15
2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy 15
2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem 15
2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy 16
2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach 17
2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku 18
2.2.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych 18
2.2.6. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym 18
3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY. 18
4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI 19
5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY 19
6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY 19
6.1. Kierunki rozwoju Banku 19
6.2. Kierunki rozwoju Grupy 20
7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ 20
7.1. Działalność bankowa 20
7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego 20
8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY 21
8.1. Produkty bankowe 21
8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek 21
8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska 22
8.4. Segment klientów korporacyjnych 23
8.5. Segment finansów publicznych 24
8.6. Segment klientów detalicznych 25
8.7. Działalność maklerska 30
8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy 31
8.9. Bankowość inwestycyjna 32
8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi 33
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE 33
1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI 33
1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity 33
1.2. Ryzyko płynności 33
1.3. Ryzyko stopy procentowej 34
1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej 34
1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej 35
1.4. Ryzyko walutowe 36
1.5. Ryzyko cen akcji i towarów 37
1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności 37
1.7. Ryzyko kredytowe 38
1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń 41
2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ 41
3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI 43
3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi 43
3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań 43
IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU 43
1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ 43
1.1. Struktura Grupy Kapitałowej 43
1.2. Uzależnienie od partnerów 45
2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU 45
2.1. Umowy znaczące 45

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru ... 45
2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych ... 46
2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych ... 46
2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych ... 46
3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA ... 47
4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH ... 47
5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI ... 47
6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA ... 48
7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ ... 48
8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE ... 48
9. GŁÓWNE INWESTYCJE ... 48
10. KADRY ... 48
10.1. Szkolenia ... 48
10.2. Program akcji pracowniczych ... 49
10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających ... 50
11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R. ... 51
11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny ... 51
11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego ... 51
11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych. ... 52
11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku. ... 52
11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych ... 52
11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych. ... 53
11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających. ... 53
11.8. Zasady zmiany Statutu Banku. ... 53
11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania. ... 53
11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania ... 55
11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu ... 61
11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących ... 61
12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM ... 62
13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA ... 62
14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA ... 63

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R.

1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W 2012 r. tempo wzrostu produktu krajowego brutto obniżyło się osiągając 2,0% wobec 4,3% wzrostu w 2011 r. Począwszy od I kwartału 2012 r., w którym gospodarka odnotowała wzrost PKB o 3,6% r/r, kolejne kwartały przyniosły sukcesywny spadek tempa wzrostu gospodarczego w okolice 1% r/r w IV kw. Postępujący spadek tempa krajowego wzrostu gospodarczego był wynikiem silnego osłabienia dynamiki nakładów inwestycyjnych, głównie w wyniku ograniczania inwestycji infrastrukturalnych oraz osłabienia konsumpcji prywatnej w warunkach wyraźnego obniżenia dynamiki realnych dochodów do dyspozycji. Do obniżenia tempa wzrostu gospodarczego przyczyniło się także pogorszenie sytuacji na rynku pracy i utrzymująca się wysoka inflacja. Na koniec 2012 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 13,4% wobec 12,5% w grudniu 2011 r. Liczba bezrobotnych wzrosła o ponad 150 tys. do 2 137 tys. osób na koniec 2012 r.

W pierwszych trzech kwartałach 2012 r. inflacja mierzona wskaźnikiem CPI pozostawała na podwyższonym poziomie powyżej 3,5% tj. górnej granicy przedziału dopuszczalnych wahań inflacji wokół celu inflacyjnego NBP. Dopiero w IV kwartale nastąpił gwałtowny spadek dynamiki cen w wyniku spadku cen paliw, niższej dynamiki cen żywności, słabej presji popytowej i kosztowej w gospodarce oraz aprecjacji złotego. W rezultacie na koniec roku wskaźnik roczny inflacji obniżył się do 2,4%, kształtując się lekko poniżej celu inflacyjnego NBP (2,5%). Wskaźnik inflacji średniorocznej wyniósł w 2012 r. 3,7% wobec 4,3% w 2011 r.

W I poł. 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) kontynuowała zapoczątkowany w 2011 r. cykl zaostrzania polityki pieniężnej, podwyższając w maju 2012 r. stopy procentowe o 25 pkt. bazowych - do 4,75% dla stopy referencyjnej NBP. W IV kw. pod wpływem postępującego spowolnienia aktywności gospodarki oraz bieżącego i oczekiwanego spadku inflacji RPP przeszła do fazy rozluźniania polityki pieniężnej. RPP dwukrotnie (w listopadzie i grudniu) obniżyła stopy procentowe do poziomu 4,25% dla stopy referencyjnej NBP. Dokonane obniżki stóp procentowych NBP oraz nasilenie oczekiwań rynkowych na kontynuację cyklu rozluźniania polityki pieniężnej w 2013 r. poskutkowały spadkiem stawek pożyczek na rynku międzybankowym WIBOR. Stawka WIBOR 3M obniżyła się do poziomu 4,11% na koniec 2012 r. wobec 4,99% na koniec 2011 r.

Dynamika PKB w latach 2000-2012

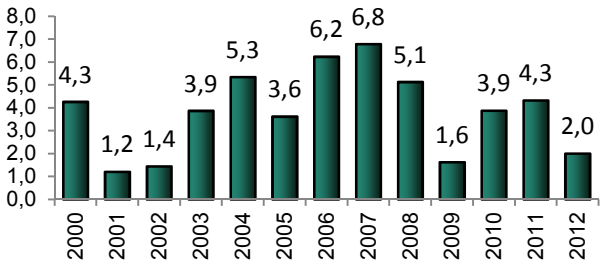

Stopa bezrobocia rejestrowanego w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012

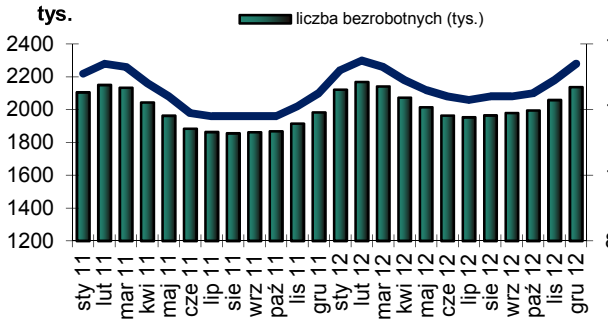

Inflacja w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012 w ujęciu rocznym i miesięcznym (%)

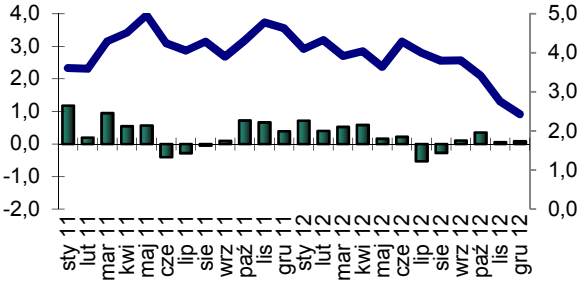

Po okresie podwyższonej zmienności na międzynarodowych rynkach finansowych w I półroczu 2012 r. (najpierw silna poprawa sytuacji w I kw. w reakcji na korzystniejsze od oczekiwań dane dotyczące największych gospodarek świata, a następnie gwałtowne pogorszenie w II kw. w wyniku wzrostu obaw o przyszłość strefy euro i osłabienie koniunktury w gospodarce światowej), w II połowie roku sytuacja na globalnym rynku finansowym stabilizowała się. Czynnikami, które przyczyniły się do poprawy sytuacji rynkowej były działania banków centralnych strefy euro i USA. We wrześniu ub.r. Europejski Bank Centralny ogłosił wprowadzenie nowego programu skupu obligacji skarbowych państw strefy euro najsilniej dotkniętych kryzysem fiskalnym. Z kolei Rezerwa Federalna zdecydowała o uruchomieniu nowych programów ilościowego luzowania polityki pieniężnej. Równolegle, napływające dane z gospodarek USA i Chin świadczyły o stopniowym przyspieszeniu tempa wzrostu PKB, zaś dane ze strefy euro świadczyły o braku nasilenia tendencji recesyjnych. W reakcji na te działania w polityce gospodarczej i stabilizującą się sytuację makroekonomiczną, na globalnym rynku finansowym wzrósł popyt na aktywa o wyższym profilu ryzyka, skutkując wzrostem notowań akcji i wzmocnieniem walut rynków wschodzących. Perspektywa kontynuacji ilościowego rozluźniania polityki pieniężnej w USA w połączeniu ze spadkiem obaw rynkowych o eskalację kryzysu w strefie euro wpłynęła na umocnienie euro.

Stawki WIBOR w okresie grudzień 2010 - grudzień 2012

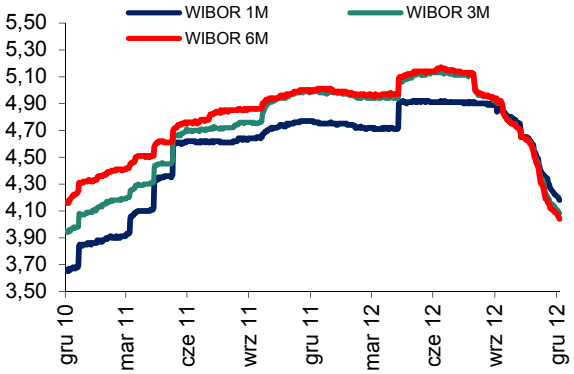

Kursy walut w okresie grudzień 2011 - grudzień 2012

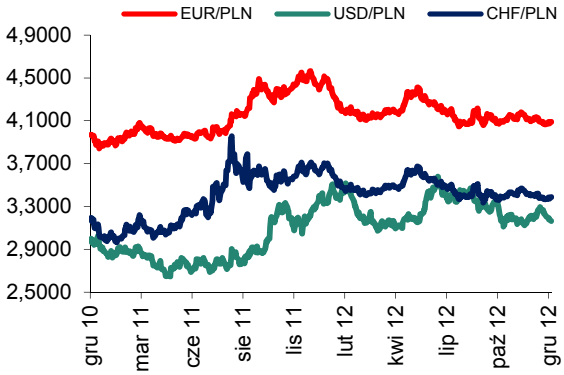

Poprawa globalnych warunków rynkowych skutkowała w II połowie roku umocnieniem kursu złotego. Na koniec grudnia 2012 r. kurs złotego ukształtował się na poziomie 4,08 złotego za euro, 3,10 złotego za dolara amerykańskiego oraz 3,39 złotego za franka szwajcarskiego. W skali całego roku złoty zyskał 7,4% na wartości wobec euro, 9,3% wobec dolara amerykańskiego oraz 6,8% wobec franka szwajcarskiego.

W 2012 r. rentowności krajowych skarbowych papierów wartościowych znacząco obniżyły się. W szczególności spadek ten nasilił się w II poł. roku w warunkach wzrostu oczekiwań na obniżki stóp procentowych NBP oraz spadku premii za ryzyko na globalnym rynku finansowym skutkujących silnym napływem kapitału zagranicznego na krajowy rynek obligacji. W skali całego roku spadek rentowności obligacji skarbowych wyniósł, w zależności od terminu zapadalności obligacji, od 180 do 220 pkt. bazowych.

2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY

Rating

W dniu 4 czerwca 2012 r. agencja Fitch Ratings Ltd, w wyniku badania ratingowego, podtrzymała, a dniu 14 grudnia 2012 r. potwierdziła wiarygodność kredytową Banku i utrzymała ratingi dla BOŚ S.A. na następującym poziomie:

Długoterminowy rating podmiotu („IDR")	BBB	dla poziomu inwestycyjnego skala: AAA, AA, A, BBB; dla poziomu spekulacyjnego skala: BB, B, CCC, CC, C, DDD, DD, D; oba poziomy z możliwością dodania znaku + lub - w zależności od głównej kategorii ratingowej, znaki te nie są dodawane do kategorii AAA oraz kategorii poniżej CCC
Rating krótkoterminowy	F3	w skali ocen od najwyższej do najniższej: F1, F2, F3, B, C, D; kategoria F1 może mieć dodany znak +
Viability rating	bb	w skali ocen od najwyższej do najniższej: aaa, aa, a, bbb, bb, b, ccc, cc, c, f , z możliwością dodania znaków „+" i „-" znaki te nie są dodawane do kategorii aaa oraz kategorii poniżej ccc
Rating wsparcia	2	w skali ocen od najwyższej do najniższej: 1, 2, 3, 4, 5 z możliwością dodania litery T.

Perspektywa ratingu podmiotu oraz długoterminowego ratingu krajowego pozostaje Stabilna.
Oceny perspektywy ratingu: od Pozytywnej poprzez Stabilną do Negatywnej. Ocena Pozytywna świadczy o możliwości podwyższenia ratingu IDR w przyszłości, ocena Stabilna – o utrzymaniu bez zmian, a ocena Negatywna – o możliwości obniżenia.

Informacja o podtrzymaniu ratingu przez Fitch Ratings została zawarta w raporcie bieżącym nr 34/2012 z dnia 4 czerwca 2012 r., natomiast informacja o potwierdzeniu ratingu w raporcie bieżącym nr 64/2012 z dnia 14 grudnia 2012 r.

Oferta publiczna akcji zwykłych na okaziciela serii P

W 2012 r. na podstawie Uchwały nr 5/2011 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 września 2011 r. BOŚ S.A. przeprowadził ofertę publiczną akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda. Subskrypcją w ramach oferty publicznej zostało objętych 6,5 mln akcji serii P. Cena emisyjna została ustalona na poziomie 35 zł. Wpływy brutto z tytułu emisji wyniosły 227,5 mln złotych. Globalnymi koordynatorami oferty i prowadzącymi księgę popytu byli ING Securities S.A. i ING Bank N.V., Oddział w Londynie. Krajowym Menedżerem był DM BOŚ S.A. Rolę oferujących pełnili ING Securities S.A. i DM BOŚ S.A.

Wybrane informacje dotyczące oferty:

- w dniu 10 kwietnia 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) zatwierdziła prospekt emisyjny akcji Banku sporządzony na potrzeby oferty publicznej nie więcej niż 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW akcji serii P oraz nie więcej niż 6,5 mln praw do akcji serii P;
- zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Detalicznych były przyjmowane od dnia 12 do 19 kwietnia 2012 r. Zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych były przyjmowane od dnia 23 do dnia 25 kwietnia 2012 r. (budowa księgi popytu 18-19 kwietnia 2012r.);
- w dniu 19 kwietnia 2012 r. Bank, w porozumieniu z Globalnymi Koordynatorami, ustalił, że:
  - cena emisyjna jednej akcji oferowanej w ofercie publicznej – 35 zł;
  - ostateczna liczba akcji oferowanych w ofercie publicznej – 6,5 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych – 6 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Detalicznych – 0,5 mln;
- akcje serii P zostały przydzielone w dniu 26 kwietnia 2012 r.;
- wartość przeprowadzonej subskrypcji wyniosła 227,5 mln zł. Zgodnie z szacunkami Banku koszty poniesione w związku z emisją akcji serii P wyniosły ok. 9,4 mln zł. W księgach rachunkowych Banku poniesione koszty emisji zostały rozliczone z kapitałem zapasowym powstałym z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii P ponad ich wartość nominalną;

- w dniach 16 – 25 maja 2012 ING Bank nabył 33 095 praw do akcji serii P w ramach prowadzonych działań stabilizacyjnych;
- w dniu 15 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku w wyniku emisji 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P. W wyniku rejestracji emisji akcji serii P kapitał zakładowy Banku wzrósł z kwoty 163 732 450 zł do kwoty 228 732 450 zł. Po rejestracji emisji kapitał zakładowy Banku dzieli się na 22 873 245 akcji o wartości nominalnej 10,00 zł każda, w tym 6,5 mln akcji serii P;
- Zarząd GPW w dniu 28 czerwca 2012 r. w drodze uchwały wyznaczył 29 czerwca 2012 r. jako dzień ostatniego notowania praw do akcji serii P oraz wprowadził z dniem 2 lipca 2012 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 6,5 mln akcji serii P, pod warunkiem dokonania przez KDPW w dniu 2 lipca 2012 r. rejestracji tych akcji i oznaczenia kodem PLBOS0000019.

Emisje obligacji

- **Emisja obligacji serii G**
  W dniu 28 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii G w wysokości 100 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 8/2012 z dnia 28 lutego 2012 r. Zarząd Banku poinformował w raporcie bieżącym nr 13/2012 z dnia 15 marca 2012 r. o wprowadzeniu obligacji serii G do obrotu na rynku Catalyst oraz wyznaczeniu pierwszego dnia notowania. W dniu 16 maja 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających BOŚ S.A. kwoty 100 mln zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji obligacji na okaziciela serii G. Informacja o decyzji KNF została zawarta w raporcie bieżącym nr 26/2012 z dnia 17 maja 2012 r.
- **Emisja obligacji serii H**
  W dniu 27 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii H przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 26/2012 z dnia 14 lutego 2012 r. w wysokości 185 mln zł. Emisja obligacji serii H zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dnia 27 lutego 2012 r.
- **Emisje obligacji serii KT.**
  W 2012 r. odbyło się dwanaście emisji obligacji krótkoterminowych, serie od K.T.1.1 – KT.1.12 o łącznej wartości 610 mln zł.:
  - w dniu 18 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.1 w wysokości 60 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 36/2012 z dnia 19 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 22 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.2 w wysokości 47 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 40/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 12 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.3 w wysokości 30 mln złotych zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 50/2012 z dnia 12 lipca 2012 r.,
  - w dniu 19 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.4 w wysokości 105 mln zł zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 52/2012 z dnia 19 lipca 2012 r.,
  - w dniu 24 sierpnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.5 w wysokości 100 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 54/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r.,
  - w dniu 6 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.6 w wysokości 30 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 55/2012 z dnia 6 września 2012 r.,
  - w dniu 26 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.7 w wysokości 55 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. oraz Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 56/2012 z 26 września 2012 r.,
  - w dniu 7 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.8 w wysokości 20 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 59/2012 z dnia 7 listopada 2012 r.,
  - w dniu 22 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.9 w wysokości 40 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A.. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 60/2012 z dnia 22 listopada 2012 r.,

- w dniu 28 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.10 w wysokości 27 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 61/2012 z dnia 28 listopada 2012 r.,
- w dniu 7 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.11 w wysokości 70 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 63/2012 z dnia 7 grudnia 2012 r.,
- w dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.12 w wysokości 26 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 66/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.,

- **Emisja obligacji serii I**
  W dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii I przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 358/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w wysokości 53,1 mln zł. Emisja obligacji serii I zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 65/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.

Emisje zostały wykorzystane na finansowanie akcji kredytowej oraz poprawę struktury bilansu Banku.

- **Wykup obligacji serii C**
  W dniu 30 listopada 2012 r. został zrealizowany przedterminowy wykup obligacji serii C o łącznej wartości nominalnej 33,7 mln zł. Wykupione obligacje zostały umorzone. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 62/2012 z dnia 30 listopada 2012 r.

Sektor budowlany
W roku 2012 uzewnętrzniła się niekorzystna sytuacja w sektorze budowlanym i branżach powiązanych, co nakłada na Bank wymóg podejmowania dodatkowych działań mających na celu ograniczenie ryzyka na portfelu wygenerowanym w tym obszarze.

Przedsięwzięcia w obszarze Wsparcia
W 2012 r. został uruchomiony produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy w ramach realizowanego Projektu CSB. Prowadzone prace projektowe wiązały się z uruchomieniem trzech głównych, spośród kilkunastu dostępnych modułów systemu def3000: def3000/CB (core banking), def3000/GL (general ledger) def3000/TR (treasury) oraz dodatkowego modułu do obsługi rozliczeń międzybankowych def3000/CL (clearing). Przygotowane i uruchomione zostały także interfejsy do integracji z pozostałymi systemami eksploatowanymi w Banku. Zamykając w nowym systemie księgi rachunkowe za rok 2012, Bank zakończył stabilizację działania systemu.

Implementacja Centralnego Systemu Bankowego była bardzo ważnym krokiem w zakładanym planie strategicznego rozwoju BOŚ Banku. Nowe możliwości, jakie stworzyła jego realizacja pozwalają na dalszy rozwój Banku, zapewnienie większej konkurencyjności na rynku oraz zwiększenie możliwości sprzedażowych. Dzięki temu w kolejnych latach zakładane jest efektywne zwiększanie liczby rachunków klientowskich i poszerzanie zakresu świadczonych usług przy obniżeniu kosztów działania Banku. Z uruchomieniem Centralnego Sytemu Bankowego wiązało się zakończenie kilku innych znaczących dla Banku projektów powiązanych z wdrożeniem CSB. Zakończono w szczególności prace związane z dostosowaniem hurtowni danych i systemów sprawozdawczych do nowego systemu centralnego oraz prace związane z platformą integracyjną pozwalającą na usprawnienie wymiany informacji pomiędzy systemami. Realizowano rozpoczęte w roku poprzednim inne projekty objęte Zintegrowanym Systemem Informatycznym, rozpoczęto realizację kolejnych 8 projektów, głównie w obszarze wsparcia sprzedaży i ryzyka finansowego. Ogółem w 2012 roku uruchomiono produkcyjnie 11 (łącznie z CSB) systemów informatycznych.

Inicjatywa JESSICA
Bank, działając w ramach inicjatywy JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), jako Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego podpisał w 2012 roku umowy dotyczące realizacji ośmiu projektów miejskich z wykorzystaniem środków z inicjatywy JESSICA. Łączny koszt realizacji tych inwestycji wyniesie 188 mln zł, z czego blisko 72 mln zł stanowić będzie pożyczka ze środków finansowych inicjatywy JESSICA. Pozostała kwota to głównie finansowanie uzupełniające BOŚ S.A. i środki własne inwestora.

Zagraniczny oddział DM BOŚ S.A.

Spółka zależna Banku, Dom Maklerski BOŚ S.A., poszerzyła terytorialny obszar swoich usług. W dniu 9 lutego 2012 r. został wpisany do polskiego rejestru sądowego zagraniczny Oddział DM BOŚ S.A., a od dnia 29 lutego 2012 r. jest on zarejestrowany również w Republice Czeskiej. Oddział rozpoczął działalność operacyjną pod koniec I półrocza 2012 r. Zakres działalności maklerskiej oddziału obejmuje wyłącznie obsługę rynku forex.

Znaczące umowy

- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 2/2012 z dnia 9 lutego 2012 r.), że w dniu 8 lutego 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. EIB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 12 lat przeznaczone dla małych i średnich firm oraz jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.
- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 15/2012 z dnia 27 marca 2012 r.), że w dniu 26 marca 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB). CEB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 15 lat przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt będzie wykorzystany w transzach. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	900 180	826 615	8,9
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	-616 025	-553 519	11,3
Wynik z tytułu odsetek	**284 155**	**273 096**	**4,0**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	136 529	141 783	-3,7
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-30 216	-31 296	-3,5
Wynik z tytułu opłat i prowizji	**106 313**	**110 487**	**-3,8**
Przychody z tytułu dywidend	3 746	3 726	0,5
Wynik na działalności handlowej	32 040	74 910	-57,2
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	27 071	4 465	506,3
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	**- 2 102**	**-**	x
Wynik z pozycji wymiany	22 116	30 349	-27,1
Pozostałe przychody operacyjne	8 632	8 303	4,0
Pozostałe koszty operacyjne	-11 891	-9 859	20,6
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-54 035	-42 598	26,8
Ogólne koszty administracyjne	-373 607	-375 988	-0,6
WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
ZYSK BRUTTO	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
Obciążenia podatkowe	-4 944	-14 473	-65,8
- część bieżąca	-7 084	-16 010	-55,8
- część odroczona	2 140	1 537	39,2
ZYSK NETTO	**37 494**	**62 418**	**-39,9**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła wyższy o 4,0% wynik z tytułu odsetek w porównaniu do roku poprzedniego. Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze wzrosły o 8,9%. Wzrost był efektem wyższej przychodowości odsetkowej portfela kredytowego związanej ze wzrostem rynkowych stóp procentowych, jak również z odnawianiem się portfela na wyższych marżach. Największy wartościowo przyrost przychodów z tytułu odsetek dotyczył odsetek od kredytów i pożyczek – o 35,2 mln zł (o 5,4%) oraz odsetek od instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności - o 35,0 mln zł (o 20,0%).

Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze zwiększyły się o 11,3%. Wzrost kosztów odsetkowych z tytułu instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji wyniósł 63,8%, tj. 63,4 mln zł, przy wzroście ich wolumenu o 31,6% wobec stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. Zwiększenie kosztów finansowania ma związek z zastąpieniem obligacjami własnymi Banku, depozytów wycofanych przez podmioty, na które zmiana Ustawy o finansach publicznych nałożyła obowiązek trzymania środków w BGK.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Kredytów i pożyczek, w tym od:	**684 257**	**649 062**	**5,4**
- Banków	5 491	4 745	15,7
- Klientów	678 766	644 317	5,3
Instrumentów finansowych	209 612	174 625	20,0
Transakcji zabezpieczających	6 311	2 020	212,4
Pozostałe	-	908	x
Razem	**900 180**	**826 615**	**8,9**
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	**405 403**	**410 062**	**-1,1**
- Banków	5 439	8 090	-32,8
- Klientów	399 964	401 972	-0,5
Kredytów i pożyczek, w tym od:	29 040	40 916	-29,0
- Banków	14 776	16 668	-11,4
- Klientów	14 264	24 248	-41,2
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	18 887	3 240	482,9
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	162 695	99 301	63,8
Razem	**616 025**	**553 519**	**11,3**

Wzrost koszów odsetkowych z tytułu środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty wyniósł 15,6 mln zł i wynikał z kosztów poniesionych na obsługę środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty, w ramach których finansowane są inicjatywy JESSICA.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej	29 162	29 564	-1,4
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	-	1 007	x
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	35 339	46 395	-23,8
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 639	63 514	12,8
Pozostałe opłaty	389	1 303	-70,1
Razem	**136 529**	**141 783**	**-3,7**
Koszty z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty z działalności maklerskiej	12 216	16 366	-25,4
Opłaty z tytułu kart płatniczych	10 528	9 405	11,9
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	804	826	-2,7
Opłaty od rachunków bieżących	4 258	2 520	69,0
Pozostałe opłaty	2 410	2 179	10,6
Razem	**30 216**	**31 296**	**-3,5**

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji uległ zmniejszeniu o 3,8%, tj. o 4,2 mln zł. Grupa osiągnęła wyższe przychody z opłat za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie o 12,8% (8,1 mln zł). Jednak przychody ogółem Grupy z tytułu opłat i prowizji zmniejszyły się o 3,7%.

Na obniżenie wyniku Grupy największy wpływ miały niższe o 23,8% (11,1 mln zł) przychody z opłat z tytułu operacji papierami wartościowymi, głównie ze względu na niższe przychody Domu Maklerskiego BOŚ S.A. na skutek mniejszej aktywności klientów indywidualnych na GPW w warunkach dekoniunktury.

Główny element pozycji przychody z tytułu dywidend w 2012 r. stanowi dywidenda ze spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3 437 tys. zł (w 2011 r. 3 432 tys. zł) oraz WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 211 tys. zł (w 2011 r. 196 tys. zł).

Wynik na działalności handlowej wyniósł 32,0 mln zł w 2012 r. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wynik był niższy o 57,2%, przede wszystkim ze względu na spadek wyniku z działalności handlowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. o 24,3 mln zł, (o 50,8%), głównie z powodu niższego wyniku z operacji kontraktami różnic kursowych, jak i pozostałymi pochodnymi instrumentami finansowymi. Wynik Banku z działalności handlowej zmniejszył się o 18,4 mln zł (o 68,3%), ze względu na niższe przychody z finansowych instrumentów pochodnych, w tym w szczególności swapów walutowych oraz terminowych transakcji wymiany walut.

Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych wzrósł do 27,1 mln zł. Jest to efekt wykorzystania sprzyjających zmian cen obligacji Skarbu Państwa i sprzedaży przez Bank obligacji z portfela przeznaczonego do sprzedaży.

Wynik z pozycji wymiany uległ zmniejszeniu o 27,1% głównie na skutek mniejszej wartości kredytów w walutach obcych udzielonych w 2012 r. w porównaniu z 2011 r. Spadek sprzedaży kredytów walutowych miał związek z implementacją przez Bank Rekomendacji KNF, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów walutowych oraz konserwatywną polityką Banku w zakresie marż odsetkowych.

W 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego mniej korzystnie ukształtował się wynik odpisów z tytułu utraty wartości w wysokości (54,0) mln zł, wobec (42,6) mln zł na 31 grudnia 2011 r. Wzrost pozycji ma związek z utworzeniem odpisów na ekspozycje w branży budowlanej oraz w segmencie detalicznym.

Ogólne koszty administracyjne Grupy zmniejszyły się o 0,6% wobec 2011 r., przy wzroście skali działania mierzonej wzrostem aktywów o 7,9%. Koszty rzeczowe Grupy uległy zmniejszeniu o 7,8%, tj. o 10,9 mln zł, głównie na skutek zmniejszenia wydatków na marketing. Grupa odnotowała wzrost kosztów składki na BFG o 13,4%, tj. o 1,1 mln zł oraz amortyzacji o 15,3%, tj. 4,8 mln zł.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Świadczenia pracownicze	**183 342**	**183 125**	**0,1**
Koszty administracyjne, w tym:	**154 358**	**161 722**	**-4,6**
- koszty rzeczowe	128 836	139 777	-7,8
- podatki i opłaty	6 580	5 148	27,8
- składka i wpłaty na BFG	9 270	8 174	13,4
- składka i wpłaty na KNF	2 465	2 388	3,2
-pozostałe	7 207	6 235	15,6
Amortyzacja, w tym:	**35 907**	**31 141**	**15,3**
- od środków trwałych	21 924	20 979	4,5
- od wartości niematerialnych	13 983	10 162	37,6
Razem	**373 607**	**375 988**	**-0,6**

Tempo wzrostu świadczeń pracowniczych wyniosło 0,1% i było niższe do wskaźnika inflacji, przy niewielkim spadku zatrudnienia.

	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	osoby		%
BOŚ S.A.	1 745	1 746	-0,1
Spółki zależne	234	235	-0,4
Razem zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	**1 979**	**1 981**	**-0,1**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk brutto w wysokości 42,4 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego wynik był niższy o 44,8%. Wynik netto wyniósł 37,5 mln zł i był niższy o 39,9%.

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy oraz metodologię ich obliczenia:

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)[1]	2,9	5,6	-2,7
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)[2]	0,2	0,4	-0,2
Marża odsetkowa na aktywach ogółem[3]	1,7	1,8	-0,1
Koszty/dochody (C/I)[4]	80,0	76,4	3,6

1) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów z początku i końca okresu

2) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu z początku i końca roku

4) relacja ogólnych kosztów administracyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń, wyniku z pozycji wymiany i pozostałych przychodów operacyjnych

Zmniejszenie wskaźnika ROE ma związek ze wzrostem kapitałów w wyniku przeprowadzonej przez Bank emisji akcji serii P oraz niższym zyskiem netto Grupy. Wzrost kapitałów własnych z tytułu publicznej emisji akcji pod koniec II kwartału 2012 r., spowodował obniżenie wskaźnika, a jednocześnie pozyskane środki nie przełożyły się w pełni na wzrost akcji kredytowej.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Współczynnik wypłacalności	15,26	12,24	3,02
Współczynnik Tier 1	11,59	9,72	1,87
Kredyty/depozyty*	94,2	99,5	-5,3

*Kredyty i pożyczki udzielone klientom/zobowiązania wobec klientów

Współczynnik wypłacalności zwiększył się o 3,02 p.p. w stosunku do stanu na koniec 2011 r., głównie na skutek publicznej emisji akcji BOŚ S.A. Wskaźnik kredyty/depozyty wyniósł 94,2% na dzień 31 grudnia 2012 r. i zmniejszył się o 5,3 p.p. wobec 31 grudnia 2011 r.

2. BILANS

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 16 876,7 mln zł i była wyższa o 7,9% w porównaniu do stanu na koniec 2011 r.

2.1. Aktywa Grupy

2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów

Na dzień 31 grudnia 2012 r. największy udział w aktywach (66,0%) stanowiły kredyty i pożyczki udzielone klientom. Udział tej pozycji w aktywach zmniejszył się w 2012 r. o 6,6 p.p., natomiast zwiększył się udział inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych o 2,5 p.p. Ich udział w aktywach na koniec 2012 r. wyniósł 23,3%.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 049 542	469 116	123,7
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	118 901	94 582	25,7
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	25 811	6 592	291,6
Pochodne instrumenty finansowe	88 093	56 646	55,5
Pochodne instrumenty zabezpieczające	36 317	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 133 828	11 352 492	-1,9
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	3 937 399	3 250 739	21,1
- dostępne do sprzedaży	3 039 782	2 601 074	16,9
- utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	649 665	38,2
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	22 830	0,0
Wartości niematerialne	169 649	119 870	41,5
Rzeczowe aktywa trwałe	116 698	128 610	-9,3
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	30 460	30 298	0,5
Inne aktywa	147 212	105 342	39,7
AKTYWA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku

Celem BOŚ S.A. w 2012 r. w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- kredytowania celów i zadań proekologicznych realizowanych przez klientów pionu korporacji i finansów publicznych w takich obszarach jak: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii oraz gospodarka odpadami i recykling, oraz pionu detalicznego w takich obszarach jak: mikroźródła energetyczne i efektywność energetyczna, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów termomodernizacyjnych oraz energooszczędnego budownictwa mieszkaniowego;
- sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz sprzedaży krzyżowej dla klientów pionu detalicznego;
- finansowania wspierającego zrównoważony rozwój w kluczowych segmentach klientów.

Zasady indywidualnej obsługi stosowane były wobec klientów o szczególnym znaczeniu dla Banku.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.
Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji;
- mogące spowodować przekroczenie obligatoryjnych limitów koncentracji zaangażowań;
- na rzecz partii politycznych, związków zawodowych, związków i organizacji religijnych;
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego;
- z klientami nie posiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

2.1.3. Kredyty i pożyczki

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy według stanu na koniec 2012 r. wynosiła 11 133,8 mln zł, w porównaniu do końca 2011 r. była niższa o 1,9%. Na zmniejszenie wartości kredytów w 2012 r. wpływ miała aprecjacja złotego względem walut obcych skutkująca zmniejszeniem wolumenu kredytów walutowych o 221 mln zł. Eliminując ten wpływ portfel kredytowy byłby niższy o 0,1% wobec stanu na koniec 2011.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 595 824	4 721 169	-2,7
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 459 042	3 196 939	8,2
Kredyty udzielone finansom publicznym	3 077 569	3 434 373	-10,4
Kredyty udzielone pozostałym klientom	20	1	1900,0
Kredyty i pożyczki razem	**11 132 455**	**11 352 482**	**-1,9**
Pozostałe należności	1 373	10	13630,0
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	**11 133 828**	**11 352 492**	**-1,9**

W 2012 r. nastąpił wzrost pozycji kredyty udzielone klientom korporacyjnym o 8,2% przy spadku pozostałych pozycji. Jednak nadal najwyższy udział w kredytach ogółem wynoszący 41,3% mają kredyty udzielone klientom segmentu detalicznego. Wolumen kredytów udzielonych klientom detalicznym zmniejszył się w 2012 r. o 2,7%. Najistotniejszym produktem kredytowym tego segmentu pozostaje kredyt hipoteczny. Wartość bilansowa kredytów hipotecznych udzielonych klientom detalicznym na koniec 2012 r. wyniosła 3 791 mln zł wobec 4 000 mln zł na koniec 2011 r. Udział kredytów hipotecznych w walutach obcych w portfelu kredytów hipotecznych udzielonych klientom indywidualnym wyniósł 64% na koniec 2012 r. wobec 69% na koniec 2011 r.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - struktura segmentowa

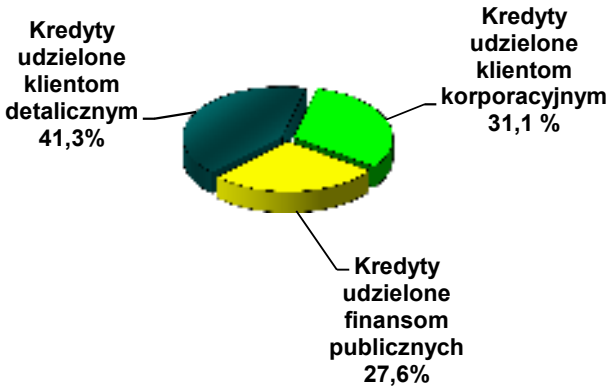

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank (walutowe + złotowe) wyniosła w 2012 r. 5,99%, a dla kredytów udzielonych w PLN 7,11% a w 2011 roku odpowiednio 5,82% i 6,60%.

2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W 2012 r. Bank udzielił kredytów i pożyczek na kwotę 2 587,7 mln zł (bez kredytów w rachunku bieżącym), tj. o 11,9% mniej niż w 2011 r. (wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Wyraźnie zwiększenie sprzedaży nastąpiło w II połowie 2012 r., po przeprowadzeniu przez Bank publicznej emisji akcji i pozyskaniu kapitału. W II półroczu ub.r. udzielono kredytów na kwotę 1 621,2 mln zł.

Sprzedaż kredytów i pożyczek w 2012 r. i 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
			w tys. zł	%
1.	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie roku	1 437 651	1 904 106	-24,5
2.	Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5
3.	Kredyty udzielone finansom publicznym w okresie roku	461 465	422 859	9,1
4.	Kredyty udzielone funduszom ekologicznym w okresie roku	-	5 000	x
5.	Kredyty udzielone pozostałym klientom w okresie roku	1 560	-	x
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE ROKU		**2 587 658**	**2 937 238**	**-11,9**

2.1.5. Jakość portfela kredytowego

Wyszczególnienie	31.12.2012		31.12.2011	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	10 289 697	90,0	10 702 017	92,2
Kredyty i pożyczki, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	262 682	2,3	237 823	2,0
Kredyty i pożyczki w przypadku których wykazano utratę wartości	886 696	7,8	670 196	5,8
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 439 075**	**100,0**	**11 610 036**	**100,0**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	-2,6	-248 554	-2,1
Inne należności (netto)	1 373	-	- 10	-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**11 143 139**	**97,4**	**11 361 492**	**97,9**
- klienci	11 133 828	97,3	11 352 492	97,8
- banki	9 311	0,1	9 000	0,1

W 2012 r. poziom odpisów aktualizujących zwiększył się o 19,6% (tj. 48,8 mln zł) w stosunku do stanu na koniec roku 2011. Udział odpisów aktualizacyjnych w zadłużeniu kredytowym na 31 grudnia 2012 r. wyniósł 2,6%, wobec wskaźnika 2,1% odnotowanego na koniec 2011 r.

Poziom wskaźnika udziału kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w całym portfelu wyniósł 7,8%, wobec 5,8% na koniec 2011 r.

2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy

2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem

W 2012 r. miały miejsce zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań. Udział zobowiązań wobec klientów w pasywach obniżył się na dzień 31 grudnia 2012 r. o 3,0 p.p. do 70,0% z 73,0% na koniec 2011 r. Wzrósł natomiast udział zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych (o 2,8 p.p.) oraz zobowiązań podporządkowanych (o 0,5 p.p.).
Bank wyemitował w 2012 r. obligacje serii H w wysokości 185 mln zł, obligacje krótkoterminowe serii K.T.1-12 w łącznej wysokości 610 mln zł, obligacje serii I w wysokości 53,1 mln zł oraz obligacje podporządkowane serii G w wysokości 100 mln zł. Bank dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii C o wartości nominalnej 33,7 mln zł.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
			%
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	122	21,3
Zobowiązania wobec innych banków	465 528	710 304	-34,5
Pochodne instrumenty finansowe	69 198	20 495	237,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 842	-	x
Zobowiązania wobec klientów	11 816 320	11 411 889	3,5
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 586 244	1 964 891	31,6
Zobowiązania podporządkowane	327 008	222 783	46,8
Rezerwy	20 205	19 698	2,6
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	872	10 552	-91,7
Pozostałe zobowiązania	119 334	114 728	4,0
Kapitał własny	1 451 041	1 161 655	24,9
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

Udział kapitału własnego Grupy w sumie bilansowej zwiększył się o 1,2 p.p. (o 289,4 mln zł) do 8,6%, głównie na skutek publicznej emisji 6,5 mln akcji BOŚ S.A. serii P po cenie 35 zł za jedną akcję, tj. łącznie 227,5 mln zł oraz podwyższenia kapitału własnego DM BOŚ S.A. i wypracowanego przez Bank zysku roku bieżącego.
Grupa BOŚ S.A. posiadała pełną zdolność do realizacji wymagalnych zobowiązań oraz finansowania akcji kredytowej i innych wydatków inwestycyjnych.

2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy

Zobowiązania Grupy wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2012 r. wyniosły 11 816,3 mln zł. W 2012 r. zobowiązania wobec klientów zwiększyły się o 404,4 mln zł tj. o 3,5%. Największy wzrost miał miejsce w depozytach korporacyjnych o 8,9%. Depozyty segmentu detalicznego wzrosły o 0,7% pomimo, spadku w pierwszych miesiącach ubiegłego roku związanego z wycofaniem z oferty Banku lokat jednodniowych dla klientów detalicznych. Struktura zobowiązań wobec klientów nie uległa istotnym zmianom względem końca 2011 r.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Klienci korporacyjni	4 292 099	3 941 388	8,9
Klienci detaliczni	4 617 444	4 583 607	0,7
Finanse publiczne	710 341	679 640	4,5
Fundusze ekologiczne	547 202	551 041	-0,7
Pozostali klienci	40 027	16 839	137,7
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 155 887	1 137 200	1,6
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	453 320	502 174	-9,7
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM	**11 816 320**	**11 411 889**	**3,5**

Pomimo wzrostu wartości depozytów detalicznych, ich udział w zobowiązaniach wobec klientów uległ zmniejszeniu na koniec 2012 r. do 39,1% z 40,2% na koniec 2011 r. Zostało to spowodowane szybszym tempem wzrostu depozytów korporacyjnych (wzrost o 8,9%). Udział depozytów korporacyjnych w depozytach ogółem wyniósł 36,3% na koniec 2012 r. wobec 34,5 na koniec 2011 r.

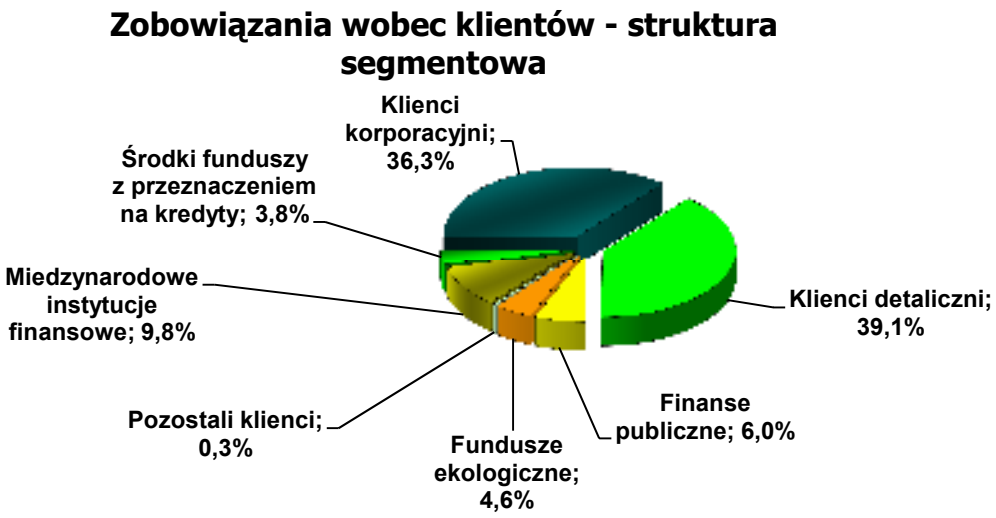

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku ukształtowała się w 2012 r. na poziomie 4,22% wobec 3,91% 2011 r.).

2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach

Informacja o zaciągniętych w 2012 r. kredytach (znaczące umowy) została zamieszczona w pkt I ppkt 2. „Zdarzenia mające wpływ na sytuację finansowa Grupy".

Informacja o zaciągniętych pożyczkach:

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki tys.	Kwota do wykorzystania tys.	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	4-11-2002	15-3-2014
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	2-7-2003	18-12-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR	18-7-2003	15-3-2016
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	20-3-2007	I transza 15-09-2017 II transza 15-09-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR*	12-11-2007	15-6-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR*	17-3-2008	25-04-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0	EUR	3-12-2009	I i II transza 15-06-2021
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	15 000	0	EUR	16-12-2009	15-03-2017
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021
Nordic Investment Bank	30 000	20 000	EUR	30-05-2011	I transza 31-05-2019
Raiffeisen International Bank AG	60 000	0	EUR	12-9-2011	12-03-2013
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	50 000	EUR	8-02-2012	15-06-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	55 000	EUR	26-03-2012	26-07-2021
RAZEM EUR	**600 000**	**125 000**	EUR		

* wykorzystanie w PLN lub EUR

W 2012 r. nie było wypowiedzianych umów dotyczących kredytów i pożyczek. Zaciągnięte przez Bank kredyty i pożyczki stanowią uzupełnienie głównych źródeł finansowania działalności jakim są zobowiązania wobec klientów, emisje obligacji oraz kapitał własny.

2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku

BOŚ S.A. nie zaciągał kredytów, pożyczek oraz nie otrzymał poręczeń i gwarancji niedotyczących działalności operacyjnej Banku.

2.2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym

Bank nie udzielił pożyczek, poręczeń lub gwarancji jednostkom powiązanym w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. udzielone przez Bank jednostkom zależnym gwarancje:
- Dom Maklerski BOŚ S.A w wysokości 10 000 tys. zł,
- BOS Finance AB w wysokości 1 328 665 tys. zł.

2.2.6. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych

BOŚ S.A. przeznaczył środki pozyskane w wyniku emisji obligacji własnych Banku oraz podwyższenia kapitału wynikającego z emisji akcji serii P, zarejestrowanego w dniu 15 czerwca 2012 r. na finansowanie akcji kredytowej Banku oraz poprawę struktury bilansu Banku.

3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY.

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana %
1.	**Zobowiązania warunkowe:**	**1 894 386**	**2 285 322**	**-17,1**
1.1.	finansowe	1 531 169	1 636 233	-6,4
a)	otwarte linie kredytowe, w tym:	1 434 043	1 612 669	-11,1
	- odwołalne	1 155 407	1 074 890	7,5
	- nieodwołalne	278 636	537 779	-48,2
b)	otwarte akredytywy importowe	10 927	16 331	-33,1
c)	promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	5 663	1 413,0
	- odwołalne	-	5 663	x
	- nieodwołalne	85 682	-	x
d)	limity na transakcje FX	-	1 000	-100,0
e)	pozostałe	517	570	-9,3
1.2.	gwarancyjne	360 017	649 089	-44,5
a)	poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	69 888	94 002	-25,7
b)	gwarancje właściwego wykonania kontraktu	290 070	318 071	-8,8
c)	pozostałe	59	237 016	-100,0
1.3.	gwarantowanie emisji	3 200	-	x
2.	**Aktywa warunkowe:**	**819 223**	**723 823**	13,2
2.1.	finansowe	616 025	452 202	36,2
a)	otwarte linie kredytowe	586 025	451 672	29,7
b)	pozostałe	30 000	530	x
2.2.	gwarancyjne	197 599	266 894	-26,0
2.3.	inne	5 599	4 727	18,4
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem		**2 713 609**	**3 009 145**	**-9,8**

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosły 1 894,4 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 1 531,2 mln zł. Udzielone poręczenia i gwarancje spłaty kredytów na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiły 69,9 mln zł. Stan czynnych gwarancji i poręczeń Grupy ogółem wyniósł 360,0 mln zł.

W 2012 r. Bank udzielił 554 gwarancji i poręczeń na ogólną kwotę 360,3 mln zł (analogiczne dane za 2011 rok to 425 udzielonych gwarancji i poręczeń na kwotę 1 849,3 mln zł).

Gwarancje i poręczenia udzielone w roku 2012 zostały z terminami ważności:
- ✓ 86,0% od 1 m-ca do 3 lat,
- ✓ 3,9 % to gwarancje z terminem ważności od 3 lat do 5,
- ✓ 10,1% to gwarancje z terminem ważności powyżej 5 lat.

4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

BOŚ S.A. nie publikował prognoz wyników finansowych.

5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY

Do czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Grupy w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:
- uchwalenie nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii. Proponowane przez Ministerstwo Gospodarki w projekcie Ustawy o odnawialnych źródłach energii wersja 2.0.2 z 9 października 2012 r.) przepisy umożliwią wprowadzenie stabilnego i długoterminowego systemu wsparcia zarówno dla „dużych" projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii (dalej OZE), jak również mikro i małych instalacji OZE realizowanych przez prosumentów, których finansowaniem jest zainteresowany BOŚ SA. Jednakże wpływ ten zależny będzie od ostatecznego kształtu przyjętych rozwiązań, a także terminu wejścia ich w życie, który w optymistycznym wariancie planowany jest jeszcze na ten rok;
- sytuację sektora finansów publicznych, która może spowodować rezygnację z realizacji lub przesunięcie w czasie realizacji inwestycji proekologicznych, w których finansowaniu specjalizuje się Bank; również inwestorzy spoza sektora finansów publicznych mogą rezygnować z inwestycji proekologicznych ze względu na ogólną sytuację rynkową oraz zmieniające się prawo regulujące szeroko pojętą działalność w tym zakresie;
- przyrost odpisów aktualizacyjnych jako efekt pogorszenia ogólnej sytuacji makroekonomicznej i indywidualnej firm oraz osób prywatnych, w tym w branży budowlanej i developerskiej;
- rozwój współpracy z funduszami ekologicznymi w celu dalszego rozwoju działalności proekologicznej Banku;
- utrzymanie polityki racjonalizacji kosztów działania, zarówno w obszarze kosztów osobowych, jak i kosztów rzeczowych;
- decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp procentowych;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności banków.
- koniunkturę na GPW i jej wpływ na wyniki finansowe jednostki zależnej – Domu Maklerskiego BOŚ S.A.;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności domów maklerskich i banków.

6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

6.1. Kierunki rozwoju Banku

W najbliższych latach BOŚ S.A. będzie umacniał swoją pozycję na rynku finansowania działań służących ochronie środowiska. Bank będzie dążył do wzmacniania już posiadanych oraz budowy nowych przewag konkurencyjnych w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ S.A. segmentach rynku, do których należy finansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i odnawialnych źródeł energii.

BOŚ S.A. ma aspiracje utrzymania czołowej pozycji w finansowaniu projektów związanych z ochroną środowiska w Polsce. Dodatkowo, BOŚ S.A. dąży do dalszego umacniania wizerunku jako nowoczesnej instytucji z konkurencyjną ofertą produktową (w szczególności dla osób ceniących styl życia 'eko'), zapewniającej klientom wysoki standard obsługi. Bank ma zamiar zwiększyć skalę prowadzonej działalności przy jednoczesnym wzroście jej zyskowności, co ma zostać osiągnięte poprzez korzystne kształtowanie struktury portfela, w wyniku dostosowania roli poszczególnych segmentów oraz ich modelu biznesowego i operacyjnego.

Osiągnięcie zakładanych celów ma być możliwe dzięki podjęciu szeregu działań wspierających realizację strategii, w tym m.in.:
- wzmocnienie przewag konkurencyjnych w obszarze finansowania ekologii,
- koncentracja na efektywności sprzedaży oraz procesów wsparcia,
- intensyfikacja sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz cross-sell,
- wykorzystanie synergii pomiędzy Bankiem i DM BOŚ S.A.

Zaplanowana w Strategii działania Banku publiczna emisja akcji została zrealizowana w 2012 r.

Bank Ochrony Środowiska S.A., zgodnie ze swoją misją i strategią wspierania działań w zakresie ochrony środowiska, w ramach prowadzonej działalności angażuje się w finansowanie proekologicznych projektów inwestycyjnych, w tym projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Bank aktualizuje Strategię działania w zależności od zmian uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności przedłużania się wprowadzenia nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii oraz innych zmian wynikających z rekomendacji KNF i ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.

6.2. Kierunki rozwoju Grupy

Polityka BOŚ S.A. w zakresie inwestycji kapitałowych przewiduje możliwość zaangażowania Banku w podmioty o profilu umożliwiającym poszerzenie zakresu oferowanych usług i produktów dla klientów Banku.

7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

7.1. Działalność bankowa

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

BOŚ S.A. dąży aby być postrzegany jako Bank dla aktywnych, który troszczy się o Klientów i środowisko. Kanon wartości korporacyjnych BOŚ to: Trwałość, Rzetelność, Ochrona środowiska, Społeczna odpowiedzialność, Klient i Aktywność. Misja BOŚ S.A.: Rzetelny bank – w trosce o Ciebie i Nasze środowisko.

Zgodnie ze Statutem, misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego

Udział Banku w sektorze banków komercyjnych na koniec 2012 r. (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi), wynosił:
- 1,24% w zakresie sumy bilansowej wobec 1,20% na koniec 2011 r.,
- 1,27% w zakresie zobowiązań ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.,

- 1,21% - w zakresie należności ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.). Średni udział DM BOŚ S.A. w 2012 roku w obrotach w transakcjach sesyjnych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w najistotniejszych obszarach działalności wyniósł:
- 14,78% na rynku kontraktów terminowych, wobec 14,51% w 2011 r.,
- 2,06 % na rynku akcji wobec 1,64% w 2011 r.,
- 21,82% na rynku opcji wobec 10,08% w 2011 r.

8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY

8.1. Produkty bankowe

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A. Bank wyodrębnia następujące piony biznesowe: pion korporacji i finansów publicznych oraz pion detaliczny. W ramach pionu korporacji i finansów publicznych Bank dodatkowo wyodrębnia podstawowe segmenty klientów: klientów korporacyjnych, klientów segmentu finansów publicznych i klientów funduszy ekologicznych. W ramach pionu detalicznego Bank wyodrębnia osoby fizyczne oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych i segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ustawicznego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys.		%
	BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.			
1.	Liczba klientów	218,0	215,1	1,3
1.1	Liczba klientów detalicznych	211,1	208,9	1,0
1.2	Liczba klientów pionu korporacji i finansów publicznych	6,9	6,2	11,2
2.	Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych*	201,5	196,2	2,7
3.	Karty płatnicze i kredytowe klientów indywidualnych	144,7	152,8	-5,3
4.	Karty płatnicze i kredytowe klientów instytucjonalnych	9,5	9,7	-2,5
5.	Liczba placówek (w szt.)	98	100	-2,0
	Dom Maklerski BOŚ S.A.			
1.	Liczba rachunków inwestycyjnych	64,3	59,9	7,4
1.1	w tym liczba rachunków internetowych	54,1	42,7	26,6
2.	Liczba placówek (w szt.)	15	20	-25,0

* łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

Na koniec 2012 r. działalność operacyjną prowadziło 17 Oddziałów Głównych i 81 Oddziały Operacyjne. Obsługa klientów korporacyjnych była prowadzona w 11 Centrach Korporacyjnych.

W celu szerszego dotarcia do klientów z ofertą, Bank współpracuje z pośrednikami finansowymi oferującymi kredyty i pożyczki hipoteczne oraz pożyczki gotówkowe. Bank współpracuje również z doradcami partnerskimi oferując za ich pośrednictwem produkty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz karty kredytowe.

W BOŚ S.A. rozwijane są następujące kanały dostępu:
- bankowość internetowa pod nazwą "Twoje e-Konto", przeznaczona dla klientów detalicznych oraz "iBOSS" dla klientów pionu korporacji i finansów publicznych,
- bankowość telefoniczna,
- serwis internetowy Banku, za pośrednictwem którego klient, bez wizyty w placówce oraz bez pośrednictwa kuriera, może otworzyć wybrane lokaty terminowe i rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 15 placówek według stanu na 31 grudnia 2012 r. DM BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska

Oferta proekologiczna obejmuje produkty własne oraz kredyty udzielane we współpracy z donatorami. Oferta jest zróżnicowana i dostosowana do potrzeb wszystkich rodzajów podmiotów.
Produkty BOŚ S.A., skierowane do klientów korporacyjnych, segmentu finansów publicznych oraz klientów detalicznych. Kredyty te służą finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych oraz promowaniu rozwiązań przyjaznych środowisku. Bank rozwija działalność w zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii.

Kredyty proekologiczne
Saldo kredytów proekologicznych na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiło 2 209 mln zł i zwiększyło się o 5,5% w 2012 r. Systematycznie wzrasta też udział kredytów proekologicznych w kredytach ogółem Banku. Na koniec 2012 udział ten wyniósł 19,4%, wobec 18,1% na koniec 2011 r. i 18,0% na koniec 2010 r.

Kwota nowo zawartych umów kredytowych w okresie 1 stycznia 2012 r. – 31 grudnia 2012 r. wyniosła 757,2 mln zł., w zdecydowanej większości kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych (66,3% kwoty kredytów). Dynamika wartości udzielonych kredytów wyniosła 108,4% w stosunku do 2011 r. roku, przy czym największą dynamikę uzyskano w kredytach dla klientów pionu detalicznego (124,3%) oraz finansów publicznych (127,0%).
Kredyty proekologiczne przeznaczone były na inwestycje z zakresu:
- ochrony atmosfery: 582,3 mln zł (76,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na działania dotyczące efektywności energetycznej i budowy odnawialnych źródeł energii,
- gospodarki wodnej i ochrony wód: 120,3 mln zł (15,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- ochrony powierzchni ziemi: 53,3 mln zł (7,0% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na modernizacje procesów technologicznych,
- edukacji ekologicznej: 1,3 mln zł (0,2% kwoty zawartych umów kredytów), w tym na działania związane z agroturystyką.

W zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii w 2012 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie rozwoju akcji kredytowej, a w szczególności projektów korporacyjnych z tego zakresu. Spowodowane jest to brakiem ustawy o odnawialnych źródłach i wydłużającym się procesem legislacyjnym, co wpłynęło na istotne ograniczenie liczby projektów podejmowanych przez inwestorów. Pozytywnym wyjątkiem jest dynamiczny rozwój sprzedaży kredytów na kolektory słoneczne montowane przez klientów indywidualnych, korzystających z systemu dopłat NFOŚiGW do kredytów bankowych udzielonych na ten cel.

Wzmocnienie przewagi konkurencyjnej w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ segmentach rynku oraz budowa pozycji w nowych obszarach biznesowych są związane z:
- w pionie korporacji i finansów publicznych: efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii oraz gospodarką odpadami,
- w pionie detalicznym: mikroinstalacjami odnawialnych źródeł energii i efektywnością energetyczną, głównie energooszczędnym budownictwem mieszkaniowym.

Przewaga konkurencyjna Banku jest budowana w oparciu o bogatą, dostosowaną do potrzeb inwestorów ofertę produktów proekologicznych, co stanowi podstawę dalszego rozwoju proekologicznej działalności w obszarze kredytowania zadań inwestycyjnych.

Zobowiązania wobec funduszy ekologicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	68 872	33 692	104,4
– lokaty terminowe	478 330	517 349	-7,5
FUNDUSZE EKOLOGICZNE	**547 202**	**551 041**	**-0,7**

Bank, podobnie jak w okresach poprzednich, współpracował w zakresie obsługi depozytowej z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W 2013 r. Bank nie prowadzi obsługi rachunków NFOŚiGW.

8.4. Segment klientów korporacyjnych

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) pozostaje dla BOŚ S.A. jednym z najważniejszych segmentów rynku. Konstruując szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych Bank posiada bazę, w oparciu o którą dla każdego klienta może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb.

W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych. Rachunki mogą być prowadzone w podstawowych walutach: PLN oraz USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF oraz RUB.

W I półroczu 2012 r.:

- wprowadzono nową ofertę rachunków bankowych:
  - Konto Wyjątkowe Biznes - modyfikacja Konta Wyjątkowego Biznes dostępnego w ofercie Banku, które jest rachunkiem bieżącym prowadzonym w walucie PLN. W ramach Konta Wyjątkowego Biznes w BOŚ S.A. Klient uzyskuje dostęp do podstawowej funkcjonalności rachunku bieżącego z możliwością uzyskania dodatkowych usług,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Start - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN skierowany do firm rozpoczynających działalność lub działających nie dłużej niż 12 miesięcy w oparciu o pełną księgowość. W ramach rachunku nie pobierane są opłaty przez 18 miesięcy za prowadzenie rachunku i przelewy krajowe zlecane drogą elektroniczną,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Plus - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN, który jest adresowany do najbardziej wymagających Klientów. W ramach podstawowej opłaty za prowadzenie rachunku jego posiadacz od razu może korzystać bezpłatnie z dodatkowych usług,

    W ramach wprowadzonej oferty Klient ma możliwość skorzystania z modułów zwiększających funkcjonalność rachunku – rozliczeniowego oraz FX, w ramach których otrzymuje cztery rachunki pomocnicze, dwie karty płatnicze, a także obniżone opłaty za przelewy zagraniczne. Rachunki w ramach oferty Kont Wyjątkowych Biznes oferują również posiadaczowi jedną z najniższych standardowych stawek za przelew krajowy zlecany drogą elektroniczną,

- wprowadzono do oferty Szybki Przelew TARGET2 - przelew w walucie EUR rozliczany w tzw. „czasie rzeczywistym", co oznacza, że środki zostaną dostarczone do banku beneficjenta maksymalnie w ciągu kilku godzin,
- w zakresie produktów skarbowych wprowadzono do oferty transakcje SWAP na stopę procentową IRS, umożliwiające Klientom zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych przed ryzykiem zmiany stopy procentowej.

W II półroczu 2012 r.:

- oferta Banku uległa zmianom w związku z wymogami nałożonymi Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Implementowane zostały produkty z obszaru mieszkaniowych rachunków powierniczych: rachunek powierniczy otwarty i rachunek powierniczy zamknięty. Umożliwiają one obsługę inwestycji deweloperów objętych przedmiotową ustawą,
- wprowadzono rozwiązania o charakterze rozliczeniowym stanowiące spełnienie wymogów Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o usługach płatniczych. Efektem wprowadzonych zmian są korzystniejsze warunki świadczenia klientom usług płatniczych, w tym miedzy innymi szybszy czas rozliczania płatności przy jednoczesnym wydłużeniu godzin przyjmowania zleceń, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników instrumentów płatniczych, szerszy zakres przekazywanych klientom informacji oraz zwiększenie przejrzystości regulaminów.

W 2012 roku wprowadzono modyfikację oferty w zakresie obrotu gotówkowego w formie zamkniętej. Fundamentem zmiany była implementacja tzw. bezpośredniej obsługi gotówkowej. Jest to możliwość dokonywania wpłat lub odbioru wypłat zamkniętych za pośrednictwem jednostek organizacyjnych Podwykonawcy Banku (liczarni). Rozwój oferty w przedmiotowym zakresie zwiększył atrakcyjność oferty Banku m.in. poprzez zwiększenie punktów obsługi gotówkowej.

Kontynuowano sprzedaż kredytów finansujących działalność bieżącą oraz inwestycyjną, w tym proekologiczną, dopasowując każdorazowo warunki transakcji kredytowych do potrzeb klienta. BOŚ S.A. oferuje także linię wielocelową i gwarancyjną, które cieszą się dużym zainteresowaniem Klientów, ponieważ w ramach jednej umowy i jednego zabezpieczenia, Klient może korzystać z różnych produktów kredytowych, w tym kredytu w rachunku bieżącym, kredytów obrotowych w rachunku kredytowym oraz gwarancji bankowych.

Kredyty udzielone klientom korporacyjnym

Wartość kredyty udzielonych klientom korporacyjnym wyniosła 3 455,0 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. i zwiększyła się o 8,1% wobec stanu na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 050 145	811 549	29,4
lokaty terminowe	3 241 954	3 129 839	3,6
KLIENCI KORPORACYJNI	**4 292 099**	**3 941 388**	**8,9**

Stan depozytów klientów korporacyjnych w pierwszej połowie 2012 r. zwiększył się o 0,6%, przy spadku środków na rachunkach bieżących o 138,6 mln zł i jednoczesnym wzroście lokat terminowych o 160,4 mln zł.

8.5. Segment finansów publicznych

W 2012 roku Bank kontynuował współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce. Dla części z nich prowadził kompleksową obsługę bankową budżetów umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez wykorzystanie produktów i usług bankowych oraz innych instrumentów udostępnianych przez Bank.

Dla klientów segmentu finansów publicznych Bank oferuje wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Jedną z ważnych form współpracy Banku z klientami ww. segmentu jest świadczenie kompleksowej obsługi emisji obligacji komunalnych obejmującej: przygotowanie emisji, prowadzenie ewidencji obligacji oraz obsługę płatności wynikających z emisji.

Kredyty udzielone klientom segmentu finansów publicznych

Wartość kredyty udzielonych klientom segmentu finansów publicznych wyniosła 3 077,6 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. wobec 3 434,4 mln zł na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec segmentu finansów publicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	276 271	331 950	-16,8
lokaty terminowe	434 070	347 690	24,8
FINANSE PUBLICZNE	**710 341**	**679 640**	**4,5**

W 2012 r. Grupa odnotowała wzrost wartości depozytów finansów publicznych w porównaniu do końca roku 2011 o 4,5%. Wzrost dotyczył lokat terminowych przy jednoczesnym zmniejszeniu wartości rachunków bieżących.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji komunalnych
W całym 2012 r. Bank podpisał 12 umów organizacji emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 77,8 mln zł, wobec 13 umów w całym 2011 r. o łącznej wartości 38,3 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 r.:
- Bank obsługiwał 83 programy emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 618,6 mln zł, wobec 79 programów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 628,4 mln zł na 31 grudnia 2011 r.,
- łączne zadłużenie emitentów obligacji komunalnych z tytułu emisji organizowanych przez Bank po cenie nominalnej wynosiło 534,9 mln zł, co oznacza spadek o 1,16% w stosunku do stanu z dnia 31 grudnia 2011 r. (541,1 mln zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 r. BOŚ S.A. uzyskał:
- 5 miejsce na rynku pod względem liczby obsługiwanych programów emisji,
- 9 miejsce pod względem zadłużenia emitentów.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji korporacyjnych
W 2012 r. Bank nie prowadził obsługi emisji obligacji korporacyjnych, podobnie jak w całym 2011 r.

8.6. Segment klientów detalicznych

Oferta BOŚ S.A. dla klientów detalicznych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym, a także szeroki wybór produktów proekologicznych służących zarówno finansowaniu zakupu i montażu rozwiązań proekologicznych (m.in.: EKO POŻYCZKA, Ekologiczny Kredyt Hipoteczny, Słoneczny Ekokredyt, kredyt termomodernizacyjny), jak również podkreślających proekologiczny charakter działalności Banku (np. lokaty terminowe z celem ekologicznym). Oferta proekologiczna kierowana do klientów detalicznych stanowi wyraźny wyróżnik BOŚ S.A. na tle konkurencyjnych podmiotów.

Istotne trendy zaobserwowane w Banku w segmencie klientów detalicznych w 2012 r. to:
- wyraźne zwiększenie sprzedaży wysokomarżowych produktów kredytowych, w tym w szczególności pożyczki gotówkowej,
- intensyfikację działań operacyjnych w ramach polityki depozytowej ze względu na zmianę istotnych uwarunkowań zewnętrznych w trakcie roku oraz koncentrację na optymalizacji kosztowości salda depozytów detalicznych ogółem w relacji do potrzeb biznesowych i płynnościowych Banku,

- dalszy wzrost znaczenia oferty proekologicznej w sprzedaży produktów kredytowych i depozytowych oraz w generowaniu wyników finansowych Pionu Detalicznego,
- sukcesywną rozbudowę kompetencji sił sprzedażowych Banku w oferowaniu klientom produktów oszczędnościowych i oszczędnościowo-inwestycyjnych, a także ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem produktów ochronnych dodawanych fakultatywnie do kredytów hipotecznych i pożyczek gotówkowych.

Bank posiada również szeroką ofertę produktów dla segmentu mikroprzedsiębiorstw (obejmującego podmiotu nie prowadzące pełnej rachunkowości), segmentu wspólnot mieszkaniowych oraz segmentu organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Oferta Banku dla tych segmentów obejmuje produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej, produkty kredytowe.

Rok 2012 w wyżej wymienionych segmentach to przede wszystkim koncentracja Banku na pozyskiwaniu nowych rachunków bieżących mikroprzedsiębiorstw, rozwoju oferty kredytowej dla segmentu NGO, a także zwiększeniu akcji kredytowej w odniesieniu do kredytów proekologicznych kierowanych do mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych.

Produkty depozytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych pozyskiwanych od klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy „Konto bez Kantów", który został wprowadzony do oferty Banku w sierpniu 2010 r. Rachunek ten umożliwia klientom otrzymywanie co miesiąc premii finansowej w zamian za aktywne korzystanie z konta i innych produktów oraz usług z oferty Banku, na koniec 2012 r. Bank prowadził ponad 62 000 takich rachunków,
- EkoLokaty – lokata terminowa 6-miesięczna (w sprzedaży od 16 sierpnia 2012 r. do 16 września 2012 r.) oraz 4-miesięczna (w sprzedaży od 16 września 2012 r.) z celem ekologicznym – za każdą założoną EkoLokatę w okresie promocyjnym (16 sierpnia 2012 r. – 30 listopada 2012 r.), Bank przeznaczał 2 PLN na rzecz ochrony jednego, wskazanego przez samych klientów w głosowaniu, zagrożonego gatunku polskiej fauny,
- seria krótkoterminowych standardowych lokat terminowych: 3-miesięczna „Lokata Wiosenna", 2- lub 5-miesięczna Lokata „Jesienna", 2-miesięczna „Lokata Zimowa", ukierunkowanych zarówno na ochronę aktualnego salda depozytowego, jak i na pozyskiwanie nowych środków,
- lokata terminowa „Zysk od ręki" (w sprzedaży od 4 kwietnia 2012 r.) – nieodnawialna lokata dyskontowa w wariantach 3, 6 i 9 miesięcy, wypłacająca posiadaczowi odsetki z góry, tj. w momencie otwierania lokaty, a w terminie zapadalności wypłacająca sam kapitał (nominał),
- konto oszczędnościowe EKOPROFIT w złotych, umożliwiające dokonywanie wpłat i wypłat w dowolnym okresie, bez utraty odsetek; konto może być również prowadzone w euro,
- lokaty negocjowane.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- rachunki bieżące, w tym przede wszystkim Konto Wyjątkowe Firma i Konto Wspólnota,
- Pakiet NGO,
- konto lokacyjne.

Zobowiązania wobec klientów detalicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 522 461	1 646 791	-7,5
lokaty terminowe	3 094 983	2 936 816	5,4
KLIENCI DETALICZNI	**4 617 444**	**4 583 607**	**0,7**

Polityka produktowo-cenowa oraz polityka sprzedażowa w zakresie depozytów detalicznych w 2012 r. zostały zdominowane przez wyzywania, jakie przed całym sektorem bankowym w Polsce postawiła zmiana otoczenia prawnego. Aktywne zarządzanie ofertą produktową, w tym w szczególności polityką cenową, pozwoliły zminimalizować odpływ z Banku środków depozytowych klientów indywidualnych po zmianie ordynacji podatkowej od 1 kwietnia 2012 r. Saldo depozytów detalicznych na koniec I półrocza 2012 r. było jedynie o 1,8% niższe od stanu zanotowanego na koniec 2011 r. Na przestrzeni całego 2012 r., celem nadrzędnym działań podejmowanych w zakresie oferty depozytowej dla klientów indywidualnych była optymalizacja wyniku odsetkowego generowanego w tej linii biznesowej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu depozytów detalicznych z punktu widzenia tak relacji pasywów do aktywów, jak i potrzeb płynnościowych Banku. W efekcie, saldo ogółem depozytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosło ponad 4 617,4 mln zł i było o 0,7% wyższe niż saldo zarejestrowane na koniec 2011 r. Jednocześnie, w samym IV kwartale 2012 r. dzięki podejmowanym działaniom produktowym (wprowadzenie do oferty nowych produktów: EkoLokata 4M i „Lokata Zimowa") nastąpił przyrost depozytów detalicznych o blisko 50 mln zł.

Podejmowane będą działania mające na celu zwiększenie salda depozytów detalicznych, w tym przede wszystkim salda depozytów bieżących, jako istotnego źródła stabilnych depozytów o relatywnie niższej kosztowości. Jednocześnie, rozwijana będzie także oferta atrakcyjnych produktów depozytowych wykorzystywanych do pozyskiwania nowych klientów, w tym w szczególności z wykorzystaniem zdalnych kanałów dystrybucji i unikatowego, innowacyjnego procesu otwierania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych i produktów oszczędnościowych w całości realizowanego online. Kontynuowana również będzie polityka produktowa zakładająca wiązanie oferty depozytowej z celami proekologicznymi jako metoda przyciągania w orbitę Banku klientów o optyce proekologicznej, dla których BOŚ S.A. powinien być bankiem pierwszego wyboru.

Obszar Rynku Detalicznego w 2012 r. sukcesywnie rozbudowywał także swoje kompetencje w obszarach rozwoju i sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych kierowanych do klientów detalicznych. W trakcie roku przeprowadzono:

- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „CZYSTA ENERGIA ZYSKU", w którym aktywem bazowym był koszyk akcji 5 europejskich spółek koncentrujących swoją działalność w obszarach związanych z zieloną energią,
- trzy subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Zwycięski Złoty", w którym wypłata premii dla klienta uzależniona została od wysokości kursu EURPLN (umocnienie PLN wobec EUR w horyzoncie 24 miesięcy),
- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Ropa Brent", gdzie aktywem bazowym była cena ropy naftowej typu Brent.

Bank będzie nadal rozwijał ofertę produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych dla klientów detalicznych. W obszarze tym nawiązana zostanie bliższa współpraca z Domem Maklerskim BOŚ S.A., w pierwszej kolejności na bazie przygotowanego przez DM w 2012 r. supermarketu funduszy inwestycyjnych na platformie internetowej BOSSAFUND.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank oferuje różnorodne ubezpieczenia dla posiadaczy kont osobistych oraz kart płatniczych, m.in.: ubezpieczenia nnw, assistance medyczny, assistance domowy, assistance samochodowy, ubezpieczenie w podróży. Produkty ubezpieczeniowe oferowane są także do kredytów hipotecznych oraz pożyczek gotówkowych. Do kredytów hipotecznych oferowane jest ubezpieczenie nieruchomości i ubezpieczenie na wypadek utraty stałego źródła dochodów. Klienci zaciągający pożyczki gotówkowe mogą skorzystać z ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia ryzyka utraty pracy. Strategia Obszaru Rynku Detalicznego zakłada sukcesywne zwiększanie sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, zarówno tych sprzedawanych przy produktach kredytowych (zwłaszcza przy pożyczce gotówkowej), jak i tych oferowanych klientom jako samodzielne produkty.

Produkty kredytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- kredyt hipoteczny,
- pożyczka hipoteczna,
- pożyczka w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym,
- karta kredytowa,
- kredyt giełdowy.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty kredytowe w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- limit overdraft,
- kredyt w rachunku bieżącym,
- kredyty proekologiczne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom detalicznym

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys. zł	%
Kredyty mieszkaniowe pionu bankowości detalicznej	3 791 353	4 000 446	-5,2
- w EUR	932 397	1 045 120	-10,8
- w PLN	1 360 226	1 241 397	9,6
- w USD	58 989	67 412	-12,5
- w CHF	1 439 742	1 646 517	-12,6
Pozostałe kredyty pionu bankowości detalicznej	804 470	720 723	11,6
Kredyty pionu bankowości detalicznej	4 595 823	4 721 169	-2,7

Spadek salda ogółem kredytów w Obszarze Rynku Detalicznego w 2012 r. spowodowany jest przede wszystkim wyraźną zmianą poziomu kursu PLN wobec walut obcych. Porównując według kursów Narodowego Banku Polskiego, kurs EUR/PLN był na koniec 2012 r. o blisko 7,5% niższy niż na koniec 2011 r., a kurs CHF/PLN był na koniec 2012 r. o 7,1% niższy niż na koniec 2011 r. Sytuacja ta miała bezpośrednie przełożenie na poziom raportowanego w tych datach łącznego salda denominowanych do walut obcych należności hipotecznych Banku od klientów detalicznych. Zmiany kursowe oraz spłaty kredytów walutowych praktycznie nie były w 2012 r. kompensowane nową sprzedażą. Był to efekt wycofania się Banku od marca 2012 r. z szerokiej sprzedaży detalicznych kredytów denominowanych do walut obcych.

Wartość kredytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosła 4 595,8 mln zł wobec 4 721,2 mln zł na koniec 2011 r.

W 2012 roku wzrosła sprzedaż wysokomarżowych kredytów detalicznych niezabezpieczonych hipotecznie, przy jednoczesnym utrzymaniu sprzedaży złotowych kredytów hipotecznych na poziomie porównywalnym z 2011 r. Wartość netto pozostałych kredytów dla klientów pionu detalicznego wzrosła w 2012 r. o 11,6% w stosunku do końca 2011 r. Do kategorii tej należą produkty kredytowe niezabezpieczone hipotecznie oferowane przez Bank klientom detalicznym, w tym przede wszystkim: pożyczki gotówkowe, kredyty proekologiczne, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, karty kredytowe, kredyty giełdowe oferowane we współpracy z Domem Maklerskim BOŚ S.A. oraz produkty kredytowe dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych.

Sprzedaż kredytów wysokomarżowych

W 2012 r. Obszar Rynku Detalicznego konsekwentnie kontynuował rozpoczęte rok wcześniej działania zmierzające do przeorientowania sprzedaży kredytów detalicznych w pierwszej kolejności na produkty wysokomarżowe. Odzwierciedleniem tego podejścia była wyraźna koncentracja sił sprzedażowych

Banku na pożyczce gotówkowej, której sprzedaż w 2012 r. była o 139,6% większa niż sprzedaż tego produktu w 2011 r. Ponadto, udział pożyczek gotówkowych z ubezpieczeniem (najbardziej dochodowych dla Banku) w całym wolumenie nowej sprzedaży pożyczek gotówkowych w 2012 r. wyniósł 41% i był wyższy o 5 punktów procentowych niż na koniec 2011 r. Warto przy tym dodać, że wskaźnik nasycenia nowej sprzedaży pożyczki gotówkowej wariantem zawierającym pakiet ubezpieczeń rósł w trakcie roku, osiągając dla nowej sprzedaży z grudnia 2012 r. poziom 50%. Pożyczka gotówkowa z ubezpieczeniem pozostanie nadal produktem priorytetowym Banku.

W marcu 2012 r. do oferty Banku wprowadzono EKO POŻYCZKĘ, czyli wariant pożyczki gotówkowej skierowany do osób fizycznych zainteresowanych korzystnym finansowaniem zakupu materiałów budowlanych o charakterze ekologicznym, tj. zwiększających energooszczędność realizowanej inwestycji lub posiadanej nieruchomości. EKO POŻYCZKA może być również wykorzystana do sfinansowania zakupu innych rozwiązań proekologicznych, nieposiadających na dzień dzisiejszy dedykowanych rozwiązań produktowych, np. samochodów o napędzie elektrycznym.

Najistotniejszym produktem kredytowym o charakterze proekologicznym dla klientów detalicznych był w 2012 r. „Słoneczny Ekokredyt", czyli dotowany przez NFOŚiGW kredyt na zakup i montaż kolektorów słonecznych, z którego mogą skorzystać nie tylko właściciele domów jednorodzinnych, ale także wspólnoty mieszkaniowe. W 2012 r. Bank udzielił ponad 3 300 kredytów tego typu na łączną kwotę blisko 49,6 mln zł wobec ponad 2 200 kredytów na łączną kwotę około 31,2 mln zł w 2011 r. Licząc od 2010 r., gdy „Słoneczny Ekokredyt" wprowadzono do oferty, Bank udzielił już blisko 6 300 kredytów na kolektory słoneczne na łączną kwotę ponad 97 mln zł.

Oferta kredytów detalicznych Banku została w 2012 r. rozszerzona o kredyt pomostowy, kredyt uzupełniający i kredyt na bieżącą działalność dla podmiotów segmentu NGO. Produkty te funkcjonują w ramach Projektu „TORO – w poszukiwaniu skutecznych metod wsparcia instytucji ekonomii społecznej" i oferowane są organizacjom pozarządowym, w tym pozarządowym organizacjom ekologicznym, zarejestrowanym na terenie województwa mazowieckiego. Projekt TORO realizowany jest wspólnie z Urzędem m. st. Warszawa i jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Wprowadzone produkty mają na celu poprawę płynności finansowej Instytucji Ekonomii Społecznej, prowadzącą do zwiększenia zdolności tych podmiotów do podejmowania działań w sferze ekonomicznej i tym samym wzmocnienie ich trwałości i stabilności.

W Obszarze Rynku Detalicznego nastąpi zdecydowanie zintensyfikowanie działań sprzedażowych i produktowych po stronie oferty kredytowej dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i instytucji niekomercyjnych (NGO). Współpraca z podmiotami tych segmentów prowadzona będzie w oparciu o nową metodykę oceny zdolności kredytowej oraz nowe narzędzie do procesowania wniosków kredytowych. Niezależnie od prac nad metodyką i procesem kredytowym, siły sprzedażowe Obszaru Rynku Detalicznego zostaną mocniej ukierunkowane (m.in. poprzez wydzielenie dedykowanych sprzedawców) na rozwijanie współpracy kredytowej, w tym w szczególności w zakresie oferty proekologicznej Banku, z klientami klasyfikowanymi do tych segmentów.

Bank zamierza dokonać wyraźnego rozszerzenia oferty detalicznych produktów kredytowych o charakterze proekologicznym. Konstruowane produkty będą szeroko wykorzystywać wszelkie dostępne na rynku rozwiązania prawne, instytucjonalne i technologiczne, tak by maksymalizować wartość dodaną dla klientów korzystających z rozwiązań proekologicznych finansowanych kredytem z BOŚ S.A. lub w inny sposób dostarczanych przez Bank. Przykładem takiego podejścia Banku jest zarówno silne ukierunkowanie Banku, już od 2010 r., na oferowanie klientom detalicznym kredytów na kolektory słoneczne z dopłatami z NFOŚiGW, jak i zgłoszenie się Banku do kolejnego programu szykowanego przez NFOŚiGW na pierwszą połowę 2013 r. – kredyt na dom energooszczędny. Ponadto, w rytm prac legislacyjnych nad zmianami do Ustawy o odnawialnych źródłach energii, Bank prowadzi zaawansowane prace przygotowawcze do uruchomienia nowej oferty finansowania zakupu i montażu mikro oraz mini instalacji OZE, w tym małych elektrowni wiatrowych i instalacji fotowoltaicznych.

Sprzedaż kredytów klientom detalicznym

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	w tys. zł		%
Pożyczki gotówkowe	150 723	62 897	139,6
Kredyty giełdowe	109 008	128 842	-15,4
Kredyty na kolektory słoneczne	49 624	31 196	59,1
Kredyty hipoteczne w tym:	271 277	281 485	-3,6
- w PLN	258 252	214 901	20,2
- w EUR	12 028	62 906	-80,9
Pozostałe	106 350	100 854	5,4
Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5

Kredyty hipoteczne pozostają produktem kredytowym dla klientów detalicznych generującym największy wolumen sprzedaży, choć w 2012 r. najwyższą dynamikę sprzedaży odnotowano w obszarze pożyczki gotówkowej. Przesunięcie priorytetów sprzedażowych z kredytów mieszkaniowych na wysokomarżowe produkty kredytowe było przejawem realizacji przez Obszar Rynku Detalicznego zapisów Strategii Banku, zdecydowanie stawiającej na zwiększenie portfela pożyczek gotówkowych, kredytów ekologicznych, kredytów dla mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i innych produktów o wyższej jednostkowej dochodowości niż klasyczne kredyty hipoteczne.

Dążąc do zmian struktury walutowej portfela kredytów hipotecznych i zwiększenia udziału kredytów w PLN w stosunku do kredytów denominowanych do innych walut, od marca 2012 r. Bank zaostrzył politykę kredytową dotyczącą kredytów denominowanych, wprowadzając obowiązek zgodności waluty ekspozycji kredytowej z walutą dochodów klienta. W efekcie, w 2012 r. udział nowych kredytów hipotecznych udzielanych w PLN w łącznym wolumenie nowej sprzedaży kredytów hipotecznych wyniósł 95,2%.

Wpływ na poziom sprzedaży kredytów hipotecznych w 2012 r. miały również: wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendacji S, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów oraz spadek popytu na kredyty mieszkaniowe widoczny na całym polskim rynku bankowym w 2012 r.

8.7. Działalność maklerska

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A.

Istotne zdarzenia z działalności Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w 2012 roku:

- rozpoczęcie działalności operacyjnej na rynkach zagranicznych – otwarcie pierwszego zagranicznego oddziału DM BOŚ S.A. w Pradze (Czechy) świadczącego usługi na rynku OTC;
- rozszerzenie oferowanych usług o produkty skierowane do klienta masowego - uruchomienie nowej platformy do inwestycji w fundusze: bossafund.pl;
- rozszerzenie oferty o prowadzenie rachunku IKZE, czyli Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego w celu gromadzenia oszczędności na emeryturę w III filarze;
- udostępnienie platformy foreksowej na urządzenia mobilne (smartfony i tablety) posiadające system iOS i Android; możliwość śledzenia notowań oraz składania zleceń poprzez urządzenia mobilne;
- wdrożenie Analizatora Strategii Inwestycyjnych dla rynku forex, będącego narzędziem pozwalającym inwestorom porównywać własne strategie inwestycyjne z tymi stosowanymi przez najbardziej zyskownych graczy;
- rozwój nowych funkcjonalności platformy bossafx – wdrożenie automatycznie aktualizowanego kalendarium danych giełdowych oraz danych makroekonomicznych, a także komentarzy analitycznych w formie filmów wideo;
- uzyskanie tytułu Finansowa Marka Roku w kategorii Dom Maklerski za innowacyjność działań na rynku kapitałowym;
- otrzymanie godła Inwestor w Kapitał Ludzki;
- uzyskanie nagrody Prezesa GPW SA za największy udział w obrotach na kontraktach terminowych

oraz współpracę animatora z Giełdą na tym rynku;
- DM BOŚ S.A. po raz drugi z rzędu został wybrany przez inwestorów indywidualnych najlepszym biurem maklerskim w Polsce. Ranking miesięcznika Forbes powstał na podstawie badania Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych.

Pozycja DM BOŚ S.A. na rynku

Obroty zrealizowane na rynku akcji przez DM BOŚ S.A. w transakcjach sesyjnych w 2012 r. wyniosły 7 723,8 mln zł, co stanowiło 2,06% udziału w rynku akcji. Na rynku kontraktów terminowych DM BOŚ SA był wiceliderem rynku z udziałem na poziomie 14,78%. Łącznie w całym 2012 r. w transakcjach sesyjnych zrealizował obrót w wysokości 3,02 mln szt. kontraktów. W 2012 roku DM BOŚ SA był liderem na rynku opcji. Łączny obrót zrealizowany przez DM BOŚ S.A. w tym segmencie rynku wyniósł 296,8 tys. sztuk, co stanowiło 21,82% udziału w rynku w transakcjach sesyjnych.

Na rynku NewConnect DM BOŚ S.A. osiągnął obroty w wysokości 259,7 mln zł oraz udział w rynku na poziomie 9,16%, plasując Spółkę na 4 miejscu pod względem aktywności na tym rynku.

Na koniec 2012 r. liczba prowadzonych rachunków wynosiła 64 339 szt., co oznacza wzrost w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 4 404 rachunki (przyrost liczby rachunków o ponad 7,3%).

Wyniki bieżącej działalności operacyjnej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. były następstwem osłabienia ogólnej koniunktury rynkowej w całym 2012 r. Negatywnie na przychody z działalności maklerskiej wpłynął spadek obrotów na GPW w stosunku do roku 2011 o 25 % na rynku akcji oraz o 30% na rynku kontraktów terminowych. Spadek zysku z operacji instrumentami finansowymi dotyczy głównie platformy OTC i związany jest z mniejszą od zakładanej zmiennością na rynkach walutowych w 2012 roku oraz mniejsza skłonnością klientów do ryzyka.
W marcu 2012 roku otwarty został oddział DM BOŚ w Republice Czeskiej, otwarcie oddziału związane było z koniecznością ponoszenia kosztów związanych zarówno z bieżącym funkcjonowaniem oddziału jak i nakładami na marketing związanymi z promocją na rynku czeskim marki bossaFX.
DM BOŚ S.A. zamierza w dalszym ciągu rozwijać rynek forex, również poprzez oddział na terenie Republiki Czeskiej, przy równoczesnym rozwoju tradycyjnej działalności maklerskiej.

BOŚ Eko Profit S.A. - działalność uzupełniająca ofertę usług Banku

Głównym celem działalności BOŚ Eko Profit S.A. są inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. W trzecim pełnym roku działalności, jakim był rok 2012, Spółka wspierała realizację i nadzorowała projekty inwestycyjne z rynku odnawialnych źródeł energii rozpoczęte w połowie roku 2011 (farma wiatrowa 2,55 MW) lub na przełomie roku 2011/2012 (farma wiatrowa 5,95 MW i fabryka peletu), rozpoczęła kolejny projekt elektrowni wiatrowej oraz poszukiwała nowych projektów i obszarów inwestycyjnych. Projekty farmy wiatrowej 2,55 MW i farmy wiatrowej 5,95 MW zostały zakończone w 2012 r. Fabryka peletu znajdowała się na koniec 2012 roku w fazie rozruchu. Realizowane projekty były projektami wysoko rentownymi, o ograniczonym ryzyku inwestycyjnym. Dodatkową ich wartością był fakt, iż Klienci zostali pozyskani dla Banku Ochrony Środowiska również jako kredytobiorcy.

Możliwości inwestycyjne w zakresie nowych projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii determinowane były niepewnością co do kształtu przyszłych uregulowań ustawowych oraz spadającymi cenami praw majątkowych.

Sytuacja finansowa BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest stabilna. Spółka znacząco poprawiła wynik finansowy za rok 2012 w stosunku do wyniku za rok 2011 oraz zwiększyła poziom kapitału własnego.

8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy

W ramach prowadzonej działalności na rynku kapitałowo-pieniężnym, Bank koncentruje się na transakcjach związanych z obsługą klientów korporacyjnych, głównie w zakresie wymiany walut. Ponadto, w ramach zarządzania strukturą bilansu Banku, prowadzi operacje na rynku krajowych

papierów skarbowych oraz na rynku instrumentów pochodnych stopy procentowej.

W roku 2012 Departament Skarbu (DSK) koncentrował swoją działalność w następujących obszarach:

Zarządzanie płynnością w PLN i walutach obcych
W ramach zarządzania płynnością bieżącą i krótkoterminową Bank zawierał transakcje depozytowe oraz FX Swap na rynku międzybankowym. Z uwagi na cel krótkoterminowy transakcje zawierane były głównie na terminy 1 - 7 dniowe. Posiadane nadwyżki były lokowane w 7-dniowe bony pieniężne stanowiące najbardziej dochodowe oraz płynne krótkie aktywo. W 2012 r. Bank nie korzystał z kredytu lombardowego. W niewielkim zakresie, w I kwartale 2012 roku uruchomiony został kredyt techniczny w celu usprawnienia rozliczeń międzybankowych. W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank skupiał swoje działania na utrzymaniu odpowiedniej struktury finansowania w horyzoncie średnio- i długoterminowym, zgodnie z obowiązującymi limitami i miarami płynności. Głównym instrumentem wykorzystywanym w tym celu przez Bank były emisje obligacji własnych z terminem wykupu 6M. Ogółem w roku 2012 wyemitowano obligacje krótkoterminowe (6M) na kwotę nominalną PLN 610 mln. W ramach zarządzania płynnością długoterminową, Bank pozyskiwał finansowanie na terminy powyżej 2 lat w drodze emisji obligacji własnych oraz zaciąganych pożyczek bankowych (szerzej opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy").

Zarządzanie aktywami i pasywami
Bank zarządzał aktywami i pasywami poprzez system Stawek Transferowych Funduszy (STF) nadając właściwy kierunek dla rozwoju bazy depozytowo-kredytowej. Decyzją Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetu ZAP) stawki STF (w części zmiennej) podlegały kilkukrotnej aktualizacji w ciągu roku, odzwierciedlając zmiany stóp procentowych na rynku międzybankowym jak również w celu uzyskania pożądanej struktury bilansu Banku.

Rynek stopy procentowej rynek walutowy
W roku 2012 Bank dokonywał transakcji na płynnościowym portfelu papierów wartościowych oraz na portfelu handlowym obligacji skarbowych. Bank zrealizował także transakcje walutowe i arbitrażowe.

Współpraca z klientami Banku
DSK ze służbami sprzedaży aktywnie współpracował z klientami korporacyjnymi. Wśród zawieranych transakcji przeważały depozyty zawierane na terminy od jednego dnia do jednego roku, transakcje kupna-sprzedaży walut oraz transakcje IRS zabezpieczające ryzyko stopy procentowej na transakcjach kredytowych klientów Banku.

8.9. Bankowość inwestycyjna

BOŚ S.A. prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym w ograniczonym zakresie.

W celu zapewnienia możliwości oferowania kompleksowej obsługi produktowej klientom Banku, BOŚ S.A. nie wyklucza zaangażowania kapitałowego w podmioty o profilu uzupełniającym zakres jego usług i oferowanych produktów.

W zakresie działalności inwestycyjnej, Bank świadczy usługi przede wszystkim w obszarze organizacji obsługi niepublicznych emisji obligacji komunalnych.

Skład portfela inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych stanowią akcje i udziały dwóch spółek spośród papierów wartościowych wniesionych aportem przez NFOŚiGW w ramach podwyższenia kapitału zakładowego BOŚ S.A. na podstawie uchwały NWZ BOŚ S.A. z dnia 9 grudnia 2009 r.:
- Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w liczbie 1 509 090 akcji,
- Kemipol Sp. z o.o. w liczbie 115 udziałów.

8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), które należą do jednych z największych kredytodawców Banku.

W ramach podpisanych umów z EBI (z 8 lutego 2012 r. na kwotę 75 mln EUR) i CEB (z 26 marca 2012r. na kwotę 75 mln EUR), Bank w 2012 r. udzielił ok. 130 mln PLN nowych kredytów, przeznaczonych na finansowanie projektów inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury i z ochroną środowiska, realizowanych przez podmioty sektora publicznego oraz przez małe i średnie przedsiębiorstwa.
Środki z linii EBI i CEB współfinansują również inwestycje będące częścią programów pomocowych Unii Europejskiej, w tym Projekty miejskie wdrażane w ramach europejskiej Inicjatywy JESSICA, dla której BOŚ S.A. występuje w roli zarządzającego Funduszem Rozwoju Obszarów Miejskich w trzech województwach.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE

1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI

1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Grupie obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko rynkowe (w księdze bankowej i handlowej). Ze względu na specyfikę bilansu Grupy, ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko rynkowe występuje w Banku i DM BOŚ S.A. W Banku generowane jest: (i) ryzyko stopy procentowej (w księdze handlowej i bankowej) oraz (ii) ryzyko walutowe (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje przede wszystkim: (i) ryzyko walutowe (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz (ii) ryzyko cen akcji i towarów (w księdze handlowej).

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku i Radę Nadzorczą DM BOŚ S.A. poziom apetytu na ryzyko, określony za pomocą zestawu limitów wewnętrznych; na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Grupy najwyższej jakości usług.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Grupy do terminowego regulowania zobowiązań, zdolności do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolności do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych. Ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku.

Celem, w zakresie zarządzania płynnością, jest zabezpieczenie płynności Grupy oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

W celu pomiaru płynności krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne, (ii) zapas płynności, (iii) regulacyjne miary M1 i M2, (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF). Natomiast w celu pomiaru płynności średnio – i długoterminowej – wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności (kontraktową oraz urealnioną), obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe, (ii) wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi, (iii) relację kredytów do depozytów oraz długoterminowego finansowania zewnętrznego, (iv) koncentrację bazy depozytowej, stabilność bazy depozytowej, (vi) relację kredytów do depozytów, (vii) nadzorcze miary płynności M3 i M4, (viii) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczej miary płynności M1, wyznaczanej w horyzoncie 6 miesięcy.
Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości progowe w ramach zestawu wewnętrznych limitów. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności, w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

W 2012 roku, podobnie jak w 2011 roku normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

W 2012 r. Grupa kontynuowała zapoczątkowany w 2011 roku proces, mający na celu poprawę struktury finansowania działalności oraz wydłużenie terminów wymagalności, przede wszystkim polegający na pozyskiwaniu depozytów od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz emisji obligacji własnych. W 2012 roku Grupa wyemitowała następujące obligacje: w dniu 27 lutego 2012 r. 3-letnie obligacje własne w kwocie 185 mln zł, w dniu 28 lutego 2012 r. 10-cio letnie obligacje podporządkowane w w kwocie 100 mln zł, oraz w dniu 18 grudnia 2012 r. 53,1 mln zł 2-letnie obligacje własne, a od czerwca 2012 r. – w ramach Programu Emisji Obligacji o maksymalnej wartości dwóch miliardów złotych, uruchomił sub-program emisji obligacji krótkoterminowych o wartości sześciuset milionów złotych; wyemitowane w 2012 r. 6-cio miesięczne obligacje (serie KT 1.1.-1.12) zostały opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy".

1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej występuje głównie w działalności Banku.

1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego. W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń.
Portfel inwestycyjny, wchodzący w skład księgi bankowej, pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową i jednocześnie (ii) stanowi zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: (i) przepływów pieniężnych oraz (ii) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją", wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące narzędzia i miary: (i) luka stopy procentowej, na podstawie której badana jest wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych; (ii) BPV (*ang. basis point value*), które określa o ile zmieni się wartość bieżąca strumienia pieniężnego przy spadku krzywej dochodowości o 1 p.b. (tj. przesunięciu równoległym); (iii) oszacowanie możliwości oraz wyliczenie potencjalnego wpływu ryzyka opcji klienta, rozumianego jako ryzyko wcześniejszej spłaty zobowiązań bądź wcześniejszym wycofaniu depozytów przez klienta, na wynik finansowy Banku; (iv) oszacowanie potencjalnego wpływu zmiany bazowych stawek oprocentowania, wykorzystywanych przez Bank, na swój wynik finansowy; (v) oszacowanie wpływu nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału własnego Banku oraz (vi) test warunków skrajnych obejmujących analizę wpływu skrajnego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o ± 500 p.b. oraz stress testing dla transakcji FX swap oraz dla rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej obligacji SP.

W Banku obowiązują następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczane według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. W 2012 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane.

Zgodnie z obowiązującymi limitami, na dzień 31 grudnia 2012 r., przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych: (i) zmiana wyniku odsetkowego może wynieść ok. ±4,4 mln zł (przy przesunięciu o ±100 p.b.), (ii) wrażliwość ekonomiczna kapitału odniesiona do kapitału własnego ±2,1% (przy przesunięciu o ±200 p.b.). Ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości były nieistotne. Wyniki analiz stress testing wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2012 r. nie było konieczności tworzenia kapitału wewnętrznego na przedmiotowe ryzyko.

1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego przy akceptowalnej ekspozycji na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych, generujących ryzyko stopy procentowej na wzrost stóp procentowych o 1 p.b.) a także (iii) system limitów.
System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 442 tys. zł),
2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 7 tys. zł),
3) limity maksymalnej dwudniowej (wprowadzony od dnia 1 czerwca 2012 roku, w okresie do 31 maja 2012 roku obowiązywał limit straty dziennej) i ciągnionej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym (w I półroczu 2012 r. średnie wykorzystanie limitu straty dziennej wyniosło 20 tys. (w okresie do 31 maja), straty dwudniowej w okresie od 1 czerwca do końca 2012 roku 10 tys. zł, zaś straty miesięcznej ciągnionej w całym 2012 r. 33 tys. zł).

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a limitu BPV również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.
W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej Bank, również raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki tych analiz wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

1.4. Ryzyko walutowe

Przez ryzyko walutowe rozumie się potencjalny niekorzystny wpływ zmian kursów na wyniki finansowe Grupy.

Ryzyko to jest generowane w księdze bankowej i handlowej. W księdze bankowej (niehandlowej), ryzyko walutowe występuje jedynie w odniesieniu do DM BOŚ S.A. i jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.
DM BOŚ S.A. w księdze niehandlowej posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK, co wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują transakcji kupna i sprzedaży papierów wartościowych na giełdach zagranicznych na zlecenie klientów DM BOŚ S.A.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe Banku, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do księgi handlowej tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku jak i w DM BOŚ S.A. Otwarte pozycje walutowe DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje: (i) model wartości zagrożonej (VaR), wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) system limitów wewnętrznych.

W Banku istnieje uspójniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczonym odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Wartość VaR-u 10-dniowego na 31 grudnia 2012 roku dla Banku wyniosła 192 tys. zł, dla DM BOŚ S.A. – 1 751 tys. zł, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. – 1 892 tys. zł.
System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:
1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 429 tys. zł),
2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 9 265 tys. zł),
3) limity straty dziennej i ciągnionej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut (w 2012 roku średnie wykorzystanie tych limitów odpowiednio: 13 tys. zł i 19 tys. zł),
4) w DM BOŚ S.A. - limit związany z działalnością inwestycyjną w kontrakty na waluty, limit wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka walutowego oraz limit całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów kwotowych na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku dodatkowo w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Grupy.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko walutowe Bank, raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki analizy *stress-testing* pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

1.5. Ryzyko cen akcji i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach pochodnych oraz akcjach realizowane na rachunek DM BOŚ dotyczą przede wszystkim działalności DM BOŚ jako animatora i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ transakcji arbitrażowych oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (głównie pomiędzy kontraktami terminowymi na indeks WIG20 oraz cenami akcji spółek wchodzących w skład tego indeksu) oraz transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe zawierane na GPW oraz w Saxo Banku. Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych).

W DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe wynosiło 25,9%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone –48,6%.

Dodatkowo w DM BOŚ istnieją limity straty, tj. konieczności zamknięcia posiadanych pozycji w przypadku poniesienia określonej wysokości straty dziennej oraz limity dla poszczególnych traderów.

1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym było realizowane z wykorzystaniem modelu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie parametrów procesów za pomocą wdrożonej metodyki stosowania kluczowych wskaźników ryzyka,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na modelach samooceny,
- monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności outsourcingowych,
- bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku.

W Banku kontynuowano wprowadzanie istotnych usprawnień systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. W 2012 r. dokonano nowelizacji Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A., wprowadzono nowe Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A. oraz zasady funkcjonowania Komitetu Ryzyka Operacyjnego. Usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym dotyczyły w szczególności:

- zmiany organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w kierunku wyodrębnienia systemowego oraz bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- doprecyzowania zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych Centrali w procesie systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- dalszej poprawy procesu gromadzenia i utrzymania jakości danych (w tym wielkości strat) o zdarzeniach ryzyka operacyjnego,

- wprowadzenia metodyki oceny poziomu ryzyka operacyjnego oraz oceny ryzyka dla działań operacyjnych,
- rozszerzenia zakresu raportów z obszaru ryzyka operacyjnego prezentowanych posiedzeniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego i Zarządu Banku,
- określenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

Wprowadzono zmianę metody wyliczania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne z dotychczasowej metody podstawowego wskaźnika na metodę standardową.
Dokonano także istotnej modyfikacji bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego pozwalającej przede wszystkim na gromadzenie większego zakresu informacji w bazie, wraz z uwzględnieniem zdarzeń z ryzyka braku zgodności.

W 2012 r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. Uruchomiono produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy. Nie zanotowano istotnych utrudnień w obsłudze klientów. W stosunku do innych zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

W Banku kontynuowany był proces zmian systemowych w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności, który obejmuje projektowanie przepisów, procedur i rozwiązań mających na celu zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i przyjętymi standardami postępowania. W 2012 r. dokonano nowelizacji i połączenia dotychczasowych regulacji: „Założeń polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" i „Polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" w jeden dokument. Zmiany dotyczą w szczególności: wyodrębnienia obszaru tworzenia produktów bankowych jako „kluczowego obszaru" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności, określenia zakresu raportu dotyczącego ryzyka braku zgodności oraz wprowadzenia zapisu dotyczącego zarządzania ryzykiem braku zgodności w grupie kapitałowej. Podjęto również prace nad zmianą zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W 2012 r. ryzyko braku zgodności kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Poziom ryzyka braku zgodności szacowany jest na podstawie: oceny przygotowań Banku do zmian w przepisach prawa i standardach postępowania, oceny zagrożenia nałożenia na Bank sankcji prawnych lub kar finansowych, w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i wyjaśniającymi z udziałem BOŚ S.A., reklamacji dotyczących „kluczowych obszarów" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz analizy zdarzeń ryzyka braku zgodności zarejestrowanych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W celu zapobiegania wystąpieniu ryzyka braku zgodności w Banku propaguje się przestrzeganie norm i standardów etycznych. Projekty przepisów wewnętrznych i rozwiązań organizacyjnych oraz wprowadzane w Banku nowe produkty opiniowane są pod kątem możliwości generowania ryzyka braku zgodności.

1.7. Ryzyko kredytowe

W 2012 r. działania Banku w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym koncentrowały się na utrzymaniu tego ryzyka na poziomie akceptowanym przez Bank oraz na zapewnieniu przestrzegania zewnętrznych przepisów prawa, w tym zaleceń i limitów ustalonych przez instytucje nadzorcze.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:
- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie akceptowanej przez Bank i o wartości zapewniającej odzyskanie kwoty zadłużenia wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca ich nie regulował,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego. Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form jego mitygacji.

Proces oceny ryzyka kredytowego realizowany był przy wykorzystaniu dedykowanych temu celowi narzędzi informatycznych.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej.
Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka.
W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W celu zwiększenia efektywności w obszarze działań restrukturyzacyjnych wprowadzony został nowy proces dotyczący monitorowania umów restrukturyzacyjnych, wspomagany przez dedykowane narzędzie informatyczne. Narzędzie to zapewnia standaryzację obsługi w szczególności procesu upominawczego na wczesnym etapie opóźnienia w spłacie, systemowe wskazywanie działań do realizacji, monitoring realizacji oraz pomiar efektów wykonanych czynności, co w znaczący sposób wpływa na ograniczenie ryzyka operacyjnego oraz zwiększa (docelowo) wskaźnika odzyskiwanych należności.

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:
- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę indywidualną lub metodę portfelową w zależności od poziomu istotności ekspozycji kredytowej, której pomiar dotyczył.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:
- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

Decyzje kredytowe podejmowane były przez organy kolegialne albo indywidualnie - przez osoby i w zakresie limitów określonych przez Prezesa Zarządu Banku.

Uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych nadane osobom, które indywidualnie podejmują decyzje kredytowe podlegały okresowym przeglądom.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były po wcześniejszej rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka. Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych obejmują, w szczególności, hipotekę na nieruchomości, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw finansowy, poręczenie, w tym poręczenie jednostki samorządu terytorialnego, gwarancję, kaucję, cesję wierzytelności, przewłaszczenie ruchomości oraz ubezpieczenie. Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.
Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:
- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych, Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowań na poziomie:
- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:
- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku. Limity wynikające z Prawa bankowego w 2012 r. nie zostały przekroczone. Okresowe przekroczenie wewnętrznych limitów dotyczyło w szczególności wysokości wskaźnika LtV i było spowodowane

wzrostem kursów walutowych. W końcu 2012 roku odnotowano również przekroczenie wewnętrznego limitu dotyczącego udziału pożyczek gotówkowych dla klientów detalicznych pozyskanych przez pośredników w portfelu pożyczek gotówkowych ogółem. Bank podjął działania mitygujące ryzyko w tym zakresie oraz zmniejszające poziom wykorzystania limitów wewnętrznych. Pozostałe limity wewnętrzne nie zostały przekroczone.

Zgodnie z wymogami Rekomendacji T i S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych na portfelu kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie oraz na portfelu pozostałych kredytów detalicznych.
Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank prowadził działalność kredytową przestrzegając postanowień ustawy Prawo bankowe oraz uchwał Komisji Nadzoru Finansowego, wewnętrznych procedur oraz zasad dotyczących dobrych praktyk bankowych.

1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń

W 2012 r. Bank wystawił 139 bankowych tytułów egzekucyjnych na łączną kwotę 95,9 mln zł. W 2011 r. wystawił 80 bankowych tytułów egzekucyjnych na kwotę 21 mln zł.

Na koniec 2012 r. wartość wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń (z pominięciem weksli in blanco) wyniosła 16 237,3 mln zł. Około 64,2% wszystkich zabezpieczeń stanowiły hipoteki, których wartość wyniosła 10 432,0 mln zł. Cesja z polisy ubezpieczeniowej dotyczącej nieruchomości stanowiła 13,6% ogółu zabezpieczeń. Wartość ustanowionych zastawów stanowiła 11,4% wszystkich zabezpieczeń. Czwartym w kolejności największych wartościowo przyjmowanych rodzajów zabezpieczeń były gwarancje i poręczenia (2,9%). Ubezpieczenia kredytów stanowiły 2,8% ogółu zabezpieczeń, natomiast przeniesienie praw własności 1,9%. Ostatnia grupa zabezpieczeń, której udział w ogólnej sumie wyniósł 0,2%, to blokada środków na rachunku bankowym.

2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, będący istotnym narzędziem kontrolowania działalności bankowej, którego celem jest wspomaganie zarządzania Bankiem, usprawnienie realizacji jego zadań oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku.

System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd i pracowników Banku w prawidłowym, efektywnym i skutecznym wykonywaniu obowiązków.
System kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. obejmuje ściśle ze sobą powiązane wielostronne procesy kierowania i zarządzania wszystkimi obszarami działalności Banku i jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości.

System kontroli wewnętrznej Banku jest dostosowany do struktury organizacyjnej BOŚ S.A. i obejmuje jednostki organizacyjne Banku oraz podmioty zależne.
System kontroli wewnętrznej obejmuje następujące elementy:
mechanizmy kontroli,
badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
audyt wewnętrzny.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Ponadto wsparcie systemu kontroli wewnętrznej zapewniają w Banku:

- Departament Bezpieczeństwa Banku - odpowiadający w szczególności za prowadzenie postępowań wyjaśniających w przypadku stwierdzenia znamion działań na szkodę Banku, pracowników i podmiotów zewnętrznych oraz monitorowanie i kontrolowanie bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych (specjalistyczne programy śledcze),
- Departament Rachunkowości - rewizja finansowa, współpraca z audytorem zewnętrznym, kontrola rachunkowa tj. okresowa weryfikacja prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych i ewidencji zdarzeń zgodnie z zasadami rachunkowości,
- Departament Rozliczeń – weryfikacja poprawności rozliczeń pieniężnych, obrotu gotówkowego i operacji dokumentowych.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej zależy od efektywnego funkcjonowania każdego z ww. elementów składowych.

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowym zadaniem Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności postępowania Banku z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka organizacyjna, która realizuje funkcję związaną z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności poprzez działania, a w szczególności: projektowanie polityki i zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, koordynowanie zarządzania ryzykiem braku zgodności, opracowywanie i doskonalenie metod identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka braku zgodności, identyfikowanie, pomiar i ocenę ryzyka braku zgodności.

Audyt wewnętrzny, bezpośrednio podlegający Prezesowi Zarządu Banku, jest integralnym i niezależnym elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Nadzór merytoryczny nad komórką audytu wewnętrznego sprawuje Komitet Audytu Wewnętrznego.

Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie oraz ocena prawidłowości, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku oraz podmiotów zależnych.

Komórka audytu wewnętrznego, realizując swoje zadania działa zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, a także w oparciu o dobre praktyki zawarte w Międzynarodowych Standardach Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, zalecane przez Instytut Audytorów Wewnętrznych (dalej „IIA") i Kodeks Etyki Instytutu Audytorów Wewnętrznych ustalony przez IIA.
W Banku funkcjonują mechanizmy gwarantujące niezależność komórki audytu wewnętrznego, które zostały opisane w Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczącej „Systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A."

Zgodnie z Rekomendacją H KNF, dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach: komórka audytu wewnętrznego przeprowadza badania w Banku w oparciu o własną Mapę Ryzyka. Wykorzystywana w BOŚ S.A. Mapa Ryzyka jest zestawieniem ryzyk występujących w procesach funkcjonujących w Banku, wraz z wyceną tych ryzyk, uwzględniającą ocenę systemu kontroli wewnętrznej. Jednym z najważniejszych celów opracowania i bieżącego aktualizowania Mapy Ryzyka jest wykorzystywanie jej do tworzenia rocznego i wieloletnich Planów audytów wewnętrznych. Plan wieloletni ma na celu inwentaryzację wszystkich istotnych zagadnień i procesów wymagających objęcia audytem w okresie 3 do 5 lat oraz równomierną ich realizację w Planach rocznych.

3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Grupy. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności.
Polityka zarządzania aktywami i pasywami Grupy kształtowana jest przez Komitet ZAP oraz przez Zarząd Banku.

3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań

Podstawowymi miernikami zdolności Grupy BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Grupie zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Grupy, wpływ ma również sposób zarządzania ryzykiem rynkowym (tj. głównie ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej). Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Grupa posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU

1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

1.1. Struktura Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., spółki BOŚ Eko Profit S.A. oraz wobec spółki BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie i spółki Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A.
Jednostką powiązaną z Bankiem jest spółka stowarzyszona pod nazwą WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Ostrowie Wlkp.

Poniżej prezentowana jest struktura grupy kapitałowej BOŚ, która w 2012 r. poszerzona została o spółkę Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. Spółka BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest spółką bezpośrednio zależną od Banku.

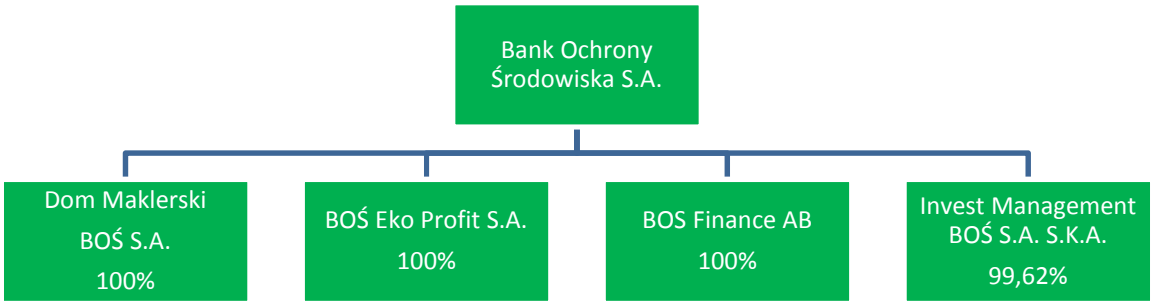

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość zaangażowania kapitałowego Banku w grupie kapitałowej wyniosła 65 107,2 tys. zł.

Sprawozdanie obejmuje dane Domu Maklerskiego BOS S.A., BOS Eko Profit S.A., BOS Finance AB oraz Invest Management BOŚ S.A. S.K.A., które konsolidowane są metodą pełną.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.

BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku. Spółka do dnia 21 grudnia 2012 r. była jednostką bezpośrednio zależną od Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

BOŚ Finance AB realizuje usługi finansowe, w tym związane z emisją euroobligacji wyemitowanych przez Bank w 2011 r.

Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. prowadzi działalności finansową, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową.

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego Domu Maklerskiego BOŚ S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Marszałkowska 78/80, 00-517 Warszawa
Kapitał zakładowy:	25 194 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność maklerska

BOŚ Eko Profit S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Eko Profit S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.
Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Eko Profit S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, Aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	8 500 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	pośrednictwo finansowe, działalność usługowa

BOS Finance AB
Spółka BOS Finance AB została zarejestrowana 6 kwietnia 2011 r. Celem tej spółki jest realizacja usług finansowych, w tym związanych z emisją obligacji, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prawnym. Udział Banku w kapitale zakładowym BOS Finance AB oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej Spółki wynosi 100%.

Firma i forma prawna:	BOS Finance AB
Siedziba i adres:	Sztokholm, Sergels Torg 12, 12 tr, Box 16285, 103 25 Sztokholm, Szwecja
Kapitał zakładowy:	90 499,97 EUR
Podstawowy przedmiot działalności:	usługi finansowe, w szczególności emisja obligacji, w tym na rynkach międzynarodowych, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prywatnym, z wyłączeniem działalności bankowej wymagającej licencji bankowej.

Invest Management BOŚ S.A. S.K.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 99,62% kapitału zakładowego w spółce, co uprawnia do wykonywania 99,62% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki, pozostałe 0,38% należy do spółki bezpośrednio zależnej od Banku - BOŚ Eko Profit S.A.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. Spółka Komandytowo Akcyjna
Siedziba i adres:	Warszawa, aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	261 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność finansowa, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową

Informacja o sprzedaży / nabyciu akcji i udziałów w spółkach kapitałowych

W 2012 roku Bank w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje w spółce Dom Maklerski BOŚ S.A. oraz BOS Finance AB.

W 2012 r. Bank powołał spółkę Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. oraz w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółek Stalexport Autostrady S.A. oraz Monnari Trade S.A. objął akcje serii B i C tej Spółki.

Bank nabył akcję spółki BOŚ Eko Profit S.A., w wyniku czego, udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosi 100%.

Grupa kapitałowa BOŚ w 2012 r. dokonała sprzedaży akcji spółki wniesionej aportem to jest całości posiadanego pakietu akcji Stalexport Autostrady S.A.

1.2. Uzależnienie od partnerów

W analizowanym okresie Grupa nie posiadała klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy ogółem.

2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

2.1. Umowy znaczące

W 2012 r. Bank informował w raportach bieżących o wszystkich zawartych umowach znaczących dla działalności BOŚ S.A. Informacja o znaczących umowach zawartych w 2012 r. została zamieszczona w rozdz. I pkt 2. „Zdarzenia mające istotny wpływ na sytuację finansową Grupy".

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

1) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 29 grudnia 2008r. w sprawie uczestnictwa w Systemie Zdarzeń z Obszaru Ryzyka Operacyjnego;
2) Umowa dodatkowa z NBP zawarta w dniu 18 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
3) Umowa ramowa z NBP zawarta w dniu 4 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
4) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 15 maja 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Bankowy Rejestr;
5) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu technicznego i

przenoszenia praw z papierów wartościowych;

6) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu lombardowego i ustanowienia zastawu zabezpieczającego ten kredyt;
7) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 25 lutego 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Dokumentów Zastrzeżonych;
8) Umowa z NBP zawarta w dniu 25 kwietnia 2007 r. w sprawie przekazywania informacji sprawozdawczych do NBP i korzystania z Portalu Systemu Informacji Sprawozdawczej;
9) Umowa z NBP zawarta w dniu 9 października 2003 r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w Rejestrze Papierów Wartościowych;
10) Umowa rachunku lokaty terminowej banku w złotych w NBP zawarta w dniu 13 grudnia 2001 r.;
11) Umowa rachunku bankowego zawarta w dniu 30 czerwca 2000 r. między NBP a BOŚ S.A. (z późniejszymi zmianami);
12) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu technicznego i przenoszenie praw z papierów wartościowych;
13) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu lombardowego i o zastaw zabezpieczający ten kredyt;
14) Umowa z NBP z dnia 24 marca 2011r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w rejestrze papierów wartościowych;
15) Umowa z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25.03.2011r. na korzystanie z Portalu Komisji Nadzoru Finansowego;
16) Umowa z NBP z dnia 18.11.2011r. w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, zawarta między NBP a uczestnikami TARGET2-NBP;
17) Umowa z NBP z dnia 09.05.2012r. o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych.

2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

Umowa zawarta w dniu 2 lipca 2012 r. z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu Skróconego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy i Skonsolidowanego Skróconego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy oraz badanie Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za rok 2012 i Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok 2012 r. oraz przeprowadzenie oceny wypełniania przez Bank wymogów w zakresie przechowywania aktywów klientów.

2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych

1) Umowa zawarta w dniu 17 lutego 2010r. z Ernst&Young Sp. z o.o. na zlecenie wykonania usług polegających na wsparciu w zakresie odliczenia od dochodu podatkowego do 50 % wydatków poniesionych przez Bank na zakup nowych technologii;
2) Umowa zawarta w dniu 6 grudnia 2010r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania skargi do WSA i NSA oraz reprezentacji Banku podczas rozpraw a dotyczy otrzymanej przez Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie sprzedaży akcji wniesionych aportem przez NFOSiGW;
3) Umowa zawarta w dniu 25 lutego 2011r. z Ernst & Young Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego;
4) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. dotycząca usług doradczych w zakresie skutków księgowych dla Banku zawarta w dniu 20 czerwca 2011 r.;
5) Umowa zawarta w dniu 31 sierpnia 2011r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania projektu skargi do WSA oraz reprezentacji Banku podczas rozprawy, a dotyczy otrzymanej przez

Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie konwersji wierzytelności Banku na akcje Monnari Trade S.A.;

6) Umowa z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. zawarta w dniu 07.12.2011r. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego (przygotowanie projektu skargi do WSA w zakresie możliwości zastosowania zwolnienia od podatku VAT dla usług faktoringu niewłaściwego);
7) Umowa z KPMG Tax Michna Sp. z o.o. dotycząca stałego doradztwa podatkowego zawarta w dniu 30 stycznia 2012 r.;
8) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. zawarta w dniu 25 kwietnia 2012 r.; Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
9) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 18 września 2012 r. Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
10) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 11 października 2012 r. Przedmiotem umowy jest analiza księgowa projektu umowy.

2.3.3. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, spółki Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy zostało zamieszczone w nocie nr 51 Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W 2012 r. Bank skorzystał z odliczenia od podstawy opodatkowania do 50% poniesionych wydatków na wdrożenie wartości niematerialnych stanowiących nowe technologie, zgodnie z art. 18 b Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 2011 r., Nr 74, poz. 397 z późn. zm.). Łączna kwota odliczeń od podstawy opodatkowania z tytułu nowych technologii wyniosła 33 438,22 tys. zł., w tym 28 343,88 tys. zł z tytułu wdrożenia systemu def 3000. Odliczenie wydatków jak wyżej wpłynęło na zwiększenie wyniku netto Banku w 2012 r. o kwotę 6 353,26 tys. zł, w tym z tytułu wdrożenia systemu def3000 o kwotę 5 385,34 tys. zł.

W 2012 r. nie wystąpiły inne nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na wyniki finansowe Grupy.

4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. łączna wartość będących w toku postępowań sądowych dotyczących wierzytelności i zobowiązań Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz spółek zależnych nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W 2012 r. zarówno Bank, jak i jednostki od niego zależne nie dokonywały z podmiotami powiązanymi jednej lub wielu transakcji, które jednostkowo lub łącznie byłyby istotne i zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi został zamieszczony w nocie 47 Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W 2012 r. Bank zoptymalizował i sformalizował proces planowania strategicznego jednocześnie obejmując nim spółki zależne. Proces planowania strategicznego BOŚ S.A. uwzględnia szczególnie istotną rolę Zarządu Banku i Rady Nadzorczej jako organów statutowych nadających planowaniu strategicznemu odpowiednio wysoką rangę, a także zapewniających udział wszystkich głównych komórek organizacyjnych Banku, w tym m.in. komórek odpowiedzialnych za cele biznesowe, adekwatność kapitałową, kontrolę ryzyka oraz operacyjne zarządzanie ryzykiem w tym ryzykiem płynności.

7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności podmiotów Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny. Na wyniki Domu Maklerskiego BOŚ S.A. ma wpływ koniunktura na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całego wypracowanego zysku netto za 2012 rok na kapitał zapasowy.

W roku 2012, dywidenda nie była wypłacona, gdyż zwołane na 28 czerwca 2012 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 8/2012 w sprawie podziału zysku Banku za 2011 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.

9. GŁÓWNE INWESTYCJE

W 2012 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 66 mln zł. Największe nakłady związane były z realizacją projektów w obszarze IT, w tym Centralnego Systemu Bankowego oraz projektów dostosowujących Bank do regulacji zewnętrznych.

DM BOŚ S.A. poniósł w 2012 roku nakłady inwestycyjne w wysokości 10,4 mln zł, głównie na oprogramowanie i urządzenia komputerowe oraz inwestycje w obcych obiektach.

Nakłady inwestycyjne podmiotów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. były finansowane ze środków własnych tych podmiotów.

10. KADRY

10.1. Szkolenia

Priorytetowe kierunki szkolenia pracowników dotyczyły budowania kluczowych kompetencji zapewniających wsparcie realizacji Planu finansowego, zadań w obszarze rozwoju Banku, aktywności sprzedażowej, zmian w systemach informatycznych, procesach biznesowych, ograniczania ryzyka oraz zmian regulacyjnych,

- w szkoleniach udział wzięło 5,6 tys. uczestników;
- wskaźnik intensywności szkoleń (wyrażony liczbą uczestników szkoleń na 1 zatrudn.) wyniósł 3,2;
- na podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników Banku przeznaczono 2,3 mln zł; udział kosztów szkolenia w funduszu płac wyniósł 1,75%, a udział kosztów szkolenia w wyniku na działalności bankowej - 0,53%;
- szkoleniami z zakresu zagadnień biznesowych objęto 83% uczestników ogółem; wskaźnik intensywności szkoleń w obszarze rynku korporacyjnego wyniósł 5,6, a w obszarze rynku detalicznego - 3,4; w szkoleniach z zakresu poprawy jakości obsługi klienta udział wzięło 53% uczestników szkoleń ogółem; szkoleniami dotyczącymi zagadnień ryzyka objęto 6,3%, a bezpieczeństwa Banku 8,8% ogółem przeszkolonych; zagadnieniami dotyczącymi wdrożenia nowych technologii, centralnego systemu bankowego - z zakresu obsługi, użytkowania, administrowania systemu objęto 1,5 tys. uczestników szkoleń, w tym 192 liderów wdrożenia przygotowanych do prowadzenia szkoleń w placówkach Banku,
- w relacji do 2011 r. nastąpił wzrost intensywności szkoleń w zakresie adaptacji nowych pracowników do pracy w obszarze rynku detalicznego według nowej rozszerzonej koncepcji programu szkoleń obejmującej etap I – zagadnienia produktowo-sprzedażowe; etap II – produkty zaawansowane -inwestycyjne oraz szkolenia w zakresie systemów informatycznych, standardów jakości obsługi klienta, etyki bankowej, bezpieczeństwa informatycznego; rezultatem było objęcie większej liczby uczestników szkoleń-wzrost o 139%,
- szkoleniami wewnętrznymi prowadzonymi przez pracowników, trenerów objęto 65% uczestników szkoleń, a szkoleniami realizowanymi przez firmy zewnętrze - 35 % uczestników; w szkoleniach grupowych udział wzięło 98% uczestników szkoleń, w szkoleniach indywidualnych specjalistycznych - 2 %; szkoleniami e-learningowymi objęto 430 pracowników.

Zakres podnoszenia kompetencji zawodowych:
- aktywizacja sprzedaży, standardy jakości obsługi klienta oraz działania rozwojowe wynikające z modelu kompetencji, diagnozy potencjału pracowników w ramach Development Center,
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku korporacyjnego – merytoryczne: nowe procedury, procesy sprzedaży, produkty: faktoringowe, transakcje IRS, obrót gotówkowy w formie zamkniętej, produkty proekologiczne i finansowanie projektów proekologicznych oraz szkolenia rozwojowe w zakresie profesjonalnej sprzedaży, budowania trwałych relacji z klientem, prospektingu; działania wspierające rozwój- coaching;
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku detalicznego – merytoryczne: obsługa klientów nabywających produkty inwestycyjne zgodnie z Dyrektywą MIFID, Produkt strukturyzowany Ropa naftowa (e-learning); nowy proces pożyczki gotówkowej, adaptacja nowych pracowników do pracy oraz rozwojowe: coaching sprzedażowy w zakresie standardów jakości obsługi klienta; szkolenia menadżerskie z zakresu standardów zarządzania sprzedażą;
- nowe technologie informatyczne – obsługa i użytkowanie, administrowanie centralnego systemu bankowego;
- ograniczenie ryzyka, poprawa jakości oceny ryzyka kredytowego: narzędzia wspierające wycenę ekspozycji kredytowych zgodnie z MSR39 , system zarządzania ryzykiem finansowym, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, aplikacje ICAAP oraz aplikacja ekspozycji detalicznych, zabezpieczenie wierzytelności Banku.
- zagadnienia bezpieczeństwa Banku - zapobieganie przestępczości bankowej, przeciwdziałanie praniu pieniędzy, szkolenia „antynapadowe", bezpieczeństwo transakcji elektronicznych, budowa planów awaryjnych.

10.2. Program akcji pracowniczych

W trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2012 w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej. W ramach programu określeni pracownicy nabywają prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty będą proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniami (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012r. warunku zysku netto na akcję, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

Wdrażając przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dn. 4 października 2011r., w części dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń, Rada Nadzorcza zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. Zarząd Banku ustalił Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zakłada m.in.:
- wypłatę co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, przez które rozumie się:
  - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
  - akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce, przy czym może ono zostać zmniejszone lub nie wypłacone w ogóle m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok.
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, przy czym przez wyniki rozumie się: założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających

Wszystkie umowy o pracę zawarte z osobami zarządzającymi zawierały zasady rekompensat. W tym zakresie obowiązywały następujące zapisy:

- w przypadku odwołania z pełnionej funkcji przed upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4,5-krotnego do 6-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 2,5-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
- w przypadku wygaśnięcia umowy w związku z upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4-krotnego stałego do 6-krotnego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 3-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza.

Ponadto, zawarte były umowy o zakazie konkurencji określające zasady wypłaty odszkodowań w zamian za nie podejmowanie pracy w innych bankach i na ich rzecz bez zgody Rady Nadzorczej. Zapisy w tym zakresie przewidują odszkodowania, wypłacane co miesiąc po ustaniu stosunku pracy, w wysokości 50% stałego wynagrodzenia należnego za ostatni miesiąc istnienia stosunku pracy:
- w 1 przypadku – przez okres 9 miesięcy,
- w 4 przypadkach – przez okres 6 miesięcy.

10.4. Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub innych korzyści

Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści, odrębnie dla osób zarządzających i nadzorujących w przedsiębiorstwie Emitenta w roku 2012 zamieszczono w Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r. - nota 47.

11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R.

(Niniejsze oświadczenie sporządzono zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim).

11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny

W 2012 roku BOŚ S.A. przestrzegał zasad ładu korporacyjnego (za wyjątkiem opisanych w pkt. 11.2) zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW", które zostały zawarte w załączniku do Uchwały Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 4 lipca 2007 r. (z późniejszymi zmianami).

Tekst „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW" jest dostępny na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie", na której zamieszczone są również Oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A. w latach poprzednich.

Od 1 stycznia 2009 r. funkcjonuje strona internetowa Banku w języku angielskim zgodnie z wymaganiami zasady II. pkt 2 oraz zgodnie z zakresem i strukturą Modelowego Serwisu Relacji Inwestorskich GPW.

11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego

W roku 2012 BOŚ S.A. nie stosował następujących zasad ładu korporacyjnego wprowadzonych Uchwałą Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (z późn. zm.).:

1) część I pkt 1 tiret 3 oraz część IV pkt 10 – Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Bank nie transmitował obrad walnych zgromadzeń z wykorzystaniem sieci internetowej z uwagi na strukturę akcjonariatu.
   W 2012 r. w walnych zgromadzeniach uczestniczyło większość akcjonariuszy reprezentujących ponad 95% kapitału zakładowego BOŚ S.A.;

2) część I pkt 5 – w BOŚ S.A. obowiązuje regulamin wynagradzania obejmujący wszystkich pracowników zatrudnionych w Banku na podstawie stosunku pracy z wyłączeniem członków Zarządu Banku. Ustalanie wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej oraz Zarządu należy do suwerennej decyzji odpowiednio Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.
   W 2012 r. Rada Nadzorcza Banku:
   - powołała Komitet ds. Wynagrodzeń, do którego zadań należy m.in. projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku, opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń w tym wysokości i składników wynagrodzeń, opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa;
   - zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A." w rozumieniu Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r.;
   - uchwaliła warunki zmian umów o pracę zawartych z członkami Zarządu Banku, inkorporujące odpowiednio przepisy Uchwały Nr 258/2011 KNF oraz przepisy „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A."

3) część I pkt 9 – w BOŚ S.A. nie ma przepisów dyskryminujących udział kobiet w zarządzaniu i nadzorowaniu Spółki. Stosowanie w Banku zasady zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru zależy od stanowiska Rady Nadzorczej w przypadku wyboru członków Zarządu oraz akcjonariuszy w przypadku wyboru członków Rady Nadzorczej.

11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.

W Banku działa - przyjęty uchwałami Rady Nadzorczej Banku - system zarządzania Bankiem, na który składa się:
- system zarządzania ryzykiem (szerzej opisany w rozdz. III pkt 1. „Zarzadzanie ryzykami finansowymi").
- system kontroli wewnętrznej (szerzej opisany w rozdz. III pkt 2. „System kontroli wewnętrznej").

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły, oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Zadania Komitetu Audytu Wewnętrznego są opisane w pkt 11.10.

Do mechanizmów kontroli ryzyka w Banku – w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych - należą w szczególności:
1) prawidłowa organizacja procesu sporządzenia sprawozdania finansowego poprzez określenie w legislacji wewnętrznej Banku zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych biorących udział w jego sporządzeniu i sprawdzeniu,
2) weryfikacja sprawozdań finansowych przez niezależnego audytora zewnętrznego,
3) uzgodnienia danych księgowych, np. porównywanie dokumentów źródłowych z zestawieniem sald i obrotów, potwierdzenia: sald rachunków przez klientów, istnienia aktywów, transakcji/operacji itp.,
4) inwentaryzacje aktywów,
5) bieżący monitoring sytuacji Banku prowadzony na szczeblu Rady Nadzorczej i Zarządu Banku oraz funkcjonujących w Banku komitetów/zespołów – na bazie sprawozdań prezentujących wyniki poszczególnych obszarów działalności (lub jednostek/komórek organizacyjnych Banku), umożliwiające dokonanie oceny stopnia realizacji przez Bank celów i zadań założonych w planach finansowych, strategiach, politykach i innych dokumentach,
6) bieżący nadzór Departamentu Rachunkowości w zakresie zgodności ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
7) kontrole/audyty wewnętrzne,
8) wykonywanie kontroli następnych.

11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Banku w I półroczu 2012 r. w drodze emisji 6,5 mln akcji serii P uległa zmianie struktura akcjonariatu. Zarówno na dzień 30 czerwca 2012 r. jak i na dzień 31 grudnia 2012 r. tylko jeden Akcjonariusz posiadał bezpośrednio lub pośrednio, przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej posiadał 12 951 960 akcji, co stanowi 56,62% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZ.

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 22 873 245. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo jednego głosu na walnym zgromadzeniu i jednakowe prawo do dywidendy.

11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych.

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkowania na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających.

Stosownie do postanowień Statutu BOŚ S.A., Członkowie Zarządu są powoływani przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję. Kadencja trwa trzy lata. Liczby kadencji nie ogranicza się. Prezes Zarządu ma prawo wnioskować o powołanie i odwołanie członków Zarządu. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, wyrażoną na wniosek Rady Nadzorczej. Drugi – obok prezesa – członek Zarządu posiadający zgodę Komisji Nadzoru Finansowego pełni w Banku funkcję wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu.

Umowy o pracę z członkami Zarządu oraz umowy o zakazie konkurencji zawiera w imieniu Banku Przewodniczący Rady Nadzorczej. Warunki umów są ustalane kolegialnie przez Radę Nadzorczą.

Mandaty członków Zarządu wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu. Mandat członka Zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu albo odwołania go ze składu Zarządu - do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

11.8. Zasady zmiany Statutu Banku.

Zmiany Statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Uchwała o zmianie statutu zapada większością trzech czwartych oddanych głosów.

11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania.

W Spółce obowiązuje „Regulamin obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.", w którym zawarto m. in.:
1) tryb prowadzenia obrad przez Przewodniczącego,
2) tryb głosowania uchwał zgromadzenia,
3) tryb głosowania w sprawie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej,
4) zasady wyborów Rady Nadzorczej w drodze głosowania odrębnymi grupami.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie BOŚ S.A. Zgodnie ze Statutem Spółki, Zarząd Banku zwołuje zwyczajne walne zgromadzenie najpóźniej w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego.

Nadzwyczajne walne zgromadzenie jest zwoływane w miarę potrzeb przez Zarząd Banku: 1) z własnej inicjatywy, 2) na wniosek Rady Nadzorczej, 3) na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego.
Nadzwyczajne walne zgromadzenie może być zwołane również przez: 1) Radę Nadzorczą, jeśli zwołanie go uzna za wskazane, 2) akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogółu głosów. Akcjonariusze wyznaczają wówczas przewodniczącego tego Zgromadzenia.
Akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad. Żądanie powinno być uzasadnione i złożone na piśmie lub w postaci elektronicznej najpóźniej na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

Zarząd Banku stosuje generalną zasadę nieodwoływania lub zmiany ogłoszonych już terminów walnych zgromadzeń. Może to nastąpić wyłącznie gdy zachodzą nadzwyczajne lub szczególnie uzasadnione okoliczności.

Do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu wymagane jest pełnomocnictwo (w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej) udzielone przez osoby do tego uprawnione, zgodnie z wypisem z właściwego rejestru, lub w przypadku osób fizycznych zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Przy sporządzaniu listy obecności na walnym zgromadzeniu Spółka dokonuje kontroli ww. dokumentów.

Walne zgromadzenie otwiera przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub inny członek Rady Nadzorczej. W razie nieobecności tych osób, walne zgromadzenie otwiera prezes Zarządu albo inna osoba wyznaczona przez Zarząd. Zgodnie z „Regulaminem obrad walnych zgromadzeń BOŚ S.A.", zadaniem osoby otwierającej walne zgromadzenie jest doprowadzenie do niezwłocznego wyboru przewodniczącego, powstrzymując się od jakichkolwiek innych rozstrzygnięć merytorycznych i formalnych. Z zastrzeżeniem przypadków określonych w Kodeksie spółek handlowych, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu BOŚ S.A. nie przewidują surowszych warunków głosowania. W celu sprawnego głosowania nad uchwałami, wykorzystywany jest system elektronicznego liczenia głosów.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy w szczególności:
1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku,
2) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Banku,
3) podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
4) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej,
5) udzielenie absolutorium członkom organów Banku,
6) powoływanie lub odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
7) dokonywanie zmian Statutu Banku,
8) upoważnienie Rady Nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu lub wprowadzenia istotnych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Zgromadzenia,
9) podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
10) podejmowanie uchwał w przedmiocie emitowania obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
11) decydowanie o tworzeniu i znoszeniu funduszy, o których mowa w § 36 ust. 1. Statutu Banku,
12) podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, zbycia lub likwidacji Banku,
13) wybór likwidatorów i ustalanie ich wynagrodzeń,
14) ustalanie wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej,
15) podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w Kodeksie spółek handlowych, ustawie Prawo bankowe i Statucie Banku.

Akcjonariuszom Banku przysługują następujące prawa o charakterze korporacyjnym:
1. Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i prawo głosu.
   Zgodnie z art. 411 K.s.h., każda z akcji daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.
   W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć osoby, które:
   - na 16 dni przed datą walnego zgromadzenia (tj. w dniu rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu) są akcjonariuszami Banku posiadającymi na rachunku papierów wartościowych zapisane akcje Banku,
   - zwrócą się, nie wcześniej niż po opublikowaniu przez Bank ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa, do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych, na których zapisane są akcje Banku z żądaniem o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w zgromadzeniu.
2. Prawo do złożenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz o umieszczenie poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.
   Prawo to przysługuje akcjonariuszowi lub akcjonariuszom reprezentującym przynajmniej 1/20 część kapitału zakładowego Banku. Zgodnie z art. 401 K.s.h., żądanie takie powinno być złożone

Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej nie później niż na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

3. Prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia.
   Zgodnie z art. 422 K.s.h., uchwała walnego zgromadzenia, sprzeczna ze Statutem bądź z dobrymi obyczajami kupieckimi, godząca w interes Banku lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona przez akcjonariusza w drodze wytoczonego przeciwko Bankowi powództwa o uchylenie uchwały.
4. Prawo wyboru członków Rady Nadzorczej grupami.
   Zgodnie z art. 385 § 3 K.s.h. na wniosek akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej 1/5 kapitału zakładowego, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami.
5. Prawo żądania udzielenia informacji dotyczących Banku.
   Na podstawie art. 428 K.s.h. podczas obrad walnego zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi, na jego żądanie, informacji dotyczących Banku, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien jednak odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy: (i) mogłoby to wyrządzić szkodę Bankowi albo spółce z nim powiązanej, albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa, (ii) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej. W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia.
6. Prawo do żądania wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Banku i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 4 K.s.h.).
7. Prawo do przeglądania w lokalu Zarządu listy akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu oraz żądania odpisu listy(art. 407 § 1 K.s.h.).
8. Prawo żądania przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną (art. 407 § 1^1).
9. Prawo do żądania wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem (art. 407 § 2 K.s.h.).
10. Prawo do złożenia wniosku o sprawdzenie listy obecności na walnym zgromadzeniu przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wniosek mogą złożyć akcjonariusze, posiadający jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji (art. 410 § 2 K.s.h.).
11. Prawo do przeglądania księgi protokołów oraz żądania wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów uchwał (art. 421 § 3 K.s.h.).
12. Prawo do przeglądania dokumentów oraz żądania udostępnienia w lokalu Banku odpisów dokumentów, o których mowa w art. 505 § 1 K.s.h. (w przypadku połączenia spółek), w art. 540 § 1 K.s.h. (w przypadku podziału Spółki) oraz w art. 561 § 1 K.s.h. (w przypadku przekształcenia Spółki).
13. Zgodne ze Statutem Banku zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy lub jej zdjęcie z porządku obrad wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia zapadłej większością ¾ głosów, po uzyskaniu zgody wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu wnioskodawców.
14. Zgodnie z dotychczasową praktyką, przewodniczący obrad umożliwia każdemu ze zgłaszających sprzeciw wobec uchwały przedstawienie swoich argumentów i uzasadnienie sprzeciwu. Stosowny zapis jest zawarty w „Regulaminie obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.".
15. Zgodnie z obowiązującą praktyką, do protokołu są przyjmowane pisemne oświadczenia uczestników walnych zgromadzeń.

Regulamin Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A. jest dostępny do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie".

11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania

Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2012 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu

Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 17 lipca 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Stanisława Kolasińskiego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Z chwilą uzyskania zgody KNF Pan Stanisław Kolasiński objął stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

Zasady działania, kompetencje, i zadania Zarządu zostały określone w §§ 21 – 23 Statutu oraz w Regulaminie Zarządu. (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

Stosownie do postanowień zawartych w ww. dokumentach, Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków będących osobami fizycznymi, w tym: prezesa Zarządu, wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu oraz pozostałych wiceprezesów lub innych członków Zarządu.

Całokształt działalności Banku koordynuje Prezes Zarządu. Prezes Zarządu wykonuje zadania określone w Statucie Banku oraz innych przepisach wewnętrznych, w tym: w Regulaminie Zarządu oraz Regulaminie organizacyjnym Banku. Prezes w szczególności:

- wydaje zarządzenia wewnętrzne,
- kieruje pracami Zarządu Banku, zwołuje posiedzenia Zarządu, akceptuje porządek obrad oraz przewodniczy posiedzeniom,
- podejmuje decyzje kadrowe w zakresie wskazanym w Statucie Banku oraz zarządzeniu dotyczącym zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku,
- określa sposób ustalania limitu etatów w Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz ustala limity etatów dla poszczególnych obszarów,
- wydaje regulamin organizacyjny Banku oraz regulamin organizacyjny oddziału i oddziału operacyjnego oraz zatwierdza regulaminy organizacyjne komórek organizacyjnych Centrali,
- wydaje zalecenia pokontrolne w ramach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- powołuje i rozwiązuje komitety lub zespoły dla określonych spraw oraz powołuje przewodniczących i członków tych komitetów/zespołów, a także tworzy i znosi wyodrębnione stanowiska,
- nadzoruje realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- zatwierdza plany pracy Zarządu Banku,
- koordynuje działania Banku w sferze polityki ekologicznej, reprezentując BOŚ S.A. w kontaktach z przedstawicielami Parlamentu, administracji publicznej, w tym z ministrem właściwym w sprawach środowiska, Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi (krajowymi) pozabudżetowymi funduszami celowymi.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu, do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Do kompetencji wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu należy wówczas całokształt spraw z zakresu działalności Banku.

W czasie nieobecności prezesa Zarządu, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku (z wyłączeniem kompetencji dotyczących powoływania i odwoływania dyrektora zarządzającego, dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali i ich zastępców oraz dyrektorów oddziałów) wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu, lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. Wiceprezesi lub członkowie Zarządu kierują działalnością Banku w zakresie ustalonym przez prezesa Zarządu.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone innym organom Banku. Zarząd Banku w szczególności:
- reprezentuje Bank wobec sądów, organów administracji państwowej i osób trzecich,
- uchwala strategie działania Banku, roczne plany finansowe oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- podejmuje uchwały w sprawie struktury organizacyjnej Banku oraz tworzenia i likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- podejmuje uchwały o nabyciu i zbyciu nieruchomości lub udziału w nieruchomości,
- opracowuje projekty przepisów wewnętrznych, których wydawanie należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- podejmuje decyzje w sprawach dotyczących zaciągnięcia zobowiązań lub rozporządzenia aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych Banku,
- uchwala zasady polityki informacyjnej Banku,
- uchwala polityki dotyczące zarządzania ryzykiem w Banku,
- uchwala zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- ustala ogólny poziom ryzyka Banku oraz dostosowane do tego poziomu limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku,
- ustala wewnętrzne procedury Banku dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- gospodaruje funduszami specjalnymi,
- uchwala tryb powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposób ustalenia jego wynagrodzenia.
- uchwala regulamin Zarządu, określający sprawy, które wymagają kolegialnego podejmowania uchwał oraz sprawy proceduralne i formalne związane z odbywaniem posiedzeń.

Ponadto Zarząd kolegialnie rozpatruje i podejmuje uchwały w sprawach:
1) zwołania Walnego Zgromadzenia Banku,
2) mających wpływ na:
   - kształtowanie wyników finansowych Banku, w tym w szczególności dotyczących ustalania planów finansowych i strategii działania Banku, określania poziomu stóp procentowych środków pieniężnych oraz kredytów i pożyczek w Banku,
   - kształtowanie relacji Banku ze światem zewnętrznym, w tym w szczególności w sprawach dotyczących: ustalania zasad powoływania i odwoływania pełnomocników i prokurentów, określania warunków i zasad postępowania Banku wobec klientów oraz na rynku międzybankowym i finansowym, w tym: praw i obowiązków klientów oraz wzorów regulaminów i umów zawieranych z klientami,
   - kształtowanie i zakres kompetencji w Banku, w tym w szczególności w sprawach dotyczących ustalania zasad oceny ryzyka kredytowego oraz zasad podejmowania decyzji kredytowych w BOŚ S.A.
3) innych, przewidzianych Statutem Banku lub wnoszonych przez członków Zarządu.

Do kolegialnych kompetencji Zarządu należy także:
- podejmowanie decyzji kredytowych, zgodnie z przepisami wewnętrznymi w tym zakresie,
- rozpatrywanie okresowych informacji dotyczących przebiegu realizacji zadań Banku, jego sytuacji ekonomiczno-finansowej i organizacyjno-kadrowej,
- dokonywanie ocen pracy jednostek organizacyjnych Banku.

Zgodnie z § 23 Statutu do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz do podpisywania w imieniu Banku są upoważnieni: prezes Zarządu – samodzielnie lub dwie osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw. Pełnomocników Banku powołuje i odwołuje prezes Zarządu samodzielnie, albo dwie inne osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.
W ramach nadzoru, członkowie Zarządu:
- inspirują merytoryczne działania nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali, zgodnie z wyznaczonymi im zadaniami oraz kierunkami rozwoju Banku określonymi w strategiach działania oraz planach finansowych Banku,

- kontrolują w nadzorowanych komórkach Centrali przebieg prac, prawidłowość podejmowanych działań, ich zaawansowanie i ostateczną realizację, a także ich zgodność z prawem i przepisami wewnętrznymi,
- weryfikują adekwatność obowiązujących przepisów wewnętrznych i struktur organizacyjnych do aktualnych zadań nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali,
- odpowiadają za prawidłowość merytoryczną przepisów wewnętrznych odnoszących się do zakresu działania nadzorowanych obszarów, wydawanych w formie uchwał bądź zarządzeń prezesa,
- akceptują i wyrażają zgodę na kierowanie do rozpatrzenia przez Zarząd albo do decyzji prezesa Zarządu materiałów przygotowanych w nadzorowanych komórkach organizacyjnych Centrali,a
- nadzorują realizację zadań kontroli wewnętrznej w nadzorowanych przez nich obszarach działalności Banku, w celu zapewnienia efektywnego i bezpiecznego rozwoju Banku,
- monitorują ryzyka w obszarach działania podlegających ich nadzorowi,
- wydają pisma okólne, stanowiące przepisy wykonawcze do uchwał i zarządzeń prezesa,
- wydają wiążące polecenia co do sposobu załatwienia sprawy przez nadzorowane komórki organizacyjne Centrali,
- stosownie do postanowień zarządzenia prezesa Zarządu dotyczącego zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku - podejmują decyzje o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, o zmianie warunków zatrudnienia oraz o rozwiązaniu umów o pracę z pracownikami w obszarach/placówkach, które nadzorują zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku.

Czynności nadzorcze wykonywane są przez członków Zarządu osobiście.

Poszczególni członkowie Zarządu, wykonując ww. czynności nadzorcze, mogą przedkładać Zarządowi do rozpatrzenia propozycje i wnioski należące do kolegialnych kompetencji Zarządu, dotyczące zarówno całokształtu działalności Banku, jak i poszczególnych obszarów i pionów jego działalności.

Posiedzenia Zarządu są zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu. W praktyce posiedzenia Zarządu odbywają się co tydzień. Prezes Zarządu, na uzasadniony wniosek członka Zarządu lub z własnej inicjatywy, może zwołać posiedzenie Zarządu w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą jego członkowie oraz osoby zaproszone przez prezesa Zarządu. Na posiedzeniach Zarządu, prezes Zarządu przedstawia do akceptacji projekt porządku obrad, kieruje obradami, udziela głosu, rozstrzyga sprawy proceduralne, podsumowuje wyniki dyskusji, formułuje uchwały, zalecenia i wnioski. W sprawach uzasadnionych względami biznesowymi lub formalno-prawnymi, członek Zarządu może – po uzyskaniu zgody prezesa Zarządu – wnieść pod obrady Zarządu temat nie ujęty w porządku posiedzenia.

W przypadku nieobecności prezesa Zarządu, posiedzenia Zarządu są zwoływane przez wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu, lub wskazanego przez prezesa Zarządu innego członka Zarządu.

Uchwały Zarządu są podejmowane na posiedzeniach zwoływanych w trybie określonym w Regulaminie Zarządu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Uchwały mogą być podjęte, jeśli wszyscy członkowie Zarządu zostali zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu, a w posiedzeniu Zarządu uczestniczy co najmniej połowa jego członków, w tym prezes Zarządu lub - w czasie jego nieobecności – wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. W razie równej liczby głosów, decyduje głos prezesa Zarządu. Członek Zarządu nie zgadzający się z podjętą uchwałą, może zgłosić do protokołu umotywowane zdanie odrębne. Nie zwalnia go to jednak z obowiązku stosowania się do uchwały podjętej przez Zarząd. Członek Zarządu nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach osobiście go dotyczących.
Posiedzenia Zarządu są protokołowane.

Rada Nadzorcza Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2012 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek

Ryszard Ochwat	- Członek
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 14 marca 2012 roku podjęło uchwały w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Mariana Malickiego – Członka Rady Nadzorczej i Pana Mariana Adama Pigana - Sekretarza Rady Nadzorczej. Jednocześnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwały w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Władysława Rogali i Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Na posiedzeniu w dniu 18 maja 2012 r. Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru Sekretarza Rady Nadzorczej w osobie Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 28 czerwca 2012 r. podjęło uchwałę w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Michała Jacka Wysockiego - Członka Rady Nadzorczej. Jednocześnie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Andrzeja Kazimierza Kraszewskiego.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.
W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2011 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie przez nie ustalanej, nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 13 osób. Wspólna kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przed upływem kadencji, a w ich miejsca mogą być wybrane inne osoby. W przypadku odwołania, rezygnacji lub śmierci członka Rady Nadzorczej w trakcie trwania kadencji, do czasu obsadzenia wakatu, Rada może działać w zmniejszonym składzie, lecz nie mniejszym niż 5 osób.

Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy m.in.:
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Banku i jego grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy - w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,
- określanie liczby członków Zarządu Banku i ustalanie warunków ich zatrudnienia,
- powoływanie i odwoływanie prezesa oraz wiceprezesów i członków Zarządu,
- zawieszanie w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności tych członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności,
- informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o składzie Zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu, a także o członkach Zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego oraz innych biegłych,

- zatwierdzanie strategii działania Banku oraz rocznych planów finansowych Banku,
- zatwierdzanie zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, ogólnego poziomu ryzyka Banku, a także polityk dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym,
- zatwierdzanie zasad polityki informacyjnej Banku,
- zatwierdzanie wewnętrznych procedur Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie struktury organizacyjnej, za wyjątkiem tworzenia lub likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku w sprawach nabywania akcji i udziałów w spółkach o wartości nominalnej przekraczającej łącznie z już posiadanymi przez Bank akcjami i udziałami tych spółek równowartość 5% kapitału zakładowego Banku, z wyłączeniem akcji spółek dopuszczonych do publicznego obrotu,
- rozpatrywanie spraw wnoszonych pod obrady Walnego Zgromadzenia i opiniowanie projektów uchwał Zgromadzenia, za wyjątkiem uchwał porządkowych.
- nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu,
- ocena okresowych informacji o poziomie ryzyka bankowego i jakości zarządzania tym ryzykiem,
- ocena okresowych informacji na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzanych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia lub realizacji,
- zatwierdzanie trybu powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposobu ustalenia jego wynagrodzenia,
- uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał. Wnioski o zwołanie posiedzenia Rady może składać do przewodniczącego każdy członek Rady Nadzorczej, a także Zarząd Banku. W takim przypadku, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Przewodniczący Rady Nadzorczej – na uzasadniony wniosek Zarządu Banku lub członka Rady Nadzorczej, bądź z własnej inicjatywy – może też zwołać posiedzenie Rady w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

Rada Nadzorcza rozpatruje sprawy umieszczone w porządku obrad i podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Uchwały Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania członków Zarządu zapadają większością 2/3 głosów. Pozostałe uchwały Rady Nadzorczej – o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał (z wyłączeniem głosowań ws. wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, powołania członka Zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób oraz spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady) oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady lub za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji jest zwoływane przez prezesa Zarządu Banku. Przedmiotem pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji jest ukonstytuowanie się Rady.
Rada Nadzorcza Banku powołuje ze swego grona Komitet Audytu Wewnętrznego oraz Komitet ds. Wynagrodzeń
Komitet Audytu Wewnętrznego wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem, a także w zakresie przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej.
Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 7 maja 2009r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649, ze zm.), w Statucie BOŚ S.A. oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:
- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,

- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi, oraz zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego.

Funkcję Przewodniczącego Komitetu pełni Przewodniczący Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Przewodniczący Komitetu może zwołać posiedzenie Komitetu w trybie pilnym. Komitet, przynajmniej raz w roku, na zamkniętym posiedzeniu bez udziału Zarządu, odbywa spotkanie z dyrektorem komórki audytu wewnętrznego.
Komitet ds. Wynagrodzeń został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności określonych w Uchwale Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. przewidzianych dla tego Komitetu oraz czynności wynikających z postanowień art. 9f, 9g i 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz § 20 ust. 9 pkt. 9 Statutu Banku Ochrony Środowiska S.A., w szczególności obejmujących:

1) opiniowanie i projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.,
2) opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A., w rozumieniu przepisów powołanej Uchwały Nr 258/2011 KNF,
3) opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.

Szczegółowe kompetencje, zasady działania i zadania Rady zostały określone w §§ 17 - 20 Statutu Banku oraz w Regulaminie Rady Nadzorczej (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Z oświadczeń przekazanych przez członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku wynika, że w dniu 31 grudnia 2012 r.:

- Prezes Zarządu Banku, Mariusz Klimczak posiadał 250 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 2 500 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Józef Kozioł posiadał 116 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 1 160 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Janusz Marek Topolski posiadał 110 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 1 100 zł.

Pozostali członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym nie posiadali akcji BOŚ S.A. jak również akcji i udziałów w jednostkach powiązanych emitenta.

12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

Zarząd Banku poinformował:
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.13 w wysokości 40 mln zł (raport bieżący 2/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.14 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 4/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.15 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 5/2013 z dnia 22 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o emisji obligacji własnych serii J w wysokości 100 mln zł (raport bieżący 7/2013 z dnia 14 lutego 2013 r.). Organizatorem i depozytariuszem emisji jest BGK;
- o emisji obligacji własnych serii K w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 8/2013 z dnia 22 lutego 2013 r.). Organizatorem i Depozytariuszem emisji obligacji serii K jest BRE Bank S.A.;
- o wcześniejszym wykupie, tj. w dniu 27 lutego 2013 r. 185 000 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii H (raport bieżący 6/2013 z dnia 5 lutego 2013 r. oraz 9/2013 r. z dnia 27 lutego 2013 r.). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dn. 27 lutego 2012 r.;
- o zamiarze wcześniejszego wykupu, tj. w dniu 4 kwietnia 2013 r. 150 102 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii F (raport bieżący 10/2013 z dnia 1 marca 2013 roku). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 35/2011 z dn. 4 października 2011 r.
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.16 w wysokości 30 mln zł (raport bieżący 11/2013 z dnia 6 marca 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.

W związku z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 7 marca 2013 r. dotyczącym sposobu rozliczania wynagrodzeń z tytułu ubezpieczeń Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. dokona analizy rekomendacji UKNF. Zalecenia UKNF zostaną uwzględnione w sprawozdaniach finansowych w kolejnych okresach sprawozdawczych

13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

Sprzedażowa i wizerunkowa aktywność promocyjna Banku skupiona była wokół hasła „Z korzyścią dla Ciebie i Świata, w którym żyjesz". Idea ta realizowana jest zarówno w obszarach związanych z działalnością bankową jak i działaniach poza-komercyjnych. W 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych bezpośrednio promujących ochronę środowiska, jak i takich, które promują postawy przyjazne środowisku. W szczególności:

w obszarze bankowości detalicznej:
- na przełomie roku 2011 i 2012 zrealizowana została kampania „Pożyczka z nagrodami" wspierająca sprzedaż pożyczki gotówkowej z wykorzystaniem mediów interaktywnych. Celem kampanii było poinformowanie Klientów o promocyjnej ofercie oraz pozyskanie kontaktów sprzedażowych. Dodatkowe wsparcie kampanii stanowił standardowy katalog drukowanych materiałów promocyjnych, działania PR oraz eventy sprzedażowe przeprowadzone w placówkach, jak również konkursy sprzedażowe dedykowane Doradcom. Sprzedaż pożyczek gotówkowych w roku 2012 wspierana była kilkukrotnie: także w okresie luty-maj oraz w sezonie świątecznym (listopad/grudzień). Ponadto na przełomie września i października Bank zrealizował wysokozasięgową kampanię promocyjną tego produktu, wykorzystującą komunikację w telewizji, internecie, metrze warszawskim oraz w kinie. Kampania w ramach akcji „2 złote dla zwierzaka" wspierającej zagrożone gatunki polskich zwierząt, połączyła cele sprzedażowe Banku z jego pro-ekologiczną misją, potwierdzając przywołaną powyżej obietnicę korzyści dla Klienta i świata, w którym żyje;
- w nurcie projektów marketingowych promujących ekologiczną misję BOŚ Banku została zrealizowana kampania wizerunkowa poprzedzająca emisję jego akcji. Kampanie zapowiadająca i emisyjna zrealizowane zostały w dwóch etapach:
  ETAP I: 19.03. do 04.04. – komunikacja wizerunkowa, przypominająca grupie docelowej mocne strony Banku, wzmacniająca wizerunek lidera rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych, rzetelnej, polskiej, stabilnej i nowoczesnej instytucji finansowej. Kampania została zrealizowana w mediach branżowych, szczególnie konsumowanych przez potencjalnych inwestorów.

ETAP II: 12 – 20.04. - kampania emisyjna – miała na celu poinformowanie o zapisach na akcje BOŚ Banku. Kampania telewizyjna przeprowadzona została w TVN24 i TVN CNBC. Komunikat informował przede wszystkim o terminach zapisów na akcje, podkreślał również ekologiczny charakter Banku.;

- w drugim kwartale 2012 roku została również przeprowadzona kampania promująca płatności bezgotówkowe dokonywane kartami płatniczymi Mastercard. Konkurs „Jazda na Eko" i związana z nim kampania wykorzystywała takie narzędzia komunikacyjne jak Internet, materiały drukowane oraz PR. Była to wspólna akcja marketingowa Banku oraz MasterCard Polska w ramach której Klienci mogli wygrać samochody Volvo S30 z obniżoną emisją CO2 oraz ponad 100 rowerów;
- poza wyżej wymienionymi kampaniami w obszarze detalicznym zrealizowano szereg mniejszych kampanii promocyjnych wspierających sprzedaż priorytetowych produktów dedykowanych klientowi indywidualnemu.

w obszarze bankowości korporacyjnej:

- kontynuacja budowy EKO Banku, którego założeniem jest rozpowszechnienie wiedzy o ekologii wśród przedsiębiorców i osób indywidualnych, poprzez pokazanie ekologii, jako sposobu na zwiększenie efektywności prowadzonego biznesu, ograniczenie codziennych kosztów związanych z użytkowaną energią i sposobu życia. W ramach tych działań ukazało się kilkadziesiąt artykułów w prasie oraz na portalach promujących ofertę wspierającą ekologiczne budownictwo, m.in. na portalach nieruchomościowych;
- przeprowadzenie 7 konferencji GRAND PRIX W BIZNESIE skierowanych do przedsiębiorców, podczas, których doradzano jak dostosować strategię swojego przedsiębiorstwa do niepewnego otoczenia biznesowego i jak pewną ręką poprowadzić je do sukcesu. Podczas spotkań z przedstawicielami lokalnego biznesu dyrektorzy Centrów Korporacyjnych przekonywali w jaki sposób zaoszczędzić dzięki ekologii, prezentując rozwiązania funkcjonujące w Banku;
- promocja dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą, w ramach, której każda firma, która otworzyła Konto Wyjątkowe Biznes Start mogła skorzystać nie tylko z promocji cenowej w ramach, której konto było za darmo przez 18 miesięcy, ale także z oferty partnerskiej Orange;
- akcja promocyjna Ekofaktoring w ramach, której Bank promował eliminowanie papierowego obiegu dokumentów.

Ponadto w 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych, będących wsparciem dla projektów służących ochronie środowiska lub związanych z szeroko rozumianą ekologią. Wśród nich wymienić należy m.in.:

- ogólnopolska akcja „2 zł dla Zwierzaka", w ramach której Bank zdecydował, że od każdego ze sprzedanych dwóch produktów finansowych – EkoLokaty i pożyczki gotówkowej – przekaże z własnych środków po 2 zł na wsparcie wybranego, zagrożonego gatunku zwierząt.
- sponsoring Konkursów MURATORA „Życie w Architekturze" i „Energooszczędny Dom Dostępny", których celem jest propagowanie ekologicznego i energooszczędnego budownictwa oraz promocja domów energooszczędnych, pasywnych. W ramach współpracy z Muratorem, który promuje rozwiązania eko Bank występuje w roli eksperta w finansowaniu przedsięwzięć ekologicznych, oszczędzających energię.

14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Bank angażował się w działania społeczne prowadząc szereg projektów poprzez swoją fundację korporacyjną oraz angażując pracowników w wolontariat. Podobnie jak w poprzednich latach prezentowano temat ekologii głównie w odniesieniu do zdrowego stylu życia oraz prawidłowego odżywiania zwracając szczególną uwagę na dzieci w wieku szkolnym.

Do najbardziej spektakularnych działań należało zorganizowanie we wrześniu ogólnopolskiej kampanii społecznej „JA-TY-JEMY" w której prezentowany był problem otyłości i nadwagi jako dziedzicznej choroby Polaków. Narzędzia kampanii (300 billboardów, konferencja prasowa, serwis www) wygenerowały ponad 50 publikacji w prasie, 40 min relacji w telewizji oraz szereg dyskusji na portalach społecznościowych (Twitter, Facebook).

Szeroka obecność Fundacji Banku w mediach oraz aktywność w ramach innych projektów edukacyjnych organizacji przy wsparciu PR Banku pozwoliła utrzymać organizacji drugie miejsce wśród najbardziej rozpoznawalnych fundacji instytucji finansowych w Polsce po Fundacji Kronenberga (na podst. raportu Press Service).

W dwunastu projektach edukacyjnych Fundacji prowadzonych za pomocą dedykowanych internetowych platform komunikacyjnych udział wzięło ponad 1,6 tys. szkół i domów kultury z całej Polski, co przekłada się na ponad 18 tys. bezpośrednich uczestników (uczniowie i nauczyciele).

BOŚ S.A. w ramach ekologicznego konkursu H2O Design dla uczniów szkół wszystkich typów stworzył nowe projekty karty MasterCard(R) H2O przeznaczonej dla młodzieży w wieku 13-18 lat, wydawanej do rachunku oszczędnościowego "Konto H2O". Konkurs dotyczył ochrony wód.

Bank rozwinął w 2012 r. wolontariat pracowniczy (22 projekty, 100 wolontariuszy) a kampania wewnętrzna „Zostań super-bohaterem" oraz konkurs na „Mikrodotacje" zostały zakwalifikowane do siedmiu najlepszych programów wolontariatu pracowniczego w Polsce obok takich firm jak: Microsoft, Capgemini, City Handlowy, PTC czy ENEA (na podst. rankingu Centrum Wolontariatu).

Szczegółowe informacje o projektach można znaleźć w Raporcie Ekologicznym Banku oraz na stronach: www.fundacjabos.pl i www.aktywniepozdrowie.pl.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2013	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	.....
13.03.2013	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu	.....
13.03.2013	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	brak podpisu w związku z urlopem

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W 2012 ROKU

WARSZAWA, MARZEC 2013

SPIS TREŚCI:

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R. 4
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA 4
2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY 6
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY 9
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY 9
2. BILANS 12
2.1. Aktywa Grupy 12
2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów 12
2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku 13
2.1.3. Kredyty i pożyczki 13
2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym 14
2.1.5. Jakość portfela kredytowego 15
2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy 15
2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem 15
2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy 16
2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach 17
2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku 18
2.2.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych 18
2.2.6. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym 18
3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY. 18
4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI 19
5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY 19
6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY 19
6.1. Kierunki rozwoju Banku 19
6.2. Kierunki rozwoju Grupy 20
7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ 20
7.1. Działalność bankowa 20
7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego 20
8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY 21
8.1. Produkty bankowe 21
8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek 21
8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska 22
8.4. Segment klientów korporacyjnych 23
8.5. Segment finansów publicznych 24
8.6. Segment klientów detalicznych 25
8.7. Działalność maklerska 30
8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy 31
8.9. Bankowość inwestycyjna 32
8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi 33
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE 33
1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI 33
1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity 33
1.2. Ryzyko płynności 33
1.3. Ryzyko stopy procentowej 34
1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej 34
1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej 35
1.4. Ryzyko walutowe 36
1.5. Ryzyko cen akcji i towarów 37
1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności 37
1.7. Ryzyko kredytowe 38
1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń 41
2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ 41
3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI 43
3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi 43
3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań 43
IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU 43
1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ 43
1.1. Struktura Grupy Kapitałowej 43
1.2. Uzależnienie od partnerów 45
2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU 45
2.1. Umowy znaczące 45

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru ... 45
2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych ... 46
2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych ... 46
2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych ... 46
3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA ... 47
4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH ... 47
5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI ... 47
6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA ... 48
7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ ... 48
8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE ... 48
9. GŁÓWNE INWESTYCJE ... 48
10. KADRY ... 48
10.1. Szkolenia ... 48
10.2. Program akcji pracowniczych ... 49
10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających ... 50
11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R. ... 51
11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny ... 51
11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego ... 51
11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych. ... 52
11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku. ... 52
11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych ... 52
11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych. ... 53
11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających. ... 53
11.8. Zasady zmiany Statutu Banku. ... 53
11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania. ... 53
11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania ... 55
11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu ... 61
11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących ... 61
12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM ... 62
13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA ... 62
14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA ... 63

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R.

1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W 2012 r. tempo wzrostu produktu krajowego brutto obniżyło się osiągając 2,0% wobec 4,3% wzrostu w 2011 r. Począwszy od I kwartału 2012 r., w którym gospodarka odnotowała wzrost PKB o 3,6% r/r, kolejne kwartały przyniosły sukcesywny spadek tempa wzrostu gospodarczego w okolice 1% r/r w IV kw. Postępujący spadek tempa krajowego wzrostu gospodarczego był wynikiem silnego osłabienia dynamiki nakładów inwestycyjnych, głównie w wyniku ograniczania inwestycji infrastrukturalnych oraz osłabienia konsumpcji prywatnej w warunkach wyraźnego obniżenia dynamiki realnych dochodów do dyspozycji. Do obniżenia tempa wzrostu gospodarczego przyczyniło się także pogorszenie sytuacji na rynku pracy i utrzymująca się wysoka inflacja. Na koniec 2012 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 13,4% wobec 12,5% w grudniu 2011 r. Liczba bezrobotnych wzrosła o ponad 150 tys. do 2 137 tys. osób na koniec 2012 r.

W pierwszych trzech kwartałach 2012 r. inflacja mierzona wskaźnikiem CPI pozostawała na podwyższonym poziomie powyżej 3,5% tj. górnej granicy przedziału dopuszczalnych wahań inflacji wokół celu inflacyjnego NBP. Dopiero w IV kwartale nastąpił gwałtowny spadek dynamiki cen w wyniku spadku cen paliw, niższej dynamiki cen żywności, słabej presji popytowej i kosztowej w gospodarce oraz aprecjacji złotego. W rezultacie na koniec roku wskaźnik roczny inflacji obniżył się do 2,4%, kształtując się lekko poniżej celu inflacyjnego NBP (2,5%). Wskaźnik inflacji średniorocznej wyniósł w 2012 r. 3,7% wobec 4,3% w 2011 r.

W I poł. 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) kontynuowała zapoczątkowany w 2011 r. cykl zaostrzania polityki pieniężnej, podwyższając w maju 2012 r. stopy procentowe o 25 pkt. bazowych - do 4,75% dla stopy referencyjnej NBP. W IV kw. pod wpływem postępującego spowolnienia aktywności gospodarki oraz bieżącego i oczekiwanego spadku inflacji RPP przeszła do fazy rozluźniania polityki pieniężnej. RPP dwukrotnie (w listopadzie i grudniu) obniżyła stopy procentowe do poziomu 4,25% dla stopy referencyjnej NBP. Dokonane obniżki stóp procentowych NBP oraz nasilenie oczekiwań rynkowych na kontynuację cyklu rozluźniania polityki pieniężnej w 2013 r. poskutkowały spadkiem stawek pożyczek na rynku międzybankowym WIBOR. Stawka WIBOR 3M obniżyła się do poziomu 4,11% na koniec 2012 r. wobec 4,99% na koniec 2011 r.

Dynamika PKB w latach 2000-2012

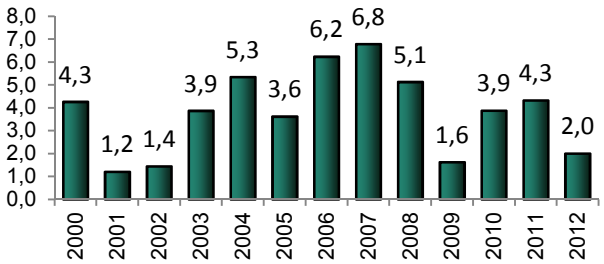

Stopa bezrobocia rejestrowanego w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012

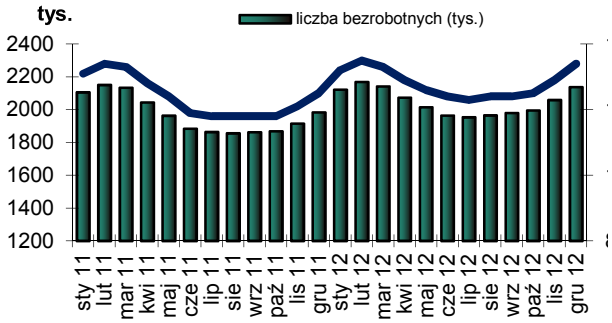

Inflacja w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012 w ujęciu rocznym i miesięcznym (%)

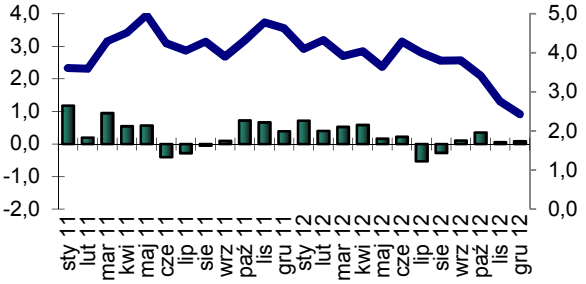

Po okresie podwyższonej zmienności na międzynarodowych rynkach finansowych w I półroczu 2012 r. (najpierw silna poprawa sytuacji w I kw. w reakcji na korzystniejsze od oczekiwań dane dotyczące największych gospodarek świata, a następnie gwałtowne pogorszenie w II kw. w wyniku wzrostu obaw o przyszłość strefy euro i osłabienie koniunktury w gospodarce światowej), w II połowie roku sytuacja na globalnym rynku finansowym stabilizowała się. Czynnikami, które przyczyniły się do poprawy sytuacji rynkowej były działania banków centralnych strefy euro i USA. We wrześniu ub.r. Europejski Bank Centralny ogłosił wprowadzenie nowego programu skupu obligacji skarbowych państw strefy euro najsilniej dotkniętych kryzysem fiskalnym. Z kolei Rezerwa Federalna zdecydowała o uruchomieniu nowych programów ilościowego luzowania polityki pieniężnej. Równolegle, napływające dane z gospodarek USA i Chin świadczyły o stopniowym przyspieszeniu tempa wzrostu PKB, zaś dane ze strefy euro świadczyły o braku nasilenia tendencji recesyjnych. W reakcji na te działania w polityce gospodarczej i stabilizującą się sytuację makroekonomiczną, na globalnym rynku finansowym wzrósł popyt na aktywa o wyższym profilu ryzyka, skutkując wzrostem notowań akcji i wzmocnieniem walut rynków wschodzących. Perspektywa kontynuacji ilościowego rozluźniania polityki pieniężnej w USA w połączeniu ze spadkiem obaw rynkowych o eskalację kryzysu w strefie euro wpłynęła na umocnienie euro.

Stawki WIBOR w okresie grudzień 2010 - grudzień 2012

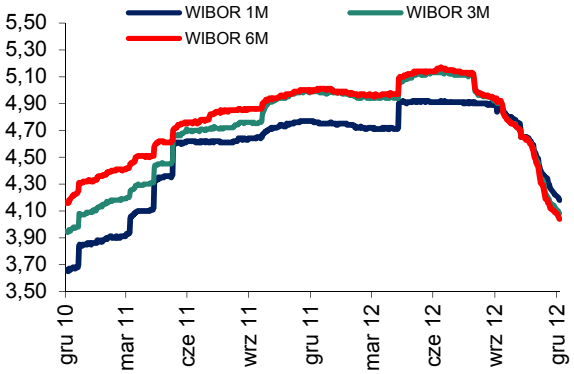

Kursy walut w okresie grudzień 2011 - grudzień 2012

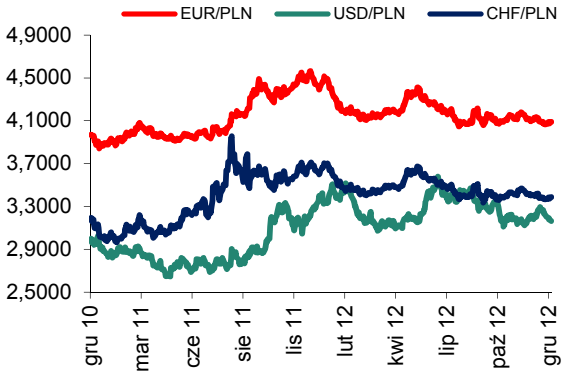

Poprawa globalnych warunków rynkowych skutkowała w II połowie roku umocnieniem kursu złotego. Na koniec grudnia 2012 r. kurs złotego ukształtował się na poziomie 4,08 złotego za euro, 3,10 złotego za dolara amerykańskiego oraz 3,39 złotego za franka szwajcarskiego. W skali całego roku złoty zyskał 7,4% na wartości wobec euro, 9,3% wobec dolara amerykańskiego oraz 6,8% wobec franka szwajcarskiego.

W 2012 r. rentowności krajowych skarbowych papierów wartościowych znacząco obniżyły się. W szczególności spadek ten nasilił się w II poł. roku w warunkach wzrostu oczekiwań na obniżki stóp procentowych NBP oraz spadku premii za ryzyko na globalnym rynku finansowym skutkujących silnym napływem kapitału zagranicznego na krajowy rynek obligacji. W skali całego roku spadek rentowności obligacji skarbowych wyniósł, w zależności od terminu zapadalności obligacji, od 180 do 220 pkt. bazowych.

2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY

Rating

W dniu 4 czerwca 2012 r. agencja Fitch Ratings Ltd, w wyniku badania ratingowego, podtrzymała, a dniu 14 grudnia 2012 r. potwierdziła wiarygodność kredytową Banku i utrzymała ratingi dla BOŚ S.A. na następującym poziomie:

Długoterminowy rating podmiotu („IDR")	BBB	dla poziomu inwestycyjnego skala: AAA, AA, A, BBB; dla poziomu spekulacyjnego skala: BB, B, CCC, CC, C, DDD, DD, D; oba poziomy z możliwością dodania znaku + lub - w zależności od głównej kategorii ratingowej, znaki te nie są dodawane do kategorii AAA oraz kategorii poniżej CCC
Rating krótkoterminowy	F3	w skali ocen od najwyższej do najniższej: F1, F2, F3, B, C, D; kategoria F1 może mieć dodany znak +
Viability rating	bb	w skali ocen od najwyższej do najniższej: aaa, aa, a, bbb, bb, b, ccc, cc, c, f , z możliwością dodania znaków „+" i „-" znaki te nie są dodawane do kategorii aaa oraz kategorii poniżej ccc
Rating wsparcia	2	w skali ocen od najwyższej do najniższej: 1, 2, 3, 4, 5 z możliwością dodania litery T.

Perspektywa ratingu podmiotu oraz długoterminowego ratingu krajowego pozostaje Stabilna.
Oceny perspektywy ratingu: od Pozytywnej poprzez Stabilną do Negatywnej. Ocena Pozytywna świadczy o możliwości podwyższenia ratingu IDR w przyszłości, ocena Stabilna – o utrzymaniu bez zmian, a ocena Negatywna – o możliwości obniżenia.

Informacja o podtrzymaniu ratingu przez Fitch Ratings została zawarta w raporcie bieżącym nr 34/2012 z dnia 4 czerwca 2012 r., natomiast informacja o potwierdzeniu ratingu w raporcie bieżącym nr 64/2012 z dnia 14 grudnia 2012 r.

Oferta publiczna akcji zwykłych na okaziciela serii P

W 2012 r. na podstawie Uchwały nr 5/2011 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 września 2011 r. BOŚ S.A. przeprowadził ofertę publiczną akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda. Subskrypcją w ramach oferty publicznej zostało objętych 6,5 mln akcji serii P. Cena emisyjna została ustalona na poziomie 35 zł. Wpływy brutto z tytułu emisji wyniosły 227,5 mln złotych. Globalnymi koordynatorami oferty i prowadzącymi księgę popytu byli ING Securities S.A. i ING Bank N.V., Oddział w Londynie. Krajowym Menedżerem był DM BOŚ S.A. Rolę oferujących pełnili ING Securities S.A. i DM BOŚ S.A.

Wybrane informacje dotyczące oferty:

- w dniu 10 kwietnia 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) zatwierdziła prospekt emisyjny akcji Banku sporządzony na potrzeby oferty publicznej nie więcej niż 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW akcji serii P oraz nie więcej niż 6,5 mln praw do akcji serii P;
- zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Detalicznych były przyjmowane od dnia 12 do 19 kwietnia 2012 r. Zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych były przyjmowane od dnia 23 do dnia 25 kwietnia 2012 r. (budowa księgi popytu 18-19 kwietnia 2012r.);
- w dniu 19 kwietnia 2012 r. Bank, w porozumieniu z Globalnymi Koordynatorami, ustalił, że:
  - cena emisyjna jednej akcji oferowanej w ofercie publicznej – 35 zł;
  - ostateczna liczba akcji oferowanych w ofercie publicznej – 6,5 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych – 6 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Detalicznych – 0,5 mln;
- akcje serii P zostały przydzielone w dniu 26 kwietnia 2012 r.;
- wartość przeprowadzonej subskrypcji wyniosła 227,5 mln zł. Zgodnie z szacunkami Banku koszty poniesione w związku z emisją akcji serii P wyniosły ok. 9,4 mln zł. W księgach rachunkowych Banku poniesione koszty emisji zostały rozliczone z kapitałem zapasowym powstałym z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii P ponad ich wartość nominalną;

- w dniach 16 – 25 maja 2012 ING Bank nabył 33 095 praw do akcji serii P w ramach prowadzonych działań stabilizacyjnych;
- w dniu 15 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku w wyniku emisji 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P. W wyniku rejestracji emisji akcji serii P kapitał zakładowy Banku wzrósł z kwoty 163 732 450 zł do kwoty 228 732 450 zł. Po rejestracji emisji kapitał zakładowy Banku dzieli się na 22 873 245 akcji o wartości nominalnej 10,00 zł każda, w tym 6,5 mln akcji serii P;
- Zarząd GPW w dniu 28 czerwca 2012 r. w drodze uchwały wyznaczył 29 czerwca 2012 r. jako dzień ostatniego notowania praw do akcji serii P oraz wprowadził z dniem 2 lipca 2012 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 6,5 mln akcji serii P, pod warunkiem dokonania przez KDPW w dniu 2 lipca 2012 r. rejestracji tych akcji i oznaczenia kodem PLBOS0000019.

Emisje obligacji

- **Emisja obligacji serii G**
  W dniu 28 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii G w wysokości 100 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 8/2012 z dnia 28 lutego 2012 r. Zarząd Banku poinformował w raporcie bieżącym nr 13/2012 z dnia 15 marca 2012 r. o wprowadzeniu obligacji serii G do obrotu na rynku Catalyst oraz wyznaczeniu pierwszego dnia notowania. W dniu 16 maja 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających BOŚ S.A. kwoty 100 mln zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji obligacji na okaziciela serii G. Informacja o decyzji KNF została zawarta w raporcie bieżącym nr 26/2012 z dnia 17 maja 2012 r.
- **Emisja obligacji serii H**
  W dniu 27 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii H przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 26/2012 z dnia 14 lutego 2012 r. w wysokości 185 mln zł. Emisja obligacji serii H zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dnia 27 lutego 2012 r.
- **Emisje obligacji serii KT.**
  W 2012 r. odbyło się dwanaście emisji obligacji krótkoterminowych, serie od K.T.1.1 – KT.1.12 o łącznej wartości 610 mln zł.:
  - w dniu 18 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.1 w wysokości 60 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 36/2012 z dnia 19 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 22 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.2 w wysokości 47 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 40/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 12 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.3 w wysokości 30 mln złotych zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 50/2012 z dnia 12 lipca 2012 r.,
  - w dniu 19 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.4 w wysokości 105 mln zł zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 52/2012 z dnia 19 lipca 2012 r.,
  - w dniu 24 sierpnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.5 w wysokości 100 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 54/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r.,
  - w dniu 6 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.6 w wysokości 30 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 55/2012 z dnia 6 września 2012 r.,
  - w dniu 26 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.7 w wysokości 55 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. oraz Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 56/2012 z 26 września 2012 r.,
  - w dniu 7 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.8 w wysokości 20 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 59/2012 z dnia 7 listopada 2012 r.,
  - w dniu 22 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.9 w wysokości 40 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A.. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 60/2012 z dnia 22 listopada 2012 r.,

- w dniu 28 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.10 w wysokości 27 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 61/2012 z dnia 28 listopada 2012 r.,
- w dniu 7 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.11 w wysokości 70 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 63/2012 z dnia 7 grudnia 2012 r.,
- w dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.12 w wysokości 26 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 66/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.,

- **Emisja obligacji serii I**
  W dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii I przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 358/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w wysokości 53,1 mln zł. Emisja obligacji serii I zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 65/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.

Emisje zostały wykorzystane na finansowanie akcji kredytowej oraz poprawę struktury bilansu Banku.

- **Wykup obligacji serii C**
  W dniu 30 listopada 2012 r. został zrealizowany przedterminowy wykup obligacji serii C o łącznej wartości nominalnej 33,7 mln zł. Wykupione obligacje zostały umorzone. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 62/2012 z dnia 30 listopada 2012 r.

Sektor budowlany
W roku 2012 uzewnętrzniła się niekorzystna sytuacja w sektorze budowlanym i branżach powiązanych, co nakłada na Bank wymóg podejmowania dodatkowych działań mających na celu ograniczenie ryzyka na portfelu wygenerowanym w tym obszarze.

Przedsięwzięcia w obszarze Wsparcia
W 2012 r. został uruchomiony produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy w ramach realizowanego Projektu CSB. Prowadzone prace projektowe wiązały się z uruchomieniem trzech głównych, spośród kilkunastu dostępnych modułów systemu def3000: def3000/CB (core banking), def3000/GL (general ledger) def3000/TR (treasury) oraz dodatkowego modułu do obsługi rozliczeń międzybankowych def3000/CL (clearing). Przygotowane i uruchomione zostały także interfejsy do integracji z pozostałymi systemami eksploatowanymi w Banku. Zamykając w nowym systemie księgi rachunkowe za rok 2012, Bank zakończył stabilizację działania systemu.

Implementacja Centralnego Systemu Bankowego była bardzo ważnym krokiem w zakładanym planie strategicznego rozwoju BOŚ Banku. Nowe możliwości, jakie stworzyła jego realizacja pozwalają na dalszy rozwój Banku, zapewnienie większej konkurencyjności na rynku oraz zwiększenie możliwości sprzedażowych. Dzięki temu w kolejnych latach zakładane jest efektywne zwiększanie liczby rachunków klientowskich i poszerzanie zakresu świadczonych usług przy obniżeniu kosztów działania Banku. Z uruchomieniem Centralnego Sytemu Bankowego wiązało się zakończenie kilku innych znaczących dla Banku projektów powiązanych z wdrożeniem CSB. Zakończono w szczególności prace związane z dostosowaniem hurtowni danych i systemów sprawozdawczych do nowego systemu centralnego oraz prace związane z platformą integracyjną pozwalającą na usprawnienie wymiany informacji pomiędzy systemami. Realizowano rozpoczęte w roku poprzednim inne projekty objęte Zintegrowanym Systemem Informatycznym, rozpoczęto realizację kolejnych 8 projektów, głównie w obszarze wsparcia sprzedaży i ryzyka finansowego. Ogółem w 2012 roku uruchomiono produkcyjnie 11 (łącznie z CSB) systemów informatycznych.

Inicjatywa JESSICA
Bank, działając w ramach inicjatywy JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), jako Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego podpisał w 2012 roku umowy dotyczące realizacji ośmiu projektów miejskich z wykorzystaniem środków z inicjatywy JESSICA. Łączny koszt realizacji tych inwestycji wyniesie 188 mln zł, z czego blisko 72 mln zł stanowić będzie pożyczka ze środków finansowych inicjatywy JESSICA. Pozostała kwota to głównie finansowanie uzupełniające BOŚ S.A. i środki własne inwestora.

Zagraniczny oddział DM BOŚ S.A.

Spółka zależna Banku, Dom Maklerski BOŚ S.A., poszerzyła terytorialny obszar swoich usług. W dniu 9 lutego 2012 r. został wpisany do polskiego rejestru sądowego zagraniczny Oddział DM BOŚ S.A., a od dnia 29 lutego 2012 r. jest on zarejestrowany również w Republice Czeskiej. Oddział rozpoczął działalność operacyjną pod koniec I półrocza 2012 r. Zakres działalności maklerskiej oddziału obejmuje wyłącznie obsługę rynku forex.

Znaczące umowy

- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 2/2012 z dnia 9 lutego 2012 r.), że w dniu 8 lutego 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. EIB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 12 lat przeznaczone dla małych i średnich firm oraz jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.
- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 15/2012 z dnia 27 marca 2012 r.), że w dniu 26 marca 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB). CEB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 15 lat przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt będzie wykorzystany w transzach. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	900 180	826 615	8,9
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	-616 025	-553 519	11,3
Wynik z tytułu odsetek	**284 155**	**273 096**	**4,0**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	136 529	141 783	-3,7
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-30 216	-31 296	-3,5
Wynik z tytułu opłat i prowizji	**106 313**	**110 487**	**-3,8**
Przychody z tytułu dywidend	3 746	3 726	0,5
Wynik na działalności handlowej	32 040	74 910	-57,2
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	27 071	4 465	506,3
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	**- 2 102**	**-**	x
Wynik z pozycji wymiany	22 116	30 349	-27,1
Pozostałe przychody operacyjne	8 632	8 303	4,0
Pozostałe koszty operacyjne	-11 891	-9 859	20,6
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-54 035	-42 598	26,8
Ogólne koszty administracyjne	-373 607	-375 988	-0,6
WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
ZYSK BRUTTO	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
Obciążenia podatkowe	-4 944	-14 473	-65,8
- część bieżąca	-7 084	-16 010	-55,8
- część odroczona	2 140	1 537	39,2
ZYSK NETTO	**37 494**	**62 418**	**-39,9**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła wyższy o 4,0% wynik z tytułu odsetek w porównaniu do roku poprzedniego. Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze wzrosły o 8,9%. Wzrost był efektem wyższej przychodowości odsetkowej portfela kredytowego związanej ze wzrostem rynkowych stóp procentowych, jak również z odnawianiem się portfela na wyższych marżach. Największy wartościowo przyrost przychodów z tytułu odsetek dotyczył odsetek od kredytów i pożyczek – o 35,2 mln zł (o 5,4%) oraz odsetek od instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności - o 35,0 mln zł (o 20,0%).

Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze zwiększyły się o 11,3%. Wzrost kosztów odsetkowych z tytułu instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji wyniósł 63,8%, tj. 63,4 mln zł, przy wzroście ich wolumenu o 31,6% wobec stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. Zwiększenie kosztów finansowania ma związek z zastąpieniem obligacjami własnymi Banku, depozytów wycofanych przez podmioty, na które zmiana Ustawy o finansach publicznych nałożyła obowiązek trzymania środków w BGK.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Kredytów i pożyczek, w tym od:	**684 257**	**649 062**	**5,4**
- Banków	5 491	4 745	15,7
- Klientów	678 766	644 317	5,3
Instrumentów finansowych	209 612	174 625	20,0
Transakcji zabezpieczających	6 311	2 020	212,4
Pozostałe	-	908	x
Razem	**900 180**	**826 615**	**8,9**
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	**405 403**	**410 062**	**-1,1**
- Banków	5 439	8 090	-32,8
- Klientów	399 964	401 972	-0,5
Kredytów i pożyczek, w tym od:	29 040	40 916	-29,0
- Banków	14 776	16 668	-11,4
- Klientów	14 264	24 248	-41,2
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	18 887	3 240	482,9
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	162 695	99 301	63,8
Razem	**616 025**	**553 519**	**11,3**

Wzrost koszów odsetkowych z tytułu środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty wyniósł 15,6 mln zł i wynikał z kosztów poniesionych na obsługę środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty, w ramach których finansowane są inicjatywy JESSICA.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej	29 162	29 564	-1,4
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	-	1 007	x
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	35 339	46 395	-23,8
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 639	63 514	12,8
Pozostałe opłaty	389	1 303	-70,1
Razem	**136 529**	**141 783**	**-3,7**
Koszty z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty z działalności maklerskiej	12 216	16 366	-25,4
Opłaty z tytułu kart płatniczych	10 528	9 405	11,9
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	804	826	-2,7
Opłaty od rachunków bieżących	4 258	2 520	69,0
Pozostałe opłaty	2 410	2 179	10,6
Razem	**30 216**	**31 296**	**-3,5**

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji uległ zmniejszeniu o 3,8%, tj. o 4,2 mln zł. Grupa osiągnęła wyższe przychody z opłat za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie o 12,8% (8,1 mln zł). Jednak przychody ogółem Grupy z tytułu opłat i prowizji zmniejszyły się o 3,7%.

Na obniżenie wyniku Grupy największy wpływ miały niższe o 23,8% (11,1 mln zł) przychody z opłat z tytułu operacji papierami wartościowymi, głównie ze względu na niższe przychody Domu Maklerskiego BOŚ S.A. na skutek mniejszej aktywności klientów indywidualnych na GPW w warunkach dekoniunktury.

Główny element pozycji przychody z tytułu dywidend w 2012 r. stanowi dywidenda ze spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3 437 tys. zł (w 2011 r. 3 432 tys. zł) oraz WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 211 tys. zł (w 2011 r. 196 tys. zł).

Wynik na działalności handlowej wyniósł 32,0 mln zł w 2012 r. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wynik był niższy o 57,2%, przede wszystkim ze względu na spadek wyniku z działalności handlowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. o 24,3 mln zł, (o 50,8%), głównie z powodu niższego wyniku z operacji kontraktami różnic kursowych, jak i pozostałymi pochodnymi instrumentami finansowymi. Wynik Banku z działalności handlowej zmniejszył się o 18,4 mln zł (o 68,3%), ze względu na niższe przychody z finansowych instrumentów pochodnych, w tym w szczególności swapów walutowych oraz terminowych transakcji wymiany walut.

Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych wzrósł do 27,1 mln zł. Jest to efekt wykorzystania sprzyjających zmian cen obligacji Skarbu Państwa i sprzedaży przez Bank obligacji z portfela przeznaczonego do sprzedaży.

Wynik z pozycji wymiany uległ zmniejszeniu o 27,1% głównie na skutek mniejszej wartości kredytów w walutach obcych udzielonych w 2012 r. w porównaniu z 2011 r. Spadek sprzedaży kredytów walutowych miał związek z implementacją przez Bank Rekomendacji KNF, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów walutowych oraz konserwatywną polityką Banku w zakresie marż odsetkowych.

W 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego mniej korzystnie ukształtował się wynik odpisów z tytułu utraty wartości w wysokości (54,0) mln zł, wobec (42,6) mln zł na 31 grudnia 2011 r. Wzrost pozycji ma związek z utworzeniem odpisów na ekspozycje w branży budowlanej oraz w segmencie detalicznym.

Ogólne koszty administracyjne Grupy zmniejszyły się o 0,6% wobec 2011 r., przy wzroście skali działania mierzonej wzrostem aktywów o 7,9%. Koszty rzeczowe Grupy uległy zmniejszeniu o 7,8%, tj. o 10,9 mln zł, głównie na skutek zmniejszenia wydatków na marketing. Grupa odnotowała wzrost kosztów składki na BFG o 13,4%, tj. o 1,1 mln zł oraz amortyzacji o 15,3%, tj. 4,8 mln zł.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Świadczenia pracownicze	**183 342**	**183 125**	**0,1**
Koszty administracyjne, w tym:	**154 358**	**161 722**	**-4,6**
- koszty rzeczowe	128 836	139 777	-7,8
- podatki i opłaty	6 580	5 148	27,8
- składka i wpłaty na BFG	9 270	8 174	13,4
- składka i wpłaty na KNF	2 465	2 388	3,2
-pozostałe	7 207	6 235	15,6
Amortyzacja, w tym:	**35 907**	**31 141**	**15,3**
- od środków trwałych	21 924	20 979	4,5
- od wartości niematerialnych	13 983	10 162	37,6
Razem	**373 607**	**375 988**	**-0,6**

Tempo wzrostu świadczeń pracowniczych wyniosło 0,1% i było niższe do wskaźnika inflacji, przy niewielkim spadku zatrudnienia.

	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	osoby		%
BOŚ S.A.	1 745	1 746	-0,1
Spółki zależne	234	235	-0,4
Razem zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	**1 979**	**1 981**	**-0,1**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk brutto w wysokości 42,4 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego wynik był niższy o 44,8%. Wynik netto wyniósł 37,5 mln zł i był niższy o 39,9%.

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy oraz metodologię ich obliczenia:

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)[1]	2,9	5,6	-2,7
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)[2]	0,2	0,4	-0,2
Marża odsetkowa na aktywach ogółem[3]	1,7	1,8	-0,1
Koszty/dochody (C/I)[4]	80,0	76,4	3,6

1) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów z początku i końca okresu

2) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu z początku i końca roku

4) relacja ogólnych kosztów administracyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń, wyniku z pozycji wymiany i pozostałych przychodów operacyjnych

Zmniejszenie wskaźnika ROE ma związek ze wzrostem kapitałów w wyniku przeprowadzonej przez Bank emisji akcji serii P oraz niższym zyskiem netto Grupy. Wzrost kapitałów własnych z tytułu publicznej emisji akcji pod koniec II kwartału 2012 r., spowodował obniżenie wskaźnika, a jednocześnie pozyskane środki nie przełożyły się w pełni na wzrost akcji kredytowej.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Współczynnik wypłacalności	15,26	12,24	3,02
Współczynnik Tier 1	11,59	9,72	1,87
Kredyty/depozyty*	94,2	99,5	-5,3

*Kredyty i pożyczki udzielone klientom/zobowiązania wobec klientów

Współczynnik wypłacalności zwiększył się o 3,02 p.p. w stosunku do stanu na koniec 2011 r., głównie na skutek publicznej emisji akcji BOŚ S.A. Wskaźnik kredyty/depozyty wyniósł 94,2% na dzień 31 grudnia 2012 r. i zmniejszył się o 5,3 p.p. wobec 31 grudnia 2011 r.

2. BILANS

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 16 876,7 mln zł i była wyższa o 7,9% w porównaniu do stanu na koniec 2011 r.

2.1. Aktywa Grupy

2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów

Na dzień 31 grudnia 2012 r. największy udział w aktywach (66,0%) stanowiły kredyty i pożyczki udzielone klientom. Udział tej pozycji w aktywach zmniejszył się w 2012 r. o 6,6 p.p., natomiast zwiększył się udział inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych o 2,5 p.p. Ich udział w aktywach na koniec 2012 r. wyniósł 23,3%.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 049 542	469 116	123,7
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	118 901	94 582	25,7
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	25 811	6 592	291,6
Pochodne instrumenty finansowe	88 093	56 646	55,5
Pochodne instrumenty zabezpieczające	36 317	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 133 828	11 352 492	-1,9
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	3 937 399	3 250 739	21,1
- dostępne do sprzedaży	3 039 782	2 601 074	16,9
- utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	649 665	38,2
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	22 830	0,0
Wartości niematerialne	169 649	119 870	41,5
Rzeczowe aktywa trwałe	116 698	128 610	-9,3
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	30 460	30 298	0,5
Inne aktywa	147 212	105 342	39,7
AKTYWA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku

Celem BOŚ S.A. w 2012 r. w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- kredytowania celów i zadań proekologicznych realizowanych przez klientów pionu korporacji i finansów publicznych w takich obszarach jak: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii oraz gospodarka odpadami i recykling, oraz pionu detalicznego w takich obszarach jak: mikroźródła energetyczne i efektywność energetyczna, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów termomodernizacyjnych oraz energooszczędnego budownictwa mieszkaniowego;
- sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz sprzedaży krzyżowej dla klientów pionu detalicznego;
- finansowania wspierającego zrównoważony rozwój w kluczowych segmentach klientów.

Zasady indywidualnej obsługi stosowane były wobec klientów o szczególnym znaczeniu dla Banku.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.
Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji;
- mogące spowodować przekroczenie obligatoryjnych limitów koncentracji zaangażowań;
- na rzecz partii politycznych, związków zawodowych, związków i organizacji religijnych;
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego;
- z klientami nie posiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

2.1.3. Kredyty i pożyczki

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy według stanu na koniec 2012 r. wynosiła 11 133,8 mln zł, w porównaniu do końca 2011 r. była niższa o 1,9%. Na zmniejszenie wartości kredytów w 2012 r. wpływ miała aprecjacja złotego względem walut obcych skutkująca zmniejszeniem wolumenu kredytów walutowych o 221 mln zł. Eliminując ten wpływ portfel kredytowy byłby niższy o 0,1% wobec stanu na koniec 2011.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 595 824	4 721 169	-2,7
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 459 042	3 196 939	8,2
Kredyty udzielone finansom publicznym	3 077 569	3 434 373	-10,4
Kredyty udzielone pozostałym klientom	20	1	1900,0
Kredyty i pożyczki razem	**11 132 455**	**11 352 482**	**-1,9**
Pozostałe należności	1 373	10	13630,0
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	**11 133 828**	**11 352 492**	**-1,9**

W 2012 r. nastąpił wzrost pozycji kredyty udzielone klientom korporacyjnym o 8,2% przy spadku pozostałych pozycji. Jednak nadal najwyższy udział w kredytach ogółem wynoszący 41,3% mają kredyty udzielone klientom segmentu detalicznego. Wolumen kredytów udzielonych klientom detalicznym zmniejszył się w 2012 r. o 2,7%. Najistotniejszym produktem kredytowym tego segmentu pozostaje kredyt hipoteczny. Wartość bilansowa kredytów hipotecznych udzielonych klientom detalicznym na koniec 2012 r. wyniosła 3 791 mln zł wobec 4 000 mln zł na koniec 2011 r. Udział kredytów hipotecznych w walutach obcych w portfelu kredytów hipotecznych udzielonych klientom indywidualnym wyniósł 64% na koniec 2012 r. wobec 69% na koniec 2011 r.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - struktura segmentowa

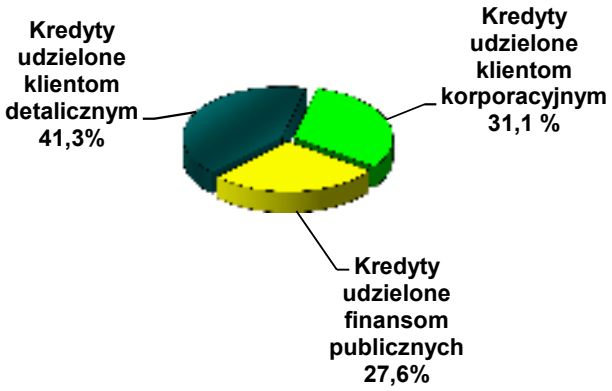

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank (walutowe + złotowe) wyniosła w 2012 r. 5,99%, a dla kredytów udzielonych w PLN 7,11% a w 2011 roku odpowiednio 5,82% i 6,60%.

2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W 2012 r. Bank udzielił kredytów i pożyczek na kwotę 2 587,7 mln zł (bez kredytów w rachunku bieżącym), tj. o 11,9% mniej niż w 2011 r. (wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Wyraźnie zwiększenie sprzedaży nastąpiło w II połowie 2012 r., po przeprowadzeniu przez Bank publicznej emisji akcji i pozyskaniu kapitału. W II półroczu ub.r. udzielono kredytów na kwotę 1 621,2 mln zł.

Sprzedaż kredytów i pożyczek w 2012 r. i 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
			w tys. zł	%
1.	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie roku	1 437 651	1 904 106	-24,5
2.	Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5
3.	Kredyty udzielone finansom publicznym w okresie roku	461 465	422 859	9,1
4.	Kredyty udzielone funduszom ekologicznym w okresie roku	-	5 000	x
5.	Kredyty udzielone pozostałym klientom w okresie roku	1 560	-	x
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE ROKU		**2 587 658**	**2 937 238**	**-11,9**

2.1.5. Jakość portfela kredytowego

Wyszczególnienie	31.12.2012		31.12.2011	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	10 289 697	90,0	10 702 017	92,2
Kredyty i pożyczki, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	262 682	2,3	237 823	2,0
Kredyty i pożyczki w przypadku których wykazano utratę wartości	886 696	7,8	670 196	5,8
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 439 075**	**100,0**	**11 610 036**	**100,0**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	-2,6	-248 554	-2,1
Inne należności (netto)	1 373	-	- 10	-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**11 143 139**	**97,4**	**11 361 492**	**97,9**
- klienci	11 133 828	97,3	11 352 492	97,8
- banki	9 311	0,1	9 000	0,1

W 2012 r. poziom odpisów aktualizujących zwiększył się o 19,6% (tj. 48,8 mln zł) w stosunku do stanu na koniec roku 2011. Udział odpisów aktualizacyjnych w zadłużeniu kredytowym na 31 grudnia 2012 r. wyniósł 2,6%, wobec wskaźnika 2,1% odnotowanego na koniec 2011 r.

Poziom wskaźnika udziału kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w całym portfelu wyniósł 7,8%, wobec 5,8% na koniec 2011 r.

2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy

2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem

W 2012 r. miały miejsce zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań. Udział zobowiązań wobec klientów w pasywach obniżył się na dzień 31 grudnia 2012 r. o 3,0 p.p. do 70,0% z 73,0% na koniec 2011 r. Wzrósł natomiast udział zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych (o 2,8 p.p.) oraz zobowiązań podporządkowanych (o 0,5 p.p.).
Bank wyemitował w 2012 r. obligacje serii H w wysokości 185 mln zł, obligacje krótkoterminowe serii K.T.1-12 w łącznej wysokości 610 mln zł, obligacje serii I w wysokości 53,1 mln zł oraz obligacje podporządkowane serii G w wysokości 100 mln zł. Bank dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii C o wartości nominalnej 33,7 mln zł.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
			%
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	122	21,3
Zobowiązania wobec innych banków	465 528	710 304	-34,5
Pochodne instrumenty finansowe	69 198	20 495	237,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 842	-	x
Zobowiązania wobec klientów	11 816 320	11 411 889	3,5
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 586 244	1 964 891	31,6
Zobowiązania podporządkowane	327 008	222 783	46,8
Rezerwy	20 205	19 698	2,6
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	872	10 552	-91,7
Pozostałe zobowiązania	119 334	114 728	4,0
Kapitał własny	1 451 041	1 161 655	24,9
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

Udział kapitału własnego Grupy w sumie bilansowej zwiększył się o 1,2 p.p. (o 289,4 mln zł) do 8,6%, głównie na skutek publicznej emisji 6,5 mln akcji BOŚ S.A. serii P po cenie 35 zł za jedną akcję, tj. łącznie 227,5 mln zł oraz podwyższenia kapitału własnego DM BOŚ S.A. i wypracowanego przez Bank zysku roku bieżącego.
Grupa BOŚ S.A. posiadała pełną zdolność do realizacji wymagalnych zobowiązań oraz finansowania akcji kredytowej i innych wydatków inwestycyjnych.

2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy

Zobowiązania Grupy wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2012 r. wyniosły 11 816,3 mln zł. W 2012 r. zobowiązania wobec klientów zwiększyły się o 404,4 mln zł tj. o 3,5%. Największy wzrost miał miejsce w depozytach korporacyjnych o 8,9%. Depozyty segmentu detalicznego wzrosły o 0,7% pomimo, spadku w pierwszych miesiącach ubiegłego roku związanego z wycofaniem z oferty Banku lokat jednodniowych dla klientów detalicznych. Struktura zobowiązań wobec klientów nie uległa istotnym zmianom względem końca 2011 r.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Klienci korporacyjni	4 292 099	3 941 388	8,9
Klienci detaliczni	4 617 444	4 583 607	0,7
Finanse publiczne	710 341	679 640	4,5
Fundusze ekologiczne	547 202	551 041	-0,7
Pozostali klienci	40 027	16 839	137,7
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 155 887	1 137 200	1,6
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	453 320	502 174	-9,7
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM	**11 816 320**	**11 411 889**	**3,5**

Pomimo wzrostu wartości depozytów detalicznych, ich udział w zobowiązaniach wobec klientów uległ zmniejszeniu na koniec 2012 r. do 39,1% z 40,2% na koniec 2011 r. Zostało to spowodowane szybszym tempem wzrostu depozytów korporacyjnych (wzrost o 8,9%). Udział depozytów korporacyjnych w depozytach ogółem wyniósł 36,3% na koniec 2012 r. wobec 34,5 na koniec 2011 r.

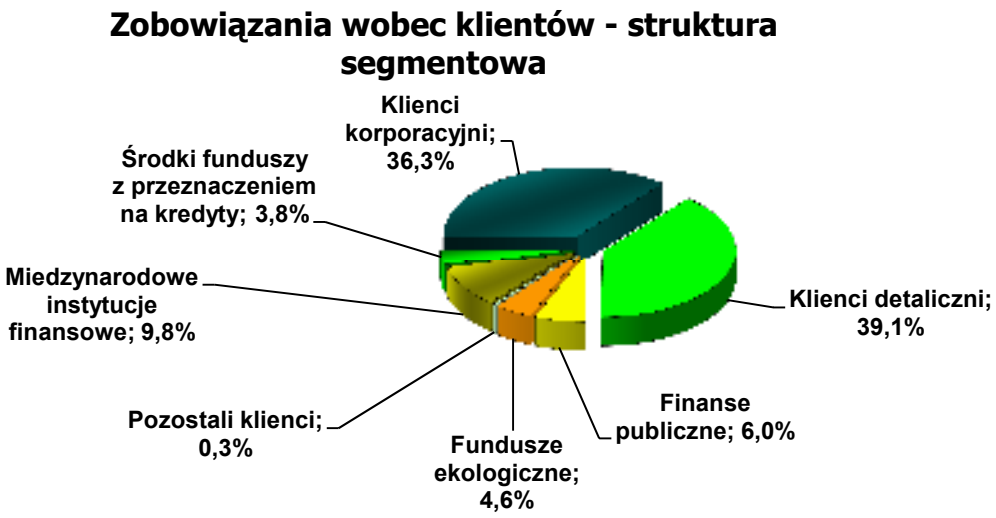

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku ukształtowała się w 2012 r. na poziomie 4,22% wobec 3,91% 2011 r.).

2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach

Informacja o zaciągniętych w 2012 r. kredytach (znaczące umowy) została zamieszczona w pkt I ppkt 2. „Zdarzenia mające wpływ na sytuację finansowa Grupy".

Informacja o zaciągniętych pożyczkach:

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki tys.	Kwota do wykorzystania tys.	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	4-11-2002	15-3-2014
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	2-7-2003	18-12-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR	18-7-2003	15-3-2016
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	20-3-2007	I transza 15-09-2017 II transza 15-09-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR*	12-11-2007	15-6-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR*	17-3-2008	25-04-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0	EUR	3-12-2009	I i II transza 15-06-2021
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	15 000	0	EUR	16-12-2009	15-03-2017
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021
Nordic Investment Bank	30 000	20 000	EUR	30-05-2011	I transza 31-05-2019
Raiffeisen International Bank AG	60 000	0	EUR	12-9-2011	12-03-2013
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	50 000	EUR	8-02-2012	15-06-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	55 000	EUR	26-03-2012	26-07-2021
RAZEM EUR	**600 000**	**125 000**	EUR		

* wykorzystanie w PLN lub EUR

W 2012 r. nie było wypowiedzianych umów dotyczących kredytów i pożyczek. Zaciągnięte przez Bank kredyty i pożyczki stanowią uzupełnienie głównych źródeł finansowania działalności jakim są zobowiązania wobec klientów, emisje obligacji oraz kapitał własny.

2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku

BOŚ S.A. nie zaciągał kredytów, pożyczek oraz nie otrzymał poręczeń i gwarancji niedotyczących działalności operacyjnej Banku.

2.2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym

Bank nie udzielił pożyczek, poręczeń lub gwarancji jednostkom powiązanym w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. udzielone przez Bank jednostkom zależnym gwarancje:
- Dom Maklerski BOŚ S.A w wysokości 10 000 tys. zł,
- BOS Finance AB w wysokości 1 328 665 tys. zł.

2.2.6. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych

BOŚ S.A. przeznaczył środki pozyskane w wyniku emisji obligacji własnych Banku oraz podwyższenia kapitału wynikającego z emisji akcji serii P, zarejestrowanego w dniu 15 czerwca 2012 r. na finansowanie akcji kredytowej Banku oraz poprawę struktury bilansu Banku.

3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY.

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana %
1.	**Zobowiązania warunkowe:**	**1 894 386**	**2 285 322**	**-17,1**
1.1.	finansowe	1 531 169	1 636 233	-6,4
a)	otwarte linie kredytowe, w tym:	1 434 043	1 612 669	-11,1
	- odwołalne	1 155 407	1 074 890	7,5
	- nieodwołalne	278 636	537 779	-48,2
b)	otwarte akredytywy importowe	10 927	16 331	-33,1
c)	promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	5 663	1 413,0
	- odwołalne	-	5 663	x
	- nieodwołalne	85 682	-	x
d)	limity na transakcje FX	-	1 000	-100,0
e)	pozostałe	517	570	-9,3
1.2.	gwarancyjne	360 017	649 089	-44,5
a)	poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	69 888	94 002	-25,7
b)	gwarancje właściwego wykonania kontraktu	290 070	318 071	-8,8
c)	pozostałe	59	237 016	-100,0
1.3.	gwarantowanie emisji	3 200	-	x
2.	**Aktywa warunkowe:**	**819 223**	**723 823**	13,2
2.1.	finansowe	616 025	452 202	36,2
a)	otwarte linie kredytowe	586 025	451 672	29,7
b)	pozostałe	30 000	530	x
2.2.	gwarancyjne	197 599	266 894	-26,0
2.3.	inne	5 599	4 727	18,4
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem		**2 713 609**	**3 009 145**	**-9,8**

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosły 1 894,4 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 1 531,2 mln zł. Udzielone poręczenia i gwarancje spłaty kredytów na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiły 69,9 mln zł. Stan czynnych gwarancji i poręczeń Grupy ogółem wyniósł 360,0 mln zł.

W 2012 r. Bank udzielił 554 gwarancji i poręczeń na ogólną kwotę 360,3 mln zł (analogiczne dane za 2011 rok to 425 udzielonych gwarancji i poręczeń na kwotę 1 849,3 mln zł).

Gwarancje i poręczenia udzielone w roku 2012 zostały z terminami ważności:
- ✓ 86,0% od 1 m-ca do 3 lat,
- ✓ 3,9 % to gwarancje z terminem ważności od 3 lat do 5,
- ✓ 10,1% to gwarancje z terminem ważności powyżej 5 lat.

4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

BOŚ S.A. nie publikował prognoz wyników finansowych.

5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY

Do czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Grupy w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:
- uchwalenie nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii. Proponowane przez Ministerstwo Gospodarki w projekcie Ustawy o odnawialnych źródłach energii wersja 2.0.2 z 9 października 2012 r.) przepisy umożliwią wprowadzenie stabilnego i długoterminowego systemu wsparcia zarówno dla „dużych" projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii (dalej OZE), jak również mikro i małych instalacji OZE realizowanych przez prosumentów, których finansowaniem jest zainteresowany BOŚ SA. Jednakże wpływ ten zależny będzie od ostatecznego kształtu przyjętych rozwiązań, a także terminu wejścia ich w życie, który w optymistycznym wariancie planowany jest jeszcze na ten rok;
- sytuację sektora finansów publicznych, która może spowodować rezygnację z realizacji lub przesunięcie w czasie realizacji inwestycji proekologicznych, w których finansowaniu specjalizuje się Bank; również inwestorzy spoza sektora finansów publicznych mogą rezygnować z inwestycji proekologicznych ze względu na ogólną sytuację rynkową oraz zmieniające się prawo regulujące szeroko pojętą działalność w tym zakresie;
- przyrost odpisów aktualizacyjnych jako efekt pogorszenia ogólnej sytuacji makroekonomicznej i indywidualnej firm oraz osób prywatnych, w tym w branży budowlanej i developerskiej;
- rozwój współpracy z funduszami ekologicznymi w celu dalszego rozwoju działalności proekologicznej Banku;
- utrzymanie polityki racjonalizacji kosztów działania, zarówno w obszarze kosztów osobowych, jak i kosztów rzeczowych;
- decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp procentowych;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności banków.
- koniunkturę na GPW i jej wpływ na wyniki finansowe jednostki zależnej – Domu Maklerskiego BOŚ S.A.;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności domów maklerskich i banków.

6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

6.1. Kierunki rozwoju Banku

W najbliższych latach BOŚ S.A. będzie umacniał swoją pozycję na rynku finansowania działań służących ochronie środowiska. Bank będzie dążył do wzmacniania już posiadanych oraz budowy nowych przewag konkurencyjnych w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ S.A. segmentach rynku, do których należy finansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i odnawialnych źródeł energii.

BOŚ S.A. ma aspiracje utrzymania czołowej pozycji w finansowaniu projektów związanych z ochroną środowiska w Polsce. Dodatkowo, BOŚ S.A. dąży do dalszego umacniania wizerunku jako nowoczesnej instytucji z konkurencyjną ofertą produktową (w szczególności dla osób ceniących styl życia 'eko'), zapewniającej klientom wysoki standard obsługi. Bank ma zamiar zwiększyć skalę prowadzonej działalności przy jednoczesnym wzroście jej zyskowności, co ma zostać osiągnięte poprzez korzystne kształtowanie struktury portfela, w wyniku dostosowania roli poszczególnych segmentów oraz ich modelu biznesowego i operacyjnego.

Osiągnięcie zakładanych celów ma być możliwe dzięki podjęciu szeregu działań wspierających realizację strategii, w tym m.in.:
- wzmocnienie przewag konkurencyjnych w obszarze finansowania ekologii,
- koncentracja na efektywności sprzedaży oraz procesów wsparcia,
- intensyfikacja sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz cross-sell,
- wykorzystanie synergii pomiędzy Bankiem i DM BOŚ S.A.

Zaplanowana w Strategii działania Banku publiczna emisja akcji została zrealizowana w 2012 r.

Bank Ochrony Środowiska S.A., zgodnie ze swoją misją i strategią wspierania działań w zakresie ochrony środowiska, w ramach prowadzonej działalności angażuje się w finansowanie proekologicznych projektów inwestycyjnych, w tym projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Bank aktualizuje Strategię działania w zależności od zmian uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności przedłużania się wprowadzenia nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii oraz innych zmian wynikających z rekomendacji KNF i ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.

6.2. Kierunki rozwoju Grupy

Polityka BOŚ S.A. w zakresie inwestycji kapitałowych przewiduje możliwość zaangażowania Banku w podmioty o profilu umożliwiającym poszerzenie zakresu oferowanych usług i produktów dla klientów Banku.

7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

7.1. Działalność bankowa

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

BOŚ S.A. dąży aby być postrzegany jako Bank dla aktywnych, który troszczy się o Klientów i środowisko. Kanon wartości korporacyjnych BOŚ to: Trwałość, Rzetelność, Ochrona środowiska, Społeczna odpowiedzialność, Klient i Aktywność. Misja BOŚ S.A.: Rzetelny bank – w trosce o Ciebie i Nasze środowisko.

Zgodnie ze Statutem, misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego

Udział Banku w sektorze banków komercyjnych na koniec 2012 r. (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi), wynosił:
- 1,24% w zakresie sumy bilansowej wobec 1,20% na koniec 2011 r.,
- 1,27% w zakresie zobowiązań ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.,

- 1,21% - w zakresie należności ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.). Średni udział DM BOŚ S.A. w 2012 roku w obrotach w transakcjach sesyjnych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w najistotniejszych obszarach działalności wyniósł:
- 14,78% na rynku kontraktów terminowych, wobec 14,51% w 2011 r.,
- 2,06 % na rynku akcji wobec 1,64% w 2011 r.,
- 21,82% na rynku opcji wobec 10,08% w 2011 r.

8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY

8.1. Produkty bankowe

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A. Bank wyodrębnia następujące piony biznesowe: pion korporacji i finansów publicznych oraz pion detaliczny. W ramach pionu korporacji i finansów publicznych Bank dodatkowo wyodrębnia podstawowe segmenty klientów: klientów korporacyjnych, klientów segmentu finansów publicznych i klientów funduszy ekologicznych. W ramach pionu detalicznego Bank wyodrębnia osoby fizyczne oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych i segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ustawicznego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys.		%
	BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.			
1.	Liczba klientów	218,0	215,1	1,3
1.1	Liczba klientów detalicznych	211,1	208,9	1,0
1.2	Liczba klientów pionu korporacji i finansów publicznych	6,9	6,2	11,2
2.	Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych*	201,5	196,2	2,7
3.	Karty płatnicze i kredytowe klientów indywidualnych	144,7	152,8	-5,3
4.	Karty płatnicze i kredytowe klientów instytucjonalnych	9,5	9,7	-2,5
5.	Liczba placówek (w szt.)	98	100	-2,0
	Dom Maklerski BOŚ S.A.			
1.	Liczba rachunków inwestycyjnych	64,3	59,9	7,4
1.1	w tym liczba rachunków internetowych	54,1	42,7	26,6
2.	Liczba placówek (w szt.)	15	20	-25,0

* łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

Na koniec 2012 r. działalność operacyjną prowadziło 17 Oddziałów Głównych i 81 Oddziały Operacyjne. Obsługa klientów korporacyjnych była prowadzona w 11 Centrach Korporacyjnych.

W celu szerszego dotarcia do klientów z ofertą, Bank współpracuje z pośrednikami finansowymi oferującymi kredyty i pożyczki hipoteczne oraz pożyczki gotówkowe. Bank współpracuje również z doradcami partnerskimi oferując za ich pośrednictwem produkty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz karty kredytowe.

W BOŚ S.A. rozwijane są następujące kanały dostępu:
- bankowość internetowa pod nazwą "Twoje e-Konto", przeznaczona dla klientów detalicznych oraz "iBOSS" dla klientów pionu korporacji i finansów publicznych,
- bankowość telefoniczna,
- serwis internetowy Banku, za pośrednictwem którego klient, bez wizyty w placówce oraz bez pośrednictwa kuriera, może otworzyć wybrane lokaty terminowe i rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 15 placówek według stanu na 31 grudnia 2012 r. DM BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska

Oferta proekologiczna obejmuje produkty własne oraz kredyty udzielane we współpracy z donatorami. Oferta jest zróżnicowana i dostosowana do potrzeb wszystkich rodzajów podmiotów.
Produkty BOŚ S.A., skierowane do klientów korporacyjnych, segmentu finansów publicznych oraz klientów detalicznych. Kredyty te służą finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych oraz promowaniu rozwiązań przyjaznych środowisku. Bank rozwija działalność w zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii.

Kredyty proekologiczne
Saldo kredytów proekologicznych na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiło 2 209 mln zł i zwiększyło się o 5,5% w 2012 r. Systematycznie wzrasta też udział kredytów proekologicznych w kredytach ogółem Banku. Na koniec 2012 udział ten wyniósł 19,4%, wobec 18,1% na koniec 2011 r. i 18,0% na koniec 2010 r.

Kwota nowo zawartych umów kredytowych w okresie 1 stycznia 2012 r. – 31 grudnia 2012 r. wyniosła 757,2 mln zł., w zdecydowanej większości kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych (66,3% kwoty kredytów). Dynamika wartości udzielonych kredytów wyniosła 108,4% w stosunku do 2011 r. roku, przy czym największą dynamikę uzyskano w kredytach dla klientów pionu detalicznego (124,3%) oraz finansów publicznych (127,0%).
Kredyty proekologiczne przeznaczone były na inwestycje z zakresu:
- ochrony atmosfery: 582,3 mln zł (76,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na działania dotyczące efektywności energetycznej i budowy odnawialnych źródeł energii,
- gospodarki wodnej i ochrony wód: 120,3 mln zł (15,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- ochrony powierzchni ziemi: 53,3 mln zł (7,0% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na modernizacje procesów technologicznych,
- edukacji ekologicznej: 1,3 mln zł (0,2% kwoty zawartych umów kredytów), w tym na działania związane z agroturystyką.

W zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii w 2012 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie rozwoju akcji kredytowej, a w szczególności projektów korporacyjnych z tego zakresu. Spowodowane jest to brakiem ustawy o odnawialnych źródłach i wydłużającym się procesem legislacyjnym, co wpłynęło na istotne ograniczenie liczby projektów podejmowanych przez inwestorów. Pozytywnym wyjątkiem jest dynamiczny rozwój sprzedaży kredytów na kolektory słoneczne montowane przez klientów indywidualnych, korzystających z systemu dopłat NFOŚiGW do kredytów bankowych udzielonych na ten cel.

Wzmocnienie przewagi konkurencyjnej w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ segmentach rynku oraz budowa pozycji w nowych obszarach biznesowych są związane z:
- w pionie korporacji i finansów publicznych: efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii oraz gospodarką odpadami,
- w pionie detalicznym: mikroinstalacjami odnawialnych źródeł energii i efektywnością energetyczną, głównie energooszczędnym budownictwem mieszkaniowym.

Przewaga konkurencyjna Banku jest budowana w oparciu o bogatą, dostosowaną do potrzeb inwestorów ofertę produktów proekologicznych, co stanowi podstawę dalszego rozwoju proekologicznej działalności w obszarze kredytowania zadań inwestycyjnych.

Zobowiązania wobec funduszy ekologicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	68 872	33 692	104,4
– lokaty terminowe	478 330	517 349	-7,5
FUNDUSZE EKOLOGICZNE	**547 202**	**551 041**	**-0,7**

Bank, podobnie jak w okresach poprzednich, współpracował w zakresie obsługi depozytowej z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W 2013 r. Bank nie prowadzi obsługi rachunków NFOŚiGW.

8.4. Segment klientów korporacyjnych

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) pozostaje dla BOŚ S.A. jednym z najważniejszych segmentów rynku. Konstruując szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych Bank posiada bazę, w oparciu o którą dla każdego klienta może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb.

W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych. Rachunki mogą być prowadzone w podstawowych walutach: PLN oraz USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF oraz RUB.

W I półroczu 2012 r.:

- wprowadzono nową ofertę rachunków bankowych:
  - Konto Wyjątkowe Biznes - modyfikacja Konta Wyjątkowego Biznes dostępnego w ofercie Banku, które jest rachunkiem bieżącym prowadzonym w walucie PLN. W ramach Konta Wyjątkowego Biznes w BOŚ S.A. Klient uzyskuje dostęp do podstawowej funkcjonalności rachunku bieżącego z możliwością uzyskania dodatkowych usług,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Start - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN skierowany do firm rozpoczynających działalność lub działających nie dłużej niż 12 miesięcy w oparciu o pełną księgowość. W ramach rachunku nie pobierane są opłaty przez 18 miesięcy za prowadzenie rachunku i przelewy krajowe zlecane drogą elektroniczną,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Plus - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN, który jest adresowany do najbardziej wymagających Klientów. W ramach podstawowej opłaty za prowadzenie rachunku jego posiadacz od razu może korzystać bezpłatnie z dodatkowych usług,

    W ramach wprowadzonej oferty Klient ma możliwość skorzystania z modułów zwiększających funkcjonalność rachunku – rozliczeniowego oraz FX, w ramach których otrzymuje cztery rachunki pomocnicze, dwie karty płatnicze, a także obniżone opłaty za przelewy zagraniczne. Rachunki w ramach oferty Kont Wyjątkowych Biznes oferują również posiadaczowi jedną z najniższych standardowych stawek za przelew krajowy zlecany drogą elektroniczną,

- wprowadzono do oferty Szybki Przelew TARGET2 - przelew w walucie EUR rozliczany w tzw. „czasie rzeczywistym", co oznacza, że środki zostaną dostarczone do banku beneficjenta maksymalnie w ciągu kilku godzin,
- w zakresie produktów skarbowych wprowadzono do oferty transakcje SWAP na stopę procentową IRS, umożliwiające Klientom zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych przed ryzykiem zmiany stopy procentowej.

W II półroczu 2012 r.:

- oferta Banku uległa zmianom w związku z wymogami nałożonymi Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Implementowane zostały produkty z obszaru mieszkaniowych rachunków powierniczych: rachunek powierniczy otwarty i rachunek powierniczy zamknięty. Umożliwiają one obsługę inwestycji deweloperów objętych przedmiotową ustawą,
- wprowadzono rozwiązania o charakterze rozliczeniowym stanowiące spełnienie wymogów Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o usługach płatniczych. Efektem wprowadzonych zmian są korzystniejsze warunki świadczenia klientom usług płatniczych, w tym miedzy innymi szybszy czas rozliczania płatności przy jednoczesnym wydłużeniu godzin przyjmowania zleceń, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników instrumentów płatniczych, szerszy zakres przekazywanych klientom informacji oraz zwiększenie przejrzystości regulaminów.

W 2012 roku wprowadzono modyfikację oferty w zakresie obrotu gotówkowego w formie zamkniętej. Fundamentem zmiany była implementacja tzw. bezpośredniej obsługi gotówkowej. Jest to możliwość dokonywania wpłat lub odbioru wypłat zamkniętych za pośrednictwem jednostek organizacyjnych Podwykonawcy Banku (liczarni). Rozwój oferty w przedmiotowym zakresie zwiększył atrakcyjność oferty Banku m.in. poprzez zwiększenie punktów obsługi gotówkowej.

Kontynuowano sprzedaż kredytów finansujących działalność bieżącą oraz inwestycyjną, w tym proekologiczną, dopasowując każdorazowo warunki transakcji kredytowych do potrzeb klienta. BOŚ S.A. oferuje także linię wielocelową i gwarancyjną, które cieszą się dużym zainteresowaniem Klientów, ponieważ w ramach jednej umowy i jednego zabezpieczenia, Klient może korzystać z różnych produktów kredytowych, w tym kredytu w rachunku bieżącym, kredytów obrotowych w rachunku kredytowym oraz gwarancji bankowych.

Kredyty udzielone klientom korporacyjnym

Wartość kredyty udzielonych klientom korporacyjnym wyniosła 3 455,0 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. i zwiększyła się o 8,1% wobec stanu na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 050 145	811 549	29,4
lokaty terminowe	3 241 954	3 129 839	3,6
KLIENCI KORPORACYJNI	**4 292 099**	**3 941 388**	**8,9**

Stan depozytów klientów korporacyjnych w pierwszej połowie 2012 r. zwiększył się o 0,6%, przy spadku środków na rachunkach bieżących o 138,6 mln zł i jednoczesnym wzroście lokat terminowych o 160,4 mln zł.

8.5. Segment finansów publicznych

W 2012 roku Bank kontynuował współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce. Dla części z nich prowadził kompleksową obsługę bankową budżetów umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez wykorzystanie produktów i usług bankowych oraz innych instrumentów udostępnianych przez Bank.

Dla klientów segmentu finansów publicznych Bank oferuje wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Jedną z ważnych form współpracy Banku z klientami ww. segmentu jest świadczenie kompleksowej obsługi emisji obligacji komunalnych obejmującej: przygotowanie emisji, prowadzenie ewidencji obligacji oraz obsługę płatności wynikających z emisji.

Kredyty udzielone klientom segmentu finansów publicznych

Wartość kredyty udzielonych klientom segmentu finansów publicznych wyniosła 3 077,6 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. wobec 3 434,4 mln zł na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec segmentu finansów publicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	276 271	331 950	-16,8
lokaty terminowe	434 070	347 690	24,8
FINANSE PUBLICZNE	**710 341**	**679 640**	**4,5**

W 2012 r. Grupa odnotowała wzrost wartości depozytów finansów publicznych w porównaniu do końca roku 2011 o 4,5%. Wzrost dotyczył lokat terminowych przy jednoczesnym zmniejszeniu wartości rachunków bieżących.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji komunalnych
W całym 2012 r. Bank podpisał 12 umów organizacji emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 77,8 mln zł, wobec 13 umów w całym 2011 r. o łącznej wartości 38,3 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 r.:
- Bank obsługiwał 83 programy emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 618,6 mln zł, wobec 79 programów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 628,4 mln zł na 31 grudnia 2011 r.,
- łączne zadłużenie emitentów obligacji komunalnych z tytułu emisji organizowanych przez Bank po cenie nominalnej wynosiło 534,9 mln zł, co oznacza spadek o 1,16% w stosunku do stanu z dnia 31 grudnia 2011 r. (541,1 mln zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 r. BOŚ S.A. uzyskał:
- 5 miejsce na rynku pod względem liczby obsługiwanych programów emisji,
- 9 miejsce pod względem zadłużenia emitentów.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji korporacyjnych
W 2012 r. Bank nie prowadził obsługi emisji obligacji korporacyjnych, podobnie jak w całym 2011 r.

8.6. Segment klientów detalicznych

Oferta BOŚ S.A. dla klientów detalicznych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym, a także szeroki wybór produktów proekologicznych służących zarówno finansowaniu zakupu i montażu rozwiązań proekologicznych (m.in.: EKO POŻYCZKA, Ekologiczny Kredyt Hipoteczny, Słoneczny Ekokredyt, kredyt termomodernizacyjny), jak również podkreślających proekologiczny charakter działalności Banku (np. lokaty terminowe z celem ekologicznym). Oferta proekologiczna kierowana do klientów detalicznych stanowi wyraźny wyróżnik BOŚ S.A. na tle konkurencyjnych podmiotów.

Istotne trendy zaobserwowane w Banku w segmencie klientów detalicznych w 2012 r. to:
- wyraźne zwiększenie sprzedaży wysokomarżowych produktów kredytowych, w tym w szczególności pożyczki gotówkowej,
- intensyfikację działań operacyjnych w ramach polityki depozytowej ze względu na zmianę istotnych uwarunkowań zewnętrznych w trakcie roku oraz koncentrację na optymalizacji kosztowości salda depozytów detalicznych ogółem w relacji do potrzeb biznesowych i płynnościowych Banku,

- dalszy wzrost znaczenia oferty proekologicznej w sprzedaży produktów kredytowych i depozytowych oraz w generowaniu wyników finansowych Pionu Detalicznego,
- sukcesywną rozbudowę kompetencji sił sprzedażowych Banku w oferowaniu klientom produktów oszczędnościowych i oszczędnościowo-inwestycyjnych, a także ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem produktów ochronnych dodawanych fakultatywnie do kredytów hipotecznych i pożyczek gotówkowych.

Bank posiada również szeroką ofertę produktów dla segmentu mikroprzedsiębiorstw (obejmującego podmiotu nie prowadzące pełnej rachunkowości), segmentu wspólnot mieszkaniowych oraz segmentu organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Oferta Banku dla tych segmentów obejmuje produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej, produkty kredytowe.

Rok 2012 w wyżej wymienionych segmentach to przede wszystkim koncentracja Banku na pozyskiwaniu nowych rachunków bieżących mikroprzedsiębiorstw, rozwoju oferty kredytowej dla segmentu NGO, a także zwiększeniu akcji kredytowej w odniesieniu do kredytów proekologicznych kierowanych do mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych.

Produkty depozytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych pozyskiwanych od klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy „Konto bez Kantów", który został wprowadzony do oferty Banku w sierpniu 2010 r. Rachunek ten umożliwia klientom otrzymywanie co miesiąc premii finansowej w zamian za aktywne korzystanie z konta i innych produktów oraz usług z oferty Banku, na koniec 2012 r. Bank prowadził ponad 62 000 takich rachunków,
- EkoLokaty – lokata terminowa 6-miesięczna (w sprzedaży od 16 sierpnia 2012 r. do 16 września 2012 r.) oraz 4-miesięczna (w sprzedaży od 16 września 2012 r.) z celem ekologicznym – za każdą założoną EkoLokatę w okresie promocyjnym (16 sierpnia 2012 r. – 30 listopada 2012 r.), Bank przeznaczał 2 PLN na rzecz ochrony jednego, wskazanego przez samych klientów w głosowaniu, zagrożonego gatunku polskiej fauny,
- seria krótkoterminowych standardowych lokat terminowych: 3-miesięczna „Lokata Wiosenna", 2- lub 5-miesięczna Lokata „Jesienna", 2-miesięczna „Lokata Zimowa", ukierunkowanych zarówno na ochronę aktualnego salda depozytowego, jak i na pozyskiwanie nowych środków,
- lokata terminowa „Zysk od ręki" (w sprzedaży od 4 kwietnia 2012 r.) – nieodnawialna lokata dyskontowa w wariantach 3, 6 i 9 miesięcy, wypłacająca posiadaczowi odsetki z góry, tj. w momencie otwierania lokaty, a w terminie zapadalności wypłacająca sam kapitał (nominał),
- konto oszczędnościowe EKOPROFIT w złotych, umożliwiające dokonywanie wpłat i wypłat w dowolnym okresie, bez utraty odsetek; konto może być również prowadzone w euro,
- lokaty negocjowane.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- rachunki bieżące, w tym przede wszystkim Konto Wyjątkowe Firma i Konto Wspólnota,
- Pakiet NGO,
- konto lokacyjne.

Zobowiązania wobec klientów detalicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 522 461	1 646 791	-7,5
lokaty terminowe	3 094 983	2 936 816	5,4
KLIENCI DETALICZNI	**4 617 444**	**4 583 607**	**0,7**

Polityka produktowo-cenowa oraz polityka sprzedażowa w zakresie depozytów detalicznych w 2012 r. zostały zdominowane przez wyzywania, jakie przed całym sektorem bankowym w Polsce postawiła zmiana otoczenia prawnego. Aktywne zarządzanie ofertą produktową, w tym w szczególności polityką cenową, pozwoliły zminimalizować odpływ z Banku środków depozytowych klientów indywidualnych po zmianie ordynacji podatkowej od 1 kwietnia 2012 r. Saldo depozytów detalicznych na koniec I półrocza 2012 r. było jedynie o 1,8% niższe od stanu zanotowanego na koniec 2011 r. Na przestrzeni całego 2012 r., celem nadrzędnym działań podejmowanych w zakresie oferty depozytowej dla klientów indywidualnych była optymalizacja wyniku odsetkowego generowanego w tej linii biznesowej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu depozytów detalicznych z punktu widzenia tak relacji pasywów do aktywów, jak i potrzeb płynnościowych Banku. W efekcie, saldo ogółem depozytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosło ponad 4 617,4 mln zł i było o 0,7% wyższe niż saldo zarejestrowane na koniec 2011 r. Jednocześnie, w samym IV kwartale 2012 r. dzięki podejmowanym działaniom produktowym (wprowadzenie do oferty nowych produktów: EkoLokata 4M i „Lokata Zimowa") nastąpił przyrost depozytów detalicznych o blisko 50 mln zł.

Podejmowane będą działania mające na celu zwiększenie salda depozytów detalicznych, w tym przede wszystkim salda depozytów bieżących, jako istotnego źródła stabilnych depozytów o relatywnie niższej kosztowości. Jednocześnie, rozwijana będzie także oferta atrakcyjnych produktów depozytowych wykorzystywanych do pozyskiwania nowych klientów, w tym w szczególności z wykorzystaniem zdalnych kanałów dystrybucji i unikatowego, innowacyjnego procesu otwierania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych i produktów oszczędnościowych w całości realizowanego online. Kontynuowana również będzie polityka produktowa zakładająca wiązanie oferty depozytowej z celami proekologicznymi jako metoda przyciągania w orbitę Banku klientów o optyce proekologicznej, dla których BOŚ S.A. powinien być bankiem pierwszego wyboru.

Obszar Rynku Detalicznego w 2012 r. sukcesywnie rozbudowywał także swoje kompetencje w obszarach rozwoju i sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych kierowanych do klientów detalicznych. W trakcie roku przeprowadzono:

- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „CZYSTA ENERGIA ZYSKU", w którym aktywem bazowym był koszyk akcji 5 europejskich spółek koncentrujących swoją działalność w obszarach związanych z zieloną energią,
- trzy subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Zwycięski Złoty", w którym wypłata premii dla klienta uzależniona została od wysokości kursu EURPLN (umocnienie PLN wobec EUR w horyzoncie 24 miesięcy),
- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Ropa Brent", gdzie aktywem bazowym była cena ropy naftowej typu Brent.

Bank będzie nadal rozwijał ofertę produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych dla klientów detalicznych. W obszarze tym nawiązana zostanie bliższa współpraca z Domem Maklerskim BOŚ S.A., w pierwszej kolejności na bazie przygotowanego przez DM w 2012 r. supermarketu funduszy inwestycyjnych na platformie internetowej BOSSAFUND.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank oferuje różnorodne ubezpieczenia dla posiadaczy kont osobistych oraz kart płatniczych, m.in.: ubezpieczenia nnw, assistance medyczny, assistance domowy, assistance samochodowy, ubezpieczenie w podróży. Produkty ubezpieczeniowe oferowane są także do kredytów hipotecznych oraz pożyczek gotówkowych. Do kredytów hipotecznych oferowane jest ubezpieczenie nieruchomości i ubezpieczenie na wypadek utraty stałego źródła dochodów. Klienci zaciągający pożyczki gotówkowe mogą skorzystać z ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia ryzyka utraty pracy. Strategia Obszaru Rynku Detalicznego zakłada sukcesywne zwiększanie sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, zarówno tych sprzedawanych przy produktach kredytowych (zwłaszcza przy pożyczce gotówkowej), jak i tych oferowanych klientom jako samodzielne produkty.

Produkty kredytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- kredyt hipoteczny,
- pożyczka hipoteczna,
- pożyczka w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym,
- karta kredytowa,
- kredyt giełdowy.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty kredytowe w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- limit overdraft,
- kredyt w rachunku bieżącym,
- kredyty proekologiczne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom detalicznym

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys. zł	%
Kredyty mieszkaniowe pionu bankowości detalicznej	3 791 353	4 000 446	-5,2
- w EUR	932 397	1 045 120	-10,8
- w PLN	1 360 226	1 241 397	9,6
- w USD	58 989	67 412	-12,5
- w CHF	1 439 742	1 646 517	-12,6
Pozostałe kredyty pionu bankowości detalicznej	804 470	720 723	11,6
Kredyty pionu bankowości detalicznej	4 595 823	4 721 169	-2,7

Spadek salda ogółem kredytów w Obszarze Rynku Detalicznego w 2012 r. spowodowany jest przede wszystkim wyraźną zmianą poziomu kursu PLN wobec walut obcych. Porównując według kursów Narodowego Banku Polskiego, kurs EUR/PLN był na koniec 2012 r. o blisko 7,5% niższy niż na koniec 2011 r., a kurs CHF/PLN był na koniec 2012 r. o 7,1% niższy niż na koniec 2011 r. Sytuacja ta miała bezpośrednie przełożenie na poziom raportowanego w tych datach łącznego salda denominowanych do walut obcych należności hipotecznych Banku od klientów detalicznych. Zmiany kursowe oraz spłaty kredytów walutowych praktycznie nie były w 2012 r. kompensowane nową sprzedażą. Był to efekt wycofania się Banku od marca 2012 r. z szerokiej sprzedaży detalicznych kredytów denominowanych do walut obcych.

Wartość kredytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosła 4 595,8 mln zł wobec 4 721,2 mln zł na koniec 2011 r.

W 2012 roku wzrosła sprzedaż wysokomarżowych kredytów detalicznych niezabezpieczonych hipotecznie, przy jednoczesnym utrzymaniu sprzedaży złotowych kredytów hipotecznych na poziomie porównywalnym z 2011 r. Wartość netto pozostałych kredytów dla klientów pionu detalicznego wzrosła w 2012 r. o 11,6% w stosunku do końca 2011 r. Do kategorii tej należą produkty kredytowe niezabezpieczone hipotecznie oferowane przez Bank klientom detalicznym, w tym przede wszystkim: pożyczki gotówkowe, kredyty proekologiczne, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, karty kredytowe, kredyty giełdowe oferowane we współpracy z Domem Maklerskim BOŚ S.A. oraz produkty kredytowe dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych.

Sprzedaż kredytów wysokomarżowych

W 2012 r. Obszar Rynku Detalicznego konsekwentnie kontynuował rozpoczęte rok wcześniej działania zmierzające do przeorientowania sprzedaży kredytów detalicznych w pierwszej kolejności na produkty wysokomarżowe. Odzwierciedleniem tego podejścia była wyraźna koncentracja sił sprzedażowych

Banku na pożyczce gotówkowej, której sprzedaż w 2012 r. była o 139,6% większa niż sprzedaż tego produktu w 2011 r. Ponadto, udział pożyczek gotówkowych z ubezpieczeniem (najbardziej dochodowych dla Banku) w całym wolumenie nowej sprzedaży pożyczek gotówkowych w 2012 r. wyniósł 41% i był wyższy o 5 punktów procentowych niż na koniec 2011 r. Warto przy tym dodać, że wskaźnik nasycenia nowej sprzedaży pożyczki gotówkowej wariantem zawierającym pakiet ubezpieczeń rósł w trakcie roku, osiągając dla nowej sprzedaży z grudnia 2012 r. poziom 50%. Pożyczka gotówkowa z ubezpieczeniem pozostanie nadal produktem priorytetowym Banku.

W marcu 2012 r. do oferty Banku wprowadzono EKO POŻYCZKĘ, czyli wariant pożyczki gotówkowej skierowany do osób fizycznych zainteresowanych korzystnym finansowaniem zakupu materiałów budowlanych o charakterze ekologicznym, tj. zwiększających energooszczędność realizowanej inwestycji lub posiadanej nieruchomości. EKO POŻYCZKA może być również wykorzystana do sfinansowania zakupu innych rozwiązań proekologicznych, nieposiadających na dzień dzisiejszy dedykowanych rozwiązań produktowych, np. samochodów o napędzie elektrycznym.

Najistotniejszym produktem kredytowym o charakterze proekologicznym dla klientów detalicznych był w 2012 r. „Słoneczny Ekokredyt", czyli dotowany przez NFOŚiGW kredyt na zakup i montaż kolektorów słonecznych, z którego mogą skorzystać nie tylko właściciele domów jednorodzinnych, ale także wspólnoty mieszkaniowe. W 2012 r. Bank udzielił ponad 3 300 kredytów tego typu na łączną kwotę blisko 49,6 mln zł wobec ponad 2 200 kredytów na łączną kwotę około 31,2 mln zł w 2011 r. Licząc od 2010 r., gdy „Słoneczny Ekokredyt" wprowadzono do oferty, Bank udzielił już blisko 6 300 kredytów na kolektory słoneczne na łączną kwotę ponad 97 mln zł.

Oferta kredytów detalicznych Banku została w 2012 r. rozszerzona o kredyt pomostowy, kredyt uzupełniający i kredyt na bieżącą działalność dla podmiotów segmentu NGO. Produkty te funkcjonują w ramach Projektu „TORO – w poszukiwaniu skutecznych metod wsparcia instytucji ekonomii społecznej" i oferowane są organizacjom pozarządowym, w tym pozarządowym organizacjom ekologicznym, zarejestrowanym na terenie województwa mazowieckiego. Projekt TORO realizowany jest wspólnie z Urzędem m. st. Warszawa i jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Wprowadzone produkty mają na celu poprawę płynności finansowej Instytucji Ekonomii Społecznej, prowadzącą do zwiększenia zdolności tych podmiotów do podejmowania działań w sferze ekonomicznej i tym samym wzmocnienie ich trwałości i stabilności.

W Obszarze Rynku Detalicznego nastąpi zdecydowanie zintensyfikowanie działań sprzedażowych i produktowych po stronie oferty kredytowej dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i instytucji niekomercyjnych (NGO). Współpraca z podmiotami tych segmentów prowadzona będzie w oparciu o nową metodykę oceny zdolności kredytowej oraz nowe narzędzie do procesowania wniosków kredytowych. Niezależnie od prac nad metodyką i procesem kredytowym, siły sprzedażowe Obszaru Rynku Detalicznego zostaną mocniej ukierunkowane (m.in. poprzez wydzielenie dedykowanych sprzedawców) na rozwijanie współpracy kredytowej, w tym w szczególności w zakresie oferty proekologicznej Banku, z klientami klasyfikowanymi do tych segmentów.

Bank zamierza dokonać wyraźnego rozszerzenia oferty detalicznych produktów kredytowych o charakterze proekologicznym. Konstruowane produkty będą szeroko wykorzystywać wszelkie dostępne na rynku rozwiązania prawne, instytucjonalne i technologiczne, tak by maksymalizować wartość dodaną dla klientów korzystających z rozwiązań proekologicznych finansowanych kredytem z BOŚ S.A. lub w inny sposób dostarczanych przez Bank. Przykładem takiego podejścia Banku jest zarówno silne ukierunkowanie Banku, już od 2010 r., na oferowanie klientom detalicznym kredytów na kolektory słoneczne z dopłatami z NFOŚiGW, jak i zgłoszenie się Banku do kolejnego programu szykowanego przez NFOŚiGW na pierwszą połowę 2013 r. – kredyt na dom energooszczędny. Ponadto, w rytm prac legislacyjnych nad zmianami do Ustawy o odnawialnych źródłach energii, Bank prowadzi zaawansowane prace przygotowawcze do uruchomienia nowej oferty finansowania zakupu i montażu mikro oraz mini instalacji OZE, w tym małych elektrowni wiatrowych i instalacji fotowoltaicznych.

Sprzedaż kredytów klientom detalicznym

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	w tys. zł		%
Pożyczki gotówkowe	150 723	62 897	139,6
Kredyty giełdowe	109 008	128 842	-15,4
Kredyty na kolektory słoneczne	49 624	31 196	59,1
Kredyty hipoteczne w tym:	271 277	281 485	-3,6
- w PLN	258 252	214 901	20,2
- w EUR	12 028	62 906	-80,9
Pozostałe	106 350	100 854	5,4
Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5

Kredyty hipoteczne pozostają produktem kredytowym dla klientów detalicznych generującym największy wolumen sprzedaży, choć w 2012 r. najwyższą dynamikę sprzedaży odnotowano w obszarze pożyczki gotówkowej. Przesunięcie priorytetów sprzedażowych z kredytów mieszkaniowych na wysokomarżowe produkty kredytowe było przejawem realizacji przez Obszar Rynku Detalicznego zapisów Strategii Banku, zdecydowanie stawiającej na zwiększenie portfela pożyczek gotówkowych, kredytów ekologicznych, kredytów dla mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i innych produktów o wyższej jednostkowej dochodowości niż klasyczne kredyty hipoteczne.

Dążąc do zmian struktury walutowej portfela kredytów hipotecznych i zwiększenia udziału kredytów w PLN w stosunku do kredytów denominowanych do innych walut, od marca 2012 r. Bank zaostrzył politykę kredytową dotyczącą kredytów denominowanych, wprowadzając obowiązek zgodności waluty ekspozycji kredytowej z walutą dochodów klienta. W efekcie, w 2012 r. udział nowych kredytów hipotecznych udzielanych w PLN w łącznym wolumenie nowej sprzedaży kredytów hipotecznych wyniósł 95,2%.

Wpływ na poziom sprzedaży kredytów hipotecznych w 2012 r. miały również: wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendacji S, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów oraz spadek popytu na kredyty mieszkaniowe widoczny na całym polskim rynku bankowym w 2012 r.

8.7. Działalność maklerska

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A.

Istotne zdarzenia z działalności Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w 2012 roku:

- rozpoczęcie działalności operacyjnej na rynkach zagranicznych – otwarcie pierwszego zagranicznego oddziału DM BOŚ S.A. w Pradze (Czechy) świadczącego usługi na rynku OTC;
- rozszerzenie oferowanych usług o produkty skierowane do klienta masowego - uruchomienie nowej platformy do inwestycji w fundusze: bossafund.pl;
- rozszerzenie oferty o prowadzenie rachunku IKZE, czyli Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego w celu gromadzenia oszczędności na emeryturę w III filarze;
- udostępnienie platformy foreksowej na urządzenia mobilne (smartfony i tablety) posiadające system iOS i Android; możliwość śledzenia notowań oraz składania zleceń poprzez urządzenia mobilne;
- wdrożenie Analizatora Strategii Inwestycyjnych dla rynku forex, będącego narzędziem pozwalającym inwestorom porównywać własne strategie inwestycyjne z tymi stosowanymi przez najbardziej zyskownych graczy;
- rozwój nowych funkcjonalności platformy bossafx – wdrożenie automatycznie aktualizowanego kalendarium danych giełdowych oraz danych makroekonomicznych, a także komentarzy analitycznych w formie filmów wideo;
- uzyskanie tytułu Finansowa Marka Roku w kategorii Dom Maklerski za innowacyjność działań na rynku kapitałowym;
- otrzymanie godła Inwestor w Kapitał Ludzki;
- uzyskanie nagrody Prezesa GPW SA za największy udział w obrotach na kontraktach terminowych

oraz współpracę animatora z Giełdą na tym rynku;
- DM BOŚ S.A. po raz drugi z rzędu został wybrany przez inwestorów indywidualnych najlepszym biurem maklerskim w Polsce. Ranking miesięcznika Forbes powstał na podstawie badania Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych.

Pozycja DM BOŚ S.A. na rynku

Obroty zrealizowane na rynku akcji przez DM BOŚ S.A. w transakcjach sesyjnych w 2012 r. wyniosły 7 723,8 mln zł, co stanowiło 2,06% udziału w rynku akcji. Na rynku kontraktów terminowych DM BOŚ SA był wiceliderem rynku z udziałem na poziomie 14,78%. Łącznie w całym 2012 r. w transakcjach sesyjnych zrealizował obrót w wysokości 3,02 mln szt. kontraktów. W 2012 roku DM BOŚ SA był liderem na rynku opcji. Łączny obrót zrealizowany przez DM BOŚ S.A. w tym segmencie rynku wyniósł 296,8 tys. sztuk, co stanowiło 21,82% udziału w rynku w transakcjach sesyjnych.

Na rynku NewConnect DM BOŚ S.A. osiągnął obroty w wysokości 259,7 mln zł oraz udział w rynku na poziomie 9,16%, plasując Spółkę na 4 miejscu pod względem aktywności na tym rynku.

Na koniec 2012 r. liczba prowadzonych rachunków wynosiła 64 339 szt., co oznacza wzrost w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 4 404 rachunki (przyrost liczby rachunków o ponad 7,3%).

Wyniki bieżącej działalności operacyjnej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. były następstwem osłabienia ogólnej koniunktury rynkowej w całym 2012 r. Negatywnie na przychody z działalności maklerskiej wpłynął spadek obrotów na GPW w stosunku do roku 2011 o 25 % na rynku akcji oraz o 30% na rynku kontraktów terminowych. Spadek zysku z operacji instrumentami finansowymi dotyczy głównie platformy OTC i związany jest z mniejszą od zakładanej zmiennością na rynkach walutowych w 2012 roku oraz mniejsza skłonnością klientów do ryzyka.
W marcu 2012 roku otwarty został oddział DM BOŚ w Republice Czeskiej, otwarcie oddziału związane było z koniecznością ponoszenia kosztów związanych zarówno z bieżącym funkcjonowaniem oddziału jak i nakładami na marketing związanymi z promocją na rynku czeskim marki bossaFX.
DM BOŚ S.A. zamierza w dalszym ciągu rozwijać rynek forex, również poprzez oddział na terenie Republiki Czeskiej, przy równoczesnym rozwoju tradycyjnej działalności maklerskiej.

BOŚ Eko Profit S.A. - działalność uzupełniająca ofertę usług Banku

Głównym celem działalności BOŚ Eko Profit S.A. są inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. W trzecim pełnym roku działalności, jakim był rok 2012, Spółka wspierała realizację i nadzorowała projekty inwestycyjne z rynku odnawialnych źródeł energii rozpoczęte w połowie roku 2011 (farma wiatrowa 2,55 MW) lub na przełomie roku 2011/2012 (farma wiatrowa 5,95 MW i fabryka peletu), rozpoczęła kolejny projekt elektrowni wiatrowej oraz poszukiwała nowych projektów i obszarów inwestycyjnych. Projekty farmy wiatrowej 2,55 MW i farmy wiatrowej 5,95 MW zostały zakończone w 2012 r. Fabryka peletu znajdowała się na koniec 2012 roku w fazie rozruchu. Realizowane projekty były projektami wysoko rentownymi, o ograniczonym ryzyku inwestycyjnym. Dodatkową ich wartością był fakt, iż Klienci zostali pozyskani dla Banku Ochrony Środowiska również jako kredytobiorcy.

Możliwości inwestycyjne w zakresie nowych projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii determinowane były niepewnością co do kształtu przyszłych uregulowań ustawowych oraz spadającymi cenami praw majątkowych.

Sytuacja finansowa BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest stabilna. Spółka znacząco poprawiła wynik finansowy za rok 2012 w stosunku do wyniku za rok 2011 oraz zwiększyła poziom kapitału własnego.

8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy

W ramach prowadzonej działalności na rynku kapitałowo-pieniężnym, Bank koncentruje się na transakcjach związanych z obsługą klientów korporacyjnych, głównie w zakresie wymiany walut. Ponadto, w ramach zarządzania strukturą bilansu Banku, prowadzi operacje na rynku krajowych

papierów skarbowych oraz na rynku instrumentów pochodnych stopy procentowej.

W roku 2012 Departament Skarbu (DSK) koncentrował swoją działalność w następujących obszarach:

Zarządzanie płynnością w PLN i walutach obcych
W ramach zarządzania płynnością bieżącą i krótkoterminową Bank zawierał transakcje depozytowe oraz FX Swap na rynku międzybankowym. Z uwagi na cel krótkoterminowy transakcje zawierane były głównie na terminy 1 - 7 dniowe. Posiadane nadwyżki były lokowane w 7-dniowe bony pieniężne stanowiące najbardziej dochodowe oraz płynne krótkie aktywo. W 2012 r. Bank nie korzystał z kredytu lombardowego. W niewielkim zakresie, w I kwartale 2012 roku uruchomiony został kredyt techniczny w celu usprawnienia rozliczeń międzybankowych. W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank skupiał swoje działania na utrzymaniu odpowiedniej struktury finansowania w horyzoncie średnio- i długoterminowym, zgodnie z obowiązującymi limitami i miarami płynności. Głównym instrumentem wykorzystywanym w tym celu przez Bank były emisje obligacji własnych z terminem wykupu 6M. Ogółem w roku 2012 wyemitowano obligacje krótkoterminowe (6M) na kwotę nominalną PLN 610 mln. W ramach zarządzania płynnością długoterminową, Bank pozyskiwał finansowanie na terminy powyżej 2 lat w drodze emisji obligacji własnych oraz zaciąganych pożyczek bankowych (szerzej opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy").

Zarządzanie aktywami i pasywami
Bank zarządzał aktywami i pasywami poprzez system Stawek Transferowych Funduszy (STF) nadając właściwy kierunek dla rozwoju bazy depozytowo-kredytowej. Decyzją Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetu ZAP) stawki STF (w części zmiennej) podlegały kilkukrotnej aktualizacji w ciągu roku, odzwierciedlając zmiany stóp procentowych na rynku międzybankowym jak również w celu uzyskania pożądanej struktury bilansu Banku.

Rynek stopy procentowej rynek walutowy
W roku 2012 Bank dokonywał transakcji na płynnościowym portfelu papierów wartościowych oraz na portfelu handlowym obligacji skarbowych. Bank zrealizował także transakcje walutowe i arbitrażowe.

Współpraca z klientami Banku
DSK ze służbami sprzedaży aktywnie współpracował z klientami korporacyjnymi. Wśród zawieranych transakcji przeważały depozyty zawierane na terminy od jednego dnia do jednego roku, transakcje kupna-sprzedaży walut oraz transakcje IRS zabezpieczające ryzyko stopy procentowej na transakcjach kredytowych klientów Banku.

8.9. Bankowość inwestycyjna

BOŚ S.A. prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym w ograniczonym zakresie.

W celu zapewnienia możliwości oferowania kompleksowej obsługi produktowej klientom Banku, BOŚ S.A. nie wyklucza zaangażowania kapitałowego w podmioty o profilu uzupełniającym zakres jego usług i oferowanych produktów.

W zakresie działalności inwestycyjnej, Bank świadczy usługi przede wszystkim w obszarze organizacji obsługi niepublicznych emisji obligacji komunalnych.

Skład portfela inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych stanowią akcje i udziały dwóch spółek spośród papierów wartościowych wniesionych aportem przez NFOŚiGW w ramach podwyższenia kapitału zakładowego BOŚ S.A. na podstawie uchwały NWZ BOŚ S.A. z dnia 9 grudnia 2009 r.:
- Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w liczbie 1 509 090 akcji,
- Kemipol Sp. z o.o. w liczbie 115 udziałów.

8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), które należą do jednych z największych kredytodawców Banku.

W ramach podpisanych umów z EBI (z 8 lutego 2012 r. na kwotę 75 mln EUR) i CEB (z 26 marca 2012r. na kwotę 75 mln EUR), Bank w 2012 r. udzielił ok. 130 mln PLN nowych kredytów, przeznaczonych na finansowanie projektów inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury i z ochroną środowiska, realizowanych przez podmioty sektora publicznego oraz przez małe i średnie przedsiębiorstwa.
Środki z linii EBI i CEB współfinansują również inwestycje będące częścią programów pomocowych Unii Europejskiej, w tym Projekty miejskie wdrażane w ramach europejskiej Inicjatywy JESSICA, dla której BOŚ S.A. występuje w roli zarządzającego Funduszem Rozwoju Obszarów Miejskich w trzech województwach.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE

1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI

1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Grupie obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko rynkowe (w księdze bankowej i handlowej). Ze względu na specyfikę bilansu Grupy, ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko rynkowe występuje w Banku i DM BOŚ S.A. W Banku generowane jest: (i) ryzyko stopy procentowej (w księdze handlowej i bankowej) oraz (ii) ryzyko walutowe (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje przede wszystkim: (i) ryzyko walutowe (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz (ii) ryzyko cen akcji i towarów (w księdze handlowej).

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku i Radę Nadzorczą DM BOŚ S.A. poziom apetytu na ryzyko, określony za pomocą zestawu limitów wewnętrznych; na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Grupy najwyższej jakości usług.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Grupy do terminowego regulowania zobowiązań, zdolności do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolności do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych. Ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku.

Celem, w zakresie zarządzania płynnością, jest zabezpieczenie płynności Grupy oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

W celu pomiaru płynności krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne, (ii) zapas płynności, (iii) regulacyjne miary M1 i M2, (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF). Natomiast w celu pomiaru płynności średnio – i długoterminowej – wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności (kontraktową oraz urealnioną), obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe, (ii) wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi, (iii) relację kredytów do depozytów oraz długoterminowego finansowania zewnętrznego, (iv) koncentrację bazy depozytowej, stabilność bazy depozytowej, (vi) relację kredytów do depozytów, (vii) nadzorcze miary płynności M3 i M4, (viii) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczej miary płynności M1, wyznaczanej w horyzoncie 6 miesięcy.
Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości progowe w ramach zestawu wewnętrznych limitów. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności, w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

W 2012 roku, podobnie jak w 2011 roku normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

W 2012 r. Grupa kontynuowała zapoczątkowany w 2011 roku proces, mający na celu poprawę struktury finansowania działalności oraz wydłużenie terminów wymagalności, przede wszystkim polegający na pozyskiwaniu depozytów od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz emisji obligacji własnych. W 2012 roku Grupa wyemitowała następujące obligacje: w dniu 27 lutego 2012 r. 3-letnie obligacje własne w kwocie 185 mln zł, w dniu 28 lutego 2012 r. 10-cio letnie obligacje podporządkowane w w kwocie 100 mln zł, oraz w dniu 18 grudnia 2012 r. 53,1 mln zł 2-letnie obligacje własne, a od czerwca 2012 r. – w ramach Programu Emisji Obligacji o maksymalnej wartości dwóch miliardów złotych, uruchomił sub-program emisji obligacji krótkoterminowych o wartości sześciuset milionów złotych; wyemitowane w 2012 r. 6-cio miesięczne obligacje (serie KT 1.1.-1.12) zostały opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy".

1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej występuje głównie w działalności Banku.

1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego. W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń.
Portfel inwestycyjny, wchodzący w skład księgi bankowej, pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową i jednocześnie (ii) stanowi zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: (i) przepływów pieniężnych oraz (ii) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją", wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące narzędzia i miary: (i) luka stopy procentowej, na podstawie której badana jest wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych; (ii) BPV (*ang. basis point value*), które określa o ile zmieni się wartość bieżąca strumienia pieniężnego przy spadku krzywej dochodowości o 1 p.b. (tj. przesunięciu równoległym); (iii) oszacowanie możliwości oraz wyliczenie potencjalnego wpływu ryzyka opcji klienta, rozumianego jako ryzyko wcześniejszej spłaty zobowiązań bądź wcześniejszym wycofaniu depozytów przez klienta, na wynik finansowy Banku; (iv) oszacowanie potencjalnego wpływu zmiany bazowych stawek oprocentowania, wykorzystywanych przez Bank, na swój wynik finansowy; (v) oszacowanie wpływu nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału własnego Banku oraz (vi) test warunków skrajnych obejmujących analizę wpływu skrajnego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o ± 500 p.b. oraz stress testing dla transakcji FX swap oraz dla rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej obligacji SP.

W Banku obowiązują następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczane według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. W 2012 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane.

Zgodnie z obowiązującymi limitami, na dzień 31 grudnia 2012 r., przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych: (i) zmiana wyniku odsetkowego może wynieść ok. ±4,4 mln zł (przy przesunięciu o ±100 p.b.), (ii) wrażliwość ekonomiczna kapitału odniesiona do kapitału własnego ±2,1% (przy przesunięciu o ±200 p.b.). Ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości były nieistotne. Wyniki analiz stress testing wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2012 r. nie było konieczności tworzenia kapitału wewnętrznego na przedmiotowe ryzyko.

1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego przy akceptowalnej ekspozycji na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych, generujących ryzyko stopy procentowej na wzrost stóp procentowych o 1 p.b.) a także (iii) system limitów.
System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 442 tys. zł),
2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 7 tys. zł),
3) limity maksymalnej dwudniowej (wprowadzony od dnia 1 czerwca 2012 roku, w okresie do 31 maja 2012 roku obowiązywał limit straty dziennej) i ciągnionej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym (w I półroczu 2012 r. średnie wykorzystanie limitu straty dziennej wyniosło 20 tys. (w okresie do 31 maja), straty dwudniowej w okresie od 1 czerwca do końca 2012 roku 10 tys. zł, zaś straty miesięcznej ciągnionej w całym 2012 r. 33 tys. zł).

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a limitu BPV również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.
W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej Bank, również raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki tych analiz wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

1.4. Ryzyko walutowe

Przez ryzyko walutowe rozumie się potencjalny niekorzystny wpływ zmian kursów na wyniki finansowe Grupy.

Ryzyko to jest generowane w księdze bankowej i handlowej. W księdze bankowej (niehandlowej), ryzyko walutowe występuje jedynie w odniesieniu do DM BOŚ S.A. i jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.
DM BOŚ S.A. w księdze niehandlowej posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK, co wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują transakcji kupna i sprzedaży papierów wartościowych na giełdach zagranicznych na zlecenie klientów DM BOŚ S.A.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe Banku, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do księgi handlowej tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku jak i w DM BOŚ S.A. Otwarte pozycje walutowe DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje: (i) model wartości zagrożonej (VaR), wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) system limitów wewnętrznych.

W Banku istnieje uspójniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczonym odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Wartość VaR-u 10-dniowego na 31 grudnia 2012 roku dla Banku wyniosła 192 tys. zł, dla DM BOŚ S.A. – 1 751 tys. zł, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. – 1 892 tys. zł.
System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:
1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 429 tys. zł),
2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 9 265 tys. zł),
3) limity straty dziennej i ciągnionej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut (w 2012 roku średnie wykorzystanie tych limitów odpowiednio: 13 tys. zł i 19 tys. zł),
4) w DM BOŚ S.A. - limit związany z działalnością inwestycyjną w kontrakty na waluty, limit wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka walutowego oraz limit całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów kwotowych na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku dodatkowo w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Grupy.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko walutowe Bank, raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki analizy *stress-testing* pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

1.5. Ryzyko cen akcji i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach pochodnych oraz akcjach realizowane na rachunek DM BOŚ dotyczą przede wszystkim działalności DM BOŚ jako animatora i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ transakcji arbitrażowych oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (głównie pomiędzy kontraktami terminowymi na indeks WIG20 oraz cenami akcji spółek wchodzących w skład tego indeksu) oraz transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe zawierane na GPW oraz w Saxo Banku. Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych).

W DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe wynosiło 25,9%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone –48,6%.

Dodatkowo w DM BOŚ istnieją limity straty, tj. konieczności zamknięcia posiadanych pozycji w przypadku poniesienia określonej wysokości straty dziennej oraz limity dla poszczególnych traderów.

1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym było realizowane z wykorzystaniem modelu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie parametrów procesów za pomocą wdrożonej metodyki stosowania kluczowych wskaźników ryzyka,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na modelach samooceny,
- monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności outsourcingowych,
- bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku.

W Banku kontynuowano wprowadzanie istotnych usprawnień systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. W 2012 r. dokonano nowelizacji Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A., wprowadzono nowe Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A. oraz zasady funkcjonowania Komitetu Ryzyka Operacyjnego. Usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym dotyczyły w szczególności:

- zmiany organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w kierunku wyodrębnienia systemowego oraz bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- doprecyzowania zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych Centrali w procesie systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- dalszej poprawy procesu gromadzenia i utrzymania jakości danych (w tym wielkości strat) o zdarzeniach ryzyka operacyjnego,

- wprowadzenia metodyki oceny poziomu ryzyka operacyjnego oraz oceny ryzyka dla działań operacyjnych,
- rozszerzenia zakresu raportów z obszaru ryzyka operacyjnego prezentowanych posiedzeniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego i Zarządu Banku,
- określenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

Wprowadzono zmianę metody wyliczania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne z dotychczasowej metody podstawowego wskaźnika na metodę standardową.
Dokonano także istotnej modyfikacji bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego pozwalającej przede wszystkim na gromadzenie większego zakresu informacji w bazie, wraz z uwzględnieniem zdarzeń z ryzyka braku zgodności.

W 2012 r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. Uruchomiono produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy. Nie zanotowano istotnych utrudnień w obsłudze klientów. W stosunku do innych zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

W Banku kontynuowany był proces zmian systemowych w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności, który obejmuje projektowanie przepisów, procedur i rozwiązań mających na celu zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i przyjętymi standardami postępowania. W 2012 r. dokonano nowelizacji i połączenia dotychczasowych regulacji: „Założeń polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" i „Polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" w jeden dokument. Zmiany dotyczą w szczególności: wyodrębnienia obszaru tworzenia produktów bankowych jako „kluczowego obszaru" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności, określenia zakresu raportu dotyczącego ryzyka braku zgodności oraz wprowadzenia zapisu dotyczącego zarządzania ryzykiem braku zgodności w grupie kapitałowej. Podjęto również prace nad zmianą zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W 2012 r. ryzyko braku zgodności kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Poziom ryzyka braku zgodności szacowany jest na podstawie: oceny przygotowań Banku do zmian w przepisach prawa i standardach postępowania, oceny zagrożenia nałożenia na Bank sankcji prawnych lub kar finansowych, w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i wyjaśniającymi z udziałem BOŚ S.A., reklamacji dotyczących „kluczowych obszarów" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz analizy zdarzeń ryzyka braku zgodności zarejestrowanych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W celu zapobiegania wystąpieniu ryzyka braku zgodności w Banku propaguje się przestrzeganie norm i standardów etycznych. Projekty przepisów wewnętrznych i rozwiązań organizacyjnych oraz wprowadzane w Banku nowe produkty opiniowane są pod kątem możliwości generowania ryzyka braku zgodności.

1.7. Ryzyko kredytowe

W 2012 r. działania Banku w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym koncentrowały się na utrzymaniu tego ryzyka na poziomie akceptowanym przez Bank oraz na zapewnieniu przestrzegania zewnętrznych przepisów prawa, w tym zaleceń i limitów ustalonych przez instytucje nadzorcze.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:
- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie akceptowanej przez Bank i o wartości zapewniającej odzyskanie kwoty zadłużenia wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca ich nie regulował,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego. Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form jego mitygacji.

Proces oceny ryzyka kredytowego realizowany był przy wykorzystaniu dedykowanych temu celowi narzędzi informatycznych.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej.
Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka.
W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W celu zwiększenia efektywności w obszarze działań restrukturyzacyjnych wprowadzony został nowy proces dotyczący monitorowania umów restrukturyzacyjnych, wspomagany przez dedykowane narzędzie informatyczne. Narzędzie to zapewnia standaryzację obsługi w szczególności procesu upominawczego na wczesnym etapie opóźnienia w spłacie, systemowe wskazywanie działań do realizacji, monitoring realizacji oraz pomiar efektów wykonanych czynności, co w znaczący sposób wpływa na ograniczenie ryzyka operacyjnego oraz zwiększa (docelowo) wskaźnika odzyskiwanych należności.

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:
- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę indywidualną lub metodę portfelową w zależności od poziomu istotności ekspozycji kredytowej, której pomiar dotyczył.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:
- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

Decyzje kredytowe podejmowane były przez organy kolegialne albo indywidualnie - przez osoby i w zakresie limitów określonych przez Prezesa Zarządu Banku.

Uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych nadane osobom, które indywidualnie podejmują decyzje kredytowe podlegały okresowym przeglądom.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były po wcześniejszej rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka. Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych obejmują, w szczególności, hipotekę na nieruchomości, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw finansowy, poręczenie, w tym poręczenie jednostki samorządu terytorialnego, gwarancję, kaucję, cesję wierzytelności, przewłaszczenie ruchomości oraz ubezpieczenie. Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.
Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:
- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych, Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowań na poziomie:
- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:
- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku. Limity wynikające z Prawa bankowego w 2012 r. nie zostały przekroczone. Okresowe przekroczenie wewnętrznych limitów dotyczyło w szczególności wysokości wskaźnika LtV i było spowodowane

wzrostem kursów walutowych. W końcu 2012 roku odnotowano również przekroczenie wewnętrznego limitu dotyczącego udziału pożyczek gotówkowych dla klientów detalicznych pozyskanych przez pośredników w portfelu pożyczek gotówkowych ogółem. Bank podjął działania mitygujące ryzyko w tym zakresie oraz zmniejszające poziom wykorzystania limitów wewnętrznych. Pozostałe limity wewnętrzne nie zostały przekroczone.

Zgodnie z wymogami Rekomendacji T i S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych na portfelu kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie oraz na portfelu pozostałych kredytów detalicznych.
Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank prowadził działalność kredytową przestrzegając postanowień ustawy Prawo bankowe oraz uchwał Komisji Nadzoru Finansowego, wewnętrznych procedur oraz zasad dotyczących dobrych praktyk bankowych.

1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń

W 2012 r. Bank wystawił 139 bankowych tytułów egzekucyjnych na łączną kwotę 95,9 mln zł. W 2011 r. wystawił 80 bankowych tytułów egzekucyjnych na kwotę 21 mln zł.

Na koniec 2012 r. wartość wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń (z pominięciem weksli in blanco) wyniosła 16 237,3 mln zł. Około 64,2% wszystkich zabezpieczeń stanowiły hipoteki, których wartość wyniosła 10 432,0 mln zł. Cesja z polisy ubezpieczeniowej dotyczącej nieruchomości stanowiła 13,6% ogółu zabezpieczeń. Wartość ustanowionych zastawów stanowiła 11,4% wszystkich zabezpieczeń. Czwartym w kolejności największych wartościowo przyjmowanych rodzajów zabezpieczeń były gwarancje i poręczenia (2,9%). Ubezpieczenia kredytów stanowiły 2,8% ogółu zabezpieczeń, natomiast przeniesienie praw własności 1,9%. Ostatnia grupa zabezpieczeń, której udział w ogólnej sumie wyniósł 0,2%, to blokada środków na rachunku bankowym.

2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, będący istotnym narzędziem kontrolowania działalności bankowej, którego celem jest wspomaganie zarządzania Bankiem, usprawnienie realizacji jego zadań oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku.

System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd i pracowników Banku w prawidłowym, efektywnym i skutecznym wykonywaniu obowiązków.
System kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. obejmuje ściśle ze sobą powiązane wielostronne procesy kierowania i zarządzania wszystkimi obszarami działalności Banku i jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości.

System kontroli wewnętrznej Banku jest dostosowany do struktury organizacyjnej BOŚ S.A. i obejmuje jednostki organizacyjne Banku oraz podmioty zależne.
System kontroli wewnętrznej obejmuje następujące elementy:
mechanizmy kontroli,
badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
audyt wewnętrzny.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Ponadto wsparcie systemu kontroli wewnętrznej zapewniają w Banku:

- Departament Bezpieczeństwa Banku - odpowiadający w szczególności za prowadzenie postępowań wyjaśniających w przypadku stwierdzenia znamion działań na szkodę Banku, pracowników i podmiotów zewnętrznych oraz monitorowanie i kontrolowanie bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych (specjalistyczne programy śledcze),
- Departament Rachunkowości - rewizja finansowa, współpraca z audytorem zewnętrznym, kontrola rachunkowa tj. okresowa weryfikacja prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych i ewidencji zdarzeń zgodnie z zasadami rachunkowości,
- Departament Rozliczeń – weryfikacja poprawności rozliczeń pieniężnych, obrotu gotówkowego i operacji dokumentowych.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej zależy od efektywnego funkcjonowania każdego z ww. elementów składowych.

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowym zadaniem Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności postępowania Banku z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka organizacyjna, która realizuje funkcję związaną z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności poprzez działania, a w szczególności: projektowanie polityki i zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, koordynowanie zarządzania ryzykiem braku zgodności, opracowywanie i doskonalenie metod identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka braku zgodności, identyfikowanie, pomiar i ocenę ryzyka braku zgodności.

Audyt wewnętrzny, bezpośrednio podlegający Prezesowi Zarządu Banku, jest integralnym i niezależnym elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Nadzór merytoryczny nad komórką audytu wewnętrznego sprawuje Komitet Audytu Wewnętrznego.

Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie oraz ocena prawidłowości, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku oraz podmiotów zależnych.

Komórka audytu wewnętrznego, realizując swoje zadania działa zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, a także w oparciu o dobre praktyki zawarte w Międzynarodowych Standardach Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, zalecane przez Instytut Audytorów Wewnętrznych (dalej „IIA") i Kodeks Etyki Instytutu Audytorów Wewnętrznych ustalony przez IIA.
W Banku funkcjonują mechanizmy gwarantujące niezależność komórki audytu wewnętrznego, które zostały opisane w Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczącej „Systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A."

Zgodnie z Rekomendacją H KNF, dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach: komórka audytu wewnętrznego przeprowadza badania w Banku w oparciu o własną Mapę Ryzyka. Wykorzystywana w BOŚ S.A. Mapa Ryzyka jest zestawieniem ryzyk występujących w procesach funkcjonujących w Banku, wraz z wyceną tych ryzyk, uwzględniającą ocenę systemu kontroli wewnętrznej. Jednym z najważniejszych celów opracowania i bieżącego aktualizowania Mapy Ryzyka jest wykorzystywanie jej do tworzenia rocznego i wieloletnich Planów audytów wewnętrznych. Plan wieloletni ma na celu inwentaryzację wszystkich istotnych zagadnień i procesów wymagających objęcia audytem w okresie 3 do 5 lat oraz równomierną ich realizację w Planach rocznych.

3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Grupy. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności.
Polityka zarządzania aktywami i pasywami Grupy kształtowana jest przez Komitet ZAP oraz przez Zarząd Banku.

3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań

Podstawowymi miernikami zdolności Grupy BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Grupie zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Grupy, wpływ ma również sposób zarządzania ryzykiem rynkowym (tj. głównie ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej). Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Grupa posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU

1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

1.1. Struktura Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., spółki BOŚ Eko Profit S.A. oraz wobec spółki BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie i spółki Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A.
Jednostką powiązaną z Bankiem jest spółka stowarzyszona pod nazwą WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Ostrowie Wlkp.

Poniżej prezentowana jest struktura grupy kapitałowej BOŚ, która w 2012 r. poszerzona została o spółkę Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. Spółka BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest spółką bezpośrednio zależną od Banku.

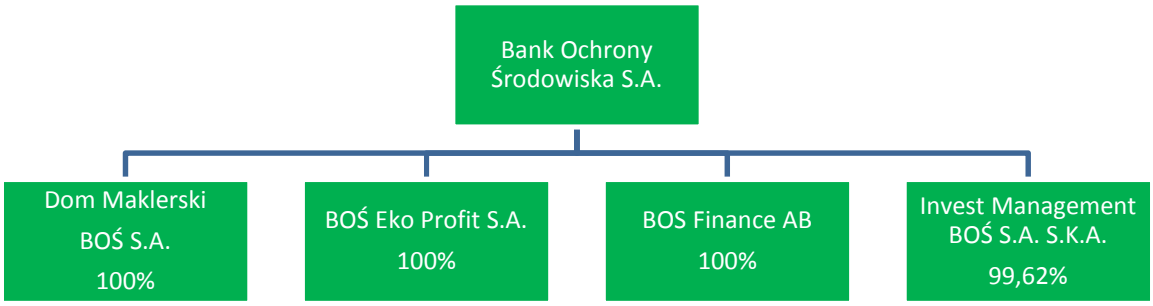

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość zaangażowania kapitałowego Banku w grupie kapitałowej wyniosła 65 107,2 tys. zł.

Sprawozdanie obejmuje dane Domu Maklerskiego BOS S.A., BOS Eko Profit S.A., BOS Finance AB oraz Invest Management BOŚ S.A. S.K.A., które konsolidowane są metodą pełną.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.

BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku. Spółka do dnia 21 grudnia 2012 r. była jednostką bezpośrednio zależną od Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

BOŚ Finance AB realizuje usługi finansowe, w tym związane z emisją euroobligacji wyemitowanych przez Bank w 2011 r.

Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. prowadzi działalności finansową, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową.

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego Domu Maklerskiego BOŚ S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Marszałkowska 78/80, 00-517 Warszawa
Kapitał zakładowy:	25 194 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność maklerska

BOŚ Eko Profit S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Eko Profit S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.
Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Eko Profit S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, Aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	8 500 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	pośrednictwo finansowe, działalność usługowa

BOS Finance AB
Spółka BOS Finance AB została zarejestrowana 6 kwietnia 2011 r. Celem tej spółki jest realizacja usług finansowych, w tym związanych z emisją obligacji, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prawnym. Udział Banku w kapitale zakładowym BOS Finance AB oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej Spółki wynosi 100%.

Firma i forma prawna:	BOS Finance AB
Siedziba i adres:	Sztokholm, Sergels Torg 12, 12 tr, Box 16285, 103 25 Sztokholm, Szwecja
Kapitał zakładowy:	90 499,97 EUR
Podstawowy przedmiot działalności:	usługi finansowe, w szczególności emisja obligacji, w tym na rynkach międzynarodowych, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prywatnym, z wyłączeniem działalności bankowej wymagającej licencji bankowej.

Invest Management BOŚ S.A. S.K.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 99,62% kapitału zakładowego w spółce, co uprawnia do wykonywania 99,62% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki, pozostałe 0,38% należy do spółki bezpośrednio zależnej od Banku - BOŚ Eko Profit S.A.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. Spółka Komandytowo Akcyjna
Siedziba i adres:	Warszawa, aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	261 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność finansowa, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową

Informacja o sprzedaży / nabyciu akcji i udziałów w spółkach kapitałowych

W 2012 roku Bank w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje w spółce Dom Maklerski BOŚ S.A. oraz BOS Finance AB.

W 2012 r. Bank powołał spółkę Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. oraz w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółek Stalexport Autostrady S.A. oraz Monnari Trade S.A. objął akcje serii B i C tej Spółki.

Bank nabył akcję spółki BOŚ Eko Profit S.A., w wyniku czego, udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosi 100%.

Grupa kapitałowa BOŚ w 2012 r. dokonała sprzedaży akcji spółki wniesionej aportem to jest całości posiadanego pakietu akcji Stalexport Autostrady S.A.

1.2. Uzależnienie od partnerów

W analizowanym okresie Grupa nie posiadała klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy ogółem.

2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

2.1. Umowy znaczące

W 2012 r. Bank informował w raportach bieżących o wszystkich zawartych umowach znaczących dla działalności BOŚ S.A. Informacja o znaczących umowach zawartych w 2012 r. została zamieszczona w rozdz. I pkt 2. „Zdarzenia mające istotny wpływ na sytuację finansową Grupy".

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

1) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 29 grudnia 2008r. w sprawie uczestnictwa w Systemie Zdarzeń z Obszaru Ryzyka Operacyjnego;
2) Umowa dodatkowa z NBP zawarta w dniu 18 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
3) Umowa ramowa z NBP zawarta w dniu 4 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
4) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 15 maja 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Bankowy Rejestr;
5) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu technicznego i

przenoszenia praw z papierów wartościowych;

6) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu lombardowego i ustanowienia zastawu zabezpieczającego ten kredyt;
7) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 25 lutego 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Dokumentów Zastrzeżonych;
8) Umowa z NBP zawarta w dniu 25 kwietnia 2007 r. w sprawie przekazywania informacji sprawozdawczych do NBP i korzystania z Portalu Systemu Informacji Sprawozdawczej;
9) Umowa z NBP zawarta w dniu 9 października 2003 r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w Rejestrze Papierów Wartościowych;
10) Umowa rachunku lokaty terminowej banku w złotych w NBP zawarta w dniu 13 grudnia 2001 r.;
11) Umowa rachunku bankowego zawarta w dniu 30 czerwca 2000 r. między NBP a BOŚ S.A. (z późniejszymi zmianami);
12) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu technicznego i przenoszenie praw z papierów wartościowych;
13) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu lombardowego i o zastaw zabezpieczający ten kredyt;
14) Umowa z NBP z dnia 24 marca 2011r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w rejestrze papierów wartościowych;
15) Umowa z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25.03.2011r. na korzystanie z Portalu Komisji Nadzoru Finansowego;
16) Umowa z NBP z dnia 18.11.2011r. w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, zawarta między NBP a uczestnikami TARGET2-NBP;
17) Umowa z NBP z dnia 09.05.2012r. o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych.

2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

Umowa zawarta w dniu 2 lipca 2012 r. z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu Skróconego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy i Skonsolidowanego Skróconego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy oraz badanie Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za rok 2012 i Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok 2012 r. oraz przeprowadzenie oceny wypełniania przez Bank wymogów w zakresie przechowywania aktywów klientów.

2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych

1) Umowa zawarta w dniu 17 lutego 2010r. z Ernst&Young Sp. z o.o. na zlecenie wykonania usług polegających na wsparciu w zakresie odliczenia od dochodu podatkowego do 50 % wydatków poniesionych przez Bank na zakup nowych technologii;
2) Umowa zawarta w dniu 6 grudnia 2010r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania skargi do WSA i NSA oraz reprezentacji Banku podczas rozpraw a dotyczy otrzymanej przez Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie sprzedaży akcji wniesionych aportem przez NFOSiGW;
3) Umowa zawarta w dniu 25 lutego 2011r. z Ernst & Young Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego;
4) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. dotycząca usług doradczych w zakresie skutków księgowych dla Banku zawarta w dniu 20 czerwca 2011 r.;
5) Umowa zawarta w dniu 31 sierpnia 2011r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania projektu skargi do WSA oraz reprezentacji Banku podczas rozprawy, a dotyczy otrzymanej przez

Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie konwersji wierzytelności Banku na akcje Monnari Trade S.A.;

6) Umowa z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. zawarta w dniu 07.12.2011r. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego (przygotowanie projektu skargi do WSA w zakresie możliwości zastosowania zwolnienia od podatku VAT dla usług faktoringu niewłaściwego);
7) Umowa z KPMG Tax Michna Sp. z o.o. dotycząca stałego doradztwa podatkowego zawarta w dniu 30 stycznia 2012 r.;
8) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. zawarta w dniu 25 kwietnia 2012 r.; Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
9) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 18 września 2012 r. Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
10) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 11 października 2012 r. Przedmiotem umowy jest analiza księgowa projektu umowy.

2.3.3. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, spółki Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy zostało zamieszczone w nocie nr 51 Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W 2012 r. Bank skorzystał z odliczenia od podstawy opodatkowania do 50% poniesionych wydatków na wdrożenie wartości niematerialnych stanowiących nowe technologie, zgodnie z art. 18 b Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 2011 r., Nr 74, poz. 397 z późn. zm.). Łączna kwota odliczeń od podstawy opodatkowania z tytułu nowych technologii wyniosła 33 438,22 tys. zł., w tym 28 343,88 tys. zł z tytułu wdrożenia systemu def 3000. Odliczenie wydatków jak wyżej wpłynęło na zwiększenie wyniku netto Banku w 2012 r. o kwotę 6 353,26 tys. zł, w tym z tytułu wdrożenia systemu def3000 o kwotę 5 385,34 tys. zł.

W 2012 r. nie wystąpiły inne nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na wyniki finansowe Grupy.

4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. łączna wartość będących w toku postępowań sądowych dotyczących wierzytelności i zobowiązań Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz spółek zależnych nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W 2012 r. zarówno Bank, jak i jednostki od niego zależne nie dokonywały z podmiotami powiązanymi jednej lub wielu transakcji, które jednostkowo lub łącznie byłyby istotne i zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi został zamieszczony w nocie 47 Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W 2012 r. Bank zoptymalizował i sformalizował proces planowania strategicznego jednocześnie obejmując nim spółki zależne. Proces planowania strategicznego BOŚ S.A. uwzględnia szczególnie istotną rolę Zarządu Banku i Rady Nadzorczej jako organów statutowych nadających planowaniu strategicznemu odpowiednio wysoką rangę, a także zapewniających udział wszystkich głównych komórek organizacyjnych Banku, w tym m.in. komórek odpowiedzialnych za cele biznesowe, adekwatność kapitałową, kontrolę ryzyka oraz operacyjne zarządzanie ryzykiem w tym ryzykiem płynności.

7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności podmiotów Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny. Na wyniki Domu Maklerskiego BOŚ S.A. ma wpływ koniunktura na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całego wypracowanego zysku netto za 2012 rok na kapitał zapasowy.

W roku 2012, dywidenda nie była wypłacona, gdyż zwołane na 28 czerwca 2012 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 8/2012 w sprawie podziału zysku Banku za 2011 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.

9. GŁÓWNE INWESTYCJE

W 2012 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 66 mln zł. Największe nakłady związane były z realizacją projektów w obszarze IT, w tym Centralnego Systemu Bankowego oraz projektów dostosowujących Bank do regulacji zewnętrznych.

DM BOŚ S.A. poniósł w 2012 roku nakłady inwestycyjne w wysokości 10,4 mln zł, głównie na oprogramowanie i urządzenia komputerowe oraz inwestycje w obcych obiektach.

Nakłady inwestycyjne podmiotów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. były finansowane ze środków własnych tych podmiotów.

10. KADRY

10.1. Szkolenia

Priorytetowe kierunki szkolenia pracowników dotyczyły budowania kluczowych kompetencji zapewniających wsparcie realizacji Planu finansowego, zadań w obszarze rozwoju Banku, aktywności sprzedażowej, zmian w systemach informatycznych, procesach biznesowych, ograniczania ryzyka oraz zmian regulacyjnych,

- w szkoleniach udział wzięło 5,6 tys. uczestników;
- wskaźnik intensywności szkoleń (wyrażony liczbą uczestników szkoleń na 1 zatrudn.) wyniósł 3,2;
- na podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników Banku przeznaczono 2,3 mln zł; udział kosztów szkolenia w funduszu płac wyniósł 1,75%, a udział kosztów szkolenia w wyniku na działalności bankowej - 0,53%;
- szkoleniami z zakresu zagadnień biznesowych objęto 83% uczestników ogółem; wskaźnik intensywności szkoleń w obszarze rynku korporacyjnego wyniósł 5,6, a w obszarze rynku detalicznego - 3,4; w szkoleniach z zakresu poprawy jakości obsługi klienta udział wzięło 53% uczestników szkoleń ogółem; szkoleniami dotyczącymi zagadnień ryzyka objęto 6,3%, a bezpieczeństwa Banku 8,8% ogółem przeszkolonych; zagadnieniami dotyczącymi wdrożenia nowych technologii, centralnego systemu bankowego - z zakresu obsługi, użytkowania, administrowania systemu objęto 1,5 tys. uczestników szkoleń, w tym 192 liderów wdrożenia przygotowanych do prowadzenia szkoleń w placówkach Banku,
- w relacji do 2011 r. nastąpił wzrost intensywności szkoleń w zakresie adaptacji nowych pracowników do pracy w obszarze rynku detalicznego według nowej rozszerzonej koncepcji programu szkoleń obejmującej etap I – zagadnienia produktowo-sprzedażowe; etap II – produkty zaawansowane -inwestycyjne oraz szkolenia w zakresie systemów informatycznych, standardów jakości obsługi klienta, etyki bankowej, bezpieczeństwa informatycznego; rezultatem było objęcie większej liczby uczestników szkoleń-wzrost o 139%,
- szkoleniami wewnętrznymi prowadzonymi przez pracowników, trenerów objęto 65% uczestników szkoleń, a szkoleniami realizowanymi przez firmy zewnętrze - 35 % uczestników; w szkoleniach grupowych udział wzięło 98% uczestników szkoleń, w szkoleniach indywidualnych specjalistycznych - 2 %; szkoleniami e-learningowymi objęto 430 pracowników.

Zakres podnoszenia kompetencji zawodowych:
- aktywizacja sprzedaży, standardy jakości obsługi klienta oraz działania rozwojowe wynikające z modelu kompetencji, diagnozy potencjału pracowników w ramach Development Center,
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku korporacyjnego – merytoryczne: nowe procedury, procesy sprzedaży, produkty: faktoringowe, transakcje IRS, obrót gotówkowy w formie zamkniętej, produkty proekologiczne i finansowanie projektów proekologicznych oraz szkolenia rozwojowe w zakresie profesjonalnej sprzedaży, budowania trwałych relacji z klientem, prospektingu; działania wspierające rozwój- coaching;
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku detalicznego – merytoryczne: obsługa klientów nabywających produkty inwestycyjne zgodnie z Dyrektywą MIFID, Produkt strukturyzowany Ropa naftowa (e-learning); nowy proces pożyczki gotówkowej, adaptacja nowych pracowników do pracy oraz rozwojowe: coaching sprzedażowy w zakresie standardów jakości obsługi klienta; szkolenia menadżerskie z zakresu standardów zarządzania sprzedażą;
- nowe technologie informatyczne – obsługa i użytkowanie, administrowanie centralnego systemu bankowego;
- ograniczenie ryzyka, poprawa jakości oceny ryzyka kredytowego: narzędzia wspierające wycenę ekspozycji kredytowych zgodnie z MSR39 , system zarządzania ryzykiem finansowym, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, aplikacje ICAAP oraz aplikacja ekspozycji detalicznych, zabezpieczenie wierzytelności Banku.
- zagadnienia bezpieczeństwa Banku - zapobieganie przestępczości bankowej, przeciwdziałanie praniu pieniędzy, szkolenia „antynapadowe", bezpieczeństwo transakcji elektronicznych, budowa planów awaryjnych.

10.2. Program akcji pracowniczych

W trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2012 w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej. W ramach programu określeni pracownicy nabywają prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty będą proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniami (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012r. warunku zysku netto na akcję, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

Wdrażając przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dn. 4 października 2011r., w części dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń, Rada Nadzorcza zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. Zarząd Banku ustalił Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zakłada m.in.:
- wypłatę co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, przez które rozumie się:
  - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
  - akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce, przy czym może ono zostać zmniejszone lub nie wypłacone w ogóle m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok.
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, przy czym przez wyniki rozumie się: założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających

Wszystkie umowy o pracę zawarte z osobami zarządzającymi zawierały zasady rekompensat. W tym zakresie obowiązywały następujące zapisy:

- w przypadku odwołania z pełnionej funkcji przed upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4,5-krotnego do 6-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 2,5-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
- w przypadku wygaśnięcia umowy w związku z upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4-krotnego stałego do 6-krotnego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 3-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza.

Ponadto, zawarte były umowy o zakazie konkurencji określające zasady wypłaty odszkodowań w zamian za nie podejmowanie pracy w innych bankach i na ich rzecz bez zgody Rady Nadzorczej. Zapisy w tym zakresie przewidują odszkodowania, wypłacane co miesiąc po ustaniu stosunku pracy, w wysokości 50% stałego wynagrodzenia należnego za ostatni miesiąc istnienia stosunku pracy:
- w 1 przypadku – przez okres 9 miesięcy,
- w 4 przypadkach – przez okres 6 miesięcy.

10.4. Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub innych korzyści

Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści, odrębnie dla osób zarządzających i nadzorujących w przedsiębiorstwie Emitenta w roku 2012 zamieszczono w Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r. - nota 47.

11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R.

(Niniejsze oświadczenie sporządzono zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim).

11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny

W 2012 roku BOŚ S.A. przestrzegał zasad ładu korporacyjnego (za wyjątkiem opisanych w pkt. 11.2) zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW", które zostały zawarte w załączniku do Uchwały Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 4 lipca 2007 r. (z późniejszymi zmianami).

Tekst „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW" jest dostępny na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie", na której zamieszczone są również Oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A. w latach poprzednich.

Od 1 stycznia 2009 r. funkcjonuje strona internetowa Banku w języku angielskim zgodnie z wymaganiami zasady II. pkt 2 oraz zgodnie z zakresem i strukturą Modelowego Serwisu Relacji Inwestorskich GPW.

11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego

W roku 2012 BOŚ S.A. nie stosował następujących zasad ładu korporacyjnego wprowadzonych Uchwałą Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (z późn. zm.).:

1) część I pkt 1 tiret 3 oraz część IV pkt 10 – Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Bank nie transmitował obrad walnych zgromadzeń z wykorzystaniem sieci internetowej z uwagi na strukturę akcjonariatu.
   W 2012 r. w walnych zgromadzeniach uczestniczyło większość akcjonariuszy reprezentujących ponad 95% kapitału zakładowego BOŚ S.A.;

2) część I pkt 5 – w BOŚ S.A. obowiązuje regulamin wynagradzania obejmujący wszystkich pracowników zatrudnionych w Banku na podstawie stosunku pracy z wyłączeniem członków Zarządu Banku. Ustalanie wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej oraz Zarządu należy do suwerennej decyzji odpowiednio Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.
   W 2012 r. Rada Nadzorcza Banku:
   - powołała Komitet ds. Wynagrodzeń, do którego zadań należy m.in. projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku, opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń w tym wysokości i składników wynagrodzeń, opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa;
   - zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A." w rozumieniu Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r.;
   - uchwaliła warunki zmian umów o pracę zawartych z członkami Zarządu Banku, inkorporujące odpowiednio przepisy Uchwały Nr 258/2011 KNF oraz przepisy „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A."

3) część I pkt 9 – w BOŚ S.A. nie ma przepisów dyskryminujących udział kobiet w zarządzaniu i nadzorowaniu Spółki. Stosowanie w Banku zasady zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru zależy od stanowiska Rady Nadzorczej w przypadku wyboru członków Zarządu oraz akcjonariuszy w przypadku wyboru członków Rady Nadzorczej.

11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.

W Banku działa - przyjęty uchwałami Rady Nadzorczej Banku - system zarządzania Bankiem, na który składa się:
- system zarządzania ryzykiem (szerzej opisany w rozdz. III pkt 1. „Zarzadzanie ryzykami finansowymi").
- system kontroli wewnętrznej (szerzej opisany w rozdz. III pkt 2. „System kontroli wewnętrznej").

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły, oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Zadania Komitetu Audytu Wewnętrznego są opisane w pkt 11.10.

Do mechanizmów kontroli ryzyka w Banku – w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych - należą w szczególności:
1) prawidłowa organizacja procesu sporządzenia sprawozdania finansowego poprzez określenie w legislacji wewnętrznej Banku zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych biorących udział w jego sporządzeniu i sprawdzeniu,
2) weryfikacja sprawozdań finansowych przez niezależnego audytora zewnętrznego,
3) uzgodnienia danych księgowych, np. porównywanie dokumentów źródłowych z zestawieniem sald i obrotów, potwierdzenia: sald rachunków przez klientów, istnienia aktywów, transakcji/operacji itp.,
4) inwentaryzacje aktywów,
5) bieżący monitoring sytuacji Banku prowadzony na szczeblu Rady Nadzorczej i Zarządu Banku oraz funkcjonujących w Banku komitetów/zespołów – na bazie sprawozdań prezentujących wyniki poszczególnych obszarów działalności (lub jednostek/komórek organizacyjnych Banku), umożliwiające dokonanie oceny stopnia realizacji przez Bank celów i zadań założonych w planach finansowych, strategiach, politykach i innych dokumentach,
6) bieżący nadzór Departamentu Rachunkowości w zakresie zgodności ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
7) kontrole/audyty wewnętrzne,
8) wykonywanie kontroli następnych.

11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Banku w I półroczu 2012 r. w drodze emisji 6,5 mln akcji serii P uległa zmianie struktura akcjonariatu. Zarówno na dzień 30 czerwca 2012 r. jak i na dzień 31 grudnia 2012 r. tylko jeden Akcjonariusz posiadał bezpośrednio lub pośrednio, przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej posiadał 12 951 960 akcji, co stanowi 56,62% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZ.

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 22 873 245. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo jednego głosu na walnym zgromadzeniu i jednakowe prawo do dywidendy.

11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych.

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkowania na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających.

Stosownie do postanowień Statutu BOŚ S.A., Członkowie Zarządu są powoływani przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję. Kadencja trwa trzy lata. Liczby kadencji nie ogranicza się. Prezes Zarządu ma prawo wnioskować o powołanie i odwołanie członków Zarządu. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, wyrażoną na wniosek Rady Nadzorczej. Drugi – obok prezesa – członek Zarządu posiadający zgodę Komisji Nadzoru Finansowego pełni w Banku funkcję wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu.

Umowy o pracę z członkami Zarządu oraz umowy o zakazie konkurencji zawiera w imieniu Banku Przewodniczący Rady Nadzorczej. Warunki umów są ustalane kolegialnie przez Radę Nadzorczą.

Mandaty członków Zarządu wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu. Mandat członka Zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu albo odwołania go ze składu Zarządu - do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

11.8. Zasady zmiany Statutu Banku.

Zmiany Statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Uchwała o zmianie statutu zapada większością trzech czwartych oddanych głosów.

11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania.

W Spółce obowiązuje „Regulamin obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.", w którym zawarto m. in.:
1) tryb prowadzenia obrad przez Przewodniczącego,
2) tryb głosowania uchwał zgromadzenia,
3) tryb głosowania w sprawie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej,
4) zasady wyborów Rady Nadzorczej w drodze głosowania odrębnymi grupami.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie BOŚ S.A. Zgodnie ze Statutem Spółki, Zarząd Banku zwołuje zwyczajne walne zgromadzenie najpóźniej w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego.

Nadzwyczajne walne zgromadzenie jest zwoływane w miarę potrzeb przez Zarząd Banku: 1) z własnej inicjatywy, 2) na wniosek Rady Nadzorczej, 3) na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego.
Nadzwyczajne walne zgromadzenie może być zwołane również przez: 1) Radę Nadzorczą, jeśli zwołanie go uzna za wskazane, 2) akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogółu głosów. Akcjonariusze wyznaczają wówczas przewodniczącego tego Zgromadzenia.
Akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad. Żądanie powinno być uzasadnione i złożone na piśmie lub w postaci elektronicznej najpóźniej na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

Zarząd Banku stosuje generalną zasadę nieodwoływania lub zmiany ogłoszonych już terminów walnych zgromadzeń. Może to nastąpić wyłącznie gdy zachodzą nadzwyczajne lub szczególnie uzasadnione okoliczności.

Do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu wymagane jest pełnomocnictwo (w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej) udzielone przez osoby do tego uprawnione, zgodnie z wypisem z właściwego rejestru, lub w przypadku osób fizycznych zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Przy sporządzaniu listy obecności na walnym zgromadzeniu Spółka dokonuje kontroli ww. dokumentów.

Walne zgromadzenie otwiera przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub inny członek Rady Nadzorczej. W razie nieobecności tych osób, walne zgromadzenie otwiera prezes Zarządu albo inna osoba wyznaczona przez Zarząd. Zgodnie z „Regulaminem obrad walnych zgromadzeń BOŚ S.A.", zadaniem osoby otwierającej walne zgromadzenie jest doprowadzenie do niezwłocznego wyboru przewodniczącego, powstrzymując się od jakichkolwiek innych rozstrzygnięć merytorycznych i formalnych. Z zastrzeżeniem przypadków określonych w Kodeksie spółek handlowych, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu BOŚ S.A. nie przewidują surowszych warunków głosowania. W celu sprawnego głosowania nad uchwałami, wykorzystywany jest system elektronicznego liczenia głosów.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy w szczególności:
1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku,
2) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Banku,
3) podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
4) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej,
5) udzielenie absolutorium członkom organów Banku,
6) powoływanie lub odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
7) dokonywanie zmian Statutu Banku,
8) upoważnienie Rady Nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu lub wprowadzenia istotnych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Zgromadzenia,
9) podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
10) podejmowanie uchwał w przedmiocie emitowania obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
11) decydowanie o tworzeniu i znoszeniu funduszy, o których mowa w § 36 ust. 1. Statutu Banku,
12) podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, zbycia lub likwidacji Banku,
13) wybór likwidatorów i ustalanie ich wynagrodzeń,
14) ustalanie wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej,
15) podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w Kodeksie spółek handlowych, ustawie Prawo bankowe i Statucie Banku.

Akcjonariuszom Banku przysługują następujące prawa o charakterze korporacyjnym:
1. Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i prawo głosu.
   Zgodnie z art. 411 K.s.h., każda z akcji daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.
   W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć osoby, które:
   - na 16 dni przed datą walnego zgromadzenia (tj. w dniu rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu) są akcjonariuszami Banku posiadającymi na rachunku papierów wartościowych zapisane akcje Banku,
   - zwrócą się, nie wcześniej niż po opublikowaniu przez Bank ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa, do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych, na których zapisane są akcje Banku z żądaniem o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w zgromadzeniu.
2. Prawo do złożenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz o umieszczenie poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.
   Prawo to przysługuje akcjonariuszowi lub akcjonariuszom reprezentującym przynajmniej 1/20 część kapitału zakładowego Banku. Zgodnie z art. 401 K.s.h., żądanie takie powinno być złożone

Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej nie później niż na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

3. Prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia.
   Zgodnie z art. 422 K.s.h., uchwała walnego zgromadzenia, sprzeczna ze Statutem bądź z dobrymi obyczajami kupieckimi, godząca w interes Banku lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona przez akcjonariusza w drodze wytoczonego przeciwko Bankowi powództwa o uchylenie uchwały.
4. Prawo wyboru członków Rady Nadzorczej grupami.
   Zgodnie z art. 385 § 3 K.s.h. na wniosek akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej 1/5 kapitału zakładowego, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami.
5. Prawo żądania udzielenia informacji dotyczących Banku.
   Na podstawie art. 428 K.s.h. podczas obrad walnego zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi, na jego żądanie, informacji dotyczących Banku, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien jednak odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy: (i) mogłoby to wyrządzić szkodę Bankowi albo spółce z nim powiązanej, albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa, (ii) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej. W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia.
6. Prawo do żądania wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Banku i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 4 K.s.h.).
7. Prawo do przeglądania w lokalu Zarządu listy akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu oraz żądania odpisu listy(art. 407 § 1 K.s.h.).
8. Prawo żądania przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną (art. 407 § 1^1).
9. Prawo do żądania wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem (art. 407 § 2 K.s.h.).
10. Prawo do złożenia wniosku o sprawdzenie listy obecności na walnym zgromadzeniu przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wniosek mogą złożyć akcjonariusze, posiadający jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji (art. 410 § 2 K.s.h.).
11. Prawo do przeglądania księgi protokołów oraz żądania wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów uchwał (art. 421 § 3 K.s.h.).
12. Prawo do przeglądania dokumentów oraz żądania udostępnienia w lokalu Banku odpisów dokumentów, o których mowa w art. 505 § 1 K.s.h. (w przypadku połączenia spółek), w art. 540 § 1 K.s.h. (w przypadku podziału Spółki) oraz w art. 561 § 1 K.s.h. (w przypadku przekształcenia Spółki).
13. Zgodne ze Statutem Banku zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy lub jej zdjęcie z porządku obrad wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia zapadłej większością ¾ głosów, po uzyskaniu zgody wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu wnioskodawców.
14. Zgodnie z dotychczasową praktyką, przewodniczący obrad umożliwia każdemu ze zgłaszających sprzeciw wobec uchwały przedstawienie swoich argumentów i uzasadnienie sprzeciwu. Stosowny zapis jest zawarty w „Regulaminie obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.".
15. Zgodnie z obowiązującą praktyką, do protokołu są przyjmowane pisemne oświadczenia uczestników walnych zgromadzeń.

Regulamin Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A. jest dostępny do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie".

11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania

Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2012 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu

Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 17 lipca 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Stanisława Kolasińskiego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Z chwilą uzyskania zgody KNF Pan Stanisław Kolasiński objął stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

Zasady działania, kompetencje, i zadania Zarządu zostały określone w §§ 21 – 23 Statutu oraz w Regulaminie Zarządu. (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

Stosownie do postanowień zawartych w ww. dokumentach, Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków będących osobami fizycznymi, w tym: prezesa Zarządu, wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu oraz pozostałych wiceprezesów lub innych członków Zarządu.

Całokształt działalności Banku koordynuje Prezes Zarządu. Prezes Zarządu wykonuje zadania określone w Statucie Banku oraz innych przepisach wewnętrznych, w tym: w Regulaminie Zarządu oraz Regulaminie organizacyjnym Banku. Prezes w szczególności:

- wydaje zarządzenia wewnętrzne,
- kieruje pracami Zarządu Banku, zwołuje posiedzenia Zarządu, akceptuje porządek obrad oraz przewodniczy posiedzeniom,
- podejmuje decyzje kadrowe w zakresie wskazanym w Statucie Banku oraz zarządzeniu dotyczącym zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku,
- określa sposób ustalania limitu etatów w Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz ustala limity etatów dla poszczególnych obszarów,
- wydaje regulamin organizacyjny Banku oraz regulamin organizacyjny oddziału i oddziału operacyjnego oraz zatwierdza regulaminy organizacyjne komórek organizacyjnych Centrali,
- wydaje zalecenia pokontrolne w ramach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- powołuje i rozwiązuje komitety lub zespoły dla określonych spraw oraz powołuje przewodniczących i członków tych komitetów/zespołów, a także tworzy i znosi wyodrębnione stanowiska,
- nadzoruje realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- zatwierdza plany pracy Zarządu Banku,
- koordynuje działania Banku w sferze polityki ekologicznej, reprezentując BOŚ S.A. w kontaktach z przedstawicielami Parlamentu, administracji publicznej, w tym z ministrem właściwym w sprawach środowiska, Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi (krajowymi) pozabudżetowymi funduszami celowymi.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu, do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Do kompetencji wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu należy wówczas całokształt spraw z zakresu działalności Banku.

W czasie nieobecności prezesa Zarządu, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku (z wyłączeniem kompetencji dotyczących powoływania i odwoływania dyrektora zarządzającego, dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali i ich zastępców oraz dyrektorów oddziałów) wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu, lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. Wiceprezesi lub członkowie Zarządu kierują działalnością Banku w zakresie ustalonym przez prezesa Zarządu.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone innym organom Banku. Zarząd Banku w szczególności:
- reprezentuje Bank wobec sądów, organów administracji państwowej i osób trzecich,
- uchwala strategie działania Banku, roczne plany finansowe oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- podejmuje uchwały w sprawie struktury organizacyjnej Banku oraz tworzenia i likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- podejmuje uchwały o nabyciu i zbyciu nieruchomości lub udziału w nieruchomości,
- opracowuje projekty przepisów wewnętrznych, których wydawanie należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- podejmuje decyzje w sprawach dotyczących zaciągnięcia zobowiązań lub rozporządzenia aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych Banku,
- uchwala zasady polityki informacyjnej Banku,
- uchwala polityki dotyczące zarządzania ryzykiem w Banku,
- uchwala zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- ustala ogólny poziom ryzyka Banku oraz dostosowane do tego poziomu limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku,
- ustala wewnętrzne procedury Banku dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- gospodaruje funduszami specjalnymi,
- uchwala tryb powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposób ustalenia jego wynagrodzenia.
- uchwala regulamin Zarządu, określający sprawy, które wymagają kolegialnego podejmowania uchwał oraz sprawy proceduralne i formalne związane z odbywaniem posiedzeń.

Ponadto Zarząd kolegialnie rozpatruje i podejmuje uchwały w sprawach:
1) zwołania Walnego Zgromadzenia Banku,
2) mających wpływ na:
   - kształtowanie wyników finansowych Banku, w tym w szczególności dotyczących ustalania planów finansowych i strategii działania Banku, określania poziomu stóp procentowych środków pieniężnych oraz kredytów i pożyczek w Banku,
   - kształtowanie relacji Banku ze światem zewnętrznym, w tym w szczególności w sprawach dotyczących: ustalania zasad powoływania i odwoływania pełnomocników i prokurentów, określania warunków i zasad postępowania Banku wobec klientów oraz na rynku międzybankowym i finansowym, w tym: praw i obowiązków klientów oraz wzorów regulaminów i umów zawieranych z klientami,
   - kształtowanie i zakres kompetencji w Banku, w tym w szczególności w sprawach dotyczących ustalania zasad oceny ryzyka kredytowego oraz zasad podejmowania decyzji kredytowych w BOŚ S.A.
3) innych, przewidzianych Statutem Banku lub wnoszonych przez członków Zarządu.

Do kolegialnych kompetencji Zarządu należy także:
- podejmowanie decyzji kredytowych, zgodnie z przepisami wewnętrznymi w tym zakresie,
- rozpatrywanie okresowych informacji dotyczących przebiegu realizacji zadań Banku, jego sytuacji ekonomiczno-finansowej i organizacyjno-kadrowej,
- dokonywanie ocen pracy jednostek organizacyjnych Banku.

Zgodnie z § 23 Statutu do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz do podpisywania w imieniu Banku są upoważnieni: prezes Zarządu – samodzielnie lub dwie osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw. Pełnomocników Banku powołuje i odwołuje prezes Zarządu samodzielnie, albo dwie inne osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.
W ramach nadzoru, członkowie Zarządu:
- inspirują merytoryczne działania nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali, zgodnie z wyznaczonymi im zadaniami oraz kierunkami rozwoju Banku określonymi w strategiach działania oraz planach finansowych Banku,

- kontrolują w nadzorowanych komórkach Centrali przebieg prac, prawidłowość podejmowanych działań, ich zaawansowanie i ostateczną realizację, a także ich zgodność z prawem i przepisami wewnętrznymi,
- weryfikują adekwatność obowiązujących przepisów wewnętrznych i struktur organizacyjnych do aktualnych zadań nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali,
- odpowiadają za prawidłowość merytoryczną przepisów wewnętrznych odnoszących się do zakresu działania nadzorowanych obszarów, wydawanych w formie uchwał bądź zarządzeń prezesa,
- akceptują i wyrażają zgodę na kierowanie do rozpatrzenia przez Zarząd albo do decyzji prezesa Zarządu materiałów przygotowanych w nadzorowanych komórkach organizacyjnych Centrali,a
- nadzorują realizację zadań kontroli wewnętrznej w nadzorowanych przez nich obszarach działalności Banku, w celu zapewnienia efektywnego i bezpiecznego rozwoju Banku,
- monitorują ryzyka w obszarach działania podlegających ich nadzorowi,
- wydają pisma okólne, stanowiące przepisy wykonawcze do uchwał i zarządzeń prezesa,
- wydają wiążące polecenia co do sposobu załatwienia sprawy przez nadzorowane komórki organizacyjne Centrali,
- stosownie do postanowień zarządzenia prezesa Zarządu dotyczącego zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku - podejmują decyzje o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, o zmianie warunków zatrudnienia oraz o rozwiązaniu umów o pracę z pracownikami w obszarach/placówkach, które nadzorują zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku.

Czynności nadzorcze wykonywane są przez członków Zarządu osobiście.

Poszczególni członkowie Zarządu, wykonując ww. czynności nadzorcze, mogą przedkładać Zarządowi do rozpatrzenia propozycje i wnioski należące do kolegialnych kompetencji Zarządu, dotyczące zarówno całokształtu działalności Banku, jak i poszczególnych obszarów i pionów jego działalności.

Posiedzenia Zarządu są zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu. W praktyce posiedzenia Zarządu odbywają się co tydzień. Prezes Zarządu, na uzasadniony wniosek członka Zarządu lub z własnej inicjatywy, może zwołać posiedzenie Zarządu w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą jego członkowie oraz osoby zaproszone przez prezesa Zarządu. Na posiedzeniach Zarządu, prezes Zarządu przedstawia do akceptacji projekt porządku obrad, kieruje obradami, udziela głosu, rozstrzyga sprawy proceduralne, podsumowuje wyniki dyskusji, formułuje uchwały, zalecenia i wnioski. W sprawach uzasadnionych względami biznesowymi lub formalno-prawnymi, członek Zarządu może – po uzyskaniu zgody prezesa Zarządu – wnieść pod obrady Zarządu temat nie ujęty w porządku posiedzenia.

W przypadku nieobecności prezesa Zarządu, posiedzenia Zarządu są zwoływane przez wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu, lub wskazanego przez prezesa Zarządu innego członka Zarządu.

Uchwały Zarządu są podejmowane na posiedzeniach zwoływanych w trybie określonym w Regulaminie Zarządu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Uchwały mogą być podjęte, jeśli wszyscy członkowie Zarządu zostali zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu, a w posiedzeniu Zarządu uczestniczy co najmniej połowa jego członków, w tym prezes Zarządu lub - w czasie jego nieobecności – wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. W razie równej liczby głosów, decyduje głos prezesa Zarządu. Członek Zarządu nie zgadzający się z podjętą uchwałą, może zgłosić do protokołu umotywowane zdanie odrębne. Nie zwalnia go to jednak z obowiązku stosowania się do uchwały podjętej przez Zarząd. Członek Zarządu nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach osobiście go dotyczących.
Posiedzenia Zarządu są protokołowane.

Rada Nadzorcza Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2012 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek

Ryszard Ochwat	- Członek
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 14 marca 2012 roku podjęło uchwały w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Mariana Malickiego – Członka Rady Nadzorczej i Pana Mariana Adama Pigana - Sekretarza Rady Nadzorczej. Jednocześnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwały w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Władysława Rogali i Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Na posiedzeniu w dniu 18 maja 2012 r. Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru Sekretarza Rady Nadzorczej w osobie Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 28 czerwca 2012 r. podjęło uchwałę w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Michała Jacka Wysockiego - Członka Rady Nadzorczej. Jednocześnie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Andrzeja Kazimierza Kraszewskiego.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.
W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2011 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie przez nie ustalanej, nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 13 osób. Wspólna kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przed upływem kadencji, a w ich miejsca mogą być wybrane inne osoby. W przypadku odwołania, rezygnacji lub śmierci członka Rady Nadzorczej w trakcie trwania kadencji, do czasu obsadzenia wakatu, Rada może działać w zmniejszonym składzie, lecz nie mniejszym niż 5 osób.

Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy m.in.:
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Banku i jego grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy - w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,
- określanie liczby członków Zarządu Banku i ustalanie warunków ich zatrudnienia,
- powoływanie i odwoływanie prezesa oraz wiceprezesów i członków Zarządu,
- zawieszanie w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności tych członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności,
- informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o składzie Zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu, a także o członkach Zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego oraz innych biegłych,

- zatwierdzanie strategii działania Banku oraz rocznych planów finansowych Banku,
- zatwierdzanie zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, ogólnego poziomu ryzyka Banku, a także polityk dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym,
- zatwierdzanie zasad polityki informacyjnej Banku,
- zatwierdzanie wewnętrznych procedur Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie struktury organizacyjnej, za wyjątkiem tworzenia lub likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku w sprawach nabywania akcji i udziałów w spółkach o wartości nominalnej przekraczającej łącznie z już posiadanymi przez Bank akcjami i udziałami tych spółek równowartość 5% kapitału zakładowego Banku, z wyłączeniem akcji spółek dopuszczonych do publicznego obrotu,
- rozpatrywanie spraw wnoszonych pod obrady Walnego Zgromadzenia i opiniowanie projektów uchwał Zgromadzenia, za wyjątkiem uchwał porządkowych.
- nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu,
- ocena okresowych informacji o poziomie ryzyka bankowego i jakości zarządzania tym ryzykiem,
- ocena okresowych informacji na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzanych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia lub realizacji,
- zatwierdzanie trybu powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposobu ustalenia jego wynagrodzenia,
- uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał. Wnioski o zwołanie posiedzenia Rady może składać do przewodniczącego każdy członek Rady Nadzorczej, a także Zarząd Banku. W takim przypadku, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Przewodniczący Rady Nadzorczej – na uzasadniony wniosek Zarządu Banku lub członka Rady Nadzorczej, bądź z własnej inicjatywy – może też zwołać posiedzenie Rady w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

Rada Nadzorcza rozpatruje sprawy umieszczone w porządku obrad i podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Uchwały Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania członków Zarządu zapadają większością 2/3 głosów. Pozostałe uchwały Rady Nadzorczej – o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał (z wyłączeniem głosowań ws. wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, powołania członka Zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób oraz spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady) oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady lub za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji jest zwoływane przez prezesa Zarządu Banku. Przedmiotem pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji jest ukonstytuowanie się Rady.
Rada Nadzorcza Banku powołuje ze swego grona Komitet Audytu Wewnętrznego oraz Komitet ds. Wynagrodzeń
Komitet Audytu Wewnętrznego wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem, a także w zakresie przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej.
Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 7 maja 2009r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649, ze zm.), w Statucie BOŚ S.A. oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:
- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,

- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi, oraz zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego.

Funkcję Przewodniczącego Komitetu pełni Przewodniczący Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Przewodniczący Komitetu może zwołać posiedzenie Komitetu w trybie pilnym. Komitet, przynajmniej raz w roku, na zamkniętym posiedzeniu bez udziału Zarządu, odbywa spotkanie z dyrektorem komórki audytu wewnętrznego.
Komitet ds. Wynagrodzeń został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności określonych w Uchwale Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. przewidzianych dla tego Komitetu oraz czynności wynikających z postanowień art. 9f, 9g i 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz § 20 ust. 9 pkt. 9 Statutu Banku Ochrony Środowiska S.A., w szczególności obejmujących:

1) opiniowanie i projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.,
2) opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A., w rozumieniu przepisów powołanej Uchwały Nr 258/2011 KNF,
3) opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.

Szczegółowe kompetencje, zasady działania i zadania Rady zostały określone w §§ 17 - 20 Statutu Banku oraz w Regulaminie Rady Nadzorczej (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Z oświadczeń przekazanych przez członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku wynika, że w dniu 31 grudnia 2012 r.:

- Prezes Zarządu Banku, Mariusz Klimczak posiadał 250 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 2 500 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Józef Kozioł posiadał 116 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 1 160 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Janusz Marek Topolski posiadał 110 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 1 100 zł.

Pozostali członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym nie posiadali akcji BOŚ S.A. jak również akcji i udziałów w jednostkach powiązanych emitenta.

12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

Zarząd Banku poinformował:
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.13 w wysokości 40 mln zł (raport bieżący 2/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.14 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 4/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.15 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 5/2013 z dnia 22 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o emisji obligacji własnych serii J w wysokości 100 mln zł (raport bieżący 7/2013 z dnia 14 lutego 2013 r.). Organizatorem i depozytariuszem emisji jest BGK;
- o emisji obligacji własnych serii K w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 8/2013 z dnia 22 lutego 2013 r.). Organizatorem i Depozytariuszem emisji obligacji serii K jest BRE Bank S.A.;
- o wcześniejszym wykupie, tj. w dniu 27 lutego 2013 r. 185 000 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii H (raport bieżący 6/2013 z dnia 5 lutego 2013 r. oraz 9/2013 r. z dnia 27 lutego 2013 r.). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dn. 27 lutego 2012 r.;
- o zamiarze wcześniejszego wykupu, tj. w dniu 4 kwietnia 2013 r. 150 102 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii F (raport bieżący 10/2013 z dnia 1 marca 2013 roku). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 35/2011 z dn. 4 października 2011 r.
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.16 w wysokości 30 mln zł (raport bieżący 11/2013 z dnia 6 marca 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.

W związku z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 7 marca 2013 r. dotyczącym sposobu rozliczania wynagrodzeń z tytułu ubezpieczeń Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. dokona analizy rekomendacji UKNF. Zalecenia UKNF zostaną uwzględnione w sprawozdaniach finansowych w kolejnych okresach sprawozdawczych

13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

Sprzedażowa i wizerunkowa aktywność promocyjna Banku skupiona była wokół hasła „Z korzyścią dla Ciebie i Świata, w którym żyjesz". Idea ta realizowana jest zarówno w obszarach związanych z działalnością bankową jak i działaniach poza-komercyjnych. W 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych bezpośrednio promujących ochronę środowiska, jak i takich, które promują postawy przyjazne środowisku. W szczególności:

w obszarze bankowości detalicznej:
- na przełomie roku 2011 i 2012 zrealizowana została kampania „Pożyczka z nagrodami" wspierająca sprzedaż pożyczki gotówkowej z wykorzystaniem mediów interaktywnych. Celem kampanii było poinformowanie Klientów o promocyjnej ofercie oraz pozyskanie kontaktów sprzedażowych. Dodatkowe wsparcie kampanii stanowił standardowy katalog drukowanych materiałów promocyjnych, działania PR oraz eventy sprzedażowe przeprowadzone w placówkach, jak również konkursy sprzedażowe dedykowane Doradcom. Sprzedaż pożyczek gotówkowych w roku 2012 wspierana była kilkukrotnie: także w okresie luty-maj oraz w sezonie świątecznym (listopad/grudzień). Ponadto na przełomie września i października Bank zrealizował wysokozasięgową kampanię promocyjną tego produktu, wykorzystującą komunikację w telewizji, internecie, metrze warszawskim oraz w kinie. Kampania w ramach akcji „2 złote dla zwierzaka" wspierającej zagrożone gatunki polskich zwierząt, połączyła cele sprzedażowe Banku z jego pro-ekologiczną misją, potwierdzając przywołaną powyżej obietnicę korzyści dla Klienta i świata, w którym żyje;
- w nurcie projektów marketingowych promujących ekologiczną misję BOŚ Banku została zrealizowana kampania wizerunkowa poprzedzająca emisję jego akcji. Kampanie zapowiadająca i emisyjna zrealizowane zostały w dwóch etapach:
  ETAP I: 19.03. do 04.04. – komunikacja wizerunkowa, przypominająca grupie docelowej mocne strony Banku, wzmacniająca wizerunek lidera rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych, rzetelnej, polskiej, stabilnej i nowoczesnej instytucji finansowej. Kampania została zrealizowana w mediach branżowych, szczególnie konsumowanych przez potencjalnych inwestorów.

ETAP II: 12 – 20.04. - kampania emisyjna – miała na celu poinformowanie o zapisach na akcje BOŚ Banku. Kampania telewizyjna przeprowadzona została w TVN24 i TVN CNBC. Komunikat informował przede wszystkim o terminach zapisów na akcje, podkreślał również ekologiczny charakter Banku.;

- w drugim kwartale 2012 roku została również przeprowadzona kampania promująca płatności bezgotówkowe dokonywane kartami płatniczymi Mastercard. Konkurs „Jazda na Eko" i związana z nim kampania wykorzystywała takie narzędzia komunikacyjne jak Internet, materiały drukowane oraz PR. Była to wspólna akcja marketingowa Banku oraz MasterCard Polska w ramach której Klienci mogli wygrać samochody Volvo S30 z obniżoną emisją CO2 oraz ponad 100 rowerów;
- poza wyżej wymienionymi kampaniami w obszarze detalicznym zrealizowano szereg mniejszych kampanii promocyjnych wspierających sprzedaż priorytetowych produktów dedykowanych klientowi indywidualnemu.

w obszarze bankowości korporacyjnej:

- kontynuacja budowy EKO Banku, którego założeniem jest rozpowszechnienie wiedzy o ekologii wśród przedsiębiorców i osób indywidualnych, poprzez pokazanie ekologii, jako sposobu na zwiększenie efektywności prowadzonego biznesu, ograniczenie codziennych kosztów związanych z użytkowaną energią i sposobu życia. W ramach tych działań ukazało się kilkadziesiąt artykułów w prasie oraz na portalach promujących ofertę wspierającą ekologiczne budownictwo, m.in. na portalach nieruchomościowych;
- przeprowadzenie 7 konferencji GRAND PRIX W BIZNESIE skierowanych do przedsiębiorców, podczas, których doradzano jak dostosować strategię swojego przedsiębiorstwa do niepewnego otoczenia biznesowego i jak pewną ręką poprowadzić je do sukcesu. Podczas spotkań z przedstawicielami lokalnego biznesu dyrektorzy Centrów Korporacyjnych przekonywali w jaki sposób zaoszczędzić dzięki ekologii, prezentując rozwiązania funkcjonujące w Banku;
- promocja dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą, w ramach, której każda firma, która otworzyła Konto Wyjątkowe Biznes Start mogła skorzystać nie tylko z promocji cenowej w ramach, której konto było za darmo przez 18 miesięcy, ale także z oferty partnerskiej Orange;
- akcja promocyjna Ekofaktoring w ramach, której Bank promował eliminowanie papierowego obiegu dokumentów.

Ponadto w 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych, będących wsparciem dla projektów służących ochronie środowiska lub związanych z szeroko rozumianą ekologią. Wśród nich wymienić należy m.in.:

- ogólnopolska akcja „2 zł dla Zwierzaka", w ramach której Bank zdecydował, że od każdego ze sprzedanych dwóch produktów finansowych – EkoLokaty i pożyczki gotówkowej – przekaże z własnych środków po 2 zł na wsparcie wybranego, zagrożonego gatunku zwierząt.
- sponsoring Konkursów MURATORA „Życie w Architekturze" i „Energooszczędny Dom Dostępny", których celem jest propagowanie ekologicznego i energooszczędnego budownictwa oraz promocja domów energooszczędnych, pasywnych. W ramach współpracy z Muratorem, który promuje rozwiązania eko Bank występuje w roli eksperta w finansowaniu przedsięwzięć ekologicznych, oszczędzających energię.

14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Bank angażował się w działania społeczne prowadząc szereg projektów poprzez swoją fundację korporacyjną oraz angażując pracowników w wolontariat. Podobnie jak w poprzednich latach prezentowano temat ekologii głównie w odniesieniu do zdrowego stylu życia oraz prawidłowego odżywiania zwracając szczególną uwagę na dzieci w wieku szkolnym.

Do najbardziej spektakularnych działań należało zorganizowanie we wrześniu ogólnopolskiej kampanii społecznej „JA-TY-JEMY" w której prezentowany był problem otyłości i nadwagi jako dziedzicznej choroby Polaków. Narzędzia kampanii (300 billboardów, konferencja prasowa, serwis www) wygenerowały ponad 50 publikacji w prasie, 40 min relacji w telewizji oraz szereg dyskusji na portalach społecznościowych (Twitter, Facebook).

Szeroka obecność Fundacji Banku w mediach oraz aktywność w ramach innych projektów edukacyjnych organizacji przy wsparciu PR Banku pozwoliła utrzymać organizacji drugie miejsce wśród najbardziej rozpoznawalnych fundacji instytucji finansowych w Polsce po Fundacji Kronenberga (na podst. raportu Press Service).

W dwunastu projektach edukacyjnych Fundacji prowadzonych za pomocą dedykowanych internetowych platform komunikacyjnych udział wzięło ponad 1,6 tys. szkół i domów kultury z całej Polski, co przekłada się na ponad 18 tys. bezpośrednich uczestników (uczniowie i nauczyciele).

BOŚ S.A. w ramach ekologicznego konkursu H2O Design dla uczniów szkół wszystkich typów stworzył nowe projekty karty MasterCard(R) H2O przeznaczonej dla młodzieży w wieku 13-18 lat, wydawanej do rachunku oszczędnościowego "Konto H2O". Konkurs dotyczył ochrony wód.

Bank rozwinął w 2012 r. wolontariat pracowniczy (22 projekty, 100 wolontariuszy) a kampania wewnętrzna „Zostań super-bohaterem" oraz konkurs na „Mikrodotacje" zostały zakwalifikowane do siedmiu najlepszych programów wolontariatu pracowniczego w Polsce obok takich firm jak: Microsoft, Capgemini, City Handlowy, PTC czy ENEA (na podst. rankingu Centrum Wolontariatu).

Szczegółowe informacje o projektach można znaleźć w Raporcie Ekologicznym Banku oraz na stronach: www.fundacjabos.pl i www.aktywniepozdrowie.pl.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2013	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	.....
13.03.2013	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu	.....
13.03.2013	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	brak podpisu w związku z urlopem

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W 2012 ROKU

WARSZAWA, MARZEC 2013

SPIS TREŚCI:

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R. 4
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA 4
2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY 6
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY 9
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY 9
2. BILANS 12
2.1. Aktywa Grupy 12
2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów 12
2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku 13
2.1.3. Kredyty i pożyczki 13
2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym 14
2.1.5. Jakość portfela kredytowego 15
2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy 15
2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem 15
2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy 16
2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach 17
2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku 18
2.2.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych 18
2.2.6. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym 18
3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY. 18
4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI 19
5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY 19
6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY 19
6.1. Kierunki rozwoju Banku 19
6.2. Kierunki rozwoju Grupy 20
7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ 20
7.1. Działalność bankowa 20
7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego 20
8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY 21
8.1. Produkty bankowe 21
8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek 21
8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska 22
8.4. Segment klientów korporacyjnych 23
8.5. Segment finansów publicznych 24
8.6. Segment klientów detalicznych 25
8.7. Działalność maklerska 30
8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy 31
8.9. Bankowość inwestycyjna 32
8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi 33
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE 33
1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI 33
1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity 33
1.2. Ryzyko płynności 33
1.3. Ryzyko stopy procentowej 34
1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej 34
1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej 35
1.4. Ryzyko walutowe 36
1.5. Ryzyko cen akcji i towarów 37
1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności 37
1.7. Ryzyko kredytowe 38
1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń 41
2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ 41
3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI 43
3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi 43
3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań 43
IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU 43
1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ 43
1.1. Struktura Grupy Kapitałowej 43
1.2. Uzależnienie od partnerów 45
2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU 45
2.1. Umowy znaczące 45

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru ... 45
2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych ... 46
2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych ... 46
2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych ... 46
3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA ... 47
4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH ... 47
5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI ... 47
6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA ... 48
7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ ... 48
8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE ... 48
9. GŁÓWNE INWESTYCJE ... 48
10. KADRY ... 48
10.1. Szkolenia ... 48
10.2. Program akcji pracowniczych ... 49
10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających ... 50
11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R. ... 51
11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny ... 51
11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego ... 51
11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych. ... 52
11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku. ... 52
11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych ... 52
11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych. ... 53
11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających. ... 53
11.8. Zasady zmiany Statutu Banku. ... 53
11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania. ... 53
11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania ... 55
11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu ... 61
11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących ... 61
12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM ... 62
13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA ... 62
14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA ... 63

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R.

1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W 2012 r. tempo wzrostu produktu krajowego brutto obniżyło się osiągając 2,0% wobec 4,3% wzrostu w 2011 r. Począwszy od I kwartału 2012 r., w którym gospodarka odnotowała wzrost PKB o 3,6% r/r, kolejne kwartały przyniosły sukcesywny spadek tempa wzrostu gospodarczego w okolice 1% r/r w IV kw. Postępujący spadek tempa krajowego wzrostu gospodarczego był wynikiem silnego osłabienia dynamiki nakładów inwestycyjnych, głównie w wyniku ograniczania inwestycji infrastrukturalnych oraz osłabienia konsumpcji prywatnej w warunkach wyraźnego obniżenia dynamiki realnych dochodów do dyspozycji. Do obniżenia tempa wzrostu gospodarczego przyczyniło się także pogorszenie sytuacji na rynku pracy i utrzymująca się wysoka inflacja. Na koniec 2012 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 13,4% wobec 12,5% w grudniu 2011 r. Liczba bezrobotnych wzrosła o ponad 150 tys. do 2 137 tys. osób na koniec 2012 r.

W pierwszych trzech kwartałach 2012 r. inflacja mierzona wskaźnikiem CPI pozostawała na podwyższonym poziomie powyżej 3,5% tj. górnej granicy przedziału dopuszczalnych wahań inflacji wokół celu inflacyjnego NBP. Dopiero w IV kwartale nastąpił gwałtowny spadek dynamiki cen w wyniku spadku cen paliw, niższej dynamiki cen żywności, słabej presji popytowej i kosztowej w gospodarce oraz aprecjacji złotego. W rezultacie na koniec roku wskaźnik roczny inflacji obniżył się do 2,4%, kształtując się lekko poniżej celu inflacyjnego NBP (2,5%). Wskaźnik inflacji średniorocznej wyniósł w 2012 r. 3,7% wobec 4,3% w 2011 r.

W I poł. 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) kontynuowała zapoczątkowany w 2011 r. cykl zaostrzania polityki pieniężnej, podwyższając w maju 2012 r. stopy procentowe o 25 pkt. bazowych - do 4,75% dla stopy referencyjnej NBP. W IV kw. pod wpływem postępującego spowolnienia aktywności gospodarki oraz bieżącego i oczekiwanego spadku inflacji RPP przeszła do fazy rozluźniania polityki pieniężnej. RPP dwukrotnie (w listopadzie i grudniu) obniżyła stopy procentowe do poziomu 4,25% dla stopy referencyjnej NBP. Dokonane obniżki stóp procentowych NBP oraz nasilenie oczekiwań rynkowych na kontynuację cyklu rozluźniania polityki pieniężnej w 2013 r. poskutkowały spadkiem stawek pożyczek na rynku międzybankowym WIBOR. Stawka WIBOR 3M obniżyła się do poziomu 4,11% na koniec 2012 r. wobec 4,99% na koniec 2011 r.

Dynamika PKB w latach 2000-2012

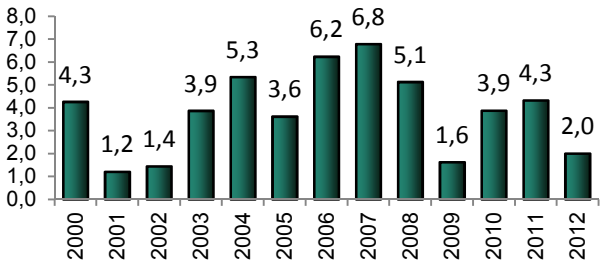

Stopa bezrobocia rejestrowanego w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012

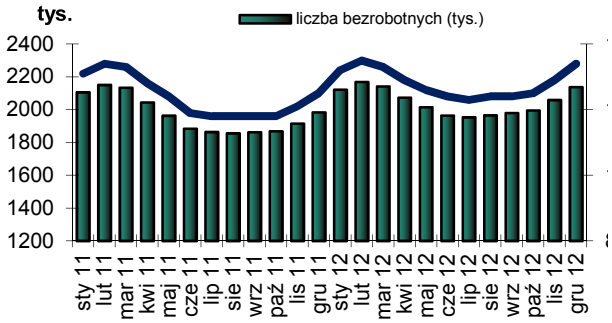

Inflacja w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012 w ujęciu rocznym i miesięcznym (%)

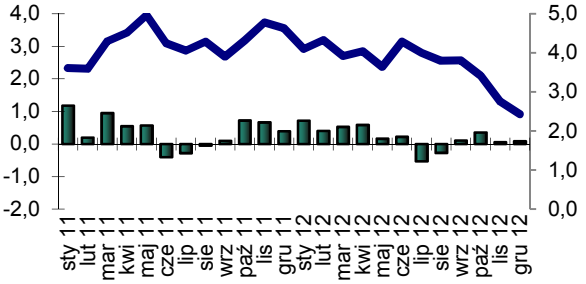

Po okresie podwyższonej zmienności na międzynarodowych rynkach finansowych w I półroczu 2012 r. (najpierw silna poprawa sytuacji w I kw. w reakcji na korzystniejsze od oczekiwań dane dotyczące największych gospodarek świata, a następnie gwałtowne pogorszenie w II kw. w wyniku wzrostu obaw o przyszłość strefy euro i osłabienie koniunktury w gospodarce światowej), w II połowie roku sytuacja na globalnym rynku finansowym stabilizowała się. Czynnikami, które przyczyniły się do poprawy sytuacji rynkowej były działania banków centralnych strefy euro i USA. We wrześniu ub.r. Europejski Bank Centralny ogłosił wprowadzenie nowego programu skupu obligacji skarbowych państw strefy euro najsilniej dotkniętych kryzysem fiskalnym. Z kolei Rezerwa Federalna zdecydowała o uruchomieniu nowych programów ilościowego luzowania polityki pieniężnej. Równolegle, napływające dane z gospodarek USA i Chin świadczyły o stopniowym przyspieszeniu tempa wzrostu PKB, zaś dane ze strefy euro świadczyły o braku nasilenia tendencji recesyjnych. W reakcji na te działania w polityce gospodarczej i stabilizującą się sytuację makroekonomiczną, na globalnym rynku finansowym wzrósł popyt na aktywa o wyższym profilu ryzyka, skutkując wzrostem notowań akcji i wzmocnieniem walut rynków wschodzących. Perspektywa kontynuacji ilościowego rozluźniania polityki pieniężnej w USA w połączeniu ze spadkiem obaw rynkowych o eskalację kryzysu w strefie euro wpłynęła na umocnienie euro.

Stawki WIBOR w okresie grudzień 2010 - grudzień 2012

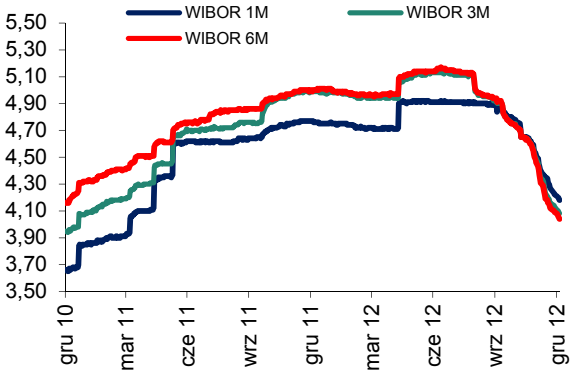

Kursy walut w okresie grudzień 2011 - grudzień 2012

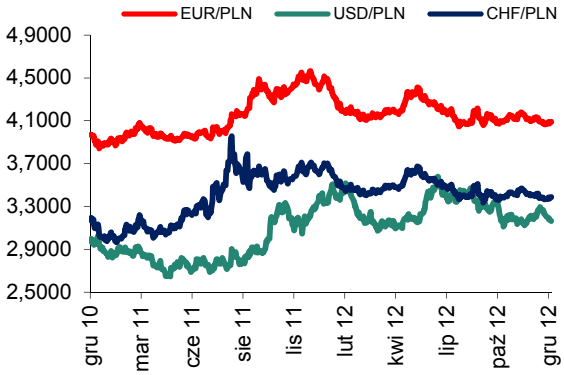

Poprawa globalnych warunków rynkowych skutkowała w II połowie roku umocnieniem kursu złotego. Na koniec grudnia 2012 r. kurs złotego ukształtował się na poziomie 4,08 złotego za euro, 3,10 złotego za dolara amerykańskiego oraz 3,39 złotego za franka szwajcarskiego. W skali całego roku złoty zyskał 7,4% na wartości wobec euro, 9,3% wobec dolara amerykańskiego oraz 6,8% wobec franka szwajcarskiego.

W 2012 r. rentowności krajowych skarbowych papierów wartościowych znacząco obniżyły się. W szczególności spadek ten nasilił się w II poł. roku w warunkach wzrostu oczekiwań na obniżki stóp procentowych NBP oraz spadku premii za ryzyko na globalnym rynku finansowym skutkujących silnym napływem kapitału zagranicznego na krajowy rynek obligacji. W skali całego roku spadek rentowności obligacji skarbowych wyniósł, w zależności od terminu zapadalności obligacji, od 180 do 220 pkt. bazowych.

2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY

Rating

W dniu 4 czerwca 2012 r. agencja Fitch Ratings Ltd, w wyniku badania ratingowego, podtrzymała, a dniu 14 grudnia 2012 r. potwierdziła wiarygodność kredytową Banku i utrzymała ratingi dla BOŚ S.A. na następującym poziomie:

Długoterminowy rating podmiotu („IDR")	BBB	dla poziomu inwestycyjnego skala: AAA, AA, A, BBB; dla poziomu spekulacyjnego skala: BB, B, CCC, CC, C, DDD, DD, D; oba poziomy z możliwością dodania znaku + lub - w zależności od głównej kategorii ratingowej, znaki te nie są dodawane do kategorii AAA oraz kategorii poniżej CCC
Rating krótkoterminowy	F3	w skali ocen od najwyższej do najniższej: F1, F2, F3, B, C, D; kategoria F1 może mieć dodany znak +
Viability rating	bb	w skali ocen od najwyższej do najniższej: aaa, aa, a, bbb, bb, b, ccc, cc, c, f , z możliwością dodania znaków „+" i „-" znaki te nie są dodawane do kategorii aaa oraz kategorii poniżej ccc
Rating wsparcia	2	w skali ocen od najwyższej do najniższej: 1, 2, 3, 4, 5 z możliwością dodania litery T.

Perspektywa ratingu podmiotu oraz długoterminowego ratingu krajowego pozostaje Stabilna.
Oceny perspektywy ratingu: od Pozytywnej poprzez Stabilną do Negatywnej. Ocena Pozytywna świadczy o możliwości podwyższenia ratingu IDR w przyszłości, ocena Stabilna – o utrzymaniu bez zmian, a ocena Negatywna – o możliwości obniżenia.

Informacja o podtrzymaniu ratingu przez Fitch Ratings została zawarta w raporcie bieżącym nr 34/2012 z dnia 4 czerwca 2012 r., natomiast informacja o potwierdzeniu ratingu w raporcie bieżącym nr 64/2012 z dnia 14 grudnia 2012 r.

Oferta publiczna akcji zwykłych na okaziciela serii P

W 2012 r. na podstawie Uchwały nr 5/2011 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 września 2011 r. BOŚ S.A. przeprowadził ofertę publiczną akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda. Subskrypcją w ramach oferty publicznej zostało objętych 6,5 mln akcji serii P. Cena emisyjna została ustalona na poziomie 35 zł. Wpływy brutto z tytułu emisji wyniosły 227,5 mln złotych. Globalnymi koordynatorami oferty i prowadzącymi księgę popytu byli ING Securities S.A. i ING Bank N.V., Oddział w Londynie. Krajowym Menedżerem był DM BOŚ S.A. Rolę oferujących pełnili ING Securities S.A. i DM BOŚ S.A.

Wybrane informacje dotyczące oferty:

- w dniu 10 kwietnia 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) zatwierdziła prospekt emisyjny akcji Banku sporządzony na potrzeby oferty publicznej nie więcej niż 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW akcji serii P oraz nie więcej niż 6,5 mln praw do akcji serii P;
- zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Detalicznych były przyjmowane od dnia 12 do 19 kwietnia 2012 r. Zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych były przyjmowane od dnia 23 do dnia 25 kwietnia 2012 r. (budowa księgi popytu 18-19 kwietnia 2012r.);
- w dniu 19 kwietnia 2012 r. Bank, w porozumieniu z Globalnymi Koordynatorami, ustalił, że:
  - cena emisyjna jednej akcji oferowanej w ofercie publicznej – 35 zł;
  - ostateczna liczba akcji oferowanych w ofercie publicznej – 6,5 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych – 6 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Detalicznych – 0,5 mln;
- akcje serii P zostały przydzielone w dniu 26 kwietnia 2012 r.;
- wartość przeprowadzonej subskrypcji wyniosła 227,5 mln zł. Zgodnie z szacunkami Banku koszty poniesione w związku z emisją akcji serii P wyniosły ok. 9,4 mln zł. W księgach rachunkowych Banku poniesione koszty emisji zostały rozliczone z kapitałem zapasowym powstałym z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii P ponad ich wartość nominalną;

- w dniach 16 – 25 maja 2012 ING Bank nabył 33 095 praw do akcji serii P w ramach prowadzonych działań stabilizacyjnych;
- w dniu 15 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku w wyniku emisji 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P. W wyniku rejestracji emisji akcji serii P kapitał zakładowy Banku wzrósł z kwoty 163 732 450 zł do kwoty 228 732 450 zł. Po rejestracji emisji kapitał zakładowy Banku dzieli się na 22 873 245 akcji o wartości nominalnej 10,00 zł każda, w tym 6,5 mln akcji serii P;
- Zarząd GPW w dniu 28 czerwca 2012 r. w drodze uchwały wyznaczył 29 czerwca 2012 r. jako dzień ostatniego notowania praw do akcji serii P oraz wprowadził z dniem 2 lipca 2012 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 6,5 mln akcji serii P, pod warunkiem dokonania przez KDPW w dniu 2 lipca 2012 r. rejestracji tych akcji i oznaczenia kodem PLBOS0000019.

Emisje obligacji

- **Emisja obligacji serii G**
  W dniu 28 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii G w wysokości 100 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 8/2012 z dnia 28 lutego 2012 r. Zarząd Banku poinformował w raporcie bieżącym nr 13/2012 z dnia 15 marca 2012 r. o wprowadzeniu obligacji serii G do obrotu na rynku Catalyst oraz wyznaczeniu pierwszego dnia notowania. W dniu 16 maja 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających BOŚ S.A. kwoty 100 mln zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji obligacji na okaziciela serii G. Informacja o decyzji KNF została zawarta w raporcie bieżącym nr 26/2012 z dnia 17 maja 2012 r.
- **Emisja obligacji serii H**
  W dniu 27 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii H przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 26/2012 z dnia 14 lutego 2012 r. w wysokości 185 mln zł. Emisja obligacji serii H zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dnia 27 lutego 2012 r.
- **Emisje obligacji serii KT.**
  W 2012 r. odbyło się dwanaście emisji obligacji krótkoterminowych, serie od K.T.1.1 – KT.1.12 o łącznej wartości 610 mln zł.:
  - w dniu 18 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.1 w wysokości 60 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 36/2012 z dnia 19 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 22 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.2 w wysokości 47 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 40/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 12 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.3 w wysokości 30 mln złotych zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 50/2012 z dnia 12 lipca 2012 r.,
  - w dniu 19 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.4 w wysokości 105 mln zł zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 52/2012 z dnia 19 lipca 2012 r.,
  - w dniu 24 sierpnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.5 w wysokości 100 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 54/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r.,
  - w dniu 6 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.6 w wysokości 30 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 55/2012 z dnia 6 września 2012 r.,
  - w dniu 26 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.7 w wysokości 55 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. oraz Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 56/2012 z 26 września 2012 r.,
  - w dniu 7 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.8 w wysokości 20 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 59/2012 z dnia 7 listopada 2012 r.,
  - w dniu 22 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.9 w wysokości 40 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A.. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 60/2012 z dnia 22 listopada 2012 r.,

- w dniu 28 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.10 w wysokości 27 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 61/2012 z dnia 28 listopada 2012 r.,
- w dniu 7 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.11 w wysokości 70 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 63/2012 z dnia 7 grudnia 2012 r.,
- w dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.12 w wysokości 26 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 66/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.,

- **Emisja obligacji serii I**
  W dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii I przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 358/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w wysokości 53,1 mln zł. Emisja obligacji serii I zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 65/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.

Emisje zostały wykorzystane na finansowanie akcji kredytowej oraz poprawę struktury bilansu Banku.

- **Wykup obligacji serii C**
  W dniu 30 listopada 2012 r. został zrealizowany przedterminowy wykup obligacji serii C o łącznej wartości nominalnej 33,7 mln zł. Wykupione obligacje zostały umorzone. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 62/2012 z dnia 30 listopada 2012 r.

Sektor budowlany
W roku 2012 uzewnętrzniła się niekorzystna sytuacja w sektorze budowlanym i branżach powiązanych, co nakłada na Bank wymóg podejmowania dodatkowych działań mających na celu ograniczenie ryzyka na portfelu wygenerowanym w tym obszarze.

Przedsięwzięcia w obszarze Wsparcia
W 2012 r. został uruchomiony produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy w ramach realizowanego Projektu CSB. Prowadzone prace projektowe wiązały się z uruchomieniem trzech głównych, spośród kilkunastu dostępnych modułów systemu def3000: def3000/CB (core banking), def3000/GL (general ledger) def3000/TR (treasury) oraz dodatkowego modułu do obsługi rozliczeń międzybankowych def3000/CL (clearing). Przygotowane i uruchomione zostały także interfejsy do integracji z pozostałymi systemami eksploatowanymi w Banku. Zamykając w nowym systemie księgi rachunkowe za rok 2012, Bank zakończył stabilizację działania systemu.

Implementacja Centralnego Systemu Bankowego była bardzo ważnym krokiem w zakładanym planie strategicznego rozwoju BOŚ Banku. Nowe możliwości, jakie stworzyła jego realizacja pozwalają na dalszy rozwój Banku, zapewnienie większej konkurencyjności na rynku oraz zwiększenie możliwości sprzedażowych. Dzięki temu w kolejnych latach zakładane jest efektywne zwiększanie liczby rachunków klientowskich i poszerzanie zakresu świadczonych usług przy obniżeniu kosztów działania Banku. Z uruchomieniem Centralnego Sytemu Bankowego wiązało się zakończenie kilku innych znaczących dla Banku projektów powiązanych z wdrożeniem CSB. Zakończono w szczególności prace związane z dostosowaniem hurtowni danych i systemów sprawozdawczych do nowego systemu centralnego oraz prace związane z platformą integracyjną pozwalającą na usprawnienie wymiany informacji pomiędzy systemami. Realizowano rozpoczęte w roku poprzednim inne projekty objęte Zintegrowanym Systemem Informatycznym, rozpoczęto realizację kolejnych 8 projektów, głównie w obszarze wsparcia sprzedaży i ryzyka finansowego. Ogółem w 2012 roku uruchomiono produkcyjnie 11 (łącznie z CSB) systemów informatycznych.

Inicjatywa JESSICA
Bank, działając w ramach inicjatywy JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), jako Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego podpisał w 2012 roku umowy dotyczące realizacji ośmiu projektów miejskich z wykorzystaniem środków z inicjatywy JESSICA. Łączny koszt realizacji tych inwestycji wyniesie 188 mln zł, z czego blisko 72 mln zł stanowić będzie pożyczka ze środków finansowych inicjatywy JESSICA. Pozostała kwota to głównie finansowanie uzupełniające BOŚ S.A. i środki własne inwestora.

Zagraniczny oddział DM BOŚ S.A.

Spółka zależna Banku, Dom Maklerski BOŚ S.A., poszerzyła terytorialny obszar swoich usług. W dniu 9 lutego 2012 r. został wpisany do polskiego rejestru sądowego zagraniczny Oddział DM BOŚ S.A., a od dnia 29 lutego 2012 r. jest on zarejestrowany również w Republice Czeskiej. Oddział rozpoczął działalność operacyjną pod koniec I półrocza 2012 r. Zakres działalności maklerskiej oddziału obejmuje wyłącznie obsługę rynku forex.

Znaczące umowy

- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 2/2012 z dnia 9 lutego 2012 r.), że w dniu 8 lutego 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. EIB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 12 lat przeznaczone dla małych i średnich firm oraz jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.
- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 15/2012 z dnia 27 marca 2012 r.), że w dniu 26 marca 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB). CEB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 15 lat przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt będzie wykorzystany w transzach. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	900 180	826 615	8,9
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	-616 025	-553 519	11,3
Wynik z tytułu odsetek	**284 155**	**273 096**	**4,0**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	136 529	141 783	-3,7
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-30 216	-31 296	-3,5
Wynik z tytułu opłat i prowizji	**106 313**	**110 487**	**-3,8**
Przychody z tytułu dywidend	3 746	3 726	0,5
Wynik na działalności handlowej	32 040	74 910	-57,2
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	27 071	4 465	506,3
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	**- 2 102**	**-**	x
Wynik z pozycji wymiany	22 116	30 349	-27,1
Pozostałe przychody operacyjne	8 632	8 303	4,0
Pozostałe koszty operacyjne	-11 891	-9 859	20,6
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-54 035	-42 598	26,8
Ogólne koszty administracyjne	-373 607	-375 988	-0,6
WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
ZYSK BRUTTO	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
Obciążenia podatkowe	-4 944	-14 473	-65,8
- część bieżąca	-7 084	-16 010	-55,8
- część odroczona	2 140	1 537	39,2
ZYSK NETTO	**37 494**	**62 418**	**-39,9**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła wyższy o 4,0% wynik z tytułu odsetek w porównaniu do roku poprzedniego. Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze wzrosły o 8,9%. Wzrost był efektem wyższej przychodowości odsetkowej portfela kredytowego związanej ze wzrostem rynkowych stóp procentowych, jak również z odnawianiem się portfela na wyższych marżach. Największy wartościowo przyrost przychodów z tytułu odsetek dotyczył odsetek od kredytów i pożyczek – o 35,2 mln zł (o 5,4%) oraz odsetek od instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności - o 35,0 mln zł (o 20,0%).

Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze zwiększyły się o 11,3%. Wzrost kosztów odsetkowych z tytułu instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji wyniósł 63,8%, tj. 63,4 mln zł, przy wzroście ich wolumenu o 31,6% wobec stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. Zwiększenie kosztów finansowania ma związek z zastąpieniem obligacjami własnymi Banku, depozytów wycofanych przez podmioty, na które zmiana Ustawy o finansach publicznych nałożyła obowiązek trzymania środków w BGK.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Kredytów i pożyczek, w tym od:	**684 257**	**649 062**	**5,4**
- Banków	5 491	4 745	15,7
- Klientów	678 766	644 317	5,3
Instrumentów finansowych	209 612	174 625	20,0
Transakcji zabezpieczających	6 311	2 020	212,4
Pozostałe	-	908	x
Razem	**900 180**	**826 615**	**8,9**
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	**405 403**	**410 062**	**-1,1**
- Banków	5 439	8 090	-32,8
- Klientów	399 964	401 972	-0,5
Kredytów i pożyczek, w tym od:	29 040	40 916	-29,0
- Banków	14 776	16 668	-11,4
- Klientów	14 264	24 248	-41,2
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	18 887	3 240	482,9
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	162 695	99 301	63,8
Razem	**616 025**	**553 519**	**11,3**

Wzrost koszów odsetkowych z tytułu środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty wyniósł 15,6 mln zł i wynikał z kosztów poniesionych na obsługę środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty, w ramach których finansowane są inicjatywy JESSICA.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej	29 162	29 564	-1,4
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	-	1 007	x
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	35 339	46 395	-23,8
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 639	63 514	12,8
Pozostałe opłaty	389	1 303	-70,1
Razem	**136 529**	**141 783**	**-3,7**
Koszty z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty z działalności maklerskiej	12 216	16 366	-25,4
Opłaty z tytułu kart płatniczych	10 528	9 405	11,9
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	804	826	-2,7
Opłaty od rachunków bieżących	4 258	2 520	69,0
Pozostałe opłaty	2 410	2 179	10,6
Razem	**30 216**	**31 296**	**-3,5**

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji uległ zmniejszeniu o 3,8%, tj. o 4,2 mln zł. Grupa osiągnęła wyższe przychody z opłat za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie o 12,8% (8,1 mln zł). Jednak przychody ogółem Grupy z tytułu opłat i prowizji zmniejszyły się o 3,7%.

Na obniżenie wyniku Grupy największy wpływ miały niższe o 23,8% (11,1 mln zł) przychody z opłat z tytułu operacji papierami wartościowymi, głównie ze względu na niższe przychody Domu Maklerskiego BOŚ S.A. na skutek mniejszej aktywności klientów indywidualnych na GPW w warunkach dekoniunktury.

Główny element pozycji przychody z tytułu dywidend w 2012 r. stanowi dywidenda ze spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3 437 tys. zł (w 2011 r. 3 432 tys. zł) oraz WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 211 tys. zł (w 2011 r. 196 tys. zł).

Wynik na działalności handlowej wyniósł 32,0 mln zł w 2012 r. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wynik był niższy o 57,2%, przede wszystkim ze względu na spadek wyniku z działalności handlowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. o 24,3 mln zł, (o 50,8%), głównie z powodu niższego wyniku z operacji kontraktami różnic kursowych, jak i pozostałymi pochodnymi instrumentami finansowymi. Wynik Banku z działalności handlowej zmniejszył się o 18,4 mln zł (o 68,3%), ze względu na niższe przychody z finansowych instrumentów pochodnych, w tym w szczególności swapów walutowych oraz terminowych transakcji wymiany walut.

Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych wzrósł do 27,1 mln zł. Jest to efekt wykorzystania sprzyjających zmian cen obligacji Skarbu Państwa i sprzedaży przez Bank obligacji z portfela przeznaczonego do sprzedaży.

Wynik z pozycji wymiany uległ zmniejszeniu o 27,1% głównie na skutek mniejszej wartości kredytów w walutach obcych udzielonych w 2012 r. w porównaniu z 2011 r. Spadek sprzedaży kredytów walutowych miał związek z implementacją przez Bank Rekomendacji KNF, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów walutowych oraz konserwatywną polityką Banku w zakresie marż odsetkowych.

W 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego mniej korzystnie ukształtował się wynik odpisów z tytułu utraty wartości w wysokości (54,0) mln zł, wobec (42,6) mln zł na 31 grudnia 2011 r. Wzrost pozycji ma związek z utworzeniem odpisów na ekspozycje w branży budowlanej oraz w segmencie detalicznym.

Ogólne koszty administracyjne Grupy zmniejszyły się o 0,6% wobec 2011 r., przy wzroście skali działania mierzonej wzrostem aktywów o 7,9%. Koszty rzeczowe Grupy uległy zmniejszeniu o 7,8%, tj. o 10,9 mln zł, głównie na skutek zmniejszenia wydatków na marketing. Grupa odnotowała wzrost kosztów składki na BFG o 13,4%, tj. o 1,1 mln zł oraz amortyzacji o 15,3%, tj. 4,8 mln zł.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Świadczenia pracownicze	**183 342**	**183 125**	**0,1**
Koszty administracyjne, w tym:	**154 358**	**161 722**	**-4,6**
- koszty rzeczowe	128 836	139 777	-7,8
- podatki i opłaty	6 580	5 148	27,8
- składka i wpłaty na BFG	9 270	8 174	13,4
- składka i wpłaty na KNF	2 465	2 388	3,2
-pozostałe	7 207	6 235	15,6
Amortyzacja, w tym:	**35 907**	**31 141**	**15,3**
- od środków trwałych	21 924	20 979	4,5
- od wartości niematerialnych	13 983	10 162	37,6
Razem	**373 607**	**375 988**	**-0,6**

Tempo wzrostu świadczeń pracowniczych wyniosło 0,1% i było niższe do wskaźnika inflacji, przy niewielkim spadku zatrudnienia.

	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	osoby		%
BOŚ S.A.	1 745	1 746	-0,1
Spółki zależne	234	235	-0,4
Razem zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	**1 979**	**1 981**	**-0,1**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk brutto w wysokości 42,4 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego wynik był niższy o 44,8%. Wynik netto wyniósł 37,5 mln zł i był niższy o 39,9%.

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy oraz metodologię ich obliczenia:

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)[1]	2,9	5,6	-2,7
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)[2]	0,2	0,4	-0,2
Marża odsetkowa na aktywach ogółem[3]	1,7	1,8	-0,1
Koszty/dochody (C/I)[4]	80,0	76,4	3,6

1) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów z początku i końca okresu

2) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu z początku i końca roku

4) relacja ogólnych kosztów administracyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń, wyniku z pozycji wymiany i pozostałych przychodów operacyjnych

Zmniejszenie wskaźnika ROE ma związek ze wzrostem kapitałów w wyniku przeprowadzonej przez Bank emisji akcji serii P oraz niższym zyskiem netto Grupy. Wzrost kapitałów własnych z tytułu publicznej emisji akcji pod koniec II kwartału 2012 r., spowodował obniżenie wskaźnika, a jednocześnie pozyskane środki nie przełożyły się w pełni na wzrost akcji kredytowej.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Współczynnik wypłacalności	15,26	12,24	3,02
Współczynnik Tier 1	11,59	9,72	1,87
Kredyty/depozyty*	94,2	99,5	-5,3

*Kredyty i pożyczki udzielone klientom/zobowiązania wobec klientów

Współczynnik wypłacalności zwiększył się o 3,02 p.p. w stosunku do stanu na koniec 2011 r., głównie na skutek publicznej emisji akcji BOŚ S.A. Wskaźnik kredyty/depozyty wyniósł 94,2% na dzień 31 grudnia 2012 r. i zmniejszył się o 5,3 p.p. wobec 31 grudnia 2011 r.

2. BILANS

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 16 876,7 mln zł i była wyższa o 7,9% w porównaniu do stanu na koniec 2011 r.

2.1. Aktywa Grupy

2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów

Na dzień 31 grudnia 2012 r. największy udział w aktywach (66,0%) stanowiły kredyty i pożyczki udzielone klientom. Udział tej pozycji w aktywach zmniejszył się w 2012 r. o 6,6 p.p., natomiast zwiększył się udział inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych o 2,5 p.p. Ich udział w aktywach na koniec 2012 r. wyniósł 23,3%.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 049 542	469 116	123,7
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	118 901	94 582	25,7
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	25 811	6 592	291,6
Pochodne instrumenty finansowe	88 093	56 646	55,5
Pochodne instrumenty zabezpieczające	36 317	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 133 828	11 352 492	-1,9
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	3 937 399	3 250 739	21,1
- dostępne do sprzedaży	3 039 782	2 601 074	16,9
- utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	649 665	38,2
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	22 830	0,0
Wartości niematerialne	169 649	119 870	41,5
Rzeczowe aktywa trwałe	116 698	128 610	-9,3
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	30 460	30 298	0,5
Inne aktywa	147 212	105 342	39,7
AKTYWA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku

Celem BOŚ S.A. w 2012 r. w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- kredytowania celów i zadań proekologicznych realizowanych przez klientów pionu korporacji i finansów publicznych w takich obszarach jak: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii oraz gospodarka odpadami i recykling, oraz pionu detalicznego w takich obszarach jak: mikroźródła energetyczne i efektywność energetyczna, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów termomodernizacyjnych oraz energooszczędnego budownictwa mieszkaniowego;
- sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz sprzedaży krzyżowej dla klientów pionu detalicznego;
- finansowania wspierającego zrównoważony rozwój w kluczowych segmentach klientów.

Zasady indywidualnej obsługi stosowane były wobec klientów o szczególnym znaczeniu dla Banku.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.
Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji;
- mogące spowodować przekroczenie obligatoryjnych limitów koncentracji zaangażowań;
- na rzecz partii politycznych, związków zawodowych, związków i organizacji religijnych;
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego;
- z klientami nie posiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

2.1.3. Kredyty i pożyczki

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy według stanu na koniec 2012 r. wynosiła 11 133,8 mln zł, w porównaniu do końca 2011 r. była niższa o 1,9%. Na zmniejszenie wartości kredytów w 2012 r. wpływ miała aprecjacja złotego względem walut obcych skutkująca zmniejszeniem wolumenu kredytów walutowych o 221 mln zł. Eliminując ten wpływ portfel kredytowy byłby niższy o 0,1% wobec stanu na koniec 2011.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 595 824	4 721 169	-2,7
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 459 042	3 196 939	8,2
Kredyty udzielone finansom publicznym	3 077 569	3 434 373	-10,4
Kredyty udzielone pozostałym klientom	20	1	1900,0
Kredyty i pożyczki razem	**11 132 455**	**11 352 482**	**-1,9**
Pozostałe należności	1 373	10	13630,0
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	**11 133 828**	**11 352 492**	**-1,9**

W 2012 r. nastąpił wzrost pozycji kredyty udzielone klientom korporacyjnym o 8,2% przy spadku pozostałych pozycji. Jednak nadal najwyższy udział w kredytach ogółem wynoszący 41,3% mają kredyty udzielone klientom segmentu detalicznego. Wolumen kredytów udzielonych klientom detalicznym zmniejszył się w 2012 r. o 2,7%. Najistotniejszym produktem kredytowym tego segmentu pozostaje kredyt hipoteczny. Wartość bilansowa kredytów hipotecznych udzielonych klientom detalicznym na koniec 2012 r. wyniosła 3 791 mln zł wobec 4 000 mln zł na koniec 2011 r. Udział kredytów hipotecznych w walutach obcych w portfelu kredytów hipotecznych udzielonych klientom indywidualnym wyniósł 64% na koniec 2012 r. wobec 69% na koniec 2011 r.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - struktura segmentowa

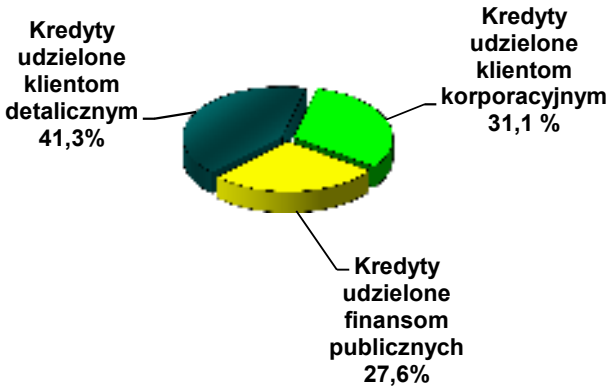

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank (walutowe + złotowe) wyniosła w 2012 r. 5,99%, a dla kredytów udzielonych w PLN 7,11% a w 2011 roku odpowiednio 5,82% i 6,60%.

2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W 2012 r. Bank udzielił kredytów i pożyczek na kwotę 2 587,7 mln zł (bez kredytów w rachunku bieżącym), tj. o 11,9% mniej niż w 2011 r. (wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Wyraźnie zwiększenie sprzedaży nastąpiło w II połowie 2012 r., po przeprowadzeniu przez Bank publicznej emisji akcji i pozyskaniu kapitału. W II półroczu ub.r. udzielono kredytów na kwotę 1 621,2 mln zł.

Sprzedaż kredytów i pożyczek w 2012 r. i 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
			w tys. zł	%
1.	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie roku	1 437 651	1 904 106	-24,5
2.	Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5
3.	Kredyty udzielone finansom publicznym w okresie roku	461 465	422 859	9,1
4.	Kredyty udzielone funduszom ekologicznym w okresie roku	-	5 000	x
5.	Kredyty udzielone pozostałym klientom w okresie roku	1 560	-	x
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE ROKU		**2 587 658**	**2 937 238**	**-11,9**

2.1.5. Jakość portfela kredytowego

Wyszczególnienie	31.12.2012		31.12.2011	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	10 289 697	90,0	10 702 017	92,2
Kredyty i pożyczki, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	262 682	2,3	237 823	2,0
Kredyty i pożyczki w przypadku których wykazano utratę wartości	886 696	7,8	670 196	5,8
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 439 075**	**100,0**	**11 610 036**	**100,0**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	-2,6	-248 554	-2,1
Inne należności (netto)	1 373	-	- 10	-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**11 143 139**	**97,4**	**11 361 492**	**97,9**
- klienci	11 133 828	97,3	11 352 492	97,8
- banki	9 311	0,1	9 000	0,1

W 2012 r. poziom odpisów aktualizujących zwiększył się o 19,6% (tj. 48,8 mln zł) w stosunku do stanu na koniec roku 2011. Udział odpisów aktualizacyjnych w zadłużeniu kredytowym na 31 grudnia 2012 r. wyniósł 2,6%, wobec wskaźnika 2,1% odnotowanego na koniec 2011 r.

Poziom wskaźnika udziału kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w całym portfelu wyniósł 7,8%, wobec 5,8% na koniec 2011 r.

2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy

2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem

W 2012 r. miały miejsce zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań. Udział zobowiązań wobec klientów w pasywach obniżył się na dzień 31 grudnia 2012 r. o 3,0 p.p. do 70,0% z 73,0% na koniec 2011 r. Wzrósł natomiast udział zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych (o 2,8 p.p.) oraz zobowiązań podporządkowanych (o 0,5 p.p.).
Bank wyemitował w 2012 r. obligacje serii H w wysokości 185 mln zł, obligacje krótkoterminowe serii K.T.1-12 w łącznej wysokości 610 mln zł, obligacje serii I w wysokości 53,1 mln zł oraz obligacje podporządkowane serii G w wysokości 100 mln zł. Bank dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii C o wartości nominalnej 33,7 mln zł.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
			%
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	122	21,3
Zobowiązania wobec innych banków	465 528	710 304	-34,5
Pochodne instrumenty finansowe	69 198	20 495	237,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 842	-	x
Zobowiązania wobec klientów	11 816 320	11 411 889	3,5
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 586 244	1 964 891	31,6
Zobowiązania podporządkowane	327 008	222 783	46,8
Rezerwy	20 205	19 698	2,6
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	872	10 552	-91,7
Pozostałe zobowiązania	119 334	114 728	4,0
Kapitał własny	1 451 041	1 161 655	24,9
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

Udział kapitału własnego Grupy w sumie bilansowej zwiększył się o 1,2 p.p. (o 289,4 mln zł) do 8,6%, głównie na skutek publicznej emisji 6,5 mln akcji BOŚ S.A. serii P po cenie 35 zł za jedną akcję, tj. łącznie 227,5 mln zł oraz podwyższenia kapitału własnego DM BOŚ S.A. i wypracowanego przez Bank zysku roku bieżącego.
Grupa BOŚ S.A. posiadała pełną zdolność do realizacji wymagalnych zobowiązań oraz finansowania akcji kredytowej i innych wydatków inwestycyjnych.

2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy

Zobowiązania Grupy wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2012 r. wyniosły 11 816,3 mln zł. W 2012 r. zobowiązania wobec klientów zwiększyły się o 404,4 mln zł tj. o 3,5%. Największy wzrost miał miejsce w depozytach korporacyjnych o 8,9%. Depozyty segmentu detalicznego wzrosły o 0,7% pomimo, spadku w pierwszych miesiącach ubiegłego roku związanego z wycofaniem z oferty Banku lokat jednodniowych dla klientów detalicznych. Struktura zobowiązań wobec klientów nie uległa istotnym zmianom względem końca 2011 r.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Klienci korporacyjni	4 292 099	3 941 388	8,9
Klienci detaliczni	4 617 444	4 583 607	0,7
Finanse publiczne	710 341	679 640	4,5
Fundusze ekologiczne	547 202	551 041	-0,7
Pozostali klienci	40 027	16 839	137,7
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 155 887	1 137 200	1,6
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	453 320	502 174	-9,7
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM	**11 816 320**	**11 411 889**	**3,5**

Pomimo wzrostu wartości depozytów detalicznych, ich udział w zobowiązaniach wobec klientów uległ zmniejszeniu na koniec 2012 r. do 39,1% z 40,2% na koniec 2011 r. Zostało to spowodowane szybszym tempem wzrostu depozytów korporacyjnych (wzrost o 8,9%). Udział depozytów korporacyjnych w depozytach ogółem wyniósł 36,3% na koniec 2012 r. wobec 34,5 na koniec 2011 r.

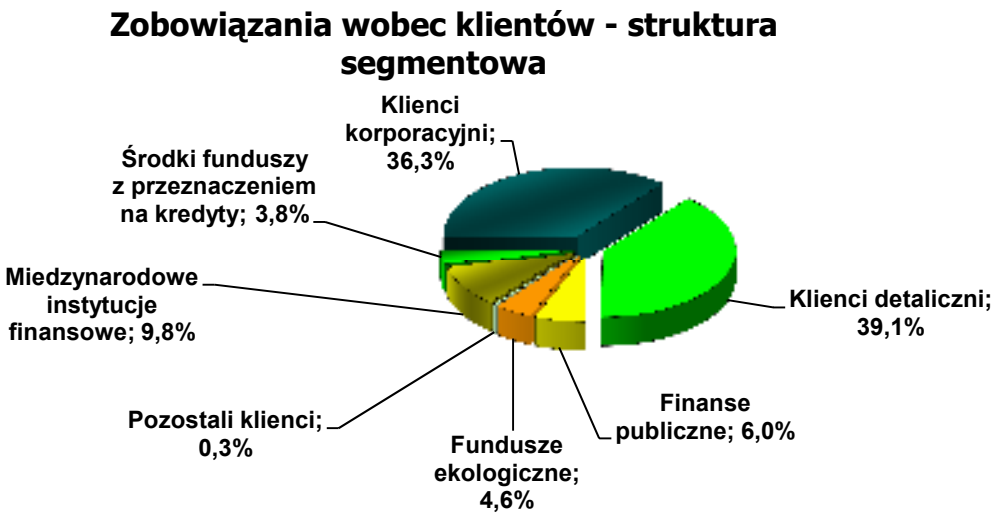

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku ukształtowała się w 2012 r. na poziomie 4,22% wobec 3,91% 2011 r.).

2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach

Informacja o zaciągniętych w 2012 r. kredytach (znaczące umowy) została zamieszczona w pkt I ppkt 2. „Zdarzenia mające wpływ na sytuację finansowa Grupy".

Informacja o zaciągniętych pożyczkach:

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki tys.	Kwota do wykorzystania tys.	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	4-11-2002	15-3-2014
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	2-7-2003	18-12-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR	18-7-2003	15-3-2016
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	20-3-2007	I transza 15-09-2017 II transza 15-09-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR*	12-11-2007	15-6-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR*	17-3-2008	25-04-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0	EUR	3-12-2009	I i II transza 15-06-2021
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	15 000	0	EUR	16-12-2009	15-03-2017
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021
Nordic Investment Bank	30 000	20 000	EUR	30-05-2011	I transza 31-05-2019
Raiffeisen International Bank AG	60 000	0	EUR	12-9-2011	12-03-2013
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	50 000	EUR	8-02-2012	15-06-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	55 000	EUR	26-03-2012	26-07-2021
RAZEM EUR	**600 000**	**125 000**	EUR		

* wykorzystanie w PLN lub EUR

W 2012 r. nie było wypowiedzianych umów dotyczących kredytów i pożyczek. Zaciągnięte przez Bank kredyty i pożyczki stanowią uzupełnienie głównych źródeł finansowania działalności jakim są zobowiązania wobec klientów, emisje obligacji oraz kapitał własny.

2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku

BOŚ S.A. nie zaciągał kredytów, pożyczek oraz nie otrzymał poręczeń i gwarancji niedotyczących działalności operacyjnej Banku.

2.2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym

Bank nie udzielił pożyczek, poręczeń lub gwarancji jednostkom powiązanym w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. udzielone przez Bank jednostkom zależnym gwarancje:
- Dom Maklerski BOŚ S.A w wysokości 10 000 tys. zł,
- BOS Finance AB w wysokości 1 328 665 tys. zł.

2.2.6. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych

BOŚ S.A. przeznaczył środki pozyskane w wyniku emisji obligacji własnych Banku oraz podwyższenia kapitału wynikającego z emisji akcji serii P, zarejestrowanego w dniu 15 czerwca 2012 r. na finansowanie akcji kredytowej Banku oraz poprawę struktury bilansu Banku.

3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY.

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana %
1.	**Zobowiązania warunkowe:**	**1 894 386**	**2 285 322**	**-17,1**
1.1.	finansowe	1 531 169	1 636 233	-6,4
a)	otwarte linie kredytowe, w tym:	1 434 043	1 612 669	-11,1
	- odwołalne	1 155 407	1 074 890	7,5
	- nieodwołalne	278 636	537 779	-48,2
b)	otwarte akredytywy importowe	10 927	16 331	-33,1
c)	promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	5 663	1 413,0
	- odwołalne	-	5 663	x
	- nieodwołalne	85 682	-	x
d)	limity na transakcje FX	-	1 000	-100,0
e)	pozostałe	517	570	-9,3
1.2.	gwarancyjne	360 017	649 089	-44,5
a)	poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	69 888	94 002	-25,7
b)	gwarancje właściwego wykonania kontraktu	290 070	318 071	-8,8
c)	pozostałe	59	237 016	-100,0
1.3.	gwarantowanie emisji	3 200	-	x
2.	**Aktywa warunkowe:**	**819 223**	**723 823**	13,2
2.1.	finansowe	616 025	452 202	36,2
a)	otwarte linie kredytowe	586 025	451 672	29,7
b)	pozostałe	30 000	530	x
2.2.	gwarancyjne	197 599	266 894	-26,0
2.3.	inne	5 599	4 727	18,4
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem		**2 713 609**	**3 009 145**	**-9,8**

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosły 1 894,4 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 1 531,2 mln zł. Udzielone poręczenia i gwarancje spłaty kredytów na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiły 69,9 mln zł. Stan czynnych gwarancji i poręczeń Grupy ogółem wyniósł 360,0 mln zł.

W 2012 r. Bank udzielił 554 gwarancji i poręczeń na ogólną kwotę 360,3 mln zł (analogiczne dane za 2011 rok to 425 udzielonych gwarancji i poręczeń na kwotę 1 849,3 mln zł).

Gwarancje i poręczenia udzielone w roku 2012 zostały z terminami ważności:
- ✓ 86,0% od 1 m-ca do 3 lat,
- ✓ 3,9 % to gwarancje z terminem ważności od 3 lat do 5,
- ✓ 10,1% to gwarancje z terminem ważności powyżej 5 lat.

4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

BOŚ S.A. nie publikował prognoz wyników finansowych.

5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY

Do czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Grupy w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:
- uchwalenie nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii. Proponowane przez Ministerstwo Gospodarki w projekcie Ustawy o odnawialnych źródłach energii wersja 2.0.2 z 9 października 2012 r.) przepisy umożliwią wprowadzenie stabilnego i długoterminowego systemu wsparcia zarówno dla „dużych" projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii (dalej OZE), jak również mikro i małych instalacji OZE realizowanych przez prosumentów, których finansowaniem jest zainteresowany BOŚ SA. Jednakże wpływ ten zależny będzie od ostatecznego kształtu przyjętych rozwiązań, a także terminu wejścia ich w życie, który w optymistycznym wariancie planowany jest jeszcze na ten rok;
- sytuację sektora finansów publicznych, która może spowodować rezygnację z realizacji lub przesunięcie w czasie realizacji inwestycji proekologicznych, w których finansowaniu specjalizuje się Bank; również inwestorzy spoza sektora finansów publicznych mogą rezygnować z inwestycji proekologicznych ze względu na ogólną sytuację rynkową oraz zmieniające się prawo regulujące szeroko pojętą działalność w tym zakresie;
- przyrost odpisów aktualizacyjnych jako efekt pogorszenia ogólnej sytuacji makroekonomicznej i indywidualnej firm oraz osób prywatnych, w tym w branży budowlanej i developerskiej;
- rozwój współpracy z funduszami ekologicznymi w celu dalszego rozwoju działalności proekologicznej Banku;
- utrzymanie polityki racjonalizacji kosztów działania, zarówno w obszarze kosztów osobowych, jak i kosztów rzeczowych;
- decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp procentowych;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności banków.
- koniunkturę na GPW i jej wpływ na wyniki finansowe jednostki zależnej – Domu Maklerskiego BOŚ S.A.;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności domów maklerskich i banków.

6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

6.1. Kierunki rozwoju Banku

W najbliższych latach BOŚ S.A. będzie umacniał swoją pozycję na rynku finansowania działań służących ochronie środowiska. Bank będzie dążył do wzmacniania już posiadanych oraz budowy nowych przewag konkurencyjnych w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ S.A. segmentach rynku, do których należy finansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i odnawialnych źródeł energii.

BOŚ S.A. ma aspiracje utrzymania czołowej pozycji w finansowaniu projektów związanych z ochroną środowiska w Polsce. Dodatkowo, BOŚ S.A. dąży do dalszego umacniania wizerunku jako nowoczesnej instytucji z konkurencyjną ofertą produktową (w szczególności dla osób ceniących styl życia 'eko'), zapewniającej klientom wysoki standard obsługi. Bank ma zamiar zwiększyć skalę prowadzonej działalności przy jednoczesnym wzroście jej zyskowności, co ma zostać osiągnięte poprzez korzystne kształtowanie struktury portfela, w wyniku dostosowania roli poszczególnych segmentów oraz ich modelu biznesowego i operacyjnego.

Osiągnięcie zakładanych celów ma być możliwe dzięki podjęciu szeregu działań wspierających realizację strategii, w tym m.in.:
- wzmocnienie przewag konkurencyjnych w obszarze finansowania ekologii,
- koncentracja na efektywności sprzedaży oraz procesów wsparcia,
- intensyfikacja sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz cross-sell,
- wykorzystanie synergii pomiędzy Bankiem i DM BOŚ S.A.

Zaplanowana w Strategii działania Banku publiczna emisja akcji została zrealizowana w 2012 r.

Bank Ochrony Środowiska S.A., zgodnie ze swoją misją i strategią wspierania działań w zakresie ochrony środowiska, w ramach prowadzonej działalności angażuje się w finansowanie proekologicznych projektów inwestycyjnych, w tym projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Bank aktualizuje Strategię działania w zależności od zmian uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności przedłużania się wprowadzenia nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii oraz innych zmian wynikających z rekomendacji KNF i ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.

6.2. Kierunki rozwoju Grupy

Polityka BOŚ S.A. w zakresie inwestycji kapitałowych przewiduje możliwość zaangażowania Banku w podmioty o profilu umożliwiającym poszerzenie zakresu oferowanych usług i produktów dla klientów Banku.

7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

7.1. Działalność bankowa

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

BOŚ S.A. dąży aby być postrzegany jako Bank dla aktywnych, który troszczy się o Klientów i środowisko. Kanon wartości korporacyjnych BOŚ to: Trwałość, Rzetelność, Ochrona środowiska, Społeczna odpowiedzialność, Klient i Aktywność. Misja BOŚ S.A.: Rzetelny bank – w trosce o Ciebie i Nasze środowisko.

Zgodnie ze Statutem, misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego

Udział Banku w sektorze banków komercyjnych na koniec 2012 r. (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi), wynosił:
- 1,24% w zakresie sumy bilansowej wobec 1,20% na koniec 2011 r.,
- 1,27% w zakresie zobowiązań ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.,

- 1,21% - w zakresie należności ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.). Średni udział DM BOŚ S.A. w 2012 roku w obrotach w transakcjach sesyjnych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w najistotniejszych obszarach działalności wyniósł:
- 14,78% na rynku kontraktów terminowych, wobec 14,51% w 2011 r.,
- 2,06 % na rynku akcji wobec 1,64% w 2011 r.,
- 21,82% na rynku opcji wobec 10,08% w 2011 r.

8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY

8.1. Produkty bankowe

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A. Bank wyodrębnia następujące piony biznesowe: pion korporacji i finansów publicznych oraz pion detaliczny. W ramach pionu korporacji i finansów publicznych Bank dodatkowo wyodrębnia podstawowe segmenty klientów: klientów korporacyjnych, klientów segmentu finansów publicznych i klientów funduszy ekologicznych. W ramach pionu detalicznego Bank wyodrębnia osoby fizyczne oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych i segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ustawicznego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys.		%
	BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.			
1.	Liczba klientów	218,0	215,1	1,3
1.1	Liczba klientów detalicznych	211,1	208,9	1,0
1.2	Liczba klientów pionu korporacji i finansów publicznych	6,9	6,2	11,2
2.	Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych*	201,5	196,2	2,7
3.	Karty płatnicze i kredytowe klientów indywidualnych	144,7	152,8	-5,3
4.	Karty płatnicze i kredytowe klientów instytucjonalnych	9,5	9,7	-2,5
5.	Liczba placówek (w szt.)	98	100	-2,0
	Dom Maklerski BOŚ S.A.			
1.	Liczba rachunków inwestycyjnych	64,3	59,9	7,4
1.1	w tym liczba rachunków internetowych	54,1	42,7	26,6
2.	Liczba placówek (w szt.)	15	20	-25,0

* łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

Na koniec 2012 r. działalność operacyjną prowadziło 17 Oddziałów Głównych i 81 Oddziały Operacyjne. Obsługa klientów korporacyjnych była prowadzona w 11 Centrach Korporacyjnych.

W celu szerszego dotarcia do klientów z ofertą, Bank współpracuje z pośrednikami finansowymi oferującymi kredyty i pożyczki hipoteczne oraz pożyczki gotówkowe. Bank współpracuje również z doradcami partnerskimi oferując za ich pośrednictwem produkty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz karty kredytowe.

W BOŚ S.A. rozwijane są następujące kanały dostępu:
- bankowość internetowa pod nazwą "Twoje e-Konto", przeznaczona dla klientów detalicznych oraz "iBOSS" dla klientów pionu korporacji i finansów publicznych,
- bankowość telefoniczna,
- serwis internetowy Banku, za pośrednictwem którego klient, bez wizyty w placówce oraz bez pośrednictwa kuriera, może otworzyć wybrane lokaty terminowe i rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 15 placówek według stanu na 31 grudnia 2012 r. DM BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska

Oferta proekologiczna obejmuje produkty własne oraz kredyty udzielane we współpracy z donatorami. Oferta jest zróżnicowana i dostosowana do potrzeb wszystkich rodzajów podmiotów.
Produkty BOŚ S.A., skierowane do klientów korporacyjnych, segmentu finansów publicznych oraz klientów detalicznych. Kredyty te służą finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych oraz promowaniu rozwiązań przyjaznych środowisku. Bank rozwija działalność w zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii.

Kredyty proekologiczne
Saldo kredytów proekologicznych na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiło 2 209 mln zł i zwiększyło się o 5,5% w 2012 r. Systematycznie wzrasta też udział kredytów proekologicznych w kredytach ogółem Banku. Na koniec 2012 udział ten wyniósł 19,4%, wobec 18,1% na koniec 2011 r. i 18,0% na koniec 2010 r.

Kwota nowo zawartych umów kredytowych w okresie 1 stycznia 2012 r. – 31 grudnia 2012 r. wyniosła 757,2 mln zł., w zdecydowanej większości kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych (66,3% kwoty kredytów). Dynamika wartości udzielonych kredytów wyniosła 108,4% w stosunku do 2011 r. roku, przy czym największą dynamikę uzyskano w kredytach dla klientów pionu detalicznego (124,3%) oraz finansów publicznych (127,0%).
Kredyty proekologiczne przeznaczone były na inwestycje z zakresu:
- ochrony atmosfery: 582,3 mln zł (76,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na działania dotyczące efektywności energetycznej i budowy odnawialnych źródeł energii,
- gospodarki wodnej i ochrony wód: 120,3 mln zł (15,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- ochrony powierzchni ziemi: 53,3 mln zł (7,0% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na modernizacje procesów technologicznych,
- edukacji ekologicznej: 1,3 mln zł (0,2% kwoty zawartych umów kredytów), w tym na działania związane z agroturystyką.

W zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii w 2012 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie rozwoju akcji kredytowej, a w szczególności projektów korporacyjnych z tego zakresu. Spowodowane jest to brakiem ustawy o odnawialnych źródłach i wydłużającym się procesem legislacyjnym, co wpłynęło na istotne ograniczenie liczby projektów podejmowanych przez inwestorów. Pozytywnym wyjątkiem jest dynamiczny rozwój sprzedaży kredytów na kolektory słoneczne montowane przez klientów indywidualnych, korzystających z systemu dopłat NFOŚiGW do kredytów bankowych udzielonych na ten cel.

Wzmocnienie przewagi konkurencyjnej w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ segmentach rynku oraz budowa pozycji w nowych obszarach biznesowych są związane z:
- w pionie korporacji i finansów publicznych: efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii oraz gospodarką odpadami,
- w pionie detalicznym: mikroinstalacjami odnawialnych źródeł energii i efektywnością energetyczną, głównie energooszczędnym budownictwem mieszkaniowym.

Przewaga konkurencyjna Banku jest budowana w oparciu o bogatą, dostosowaną do potrzeb inwestorów ofertę produktów proekologicznych, co stanowi podstawę dalszego rozwoju proekologicznej działalności w obszarze kredytowania zadań inwestycyjnych.

Zobowiązania wobec funduszy ekologicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	68 872	33 692	104,4
– lokaty terminowe	478 330	517 349	-7,5
FUNDUSZE EKOLOGICZNE	**547 202**	**551 041**	**-0,7**

Bank, podobnie jak w okresach poprzednich, współpracował w zakresie obsługi depozytowej z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W 2013 r. Bank nie prowadzi obsługi rachunków NFOŚiGW.

8.4. Segment klientów korporacyjnych

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) pozostaje dla BOŚ S.A. jednym z najważniejszych segmentów rynku. Konstruując szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych Bank posiada bazę, w oparciu o którą dla każdego klienta może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb.

W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych. Rachunki mogą być prowadzone w podstawowych walutach: PLN oraz USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF oraz RUB.

W I półroczu 2012 r.:

- wprowadzono nową ofertę rachunków bankowych:
  - Konto Wyjątkowe Biznes - modyfikacja Konta Wyjątkowego Biznes dostępnego w ofercie Banku, które jest rachunkiem bieżącym prowadzonym w walucie PLN. W ramach Konta Wyjątkowego Biznes w BOŚ S.A. Klient uzyskuje dostęp do podstawowej funkcjonalności rachunku bieżącego z możliwością uzyskania dodatkowych usług,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Start - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN skierowany do firm rozpoczynających działalność lub działających nie dłużej niż 12 miesięcy w oparciu o pełną księgowość. W ramach rachunku nie pobierane są opłaty przez 18 miesięcy za prowadzenie rachunku i przelewy krajowe zlecane drogą elektroniczną,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Plus - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN, który jest adresowany do najbardziej wymagających Klientów. W ramach podstawowej opłaty za prowadzenie rachunku jego posiadacz od razu może korzystać bezpłatnie z dodatkowych usług,

    W ramach wprowadzonej oferty Klient ma możliwość skorzystania z modułów zwiększających funkcjonalność rachunku – rozliczeniowego oraz FX, w ramach których otrzymuje cztery rachunki pomocnicze, dwie karty płatnicze, a także obniżone opłaty za przelewy zagraniczne. Rachunki w ramach oferty Kont Wyjątkowych Biznes oferują również posiadaczowi jedną z najniższych standardowych stawek za przelew krajowy zlecany drogą elektroniczną,

- wprowadzono do oferty Szybki Przelew TARGET2 - przelew w walucie EUR rozliczany w tzw. „czasie rzeczywistym", co oznacza, że środki zostaną dostarczone do banku beneficjenta maksymalnie w ciągu kilku godzin,
- w zakresie produktów skarbowych wprowadzono do oferty transakcje SWAP na stopę procentową IRS, umożliwiające Klientom zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych przed ryzykiem zmiany stopy procentowej.

W II półroczu 2012 r.:

- oferta Banku uległa zmianom w związku z wymogami nałożonymi Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Implementowane zostały produkty z obszaru mieszkaniowych rachunków powierniczych: rachunek powierniczy otwarty i rachunek powierniczy zamknięty. Umożliwiają one obsługę inwestycji deweloperów objętych przedmiotową ustawą,
- wprowadzono rozwiązania o charakterze rozliczeniowym stanowiące spełnienie wymogów Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o usługach płatniczych. Efektem wprowadzonych zmian są korzystniejsze warunki świadczenia klientom usług płatniczych, w tym miedzy innymi szybszy czas rozliczania płatności przy jednoczesnym wydłużeniu godzin przyjmowania zleceń, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników instrumentów płatniczych, szerszy zakres przekazywanych klientom informacji oraz zwiększenie przejrzystości regulaminów.

W 2012 roku wprowadzono modyfikację oferty w zakresie obrotu gotówkowego w formie zamkniętej. Fundamentem zmiany była implementacja tzw. bezpośredniej obsługi gotówkowej. Jest to możliwość dokonywania wpłat lub odbioru wypłat zamkniętych za pośrednictwem jednostek organizacyjnych Podwykonawcy Banku (liczarni). Rozwój oferty w przedmiotowym zakresie zwiększył atrakcyjność oferty Banku m.in. poprzez zwiększenie punktów obsługi gotówkowej.

Kontynuowano sprzedaż kredytów finansujących działalność bieżącą oraz inwestycyjną, w tym proekologiczną, dopasowując każdorazowo warunki transakcji kredytowych do potrzeb klienta. BOŚ S.A. oferuje także linię wielocelową i gwarancyjną, które cieszą się dużym zainteresowaniem Klientów, ponieważ w ramach jednej umowy i jednego zabezpieczenia, Klient może korzystać z różnych produktów kredytowych, w tym kredytu w rachunku bieżącym, kredytów obrotowych w rachunku kredytowym oraz gwarancji bankowych.

Kredyty udzielone klientom korporacyjnym

Wartość kredyty udzielonych klientom korporacyjnym wyniosła 3 455,0 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. i zwiększyła się o 8,1% wobec stanu na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 050 145	811 549	29,4
lokaty terminowe	3 241 954	3 129 839	3,6
KLIENCI KORPORACYJNI	**4 292 099**	**3 941 388**	**8,9**

Stan depozytów klientów korporacyjnych w pierwszej połowie 2012 r. zwiększył się o 0,6%, przy spadku środków na rachunkach bieżących o 138,6 mln zł i jednoczesnym wzroście lokat terminowych o 160,4 mln zł.

8.5. Segment finansów publicznych

W 2012 roku Bank kontynuował współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce. Dla części z nich prowadził kompleksową obsługę bankową budżetów umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez wykorzystanie produktów i usług bankowych oraz innych instrumentów udostępnianych przez Bank.

Dla klientów segmentu finansów publicznych Bank oferuje wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Jedną z ważnych form współpracy Banku z klientami ww. segmentu jest świadczenie kompleksowej obsługi emisji obligacji komunalnych obejmującej: przygotowanie emisji, prowadzenie ewidencji obligacji oraz obsługę płatności wynikających z emisji.

Kredyty udzielone klientom segmentu finansów publicznych

Wartość kredyty udzielonych klientom segmentu finansów publicznych wyniosła 3 077,6 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. wobec 3 434,4 mln zł na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec segmentu finansów publicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	276 271	331 950	-16,8
lokaty terminowe	434 070	347 690	24,8
FINANSE PUBLICZNE	**710 341**	**679 640**	**4,5**

W 2012 r. Grupa odnotowała wzrost wartości depozytów finansów publicznych w porównaniu do końca roku 2011 o 4,5%. Wzrost dotyczył lokat terminowych przy jednoczesnym zmniejszeniu wartości rachunków bieżących.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji komunalnych
W całym 2012 r. Bank podpisał 12 umów organizacji emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 77,8 mln zł, wobec 13 umów w całym 2011 r. o łącznej wartości 38,3 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 r.:
- Bank obsługiwał 83 programy emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 618,6 mln zł, wobec 79 programów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 628,4 mln zł na 31 grudnia 2011 r.,
- łączne zadłużenie emitentów obligacji komunalnych z tytułu emisji organizowanych przez Bank po cenie nominalnej wynosiło 534,9 mln zł, co oznacza spadek o 1,16% w stosunku do stanu z dnia 31 grudnia 2011 r. (541,1 mln zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 r. BOŚ S.A. uzyskał:
- 5 miejsce na rynku pod względem liczby obsługiwanych programów emisji,
- 9 miejsce pod względem zadłużenia emitentów.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji korporacyjnych
W 2012 r. Bank nie prowadził obsługi emisji obligacji korporacyjnych, podobnie jak w całym 2011 r.

8.6. Segment klientów detalicznych

Oferta BOŚ S.A. dla klientów detalicznych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym, a także szeroki wybór produktów proekologicznych służących zarówno finansowaniu zakupu i montażu rozwiązań proekologicznych (m.in.: EKO POŻYCZKA, Ekologiczny Kredyt Hipoteczny, Słoneczny Ekokredyt, kredyt termomodernizacyjny), jak również podkreślających proekologiczny charakter działalności Banku (np. lokaty terminowe z celem ekologicznym). Oferta proekologiczna kierowana do klientów detalicznych stanowi wyraźny wyróżnik BOŚ S.A. na tle konkurencyjnych podmiotów.

Istotne trendy zaobserwowane w Banku w segmencie klientów detalicznych w 2012 r. to:
- wyraźne zwiększenie sprzedaży wysokomarżowych produktów kredytowych, w tym w szczególności pożyczki gotówkowej,
- intensyfikację działań operacyjnych w ramach polityki depozytowej ze względu na zmianę istotnych uwarunkowań zewnętrznych w trakcie roku oraz koncentrację na optymalizacji kosztowości salda depozytów detalicznych ogółem w relacji do potrzeb biznesowych i płynnościowych Banku,

- dalszy wzrost znaczenia oferty proekologicznej w sprzedaży produktów kredytowych i depozytowych oraz w generowaniu wyników finansowych Pionu Detalicznego,
- sukcesywną rozbudowę kompetencji sił sprzedażowych Banku w oferowaniu klientom produktów oszczędnościowych i oszczędnościowo-inwestycyjnych, a także ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem produktów ochronnych dodawanych fakultatywnie do kredytów hipotecznych i pożyczek gotówkowych.

Bank posiada również szeroką ofertę produktów dla segmentu mikroprzedsiębiorstw (obejmującego podmiotu nie prowadzące pełnej rachunkowości), segmentu wspólnot mieszkaniowych oraz segmentu organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Oferta Banku dla tych segmentów obejmuje produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej, produkty kredytowe.

Rok 2012 w wyżej wymienionych segmentach to przede wszystkim koncentracja Banku na pozyskiwaniu nowych rachunków bieżących mikroprzedsiębiorstw, rozwoju oferty kredytowej dla segmentu NGO, a także zwiększeniu akcji kredytowej w odniesieniu do kredytów proekologicznych kierowanych do mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych.

Produkty depozytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych pozyskiwanych od klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy „Konto bez Kantów", który został wprowadzony do oferty Banku w sierpniu 2010 r. Rachunek ten umożliwia klientom otrzymywanie co miesiąc premii finansowej w zamian za aktywne korzystanie z konta i innych produktów oraz usług z oferty Banku, na koniec 2012 r. Bank prowadził ponad 62 000 takich rachunków,
- EkoLokaty – lokata terminowa 6-miesięczna (w sprzedaży od 16 sierpnia 2012 r. do 16 września 2012 r.) oraz 4-miesięczna (w sprzedaży od 16 września 2012 r.) z celem ekologicznym – za każdą założoną EkoLokatę w okresie promocyjnym (16 sierpnia 2012 r. – 30 listopada 2012 r.), Bank przeznaczał 2 PLN na rzecz ochrony jednego, wskazanego przez samych klientów w głosowaniu, zagrożonego gatunku polskiej fauny,
- seria krótkoterminowych standardowych lokat terminowych: 3-miesięczna „Lokata Wiosenna", 2- lub 5-miesięczna Lokata „Jesienna", 2-miesięczna „Lokata Zimowa", ukierunkowanych zarówno na ochronę aktualnego salda depozytowego, jak i na pozyskiwanie nowych środków,
- lokata terminowa „Zysk od ręki" (w sprzedaży od 4 kwietnia 2012 r.) – nieodnawialna lokata dyskontowa w wariantach 3, 6 i 9 miesięcy, wypłacająca posiadaczowi odsetki z góry, tj. w momencie otwierania lokaty, a w terminie zapadalności wypłacająca sam kapitał (nominał),
- konto oszczędnościowe EKOPROFIT w złotych, umożliwiające dokonywanie wpłat i wypłat w dowolnym okresie, bez utraty odsetek; konto może być również prowadzone w euro,
- lokaty negocjowane.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- rachunki bieżące, w tym przede wszystkim Konto Wyjątkowe Firma i Konto Wspólnota,
- Pakiet NGO,
- konto lokacyjne.

Zobowiązania wobec klientów detalicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 522 461	1 646 791	-7,5
lokaty terminowe	3 094 983	2 936 816	5,4
KLIENCI DETALICZNI	**4 617 444**	**4 583 607**	**0,7**

Polityka produktowo-cenowa oraz polityka sprzedażowa w zakresie depozytów detalicznych w 2012 r. zostały zdominowane przez wyzywania, jakie przed całym sektorem bankowym w Polsce postawiła zmiana otoczenia prawnego. Aktywne zarządzanie ofertą produktową, w tym w szczególności polityką cenową, pozwoliły zminimalizować odpływ z Banku środków depozytowych klientów indywidualnych po zmianie ordynacji podatkowej od 1 kwietnia 2012 r. Saldo depozytów detalicznych na koniec I półrocza 2012 r. było jedynie o 1,8% niższe od stanu zanotowanego na koniec 2011 r. Na przestrzeni całego 2012 r., celem nadrzędnym działań podejmowanych w zakresie oferty depozytowej dla klientów indywidualnych była optymalizacja wyniku odsetkowego generowanego w tej linii biznesowej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu depozytów detalicznych z punktu widzenia tak relacji pasywów do aktywów, jak i potrzeb płynnościowych Banku. W efekcie, saldo ogółem depozytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosło ponad 4 617,4 mln zł i było o 0,7% wyższe niż saldo zarejestrowane na koniec 2011 r. Jednocześnie, w samym IV kwartale 2012 r. dzięki podejmowanym działaniom produktowym (wprowadzenie do oferty nowych produktów: EkoLokata 4M i „Lokata Zimowa") nastąpił przyrost depozytów detalicznych o blisko 50 mln zł.

Podejmowane będą działania mające na celu zwiększenie salda depozytów detalicznych, w tym przede wszystkim salda depozytów bieżących, jako istotnego źródła stabilnych depozytów o relatywnie niższej kosztowości. Jednocześnie, rozwijana będzie także oferta atrakcyjnych produktów depozytowych wykorzystywanych do pozyskiwania nowych klientów, w tym w szczególności z wykorzystaniem zdalnych kanałów dystrybucji i unikatowego, innowacyjnego procesu otwierania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych i produktów oszczędnościowych w całości realizowanego online. Kontynuowana również będzie polityka produktowa zakładająca wiązanie oferty depozytowej z celami proekologicznymi jako metoda przyciągania w orbitę Banku klientów o optyce proekologicznej, dla których BOŚ S.A. powinien być bankiem pierwszego wyboru.

Obszar Rynku Detalicznego w 2012 r. sukcesywnie rozbudowywał także swoje kompetencje w obszarach rozwoju i sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych kierowanych do klientów detalicznych. W trakcie roku przeprowadzono:

- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „CZYSTA ENERGIA ZYSKU", w którym aktywem bazowym był koszyk akcji 5 europejskich spółek koncentrujących swoją działalność w obszarach związanych z zieloną energią,
- trzy subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Zwycięski Złoty", w którym wypłata premii dla klienta uzależniona została od wysokości kursu EURPLN (umocnienie PLN wobec EUR w horyzoncie 24 miesięcy),
- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Ropa Brent", gdzie aktywem bazowym była cena ropy naftowej typu Brent.

Bank będzie nadal rozwijał ofertę produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych dla klientów detalicznych. W obszarze tym nawiązana zostanie bliższa współpraca z Domem Maklerskim BOŚ S.A., w pierwszej kolejności na bazie przygotowanego przez DM w 2012 r. supermarketu funduszy inwestycyjnych na platformie internetowej BOSSAFUND.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank oferuje różnorodne ubezpieczenia dla posiadaczy kont osobistych oraz kart płatniczych, m.in.: ubezpieczenia nnw, assistance medyczny, assistance domowy, assistance samochodowy, ubezpieczenie w podróży. Produkty ubezpieczeniowe oferowane są także do kredytów hipotecznych oraz pożyczek gotówkowych. Do kredytów hipotecznych oferowane jest ubezpieczenie nieruchomości i ubezpieczenie na wypadek utraty stałego źródła dochodów. Klienci zaciągający pożyczki gotówkowe mogą skorzystać z ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia ryzyka utraty pracy. Strategia Obszaru Rynku Detalicznego zakłada sukcesywne zwiększanie sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, zarówno tych sprzedawanych przy produktach kredytowych (zwłaszcza przy pożyczce gotówkowej), jak i tych oferowanych klientom jako samodzielne produkty.

Produkty kredytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- kredyt hipoteczny,
- pożyczka hipoteczna,
- pożyczka w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym,
- karta kredytowa,
- kredyt giełdowy.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty kredytowe w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- limit overdraft,
- kredyt w rachunku bieżącym,
- kredyty proekologiczne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom detalicznym

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys. zł	%
Kredyty mieszkaniowe pionu bankowości detalicznej	3 791 353	4 000 446	-5,2
- w EUR	932 397	1 045 120	-10,8
- w PLN	1 360 226	1 241 397	9,6
- w USD	58 989	67 412	-12,5
- w CHF	1 439 742	1 646 517	-12,6
Pozostałe kredyty pionu bankowości detalicznej	804 470	720 723	11,6
Kredyty pionu bankowości detalicznej	4 595 823	4 721 169	-2,7

Spadek salda ogółem kredytów w Obszarze Rynku Detalicznego w 2012 r. spowodowany jest przede wszystkim wyraźną zmianą poziomu kursu PLN wobec walut obcych. Porównując według kursów Narodowego Banku Polskiego, kurs EUR/PLN był na koniec 2012 r. o blisko 7,5% niższy niż na koniec 2011 r., a kurs CHF/PLN był na koniec 2012 r. o 7,1% niższy niż na koniec 2011 r. Sytuacja ta miała bezpośrednie przełożenie na poziom raportowanego w tych datach łącznego salda denominowanych do walut obcych należności hipotecznych Banku od klientów detalicznych. Zmiany kursowe oraz spłaty kredytów walutowych praktycznie nie były w 2012 r. kompensowane nową sprzedażą. Był to efekt wycofania się Banku od marca 2012 r. z szerokiej sprzedaży detalicznych kredytów denominowanych do walut obcych.

Wartość kredytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosła 4 595,8 mln zł wobec 4 721,2 mln zł na koniec 2011 r.

W 2012 roku wzrosła sprzedaż wysokomarżowych kredytów detalicznych niezabezpieczonych hipotecznie, przy jednoczesnym utrzymaniu sprzedaży złotowych kredytów hipotecznych na poziomie porównywalnym z 2011 r. Wartość netto pozostałych kredytów dla klientów pionu detalicznego wzrosła w 2012 r. o 11,6% w stosunku do końca 2011 r. Do kategorii tej należą produkty kredytowe niezabezpieczone hipotecznie oferowane przez Bank klientom detalicznym, w tym przede wszystkim: pożyczki gotówkowe, kredyty proekologiczne, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, karty kredytowe, kredyty giełdowe oferowane we współpracy z Domem Maklerskim BOŚ S.A. oraz produkty kredytowe dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych.

Sprzedaż kredytów wysokomarżowych

W 2012 r. Obszar Rynku Detalicznego konsekwentnie kontynuował rozpoczęte rok wcześniej działania zmierzające do przeorientowania sprzedaży kredytów detalicznych w pierwszej kolejności na produkty wysokomarżowe. Odzwierciedleniem tego podejścia była wyraźna koncentracja sił sprzedażowych

Banku na pożyczce gotówkowej, której sprzedaż w 2012 r. była o 139,6% większa niż sprzedaż tego produktu w 2011 r. Ponadto, udział pożyczek gotówkowych z ubezpieczeniem (najbardziej dochodowych dla Banku) w całym wolumenie nowej sprzedaży pożyczek gotówkowych w 2012 r. wyniósł 41% i był wyższy o 5 punktów procentowych niż na koniec 2011 r. Warto przy tym dodać, że wskaźnik nasycenia nowej sprzedaży pożyczki gotówkowej wariantem zawierającym pakiet ubezpieczeń rósł w trakcie roku, osiągając dla nowej sprzedaży z grudnia 2012 r. poziom 50%. Pożyczka gotówkowa z ubezpieczeniem pozostanie nadal produktem priorytetowym Banku.

W marcu 2012 r. do oferty Banku wprowadzono EKO POŻYCZKĘ, czyli wariant pożyczki gotówkowej skierowany do osób fizycznych zainteresowanych korzystnym finansowaniem zakupu materiałów budowlanych o charakterze ekologicznym, tj. zwiększających energooszczędność realizowanej inwestycji lub posiadanej nieruchomości. EKO POŻYCZKA może być również wykorzystana do sfinansowania zakupu innych rozwiązań proekologicznych, nieposiadających na dzień dzisiejszy dedykowanych rozwiązań produktowych, np. samochodów o napędzie elektrycznym.

Najistotniejszym produktem kredytowym o charakterze proekologicznym dla klientów detalicznych był w 2012 r. „Słoneczny Ekokredyt", czyli dotowany przez NFOŚiGW kredyt na zakup i montaż kolektorów słonecznych, z którego mogą skorzystać nie tylko właściciele domów jednorodzinnych, ale także wspólnoty mieszkaniowe. W 2012 r. Bank udzielił ponad 3 300 kredytów tego typu na łączną kwotę blisko 49,6 mln zł wobec ponad 2 200 kredytów na łączną kwotę około 31,2 mln zł w 2011 r. Licząc od 2010 r., gdy „Słoneczny Ekokredyt" wprowadzono do oferty, Bank udzielił już blisko 6 300 kredytów na kolektory słoneczne na łączną kwotę ponad 97 mln zł.

Oferta kredytów detalicznych Banku została w 2012 r. rozszerzona o kredyt pomostowy, kredyt uzupełniający i kredyt na bieżącą działalność dla podmiotów segmentu NGO. Produkty te funkcjonują w ramach Projektu „TORO – w poszukiwaniu skutecznych metod wsparcia instytucji ekonomii społecznej" i oferowane są organizacjom pozarządowym, w tym pozarządowym organizacjom ekologicznym, zarejestrowanym na terenie województwa mazowieckiego. Projekt TORO realizowany jest wspólnie z Urzędem m. st. Warszawa i jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Wprowadzone produkty mają na celu poprawę płynności finansowej Instytucji Ekonomii Społecznej, prowadzącą do zwiększenia zdolności tych podmiotów do podejmowania działań w sferze ekonomicznej i tym samym wzmocnienie ich trwałości i stabilności.

W Obszarze Rynku Detalicznego nastąpi zdecydowanie zintensyfikowanie działań sprzedażowych i produktowych po stronie oferty kredytowej dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i instytucji niekomercyjnych (NGO). Współpraca z podmiotami tych segmentów prowadzona będzie w oparciu o nową metodykę oceny zdolności kredytowej oraz nowe narzędzie do procesowania wniosków kredytowych. Niezależnie od prac nad metodyką i procesem kredytowym, siły sprzedażowe Obszaru Rynku Detalicznego zostaną mocniej ukierunkowane (m.in. poprzez wydzielenie dedykowanych sprzedawców) na rozwijanie współpracy kredytowej, w tym w szczególności w zakresie oferty proekologicznej Banku, z klientami klasyfikowanymi do tych segmentów.

Bank zamierza dokonać wyraźnego rozszerzenia oferty detalicznych produktów kredytowych o charakterze proekologicznym. Konstruowane produkty będą szeroko wykorzystywać wszelkie dostępne na rynku rozwiązania prawne, instytucjonalne i technologiczne, tak by maksymalizować wartość dodaną dla klientów korzystających z rozwiązań proekologicznych finansowanych kredytem z BOŚ S.A. lub w inny sposób dostarczanych przez Bank. Przykładem takiego podejścia Banku jest zarówno silne ukierunkowanie Banku, już od 2010 r., na oferowanie klientom detalicznym kredytów na kolektory słoneczne z dopłatami z NFOŚiGW, jak i zgłoszenie się Banku do kolejnego programu szykowanego przez NFOŚiGW na pierwszą połowę 2013 r. – kredyt na dom energooszczędny. Ponadto, w rytm prac legislacyjnych nad zmianami do Ustawy o odnawialnych źródłach energii, Bank prowadzi zaawansowane prace przygotowawcze do uruchomienia nowej oferty finansowania zakupu i montażu mikro oraz mini instalacji OZE, w tym małych elektrowni wiatrowych i instalacji fotowoltaicznych.

Sprzedaż kredytów klientom detalicznym

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	w tys. zł		%
Pożyczki gotówkowe	150 723	62 897	139,6
Kredyty giełdowe	109 008	128 842	-15,4
Kredyty na kolektory słoneczne	49 624	31 196	59,1
Kredyty hipoteczne w tym:	271 277	281 485	-3,6
- w PLN	258 252	214 901	20,2
- w EUR	12 028	62 906	-80,9
Pozostałe	106 350	100 854	5,4
Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5

Kredyty hipoteczne pozostają produktem kredytowym dla klientów detalicznych generującym największy wolumen sprzedaży, choć w 2012 r. najwyższą dynamikę sprzedaży odnotowano w obszarze pożyczki gotówkowej. Przesunięcie priorytetów sprzedażowych z kredytów mieszkaniowych na wysokomarżowe produkty kredytowe było przejawem realizacji przez Obszar Rynku Detalicznego zapisów Strategii Banku, zdecydowanie stawiającej na zwiększenie portfela pożyczek gotówkowych, kredytów ekologicznych, kredytów dla mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i innych produktów o wyższej jednostkowej dochodowości niż klasyczne kredyty hipoteczne.

Dążąc do zmian struktury walutowej portfela kredytów hipotecznych i zwiększenia udziału kredytów w PLN w stosunku do kredytów denominowanych do innych walut, od marca 2012 r. Bank zaostrzył politykę kredytową dotyczącą kredytów denominowanych, wprowadzając obowiązek zgodności waluty ekspozycji kredytowej z walutą dochodów klienta. W efekcie, w 2012 r. udział nowych kredytów hipotecznych udzielanych w PLN w łącznym wolumenie nowej sprzedaży kredytów hipotecznych wyniósł 95,2%.

Wpływ na poziom sprzedaży kredytów hipotecznych w 2012 r. miały również: wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendacji S, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów oraz spadek popytu na kredyty mieszkaniowe widoczny na całym polskim rynku bankowym w 2012 r.

8.7. Działalność maklerska

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A.

Istotne zdarzenia z działalności Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w 2012 roku:

- rozpoczęcie działalności operacyjnej na rynkach zagranicznych – otwarcie pierwszego zagranicznego oddziału DM BOŚ S.A. w Pradze (Czechy) świadczącego usługi na rynku OTC;
- rozszerzenie oferowanych usług o produkty skierowane do klienta masowego - uruchomienie nowej platformy do inwestycji w fundusze: bossafund.pl;
- rozszerzenie oferty o prowadzenie rachunku IKZE, czyli Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego w celu gromadzenia oszczędności na emeryturę w III filarze;
- udostępnienie platformy foreksowej na urządzenia mobilne (smartfony i tablety) posiadające system iOS i Android; możliwość śledzenia notowań oraz składania zleceń poprzez urządzenia mobilne;
- wdrożenie Analizatora Strategii Inwestycyjnych dla rynku forex, będącego narzędziem pozwalającym inwestorom porównywać własne strategie inwestycyjne z tymi stosowanymi przez najbardziej zyskownych graczy;
- rozwój nowych funkcjonalności platformy bossafx – wdrożenie automatycznie aktualizowanego kalendarium danych giełdowych oraz danych makroekonomicznych, a także komentarzy analitycznych w formie filmów wideo;
- uzyskanie tytułu Finansowa Marka Roku w kategorii Dom Maklerski za innowacyjność działań na rynku kapitałowym;
- otrzymanie godła Inwestor w Kapitał Ludzki;
- uzyskanie nagrody Prezesa GPW SA za największy udział w obrotach na kontraktach terminowych

oraz współpracę animatora z Giełdą na tym rynku;
- DM BOŚ S.A. po raz drugi z rzędu został wybrany przez inwestorów indywidualnych najlepszym biurem maklerskim w Polsce. Ranking miesięcznika Forbes powstał na podstawie badania Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych.

Pozycja DM BOŚ S.A. na rynku

Obroty zrealizowane na rynku akcji przez DM BOŚ S.A. w transakcjach sesyjnych w 2012 r. wyniosły 7 723,8 mln zł, co stanowiło 2,06% udziału w rynku akcji. Na rynku kontraktów terminowych DM BOŚ SA był wiceliderem rynku z udziałem na poziomie 14,78%. Łącznie w całym 2012 r. w transakcjach sesyjnych zrealizował obrót w wysokości 3,02 mln szt. kontraktów. W 2012 roku DM BOŚ SA był liderem na rynku opcji. Łączny obrót zrealizowany przez DM BOŚ S.A. w tym segmencie rynku wyniósł 296,8 tys. sztuk, co stanowiło 21,82% udziału w rynku w transakcjach sesyjnych.

Na rynku NewConnect DM BOŚ S.A. osiągnął obroty w wysokości 259,7 mln zł oraz udział w rynku na poziomie 9,16%, plasując Spółkę na 4 miejscu pod względem aktywności na tym rynku.

Na koniec 2012 r. liczba prowadzonych rachunków wynosiła 64 339 szt., co oznacza wzrost w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 4 404 rachunki (przyrost liczby rachunków o ponad 7,3%).

Wyniki bieżącej działalności operacyjnej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. były następstwem osłabienia ogólnej koniunktury rynkowej w całym 2012 r. Negatywnie na przychody z działalności maklerskiej wpłynął spadek obrotów na GPW w stosunku do roku 2011 o 25 % na rynku akcji oraz o 30% na rynku kontraktów terminowych. Spadek zysku z operacji instrumentami finansowymi dotyczy głównie platformy OTC i związany jest z mniejszą od zakładanej zmiennością na rynkach walutowych w 2012 roku oraz mniejsza skłonnością klientów do ryzyka.
W marcu 2012 roku otwarty został oddział DM BOŚ w Republice Czeskiej, otwarcie oddziału związane było z koniecznością ponoszenia kosztów związanych zarówno z bieżącym funkcjonowaniem oddziału jak i nakładami na marketing związanymi z promocją na rynku czeskim marki bossaFX.
DM BOŚ S.A. zamierza w dalszym ciągu rozwijać rynek forex, również poprzez oddział na terenie Republiki Czeskiej, przy równoczesnym rozwoju tradycyjnej działalności maklerskiej.

BOŚ Eko Profit S.A. - działalność uzupełniająca ofertę usług Banku

Głównym celem działalności BOŚ Eko Profit S.A. są inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. W trzecim pełnym roku działalności, jakim był rok 2012, Spółka wspierała realizację i nadzorowała projekty inwestycyjne z rynku odnawialnych źródeł energii rozpoczęte w połowie roku 2011 (farma wiatrowa 2,55 MW) lub na przełomie roku 2011/2012 (farma wiatrowa 5,95 MW i fabryka peletu), rozpoczęła kolejny projekt elektrowni wiatrowej oraz poszukiwała nowych projektów i obszarów inwestycyjnych. Projekty farmy wiatrowej 2,55 MW i farmy wiatrowej 5,95 MW zostały zakończone w 2012 r. Fabryka peletu znajdowała się na koniec 2012 roku w fazie rozruchu. Realizowane projekty były projektami wysoko rentownymi, o ograniczonym ryzyku inwestycyjnym. Dodatkową ich wartością był fakt, iż Klienci zostali pozyskani dla Banku Ochrony Środowiska również jako kredytobiorcy.

Możliwości inwestycyjne w zakresie nowych projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii determinowane były niepewnością co do kształtu przyszłych uregulowań ustawowych oraz spadającymi cenami praw majątkowych.

Sytuacja finansowa BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest stabilna. Spółka znacząco poprawiła wynik finansowy za rok 2012 w stosunku do wyniku za rok 2011 oraz zwiększyła poziom kapitału własnego.

8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy

W ramach prowadzonej działalności na rynku kapitałowo-pieniężnym, Bank koncentruje się na transakcjach związanych z obsługą klientów korporacyjnych, głównie w zakresie wymiany walut. Ponadto, w ramach zarządzania strukturą bilansu Banku, prowadzi operacje na rynku krajowych

papierów skarbowych oraz na rynku instrumentów pochodnych stopy procentowej.

W roku 2012 Departament Skarbu (DSK) koncentrował swoją działalność w następujących obszarach:

Zarządzanie płynnością w PLN i walutach obcych
W ramach zarządzania płynnością bieżącą i krótkoterminową Bank zawierał transakcje depozytowe oraz FX Swap na rynku międzybankowym. Z uwagi na cel krótkoterminowy transakcje zawierane były głównie na terminy 1 - 7 dniowe. Posiadane nadwyżki były lokowane w 7-dniowe bony pieniężne stanowiące najbardziej dochodowe oraz płynne krótkie aktywo. W 2012 r. Bank nie korzystał z kredytu lombardowego. W niewielkim zakresie, w I kwartale 2012 roku uruchomiony został kredyt techniczny w celu usprawnienia rozliczeń międzybankowych. W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank skupiał swoje działania na utrzymaniu odpowiedniej struktury finansowania w horyzoncie średnio- i długoterminowym, zgodnie z obowiązującymi limitami i miarami płynności. Głównym instrumentem wykorzystywanym w tym celu przez Bank były emisje obligacji własnych z terminem wykupu 6M. Ogółem w roku 2012 wyemitowano obligacje krótkoterminowe (6M) na kwotę nominalną PLN 610 mln. W ramach zarządzania płynnością długoterminową, Bank pozyskiwał finansowanie na terminy powyżej 2 lat w drodze emisji obligacji własnych oraz zaciąganych pożyczek bankowych (szerzej opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy").

Zarządzanie aktywami i pasywami
Bank zarządzał aktywami i pasywami poprzez system Stawek Transferowych Funduszy (STF) nadając właściwy kierunek dla rozwoju bazy depozytowo-kredytowej. Decyzją Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetu ZAP) stawki STF (w części zmiennej) podlegały kilkukrotnej aktualizacji w ciągu roku, odzwierciedlając zmiany stóp procentowych na rynku międzybankowym jak również w celu uzyskania pożądanej struktury bilansu Banku.

Rynek stopy procentowej rynek walutowy
W roku 2012 Bank dokonywał transakcji na płynnościowym portfelu papierów wartościowych oraz na portfelu handlowym obligacji skarbowych. Bank zrealizował także transakcje walutowe i arbitrażowe.

Współpraca z klientami Banku
DSK ze służbami sprzedaży aktywnie współpracował z klientami korporacyjnymi. Wśród zawieranych transakcji przeważały depozyty zawierane na terminy od jednego dnia do jednego roku, transakcje kupna-sprzedaży walut oraz transakcje IRS zabezpieczające ryzyko stopy procentowej na transakcjach kredytowych klientów Banku.

8.9. Bankowość inwestycyjna

BOŚ S.A. prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym w ograniczonym zakresie.

W celu zapewnienia możliwości oferowania kompleksowej obsługi produktowej klientom Banku, BOŚ S.A. nie wyklucza zaangażowania kapitałowego w podmioty o profilu uzupełniającym zakres jego usług i oferowanych produktów.

W zakresie działalności inwestycyjnej, Bank świadczy usługi przede wszystkim w obszarze organizacji obsługi niepublicznych emisji obligacji komunalnych.

Skład portfela inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych stanowią akcje i udziały dwóch spółek spośród papierów wartościowych wniesionych aportem przez NFOŚiGW w ramach podwyższenia kapitału zakładowego BOŚ S.A. na podstawie uchwały NWZ BOŚ S.A. z dnia 9 grudnia 2009 r.:
- Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w liczbie 1 509 090 akcji,
- Kemipol Sp. z o.o. w liczbie 115 udziałów.

8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), które należą do jednych z największych kredytodawców Banku.

W ramach podpisanych umów z EBI (z 8 lutego 2012 r. na kwotę 75 mln EUR) i CEB (z 26 marca 2012r. na kwotę 75 mln EUR), Bank w 2012 r. udzielił ok. 130 mln PLN nowych kredytów, przeznaczonych na finansowanie projektów inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury i z ochroną środowiska, realizowanych przez podmioty sektora publicznego oraz przez małe i średnie przedsiębiorstwa.
Środki z linii EBI i CEB współfinansują również inwestycje będące częścią programów pomocowych Unii Europejskiej, w tym Projekty miejskie wdrażane w ramach europejskiej Inicjatywy JESSICA, dla której BOŚ S.A. występuje w roli zarządzającego Funduszem Rozwoju Obszarów Miejskich w trzech województwach.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE

1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI

1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Grupie obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko rynkowe (w księdze bankowej i handlowej). Ze względu na specyfikę bilansu Grupy, ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko rynkowe występuje w Banku i DM BOŚ S.A. W Banku generowane jest: (i) ryzyko stopy procentowej (w księdze handlowej i bankowej) oraz (ii) ryzyko walutowe (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje przede wszystkim: (i) ryzyko walutowe (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz (ii) ryzyko cen akcji i towarów (w księdze handlowej).

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku i Radę Nadzorczą DM BOŚ S.A. poziom apetytu na ryzyko, określony za pomocą zestawu limitów wewnętrznych; na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Grupy najwyższej jakości usług.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Grupy do terminowego regulowania zobowiązań, zdolności do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolności do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych. Ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku.

Celem, w zakresie zarządzania płynnością, jest zabezpieczenie płynności Grupy oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

W celu pomiaru płynności krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne, (ii) zapas płynności, (iii) regulacyjne miary M1 i M2, (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF). Natomiast w celu pomiaru płynności średnio – i długoterminowej – wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności (kontraktową oraz urealnioną), obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe, (ii) wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi, (iii) relację kredytów do depozytów oraz długoterminowego finansowania zewnętrznego, (iv) koncentrację bazy depozytowej, stabilność bazy depozytowej, (vi) relację kredytów do depozytów, (vii) nadzorcze miary płynności M3 i M4, (viii) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczej miary płynności M1, wyznaczanej w horyzoncie 6 miesięcy.
Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości progowe w ramach zestawu wewnętrznych limitów. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności, w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

W 2012 roku, podobnie jak w 2011 roku normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

W 2012 r. Grupa kontynuowała zapoczątkowany w 2011 roku proces, mający na celu poprawę struktury finansowania działalności oraz wydłużenie terminów wymagalności, przede wszystkim polegający na pozyskiwaniu depozytów od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz emisji obligacji własnych. W 2012 roku Grupa wyemitowała następujące obligacje: w dniu 27 lutego 2012 r. 3-letnie obligacje własne w kwocie 185 mln zł, w dniu 28 lutego 2012 r. 10-cio letnie obligacje podporządkowane w w kwocie 100 mln zł, oraz w dniu 18 grudnia 2012 r. 53,1 mln zł 2-letnie obligacje własne, a od czerwca 2012 r. – w ramach Programu Emisji Obligacji o maksymalnej wartości dwóch miliardów złotych, uruchomił sub-program emisji obligacji krótkoterminowych o wartości sześciuset milionów złotych; wyemitowane w 2012 r. 6-cio miesięczne obligacje (serie KT 1.1.-1.12) zostały opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy".

1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej występuje głównie w działalności Banku.

1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego. W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń.
Portfel inwestycyjny, wchodzący w skład księgi bankowej, pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową i jednocześnie (ii) stanowi zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: (i) przepływów pieniężnych oraz (ii) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją", wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące narzędzia i miary: (i) luka stopy procentowej, na podstawie której badana jest wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych; (ii) BPV (*ang. basis point value*), które określa o ile zmieni się wartość bieżąca strumienia pieniężnego przy spadku krzywej dochodowości o 1 p.b. (tj. przesunięciu równoległym); (iii) oszacowanie możliwości oraz wyliczenie potencjalnego wpływu ryzyka opcji klienta, rozumianego jako ryzyko wcześniejszej spłaty zobowiązań bądź wcześniejszym wycofaniu depozytów przez klienta, na wynik finansowy Banku; (iv) oszacowanie potencjalnego wpływu zmiany bazowych stawek oprocentowania, wykorzystywanych przez Bank, na swój wynik finansowy; (v) oszacowanie wpływu nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału własnego Banku oraz (vi) test warunków skrajnych obejmujących analizę wpływu skrajnego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o ± 500 p.b. oraz stress testing dla transakcji FX swap oraz dla rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej obligacji SP.

W Banku obowiązują następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczane według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. W 2012 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane.

Zgodnie z obowiązującymi limitami, na dzień 31 grudnia 2012 r., przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych: (i) zmiana wyniku odsetkowego może wynieść ok. ±4,4 mln zł (przy przesunięciu o ±100 p.b.), (ii) wrażliwość ekonomiczna kapitału odniesiona do kapitału własnego ±2,1% (przy przesunięciu o ±200 p.b.). Ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości były nieistotne. Wyniki analiz stress testing wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2012 r. nie było konieczności tworzenia kapitału wewnętrznego na przedmiotowe ryzyko.

1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego przy akceptowalnej ekspozycji na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych, generujących ryzyko stopy procentowej na wzrost stóp procentowych o 1 p.b.) a także (iii) system limitów.
System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 442 tys. zł),
2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 7 tys. zł),
3) limity maksymalnej dwudniowej (wprowadzony od dnia 1 czerwca 2012 roku, w okresie do 31 maja 2012 roku obowiązywał limit straty dziennej) i ciągnionej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym (w I półroczu 2012 r. średnie wykorzystanie limitu straty dziennej wyniosło 20 tys. (w okresie do 31 maja), straty dwudniowej w okresie od 1 czerwca do końca 2012 roku 10 tys. zł, zaś straty miesięcznej ciągnionej w całym 2012 r. 33 tys. zł).

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a limitu BPV również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.
W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej Bank, również raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki tych analiz wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

1.4. Ryzyko walutowe

Przez ryzyko walutowe rozumie się potencjalny niekorzystny wpływ zmian kursów na wyniki finansowe Grupy.

Ryzyko to jest generowane w księdze bankowej i handlowej. W księdze bankowej (niehandlowej), ryzyko walutowe występuje jedynie w odniesieniu do DM BOŚ S.A. i jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.
DM BOŚ S.A. w księdze niehandlowej posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK, co wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują transakcji kupna i sprzedaży papierów wartościowych na giełdach zagranicznych na zlecenie klientów DM BOŚ S.A.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe Banku, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do księgi handlowej tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku jak i w DM BOŚ S.A. Otwarte pozycje walutowe DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje: (i) model wartości zagrożonej (VaR), wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) system limitów wewnętrznych.

W Banku istnieje uspójniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczonym odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Wartość VaR-u 10-dniowego na 31 grudnia 2012 roku dla Banku wyniosła 192 tys. zł, dla DM BOŚ S.A. – 1 751 tys. zł, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. – 1 892 tys. zł.
System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:
1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 429 tys. zł),
2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 9 265 tys. zł),
3) limity straty dziennej i ciągnionej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut (w 2012 roku średnie wykorzystanie tych limitów odpowiednio: 13 tys. zł i 19 tys. zł),
4) w DM BOŚ S.A. - limit związany z działalnością inwestycyjną w kontrakty na waluty, limit wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka walutowego oraz limit całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów kwotowych na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku dodatkowo w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Grupy.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko walutowe Bank, raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki analizy *stress-testing* pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

1.5. Ryzyko cen akcji i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach pochodnych oraz akcjach realizowane na rachunek DM BOŚ dotyczą przede wszystkim działalności DM BOŚ jako animatora i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ transakcji arbitrażowych oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (głównie pomiędzy kontraktami terminowymi na indeks WIG20 oraz cenami akcji spółek wchodzących w skład tego indeksu) oraz transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe zawierane na GPW oraz w Saxo Banku. Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych).

W DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe wynosiło 25,9%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone –48,6%.

Dodatkowo w DM BOŚ istnieją limity straty, tj. konieczności zamknięcia posiadanych pozycji w przypadku poniesienia określonej wysokości straty dziennej oraz limity dla poszczególnych traderów.

1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym było realizowane z wykorzystaniem modelu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie parametrów procesów za pomocą wdrożonej metodyki stosowania kluczowych wskaźników ryzyka,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na modelach samooceny,
- monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności outsourcingowych,
- bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku.

W Banku kontynuowano wprowadzanie istotnych usprawnień systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. W 2012 r. dokonano nowelizacji Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A., wprowadzono nowe Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A. oraz zasady funkcjonowania Komitetu Ryzyka Operacyjnego. Usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym dotyczyły w szczególności:

- zmiany organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w kierunku wyodrębnienia systemowego oraz bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- doprecyzowania zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych Centrali w procesie systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- dalszej poprawy procesu gromadzenia i utrzymania jakości danych (w tym wielkości strat) o zdarzeniach ryzyka operacyjnego,

- wprowadzenia metodyki oceny poziomu ryzyka operacyjnego oraz oceny ryzyka dla działań operacyjnych,
- rozszerzenia zakresu raportów z obszaru ryzyka operacyjnego prezentowanych posiedzeniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego i Zarządu Banku,
- określenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

Wprowadzono zmianę metody wyliczania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne z dotychczasowej metody podstawowego wskaźnika na metodę standardową.
Dokonano także istotnej modyfikacji bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego pozwalającej przede wszystkim na gromadzenie większego zakresu informacji w bazie, wraz z uwzględnieniem zdarzeń z ryzyka braku zgodności.

W 2012 r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. Uruchomiono produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy. Nie zanotowano istotnych utrudnień w obsłudze klientów. W stosunku do innych zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

W Banku kontynuowany był proces zmian systemowych w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności, który obejmuje projektowanie przepisów, procedur i rozwiązań mających na celu zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i przyjętymi standardami postępowania. W 2012 r. dokonano nowelizacji i połączenia dotychczasowych regulacji: „Założeń polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" i „Polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" w jeden dokument. Zmiany dotyczą w szczególności: wyodrębnienia obszaru tworzenia produktów bankowych jako „kluczowego obszaru" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności, określenia zakresu raportu dotyczącego ryzyka braku zgodności oraz wprowadzenia zapisu dotyczącego zarządzania ryzykiem braku zgodności w grupie kapitałowej. Podjęto również prace nad zmianą zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W 2012 r. ryzyko braku zgodności kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Poziom ryzyka braku zgodności szacowany jest na podstawie: oceny przygotowań Banku do zmian w przepisach prawa i standardach postępowania, oceny zagrożenia nałożenia na Bank sankcji prawnych lub kar finansowych, w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i wyjaśniającymi z udziałem BOŚ S.A., reklamacji dotyczących „kluczowych obszarów" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz analizy zdarzeń ryzyka braku zgodności zarejestrowanych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W celu zapobiegania wystąpieniu ryzyka braku zgodności w Banku propaguje się przestrzeganie norm i standardów etycznych. Projekty przepisów wewnętrznych i rozwiązań organizacyjnych oraz wprowadzane w Banku nowe produkty opiniowane są pod kątem możliwości generowania ryzyka braku zgodności.

1.7. Ryzyko kredytowe

W 2012 r. działania Banku w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym koncentrowały się na utrzymaniu tego ryzyka na poziomie akceptowanym przez Bank oraz na zapewnieniu przestrzegania zewnętrznych przepisów prawa, w tym zaleceń i limitów ustalonych przez instytucje nadzorcze.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:
- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie akceptowanej przez Bank i o wartości zapewniającej odzyskanie kwoty zadłużenia wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca ich nie regulował,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego. Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form jego mitygacji.

Proces oceny ryzyka kredytowego realizowany był przy wykorzystaniu dedykowanych temu celowi narzędzi informatycznych.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej.
Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka.
W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W celu zwiększenia efektywności w obszarze działań restrukturyzacyjnych wprowadzony został nowy proces dotyczący monitorowania umów restrukturyzacyjnych, wspomagany przez dedykowane narzędzie informatyczne. Narzędzie to zapewnia standaryzację obsługi w szczególności procesu upominawczego na wczesnym etapie opóźnienia w spłacie, systemowe wskazywanie działań do realizacji, monitoring realizacji oraz pomiar efektów wykonanych czynności, co w znaczący sposób wpływa na ograniczenie ryzyka operacyjnego oraz zwiększa (docelowo) wskaźnika odzyskiwanych należności.

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:
- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę indywidualną lub metodę portfelową w zależności od poziomu istotności ekspozycji kredytowej, której pomiar dotyczył.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:
- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

Decyzje kredytowe podejmowane były przez organy kolegialne albo indywidualnie - przez osoby i w zakresie limitów określonych przez Prezesa Zarządu Banku.

Uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych nadane osobom, które indywidualnie podejmują decyzje kredytowe podlegały okresowym przeglądom.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były po wcześniejszej rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka. Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych obejmują, w szczególności, hipotekę na nieruchomości, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw finansowy, poręczenie, w tym poręczenie jednostki samorządu terytorialnego, gwarancję, kaucję, cesję wierzytelności, przewłaszczenie ruchomości oraz ubezpieczenie. Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.
Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:
- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych, Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowań na poziomie:
- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:
- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku. Limity wynikające z Prawa bankowego w 2012 r. nie zostały przekroczone. Okresowe przekroczenie wewnętrznych limitów dotyczyło w szczególności wysokości wskaźnika LtV i było spowodowane

wzrostem kursów walutowych. W końcu 2012 roku odnotowano również przekroczenie wewnętrznego limitu dotyczącego udziału pożyczek gotówkowych dla klientów detalicznych pozyskanych przez pośredników w portfelu pożyczek gotówkowych ogółem. Bank podjął działania mitygujące ryzyko w tym zakresie oraz zmniejszające poziom wykorzystania limitów wewnętrznych. Pozostałe limity wewnętrzne nie zostały przekroczone.

Zgodnie z wymogami Rekomendacji T i S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych na portfelu kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie oraz na portfelu pozostałych kredytów detalicznych.
Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank prowadził działalność kredytową przestrzegając postanowień ustawy Prawo bankowe oraz uchwał Komisji Nadzoru Finansowego, wewnętrznych procedur oraz zasad dotyczących dobrych praktyk bankowych.

1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń

W 2012 r. Bank wystawił 139 bankowych tytułów egzekucyjnych na łączną kwotę 95,9 mln zł. W 2011 r. wystawił 80 bankowych tytułów egzekucyjnych na kwotę 21 mln zł.

Na koniec 2012 r. wartość wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń (z pominięciem weksli in blanco) wyniosła 16 237,3 mln zł. Około 64,2% wszystkich zabezpieczeń stanowiły hipoteki, których wartość wyniosła 10 432,0 mln zł. Cesja z polisy ubezpieczeniowej dotyczącej nieruchomości stanowiła 13,6% ogółu zabezpieczeń. Wartość ustanowionych zastawów stanowiła 11,4% wszystkich zabezpieczeń. Czwartym w kolejności największych wartościowo przyjmowanych rodzajów zabezpieczeń były gwarancje i poręczenia (2,9%). Ubezpieczenia kredytów stanowiły 2,8% ogółu zabezpieczeń, natomiast przeniesienie praw własności 1,9%. Ostatnia grupa zabezpieczeń, której udział w ogólnej sumie wyniósł 0,2%, to blokada środków na rachunku bankowym.

2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, będący istotnym narzędziem kontrolowania działalności bankowej, którego celem jest wspomaganie zarządzania Bankiem, usprawnienie realizacji jego zadań oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku.

System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd i pracowników Banku w prawidłowym, efektywnym i skutecznym wykonywaniu obowiązków.
System kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. obejmuje ściśle ze sobą powiązane wielostronne procesy kierowania i zarządzania wszystkimi obszarami działalności Banku i jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości.

System kontroli wewnętrznej Banku jest dostosowany do struktury organizacyjnej BOŚ S.A. i obejmuje jednostki organizacyjne Banku oraz podmioty zależne.
System kontroli wewnętrznej obejmuje następujące elementy:
mechanizmy kontroli,
badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
audyt wewnętrzny.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Ponadto wsparcie systemu kontroli wewnętrznej zapewniają w Banku:

- Departament Bezpieczeństwa Banku - odpowiadający w szczególności za prowadzenie postępowań wyjaśniających w przypadku stwierdzenia znamion działań na szkodę Banku, pracowników i podmiotów zewnętrznych oraz monitorowanie i kontrolowanie bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych (specjalistyczne programy śledcze),
- Departament Rachunkowości - rewizja finansowa, współpraca z audytorem zewnętrznym, kontrola rachunkowa tj. okresowa weryfikacja prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych i ewidencji zdarzeń zgodnie z zasadami rachunkowości,
- Departament Rozliczeń – weryfikacja poprawności rozliczeń pieniężnych, obrotu gotówkowego i operacji dokumentowych.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej zależy od efektywnego funkcjonowania każdego z ww. elementów składowych.

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowym zadaniem Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności postępowania Banku z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka organizacyjna, która realizuje funkcję związaną z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności poprzez działania, a w szczególności: projektowanie polityki i zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, koordynowanie zarządzania ryzykiem braku zgodności, opracowywanie i doskonalenie metod identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka braku zgodności, identyfikowanie, pomiar i ocenę ryzyka braku zgodności.

Audyt wewnętrzny, bezpośrednio podlegający Prezesowi Zarządu Banku, jest integralnym i niezależnym elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Nadzór merytoryczny nad komórką audytu wewnętrznego sprawuje Komitet Audytu Wewnętrznego.

Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie oraz ocena prawidłowości, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku oraz podmiotów zależnych.

Komórka audytu wewnętrznego, realizując swoje zadania działa zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, a także w oparciu o dobre praktyki zawarte w Międzynarodowych Standardach Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, zalecane przez Instytut Audytorów Wewnętrznych (dalej „IIA") i Kodeks Etyki Instytutu Audytorów Wewnętrznych ustalony przez IIA.
W Banku funkcjonują mechanizmy gwarantujące niezależność komórki audytu wewnętrznego, które zostały opisane w Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczącej „Systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A."

Zgodnie z Rekomendacją H KNF, dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach: komórka audytu wewnętrznego przeprowadza badania w Banku w oparciu o własną Mapę Ryzyka. Wykorzystywana w BOŚ S.A. Mapa Ryzyka jest zestawieniem ryzyk występujących w procesach funkcjonujących w Banku, wraz z wyceną tych ryzyk, uwzględniającą ocenę systemu kontroli wewnętrznej. Jednym z najważniejszych celów opracowania i bieżącego aktualizowania Mapy Ryzyka jest wykorzystywanie jej do tworzenia rocznego i wieloletnich Planów audytów wewnętrznych. Plan wieloletni ma na celu inwentaryzację wszystkich istotnych zagadnień i procesów wymagających objęcia audytem w okresie 3 do 5 lat oraz równomierną ich realizację w Planach rocznych.

3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Grupy. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności.
Polityka zarządzania aktywami i pasywami Grupy kształtowana jest przez Komitet ZAP oraz przez Zarząd Banku.

3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań

Podstawowymi miernikami zdolności Grupy BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Grupie zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Grupy, wpływ ma również sposób zarządzania ryzykiem rynkowym (tj. głównie ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej). Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Grupa posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU

1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

1.1. Struktura Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., spółki BOŚ Eko Profit S.A. oraz wobec spółki BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie i spółki Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A.
Jednostką powiązaną z Bankiem jest spółka stowarzyszona pod nazwą WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Ostrowie Wlkp.

Poniżej prezentowana jest struktura grupy kapitałowej BOŚ, która w 2012 r. poszerzona została o spółkę Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. Spółka BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest spółką bezpośrednio zależną od Banku.

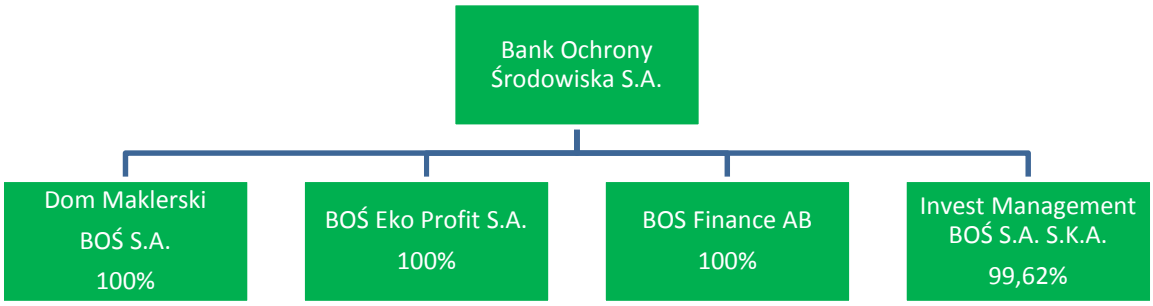

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość zaangażowania kapitałowego Banku w grupie kapitałowej wyniosła 65 107,2 tys. zł.

Sprawozdanie obejmuje dane Domu Maklerskiego BOS S.A., BOS Eko Profit S.A., BOS Finance AB oraz Invest Management BOŚ S.A. S.K.A., które konsolidowane są metodą pełną.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.

BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku. Spółka do dnia 21 grudnia 2012 r. była jednostką bezpośrednio zależną od Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

BOŚ Finance AB realizuje usługi finansowe, w tym związane z emisją euroobligacji wyemitowanych przez Bank w 2011 r.

Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. prowadzi działalności finansową, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową.

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego Domu Maklerskiego BOŚ S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Marszałkowska 78/80, 00-517 Warszawa
Kapitał zakładowy:	25 194 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność maklerska

BOŚ Eko Profit S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Eko Profit S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.
Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Eko Profit S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, Aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	8 500 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	pośrednictwo finansowe, działalność usługowa

BOS Finance AB
Spółka BOS Finance AB została zarejestrowana 6 kwietnia 2011 r. Celem tej spółki jest realizacja usług finansowych, w tym związanych z emisją obligacji, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prawnym. Udział Banku w kapitale zakładowym BOS Finance AB oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej Spółki wynosi 100%.

Firma i forma prawna:	BOS Finance AB
Siedziba i adres:	Sztokholm, Sergels Torg 12, 12 tr, Box 16285, 103 25 Sztokholm, Szwecja
Kapitał zakładowy:	90 499,97 EUR
Podstawowy przedmiot działalności:	usługi finansowe, w szczególności emisja obligacji, w tym na rynkach międzynarodowych, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prywatnym, z wyłączeniem działalności bankowej wymagającej licencji bankowej.

Invest Management BOŚ S.A. S.K.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 99,62% kapitału zakładowego w spółce, co uprawnia do wykonywania 99,62% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki, pozostałe 0,38% należy do spółki bezpośrednio zależnej od Banku - BOŚ Eko Profit S.A.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. Spółka Komandytowo Akcyjna
Siedziba i adres:	Warszawa, aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	261 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność finansowa, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową

Informacja o sprzedaży / nabyciu akcji i udziałów w spółkach kapitałowych

W 2012 roku Bank w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje w spółce Dom Maklerski BOŚ S.A. oraz BOS Finance AB.

W 2012 r. Bank powołał spółkę Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. oraz w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółek Stalexport Autostrady S.A. oraz Monnari Trade S.A. objął akcje serii B i C tej Spółki.

Bank nabył akcję spółki BOŚ Eko Profit S.A., w wyniku czego, udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosi 100%.

Grupa kapitałowa BOŚ w 2012 r. dokonała sprzedaży akcji spółki wniesionej aportem to jest całości posiadanego pakietu akcji Stalexport Autostrady S.A.

1.2. Uzależnienie od partnerów

W analizowanym okresie Grupa nie posiadała klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy ogółem.

2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

2.1. Umowy znaczące

W 2012 r. Bank informował w raportach bieżących o wszystkich zawartych umowach znaczących dla działalności BOŚ S.A. Informacja o znaczących umowach zawartych w 2012 r. została zamieszczona w rozdz. I pkt 2. „Zdarzenia mające istotny wpływ na sytuację finansową Grupy".

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

1) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 29 grudnia 2008r. w sprawie uczestnictwa w Systemie Zdarzeń z Obszaru Ryzyka Operacyjnego;
2) Umowa dodatkowa z NBP zawarta w dniu 18 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
3) Umowa ramowa z NBP zawarta w dniu 4 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
4) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 15 maja 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Bankowy Rejestr;
5) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu technicznego i

przenoszenia praw z papierów wartościowych;

6) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu lombardowego i ustanowienia zastawu zabezpieczającego ten kredyt;
7) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 25 lutego 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Dokumentów Zastrzeżonych;
8) Umowa z NBP zawarta w dniu 25 kwietnia 2007 r. w sprawie przekazywania informacji sprawozdawczych do NBP i korzystania z Portalu Systemu Informacji Sprawozdawczej;
9) Umowa z NBP zawarta w dniu 9 października 2003 r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w Rejestrze Papierów Wartościowych;
10) Umowa rachunku lokaty terminowej banku w złotych w NBP zawarta w dniu 13 grudnia 2001 r.;
11) Umowa rachunku bankowego zawarta w dniu 30 czerwca 2000 r. między NBP a BOŚ S.A. (z późniejszymi zmianami);
12) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu technicznego i przenoszenie praw z papierów wartościowych;
13) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu lombardowego i o zastaw zabezpieczający ten kredyt;
14) Umowa z NBP z dnia 24 marca 2011r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w rejestrze papierów wartościowych;
15) Umowa z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25.03.2011r. na korzystanie z Portalu Komisji Nadzoru Finansowego;
16) Umowa z NBP z dnia 18.11.2011r. w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, zawarta między NBP a uczestnikami TARGET2-NBP;
17) Umowa z NBP z dnia 09.05.2012r. o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych.

2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

Umowa zawarta w dniu 2 lipca 2012 r. z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu Skróconego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy i Skonsolidowanego Skróconego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy oraz badanie Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za rok 2012 i Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok 2012 r. oraz przeprowadzenie oceny wypełniania przez Bank wymogów w zakresie przechowywania aktywów klientów.

2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych

1) Umowa zawarta w dniu 17 lutego 2010r. z Ernst&Young Sp. z o.o. na zlecenie wykonania usług polegających na wsparciu w zakresie odliczenia od dochodu podatkowego do 50 % wydatków poniesionych przez Bank na zakup nowych technologii;
2) Umowa zawarta w dniu 6 grudnia 2010r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania skargi do WSA i NSA oraz reprezentacji Banku podczas rozpraw a dotyczy otrzymanej przez Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie sprzedaży akcji wniesionych aportem przez NFOSiGW;
3) Umowa zawarta w dniu 25 lutego 2011r. z Ernst & Young Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego;
4) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. dotycząca usług doradczych w zakresie skutków księgowych dla Banku zawarta w dniu 20 czerwca 2011 r.;
5) Umowa zawarta w dniu 31 sierpnia 2011r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania projektu skargi do WSA oraz reprezentacji Banku podczas rozprawy, a dotyczy otrzymanej przez

Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie konwersji wierzytelności Banku na akcje Monnari Trade S.A.;

6) Umowa z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. zawarta w dniu 07.12.2011r. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego (przygotowanie projektu skargi do WSA w zakresie możliwości zastosowania zwolnienia od podatku VAT dla usług faktoringu niewłaściwego);
7) Umowa z KPMG Tax Michna Sp. z o.o. dotycząca stałego doradztwa podatkowego zawarta w dniu 30 stycznia 2012 r.;
8) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. zawarta w dniu 25 kwietnia 2012 r.; Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
9) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 18 września 2012 r. Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
10) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 11 października 2012 r. Przedmiotem umowy jest analiza księgowa projektu umowy.

2.3.3. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, spółki Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy zostało zamieszczone w nocie nr 51 Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W 2012 r. Bank skorzystał z odliczenia od podstawy opodatkowania do 50% poniesionych wydatków na wdrożenie wartości niematerialnych stanowiących nowe technologie, zgodnie z art. 18 b Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 2011 r., Nr 74, poz. 397 z późn. zm.). Łączna kwota odliczeń od podstawy opodatkowania z tytułu nowych technologii wyniosła 33 438,22 tys. zł., w tym 28 343,88 tys. zł z tytułu wdrożenia systemu def 3000. Odliczenie wydatków jak wyżej wpłynęło na zwiększenie wyniku netto Banku w 2012 r. o kwotę 6 353,26 tys. zł, w tym z tytułu wdrożenia systemu def3000 o kwotę 5 385,34 tys. zł.

W 2012 r. nie wystąpiły inne nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na wyniki finansowe Grupy.

4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. łączna wartość będących w toku postępowań sądowych dotyczących wierzytelności i zobowiązań Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz spółek zależnych nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W 2012 r. zarówno Bank, jak i jednostki od niego zależne nie dokonywały z podmiotami powiązanymi jednej lub wielu transakcji, które jednostkowo lub łącznie byłyby istotne i zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi został zamieszczony w nocie 47 Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W 2012 r. Bank zoptymalizował i sformalizował proces planowania strategicznego jednocześnie obejmując nim spółki zależne. Proces planowania strategicznego BOŚ S.A. uwzględnia szczególnie istotną rolę Zarządu Banku i Rady Nadzorczej jako organów statutowych nadających planowaniu strategicznemu odpowiednio wysoką rangę, a także zapewniających udział wszystkich głównych komórek organizacyjnych Banku, w tym m.in. komórek odpowiedzialnych za cele biznesowe, adekwatność kapitałową, kontrolę ryzyka oraz operacyjne zarządzanie ryzykiem w tym ryzykiem płynności.

7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności podmiotów Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny. Na wyniki Domu Maklerskiego BOŚ S.A. ma wpływ koniunktura na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całego wypracowanego zysku netto za 2012 rok na kapitał zapasowy.

W roku 2012, dywidenda nie była wypłacona, gdyż zwołane na 28 czerwca 2012 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 8/2012 w sprawie podziału zysku Banku za 2011 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.

9. GŁÓWNE INWESTYCJE

W 2012 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 66 mln zł. Największe nakłady związane były z realizacją projektów w obszarze IT, w tym Centralnego Systemu Bankowego oraz projektów dostosowujących Bank do regulacji zewnętrznych.

DM BOŚ S.A. poniósł w 2012 roku nakłady inwestycyjne w wysokości 10,4 mln zł, głównie na oprogramowanie i urządzenia komputerowe oraz inwestycje w obcych obiektach.

Nakłady inwestycyjne podmiotów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. były finansowane ze środków własnych tych podmiotów.

10. KADRY

10.1. Szkolenia

Priorytetowe kierunki szkolenia pracowników dotyczyły budowania kluczowych kompetencji zapewniających wsparcie realizacji Planu finansowego, zadań w obszarze rozwoju Banku, aktywności sprzedażowej, zmian w systemach informatycznych, procesach biznesowych, ograniczania ryzyka oraz zmian regulacyjnych,

- w szkoleniach udział wzięło 5,6 tys. uczestników;
- wskaźnik intensywności szkoleń (wyrażony liczbą uczestników szkoleń na 1 zatrudn.) wyniósł 3,2;
- na podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników Banku przeznaczono 2,3 mln zł; udział kosztów szkolenia w funduszu płac wyniósł 1,75%, a udział kosztów szkolenia w wyniku na działalności bankowej - 0,53%;
- szkoleniami z zakresu zagadnień biznesowych objęto 83% uczestników ogółem; wskaźnik intensywności szkoleń w obszarze rynku korporacyjnego wyniósł 5,6, a w obszarze rynku detalicznego - 3,4; w szkoleniach z zakresu poprawy jakości obsługi klienta udział wzięło 53% uczestników szkoleń ogółem; szkoleniami dotyczącymi zagadnień ryzyka objęto 6,3%, a bezpieczeństwa Banku 8,8% ogółem przeszkolonych; zagadnieniami dotyczącymi wdrożenia nowych technologii, centralnego systemu bankowego - z zakresu obsługi, użytkowania, administrowania systemu objęto 1,5 tys. uczestników szkoleń, w tym 192 liderów wdrożenia przygotowanych do prowadzenia szkoleń w placówkach Banku,
- w relacji do 2011 r. nastąpił wzrost intensywności szkoleń w zakresie adaptacji nowych pracowników do pracy w obszarze rynku detalicznego według nowej rozszerzonej koncepcji programu szkoleń obejmującej etap I – zagadnienia produktowo-sprzedażowe; etap II – produkty zaawansowane -inwestycyjne oraz szkolenia w zakresie systemów informatycznych, standardów jakości obsługi klienta, etyki bankowej, bezpieczeństwa informatycznego; rezultatem było objęcie większej liczby uczestników szkoleń-wzrost o 139%,
- szkoleniami wewnętrznymi prowadzonymi przez pracowników, trenerów objęto 65% uczestników szkoleń, a szkoleniami realizowanymi przez firmy zewnętrze - 35 % uczestników; w szkoleniach grupowych udział wzięło 98% uczestników szkoleń, w szkoleniach indywidualnych specjalistycznych - 2 %; szkoleniami e-learningowymi objęto 430 pracowników.

Zakres podnoszenia kompetencji zawodowych:
- aktywizacja sprzedaży, standardy jakości obsługi klienta oraz działania rozwojowe wynikające z modelu kompetencji, diagnozy potencjału pracowników w ramach Development Center,
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku korporacyjnego – merytoryczne: nowe procedury, procesy sprzedaży, produkty: faktoringowe, transakcje IRS, obrót gotówkowy w formie zamkniętej, produkty proekologiczne i finansowanie projektów proekologicznych oraz szkolenia rozwojowe w zakresie profesjonalnej sprzedaży, budowania trwałych relacji z klientem, prospektingu; działania wspierające rozwój- coaching;
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku detalicznego – merytoryczne: obsługa klientów nabywających produkty inwestycyjne zgodnie z Dyrektywą MIFID, Produkt strukturyzowany Ropa naftowa (e-learning); nowy proces pożyczki gotówkowej, adaptacja nowych pracowników do pracy oraz rozwojowe: coaching sprzedażowy w zakresie standardów jakości obsługi klienta; szkolenia menadżerskie z zakresu standardów zarządzania sprzedażą;
- nowe technologie informatyczne – obsługa i użytkowanie, administrowanie centralnego systemu bankowego;
- ograniczenie ryzyka, poprawa jakości oceny ryzyka kredytowego: narzędzia wspierające wycenę ekspozycji kredytowych zgodnie z MSR39 , system zarządzania ryzykiem finansowym, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, aplikacje ICAAP oraz aplikacja ekspozycji detalicznych, zabezpieczenie wierzytelności Banku.
- zagadnienia bezpieczeństwa Banku - zapobieganie przestępczości bankowej, przeciwdziałanie praniu pieniędzy, szkolenia „antynapadowe", bezpieczeństwo transakcji elektronicznych, budowa planów awaryjnych.

10.2. Program akcji pracowniczych

W trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2012 w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej. W ramach programu określeni pracownicy nabywają prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty będą proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniami (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012r. warunku zysku netto na akcję, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

Wdrażając przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dn. 4 października 2011r., w części dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń, Rada Nadzorcza zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. Zarząd Banku ustalił Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zakłada m.in.:
- wypłatę co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, przez które rozumie się:
  - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
  - akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce, przy czym może ono zostać zmniejszone lub nie wypłacone w ogóle m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok.
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, przy czym przez wyniki rozumie się: założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających

Wszystkie umowy o pracę zawarte z osobami zarządzającymi zawierały zasady rekompensat. W tym zakresie obowiązywały następujące zapisy:

- w przypadku odwołania z pełnionej funkcji przed upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4,5-krotnego do 6-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 2,5-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
- w przypadku wygaśnięcia umowy w związku z upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4-krotnego stałego do 6-krotnego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 3-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza.

Ponadto, zawarte były umowy o zakazie konkurencji określające zasady wypłaty odszkodowań w zamian za nie podejmowanie pracy w innych bankach i na ich rzecz bez zgody Rady Nadzorczej. Zapisy w tym zakresie przewidują odszkodowania, wypłacane co miesiąc po ustaniu stosunku pracy, w wysokości 50% stałego wynagrodzenia należnego za ostatni miesiąc istnienia stosunku pracy:
- w 1 przypadku – przez okres 9 miesięcy,
- w 4 przypadkach – przez okres 6 miesięcy.

10.4. Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub innych korzyści

Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści, odrębnie dla osób zarządzających i nadzorujących w przedsiębiorstwie Emitenta w roku 2012 zamieszczono w Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r. - nota 47.

11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R.

(Niniejsze oświadczenie sporządzono zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim).

11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny

W 2012 roku BOŚ S.A. przestrzegał zasad ładu korporacyjnego (za wyjątkiem opisanych w pkt. 11.2) zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW", które zostały zawarte w załączniku do Uchwały Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 4 lipca 2007 r. (z późniejszymi zmianami).

Tekst „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW" jest dostępny na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie", na której zamieszczone są również Oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A. w latach poprzednich.

Od 1 stycznia 2009 r. funkcjonuje strona internetowa Banku w języku angielskim zgodnie z wymaganiami zasady II. pkt 2 oraz zgodnie z zakresem i strukturą Modelowego Serwisu Relacji Inwestorskich GPW.

11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego

W roku 2012 BOŚ S.A. nie stosował następujących zasad ładu korporacyjnego wprowadzonych Uchwałą Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (z późn. zm.).:

1) część I pkt 1 tiret 3 oraz część IV pkt 10 – Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Bank nie transmitował obrad walnych zgromadzeń z wykorzystaniem sieci internetowej z uwagi na strukturę akcjonariatu.
   W 2012 r. w walnych zgromadzeniach uczestniczyło większość akcjonariuszy reprezentujących ponad 95% kapitału zakładowego BOŚ S.A.;

2) część I pkt 5 – w BOŚ S.A. obowiązuje regulamin wynagradzania obejmujący wszystkich pracowników zatrudnionych w Banku na podstawie stosunku pracy z wyłączeniem członków Zarządu Banku. Ustalanie wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej oraz Zarządu należy do suwerennej decyzji odpowiednio Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.
   W 2012 r. Rada Nadzorcza Banku:
   - powołała Komitet ds. Wynagrodzeń, do którego zadań należy m.in. projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku, opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń w tym wysokości i składników wynagrodzeń, opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa;
   - zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A." w rozumieniu Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r.;
   - uchwaliła warunki zmian umów o pracę zawartych z członkami Zarządu Banku, inkorporujące odpowiednio przepisy Uchwały Nr 258/2011 KNF oraz przepisy „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A."

3) część I pkt 9 – w BOŚ S.A. nie ma przepisów dyskryminujących udział kobiet w zarządzaniu i nadzorowaniu Spółki. Stosowanie w Banku zasady zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru zależy od stanowiska Rady Nadzorczej w przypadku wyboru członków Zarządu oraz akcjonariuszy w przypadku wyboru członków Rady Nadzorczej.

11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.

W Banku działa - przyjęty uchwałami Rady Nadzorczej Banku - system zarządzania Bankiem, na który składa się:
- system zarządzania ryzykiem (szerzej opisany w rozdz. III pkt 1. „Zarzadzanie ryzykami finansowymi").
- system kontroli wewnętrznej (szerzej opisany w rozdz. III pkt 2. „System kontroli wewnętrznej").

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły, oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Zadania Komitetu Audytu Wewnętrznego są opisane w pkt 11.10.

Do mechanizmów kontroli ryzyka w Banku – w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych - należą w szczególności:
1) prawidłowa organizacja procesu sporządzenia sprawozdania finansowego poprzez określenie w legislacji wewnętrznej Banku zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych biorących udział w jego sporządzeniu i sprawdzeniu,
2) weryfikacja sprawozdań finansowych przez niezależnego audytora zewnętrznego,
3) uzgodnienia danych księgowych, np. porównywanie dokumentów źródłowych z zestawieniem sald i obrotów, potwierdzenia: sald rachunków przez klientów, istnienia aktywów, transakcji/operacji itp.,
4) inwentaryzacje aktywów,
5) bieżący monitoring sytuacji Banku prowadzony na szczeblu Rady Nadzorczej i Zarządu Banku oraz funkcjonujących w Banku komitetów/zespołów – na bazie sprawozdań prezentujących wyniki poszczególnych obszarów działalności (lub jednostek/komórek organizacyjnych Banku), umożliwiające dokonanie oceny stopnia realizacji przez Bank celów i zadań założonych w planach finansowych, strategiach, politykach i innych dokumentach,
6) bieżący nadzór Departamentu Rachunkowości w zakresie zgodności ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
7) kontrole/audyty wewnętrzne,
8) wykonywanie kontroli następnych.

11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Banku w I półroczu 2012 r. w drodze emisji 6,5 mln akcji serii P uległa zmianie struktura akcjonariatu. Zarówno na dzień 30 czerwca 2012 r. jak i na dzień 31 grudnia 2012 r. tylko jeden Akcjonariusz posiadał bezpośrednio lub pośrednio, przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej posiadał 12 951 960 akcji, co stanowi 56,62% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZ.

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 22 873 245. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo jednego głosu na walnym zgromadzeniu i jednakowe prawo do dywidendy.

11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych.

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkowania na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających.

Stosownie do postanowień Statutu BOŚ S.A., Członkowie Zarządu są powoływani przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję. Kadencja trwa trzy lata. Liczby kadencji nie ogranicza się. Prezes Zarządu ma prawo wnioskować o powołanie i odwołanie członków Zarządu. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, wyrażoną na wniosek Rady Nadzorczej. Drugi – obok prezesa – członek Zarządu posiadający zgodę Komisji Nadzoru Finansowego pełni w Banku funkcję wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu.

Umowy o pracę z członkami Zarządu oraz umowy o zakazie konkurencji zawiera w imieniu Banku Przewodniczący Rady Nadzorczej. Warunki umów są ustalane kolegialnie przez Radę Nadzorczą.

Mandaty członków Zarządu wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu. Mandat członka Zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu albo odwołania go ze składu Zarządu - do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

11.8. Zasady zmiany Statutu Banku.

Zmiany Statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Uchwała o zmianie statutu zapada większością trzech czwartych oddanych głosów.

11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania.

W Spółce obowiązuje „Regulamin obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.", w którym zawarto m. in.:
1) tryb prowadzenia obrad przez Przewodniczącego,
2) tryb głosowania uchwał zgromadzenia,
3) tryb głosowania w sprawie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej,
4) zasady wyborów Rady Nadzorczej w drodze głosowania odrębnymi grupami.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie BOŚ S.A. Zgodnie ze Statutem Spółki, Zarząd Banku zwołuje zwyczajne walne zgromadzenie najpóźniej w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego.

Nadzwyczajne walne zgromadzenie jest zwoływane w miarę potrzeb przez Zarząd Banku: 1) z własnej inicjatywy, 2) na wniosek Rady Nadzorczej, 3) na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego.
Nadzwyczajne walne zgromadzenie może być zwołane również przez: 1) Radę Nadzorczą, jeśli zwołanie go uzna za wskazane, 2) akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogółu głosów. Akcjonariusze wyznaczają wówczas przewodniczącego tego Zgromadzenia.
Akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad. Żądanie powinno być uzasadnione i złożone na piśmie lub w postaci elektronicznej najpóźniej na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

Zarząd Banku stosuje generalną zasadę nieodwoływania lub zmiany ogłoszonych już terminów walnych zgromadzeń. Może to nastąpić wyłącznie gdy zachodzą nadzwyczajne lub szczególnie uzasadnione okoliczności.

Do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu wymagane jest pełnomocnictwo (w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej) udzielone przez osoby do tego uprawnione, zgodnie z wypisem z właściwego rejestru, lub w przypadku osób fizycznych zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Przy sporządzaniu listy obecności na walnym zgromadzeniu Spółka dokonuje kontroli ww. dokumentów.

Walne zgromadzenie otwiera przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub inny członek Rady Nadzorczej. W razie nieobecności tych osób, walne zgromadzenie otwiera prezes Zarządu albo inna osoba wyznaczona przez Zarząd. Zgodnie z „Regulaminem obrad walnych zgromadzeń BOŚ S.A.", zadaniem osoby otwierającej walne zgromadzenie jest doprowadzenie do niezwłocznego wyboru przewodniczącego, powstrzymując się od jakichkolwiek innych rozstrzygnięć merytorycznych i formalnych. Z zastrzeżeniem przypadków określonych w Kodeksie spółek handlowych, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu BOŚ S.A. nie przewidują surowszych warunków głosowania. W celu sprawnego głosowania nad uchwałami, wykorzystywany jest system elektronicznego liczenia głosów.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy w szczególności:
1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku,
2) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Banku,
3) podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
4) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej,
5) udzielenie absolutorium członkom organów Banku,
6) powoływanie lub odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
7) dokonywanie zmian Statutu Banku,
8) upoważnienie Rady Nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu lub wprowadzenia istotnych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Zgromadzenia,
9) podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
10) podejmowanie uchwał w przedmiocie emitowania obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
11) decydowanie o tworzeniu i znoszeniu funduszy, o których mowa w § 36 ust. 1. Statutu Banku,
12) podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, zbycia lub likwidacji Banku,
13) wybór likwidatorów i ustalanie ich wynagrodzeń,
14) ustalanie wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej,
15) podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w Kodeksie spółek handlowych, ustawie Prawo bankowe i Statucie Banku.

Akcjonariuszom Banku przysługują następujące prawa o charakterze korporacyjnym:
1. Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i prawo głosu.
   Zgodnie z art. 411 K.s.h., każda z akcji daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.
   W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć osoby, które:
   - na 16 dni przed datą walnego zgromadzenia (tj. w dniu rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu) są akcjonariuszami Banku posiadającymi na rachunku papierów wartościowych zapisane akcje Banku,
   - zwrócą się, nie wcześniej niż po opublikowaniu przez Bank ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa, do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych, na których zapisane są akcje Banku z żądaniem o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w zgromadzeniu.
2. Prawo do złożenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz o umieszczenie poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.
   Prawo to przysługuje akcjonariuszowi lub akcjonariuszom reprezentującym przynajmniej 1/20 część kapitału zakładowego Banku. Zgodnie z art. 401 K.s.h., żądanie takie powinno być złożone

Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej nie później niż na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

3. Prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia.
   Zgodnie z art. 422 K.s.h., uchwała walnego zgromadzenia, sprzeczna ze Statutem bądź z dobrymi obyczajami kupieckimi, godząca w interes Banku lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona przez akcjonariusza w drodze wytoczonego przeciwko Bankowi powództwa o uchylenie uchwały.
4. Prawo wyboru członków Rady Nadzorczej grupami.
   Zgodnie z art. 385 § 3 K.s.h. na wniosek akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej 1/5 kapitału zakładowego, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami.
5. Prawo żądania udzielenia informacji dotyczących Banku.
   Na podstawie art. 428 K.s.h. podczas obrad walnego zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi, na jego żądanie, informacji dotyczących Banku, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien jednak odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy: (i) mogłoby to wyrządzić szkodę Bankowi albo spółce z nim powiązanej, albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa, (ii) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej. W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia.
6. Prawo do żądania wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Banku i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 4 K.s.h.).
7. Prawo do przeglądania w lokalu Zarządu listy akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu oraz żądania odpisu listy(art. 407 § 1 K.s.h.).
8. Prawo żądania przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną (art. 407 § 1^1).
9. Prawo do żądania wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem (art. 407 § 2 K.s.h.).
10. Prawo do złożenia wniosku o sprawdzenie listy obecności na walnym zgromadzeniu przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wniosek mogą złożyć akcjonariusze, posiadający jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji (art. 410 § 2 K.s.h.).
11. Prawo do przeglądania księgi protokołów oraz żądania wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów uchwał (art. 421 § 3 K.s.h.).
12. Prawo do przeglądania dokumentów oraz żądania udostępnienia w lokalu Banku odpisów dokumentów, o których mowa w art. 505 § 1 K.s.h. (w przypadku połączenia spółek), w art. 540 § 1 K.s.h. (w przypadku podziału Spółki) oraz w art. 561 § 1 K.s.h. (w przypadku przekształcenia Spółki).
13. Zgodne ze Statutem Banku zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy lub jej zdjęcie z porządku obrad wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia zapadłej większością ¾ głosów, po uzyskaniu zgody wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu wnioskodawców.
14. Zgodnie z dotychczasową praktyką, przewodniczący obrad umożliwia każdemu ze zgłaszających sprzeciw wobec uchwały przedstawienie swoich argumentów i uzasadnienie sprzeciwu. Stosowny zapis jest zawarty w „Regulaminie obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.".
15. Zgodnie z obowiązującą praktyką, do protokołu są przyjmowane pisemne oświadczenia uczestników walnych zgromadzeń.

Regulamin Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A. jest dostępny do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie".

11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania

Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2012 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu

Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 17 lipca 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Stanisława Kolasińskiego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Z chwilą uzyskania zgody KNF Pan Stanisław Kolasiński objął stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

Zasady działania, kompetencje, i zadania Zarządu zostały określone w §§ 21 – 23 Statutu oraz w Regulaminie Zarządu. (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

Stosownie do postanowień zawartych w ww. dokumentach, Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków będących osobami fizycznymi, w tym: prezesa Zarządu, wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu oraz pozostałych wiceprezesów lub innych członków Zarządu.

Całokształt działalności Banku koordynuje Prezes Zarządu. Prezes Zarządu wykonuje zadania określone w Statucie Banku oraz innych przepisach wewnętrznych, w tym: w Regulaminie Zarządu oraz Regulaminie organizacyjnym Banku. Prezes w szczególności:

- wydaje zarządzenia wewnętrzne,
- kieruje pracami Zarządu Banku, zwołuje posiedzenia Zarządu, akceptuje porządek obrad oraz przewodniczy posiedzeniom,
- podejmuje decyzje kadrowe w zakresie wskazanym w Statucie Banku oraz zarządzeniu dotyczącym zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku,
- określa sposób ustalania limitu etatów w Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz ustala limity etatów dla poszczególnych obszarów,
- wydaje regulamin organizacyjny Banku oraz regulamin organizacyjny oddziału i oddziału operacyjnego oraz zatwierdza regulaminy organizacyjne komórek organizacyjnych Centrali,
- wydaje zalecenia pokontrolne w ramach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- powołuje i rozwiązuje komitety lub zespoły dla określonych spraw oraz powołuje przewodniczących i członków tych komitetów/zespołów, a także tworzy i znosi wyodrębnione stanowiska,
- nadzoruje realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- zatwierdza plany pracy Zarządu Banku,
- koordynuje działania Banku w sferze polityki ekologicznej, reprezentując BOŚ S.A. w kontaktach z przedstawicielami Parlamentu, administracji publicznej, w tym z ministrem właściwym w sprawach środowiska, Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi (krajowymi) pozabudżetowymi funduszami celowymi.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu, do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Do kompetencji wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu należy wówczas całokształt spraw z zakresu działalności Banku.

W czasie nieobecności prezesa Zarządu, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku (z wyłączeniem kompetencji dotyczących powoływania i odwoływania dyrektora zarządzającego, dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali i ich zastępców oraz dyrektorów oddziałów) wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu, lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. Wiceprezesi lub członkowie Zarządu kierują działalnością Banku w zakresie ustalonym przez prezesa Zarządu.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone innym organom Banku. Zarząd Banku w szczególności:
- reprezentuje Bank wobec sądów, organów administracji państwowej i osób trzecich,
- uchwala strategie działania Banku, roczne plany finansowe oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- podejmuje uchwały w sprawie struktury organizacyjnej Banku oraz tworzenia i likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- podejmuje uchwały o nabyciu i zbyciu nieruchomości lub udziału w nieruchomości,
- opracowuje projekty przepisów wewnętrznych, których wydawanie należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- podejmuje decyzje w sprawach dotyczących zaciągnięcia zobowiązań lub rozporządzenia aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych Banku,
- uchwala zasady polityki informacyjnej Banku,
- uchwala polityki dotyczące zarządzania ryzykiem w Banku,
- uchwala zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- ustala ogólny poziom ryzyka Banku oraz dostosowane do tego poziomu limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku,
- ustala wewnętrzne procedury Banku dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- gospodaruje funduszami specjalnymi,
- uchwala tryb powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposób ustalenia jego wynagrodzenia.
- uchwala regulamin Zarządu, określający sprawy, które wymagają kolegialnego podejmowania uchwał oraz sprawy proceduralne i formalne związane z odbywaniem posiedzeń.

Ponadto Zarząd kolegialnie rozpatruje i podejmuje uchwały w sprawach:
1) zwołania Walnego Zgromadzenia Banku,
2) mających wpływ na:
   - kształtowanie wyników finansowych Banku, w tym w szczególności dotyczących ustalania planów finansowych i strategii działania Banku, określania poziomu stóp procentowych środków pieniężnych oraz kredytów i pożyczek w Banku,
   - kształtowanie relacji Banku ze światem zewnętrznym, w tym w szczególności w sprawach dotyczących: ustalania zasad powoływania i odwoływania pełnomocników i prokurentów, określania warunków i zasad postępowania Banku wobec klientów oraz na rynku międzybankowym i finansowym, w tym: praw i obowiązków klientów oraz wzorów regulaminów i umów zawieranych z klientami,
   - kształtowanie i zakres kompetencji w Banku, w tym w szczególności w sprawach dotyczących ustalania zasad oceny ryzyka kredytowego oraz zasad podejmowania decyzji kredytowych w BOŚ S.A.
3) innych, przewidzianych Statutem Banku lub wnoszonych przez członków Zarządu.

Do kolegialnych kompetencji Zarządu należy także:
- podejmowanie decyzji kredytowych, zgodnie z przepisami wewnętrznymi w tym zakresie,
- rozpatrywanie okresowych informacji dotyczących przebiegu realizacji zadań Banku, jego sytuacji ekonomiczno-finansowej i organizacyjno-kadrowej,
- dokonywanie ocen pracy jednostek organizacyjnych Banku.

Zgodnie z § 23 Statutu do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz do podpisywania w imieniu Banku są upoważnieni: prezes Zarządu – samodzielnie lub dwie osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw. Pełnomocników Banku powołuje i odwołuje prezes Zarządu samodzielnie, albo dwie inne osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.
W ramach nadzoru, członkowie Zarządu:
- inspirują merytoryczne działania nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali, zgodnie z wyznaczonymi im zadaniami oraz kierunkami rozwoju Banku określonymi w strategiach działania oraz planach finansowych Banku,

- kontrolują w nadzorowanych komórkach Centrali przebieg prac, prawidłowość podejmowanych działań, ich zaawansowanie i ostateczną realizację, a także ich zgodność z prawem i przepisami wewnętrznymi,
- weryfikują adekwatność obowiązujących przepisów wewnętrznych i struktur organizacyjnych do aktualnych zadań nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali,
- odpowiadają za prawidłowość merytoryczną przepisów wewnętrznych odnoszących się do zakresu działania nadzorowanych obszarów, wydawanych w formie uchwał bądź zarządzeń prezesa,
- akceptują i wyrażają zgodę na kierowanie do rozpatrzenia przez Zarząd albo do decyzji prezesa Zarządu materiałów przygotowanych w nadzorowanych komórkach organizacyjnych Centrali,a
- nadzorują realizację zadań kontroli wewnętrznej w nadzorowanych przez nich obszarach działalności Banku, w celu zapewnienia efektywnego i bezpiecznego rozwoju Banku,
- monitorują ryzyka w obszarach działania podlegających ich nadzorowi,
- wydają pisma okólne, stanowiące przepisy wykonawcze do uchwał i zarządzeń prezesa,
- wydają wiążące polecenia co do sposobu załatwienia sprawy przez nadzorowane komórki organizacyjne Centrali,
- stosownie do postanowień zarządzenia prezesa Zarządu dotyczącego zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku - podejmują decyzje o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, o zmianie warunków zatrudnienia oraz o rozwiązaniu umów o pracę z pracownikami w obszarach/placówkach, które nadzorują zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku.

Czynności nadzorcze wykonywane są przez członków Zarządu osobiście.

Poszczególni członkowie Zarządu, wykonując ww. czynności nadzorcze, mogą przedkładać Zarządowi do rozpatrzenia propozycje i wnioski należące do kolegialnych kompetencji Zarządu, dotyczące zarówno całokształtu działalności Banku, jak i poszczególnych obszarów i pionów jego działalności.

Posiedzenia Zarządu są zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu. W praktyce posiedzenia Zarządu odbywają się co tydzień. Prezes Zarządu, na uzasadniony wniosek członka Zarządu lub z własnej inicjatywy, może zwołać posiedzenie Zarządu w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą jego członkowie oraz osoby zaproszone przez prezesa Zarządu. Na posiedzeniach Zarządu, prezes Zarządu przedstawia do akceptacji projekt porządku obrad, kieruje obradami, udziela głosu, rozstrzyga sprawy proceduralne, podsumowuje wyniki dyskusji, formułuje uchwały, zalecenia i wnioski. W sprawach uzasadnionych względami biznesowymi lub formalno-prawnymi, członek Zarządu może – po uzyskaniu zgody prezesa Zarządu – wnieść pod obrady Zarządu temat nie ujęty w porządku posiedzenia.

W przypadku nieobecności prezesa Zarządu, posiedzenia Zarządu są zwoływane przez wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu, lub wskazanego przez prezesa Zarządu innego członka Zarządu.

Uchwały Zarządu są podejmowane na posiedzeniach zwoływanych w trybie określonym w Regulaminie Zarządu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Uchwały mogą być podjęte, jeśli wszyscy członkowie Zarządu zostali zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu, a w posiedzeniu Zarządu uczestniczy co najmniej połowa jego członków, w tym prezes Zarządu lub - w czasie jego nieobecności – wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. W razie równej liczby głosów, decyduje głos prezesa Zarządu. Członek Zarządu nie zgadzający się z podjętą uchwałą, może zgłosić do protokołu umotywowane zdanie odrębne. Nie zwalnia go to jednak z obowiązku stosowania się do uchwały podjętej przez Zarząd. Członek Zarządu nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach osobiście go dotyczących.
Posiedzenia Zarządu są protokołowane.

Rada Nadzorcza Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2012 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek

Ryszard Ochwat	- Członek
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 14 marca 2012 roku podjęło uchwały w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Mariana Malickiego – Członka Rady Nadzorczej i Pana Mariana Adama Pigana - Sekretarza Rady Nadzorczej. Jednocześnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwały w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Władysława Rogali i Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Na posiedzeniu w dniu 18 maja 2012 r. Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru Sekretarza Rady Nadzorczej w osobie Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 28 czerwca 2012 r. podjęło uchwałę w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Michała Jacka Wysockiego - Członka Rady Nadzorczej. Jednocześnie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Andrzeja Kazimierza Kraszewskiego.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.
W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2011 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie przez nie ustalanej, nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 13 osób. Wspólna kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przed upływem kadencji, a w ich miejsca mogą być wybrane inne osoby. W przypadku odwołania, rezygnacji lub śmierci członka Rady Nadzorczej w trakcie trwania kadencji, do czasu obsadzenia wakatu, Rada może działać w zmniejszonym składzie, lecz nie mniejszym niż 5 osób.

Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy m.in.:
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Banku i jego grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy - w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,
- określanie liczby członków Zarządu Banku i ustalanie warunków ich zatrudnienia,
- powoływanie i odwoływanie prezesa oraz wiceprezesów i członków Zarządu,
- zawieszanie w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności tych członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności,
- informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o składzie Zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu, a także o członkach Zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego oraz innych biegłych,

- zatwierdzanie strategii działania Banku oraz rocznych planów finansowych Banku,
- zatwierdzanie zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, ogólnego poziomu ryzyka Banku, a także polityk dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym,
- zatwierdzanie zasad polityki informacyjnej Banku,
- zatwierdzanie wewnętrznych procedur Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie struktury organizacyjnej, za wyjątkiem tworzenia lub likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku w sprawach nabywania akcji i udziałów w spółkach o wartości nominalnej przekraczającej łącznie z już posiadanymi przez Bank akcjami i udziałami tych spółek równowartość 5% kapitału zakładowego Banku, z wyłączeniem akcji spółek dopuszczonych do publicznego obrotu,
- rozpatrywanie spraw wnoszonych pod obrady Walnego Zgromadzenia i opiniowanie projektów uchwał Zgromadzenia, za wyjątkiem uchwał porządkowych.
- nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu,
- ocena okresowych informacji o poziomie ryzyka bankowego i jakości zarządzania tym ryzykiem,
- ocena okresowych informacji na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzanych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia lub realizacji,
- zatwierdzanie trybu powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposobu ustalenia jego wynagrodzenia,
- uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał. Wnioski o zwołanie posiedzenia Rady może składać do przewodniczącego każdy członek Rady Nadzorczej, a także Zarząd Banku. W takim przypadku, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Przewodniczący Rady Nadzorczej – na uzasadniony wniosek Zarządu Banku lub członka Rady Nadzorczej, bądź z własnej inicjatywy – może też zwołać posiedzenie Rady w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

Rada Nadzorcza rozpatruje sprawy umieszczone w porządku obrad i podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Uchwały Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania członków Zarządu zapadają większością 2/3 głosów. Pozostałe uchwały Rady Nadzorczej – o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał (z wyłączeniem głosowań ws. wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, powołania członka Zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób oraz spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady) oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady lub za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji jest zwoływane przez prezesa Zarządu Banku. Przedmiotem pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji jest ukonstytuowanie się Rady.
Rada Nadzorcza Banku powołuje ze swego grona Komitet Audytu Wewnętrznego oraz Komitet ds. Wynagrodzeń
Komitet Audytu Wewnętrznego wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem, a także w zakresie przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej.
Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 7 maja 2009r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649, ze zm.), w Statucie BOŚ S.A. oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:
- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,

- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi, oraz zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego.

Funkcję Przewodniczącego Komitetu pełni Przewodniczący Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Przewodniczący Komitetu może zwołać posiedzenie Komitetu w trybie pilnym. Komitet, przynajmniej raz w roku, na zamkniętym posiedzeniu bez udziału Zarządu, odbywa spotkanie z dyrektorem komórki audytu wewnętrznego.
Komitet ds. Wynagrodzeń został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności określonych w Uchwale Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. przewidzianych dla tego Komitetu oraz czynności wynikających z postanowień art. 9f, 9g i 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz § 20 ust. 9 pkt. 9 Statutu Banku Ochrony Środowiska S.A., w szczególności obejmujących:

1) opiniowanie i projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.,
2) opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A., w rozumieniu przepisów powołanej Uchwały Nr 258/2011 KNF,
3) opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.

Szczegółowe kompetencje, zasady działania i zadania Rady zostały określone w §§ 17 - 20 Statutu Banku oraz w Regulaminie Rady Nadzorczej (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Z oświadczeń przekazanych przez członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku wynika, że w dniu 31 grudnia 2012 r.:

- Prezes Zarządu Banku, Mariusz Klimczak posiadał 250 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 2 500 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Józef Kozioł posiadał 116 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 1 160 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Janusz Marek Topolski posiadał 110 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 1 100 zł.

Pozostali członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym nie posiadali akcji BOŚ S.A. jak również akcji i udziałów w jednostkach powiązanych emitenta.

12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

Zarząd Banku poinformował:
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.13 w wysokości 40 mln zł (raport bieżący 2/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.14 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 4/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.15 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 5/2013 z dnia 22 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o emisji obligacji własnych serii J w wysokości 100 mln zł (raport bieżący 7/2013 z dnia 14 lutego 2013 r.). Organizatorem i depozytariuszem emisji jest BGK;
- o emisji obligacji własnych serii K w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 8/2013 z dnia 22 lutego 2013 r.). Organizatorem i Depozytariuszem emisji obligacji serii K jest BRE Bank S.A.;
- o wcześniejszym wykupie, tj. w dniu 27 lutego 2013 r. 185 000 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii H (raport bieżący 6/2013 z dnia 5 lutego 2013 r. oraz 9/2013 r. z dnia 27 lutego 2013 r.). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dn. 27 lutego 2012 r.;
- o zamiarze wcześniejszego wykupu, tj. w dniu 4 kwietnia 2013 r. 150 102 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii F (raport bieżący 10/2013 z dnia 1 marca 2013 roku). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 35/2011 z dn. 4 października 2011 r.
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.16 w wysokości 30 mln zł (raport bieżący 11/2013 z dnia 6 marca 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.

W związku z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 7 marca 2013 r. dotyczącym sposobu rozliczania wynagrodzeń z tytułu ubezpieczeń Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. dokona analizy rekomendacji UKNF. Zalecenia UKNF zostaną uwzględnione w sprawozdaniach finansowych w kolejnych okresach sprawozdawczych

13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

Sprzedażowa i wizerunkowa aktywność promocyjna Banku skupiona była wokół hasła „Z korzyścią dla Ciebie i Świata, w którym żyjesz". Idea ta realizowana jest zarówno w obszarach związanych z działalnością bankową jak i działaniach poza-komercyjnych. W 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych bezpośrednio promujących ochronę środowiska, jak i takich, które promują postawy przyjazne środowisku. W szczególności:

w obszarze bankowości detalicznej:
- na przełomie roku 2011 i 2012 zrealizowana została kampania „Pożyczka z nagrodami" wspierająca sprzedaż pożyczki gotówkowej z wykorzystaniem mediów interaktywnych. Celem kampanii było poinformowanie Klientów o promocyjnej ofercie oraz pozyskanie kontaktów sprzedażowych. Dodatkowe wsparcie kampanii stanowił standardowy katalog drukowanych materiałów promocyjnych, działania PR oraz eventy sprzedażowe przeprowadzone w placówkach, jak również konkursy sprzedażowe dedykowane Doradcom. Sprzedaż pożyczek gotówkowych w roku 2012 wspierana była kilkukrotnie: także w okresie luty-maj oraz w sezonie świątecznym (listopad/grudzień). Ponadto na przełomie września i października Bank zrealizował wysokozasięgową kampanię promocyjną tego produktu, wykorzystującą komunikację w telewizji, internecie, metrze warszawskim oraz w kinie. Kampania w ramach akcji „2 złote dla zwierzaka" wspierającej zagrożone gatunki polskich zwierząt, połączyła cele sprzedażowe Banku z jego pro-ekologiczną misją, potwierdzając przywołaną powyżej obietnicę korzyści dla Klienta i świata, w którym żyje;
- w nurcie projektów marketingowych promujących ekologiczną misję BOŚ Banku została zrealizowana kampania wizerunkowa poprzedzająca emisję jego akcji. Kampanie zapowiadająca i emisyjna zrealizowane zostały w dwóch etapach:
  ETAP I: 19.03. do 04.04. – komunikacja wizerunkowa, przypominająca grupie docelowej mocne strony Banku, wzmacniająca wizerunek lidera rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych, rzetelnej, polskiej, stabilnej i nowoczesnej instytucji finansowej. Kampania została zrealizowana w mediach branżowych, szczególnie konsumowanych przez potencjalnych inwestorów.

ETAP II: 12 – 20.04. - kampania emisyjna – miała na celu poinformowanie o zapisach na akcje BOŚ Banku. Kampania telewizyjna przeprowadzona została w TVN24 i TVN CNBC. Komunikat informował przede wszystkim o terminach zapisów na akcje, podkreślał również ekologiczny charakter Banku.;

- w drugim kwartale 2012 roku została również przeprowadzona kampania promująca płatności bezgotówkowe dokonywane kartami płatniczymi Mastercard. Konkurs „Jazda na Eko" i związana z nim kampania wykorzystywała takie narzędzia komunikacyjne jak Internet, materiały drukowane oraz PR. Była to wspólna akcja marketingowa Banku oraz MasterCard Polska w ramach której Klienci mogli wygrać samochody Volvo S30 z obniżoną emisją CO2 oraz ponad 100 rowerów;
- poza wyżej wymienionymi kampaniami w obszarze detalicznym zrealizowano szereg mniejszych kampanii promocyjnych wspierających sprzedaż priorytetowych produktów dedykowanych klientowi indywidualnemu.

w obszarze bankowości korporacyjnej:

- kontynuacja budowy EKO Banku, którego założeniem jest rozpowszechnienie wiedzy o ekologii wśród przedsiębiorców i osób indywidualnych, poprzez pokazanie ekologii, jako sposobu na zwiększenie efektywności prowadzonego biznesu, ograniczenie codziennych kosztów związanych z użytkowaną energią i sposobu życia. W ramach tych działań ukazało się kilkadziesiąt artykułów w prasie oraz na portalach promujących ofertę wspierającą ekologiczne budownictwo, m.in. na portalach nieruchomościowych;
- przeprowadzenie 7 konferencji GRAND PRIX W BIZNESIE skierowanych do przedsiębiorców, podczas, których doradzano jak dostosować strategię swojego przedsiębiorstwa do niepewnego otoczenia biznesowego i jak pewną ręką poprowadzić je do sukcesu. Podczas spotkań z przedstawicielami lokalnego biznesu dyrektorzy Centrów Korporacyjnych przekonywali w jaki sposób zaoszczędzić dzięki ekologii, prezentując rozwiązania funkcjonujące w Banku;
- promocja dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą, w ramach, której każda firma, która otworzyła Konto Wyjątkowe Biznes Start mogła skorzystać nie tylko z promocji cenowej w ramach, której konto było za darmo przez 18 miesięcy, ale także z oferty partnerskiej Orange;
- akcja promocyjna Ekofaktoring w ramach, której Bank promował eliminowanie papierowego obiegu dokumentów.

Ponadto w 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych, będących wsparciem dla projektów służących ochronie środowiska lub związanych z szeroko rozumianą ekologią. Wśród nich wymienić należy m.in.:

- ogólnopolska akcja „2 zł dla Zwierzaka", w ramach której Bank zdecydował, że od każdego ze sprzedanych dwóch produktów finansowych – EkoLokaty i pożyczki gotówkowej – przekaże z własnych środków po 2 zł na wsparcie wybranego, zagrożonego gatunku zwierząt.
- sponsoring Konkursów MURATORA „Życie w Architekturze" i „Energooszczędny Dom Dostępny", których celem jest propagowanie ekologicznego i energooszczędnego budownictwa oraz promocja domów energooszczędnych, pasywnych. W ramach współpracy z Muratorem, który promuje rozwiązania eko Bank występuje w roli eksperta w finansowaniu przedsięwzięć ekologicznych, oszczędzających energię.

14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Bank angażował się w działania społeczne prowadząc szereg projektów poprzez swoją fundację korporacyjną oraz angażując pracowników w wolontariat. Podobnie jak w poprzednich latach prezentowano temat ekologii głównie w odniesieniu do zdrowego stylu życia oraz prawidłowego odżywiania zwracając szczególną uwagę na dzieci w wieku szkolnym.

Do najbardziej spektakularnych działań należało zorganizowanie we wrześniu ogólnopolskiej kampanii społecznej „JA-TY-JEMY" w której prezentowany był problem otyłości i nadwagi jako dziedzicznej choroby Polaków. Narzędzia kampanii (300 billboardów, konferencja prasowa, serwis www) wygenerowały ponad 50 publikacji w prasie, 40 min relacji w telewizji oraz szereg dyskusji na portalach społecznościowych (Twitter, Facebook).

Szeroka obecność Fundacji Banku w mediach oraz aktywność w ramach innych projektów edukacyjnych organizacji przy wsparciu PR Banku pozwoliła utrzymać organizacji drugie miejsce wśród najbardziej rozpoznawalnych fundacji instytucji finansowych w Polsce po Fundacji Kronenberga (na podst. raportu Press Service).

W dwunastu projektach edukacyjnych Fundacji prowadzonych za pomocą dedykowanych internetowych platform komunikacyjnych udział wzięło ponad 1,6 tys. szkół i domów kultury z całej Polski, co przekłada się na ponad 18 tys. bezpośrednich uczestników (uczniowie i nauczyciele).

BOŚ S.A. w ramach ekologicznego konkursu H2O Design dla uczniów szkół wszystkich typów stworzył nowe projekty karty MasterCard(R) H2O przeznaczonej dla młodzieży w wieku 13-18 lat, wydawanej do rachunku oszczędnościowego "Konto H2O". Konkurs dotyczył ochrony wód.

Bank rozwinął w 2012 r. wolontariat pracowniczy (22 projekty, 100 wolontariuszy) a kampania wewnętrzna „Zostań super-bohaterem" oraz konkurs na „Mikrodotacje" zostały zakwalifikowane do siedmiu najlepszych programów wolontariatu pracowniczego w Polsce obok takich firm jak: Microsoft, Capgemini, City Handlowy, PTC czy ENEA (na podst. rankingu Centrum Wolontariatu).

Szczegółowe informacje o projektach można znaleźć w Raporcie Ekologicznym Banku oraz na stronach: www.fundacjabos.pl i www.aktywniepozdrowie.pl.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2013	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	.....
13.03.2013	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu	.....
13.03.2013	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	brak podpisu w związku z urlopem

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W 2012 ROKU

WARSZAWA, MARZEC 2013

SPIS TREŚCI:

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R. 4
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA 4
2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY 6
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY 9
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY 9
2. BILANS 12
2.1. Aktywa Grupy 12
2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów 12
2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku 13
2.1.3. Kredyty i pożyczki 13
2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym 14
2.1.5. Jakość portfela kredytowego 15
2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy 15
2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem 15
2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy 16
2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach 17
2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku 18
2.2.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych 18
2.2.6. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym 18
3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY. 18
4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI 19
5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY 19
6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY 19
6.1. Kierunki rozwoju Banku 19
6.2. Kierunki rozwoju Grupy 20
7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ 20
7.1. Działalność bankowa 20
7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego 20
8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY 21
8.1. Produkty bankowe 21
8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek 21
8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska 22
8.4. Segment klientów korporacyjnych 23
8.5. Segment finansów publicznych 24
8.6. Segment klientów detalicznych 25
8.7. Działalność maklerska 30
8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy 31
8.9. Bankowość inwestycyjna 32
8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi 33
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE 33
1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI 33
1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity 33
1.2. Ryzyko płynności 33
1.3. Ryzyko stopy procentowej 34
1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej 34
1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej 35
1.4. Ryzyko walutowe 36
1.5. Ryzyko cen akcji i towarów 37
1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności 37
1.7. Ryzyko kredytowe 38
1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń 41
2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ 41
3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI 43
3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi 43
3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań 43
IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU 43
1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ 43
1.1. Struktura Grupy Kapitałowej 43
1.2. Uzależnienie od partnerów 45
2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU 45
2.1. Umowy znaczące 45

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru ... 45
2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych ... 46
2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych ... 46
2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych ... 46
3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA ... 47
4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH ... 47
5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI ... 47
6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA ... 48
7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ ... 48
8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE ... 48
9. GŁÓWNE INWESTYCJE ... 48
10. KADRY ... 48
10.1. Szkolenia ... 48
10.2. Program akcji pracowniczych ... 49
10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających ... 50
11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R. ... 51
11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny ... 51
11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego ... 51
11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych. ... 52
11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku. ... 52
11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych ... 52
11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych. ... 53
11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających. ... 53
11.8. Zasady zmiany Statutu Banku. ... 53
11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania. ... 53
11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania ... 55
11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu ... 61
11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących ... 61
12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM ... 62
13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA ... 62
14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA ... 63

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2012 R.

1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W 2012 r. tempo wzrostu produktu krajowego brutto obniżyło się osiągając 2,0% wobec 4,3% wzrostu w 2011 r. Począwszy od I kwartału 2012 r., w którym gospodarka odnotowała wzrost PKB o 3,6% r/r, kolejne kwartały przyniosły sukcesywny spadek tempa wzrostu gospodarczego w okolice 1% r/r w IV kw. Postępujący spadek tempa krajowego wzrostu gospodarczego był wynikiem silnego osłabienia dynamiki nakładów inwestycyjnych, głównie w wyniku ograniczania inwestycji infrastrukturalnych oraz osłabienia konsumpcji prywatnej w warunkach wyraźnego obniżenia dynamiki realnych dochodów do dyspozycji. Do obniżenia tempa wzrostu gospodarczego przyczyniło się także pogorszenie sytuacji na rynku pracy i utrzymująca się wysoka inflacja. Na koniec 2012 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 13,4% wobec 12,5% w grudniu 2011 r. Liczba bezrobotnych wzrosła o ponad 150 tys. do 2 137 tys. osób na koniec 2012 r.

W pierwszych trzech kwartałach 2012 r. inflacja mierzona wskaźnikiem CPI pozostawała na podwyższonym poziomie powyżej 3,5% tj. górnej granicy przedziału dopuszczalnych wahań inflacji wokół celu inflacyjnego NBP. Dopiero w IV kwartale nastąpił gwałtowny spadek dynamiki cen w wyniku spadku cen paliw, niższej dynamiki cen żywności, słabej presji popytowej i kosztowej w gospodarce oraz aprecjacji złotego. W rezultacie na koniec roku wskaźnik roczny inflacji obniżył się do 2,4%, kształtując się lekko poniżej celu inflacyjnego NBP (2,5%). Wskaźnik inflacji średniorocznej wyniósł w 2012 r. 3,7% wobec 4,3% w 2011 r.

W I poł. 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) kontynuowała zapoczątkowany w 2011 r. cykl zaostrzania polityki pieniężnej, podwyższając w maju 2012 r. stopy procentowe o 25 pkt. bazowych - do 4,75% dla stopy referencyjnej NBP. W IV kw. pod wpływem postępującego spowolnienia aktywności gospodarki oraz bieżącego i oczekiwanego spadku inflacji RPP przeszła do fazy rozluźniania polityki pieniężnej. RPP dwukrotnie (w listopadzie i grudniu) obniżyła stopy procentowe do poziomu 4,25% dla stopy referencyjnej NBP. Dokonane obniżki stóp procentowych NBP oraz nasilenie oczekiwań rynkowych na kontynuację cyklu rozluźniania polityki pieniężnej w 2013 r. poskutkowały spadkiem stawek pożyczek na rynku międzybankowym WIBOR. Stawka WIBOR 3M obniżyła się do poziomu 4,11% na koniec 2012 r. wobec 4,99% na koniec 2011 r.

Dynamika PKB w latach 2000-2012

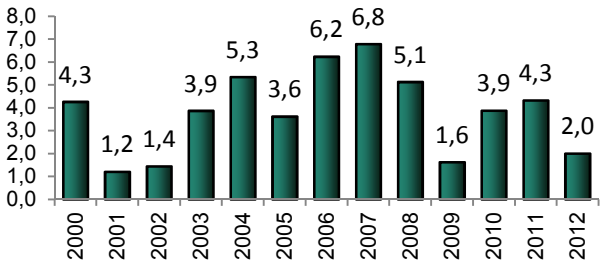

Stopa bezrobocia rejestrowanego w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012

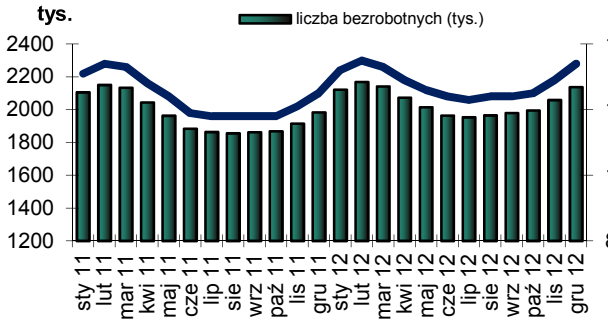

Inflacja w okresie styczeń 2011 - grudzień 2012 w ujęciu rocznym i miesięcznym (%)

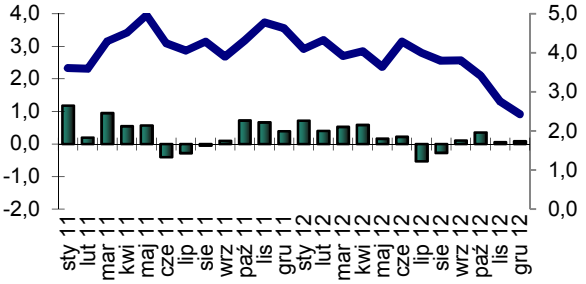

Po okresie podwyższonej zmienności na międzynarodowych rynkach finansowych w I półroczu 2012 r. (najpierw silna poprawa sytuacji w I kw. w reakcji na korzystniejsze od oczekiwań dane dotyczące największych gospodarek świata, a następnie gwałtowne pogorszenie w II kw. w wyniku wzrostu obaw o przyszłość strefy euro i osłabienie koniunktury w gospodarce światowej), w II połowie roku sytuacja na globalnym rynku finansowym stabilizowała się. Czynnikami, które przyczyniły się do poprawy sytuacji rynkowej były działania banków centralnych strefy euro i USA. We wrześniu ub.r. Europejski Bank Centralny ogłosił wprowadzenie nowego programu skupu obligacji skarbowych państw strefy euro najsilniej dotkniętych kryzysem fiskalnym. Z kolei Rezerwa Federalna zdecydowała o uruchomieniu nowych programów ilościowego luzowania polityki pieniężnej. Równolegle, napływające dane z gospodarek USA i Chin świadczyły o stopniowym przyspieszeniu tempa wzrostu PKB, zaś dane ze strefy euro świadczyły o braku nasilenia tendencji recesyjnych. W reakcji na te działania w polityce gospodarczej i stabilizującą się sytuację makroekonomiczną, na globalnym rynku finansowym wzrósł popyt na aktywa o wyższym profilu ryzyka, skutkując wzrostem notowań akcji i wzmocnieniem walut rynków wschodzących. Perspektywa kontynuacji ilościowego rozluźniania polityki pieniężnej w USA w połączeniu ze spadkiem obaw rynkowych o eskalację kryzysu w strefie euro wpłynęła na umocnienie euro.

Stawki WIBOR w okresie grudzień 2010 - grudzień 2012

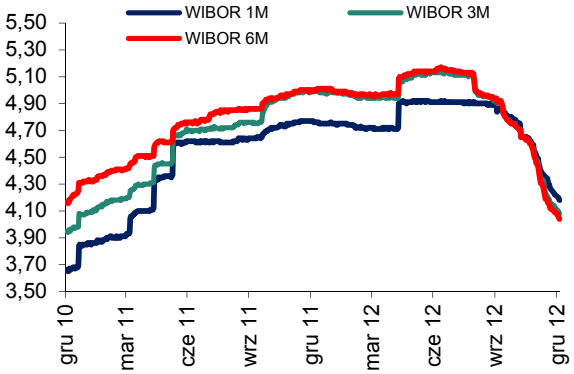

Kursy walut w okresie grudzień 2011 - grudzień 2012

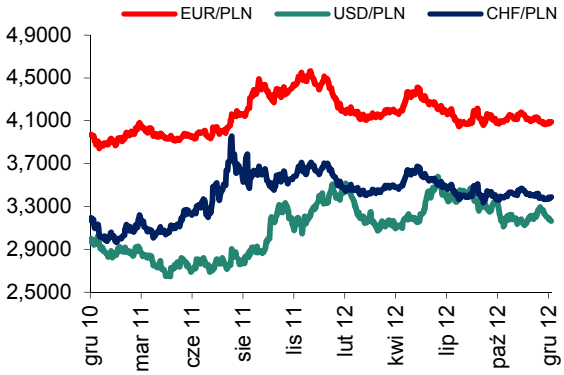

Poprawa globalnych warunków rynkowych skutkowała w II połowie roku umocnieniem kursu złotego. Na koniec grudnia 2012 r. kurs złotego ukształtował się na poziomie 4,08 złotego za euro, 3,10 złotego za dolara amerykańskiego oraz 3,39 złotego za franka szwajcarskiego. W skali całego roku złoty zyskał 7,4% na wartości wobec euro, 9,3% wobec dolara amerykańskiego oraz 6,8% wobec franka szwajcarskiego.

W 2012 r. rentowności krajowych skarbowych papierów wartościowych znacząco obniżyły się. W szczególności spadek ten nasilił się w II poł. roku w warunkach wzrostu oczekiwań na obniżki stóp procentowych NBP oraz spadku premii za ryzyko na globalnym rynku finansowym skutkujących silnym napływem kapitału zagranicznego na krajowy rynek obligacji. W skali całego roku spadek rentowności obligacji skarbowych wyniósł, w zależności od terminu zapadalności obligacji, od 180 do 220 pkt. bazowych.

2. ZDARZENIA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY

Rating

W dniu 4 czerwca 2012 r. agencja Fitch Ratings Ltd, w wyniku badania ratingowego, podtrzymała, a dniu 14 grudnia 2012 r. potwierdziła wiarygodność kredytową Banku i utrzymała ratingi dla BOŚ S.A. na następującym poziomie:

Długoterminowy rating podmiotu („IDR")	BBB	dla poziomu inwestycyjnego skala: AAA, AA, A, BBB; dla poziomu spekulacyjnego skala: BB, B, CCC, CC, C, DDD, DD, D; oba poziomy z możliwością dodania znaku + lub - w zależności od głównej kategorii ratingowej, znaki te nie są dodawane do kategorii AAA oraz kategorii poniżej CCC
Rating krótkoterminowy	F3	w skali ocen od najwyższej do najniższej: F1, F2, F3, B, C, D; kategoria F1 może mieć dodany znak +
Viability rating	bb	w skali ocen od najwyższej do najniższej: aaa, aa, a, bbb, bb, b, ccc, cc, c, f , z możliwością dodania znaków „+" i „-" znaki te nie są dodawane do kategorii aaa oraz kategorii poniżej ccc
Rating wsparcia	2	w skali ocen od najwyższej do najniższej: 1, 2, 3, 4, 5 z możliwością dodania litery T.

Perspektywa ratingu podmiotu oraz długoterminowego ratingu krajowego pozostaje Stabilna.
Oceny perspektywy ratingu: od Pozytywnej poprzez Stabilną do Negatywnej. Ocena Pozytywna świadczy o możliwości podwyższenia ratingu IDR w przyszłości, ocena Stabilna – o utrzymaniu bez zmian, a ocena Negatywna – o możliwości obniżenia.

Informacja o podtrzymaniu ratingu przez Fitch Ratings została zawarta w raporcie bieżącym nr 34/2012 z dnia 4 czerwca 2012 r., natomiast informacja o potwierdzeniu ratingu w raporcie bieżącym nr 64/2012 z dnia 14 grudnia 2012 r.

Oferta publiczna akcji zwykłych na okaziciela serii P

W 2012 r. na podstawie Uchwały nr 5/2011 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 września 2011 r. BOŚ S.A. przeprowadził ofertę publiczną akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda. Subskrypcją w ramach oferty publicznej zostało objętych 6,5 mln akcji serii P. Cena emisyjna została ustalona na poziomie 35 zł. Wpływy brutto z tytułu emisji wyniosły 227,5 mln złotych. Globalnymi koordynatorami oferty i prowadzącymi księgę popytu byli ING Securities S.A. i ING Bank N.V., Oddział w Londynie. Krajowym Menedżerem był DM BOŚ S.A. Rolę oferujących pełnili ING Securities S.A. i DM BOŚ S.A.

Wybrane informacje dotyczące oferty:

- w dniu 10 kwietnia 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) zatwierdziła prospekt emisyjny akcji Banku sporządzony na potrzeby oferty publicznej nie więcej niż 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P o wartości nominalnej 10 zł każda oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW akcji serii P oraz nie więcej niż 6,5 mln praw do akcji serii P;
- zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Detalicznych były przyjmowane od dnia 12 do 19 kwietnia 2012 r. Zapisy na akcje serii P w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych były przyjmowane od dnia 23 do dnia 25 kwietnia 2012 r. (budowa księgi popytu 18-19 kwietnia 2012r.);
- w dniu 19 kwietnia 2012 r. Bank, w porozumieniu z Globalnymi Koordynatorami, ustalił, że:
  - cena emisyjna jednej akcji oferowanej w ofercie publicznej – 35 zł;
  - ostateczna liczba akcji oferowanych w ofercie publicznej – 6,5 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych – 6 mln;
  - liczba akcji oferowanych w Transzy Inwestorów Detalicznych – 0,5 mln;
- akcje serii P zostały przydzielone w dniu 26 kwietnia 2012 r.;
- wartość przeprowadzonej subskrypcji wyniosła 227,5 mln zł. Zgodnie z szacunkami Banku koszty poniesione w związku z emisją akcji serii P wyniosły ok. 9,4 mln zł. W księgach rachunkowych Banku poniesione koszty emisji zostały rozliczone z kapitałem zapasowym powstałym z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii P ponad ich wartość nominalną;

- w dniach 16 – 25 maja 2012 ING Bank nabył 33 095 praw do akcji serii P w ramach prowadzonych działań stabilizacyjnych;
- w dniu 15 czerwca 2012 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku w wyniku emisji 6,5 mln akcji zwykłych na okaziciela serii P. W wyniku rejestracji emisji akcji serii P kapitał zakładowy Banku wzrósł z kwoty 163 732 450 zł do kwoty 228 732 450 zł. Po rejestracji emisji kapitał zakładowy Banku dzieli się na 22 873 245 akcji o wartości nominalnej 10,00 zł każda, w tym 6,5 mln akcji serii P;
- Zarząd GPW w dniu 28 czerwca 2012 r. w drodze uchwały wyznaczył 29 czerwca 2012 r. jako dzień ostatniego notowania praw do akcji serii P oraz wprowadził z dniem 2 lipca 2012 r. w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 6,5 mln akcji serii P, pod warunkiem dokonania przez KDPW w dniu 2 lipca 2012 r. rejestracji tych akcji i oznaczenia kodem PLBOS0000019.

Emisje obligacji

- **Emisja obligacji serii G**
  W dniu 28 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii G w wysokości 100 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 8/2012 z dnia 28 lutego 2012 r. Zarząd Banku poinformował w raporcie bieżącym nr 13/2012 z dnia 15 marca 2012 r. o wprowadzeniu obligacji serii G do obrotu na rynku Catalyst oraz wyznaczeniu pierwszego dnia notowania. W dniu 16 maja 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających BOŚ S.A. kwoty 100 mln zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji obligacji na okaziciela serii G. Informacja o decyzji KNF została zawarta w raporcie bieżącym nr 26/2012 z dnia 17 maja 2012 r.
- **Emisja obligacji serii H**
  W dniu 27 lutego 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii H przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 26/2012 z dnia 14 lutego 2012 r. w wysokości 185 mln zł. Emisja obligacji serii H zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dnia 27 lutego 2012 r.
- **Emisje obligacji serii KT.**
  W 2012 r. odbyło się dwanaście emisji obligacji krótkoterminowych, serie od K.T.1.1 – KT.1.12 o łącznej wartości 610 mln zł.:
  - w dniu 18 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.1 w wysokości 60 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 36/2012 z dnia 19 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 22 czerwca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.2 w wysokości 47 mln zł, zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 40/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r.,
  - w dniu 12 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.3 w wysokości 30 mln złotych zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 50/2012 z dnia 12 lipca 2012 r.,
  - w dniu 19 lipca 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.4 w wysokości 105 mln zł zorganizowana przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 52/2012 z dnia 19 lipca 2012 r.,
  - w dniu 24 sierpnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.5 w wysokości 100 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 54/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r.,
  - w dniu 6 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.6 w wysokości 30 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 55/2012 z dnia 6 września 2012 r.,
  - w dniu 26 września 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.7 w wysokości 55 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. oraz Banku Gospodarstwa Krajowego. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 56/2012 z 26 września 2012 r.,
  - w dniu 7 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.8 w wysokości 20 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 59/2012 z dnia 7 listopada 2012 r.,
  - w dniu 22 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.9 w wysokości 40 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A.. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 60/2012 z dnia 22 listopada 2012 r.,

- w dniu 28 listopada 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.10 w wysokości 27 mln zł zorganizowana przy udziale BGK. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 61/2012 z dnia 28 listopada 2012 r.,
- w dniu 7 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.11 w wysokości 70 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 63/2012 z dnia 7 grudnia 2012 r.,
- w dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.12 w wysokości 26 mln zł zorganizowana przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 66/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.,

- **Emisja obligacji serii I**
  W dniu 18 grudnia 2012 r. doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii I przyjęta Uchwałą Zarządu Banku nr 358/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w wysokości 53,1 mln zł. Emisja obligacji serii I zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 65/2012 z dnia 18 grudnia 2012 r.

Emisje zostały wykorzystane na finansowanie akcji kredytowej oraz poprawę struktury bilansu Banku.

- **Wykup obligacji serii C**
  W dniu 30 listopada 2012 r. został zrealizowany przedterminowy wykup obligacji serii C o łącznej wartości nominalnej 33,7 mln zł. Wykupione obligacje zostały umorzone. Informacja o emisji została zawarta w raporcie bieżącym nr 62/2012 z dnia 30 listopada 2012 r.

Sektor budowlany
W roku 2012 uzewnętrzniła się niekorzystna sytuacja w sektorze budowlanym i branżach powiązanych, co nakłada na Bank wymóg podejmowania dodatkowych działań mających na celu ograniczenie ryzyka na portfelu wygenerowanym w tym obszarze.

Przedsięwzięcia w obszarze Wsparcia
W 2012 r. został uruchomiony produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy w ramach realizowanego Projektu CSB. Prowadzone prace projektowe wiązały się z uruchomieniem trzech głównych, spośród kilkunastu dostępnych modułów systemu def3000: def3000/CB (core banking), def3000/GL (general ledger) def3000/TR (treasury) oraz dodatkowego modułu do obsługi rozliczeń międzybankowych def3000/CL (clearing). Przygotowane i uruchomione zostały także interfejsy do integracji z pozostałymi systemami eksploatowanymi w Banku. Zamykając w nowym systemie księgi rachunkowe za rok 2012, Bank zakończył stabilizację działania systemu.

Implementacja Centralnego Systemu Bankowego była bardzo ważnym krokiem w zakładanym planie strategicznego rozwoju BOŚ Banku. Nowe możliwości, jakie stworzyła jego realizacja pozwalają na dalszy rozwój Banku, zapewnienie większej konkurencyjności na rynku oraz zwiększenie możliwości sprzedażowych. Dzięki temu w kolejnych latach zakładane jest efektywne zwiększanie liczby rachunków klientowskich i poszerzanie zakresu świadczonych usług przy obniżeniu kosztów działania Banku. Z uruchomieniem Centralnego Sytemu Bankowego wiązało się zakończenie kilku innych znaczących dla Banku projektów powiązanych z wdrożeniem CSB. Zakończono w szczególności prace związane z dostosowaniem hurtowni danych i systemów sprawozdawczych do nowego systemu centralnego oraz prace związane z platformą integracyjną pozwalającą na usprawnienie wymiany informacji pomiędzy systemami. Realizowano rozpoczęte w roku poprzednim inne projekty objęte Zintegrowanym Systemem Informatycznym, rozpoczęto realizację kolejnych 8 projektów, głównie w obszarze wsparcia sprzedaży i ryzyka finansowego. Ogółem w 2012 roku uruchomiono produkcyjnie 11 (łącznie z CSB) systemów informatycznych.

Inicjatywa JESSICA
Bank, działając w ramach inicjatywy JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), jako Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego podpisał w 2012 roku umowy dotyczące realizacji ośmiu projektów miejskich z wykorzystaniem środków z inicjatywy JESSICA. Łączny koszt realizacji tych inwestycji wyniesie 188 mln zł, z czego blisko 72 mln zł stanowić będzie pożyczka ze środków finansowych inicjatywy JESSICA. Pozostała kwota to głównie finansowanie uzupełniające BOŚ S.A. i środki własne inwestora.

Zagraniczny oddział DM BOŚ S.A.

Spółka zależna Banku, Dom Maklerski BOŚ S.A., poszerzyła terytorialny obszar swoich usług. W dniu 9 lutego 2012 r. został wpisany do polskiego rejestru sądowego zagraniczny Oddział DM BOŚ S.A., a od dnia 29 lutego 2012 r. jest on zarejestrowany również w Republice Czeskiej. Oddział rozpoczął działalność operacyjną pod koniec I półrocza 2012 r. Zakres działalności maklerskiej oddziału obejmuje wyłącznie obsługę rynku forex.

Znaczące umowy

- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 2/2012 z dnia 9 lutego 2012 r.), że w dniu 8 lutego 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. EIB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 12 lat przeznaczone dla małych i średnich firm oraz jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.
- Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 15/2012 z dnia 27 marca 2012 r.), że w dniu 26 marca 2012 r. Bank podpisał umowę linii kredytowej z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB). CEB postawił do dyspozycji BOŚ S.A. środki w wysokości 75 mln euro na okres 15 lat przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego. Kredyt będzie wykorzystany w transzach. Kredyt jest oprocentowany według stopy bazowej EURIBOR + marża.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	900 180	826 615	8,9
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	-616 025	-553 519	11,3
Wynik z tytułu odsetek	**284 155**	**273 096**	**4,0**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	136 529	141 783	-3,7
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-30 216	-31 296	-3,5
Wynik z tytułu opłat i prowizji	**106 313**	**110 487**	**-3,8**
Przychody z tytułu dywidend	3 746	3 726	0,5
Wynik na działalności handlowej	32 040	74 910	-57,2
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	27 071	4 465	506,3
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	**- 2 102**	**-**	x
Wynik z pozycji wymiany	22 116	30 349	-27,1
Pozostałe przychody operacyjne	8 632	8 303	4,0
Pozostałe koszty operacyjne	-11 891	-9 859	20,6
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-54 035	-42 598	26,8
Ogólne koszty administracyjne	-373 607	-375 988	-0,6
WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
ZYSK BRUTTO	**42 438**	**76 891**	**-44,8**
Obciążenia podatkowe	-4 944	-14 473	-65,8
- część bieżąca	-7 084	-16 010	-55,8
- część odroczona	2 140	1 537	39,2
ZYSK NETTO	**37 494**	**62 418**	**-39,9**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła wyższy o 4,0% wynik z tytułu odsetek w porównaniu do roku poprzedniego. Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze wzrosły o 8,9%. Wzrost był efektem wyższej przychodowości odsetkowej portfela kredytowego związanej ze wzrostem rynkowych stóp procentowych, jak również z odnawianiem się portfela na wyższych marżach. Największy wartościowo przyrost przychodów z tytułu odsetek dotyczył odsetek od kredytów i pożyczek – o 35,2 mln zł (o 5,4%) oraz odsetek od instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności - o 35,0 mln zł (o 20,0%).

Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze zwiększyły się o 11,3%. Wzrost kosztów odsetkowych z tytułu instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji wyniósł 63,8%, tj. 63,4 mln zł, przy wzroście ich wolumenu o 31,6% wobec stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. Zwiększenie kosztów finansowania ma związek z zastąpieniem obligacjami własnymi Banku, depozytów wycofanych przez podmioty, na które zmiana Ustawy o finansach publicznych nałożyła obowiązek trzymania środków w BGK.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Kredytów i pożyczek, w tym od:	**684 257**	**649 062**	**5,4**
- Banków	5 491	4 745	15,7
- Klientów	678 766	644 317	5,3
Instrumentów finansowych	209 612	174 625	20,0
Transakcji zabezpieczających	6 311	2 020	212,4
Pozostałe	-	908	x
Razem	**900 180**	**826 615**	**8,9**
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:			
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	**405 403**	**410 062**	**-1,1**
- Banków	5 439	8 090	-32,8
- Klientów	399 964	401 972	-0,5
Kredytów i pożyczek, w tym od:	29 040	40 916	-29,0
- Banków	14 776	16 668	-11,4
- Klientów	14 264	24 248	-41,2
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	18 887	3 240	482,9
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	162 695	99 301	63,8
Razem	**616 025**	**553 519**	**11,3**

Wzrost koszów odsetkowych z tytułu środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty wyniósł 15,6 mln zł i wynikał z kosztów poniesionych na obsługę środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty, w ramach których finansowane są inicjatywy JESSICA.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Przychody z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej	29 162	29 564	-1,4
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	-	1 007	x
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	35 339	46 395	-23,8
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 639	63 514	12,8
Pozostałe opłaty	389	1 303	-70,1
Razem	**136 529**	**141 783**	**-3,7**
Koszty z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty z działalności maklerskiej	12 216	16 366	-25,4
Opłaty z tytułu kart płatniczych	10 528	9 405	11,9
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	804	826	-2,7
Opłaty od rachunków bieżących	4 258	2 520	69,0
Pozostałe opłaty	2 410	2 179	10,6
Razem	**30 216**	**31 296**	**-3,5**

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji uległ zmniejszeniu o 3,8%, tj. o 4,2 mln zł. Grupa osiągnęła wyższe przychody z opłat za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie o 12,8% (8,1 mln zł). Jednak przychody ogółem Grupy z tytułu opłat i prowizji zmniejszyły się o 3,7%.

Na obniżenie wyniku Grupy największy wpływ miały niższe o 23,8% (11,1 mln zł) przychody z opłat z tytułu operacji papierami wartościowymi, głównie ze względu na niższe przychody Domu Maklerskiego BOŚ S.A. na skutek mniejszej aktywności klientów indywidualnych na GPW w warunkach dekoniunktury.

Główny element pozycji przychody z tytułu dywidend w 2012 r. stanowi dywidenda ze spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3 437 tys. zł (w 2011 r. 3 432 tys. zł) oraz WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 211 tys. zł (w 2011 r. 196 tys. zł).

Wynik na działalności handlowej wyniósł 32,0 mln zł w 2012 r. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wynik był niższy o 57,2%, przede wszystkim ze względu na spadek wyniku z działalności handlowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. o 24,3 mln zł, (o 50,8%), głównie z powodu niższego wyniku z operacji kontraktami różnic kursowych, jak i pozostałymi pochodnymi instrumentami finansowymi. Wynik Banku z działalności handlowej zmniejszył się o 18,4 mln zł (o 68,3%), ze względu na niższe przychody z finansowych instrumentów pochodnych, w tym w szczególności swapów walutowych oraz terminowych transakcji wymiany walut.

Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych wzrósł do 27,1 mln zł. Jest to efekt wykorzystania sprzyjających zmian cen obligacji Skarbu Państwa i sprzedaży przez Bank obligacji z portfela przeznaczonego do sprzedaży.

Wynik z pozycji wymiany uległ zmniejszeniu o 27,1% głównie na skutek mniejszej wartości kredytów w walutach obcych udzielonych w 2012 r. w porównaniu z 2011 r. Spadek sprzedaży kredytów walutowych miał związek z implementacją przez Bank Rekomendacji KNF, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów walutowych oraz konserwatywną polityką Banku w zakresie marż odsetkowych.

W 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego mniej korzystnie ukształtował się wynik odpisów z tytułu utraty wartości w wysokości (54,0) mln zł, wobec (42,6) mln zł na 31 grudnia 2011 r. Wzrost pozycji ma związek z utworzeniem odpisów na ekspozycje w branży budowlanej oraz w segmencie detalicznym.

Ogólne koszty administracyjne Grupy zmniejszyły się o 0,6% wobec 2011 r., przy wzroście skali działania mierzonej wzrostem aktywów o 7,9%. Koszty rzeczowe Grupy uległy zmniejszeniu o 7,8%, tj. o 10,9 mln zł, głównie na skutek zmniejszenia wydatków na marketing. Grupa odnotowała wzrost kosztów składki na BFG o 13,4%, tj. o 1,1 mln zł oraz amortyzacji o 15,3%, tj. 4,8 mln zł.

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	tys. zł		%
Świadczenia pracownicze	**183 342**	**183 125**	**0,1**
Koszty administracyjne, w tym:	**154 358**	**161 722**	**-4,6**
- koszty rzeczowe	128 836	139 777	-7,8
- podatki i opłaty	6 580	5 148	27,8
- składka i wpłaty na BFG	9 270	8 174	13,4
- składka i wpłaty na KNF	2 465	2 388	3,2
-pozostałe	7 207	6 235	15,6
Amortyzacja, w tym:	**35 907**	**31 141**	**15,3**
- od środków trwałych	21 924	20 979	4,5
- od wartości niematerialnych	13 983	10 162	37,6
Razem	**373 607**	**375 988**	**-0,6**

Tempo wzrostu świadczeń pracowniczych wyniosło 0,1% i było niższe do wskaźnika inflacji, przy niewielkim spadku zatrudnienia.

	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	osoby		%
BOŚ S.A.	1 745	1 746	-0,1
Spółki zależne	234	235	-0,4
Razem zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	**1 979**	**1 981**	**-0,1**

W 2012 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk brutto w wysokości 42,4 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego wynik był niższy o 44,8%. Wynik netto wyniósł 37,5 mln zł i był niższy o 39,9%.

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy oraz metodologię ich obliczenia:

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)[1]	2,9	5,6	-2,7
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)[2]	0,2	0,4	-0,2
Marża odsetkowa na aktywach ogółem[3]	1,7	1,8	-0,1
Koszty/dochody (C/I)[4]	80,0	76,4	3,6

1) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów z początku i końca okresu

2) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu z początku i końca roku

4) relacja ogólnych kosztów administracyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych do wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń, wyniku z pozycji wymiany i pozostałych przychodów operacyjnych

Zmniejszenie wskaźnika ROE ma związek ze wzrostem kapitałów w wyniku przeprowadzonej przez Bank emisji akcji serii P oraz niższym zyskiem netto Grupy. Wzrost kapitałów własnych z tytułu publicznej emisji akcji pod koniec II kwartału 2012 r., spowodował obniżenie wskaźnika, a jednocześnie pozyskane środki nie przełożyły się w pełni na wzrost akcji kredytowej.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana w p.p.
	%		
Współczynnik wypłacalności	15,26	12,24	3,02
Współczynnik Tier 1	11,59	9,72	1,87
Kredyty/depozyty*	94,2	99,5	-5,3

*Kredyty i pożyczki udzielone klientom/zobowiązania wobec klientów

Współczynnik wypłacalności zwiększył się o 3,02 p.p. w stosunku do stanu na koniec 2011 r., głównie na skutek publicznej emisji akcji BOŚ S.A. Wskaźnik kredyty/depozyty wyniósł 94,2% na dzień 31 grudnia 2012 r. i zmniejszył się o 5,3 p.p. wobec 31 grudnia 2011 r.

2. BILANS

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 16 876,7 mln zł i była wyższa o 7,9% w porównaniu do stanu na koniec 2011 r.

2.1. Aktywa Grupy

2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów

Na dzień 31 grudnia 2012 r. największy udział w aktywach (66,0%) stanowiły kredyty i pożyczki udzielone klientom. Udział tej pozycji w aktywach zmniejszył się w 2012 r. o 6,6 p.p., natomiast zwiększył się udział inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych o 2,5 p.p. Ich udział w aktywach na koniec 2012 r. wyniósł 23,3%.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 049 542	469 116	123,7
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	118 901	94 582	25,7
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	25 811	6 592	291,6
Pochodne instrumenty finansowe	88 093	56 646	55,5
Pochodne instrumenty zabezpieczające	36 317	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 133 828	11 352 492	-1,9
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	3 937 399	3 250 739	21,1
- dostępne do sprzedaży	3 039 782	2 601 074	16,9
- utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	649 665	38,2
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	22 830	0,0
Wartości niematerialne	169 649	119 870	41,5
Rzeczowe aktywa trwałe	116 698	128 610	-9,3
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	30 460	30 298	0,5
Inne aktywa	147 212	105 342	39,7
AKTYWA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

2.1.2. Charakterystyka polityki kredytowej Banku

Celem BOŚ S.A. w 2012 r. w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- kredytowania celów i zadań proekologicznych realizowanych przez klientów pionu korporacji i finansów publicznych w takich obszarach jak: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii oraz gospodarka odpadami i recykling, oraz pionu detalicznego w takich obszarach jak: mikroźródła energetyczne i efektywność energetyczna, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów termomodernizacyjnych oraz energooszczędnego budownictwa mieszkaniowego;
- sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz sprzedaży krzyżowej dla klientów pionu detalicznego;
- finansowania wspierającego zrównoważony rozwój w kluczowych segmentach klientów.

Zasady indywidualnej obsługi stosowane były wobec klientów o szczególnym znaczeniu dla Banku.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.
Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji;
- mogące spowodować przekroczenie obligatoryjnych limitów koncentracji zaangażowań;
- na rzecz partii politycznych, związków zawodowych, związków i organizacji religijnych;
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego;
- z klientami nie posiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

2.1.3. Kredyty i pożyczki

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy według stanu na koniec 2012 r. wynosiła 11 133,8 mln zł, w porównaniu do końca 2011 r. była niższa o 1,9%. Na zmniejszenie wartości kredytów w 2012 r. wpływ miała aprecjacja złotego względem walut obcych skutkująca zmniejszeniem wolumenu kredytów walutowych o 221 mln zł. Eliminując ten wpływ portfel kredytowy byłby niższy o 0,1% wobec stanu na koniec 2011.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 595 824	4 721 169	-2,7
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 459 042	3 196 939	8,2
Kredyty udzielone finansom publicznym	3 077 569	3 434 373	-10,4
Kredyty udzielone pozostałym klientom	20	1	1900,0
Kredyty i pożyczki razem	**11 132 455**	**11 352 482**	**-1,9**
Pozostałe należności	1 373	10	13630,0
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	**11 133 828**	**11 352 492**	**-1,9**

W 2012 r. nastąpił wzrost pozycji kredyty udzielone klientom korporacyjnym o 8,2% przy spadku pozostałych pozycji. Jednak nadal najwyższy udział w kredytach ogółem wynoszący 41,3% mają kredyty udzielone klientom segmentu detalicznego. Wolumen kredytów udzielonych klientom detalicznym zmniejszył się w 2012 r. o 2,7%. Najistotniejszym produktem kredytowym tego segmentu pozostaje kredyt hipoteczny. Wartość bilansowa kredytów hipotecznych udzielonych klientom detalicznym na koniec 2012 r. wyniosła 3 791 mln zł wobec 4 000 mln zł na koniec 2011 r. Udział kredytów hipotecznych w walutach obcych w portfelu kredytów hipotecznych udzielonych klientom indywidualnym wyniósł 64% na koniec 2012 r. wobec 69% na koniec 2011 r.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - struktura segmentowa

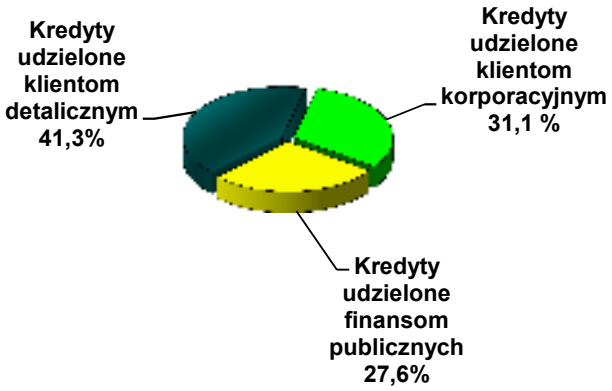

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank (walutowe + złotowe) wyniosła w 2012 r. 5,99%, a dla kredytów udzielonych w PLN 7,11% a w 2011 roku odpowiednio 5,82% i 6,60%.

2.1.4. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W 2012 r. Bank udzielił kredytów i pożyczek na kwotę 2 587,7 mln zł (bez kredytów w rachunku bieżącym), tj. o 11,9% mniej niż w 2011 r. (wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Wyraźnie zwiększenie sprzedaży nastąpiło w II połowie 2012 r., po przeprowadzeniu przez Bank publicznej emisji akcji i pozyskaniu kapitału. W II półroczu ub.r. udzielono kredytów na kwotę 1 621,2 mln zł.

Sprzedaż kredytów i pożyczek w 2012 r. i 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
			w tys. zł	%
1.	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie roku	1 437 651	1 904 106	-24,5
2.	Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5
3.	Kredyty udzielone finansom publicznym w okresie roku	461 465	422 859	9,1
4.	Kredyty udzielone funduszom ekologicznym w okresie roku	-	5 000	x
5.	Kredyty udzielone pozostałym klientom w okresie roku	1 560	-	x
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE ROKU		**2 587 658**	**2 937 238**	**-11,9**

2.1.5. Jakość portfela kredytowego

Wyszczególnienie	31.12.2012		31.12.2011	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	10 289 697	90,0	10 702 017	92,2
Kredyty i pożyczki, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	262 682	2,3	237 823	2,0
Kredyty i pożyczki w przypadku których wykazano utratę wartości	886 696	7,8	670 196	5,8
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 439 075**	**100,0**	**11 610 036**	**100,0**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	-2,6	-248 554	-2,1
Inne należności (netto)	1 373	-	- 10	-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**11 143 139**	**97,4**	**11 361 492**	**97,9**
- klienci	11 133 828	97,3	11 352 492	97,8
- banki	9 311	0,1	9 000	0,1

W 2012 r. poziom odpisów aktualizujących zwiększył się o 19,6% (tj. 48,8 mln zł) w stosunku do stanu na koniec roku 2011. Udział odpisów aktualizacyjnych w zadłużeniu kredytowym na 31 grudnia 2012 r. wyniósł 2,6%, wobec wskaźnika 2,1% odnotowanego na koniec 2011 r.

Poziom wskaźnika udziału kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w całym portfelu wyniósł 7,8%, wobec 5,8% na koniec 2011 r.

2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy

2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem

W 2012 r. miały miejsce zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań. Udział zobowiązań wobec klientów w pasywach obniżył się na dzień 31 grudnia 2012 r. o 3,0 p.p. do 70,0% z 73,0% na koniec 2011 r. Wzrósł natomiast udział zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych (o 2,8 p.p.) oraz zobowiązań podporządkowanych (o 0,5 p.p.).
Bank wyemitował w 2012 r. obligacje serii H w wysokości 185 mln zł, obligacje krótkoterminowe serii K.T.1-12 w łącznej wysokości 610 mln zł, obligacje serii I w wysokości 53,1 mln zł oraz obligacje podporządkowane serii G w wysokości 100 mln zł. Bank dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii C o wartości nominalnej 33,7 mln zł.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
			%
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	122	21,3
Zobowiązania wobec innych banków	465 528	710 304	-34,5
Pochodne instrumenty finansowe	69 198	20 495	237,6
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 842	-	x
Zobowiązania wobec klientów	11 816 320	11 411 889	3,5
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 586 244	1 964 891	31,6
Zobowiązania podporządkowane	327 008	222 783	46,8
Rezerwy	20 205	19 698	2,6
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	872	10 552	-91,7
Pozostałe zobowiązania	119 334	114 728	4,0
Kapitał własny	1 451 041	1 161 655	24,9
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	**16 876 740**	**15 637 117**	**7,9**

Udział kapitału własnego Grupy w sumie bilansowej zwiększył się o 1,2 p.p. (o 289,4 mln zł) do 8,6%, głównie na skutek publicznej emisji 6,5 mln akcji BOŚ S.A. serii P po cenie 35 zł za jedną akcję, tj. łącznie 227,5 mln zł oraz podwyższenia kapitału własnego DM BOŚ S.A. i wypracowanego przez Bank zysku roku bieżącego.
Grupa BOŚ S.A. posiadała pełną zdolność do realizacji wymagalnych zobowiązań oraz finansowania akcji kredytowej i innych wydatków inwestycyjnych.

2.2.2. Źródła finansowania działalności Grupy

Zobowiązania Grupy wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2012 r. wyniosły 11 816,3 mln zł. W 2012 r. zobowiązania wobec klientów zwiększyły się o 404,4 mln zł tj. o 3,5%. Największy wzrost miał miejsce w depozytach korporacyjnych o 8,9%. Depozyty segmentu detalicznego wzrosły o 0,7% pomimo, spadku w pierwszych miesiącach ubiegłego roku związanego z wycofaniem z oferty Banku lokat jednodniowych dla klientów detalicznych. Struktura zobowiązań wobec klientów nie uległa istotnym zmianom względem końca 2011 r.

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
Klienci korporacyjni	4 292 099	3 941 388	8,9
Klienci detaliczni	4 617 444	4 583 607	0,7
Finanse publiczne	710 341	679 640	4,5
Fundusze ekologiczne	547 202	551 041	-0,7
Pozostali klienci	40 027	16 839	137,7
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 155 887	1 137 200	1,6
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	453 320	502 174	-9,7
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM	**11 816 320**	**11 411 889**	**3,5**

Pomimo wzrostu wartości depozytów detalicznych, ich udział w zobowiązaniach wobec klientów uległ zmniejszeniu na koniec 2012 r. do 39,1% z 40,2% na koniec 2011 r. Zostało to spowodowane szybszym tempem wzrostu depozytów korporacyjnych (wzrost o 8,9%). Udział depozytów korporacyjnych w depozytach ogółem wyniósł 36,3% na koniec 2012 r. wobec 34,5 na koniec 2011 r.

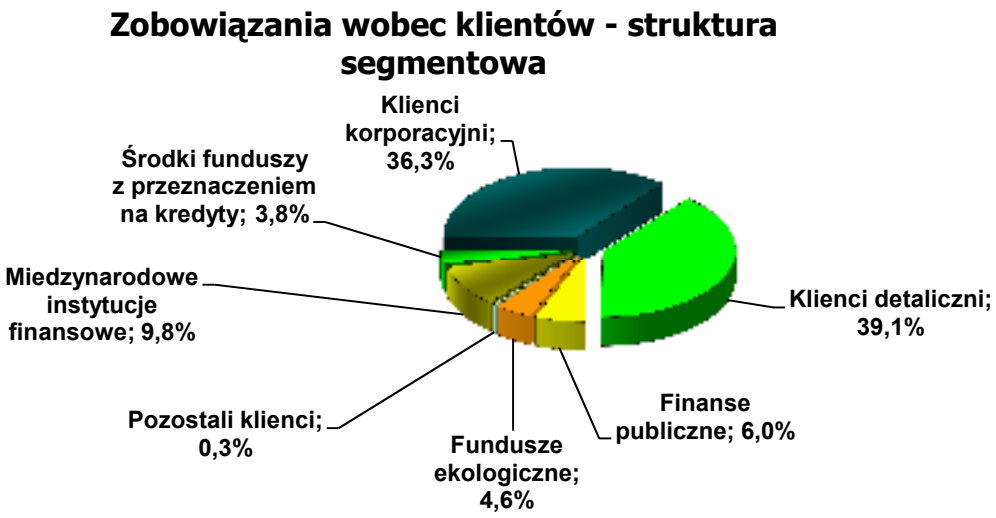

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku ukształtowała się w 2012 r. na poziomie 4,22% wobec 3,91% 2011 r.).

2.2.3. Informacje o zaciągniętych kredytach, o umowach pożyczek, oraz o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach

Informacja o zaciągniętych w 2012 r. kredytach (znaczące umowy) została zamieszczona w pkt I ppkt 2. „Zdarzenia mające wpływ na sytuację finansowa Grupy".

Informacja o zaciągniętych pożyczkach:

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki tys.	Kwota do wykorzystania tys.	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	4-11-2002	15-3-2014
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	2-7-2003	18-12-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR	18-7-2003	15-3-2016
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	0	EUR	20-3-2007	I transza 15-09-2017 II transza 15-09-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	0	EUR*	12-11-2007	15-6-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR*	17-3-2008	25-04-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	0	EUR	3-12-2009	I i II transza 15-06-2021
Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Frankfurt	15 000	0	EUR	16-12-2009	15-03-2017
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	0	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021
Nordic Investment Bank	30 000	20 000	EUR	30-05-2011	I transza 31-05-2019
Raiffeisen International Bank AG	60 000	0	EUR	12-9-2011	12-03-2013
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	50 000	EUR	8-02-2012	15-06-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	55 000	EUR	26-03-2012	26-07-2021
RAZEM EUR	**600 000**	**125 000**	EUR		

* wykorzystanie w PLN lub EUR

W 2012 r. nie było wypowiedzianych umów dotyczących kredytów i pożyczek. Zaciągnięte przez Bank kredyty i pożyczki stanowią uzupełnienie głównych źródeł finansowania działalności jakim są zobowiązania wobec klientów, emisje obligacji oraz kapitał własny.

2.2.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeń i gwarancji, niedotyczących działalności operacyjnej Banku

BOŚ S.A. nie zaciągał kredytów, pożyczek oraz nie otrzymał poręczeń i gwarancji niedotyczących działalności operacyjnej Banku.

2.2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym

Bank nie udzielił pożyczek, poręczeń lub gwarancji jednostkom powiązanym w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 r. udzielone przez Bank jednostkom zależnym gwarancje:
- Dom Maklerski BOŚ S.A w wysokości 10 000 tys. zł,
- BOS Finance AB w wysokości 1 328 665 tys. zł.

2.2.6. Opis wykorzystania wpływów z emisji papierów wartościowych

BOŚ S.A. przeznaczył środki pozyskane w wyniku emisji obligacji własnych Banku oraz podwyższenia kapitału wynikającego z emisji akcji serii P, zarejestrowanego w dniu 15 czerwca 2012 r. na finansowanie akcji kredytowej Banku oraz poprawę struktury bilansu Banku.

3. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE GRUPY.

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana %
1.	**Zobowiązania warunkowe:**	**1 894 386**	**2 285 322**	**-17,1**
1.1.	finansowe	1 531 169	1 636 233	-6,4
a)	otwarte linie kredytowe, w tym:	1 434 043	1 612 669	-11,1
	- odwołalne	1 155 407	1 074 890	7,5
	- nieodwołalne	278 636	537 779	-48,2
b)	otwarte akredytywy importowe	10 927	16 331	-33,1
c)	promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	5 663	1 413,0
	- odwołalne	-	5 663	x
	- nieodwołalne	85 682	-	x
d)	limity na transakcje FX	-	1 000	-100,0
e)	pozostałe	517	570	-9,3
1.2.	gwarancyjne	360 017	649 089	-44,5
a)	poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	69 888	94 002	-25,7
b)	gwarancje właściwego wykonania kontraktu	290 070	318 071	-8,8
c)	pozostałe	59	237 016	-100,0
1.3.	gwarantowanie emisji	3 200	-	x
2.	**Aktywa warunkowe:**	**819 223**	**723 823**	13,2
2.1.	finansowe	616 025	452 202	36,2
a)	otwarte linie kredytowe	586 025	451 672	29,7
b)	pozostałe	30 000	530	x
2.2.	gwarancyjne	197 599	266 894	-26,0
2.3.	inne	5 599	4 727	18,4
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem		**2 713 609**	**3 009 145**	**-9,8**

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosły 1 894,4 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 1 531,2 mln zł. Udzielone poręczenia i gwarancje spłaty kredytów na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiły 69,9 mln zł. Stan czynnych gwarancji i poręczeń Grupy ogółem wyniósł 360,0 mln zł.

W 2012 r. Bank udzielił 554 gwarancji i poręczeń na ogólną kwotę 360,3 mln zł (analogiczne dane za 2011 rok to 425 udzielonych gwarancji i poręczeń na kwotę 1 849,3 mln zł).

Gwarancje i poręczenia udzielone w roku 2012 zostały z terminami ważności:
- ✓ 86,0% od 1 m-ca do 3 lat,
- ✓ 3,9 % to gwarancje z terminem ważności od 3 lat do 5,
- ✓ 10,1% to gwarancje z terminem ważności powyżej 5 lat.

4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

BOŚ S.A. nie publikował prognoz wyników finansowych.

5. CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY

Do czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Grupy w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:
- uchwalenie nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii. Proponowane przez Ministerstwo Gospodarki w projekcie Ustawy o odnawialnych źródłach energii wersja 2.0.2 z 9 października 2012 r.) przepisy umożliwią wprowadzenie stabilnego i długoterminowego systemu wsparcia zarówno dla „dużych" projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii (dalej OZE), jak również mikro i małych instalacji OZE realizowanych przez prosumentów, których finansowaniem jest zainteresowany BOŚ SA. Jednakże wpływ ten zależny będzie od ostatecznego kształtu przyjętych rozwiązań, a także terminu wejścia ich w życie, który w optymistycznym wariancie planowany jest jeszcze na ten rok;
- sytuację sektora finansów publicznych, która może spowodować rezygnację z realizacji lub przesunięcie w czasie realizacji inwestycji proekologicznych, w których finansowaniu specjalizuje się Bank; również inwestorzy spoza sektora finansów publicznych mogą rezygnować z inwestycji proekologicznych ze względu na ogólną sytuację rynkową oraz zmieniające się prawo regulujące szeroko pojętą działalność w tym zakresie;
- przyrost odpisów aktualizacyjnych jako efekt pogorszenia ogólnej sytuacji makroekonomicznej i indywidualnej firm oraz osób prywatnych, w tym w branży budowlanej i developerskiej;
- rozwój współpracy z funduszami ekologicznymi w celu dalszego rozwoju działalności proekologicznej Banku;
- utrzymanie polityki racjonalizacji kosztów działania, zarówno w obszarze kosztów osobowych, jak i kosztów rzeczowych;
- decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp procentowych;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności banków.
- koniunkturę na GPW i jej wpływ na wyniki finansowe jednostki zależnej – Domu Maklerskiego BOŚ S.A.;
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności domów maklerskich i banków.

6. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

6.1. Kierunki rozwoju Banku

W najbliższych latach BOŚ S.A. będzie umacniał swoją pozycję na rynku finansowania działań służących ochronie środowiska. Bank będzie dążył do wzmacniania już posiadanych oraz budowy nowych przewag konkurencyjnych w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ S.A. segmentach rynku, do których należy finansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i odnawialnych źródeł energii.

BOŚ S.A. ma aspiracje utrzymania czołowej pozycji w finansowaniu projektów związanych z ochroną środowiska w Polsce. Dodatkowo, BOŚ S.A. dąży do dalszego umacniania wizerunku jako nowoczesnej instytucji z konkurencyjną ofertą produktową (w szczególności dla osób ceniących styl życia 'eko'), zapewniającej klientom wysoki standard obsługi. Bank ma zamiar zwiększyć skalę prowadzonej działalności przy jednoczesnym wzroście jej zyskowności, co ma zostać osiągnięte poprzez korzystne kształtowanie struktury portfela, w wyniku dostosowania roli poszczególnych segmentów oraz ich modelu biznesowego i operacyjnego.

Osiągnięcie zakładanych celów ma być możliwe dzięki podjęciu szeregu działań wspierających realizację strategii, w tym m.in.:
- wzmocnienie przewag konkurencyjnych w obszarze finansowania ekologii,
- koncentracja na efektywności sprzedaży oraz procesów wsparcia,
- intensyfikacja sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz cross-sell,
- wykorzystanie synergii pomiędzy Bankiem i DM BOŚ S.A.

Zaplanowana w Strategii działania Banku publiczna emisja akcji została zrealizowana w 2012 r.

Bank Ochrony Środowiska S.A., zgodnie ze swoją misją i strategią wspierania działań w zakresie ochrony środowiska, w ramach prowadzonej działalności angażuje się w finansowanie proekologicznych projektów inwestycyjnych, w tym projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Bank aktualizuje Strategię działania w zależności od zmian uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności przedłużania się wprowadzenia nowych regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii oraz innych zmian wynikających z rekomendacji KNF i ogólnej sytuacji gospodarczej kraju.

6.2. Kierunki rozwoju Grupy

Polityka BOŚ S.A. w zakresie inwestycji kapitałowych przewiduje możliwość zaangażowania Banku w podmioty o profilu umożliwiającym poszerzenie zakresu oferowanych usług i produktów dla klientów Banku.

7. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

7.1. Działalność bankowa

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

BOŚ S.A. dąży aby być postrzegany jako Bank dla aktywnych, który troszczy się o Klientów i środowisko. Kanon wartości korporacyjnych BOŚ to: Trwałość, Rzetelność, Ochrona środowiska, Społeczna odpowiedzialność, Klient i Aktywność. Misja BOŚ S.A.: Rzetelny bank – w trosce o Ciebie i Nasze środowisko.

Zgodnie ze Statutem, misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

7.2. Grupa BOŚ S.A. na tle sektora bankowego

Udział Banku w sektorze banków komercyjnych na koniec 2012 r. (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi), wynosił:
- 1,24% w zakresie sumy bilansowej wobec 1,20% na koniec 2011 r.,
- 1,27% w zakresie zobowiązań ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.,

- 1,21% - w zakresie należności ogółem, wobec 1,24% na koniec 2011 r.

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.). Średni udział DM BOŚ S.A. w 2012 roku w obrotach w transakcjach sesyjnych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w najistotniejszych obszarach działalności wyniósł:
- 14,78% na rynku kontraktów terminowych, wobec 14,51% w 2011 r.,
- 2,06 % na rynku akcji wobec 1,64% w 2011 r.,
- 21,82% na rynku opcji wobec 10,08% w 2011 r.

8. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI GRUPY

8.1. Produkty bankowe

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A. Bank wyodrębnia następujące piony biznesowe: pion korporacji i finansów publicznych oraz pion detaliczny. W ramach pionu korporacji i finansów publicznych Bank dodatkowo wyodrębnia podstawowe segmenty klientów: klientów korporacyjnych, klientów segmentu finansów publicznych i klientów funduszy ekologicznych. W ramach pionu detalicznego Bank wyodrębnia osoby fizyczne oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych i segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ustawicznego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

8.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys.		%
	BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.			
1.	Liczba klientów	218,0	215,1	1,3
1.1	Liczba klientów detalicznych	211,1	208,9	1,0
1.2	Liczba klientów pionu korporacji i finansów publicznych	6,9	6,2	11,2
2.	Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych*	201,5	196,2	2,7
3.	Karty płatnicze i kredytowe klientów indywidualnych	144,7	152,8	-5,3
4.	Karty płatnicze i kredytowe klientów instytucjonalnych	9,5	9,7	-2,5
5.	Liczba placówek (w szt.)	98	100	-2,0
	Dom Maklerski BOŚ S.A.			
1.	Liczba rachunków inwestycyjnych	64,3	59,9	7,4
1.1	w tym liczba rachunków internetowych	54,1	42,7	26,6
2.	Liczba placówek (w szt.)	15	20	-25,0

* łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

Na koniec 2012 r. działalność operacyjną prowadziło 17 Oddziałów Głównych i 81 Oddziały Operacyjne. Obsługa klientów korporacyjnych była prowadzona w 11 Centrach Korporacyjnych.

W celu szerszego dotarcia do klientów z ofertą, Bank współpracuje z pośrednikami finansowymi oferującymi kredyty i pożyczki hipoteczne oraz pożyczki gotówkowe. Bank współpracuje również z doradcami partnerskimi oferując za ich pośrednictwem produkty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz karty kredytowe.

W BOŚ S.A. rozwijane są następujące kanały dostępu:
- bankowość internetowa pod nazwą "Twoje e-Konto", przeznaczona dla klientów detalicznych oraz "iBOSS" dla klientów pionu korporacji i finansów publicznych,
- bankowość telefoniczna,
- serwis internetowy Banku, za pośrednictwem którego klient, bez wizyty w placówce oraz bez pośrednictwa kuriera, może otworzyć wybrane lokaty terminowe i rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 15 placówek według stanu na 31 grudnia 2012 r. DM BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

8.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska

Oferta proekologiczna obejmuje produkty własne oraz kredyty udzielane we współpracy z donatorami. Oferta jest zróżnicowana i dostosowana do potrzeb wszystkich rodzajów podmiotów.
Produkty BOŚ S.A., skierowane do klientów korporacyjnych, segmentu finansów publicznych oraz klientów detalicznych. Kredyty te służą finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych oraz promowaniu rozwiązań przyjaznych środowisku. Bank rozwija działalność w zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii.

Kredyty proekologiczne
Saldo kredytów proekologicznych na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiło 2 209 mln zł i zwiększyło się o 5,5% w 2012 r. Systematycznie wzrasta też udział kredytów proekologicznych w kredytach ogółem Banku. Na koniec 2012 udział ten wyniósł 19,4%, wobec 18,1% na koniec 2011 r. i 18,0% na koniec 2010 r.

Kwota nowo zawartych umów kredytowych w okresie 1 stycznia 2012 r. – 31 grudnia 2012 r. wyniosła 757,2 mln zł., w zdecydowanej większości kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych (66,3% kwoty kredytów). Dynamika wartości udzielonych kredytów wyniosła 108,4% w stosunku do 2011 r. roku, przy czym największą dynamikę uzyskano w kredytach dla klientów pionu detalicznego (124,3%) oraz finansów publicznych (127,0%).
Kredyty proekologiczne przeznaczone były na inwestycje z zakresu:
- ochrony atmosfery: 582,3 mln zł (76,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na działania dotyczące efektywności energetycznej i budowy odnawialnych źródeł energii,
- gospodarki wodnej i ochrony wód: 120,3 mln zł (15,9% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- ochrony powierzchni ziemi: 53,3 mln zł (7,0% kwoty zawartych umów kredytów), głównie na modernizacje procesów technologicznych,
- edukacji ekologicznej: 1,3 mln zł (0,2% kwoty zawartych umów kredytów), w tym na działania związane z agroturystyką.

W zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii w 2012 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie rozwoju akcji kredytowej, a w szczególności projektów korporacyjnych z tego zakresu. Spowodowane jest to brakiem ustawy o odnawialnych źródłach i wydłużającym się procesem legislacyjnym, co wpłynęło na istotne ograniczenie liczby projektów podejmowanych przez inwestorów. Pozytywnym wyjątkiem jest dynamiczny rozwój sprzedaży kredytów na kolektory słoneczne montowane przez klientów indywidualnych, korzystających z systemu dopłat NFOŚiGW do kredytów bankowych udzielonych na ten cel.

Wzmocnienie przewagi konkurencyjnej w najbardziej perspektywicznych dla BOŚ segmentach rynku oraz budowa pozycji w nowych obszarach biznesowych są związane z:
- w pionie korporacji i finansów publicznych: efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii oraz gospodarką odpadami,
- w pionie detalicznym: mikroinstalacjami odnawialnych źródeł energii i efektywnością energetyczną, głównie energooszczędnym budownictwem mieszkaniowym.

Przewaga konkurencyjna Banku jest budowana w oparciu o bogatą, dostosowaną do potrzeb inwestorów ofertę produktów proekologicznych, co stanowi podstawę dalszego rozwoju proekologicznej działalności w obszarze kredytowania zadań inwestycyjnych.

Zobowiązania wobec funduszy ekologicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	68 872	33 692	104,4
– lokaty terminowe	478 330	517 349	-7,5
FUNDUSZE EKOLOGICZNE	**547 202**	**551 041**	**-0,7**

Bank, podobnie jak w okresach poprzednich, współpracował w zakresie obsługi depozytowej z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W 2013 r. Bank nie prowadzi obsługi rachunków NFOŚiGW.

8.4. Segment klientów korporacyjnych

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) pozostaje dla BOŚ S.A. jednym z najważniejszych segmentów rynku. Konstruując szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych Bank posiada bazę, w oparciu o którą dla każdego klienta może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb.

W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych. Rachunki mogą być prowadzone w podstawowych walutach: PLN oraz USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF oraz RUB.

W I półroczu 2012 r.:

- wprowadzono nową ofertę rachunków bankowych:
  - Konto Wyjątkowe Biznes - modyfikacja Konta Wyjątkowego Biznes dostępnego w ofercie Banku, które jest rachunkiem bieżącym prowadzonym w walucie PLN. W ramach Konta Wyjątkowego Biznes w BOŚ S.A. Klient uzyskuje dostęp do podstawowej funkcjonalności rachunku bieżącego z możliwością uzyskania dodatkowych usług,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Start - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN skierowany do firm rozpoczynających działalność lub działających nie dłużej niż 12 miesięcy w oparciu o pełną księgowość. W ramach rachunku nie pobierane są opłaty przez 18 miesięcy za prowadzenie rachunku i przelewy krajowe zlecane drogą elektroniczną,
  - Konto Wyjątkowe Biznes Plus - rachunek bieżący prowadzony w walucie PLN, który jest adresowany do najbardziej wymagających Klientów. W ramach podstawowej opłaty za prowadzenie rachunku jego posiadacz od razu może korzystać bezpłatnie z dodatkowych usług,

    W ramach wprowadzonej oferty Klient ma możliwość skorzystania z modułów zwiększających funkcjonalność rachunku – rozliczeniowego oraz FX, w ramach których otrzymuje cztery rachunki pomocnicze, dwie karty płatnicze, a także obniżone opłaty za przelewy zagraniczne. Rachunki w ramach oferty Kont Wyjątkowych Biznes oferują również posiadaczowi jedną z najniższych standardowych stawek za przelew krajowy zlecany drogą elektroniczną,

- wprowadzono do oferty Szybki Przelew TARGET2 - przelew w walucie EUR rozliczany w tzw. „czasie rzeczywistym", co oznacza, że środki zostaną dostarczone do banku beneficjenta maksymalnie w ciągu kilku godzin,
- w zakresie produktów skarbowych wprowadzono do oferty transakcje SWAP na stopę procentową IRS, umożliwiające Klientom zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych przed ryzykiem zmiany stopy procentowej.

W II półroczu 2012 r.:

- oferta Banku uległa zmianom w związku z wymogami nałożonymi Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Implementowane zostały produkty z obszaru mieszkaniowych rachunków powierniczych: rachunek powierniczy otwarty i rachunek powierniczy zamknięty. Umożliwiają one obsługę inwestycji deweloperów objętych przedmiotową ustawą,
- wprowadzono rozwiązania o charakterze rozliczeniowym stanowiące spełnienie wymogów Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o usługach płatniczych. Efektem wprowadzonych zmian są korzystniejsze warunki świadczenia klientom usług płatniczych, w tym miedzy innymi szybszy czas rozliczania płatności przy jednoczesnym wydłużeniu godzin przyjmowania zleceń, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników instrumentów płatniczych, szerszy zakres przekazywanych klientom informacji oraz zwiększenie przejrzystości regulaminów.

W 2012 roku wprowadzono modyfikację oferty w zakresie obrotu gotówkowego w formie zamkniętej. Fundamentem zmiany była implementacja tzw. bezpośredniej obsługi gotówkowej. Jest to możliwość dokonywania wpłat lub odbioru wypłat zamkniętych za pośrednictwem jednostek organizacyjnych Podwykonawcy Banku (liczarni). Rozwój oferty w przedmiotowym zakresie zwiększył atrakcyjność oferty Banku m.in. poprzez zwiększenie punktów obsługi gotówkowej.

Kontynuowano sprzedaż kredytów finansujących działalność bieżącą oraz inwestycyjną, w tym proekologiczną, dopasowując każdorazowo warunki transakcji kredytowych do potrzeb klienta. BOŚ S.A. oferuje także linię wielocelową i gwarancyjną, które cieszą się dużym zainteresowaniem Klientów, ponieważ w ramach jednej umowy i jednego zabezpieczenia, Klient może korzystać z różnych produktów kredytowych, w tym kredytu w rachunku bieżącym, kredytów obrotowych w rachunku kredytowym oraz gwarancji bankowych.

Kredyty udzielone klientom korporacyjnym

Wartość kredyty udzielonych klientom korporacyjnym wyniosła 3 455,0 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. i zwiększyła się o 8,1% wobec stanu na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 050 145	811 549	29,4
lokaty terminowe	3 241 954	3 129 839	3,6
KLIENCI KORPORACYJNI	**4 292 099**	**3 941 388**	**8,9**

Stan depozytów klientów korporacyjnych w pierwszej połowie 2012 r. zwiększył się o 0,6%, przy spadku środków na rachunkach bieżących o 138,6 mln zł i jednoczesnym wzroście lokat terminowych o 160,4 mln zł.

8.5. Segment finansów publicznych

W 2012 roku Bank kontynuował współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce. Dla części z nich prowadził kompleksową obsługę bankową budżetów umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez wykorzystanie produktów i usług bankowych oraz innych instrumentów udostępnianych przez Bank.

Dla klientów segmentu finansów publicznych Bank oferuje wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Jedną z ważnych form współpracy Banku z klientami ww. segmentu jest świadczenie kompleksowej obsługi emisji obligacji komunalnych obejmującej: przygotowanie emisji, prowadzenie ewidencji obligacji oraz obsługę płatności wynikających z emisji.

Kredyty udzielone klientom segmentu finansów publicznych

Wartość kredyty udzielonych klientom segmentu finansów publicznych wyniosła 3 077,6 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 r. wobec 3 434,4 mln zł na koniec 2011 r.

Zobowiązania wobec segmentu finansów publicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	276 271	331 950	-16,8
lokaty terminowe	434 070	347 690	24,8
FINANSE PUBLICZNE	**710 341**	**679 640**	**4,5**

W 2012 r. Grupa odnotowała wzrost wartości depozytów finansów publicznych w porównaniu do końca roku 2011 o 4,5%. Wzrost dotyczył lokat terminowych przy jednoczesnym zmniejszeniu wartości rachunków bieżących.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji komunalnych
W całym 2012 r. Bank podpisał 12 umów organizacji emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 77,8 mln zł, wobec 13 umów w całym 2011 r. o łącznej wartości 38,3 mln zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 r.:
- Bank obsługiwał 83 programy emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 618,6 mln zł, wobec 79 programów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 628,4 mln zł na 31 grudnia 2011 r.,
- łączne zadłużenie emitentów obligacji komunalnych z tytułu emisji organizowanych przez Bank po cenie nominalnej wynosiło 534,9 mln zł, co oznacza spadek o 1,16% w stosunku do stanu z dnia 31 grudnia 2011 r. (541,1 mln zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 r. BOŚ S.A. uzyskał:
- 5 miejsce na rynku pod względem liczby obsługiwanych programów emisji,
- 9 miejsce pod względem zadłużenia emitentów.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji korporacyjnych
W 2012 r. Bank nie prowadził obsługi emisji obligacji korporacyjnych, podobnie jak w całym 2011 r.

8.6. Segment klientów detalicznych

Oferta BOŚ S.A. dla klientów detalicznych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym, a także szeroki wybór produktów proekologicznych służących zarówno finansowaniu zakupu i montażu rozwiązań proekologicznych (m.in.: EKO POŻYCZKA, Ekologiczny Kredyt Hipoteczny, Słoneczny Ekokredyt, kredyt termomodernizacyjny), jak również podkreślających proekologiczny charakter działalności Banku (np. lokaty terminowe z celem ekologicznym). Oferta proekologiczna kierowana do klientów detalicznych stanowi wyraźny wyróżnik BOŚ S.A. na tle konkurencyjnych podmiotów.

Istotne trendy zaobserwowane w Banku w segmencie klientów detalicznych w 2012 r. to:
- wyraźne zwiększenie sprzedaży wysokomarżowych produktów kredytowych, w tym w szczególności pożyczki gotówkowej,
- intensyfikację działań operacyjnych w ramach polityki depozytowej ze względu na zmianę istotnych uwarunkowań zewnętrznych w trakcie roku oraz koncentrację na optymalizacji kosztowości salda depozytów detalicznych ogółem w relacji do potrzeb biznesowych i płynnościowych Banku,

- dalszy wzrost znaczenia oferty proekologicznej w sprzedaży produktów kredytowych i depozytowych oraz w generowaniu wyników finansowych Pionu Detalicznego,
- sukcesywną rozbudowę kompetencji sił sprzedażowych Banku w oferowaniu klientom produktów oszczędnościowych i oszczędnościowo-inwestycyjnych, a także ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem produktów ochronnych dodawanych fakultatywnie do kredytów hipotecznych i pożyczek gotówkowych.

Bank posiada również szeroką ofertę produktów dla segmentu mikroprzedsiębiorstw (obejmującego podmiotu nie prowadzące pełnej rachunkowości), segmentu wspólnot mieszkaniowych oraz segmentu organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Oferta Banku dla tych segmentów obejmuje produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej, produkty kredytowe.

Rok 2012 w wyżej wymienionych segmentach to przede wszystkim koncentracja Banku na pozyskiwaniu nowych rachunków bieżących mikroprzedsiębiorstw, rozwoju oferty kredytowej dla segmentu NGO, a także zwiększeniu akcji kredytowej w odniesieniu do kredytów proekologicznych kierowanych do mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych.

Produkty depozytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych pozyskiwanych od klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy „Konto bez Kantów", który został wprowadzony do oferty Banku w sierpniu 2010 r. Rachunek ten umożliwia klientom otrzymywanie co miesiąc premii finansowej w zamian za aktywne korzystanie z konta i innych produktów oraz usług z oferty Banku, na koniec 2012 r. Bank prowadził ponad 62 000 takich rachunków,
- EkoLokaty – lokata terminowa 6-miesięczna (w sprzedaży od 16 sierpnia 2012 r. do 16 września 2012 r.) oraz 4-miesięczna (w sprzedaży od 16 września 2012 r.) z celem ekologicznym – za każdą założoną EkoLokatę w okresie promocyjnym (16 sierpnia 2012 r. – 30 listopada 2012 r.), Bank przeznaczał 2 PLN na rzecz ochrony jednego, wskazanego przez samych klientów w głosowaniu, zagrożonego gatunku polskiej fauny,
- seria krótkoterminowych standardowych lokat terminowych: 3-miesięczna „Lokata Wiosenna", 2- lub 5-miesięczna Lokata „Jesienna", 2-miesięczna „Lokata Zimowa", ukierunkowanych zarówno na ochronę aktualnego salda depozytowego, jak i na pozyskiwanie nowych środków,
- lokata terminowa „Zysk od ręki" (w sprzedaży od 4 kwietnia 2012 r.) – nieodnawialna lokata dyskontowa w wariantach 3, 6 i 9 miesięcy, wypłacająca posiadaczowi odsetki z góry, tj. w momencie otwierania lokaty, a w terminie zapadalności wypłacająca sam kapitał (nominał),
- konto oszczędnościowe EKOPROFIT w złotych, umożliwiające dokonywanie wpłat i wypłat w dowolnym okresie, bez utraty odsetek; konto może być również prowadzone w euro,
- lokaty negocjowane.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty budujące saldo depozytów detalicznych w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- rachunki bieżące, w tym przede wszystkim Konto Wyjątkowe Firma i Konto Wspólnota,
- Pakiet NGO,
- konto lokacyjne.

Zobowiązania wobec klientów detalicznych

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 522 461	1 646 791	-7,5
lokaty terminowe	3 094 983	2 936 816	5,4
KLIENCI DETALICZNI	**4 617 444**	**4 583 607**	**0,7**

Polityka produktowo-cenowa oraz polityka sprzedażowa w zakresie depozytów detalicznych w 2012 r. zostały zdominowane przez wyzywania, jakie przed całym sektorem bankowym w Polsce postawiła zmiana otoczenia prawnego. Aktywne zarządzanie ofertą produktową, w tym w szczególności polityką cenową, pozwoliły zminimalizować odpływ z Banku środków depozytowych klientów indywidualnych po zmianie ordynacji podatkowej od 1 kwietnia 2012 r. Saldo depozytów detalicznych na koniec I półrocza 2012 r. było jedynie o 1,8% niższe od stanu zanotowanego na koniec 2011 r. Na przestrzeni całego 2012 r., celem nadrzędnym działań podejmowanych w zakresie oferty depozytowej dla klientów indywidualnych była optymalizacja wyniku odsetkowego generowanego w tej linii biznesowej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu depozytów detalicznych z punktu widzenia tak relacji pasywów do aktywów, jak i potrzeb płynnościowych Banku. W efekcie, saldo ogółem depozytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosło ponad 4 617,4 mln zł i było o 0,7% wyższe niż saldo zarejestrowane na koniec 2011 r. Jednocześnie, w samym IV kwartale 2012 r. dzięki podejmowanym działaniom produktowym (wprowadzenie do oferty nowych produktów: EkoLokata 4M i „Lokata Zimowa") nastąpił przyrost depozytów detalicznych o blisko 50 mln zł.

Podejmowane będą działania mające na celu zwiększenie salda depozytów detalicznych, w tym przede wszystkim salda depozytów bieżących, jako istotnego źródła stabilnych depozytów o relatywnie niższej kosztowości. Jednocześnie, rozwijana będzie także oferta atrakcyjnych produktów depozytowych wykorzystywanych do pozyskiwania nowych klientów, w tym w szczególności z wykorzystaniem zdalnych kanałów dystrybucji i unikatowego, innowacyjnego procesu otwierania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych i produktów oszczędnościowych w całości realizowanego online. Kontynuowana również będzie polityka produktowa zakładająca wiązanie oferty depozytowej z celami proekologicznymi jako metoda przyciągania w orbitę Banku klientów o optyce proekologicznej, dla których BOŚ S.A. powinien być bankiem pierwszego wyboru.

Obszar Rynku Detalicznego w 2012 r. sukcesywnie rozbudowywał także swoje kompetencje w obszarach rozwoju i sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych kierowanych do klientów detalicznych. W trakcie roku przeprowadzono:

- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „CZYSTA ENERGIA ZYSKU", w którym aktywem bazowym był koszyk akcji 5 europejskich spółek koncentrujących swoją działalność w obszarach związanych z zieloną energią,
- trzy subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Zwycięski Złoty", w którym wypłata premii dla klienta uzależniona została od wysokości kursu EURPLN (umocnienie PLN wobec EUR w horyzoncie 24 miesięcy),
- dwie subskrypcje ubezpieczenia strukturyzowanego „Ropa Brent", gdzie aktywem bazowym była cena ropy naftowej typu Brent.

Bank będzie nadal rozwijał ofertę produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych dla klientów detalicznych. W obszarze tym nawiązana zostanie bliższa współpraca z Domem Maklerskim BOŚ S.A., w pierwszej kolejności na bazie przygotowanego przez DM w 2012 r. supermarketu funduszy inwestycyjnych na platformie internetowej BOSSAFUND.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank oferuje różnorodne ubezpieczenia dla posiadaczy kont osobistych oraz kart płatniczych, m.in.: ubezpieczenia nnw, assistance medyczny, assistance domowy, assistance samochodowy, ubezpieczenie w podróży. Produkty ubezpieczeniowe oferowane są także do kredytów hipotecznych oraz pożyczek gotówkowych. Do kredytów hipotecznych oferowane jest ubezpieczenie nieruchomości i ubezpieczenie na wypadek utraty stałego źródła dochodów. Klienci zaciągający pożyczki gotówkowe mogą skorzystać z ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia ryzyka utraty pracy. Strategia Obszaru Rynku Detalicznego zakłada sukcesywne zwiększanie sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, zarówno tych sprzedawanych przy produktach kredytowych (zwłaszcza przy pożyczce gotówkowej), jak i tych oferowanych klientom jako samodzielne produkty.

Produkty kredytowe

Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych w 2012 r. to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- kredyt hipoteczny,
- pożyczka hipoteczna,
- pożyczka w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym,
- karta kredytowa,
- kredyt giełdowy.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty kredytowe w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2012 r. to:

- limit overdraft,
- kredyt w rachunku bieżącym,
- kredyty proekologiczne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom detalicznym

Wyszczególnienie	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
		w tys. zł	%
Kredyty mieszkaniowe pionu bankowości detalicznej	3 791 353	4 000 446	-5,2
- w EUR	932 397	1 045 120	-10,8
- w PLN	1 360 226	1 241 397	9,6
- w USD	58 989	67 412	-12,5
- w CHF	1 439 742	1 646 517	-12,6
Pozostałe kredyty pionu bankowości detalicznej	804 470	720 723	11,6
Kredyty pionu bankowości detalicznej	4 595 823	4 721 169	-2,7

Spadek salda ogółem kredytów w Obszarze Rynku Detalicznego w 2012 r. spowodowany jest przede wszystkim wyraźną zmianą poziomu kursu PLN wobec walut obcych. Porównując według kursów Narodowego Banku Polskiego, kurs EUR/PLN był na koniec 2012 r. o blisko 7,5% niższy niż na koniec 2011 r., a kurs CHF/PLN był na koniec 2012 r. o 7,1% niższy niż na koniec 2011 r. Sytuacja ta miała bezpośrednie przełożenie na poziom raportowanego w tych datach łącznego salda denominowanych do walut obcych należności hipotecznych Banku od klientów detalicznych. Zmiany kursowe oraz spłaty kredytów walutowych praktycznie nie były w 2012 r. kompensowane nową sprzedażą. Był to efekt wycofania się Banku od marca 2012 r. z szerokiej sprzedaży detalicznych kredytów denominowanych do walut obcych.

Wartość kredytów detalicznych na koniec 2012 r. wyniosła 4 595,8 mln zł wobec 4 721,2 mln zł na koniec 2011 r.

W 2012 roku wzrosła sprzedaż wysokomarżowych kredytów detalicznych niezabezpieczonych hipotecznie, przy jednoczesnym utrzymaniu sprzedaży złotowych kredytów hipotecznych na poziomie porównywalnym z 2011 r. Wartość netto pozostałych kredytów dla klientów pionu detalicznego wzrosła w 2012 r. o 11,6% w stosunku do końca 2011 r. Do kategorii tej należą produkty kredytowe niezabezpieczone hipotecznie oferowane przez Bank klientom detalicznym, w tym przede wszystkim: pożyczki gotówkowe, kredyty proekologiczne, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, karty kredytowe, kredyty giełdowe oferowane we współpracy z Domem Maklerskim BOŚ S.A. oraz produkty kredytowe dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych.

Sprzedaż kredytów wysokomarżowych

W 2012 r. Obszar Rynku Detalicznego konsekwentnie kontynuował rozpoczęte rok wcześniej działania zmierzające do przeorientowania sprzedaży kredytów detalicznych w pierwszej kolejności na produkty wysokomarżowe. Odzwierciedleniem tego podejścia była wyraźna koncentracja sił sprzedażowych

Banku na pożyczce gotówkowej, której sprzedaż w 2012 r. była o 139,6% większa niż sprzedaż tego produktu w 2011 r. Ponadto, udział pożyczek gotówkowych z ubezpieczeniem (najbardziej dochodowych dla Banku) w całym wolumenie nowej sprzedaży pożyczek gotówkowych w 2012 r. wyniósł 41% i był wyższy o 5 punktów procentowych niż na koniec 2011 r. Warto przy tym dodać, że wskaźnik nasycenia nowej sprzedaży pożyczki gotówkowej wariantem zawierającym pakiet ubezpieczeń rósł w trakcie roku, osiągając dla nowej sprzedaży z grudnia 2012 r. poziom 50%. Pożyczka gotówkowa z ubezpieczeniem pozostanie nadal produktem priorytetowym Banku.

W marcu 2012 r. do oferty Banku wprowadzono EKO POŻYCZKĘ, czyli wariant pożyczki gotówkowej skierowany do osób fizycznych zainteresowanych korzystnym finansowaniem zakupu materiałów budowlanych o charakterze ekologicznym, tj. zwiększających energooszczędność realizowanej inwestycji lub posiadanej nieruchomości. EKO POŻYCZKA może być również wykorzystana do sfinansowania zakupu innych rozwiązań proekologicznych, nieposiadających na dzień dzisiejszy dedykowanych rozwiązań produktowych, np. samochodów o napędzie elektrycznym.

Najistotniejszym produktem kredytowym o charakterze proekologicznym dla klientów detalicznych był w 2012 r. „Słoneczny Ekokredyt", czyli dotowany przez NFOŚiGW kredyt na zakup i montaż kolektorów słonecznych, z którego mogą skorzystać nie tylko właściciele domów jednorodzinnych, ale także wspólnoty mieszkaniowe. W 2012 r. Bank udzielił ponad 3 300 kredytów tego typu na łączną kwotę blisko 49,6 mln zł wobec ponad 2 200 kredytów na łączną kwotę około 31,2 mln zł w 2011 r. Licząc od 2010 r., gdy „Słoneczny Ekokredyt" wprowadzono do oferty, Bank udzielił już blisko 6 300 kredytów na kolektory słoneczne na łączną kwotę ponad 97 mln zł.

Oferta kredytów detalicznych Banku została w 2012 r. rozszerzona o kredyt pomostowy, kredyt uzupełniający i kredyt na bieżącą działalność dla podmiotów segmentu NGO. Produkty te funkcjonują w ramach Projektu „TORO – w poszukiwaniu skutecznych metod wsparcia instytucji ekonomii społecznej" i oferowane są organizacjom pozarządowym, w tym pozarządowym organizacjom ekologicznym, zarejestrowanym na terenie województwa mazowieckiego. Projekt TORO realizowany jest wspólnie z Urzędem m. st. Warszawa i jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Wprowadzone produkty mają na celu poprawę płynności finansowej Instytucji Ekonomii Społecznej, prowadzącą do zwiększenia zdolności tych podmiotów do podejmowania działań w sferze ekonomicznej i tym samym wzmocnienie ich trwałości i stabilności.

W Obszarze Rynku Detalicznego nastąpi zdecydowanie zintensyfikowanie działań sprzedażowych i produktowych po stronie oferty kredytowej dla segmentów: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych oraz organizacji pozarządowych i instytucji niekomercyjnych (NGO). Współpraca z podmiotami tych segmentów prowadzona będzie w oparciu o nową metodykę oceny zdolności kredytowej oraz nowe narzędzie do procesowania wniosków kredytowych. Niezależnie od prac nad metodyką i procesem kredytowym, siły sprzedażowe Obszaru Rynku Detalicznego zostaną mocniej ukierunkowane (m.in. poprzez wydzielenie dedykowanych sprzedawców) na rozwijanie współpracy kredytowej, w tym w szczególności w zakresie oferty proekologicznej Banku, z klientami klasyfikowanymi do tych segmentów.

Bank zamierza dokonać wyraźnego rozszerzenia oferty detalicznych produktów kredytowych o charakterze proekologicznym. Konstruowane produkty będą szeroko wykorzystywać wszelkie dostępne na rynku rozwiązania prawne, instytucjonalne i technologiczne, tak by maksymalizować wartość dodaną dla klientów korzystających z rozwiązań proekologicznych finansowanych kredytem z BOŚ S.A. lub w inny sposób dostarczanych przez Bank. Przykładem takiego podejścia Banku jest zarówno silne ukierunkowanie Banku, już od 2010 r., na oferowanie klientom detalicznym kredytów na kolektory słoneczne z dopłatami z NFOŚiGW, jak i zgłoszenie się Banku do kolejnego programu szykowanego przez NFOŚiGW na pierwszą połowę 2013 r. – kredyt na dom energooszczędny. Ponadto, w rytm prac legislacyjnych nad zmianami do Ustawy o odnawialnych źródłach energii, Bank prowadzi zaawansowane prace przygotowawcze do uruchomienia nowej oferty finansowania zakupu i montażu mikro oraz mini instalacji OZE, w tym małych elektrowni wiatrowych i instalacji fotowoltaicznych.

Sprzedaż kredytów klientom detalicznym

Wyszczególnienie	2012	2011	Zmiana
	w tys. zł		%
Pożyczki gotówkowe	150 723	62 897	139,6
Kredyty giełdowe	109 008	128 842	-15,4
Kredyty na kolektory słoneczne	49 624	31 196	59,1
Kredyty hipoteczne w tym:	271 277	281 485	-3,6
- w PLN	258 252	214 901	20,2
- w EUR	12 028	62 906	-80,9
Pozostałe	106 350	100 854	5,4
Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	686 981	605 274	13,5

Kredyty hipoteczne pozostają produktem kredytowym dla klientów detalicznych generującym największy wolumen sprzedaży, choć w 2012 r. najwyższą dynamikę sprzedaży odnotowano w obszarze pożyczki gotówkowej. Przesunięcie priorytetów sprzedażowych z kredytów mieszkaniowych na wysokomarżowe produkty kredytowe było przejawem realizacji przez Obszar Rynku Detalicznego zapisów Strategii Banku, zdecydowanie stawiającej na zwiększenie portfela pożyczek gotówkowych, kredytów ekologicznych, kredytów dla mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i innych produktów o wyższej jednostkowej dochodowości niż klasyczne kredyty hipoteczne.

Dążąc do zmian struktury walutowej portfela kredytów hipotecznych i zwiększenia udziału kredytów w PLN w stosunku do kredytów denominowanych do innych walut, od marca 2012 r. Bank zaostrzył politykę kredytową dotyczącą kredytów denominowanych, wprowadzając obowiązek zgodności waluty ekspozycji kredytowej z walutą dochodów klienta. W efekcie, w 2012 r. udział nowych kredytów hipotecznych udzielanych w PLN w łącznym wolumenie nowej sprzedaży kredytów hipotecznych wyniósł 95,2%.

Wpływ na poziom sprzedaży kredytów hipotecznych w 2012 r. miały również: wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego Rekomendacji S, która zaostrzyła warunki udzielania kredytów oraz spadek popytu na kredyty mieszkaniowe widoczny na całym polskim rynku bankowym w 2012 r.

8.7. Działalność maklerska

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A.

Istotne zdarzenia z działalności Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w 2012 roku:

- rozpoczęcie działalności operacyjnej na rynkach zagranicznych – otwarcie pierwszego zagranicznego oddziału DM BOŚ S.A. w Pradze (Czechy) świadczącego usługi na rynku OTC;
- rozszerzenie oferowanych usług o produkty skierowane do klienta masowego - uruchomienie nowej platformy do inwestycji w fundusze: bossafund.pl;
- rozszerzenie oferty o prowadzenie rachunku IKZE, czyli Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego w celu gromadzenia oszczędności na emeryturę w III filarze;
- udostępnienie platformy foreksowej na urządzenia mobilne (smartfony i tablety) posiadające system iOS i Android; możliwość śledzenia notowań oraz składania zleceń poprzez urządzenia mobilne;
- wdrożenie Analizatora Strategii Inwestycyjnych dla rynku forex, będącego narzędziem pozwalającym inwestorom porównywać własne strategie inwestycyjne z tymi stosowanymi przez najbardziej zyskownych graczy;
- rozwój nowych funkcjonalności platformy bossafx – wdrożenie automatycznie aktualizowanego kalendarium danych giełdowych oraz danych makroekonomicznych, a także komentarzy analitycznych w formie filmów wideo;
- uzyskanie tytułu Finansowa Marka Roku w kategorii Dom Maklerski za innowacyjność działań na rynku kapitałowym;
- otrzymanie godła Inwestor w Kapitał Ludzki;
- uzyskanie nagrody Prezesa GPW SA za największy udział w obrotach na kontraktach terminowych

oraz współpracę animatora z Giełdą na tym rynku;
- DM BOŚ S.A. po raz drugi z rzędu został wybrany przez inwestorów indywidualnych najlepszym biurem maklerskim w Polsce. Ranking miesięcznika Forbes powstał na podstawie badania Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych.

Pozycja DM BOŚ S.A. na rynku

Obroty zrealizowane na rynku akcji przez DM BOŚ S.A. w transakcjach sesyjnych w 2012 r. wyniosły 7 723,8 mln zł, co stanowiło 2,06% udziału w rynku akcji. Na rynku kontraktów terminowych DM BOŚ SA był wiceliderem rynku z udziałem na poziomie 14,78%. Łącznie w całym 2012 r. w transakcjach sesyjnych zrealizował obrót w wysokości 3,02 mln szt. kontraktów. W 2012 roku DM BOŚ SA był liderem na rynku opcji. Łączny obrót zrealizowany przez DM BOŚ S.A. w tym segmencie rynku wyniósł 296,8 tys. sztuk, co stanowiło 21,82% udziału w rynku w transakcjach sesyjnych.

Na rynku NewConnect DM BOŚ S.A. osiągnął obroty w wysokości 259,7 mln zł oraz udział w rynku na poziomie 9,16%, plasując Spółkę na 4 miejscu pod względem aktywności na tym rynku.

Na koniec 2012 r. liczba prowadzonych rachunków wynosiła 64 339 szt., co oznacza wzrost w porównaniu z końcem roku poprzedniego o 4 404 rachunki (przyrost liczby rachunków o ponad 7,3%).

Wyniki bieżącej działalności operacyjnej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. były następstwem osłabienia ogólnej koniunktury rynkowej w całym 2012 r. Negatywnie na przychody z działalności maklerskiej wpłynął spadek obrotów na GPW w stosunku do roku 2011 o 25 % na rynku akcji oraz o 30% na rynku kontraktów terminowych. Spadek zysku z operacji instrumentami finansowymi dotyczy głównie platformy OTC i związany jest z mniejszą od zakładanej zmiennością na rynkach walutowych w 2012 roku oraz mniejsza skłonnością klientów do ryzyka.
W marcu 2012 roku otwarty został oddział DM BOŚ w Republice Czeskiej, otwarcie oddziału związane było z koniecznością ponoszenia kosztów związanych zarówno z bieżącym funkcjonowaniem oddziału jak i nakładami na marketing związanymi z promocją na rynku czeskim marki bossaFX.
DM BOŚ S.A. zamierza w dalszym ciągu rozwijać rynek forex, również poprzez oddział na terenie Republiki Czeskiej, przy równoczesnym rozwoju tradycyjnej działalności maklerskiej.

BOŚ Eko Profit S.A. - działalność uzupełniająca ofertę usług Banku

Głównym celem działalności BOŚ Eko Profit S.A. są inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. W trzecim pełnym roku działalności, jakim był rok 2012, Spółka wspierała realizację i nadzorowała projekty inwestycyjne z rynku odnawialnych źródeł energii rozpoczęte w połowie roku 2011 (farma wiatrowa 2,55 MW) lub na przełomie roku 2011/2012 (farma wiatrowa 5,95 MW i fabryka peletu), rozpoczęła kolejny projekt elektrowni wiatrowej oraz poszukiwała nowych projektów i obszarów inwestycyjnych. Projekty farmy wiatrowej 2,55 MW i farmy wiatrowej 5,95 MW zostały zakończone w 2012 r. Fabryka peletu znajdowała się na koniec 2012 roku w fazie rozruchu. Realizowane projekty były projektami wysoko rentownymi, o ograniczonym ryzyku inwestycyjnym. Dodatkową ich wartością był fakt, iż Klienci zostali pozyskani dla Banku Ochrony Środowiska również jako kredytobiorcy.

Możliwości inwestycyjne w zakresie nowych projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii determinowane były niepewnością co do kształtu przyszłych uregulowań ustawowych oraz spadającymi cenami praw majątkowych.

Sytuacja finansowa BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest stabilna. Spółka znacząco poprawiła wynik finansowy za rok 2012 w stosunku do wyniku za rok 2011 oraz zwiększyła poziom kapitału własnego.

8.8. Rynek pieniężny i kapitałowy

W ramach prowadzonej działalności na rynku kapitałowo-pieniężnym, Bank koncentruje się na transakcjach związanych z obsługą klientów korporacyjnych, głównie w zakresie wymiany walut. Ponadto, w ramach zarządzania strukturą bilansu Banku, prowadzi operacje na rynku krajowych

papierów skarbowych oraz na rynku instrumentów pochodnych stopy procentowej.

W roku 2012 Departament Skarbu (DSK) koncentrował swoją działalność w następujących obszarach:

Zarządzanie płynnością w PLN i walutach obcych
W ramach zarządzania płynnością bieżącą i krótkoterminową Bank zawierał transakcje depozytowe oraz FX Swap na rynku międzybankowym. Z uwagi na cel krótkoterminowy transakcje zawierane były głównie na terminy 1 - 7 dniowe. Posiadane nadwyżki były lokowane w 7-dniowe bony pieniężne stanowiące najbardziej dochodowe oraz płynne krótkie aktywo. W 2012 r. Bank nie korzystał z kredytu lombardowego. W niewielkim zakresie, w I kwartale 2012 roku uruchomiony został kredyt techniczny w celu usprawnienia rozliczeń międzybankowych. W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank skupiał swoje działania na utrzymaniu odpowiedniej struktury finansowania w horyzoncie średnio- i długoterminowym, zgodnie z obowiązującymi limitami i miarami płynności. Głównym instrumentem wykorzystywanym w tym celu przez Bank były emisje obligacji własnych z terminem wykupu 6M. Ogółem w roku 2012 wyemitowano obligacje krótkoterminowe (6M) na kwotę nominalną PLN 610 mln. W ramach zarządzania płynnością długoterminową, Bank pozyskiwał finansowanie na terminy powyżej 2 lat w drodze emisji obligacji własnych oraz zaciąganych pożyczek bankowych (szerzej opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy").

Zarządzanie aktywami i pasywami
Bank zarządzał aktywami i pasywami poprzez system Stawek Transferowych Funduszy (STF) nadając właściwy kierunek dla rozwoju bazy depozytowo-kredytowej. Decyzją Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetu ZAP) stawki STF (w części zmiennej) podlegały kilkukrotnej aktualizacji w ciągu roku, odzwierciedlając zmiany stóp procentowych na rynku międzybankowym jak również w celu uzyskania pożądanej struktury bilansu Banku.

Rynek stopy procentowej rynek walutowy
W roku 2012 Bank dokonywał transakcji na płynnościowym portfelu papierów wartościowych oraz na portfelu handlowym obligacji skarbowych. Bank zrealizował także transakcje walutowe i arbitrażowe.

Współpraca z klientami Banku
DSK ze służbami sprzedaży aktywnie współpracował z klientami korporacyjnymi. Wśród zawieranych transakcji przeważały depozyty zawierane na terminy od jednego dnia do jednego roku, transakcje kupna-sprzedaży walut oraz transakcje IRS zabezpieczające ryzyko stopy procentowej na transakcjach kredytowych klientów Banku.

8.9. Bankowość inwestycyjna

BOŚ S.A. prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym w ograniczonym zakresie.

W celu zapewnienia możliwości oferowania kompleksowej obsługi produktowej klientom Banku, BOŚ S.A. nie wyklucza zaangażowania kapitałowego w podmioty o profilu uzupełniającym zakres jego usług i oferowanych produktów.

W zakresie działalności inwestycyjnej, Bank świadczy usługi przede wszystkim w obszarze organizacji obsługi niepublicznych emisji obligacji komunalnych.

Skład portfela inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych stanowią akcje i udziały dwóch spółek spośród papierów wartościowych wniesionych aportem przez NFOŚiGW w ramach podwyższenia kapitału zakładowego BOŚ S.A. na podstawie uchwały NWZ BOŚ S.A. z dnia 9 grudnia 2009 r.:
- Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w liczbie 1 509 090 akcji,
- Kemipol Sp. z o.o. w liczbie 115 udziałów.

8.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), które należą do jednych z największych kredytodawców Banku.

W ramach podpisanych umów z EBI (z 8 lutego 2012 r. na kwotę 75 mln EUR) i CEB (z 26 marca 2012r. na kwotę 75 mln EUR), Bank w 2012 r. udzielił ok. 130 mln PLN nowych kredytów, przeznaczonych na finansowanie projektów inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury i z ochroną środowiska, realizowanych przez podmioty sektora publicznego oraz przez małe i średnie przedsiębiorstwa.
Środki z linii EBI i CEB współfinansują również inwestycje będące częścią programów pomocowych Unii Europejskiej, w tym Projekty miejskie wdrażane w ramach europejskiej Inicjatywy JESSICA, dla której BOŚ S.A. występuje w roli zarządzającego Funduszem Rozwoju Obszarów Miejskich w trzech województwach.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI i KONTROLA W GRUPIE

1. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI FINANSOWYMI

1.1. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Grupie obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko rynkowe (w księdze bankowej i handlowej). Ze względu na specyfikę bilansu Grupy, ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko rynkowe występuje w Banku i DM BOŚ S.A. W Banku generowane jest: (i) ryzyko stopy procentowej (w księdze handlowej i bankowej) oraz (ii) ryzyko walutowe (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje przede wszystkim: (i) ryzyko walutowe (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz (ii) ryzyko cen akcji i towarów (w księdze handlowej).

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku i Radę Nadzorczą DM BOŚ S.A. poziom apetytu na ryzyko, określony za pomocą zestawu limitów wewnętrznych; na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Grupy najwyższej jakości usług.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Grupy do terminowego regulowania zobowiązań, zdolności do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolności do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych. Ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku.

Celem, w zakresie zarządzania płynnością, jest zabezpieczenie płynności Grupy oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

W celu pomiaru płynności krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne, (ii) zapas płynności, (iii) regulacyjne miary M1 i M2, (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF). Natomiast w celu pomiaru płynności średnio – i długoterminowej – wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności (kontraktową oraz urealnioną), obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe, (ii) wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi, (iii) relację kredytów do depozytów oraz długoterminowego finansowania zewnętrznego, (iv) koncentrację bazy depozytowej, stabilność bazy depozytowej, (vi) relację kredytów do depozytów, (vii) nadzorcze miary płynności M3 i M4, (viii) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczej miary płynności M1, wyznaczanej w horyzoncie 6 miesięcy.
Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości progowe w ramach zestawu wewnętrznych limitów. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności, w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

W 2012 roku, podobnie jak w 2011 roku normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

W 2012 r. Grupa kontynuowała zapoczątkowany w 2011 roku proces, mający na celu poprawę struktury finansowania działalności oraz wydłużenie terminów wymagalności, przede wszystkim polegający na pozyskiwaniu depozytów od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz emisji obligacji własnych. W 2012 roku Grupa wyemitowała następujące obligacje: w dniu 27 lutego 2012 r. 3-letnie obligacje własne w kwocie 185 mln zł, w dniu 28 lutego 2012 r. 10-cio letnie obligacje podporządkowane w w kwocie 100 mln zł, oraz w dniu 18 grudnia 2012 r. 53,1 mln zł 2-letnie obligacje własne, a od czerwca 2012 r. – w ramach Programu Emisji Obligacji o maksymalnej wartości dwóch miliardów złotych, uruchomił sub-program emisji obligacji krótkoterminowych o wartości sześciuset milionów złotych; wyemitowane w 2012 r. 6-cio miesięczne obligacje (serie KT 1.1.-1.12) zostały opisane w rozdziale I pkt 2. „Zdarzenia mające znaczący wpływ na sytuację finansową Grupy".

1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej występuje głównie w działalności Banku.

1.3.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego. W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń.
Portfel inwestycyjny, wchodzący w skład księgi bankowej, pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową i jednocześnie (ii) stanowi zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: (i) przepływów pieniężnych oraz (ii) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją", wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące narzędzia i miary: (i) luka stopy procentowej, na podstawie której badana jest wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych; (ii) BPV (*ang. basis point value*), które określa o ile zmieni się wartość bieżąca strumienia pieniężnego przy spadku krzywej dochodowości o 1 p.b. (tj. przesunięciu równoległym); (iii) oszacowanie możliwości oraz wyliczenie potencjalnego wpływu ryzyka opcji klienta, rozumianego jako ryzyko wcześniejszej spłaty zobowiązań bądź wcześniejszym wycofaniu depozytów przez klienta, na wynik finansowy Banku; (iv) oszacowanie potencjalnego wpływu zmiany bazowych stawek oprocentowania, wykorzystywanych przez Bank, na swój wynik finansowy; (v) oszacowanie wpływu nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału własnego Banku oraz (vi) test warunków skrajnych obejmujących analizę wpływu skrajnego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o ± 500 p.b. oraz stress testing dla transakcji FX swap oraz dla rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej obligacji SP.

W Banku obowiązują następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczane według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. W 2012 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane.

Zgodnie z obowiązującymi limitami, na dzień 31 grudnia 2012 r., przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych: (i) zmiana wyniku odsetkowego może wynieść ok. ±4,4 mln zł (przy przesunięciu o ±100 p.b.), (ii) wrażliwość ekonomiczna kapitału odniesiona do kapitału własnego ±2,1% (przy przesunięciu o ±200 p.b.). Ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości były nieistotne. Wyniki analiz stress testing wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2012 r. nie było konieczności tworzenia kapitału wewnętrznego na przedmiotowe ryzyko.

1.3.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego przy akceptowalnej ekspozycji na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych, generujących ryzyko stopy procentowej na wzrost stóp procentowych o 1 p.b.) a także (iii) system limitów.
System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 442 tys. zł),
2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (średnie wykorzystanie w 2012 r.: 7 tys. zł),
3) limity maksymalnej dwudniowej (wprowadzony od dnia 1 czerwca 2012 roku, w okresie do 31 maja 2012 roku obowiązywał limit straty dziennej) i ciągnionej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym (w I półroczu 2012 r. średnie wykorzystanie limitu straty dziennej wyniosło 20 tys. (w okresie do 31 maja), straty dwudniowej w okresie od 1 czerwca do końca 2012 roku 10 tys. zł, zaś straty miesięcznej ciągnionej w całym 2012 r. 33 tys. zł).

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a limitu BPV również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.
W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej Bank, również raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki tych analiz wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

1.4. Ryzyko walutowe

Przez ryzyko walutowe rozumie się potencjalny niekorzystny wpływ zmian kursów na wyniki finansowe Grupy.

Ryzyko to jest generowane w księdze bankowej i handlowej. W księdze bankowej (niehandlowej), ryzyko walutowe występuje jedynie w odniesieniu do DM BOŚ S.A. i jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.
DM BOŚ S.A. w księdze niehandlowej posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK, co wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują transakcji kupna i sprzedaży papierów wartościowych na giełdach zagranicznych na zlecenie klientów DM BOŚ S.A.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe Banku, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do księgi handlowej tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku jak i w DM BOŚ S.A. Otwarte pozycje walutowe DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje: (i) model wartości zagrożonej (VaR), wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz (ii) system limitów wewnętrznych.

W Banku istnieje uspójniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczonym odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Wartość VaR-u 10-dniowego na 31 grudnia 2012 roku dla Banku wyniosła 192 tys. zł, dla DM BOŚ S.A. – 1 751 tys. zł, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. – 1 892 tys. zł.
System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:
1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 429 tys. zł),
2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego (w 2012 roku średnie wykorzystanie: 9 265 tys. zł),
3) limity straty dziennej i ciągnionej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut (w 2012 roku średnie wykorzystanie tych limitów odpowiednio: 13 tys. zł i 19 tys. zł),
4) w DM BOŚ S.A. - limit związany z działalnością inwestycyjną w kontrakty na waluty, limit wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka walutowego oraz limit całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów kwotowych na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku dodatkowo w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Grupy.

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc, Bank przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

W celu dokładniejszego pomiaru ekspozycji na ryzyko walutowe Bank, raz na miesiąc, dokonuje analiz *stress-testing*. Wyniki analizy *stress-testing* pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

1.5. Ryzyko cen akcji i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach pochodnych oraz akcjach realizowane na rachunek DM BOŚ dotyczą przede wszystkim działalności DM BOŚ jako animatora i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ transakcji arbitrażowych oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (głównie pomiędzy kontraktami terminowymi na indeks WIG20 oraz cenami akcji spółek wchodzących w skład tego indeksu) oraz transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe zawierane na GPW oraz w Saxo Banku. Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych).

W DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe wynosiło 25,9%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone –48,6%.

Dodatkowo w DM BOŚ istnieją limity straty, tj. konieczności zamknięcia posiadanych pozycji w przypadku poniesienia określonej wysokości straty dziennej oraz limity dla poszczególnych traderów.

1.6. Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym było realizowane z wykorzystaniem modelu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- monitorowanie parametrów procesów za pomocą wdrożonej metodyki stosowania kluczowych wskaźników ryzyka,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na modelach samooceny,
- monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności outsourcingowych,
- bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku.

W Banku kontynuowano wprowadzanie istotnych usprawnień systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. W 2012 r. dokonano nowelizacji Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A., wprowadzono nowe Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A. oraz zasady funkcjonowania Komitetu Ryzyka Operacyjnego. Usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym dotyczyły w szczególności:

- zmiany organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w kierunku wyodrębnienia systemowego oraz bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- doprecyzowania zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych Centrali w procesie systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- dalszej poprawy procesu gromadzenia i utrzymania jakości danych (w tym wielkości strat) o zdarzeniach ryzyka operacyjnego,

- wprowadzenia metodyki oceny poziomu ryzyka operacyjnego oraz oceny ryzyka dla działań operacyjnych,
- rozszerzenia zakresu raportów z obszaru ryzyka operacyjnego prezentowanych posiedzeniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego i Zarządu Banku,
- określenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

Wprowadzono zmianę metody wyliczania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne z dotychczasowej metody podstawowego wskaźnika na metodę standardową.
Dokonano także istotnej modyfikacji bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego pozwalającej przede wszystkim na gromadzenie większego zakresu informacji w bazie, wraz z uwzględnieniem zdarzeń z ryzyka braku zgodności.

W 2012 r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. Uruchomiono produkcyjnie nowy Centralny System Bankowy. Nie zanotowano istotnych utrudnień w obsłudze klientów. W stosunku do innych zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

W Banku kontynuowany był proces zmian systemowych w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności, który obejmuje projektowanie przepisów, procedur i rozwiązań mających na celu zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i przyjętymi standardami postępowania. W 2012 r. dokonano nowelizacji i połączenia dotychczasowych regulacji: „Założeń polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" i „Polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności" w jeden dokument. Zmiany dotyczą w szczególności: wyodrębnienia obszaru tworzenia produktów bankowych jako „kluczowego obszaru" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności, określenia zakresu raportu dotyczącego ryzyka braku zgodności oraz wprowadzenia zapisu dotyczącego zarządzania ryzykiem braku zgodności w grupie kapitałowej. Podjęto również prace nad zmianą zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności.

W 2012 r. ryzyko braku zgodności kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Poziom ryzyka braku zgodności szacowany jest na podstawie: oceny przygotowań Banku do zmian w przepisach prawa i standardach postępowania, oceny zagrożenia nałożenia na Bank sankcji prawnych lub kar finansowych, w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i wyjaśniającymi z udziałem BOŚ S.A., reklamacji dotyczących „kluczowych obszarów" dla zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz analizy zdarzeń ryzyka braku zgodności zarejestrowanych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W celu zapobiegania wystąpieniu ryzyka braku zgodności w Banku propaguje się przestrzeganie norm i standardów etycznych. Projekty przepisów wewnętrznych i rozwiązań organizacyjnych oraz wprowadzane w Banku nowe produkty opiniowane są pod kątem możliwości generowania ryzyka braku zgodności.

1.7. Ryzyko kredytowe

W 2012 r. działania Banku w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym koncentrowały się na utrzymaniu tego ryzyka na poziomie akceptowanym przez Bank oraz na zapewnieniu przestrzegania zewnętrznych przepisów prawa, w tym zaleceń i limitów ustalonych przez instytucje nadzorcze.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:
- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie akceptowanej przez Bank i o wartości zapewniającej odzyskanie kwoty zadłużenia wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca ich nie regulował,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego. Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form jego mitygacji.

Proces oceny ryzyka kredytowego realizowany był przy wykorzystaniu dedykowanych temu celowi narzędzi informatycznych.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej.
Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka.
W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W celu zwiększenia efektywności w obszarze działań restrukturyzacyjnych wprowadzony został nowy proces dotyczący monitorowania umów restrukturyzacyjnych, wspomagany przez dedykowane narzędzie informatyczne. Narzędzie to zapewnia standaryzację obsługi w szczególności procesu upominawczego na wczesnym etapie opóźnienia w spłacie, systemowe wskazywanie działań do realizacji, monitoring realizacji oraz pomiar efektów wykonanych czynności, co w znaczący sposób wpływa na ograniczenie ryzyka operacyjnego oraz zwiększa (docelowo) wskaźnika odzyskiwanych należności.

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:
- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę indywidualną lub metodę portfelową w zależności od poziomu istotności ekspozycji kredytowej, której pomiar dotyczył.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:
- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

Decyzje kredytowe podejmowane były przez organy kolegialne albo indywidualnie - przez osoby i w zakresie limitów określonych przez Prezesa Zarządu Banku.

Uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych nadane osobom, które indywidualnie podejmują decyzje kredytowe podlegały okresowym przeglądom.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były po wcześniejszej rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka. Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych obejmują, w szczególności, hipotekę na nieruchomości, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw finansowy, poręczenie, w tym poręczenie jednostki samorządu terytorialnego, gwarancję, kaucję, cesję wierzytelności, przewłaszczenie ruchomości oraz ubezpieczenie. Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.
Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:
- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych, Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowań na poziomie:
- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:
- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku. Limity wynikające z Prawa bankowego w 2012 r. nie zostały przekroczone. Okresowe przekroczenie wewnętrznych limitów dotyczyło w szczególności wysokości wskaźnika LtV i było spowodowane

wzrostem kursów walutowych. W końcu 2012 roku odnotowano również przekroczenie wewnętrznego limitu dotyczącego udziału pożyczek gotówkowych dla klientów detalicznych pozyskanych przez pośredników w portfelu pożyczek gotówkowych ogółem. Bank podjął działania mitygujące ryzyko w tym zakresie oraz zmniejszające poziom wykorzystania limitów wewnętrznych. Pozostałe limity wewnętrzne nie zostały przekroczone.

Zgodnie z wymogami Rekomendacji T i S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych na portfelu kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie oraz na portfelu pozostałych kredytów detalicznych.
Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank prowadził działalność kredytową przestrzegając postanowień ustawy Prawo bankowe oraz uchwał Komisji Nadzoru Finansowego, wewnętrznych procedur oraz zasad dotyczących dobrych praktyk bankowych.

1.8. Tytuły egzekucyjne i wartości zabezpieczeń

W 2012 r. Bank wystawił 139 bankowych tytułów egzekucyjnych na łączną kwotę 95,9 mln zł. W 2011 r. wystawił 80 bankowych tytułów egzekucyjnych na kwotę 21 mln zł.

Na koniec 2012 r. wartość wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń (z pominięciem weksli in blanco) wyniosła 16 237,3 mln zł. Około 64,2% wszystkich zabezpieczeń stanowiły hipoteki, których wartość wyniosła 10 432,0 mln zł. Cesja z polisy ubezpieczeniowej dotyczącej nieruchomości stanowiła 13,6% ogółu zabezpieczeń. Wartość ustanowionych zastawów stanowiła 11,4% wszystkich zabezpieczeń. Czwartym w kolejności największych wartościowo przyjmowanych rodzajów zabezpieczeń były gwarancje i poręczenia (2,9%). Ubezpieczenia kredytów stanowiły 2,8% ogółu zabezpieczeń, natomiast przeniesienie praw własności 1,9%. Ostatnia grupa zabezpieczeń, której udział w ogólnej sumie wyniósł 0,2%, to blokada środków na rachunku bankowym.

2. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, będący istotnym narzędziem kontrolowania działalności bankowej, którego celem jest wspomaganie zarządzania Bankiem, usprawnienie realizacji jego zadań oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku.

System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd i pracowników Banku w prawidłowym, efektywnym i skutecznym wykonywaniu obowiązków.
System kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. obejmuje ściśle ze sobą powiązane wielostronne procesy kierowania i zarządzania wszystkimi obszarami działalności Banku i jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości.

System kontroli wewnętrznej Banku jest dostosowany do struktury organizacyjnej BOŚ S.A. i obejmuje jednostki organizacyjne Banku oraz podmioty zależne.
System kontroli wewnętrznej obejmuje następujące elementy:
mechanizmy kontroli,
badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
audyt wewnętrzny.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Ponadto wsparcie systemu kontroli wewnętrznej zapewniają w Banku:

- Departament Bezpieczeństwa Banku - odpowiadający w szczególności za prowadzenie postępowań wyjaśniających w przypadku stwierdzenia znamion działań na szkodę Banku, pracowników i podmiotów zewnętrznych oraz monitorowanie i kontrolowanie bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych (specjalistyczne programy śledcze),
- Departament Rachunkowości - rewizja finansowa, współpraca z audytorem zewnętrznym, kontrola rachunkowa tj. okresowa weryfikacja prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych i ewidencji zdarzeń zgodnie z zasadami rachunkowości,
- Departament Rozliczeń – weryfikacja poprawności rozliczeń pieniężnych, obrotu gotówkowego i operacji dokumentowych.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej zależy od efektywnego funkcjonowania każdego z ww. elementów składowych.

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowym zadaniem Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności postępowania Banku z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka organizacyjna, która realizuje funkcję związaną z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności poprzez działania, a w szczególności: projektowanie polityki i zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, koordynowanie zarządzania ryzykiem braku zgodności, opracowywanie i doskonalenie metod identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka braku zgodności, identyfikowanie, pomiar i ocenę ryzyka braku zgodności.

Audyt wewnętrzny, bezpośrednio podlegający Prezesowi Zarządu Banku, jest integralnym i niezależnym elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Nadzór merytoryczny nad komórką audytu wewnętrznego sprawuje Komitet Audytu Wewnętrznego.

Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie oraz ocena prawidłowości, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku oraz podmiotów zależnych.

Komórka audytu wewnętrznego, realizując swoje zadania działa zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, a także w oparciu o dobre praktyki zawarte w Międzynarodowych Standardach Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, zalecane przez Instytut Audytorów Wewnętrznych (dalej „IIA") i Kodeks Etyki Instytutu Audytorów Wewnętrznych ustalony przez IIA.
W Banku funkcjonują mechanizmy gwarantujące niezależność komórki audytu wewnętrznego, które zostały opisane w Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczącej „Systemu kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A."

Zgodnie z Rekomendacją H KNF, dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach: komórka audytu wewnętrznego przeprowadza badania w Banku w oparciu o własną Mapę Ryzyka. Wykorzystywana w BOŚ S.A. Mapa Ryzyka jest zestawieniem ryzyk występujących w procesach funkcjonujących w Banku, wraz z wyceną tych ryzyk, uwzględniającą ocenę systemu kontroli wewnętrznej. Jednym z najważniejszych celów opracowania i bieżącego aktualizowania Mapy Ryzyka jest wykorzystywanie jej do tworzenia rocznego i wieloletnich Planów audytów wewnętrznych. Plan wieloletni ma na celu inwentaryzację wszystkich istotnych zagadnień i procesów wymagających objęcia audytem w okresie 3 do 5 lat oraz równomierną ich realizację w Planach rocznych.

3. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

3.1. Cel i organizacja zarządzania zasobami finansowymi

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Grupy. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności.
Polityka zarządzania aktywami i pasywami Grupy kształtowana jest przez Komitet ZAP oraz przez Zarząd Banku.

3.2. Ocena zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań

Podstawowymi miernikami zdolności Grupy BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Grupie zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Grupy, wpływ ma również sposób zarządzania ryzykiem rynkowym (tj. głównie ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej). Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Grupa posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O BANKU

1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

1.1. Struktura Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2012 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., spółki BOŚ Eko Profit S.A. oraz wobec spółki BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie i spółki Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A.
Jednostką powiązaną z Bankiem jest spółka stowarzyszona pod nazwą WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Ostrowie Wlkp.

Poniżej prezentowana jest struktura grupy kapitałowej BOŚ, która w 2012 r. poszerzona została o spółkę Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. Spółka BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. jest spółką bezpośrednio zależną od Banku.

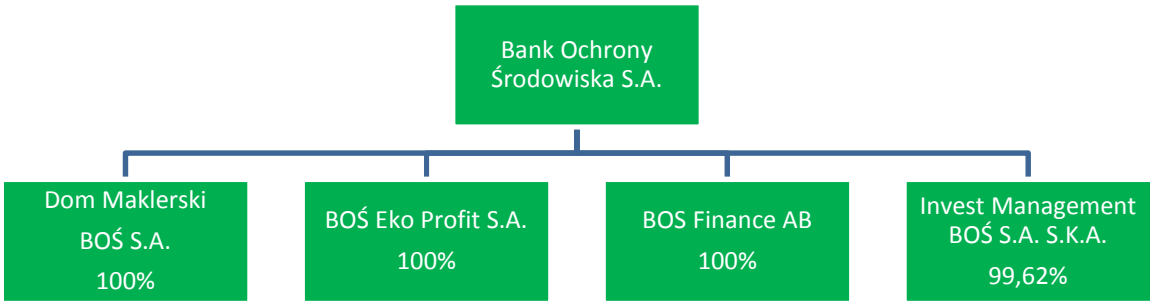

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wartość zaangażowania kapitałowego Banku w grupie kapitałowej wyniosła 65 107,2 tys. zł.

Sprawozdanie obejmuje dane Domu Maklerskiego BOS S.A., BOS Eko Profit S.A., BOS Finance AB oraz Invest Management BOŚ S.A. S.K.A., które konsolidowane są metodą pełną.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.

BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku. Spółka do dnia 21 grudnia 2012 r. była jednostką bezpośrednio zależną od Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

BOŚ Finance AB realizuje usługi finansowe, w tym związane z emisją euroobligacji wyemitowanych przez Bank w 2011 r.

Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. prowadzi działalności finansową, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową.

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego Domu Maklerskiego BOŚ S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Marszałkowska 78/80, 00-517 Warszawa
Kapitał zakładowy:	25 194 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność maklerska

BOŚ Eko Profit S.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Eko Profit S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.
Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Eko Profit S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, Aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	8 500 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	pośrednictwo finansowe, działalność usługowa

BOS Finance AB
Spółka BOS Finance AB została zarejestrowana 6 kwietnia 2011 r. Celem tej spółki jest realizacja usług finansowych, w tym związanych z emisją obligacji, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prawnym. Udział Banku w kapitale zakładowym BOS Finance AB oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej Spółki wynosi 100%.

Firma i forma prawna:	BOS Finance AB
Siedziba i adres:	Sztokholm, Sergels Torg 12, 12 tr, Box 16285, 103 25 Sztokholm, Szwecja
Kapitał zakładowy:	90 499,97 EUR
Podstawowy przedmiot działalności:	usługi finansowe, w szczególności emisja obligacji, w tym na rynkach międzynarodowych, zaciąganie i udzielanie pożyczek inwestorom instytucjonalnym i prywatnym, z wyłączeniem działalności bankowej wymagającej licencji bankowej.

Invest Management BOŚ S.A. S.K.A.
Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 99,62% kapitału zakładowego w spółce, co uprawnia do wykonywania 99,62% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki, pozostałe 0,38% należy do spółki bezpośrednio zależnej od Banku - BOŚ Eko Profit S.A.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. Spółka Komandytowo Akcyjna
Siedziba i adres:	Warszawa, aleja Jana Pawła II 12, 00-950 Warszawa
Kapitał zakładowy:	261 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność finansowa, w tym w zakresie inwestycji w papiery wartościowe oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu i zarządzania powierzchną biurową i usługową

Informacja o sprzedaży / nabyciu akcji i udziałów w spółkach kapitałowych

W 2012 roku Bank w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje w spółce Dom Maklerski BOŚ S.A. oraz BOS Finance AB.

W 2012 r. Bank powołał spółkę Invest Management Bank Ochrony Środowiska S.A. S.K.A. oraz w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji spółek Stalexport Autostrady S.A. oraz Monnari Trade S.A. objął akcje serii B i C tej Spółki.

Bank nabył akcję spółki BOŚ Eko Profit S.A., w wyniku czego, udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosi 100%.

Grupa kapitałowa BOŚ w 2012 r. dokonała sprzedaży akcji spółki wniesionej aportem to jest całości posiadanego pakietu akcji Stalexport Autostrady S.A.

1.2. Uzależnienie od partnerów

W analizowanym okresie Grupa nie posiadała klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy ogółem.

2. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

2.1. Umowy znaczące

W 2012 r. Bank informował w raportach bieżących o wszystkich zawartych umowach znaczących dla działalności BOŚ S.A. Informacja o znaczących umowach zawartych w 2012 r. została zamieszczona w rozdz. I pkt 2. „Zdarzenia mające istotny wpływ na sytuację finansową Grupy".

2.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

1) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 29 grudnia 2008r. w sprawie uczestnictwa w Systemie Zdarzeń z Obszaru Ryzyka Operacyjnego;
2) Umowa dodatkowa z NBP zawarta w dniu 18 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
3) Umowa ramowa z NBP zawarta w dniu 4 listopada 2008r. w sprawie uregulowania zasad zawierania i rozliczania transakcji;
4) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 15 maja 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Bankowy Rejestr;
5) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu technicznego i

przenoszenia praw z papierów wartościowych;

6) Umowa z NBP zawarta w dniu 27 lutego 2008r. w sprawie udzielenia kredytu lombardowego i ustanowienia zastawu zabezpieczającego ten kredyt;
7) Umowa ze Związkiem Banków Polskich zawarta w dniu 25 lutego 2008r. regulująca zasady uczestnictwa w Systemie Dokumentów Zastrzeżonych;
8) Umowa z NBP zawarta w dniu 25 kwietnia 2007 r. w sprawie przekazywania informacji sprawozdawczych do NBP i korzystania z Portalu Systemu Informacji Sprawozdawczej;
9) Umowa z NBP zawarta w dniu 9 października 2003 r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w Rejestrze Papierów Wartościowych;
10) Umowa rachunku lokaty terminowej banku w złotych w NBP zawarta w dniu 13 grudnia 2001 r.;
11) Umowa rachunku bankowego zawarta w dniu 30 czerwca 2000 r. między NBP a BOŚ S.A. (z późniejszymi zmianami);
12) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu technicznego i przenoszenie praw z papierów wartościowych;
13) Umowa z NBP z dnia 14 kwietnia 2010r. o udzielanie kredytu lombardowego i o zastaw zabezpieczający ten kredyt;
14) Umowa z NBP z dnia 24 marca 2011r. o prowadzenie rachunku i konta depozytowego papierów wartościowych w rejestrze papierów wartościowych;
15) Umowa z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25.03.2011r. na korzystanie z Portalu Komisji Nadzoru Finansowego;
16) Umowa z NBP z dnia 18.11.2011r. w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, zawarta między NBP a uczestnikami TARGET2-NBP;
17) Umowa z NBP z dnia 09.05.2012r. o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych.

2.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

2.3.1. Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

Umowa zawarta w dniu 2 lipca 2012 r. z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu Skróconego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy i Skonsolidowanego Skróconego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy oraz badanie Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za rok 2012 i Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok 2012 r. oraz przeprowadzenie oceny wypełniania przez Bank wymogów w zakresie przechowywania aktywów klientów.

2.3.2. Pozostałe umowy z podmiotami uprawnionymi do badań sprawozdań finansowych

1) Umowa zawarta w dniu 17 lutego 2010r. z Ernst&Young Sp. z o.o. na zlecenie wykonania usług polegających na wsparciu w zakresie odliczenia od dochodu podatkowego do 50 % wydatków poniesionych przez Bank na zakup nowych technologii;
2) Umowa zawarta w dniu 6 grudnia 2010r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania skargi do WSA i NSA oraz reprezentacji Banku podczas rozpraw a dotyczy otrzymanej przez Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie sprzedaży akcji wniesionych aportem przez NFOSiGW;
3) Umowa zawarta w dniu 25 lutego 2011r. z Ernst & Young Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego;
4) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. dotycząca usług doradczych w zakresie skutków księgowych dla Banku zawarta w dniu 20 czerwca 2011 r.;
5) Umowa zawarta w dniu 31 sierpnia 2011r. z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
   Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego w zakresie przygotowania projektu skargi do WSA oraz reprezentacji Banku podczas rozprawy, a dotyczy otrzymanej przez

Bank indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w sprawie konwersji wierzytelności Banku na akcje Monnari Trade S.A.;

6) Umowa z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. zawarta w dniu 07.12.2011r. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług doradztwa podatkowego (przygotowanie projektu skargi do WSA w zakresie możliwości zastosowania zwolnienia od podatku VAT dla usług faktoringu niewłaściwego);
7) Umowa z KPMG Tax Michna Sp. z o.o. dotycząca stałego doradztwa podatkowego zawarta w dniu 30 stycznia 2012 r.;
8) Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. zawarta w dniu 25 kwietnia 2012 r.; Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
9) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 18 września 2012 r. Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych;
10) Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 11 października 2012 r. Przedmiotem umowy jest analiza księgowa projektu umowy.

2.3.3. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, spółki Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy zostało zamieszczone w nocie nr 51 Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W 2012 r. Bank skorzystał z odliczenia od podstawy opodatkowania do 50% poniesionych wydatków na wdrożenie wartości niematerialnych stanowiących nowe technologie, zgodnie z art. 18 b Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 2011 r., Nr 74, poz. 397 z późn. zm.). Łączna kwota odliczeń od podstawy opodatkowania z tytułu nowych technologii wyniosła 33 438,22 tys. zł., w tym 28 343,88 tys. zł z tytułu wdrożenia systemu def 3000. Odliczenie wydatków jak wyżej wpłynęło na zwiększenie wyniku netto Banku w 2012 r. o kwotę 6 353,26 tys. zł, w tym z tytułu wdrożenia systemu def3000 o kwotę 5 385,34 tys. zł.

W 2012 r. nie wystąpiły inne nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na wyniki finansowe Grupy.

4. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. łączna wartość będących w toku postępowań sądowych dotyczących wierzytelności i zobowiązań Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz spółek zależnych nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

5. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W 2012 r. zarówno Bank, jak i jednostki od niego zależne nie dokonywały z podmiotami powiązanymi jednej lub wielu transakcji, które jednostkowo lub łącznie byłyby istotne i zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi został zamieszczony w nocie 47 Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r.

6. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W 2012 r. Bank zoptymalizował i sformalizował proces planowania strategicznego jednocześnie obejmując nim spółki zależne. Proces planowania strategicznego BOŚ S.A. uwzględnia szczególnie istotną rolę Zarządu Banku i Rady Nadzorczej jako organów statutowych nadających planowaniu strategicznemu odpowiednio wysoką rangę, a także zapewniających udział wszystkich głównych komórek organizacyjnych Banku, w tym m.in. komórek odpowiedzialnych za cele biznesowe, adekwatność kapitałową, kontrolę ryzyka oraz operacyjne zarządzanie ryzykiem w tym ryzykiem płynności.

7. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności podmiotów Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny. Na wyniki Domu Maklerskiego BOŚ S.A. ma wpływ koniunktura na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

8. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całego wypracowanego zysku netto za 2012 rok na kapitał zapasowy.

W roku 2012, dywidenda nie była wypłacona, gdyż zwołane na 28 czerwca 2012 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 8/2012 w sprawie podziału zysku Banku za 2011 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.

9. GŁÓWNE INWESTYCJE

W 2012 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 66 mln zł. Największe nakłady związane były z realizacją projektów w obszarze IT, w tym Centralnego Systemu Bankowego oraz projektów dostosowujących Bank do regulacji zewnętrznych.

DM BOŚ S.A. poniósł w 2012 roku nakłady inwestycyjne w wysokości 10,4 mln zł, głównie na oprogramowanie i urządzenia komputerowe oraz inwestycje w obcych obiektach.

Nakłady inwestycyjne podmiotów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. były finansowane ze środków własnych tych podmiotów.

10. KADRY

10.1. Szkolenia

Priorytetowe kierunki szkolenia pracowników dotyczyły budowania kluczowych kompetencji zapewniających wsparcie realizacji Planu finansowego, zadań w obszarze rozwoju Banku, aktywności sprzedażowej, zmian w systemach informatycznych, procesach biznesowych, ograniczania ryzyka oraz zmian regulacyjnych,

- w szkoleniach udział wzięło 5,6 tys. uczestników;
- wskaźnik intensywności szkoleń (wyrażony liczbą uczestników szkoleń na 1 zatrudn.) wyniósł 3,2;
- na podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników Banku przeznaczono 2,3 mln zł; udział kosztów szkolenia w funduszu płac wyniósł 1,75%, a udział kosztów szkolenia w wyniku na działalności bankowej - 0,53%;
- szkoleniami z zakresu zagadnień biznesowych objęto 83% uczestników ogółem; wskaźnik intensywności szkoleń w obszarze rynku korporacyjnego wyniósł 5,6, a w obszarze rynku detalicznego - 3,4; w szkoleniach z zakresu poprawy jakości obsługi klienta udział wzięło 53% uczestników szkoleń ogółem; szkoleniami dotyczącymi zagadnień ryzyka objęto 6,3%, a bezpieczeństwa Banku 8,8% ogółem przeszkolonych; zagadnieniami dotyczącymi wdrożenia nowych technologii, centralnego systemu bankowego - z zakresu obsługi, użytkowania, administrowania systemu objęto 1,5 tys. uczestników szkoleń, w tym 192 liderów wdrożenia przygotowanych do prowadzenia szkoleń w placówkach Banku,
- w relacji do 2011 r. nastąpił wzrost intensywności szkoleń w zakresie adaptacji nowych pracowników do pracy w obszarze rynku detalicznego według nowej rozszerzonej koncepcji programu szkoleń obejmującej etap I – zagadnienia produktowo-sprzedażowe; etap II – produkty zaawansowane -inwestycyjne oraz szkolenia w zakresie systemów informatycznych, standardów jakości obsługi klienta, etyki bankowej, bezpieczeństwa informatycznego; rezultatem było objęcie większej liczby uczestników szkoleń-wzrost o 139%,
- szkoleniami wewnętrznymi prowadzonymi przez pracowników, trenerów objęto 65% uczestników szkoleń, a szkoleniami realizowanymi przez firmy zewnętrze - 35 % uczestników; w szkoleniach grupowych udział wzięło 98% uczestników szkoleń, w szkoleniach indywidualnych specjalistycznych - 2 %; szkoleniami e-learningowymi objęto 430 pracowników.

Zakres podnoszenia kompetencji zawodowych:
- aktywizacja sprzedaży, standardy jakości obsługi klienta oraz działania rozwojowe wynikające z modelu kompetencji, diagnozy potencjału pracowników w ramach Development Center,
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku korporacyjnego – merytoryczne: nowe procedury, procesy sprzedaży, produkty: faktoringowe, transakcje IRS, obrót gotówkowy w formie zamkniętej, produkty proekologiczne i finansowanie projektów proekologicznych oraz szkolenia rozwojowe w zakresie profesjonalnej sprzedaży, budowania trwałych relacji z klientem, prospektingu; działania wspierające rozwój- coaching;
  - kompetencje biznesowe w obszarze rynku detalicznego – merytoryczne: obsługa klientów nabywających produkty inwestycyjne zgodnie z Dyrektywą MIFID, Produkt strukturyzowany Ropa naftowa (e-learning); nowy proces pożyczki gotówkowej, adaptacja nowych pracowników do pracy oraz rozwojowe: coaching sprzedażowy w zakresie standardów jakości obsługi klienta; szkolenia menadżerskie z zakresu standardów zarządzania sprzedażą;
- nowe technologie informatyczne – obsługa i użytkowanie, administrowanie centralnego systemu bankowego;
- ograniczenie ryzyka, poprawa jakości oceny ryzyka kredytowego: narzędzia wspierające wycenę ekspozycji kredytowych zgodnie z MSR39 , system zarządzania ryzykiem finansowym, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, aplikacje ICAAP oraz aplikacja ekspozycji detalicznych, zabezpieczenie wierzytelności Banku.
- zagadnienia bezpieczeństwa Banku - zapobieganie przestępczości bankowej, przeciwdziałanie praniu pieniędzy, szkolenia „antynapadowe", bezpieczeństwo transakcji elektronicznych, budowa planów awaryjnych.

10.2. Program akcji pracowniczych

W trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2012 w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej. W ramach programu określeni pracownicy nabywają prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty będą proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniami (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012r. warunku zysku netto na akcję, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

Wdrażając przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dn. 4 października 2011r., w części dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń, Rada Nadzorcza zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. Zarząd Banku ustalił Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zakłada m.in.:
- wypłatę co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, przez które rozumie się:
  - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
  - akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce, przy czym może ono zostać zmniejszone lub nie wypłacone w ogóle m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok.
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, przy czym przez wyniki rozumie się: założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

10.3. Umowy dotyczące rekompensat dla osób zarządzających

Wszystkie umowy o pracę zawarte z osobami zarządzającymi zawierały zasady rekompensat. W tym zakresie obowiązywały następujące zapisy:

- w przypadku odwołania z pełnionej funkcji przed upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4,5-krotnego do 6-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 2,5-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
- w przypadku wygaśnięcia umowy w związku z upływem kadencji:
  - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4-krotnego stałego do 6-krotnego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
  - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 3-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza.

Ponadto, zawarte były umowy o zakazie konkurencji określające zasady wypłaty odszkodowań w zamian za nie podejmowanie pracy w innych bankach i na ich rzecz bez zgody Rady Nadzorczej. Zapisy w tym zakresie przewidują odszkodowania, wypłacane co miesiąc po ustaniu stosunku pracy, w wysokości 50% stałego wynagrodzenia należnego za ostatni miesiąc istnienia stosunku pracy:
- w 1 przypadku – przez okres 9 miesięcy,
- w 4 przypadkach – przez okres 6 miesięcy.

10.4. Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub innych korzyści

Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści, odrębnie dla osób zarządzających i nadzorujących w przedsiębiorstwie Emitenta w roku 2012 zamieszczono w Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 r. - nota 47.

11. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO W BOŚ S.A. W 2012 R.

(Niniejsze oświadczenie sporządzono zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim).

11.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny

W 2012 roku BOŚ S.A. przestrzegał zasad ładu korporacyjnego (za wyjątkiem opisanych w pkt. 11.2) zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW", które zostały zawarte w załączniku do Uchwały Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 4 lipca 2007 r. (z późniejszymi zmianami).

Tekst „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW" jest dostępny na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie", na której zamieszczone są również Oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A. w latach poprzednich.

Od 1 stycznia 2009 r. funkcjonuje strona internetowa Banku w języku angielskim zgodnie z wymaganiami zasady II. pkt 2 oraz zgodnie z zakresem i strukturą Modelowego Serwisu Relacji Inwestorskich GPW.

11.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego

W roku 2012 BOŚ S.A. nie stosował następujących zasad ładu korporacyjnego wprowadzonych Uchwałą Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (z późn. zm.).:

1) część I pkt 1 tiret 3 oraz część IV pkt 10 – Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Bank nie transmitował obrad walnych zgromadzeń z wykorzystaniem sieci internetowej z uwagi na strukturę akcjonariatu.
   W 2012 r. w walnych zgromadzeniach uczestniczyło większość akcjonariuszy reprezentujących ponad 95% kapitału zakładowego BOŚ S.A.;

2) część I pkt 5 – w BOŚ S.A. obowiązuje regulamin wynagradzania obejmujący wszystkich pracowników zatrudnionych w Banku na podstawie stosunku pracy z wyłączeniem członków Zarządu Banku. Ustalanie wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej oraz Zarządu należy do suwerennej decyzji odpowiednio Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.
   W 2012 r. Rada Nadzorcza Banku:
   - powołała Komitet ds. Wynagrodzeń, do którego zadań należy m.in. projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku, opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń w tym wysokości i składników wynagrodzeń, opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa;
   - zatwierdziła uchwaloną przez Zarząd Banku „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A." w rozumieniu Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r.;
   - uchwaliła warunki zmian umów o pracę zawartych z członkami Zarządu Banku, inkorporujące odpowiednio przepisy Uchwały Nr 258/2011 KNF oraz przepisy „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A."

3) część I pkt 9 – w BOŚ S.A. nie ma przepisów dyskryminujących udział kobiet w zarządzaniu i nadzorowaniu Spółki. Stosowanie w Banku zasady zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru zależy od stanowiska Rady Nadzorczej w przypadku wyboru członków Zarządu oraz akcjonariuszy w przypadku wyboru członków Rady Nadzorczej.

11.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.

W Banku działa - przyjęty uchwałami Rady Nadzorczej Banku - system zarządzania Bankiem, na który składa się:
- system zarządzania ryzykiem (szerzej opisany w rozdz. III pkt 1. „Zarzadzanie ryzykami finansowymi").
- system kontroli wewnętrznej (szerzej opisany w rozdz. III pkt 2. „System kontroli wewnętrznej").

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły, oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzą członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Zadania Komitetu Audytu Wewnętrznego są opisane w pkt 11.10.

Do mechanizmów kontroli ryzyka w Banku – w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych - należą w szczególności:
1) prawidłowa organizacja procesu sporządzenia sprawozdania finansowego poprzez określenie w legislacji wewnętrznej Banku zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych biorących udział w jego sporządzeniu i sprawdzeniu,
2) weryfikacja sprawozdań finansowych przez niezależnego audytora zewnętrznego,
3) uzgodnienia danych księgowych, np. porównywanie dokumentów źródłowych z zestawieniem sald i obrotów, potwierdzenia: sald rachunków przez klientów, istnienia aktywów, transakcji/operacji itp.,
4) inwentaryzacje aktywów,
5) bieżący monitoring sytuacji Banku prowadzony na szczeblu Rady Nadzorczej i Zarządu Banku oraz funkcjonujących w Banku komitetów/zespołów – na bazie sprawozdań prezentujących wyniki poszczególnych obszarów działalności (lub jednostek/komórek organizacyjnych Banku), umożliwiające dokonanie oceny stopnia realizacji przez Bank celów i zadań założonych w planach finansowych, strategiach, politykach i innych dokumentach,
6) bieżący nadzór Departamentu Rachunkowości w zakresie zgodności ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
7) kontrole/audyty wewnętrzne,
8) wykonywanie kontroli następnych.

11.4. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Banku w I półroczu 2012 r. w drodze emisji 6,5 mln akcji serii P uległa zmianie struktura akcjonariatu. Zarówno na dzień 30 czerwca 2012 r. jak i na dzień 31 grudnia 2012 r. tylko jeden Akcjonariusz posiadał bezpośrednio lub pośrednio, przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej posiadał 12 951 960 akcji, co stanowi 56,62% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZ.

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 22 873 245. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

11.5. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo jednego głosu na walnym zgromadzeniu i jednakowe prawo do dywidendy.

11.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych.

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkowania na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

11.7. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających.

Stosownie do postanowień Statutu BOŚ S.A., Członkowie Zarządu są powoływani przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję. Kadencja trwa trzy lata. Liczby kadencji nie ogranicza się. Prezes Zarządu ma prawo wnioskować o powołanie i odwołanie członków Zarządu. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, wyrażoną na wniosek Rady Nadzorczej. Drugi – obok prezesa – członek Zarządu posiadający zgodę Komisji Nadzoru Finansowego pełni w Banku funkcję wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu.

Umowy o pracę z członkami Zarządu oraz umowy o zakazie konkurencji zawiera w imieniu Banku Przewodniczący Rady Nadzorczej. Warunki umów są ustalane kolegialnie przez Radę Nadzorczą.

Mandaty członków Zarządu wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu. Mandat członka Zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu albo odwołania go ze składu Zarządu - do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

11.8. Zasady zmiany Statutu Banku.

Zmiany Statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Uchwała o zmianie statutu zapada większością trzech czwartych oddanych głosów.

11.9. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania.

W Spółce obowiązuje „Regulamin obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.", w którym zawarto m. in.:
1) tryb prowadzenia obrad przez Przewodniczącego,
2) tryb głosowania uchwał zgromadzenia,
3) tryb głosowania w sprawie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej,
4) zasady wyborów Rady Nadzorczej w drodze głosowania odrębnymi grupami.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie BOŚ S.A. Zgodnie ze Statutem Spółki, Zarząd Banku zwołuje zwyczajne walne zgromadzenie najpóźniej w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego.

Nadzwyczajne walne zgromadzenie jest zwoływane w miarę potrzeb przez Zarząd Banku: 1) z własnej inicjatywy, 2) na wniosek Rady Nadzorczej, 3) na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego.
Nadzwyczajne walne zgromadzenie może być zwołane również przez: 1) Radę Nadzorczą, jeśli zwołanie go uzna za wskazane, 2) akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogółu głosów. Akcjonariusze wyznaczają wówczas przewodniczącego tego Zgromadzenia.
Akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad. Żądanie powinno być uzasadnione i złożone na piśmie lub w postaci elektronicznej najpóźniej na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

Zarząd Banku stosuje generalną zasadę nieodwoływania lub zmiany ogłoszonych już terminów walnych zgromadzeń. Może to nastąpić wyłącznie gdy zachodzą nadzwyczajne lub szczególnie uzasadnione okoliczności.

Do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu wymagane jest pełnomocnictwo (w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej) udzielone przez osoby do tego uprawnione, zgodnie z wypisem z właściwego rejestru, lub w przypadku osób fizycznych zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Przy sporządzaniu listy obecności na walnym zgromadzeniu Spółka dokonuje kontroli ww. dokumentów.

Walne zgromadzenie otwiera przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub inny członek Rady Nadzorczej. W razie nieobecności tych osób, walne zgromadzenie otwiera prezes Zarządu albo inna osoba wyznaczona przez Zarząd. Zgodnie z „Regulaminem obrad walnych zgromadzeń BOŚ S.A.", zadaniem osoby otwierającej walne zgromadzenie jest doprowadzenie do niezwłocznego wyboru przewodniczącego, powstrzymując się od jakichkolwiek innych rozstrzygnięć merytorycznych i formalnych. Z zastrzeżeniem przypadków określonych w Kodeksie spółek handlowych, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu BOŚ S.A. nie przewidują surowszych warunków głosowania. W celu sprawnego głosowania nad uchwałami, wykorzystywany jest system elektronicznego liczenia głosów.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy w szczególności:
1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku,
2) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej Banku,
3) podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
4) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej,
5) udzielenie absolutorium członkom organów Banku,
6) powoływanie lub odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
7) dokonywanie zmian Statutu Banku,
8) upoważnienie Rady Nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu lub wprowadzenia istotnych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Zgromadzenia,
9) podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
10) podejmowanie uchwał w przedmiocie emitowania obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
11) decydowanie o tworzeniu i znoszeniu funduszy, o których mowa w § 36 ust. 1. Statutu Banku,
12) podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, zbycia lub likwidacji Banku,
13) wybór likwidatorów i ustalanie ich wynagrodzeń,
14) ustalanie wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej,
15) podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w Kodeksie spółek handlowych, ustawie Prawo bankowe i Statucie Banku.

Akcjonariuszom Banku przysługują następujące prawa o charakterze korporacyjnym:
1. Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i prawo głosu.
   Zgodnie z art. 411 K.s.h., każda z akcji daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.
   W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć osoby, które:
   - na 16 dni przed datą walnego zgromadzenia (tj. w dniu rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu) są akcjonariuszami Banku posiadającymi na rachunku papierów wartościowych zapisane akcje Banku,
   - zwrócą się, nie wcześniej niż po opublikowaniu przez Bank ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa, do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych, na których zapisane są akcje Banku z żądaniem o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w zgromadzeniu.
2. Prawo do złożenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz o umieszczenie poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.
   Prawo to przysługuje akcjonariuszowi lub akcjonariuszom reprezentującym przynajmniej 1/20 część kapitału zakładowego Banku. Zgodnie z art. 401 K.s.h., żądanie takie powinno być złożone

Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej nie później niż na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

3. Prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia.
   Zgodnie z art. 422 K.s.h., uchwała walnego zgromadzenia, sprzeczna ze Statutem bądź z dobrymi obyczajami kupieckimi, godząca w interes Banku lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona przez akcjonariusza w drodze wytoczonego przeciwko Bankowi powództwa o uchylenie uchwały.
4. Prawo wyboru członków Rady Nadzorczej grupami.
   Zgodnie z art. 385 § 3 K.s.h. na wniosek akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej 1/5 kapitału zakładowego, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami.
5. Prawo żądania udzielenia informacji dotyczących Banku.
   Na podstawie art. 428 K.s.h. podczas obrad walnego zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi, na jego żądanie, informacji dotyczących Banku, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien jednak odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy: (i) mogłoby to wyrządzić szkodę Bankowi albo spółce z nim powiązanej, albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa, (ii) mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej. W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia.
6. Prawo do żądania wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Banku i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 4 K.s.h.).
7. Prawo do przeglądania w lokalu Zarządu listy akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu oraz żądania odpisu listy(art. 407 § 1 K.s.h.).
8. Prawo żądania przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną (art. 407 § 1^1).
9. Prawo do żądania wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem (art. 407 § 2 K.s.h.).
10. Prawo do złożenia wniosku o sprawdzenie listy obecności na walnym zgromadzeniu przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wniosek mogą złożyć akcjonariusze, posiadający jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji (art. 410 § 2 K.s.h.).
11. Prawo do przeglądania księgi protokołów oraz żądania wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów uchwał (art. 421 § 3 K.s.h.).
12. Prawo do przeglądania dokumentów oraz żądania udostępnienia w lokalu Banku odpisów dokumentów, o których mowa w art. 505 § 1 K.s.h. (w przypadku połączenia spółek), w art. 540 § 1 K.s.h. (w przypadku podziału Spółki) oraz w art. 561 § 1 K.s.h. (w przypadku przekształcenia Spółki).
13. Zgodne ze Statutem Banku zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy lub jej zdjęcie z porządku obrad wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia zapadłej większością ¾ głosów, po uzyskaniu zgody wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu wnioskodawców.
14. Zgodnie z dotychczasową praktyką, przewodniczący obrad umożliwia każdemu ze zgłaszających sprzeciw wobec uchwały przedstawienie swoich argumentów i uzasadnienie sprzeciwu. Stosowny zapis jest zawarty w „Regulaminie obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.".
15. Zgodnie z obowiązującą praktyką, do protokołu są przyjmowane pisemne oświadczenia uczestników walnych zgromadzeń.

Regulamin Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A. jest dostępny do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie".

11.10. Skład osobowy organów zarządzających i nadzorczych BOŚ S.A. oraz zasady ich działania

Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2012 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu

Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 17 lipca 2012 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Stanisława Kolasińskiego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Z chwilą uzyskania zgody KNF Pan Stanisław Kolasiński objął stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

Zasady działania, kompetencje, i zadania Zarządu zostały określone w §§ 21 – 23 Statutu oraz w Regulaminie Zarządu. (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

Stosownie do postanowień zawartych w ww. dokumentach, Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków będących osobami fizycznymi, w tym: prezesa Zarządu, wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu oraz pozostałych wiceprezesów lub innych członków Zarządu.

Całokształt działalności Banku koordynuje Prezes Zarządu. Prezes Zarządu wykonuje zadania określone w Statucie Banku oraz innych przepisach wewnętrznych, w tym: w Regulaminie Zarządu oraz Regulaminie organizacyjnym Banku. Prezes w szczególności:

- wydaje zarządzenia wewnętrzne,
- kieruje pracami Zarządu Banku, zwołuje posiedzenia Zarządu, akceptuje porządek obrad oraz przewodniczy posiedzeniom,
- podejmuje decyzje kadrowe w zakresie wskazanym w Statucie Banku oraz zarządzeniu dotyczącym zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku,
- określa sposób ustalania limitu etatów w Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz ustala limity etatów dla poszczególnych obszarów,
- wydaje regulamin organizacyjny Banku oraz regulamin organizacyjny oddziału i oddziału operacyjnego oraz zatwierdza regulaminy organizacyjne komórek organizacyjnych Centrali,
- wydaje zalecenia pokontrolne w ramach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- powołuje i rozwiązuje komitety lub zespoły dla określonych spraw oraz powołuje przewodniczących i członków tych komitetów/zespołów, a także tworzy i znosi wyodrębnione stanowiska,
- nadzoruje realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- zatwierdza plany pracy Zarządu Banku,
- koordynuje działania Banku w sferze polityki ekologicznej, reprezentując BOŚ S.A. w kontaktach z przedstawicielami Parlamentu, administracji publicznej, w tym z ministrem właściwym w sprawach środowiska, Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi (krajowymi) pozabudżetowymi funduszami celowymi.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu, do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Do kompetencji wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu należy wówczas całokształt spraw z zakresu działalności Banku.

W czasie nieobecności prezesa Zarządu, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku (z wyłączeniem kompetencji dotyczących powoływania i odwoływania dyrektora zarządzającego, dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali i ich zastępców oraz dyrektorów oddziałów) wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu, lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. Wiceprezesi lub członkowie Zarządu kierują działalnością Banku w zakresie ustalonym przez prezesa Zarządu.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone innym organom Banku. Zarząd Banku w szczególności:
- reprezentuje Bank wobec sądów, organów administracji państwowej i osób trzecich,
- uchwala strategie działania Banku, roczne plany finansowe oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- podejmuje uchwały w sprawie struktury organizacyjnej Banku oraz tworzenia i likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- podejmuje uchwały o nabyciu i zbyciu nieruchomości lub udziału w nieruchomości,
- opracowuje projekty przepisów wewnętrznych, których wydawanie należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- podejmuje decyzje w sprawach dotyczących zaciągnięcia zobowiązań lub rozporządzenia aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5 % funduszy własnych Banku,
- uchwala zasady polityki informacyjnej Banku,
- uchwala polityki dotyczące zarządzania ryzykiem w Banku,
- uchwala zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- ustala ogólny poziom ryzyka Banku oraz dostosowane do tego poziomu limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku,
- ustala wewnętrzne procedury Banku dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- gospodaruje funduszami specjalnymi,
- uchwala tryb powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposób ustalenia jego wynagrodzenia.
- uchwala regulamin Zarządu, określający sprawy, które wymagają kolegialnego podejmowania uchwał oraz sprawy proceduralne i formalne związane z odbywaniem posiedzeń.

Ponadto Zarząd kolegialnie rozpatruje i podejmuje uchwały w sprawach:
1) zwołania Walnego Zgromadzenia Banku,
2) mających wpływ na:
   - kształtowanie wyników finansowych Banku, w tym w szczególności dotyczących ustalania planów finansowych i strategii działania Banku, określania poziomu stóp procentowych środków pieniężnych oraz kredytów i pożyczek w Banku,
   - kształtowanie relacji Banku ze światem zewnętrznym, w tym w szczególności w sprawach dotyczących: ustalania zasad powoływania i odwoływania pełnomocników i prokurentów, określania warunków i zasad postępowania Banku wobec klientów oraz na rynku międzybankowym i finansowym, w tym: praw i obowiązków klientów oraz wzorów regulaminów i umów zawieranych z klientami,
   - kształtowanie i zakres kompetencji w Banku, w tym w szczególności w sprawach dotyczących ustalania zasad oceny ryzyka kredytowego oraz zasad podejmowania decyzji kredytowych w BOŚ S.A.
3) innych, przewidzianych Statutem Banku lub wnoszonych przez członków Zarządu.

Do kolegialnych kompetencji Zarządu należy także:
- podejmowanie decyzji kredytowych, zgodnie z przepisami wewnętrznymi w tym zakresie,
- rozpatrywanie okresowych informacji dotyczących przebiegu realizacji zadań Banku, jego sytuacji ekonomiczno-finansowej i organizacyjno-kadrowej,
- dokonywanie ocen pracy jednostek organizacyjnych Banku.

Zgodnie z § 23 Statutu do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz do podpisywania w imieniu Banku są upoważnieni: prezes Zarządu – samodzielnie lub dwie osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw. Pełnomocników Banku powołuje i odwołuje prezes Zarządu samodzielnie, albo dwie inne osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.
W ramach nadzoru, członkowie Zarządu:
- inspirują merytoryczne działania nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali, zgodnie z wyznaczonymi im zadaniami oraz kierunkami rozwoju Banku określonymi w strategiach działania oraz planach finansowych Banku,

- kontrolują w nadzorowanych komórkach Centrali przebieg prac, prawidłowość podejmowanych działań, ich zaawansowanie i ostateczną realizację, a także ich zgodność z prawem i przepisami wewnętrznymi,
- weryfikują adekwatność obowiązujących przepisów wewnętrznych i struktur organizacyjnych do aktualnych zadań nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali,
- odpowiadają za prawidłowość merytoryczną przepisów wewnętrznych odnoszących się do zakresu działania nadzorowanych obszarów, wydawanych w formie uchwał bądź zarządzeń prezesa,
- akceptują i wyrażają zgodę na kierowanie do rozpatrzenia przez Zarząd albo do decyzji prezesa Zarządu materiałów przygotowanych w nadzorowanych komórkach organizacyjnych Centrali,a
- nadzorują realizację zadań kontroli wewnętrznej w nadzorowanych przez nich obszarach działalności Banku, w celu zapewnienia efektywnego i bezpiecznego rozwoju Banku,
- monitorują ryzyka w obszarach działania podlegających ich nadzorowi,
- wydają pisma okólne, stanowiące przepisy wykonawcze do uchwał i zarządzeń prezesa,
- wydają wiążące polecenia co do sposobu załatwienia sprawy przez nadzorowane komórki organizacyjne Centrali,
- stosownie do postanowień zarządzenia prezesa Zarządu dotyczącego zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku - podejmują decyzje o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, o zmianie warunków zatrudnienia oraz o rozwiązaniu umów o pracę z pracownikami w obszarach/placówkach, które nadzorują zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku.

Czynności nadzorcze wykonywane są przez członków Zarządu osobiście.

Poszczególni członkowie Zarządu, wykonując ww. czynności nadzorcze, mogą przedkładać Zarządowi do rozpatrzenia propozycje i wnioski należące do kolegialnych kompetencji Zarządu, dotyczące zarówno całokształtu działalności Banku, jak i poszczególnych obszarów i pionów jego działalności.

Posiedzenia Zarządu są zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu. W praktyce posiedzenia Zarządu odbywają się co tydzień. Prezes Zarządu, na uzasadniony wniosek członka Zarządu lub z własnej inicjatywy, może zwołać posiedzenie Zarządu w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą jego członkowie oraz osoby zaproszone przez prezesa Zarządu. Na posiedzeniach Zarządu, prezes Zarządu przedstawia do akceptacji projekt porządku obrad, kieruje obradami, udziela głosu, rozstrzyga sprawy proceduralne, podsumowuje wyniki dyskusji, formułuje uchwały, zalecenia i wnioski. W sprawach uzasadnionych względami biznesowymi lub formalno-prawnymi, członek Zarządu może – po uzyskaniu zgody prezesa Zarządu – wnieść pod obrady Zarządu temat nie ujęty w porządku posiedzenia.

W przypadku nieobecności prezesa Zarządu, posiedzenia Zarządu są zwoływane przez wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu, lub wskazanego przez prezesa Zarządu innego członka Zarządu.

Uchwały Zarządu są podejmowane na posiedzeniach zwoływanych w trybie określonym w Regulaminie Zarządu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Uchwały mogą być podjęte, jeśli wszyscy członkowie Zarządu zostali zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu, a w posiedzeniu Zarządu uczestniczy co najmniej połowa jego członków, w tym prezes Zarządu lub - w czasie jego nieobecności – wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. W razie równej liczby głosów, decyduje głos prezesa Zarządu. Członek Zarządu nie zgadzający się z podjętą uchwałą, może zgłosić do protokołu umotywowane zdanie odrębne. Nie zwalnia go to jednak z obowiązku stosowania się do uchwały podjętej przez Zarząd. Członek Zarządu nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach osobiście go dotyczących.
Posiedzenia Zarządu są protokołowane.

Rada Nadzorcza Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2012 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek

Ryszard Ochwat	- Członek
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 14 marca 2012 roku podjęło uchwały w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Mariana Malickiego – Członka Rady Nadzorczej i Pana Mariana Adama Pigana - Sekretarza Rady Nadzorczej. Jednocześnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwały w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Władysława Rogali i Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Na posiedzeniu w dniu 18 maja 2012 r. Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru Sekretarza Rady Nadzorczej w osobie Pana Adama Grzegorza Wasiaka.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 28 czerwca 2012 r. podjęło uchwałę w sprawie odwołania ze składu Rady Nadzorczej Pana Michała Jacka Wysockiego - Członka Rady Nadzorczej. Jednocześnie Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie powołania w skład Rady Nadzorczej Pana Andrzeja Kazimierza Kraszewskiego.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.
W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2011 r. wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie przez nie ustalanej, nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 13 osób. Wspólna kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przed upływem kadencji, a w ich miejsca mogą być wybrane inne osoby. W przypadku odwołania, rezygnacji lub śmierci członka Rady Nadzorczej w trakcie trwania kadencji, do czasu obsadzenia wakatu, Rada może działać w zmniejszonym składzie, lecz nie mniejszym niż 5 osób.

Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy m.in.:
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Banku i jego grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy - w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,
- określanie liczby członków Zarządu Banku i ustalanie warunków ich zatrudnienia,
- powoływanie i odwoływanie prezesa oraz wiceprezesów i członków Zarządu,
- zawieszanie w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności tych członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności,
- informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o składzie Zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu, a także o członkach Zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego oraz innych biegłych,

- zatwierdzanie strategii działania Banku oraz rocznych planów finansowych Banku,
- zatwierdzanie zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, ogólnego poziomu ryzyka Banku, a także polityk dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym,
- zatwierdzanie zasad polityki informacyjnej Banku,
- zatwierdzanie wewnętrznych procedur Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie struktury organizacyjnej, za wyjątkiem tworzenia lub likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku w sprawach nabywania akcji i udziałów w spółkach o wartości nominalnej przekraczającej łącznie z już posiadanymi przez Bank akcjami i udziałami tych spółek równowartość 5% kapitału zakładowego Banku, z wyłączeniem akcji spółek dopuszczonych do publicznego obrotu,
- rozpatrywanie spraw wnoszonych pod obrady Walnego Zgromadzenia i opiniowanie projektów uchwał Zgromadzenia, za wyjątkiem uchwał porządkowych.
- nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu,
- ocena okresowych informacji o poziomie ryzyka bankowego i jakości zarządzania tym ryzykiem,
- ocena okresowych informacji na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzanych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia lub realizacji,
- zatwierdzanie trybu powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposobu ustalenia jego wynagrodzenia,
- uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał. Wnioski o zwołanie posiedzenia Rady może składać do przewodniczącego każdy członek Rady Nadzorczej, a także Zarząd Banku. W takim przypadku, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Przewodniczący Rady Nadzorczej – na uzasadniony wniosek Zarządu Banku lub członka Rady Nadzorczej, bądź z własnej inicjatywy – może też zwołać posiedzenie Rady w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

Rada Nadzorcza rozpatruje sprawy umieszczone w porządku obrad i podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Uchwały Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania członków Zarządu zapadają większością 2/3 głosów. Pozostałe uchwały Rady Nadzorczej – o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał (z wyłączeniem głosowań ws. wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, powołania członka Zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób oraz spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady) oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady lub za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.
Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji jest zwoływane przez prezesa Zarządu Banku. Przedmiotem pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji jest ukonstytuowanie się Rady.
Rada Nadzorcza Banku powołuje ze swego grona Komitet Audytu Wewnętrznego oraz Komitet ds. Wynagrodzeń
Komitet Audytu Wewnętrznego wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem, a także w zakresie przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej.
Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 7 maja 2009r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649, ze zm.), w Statucie BOŚ S.A. oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:
- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,

- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi, oraz zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego.

Funkcję Przewodniczącego Komitetu pełni Przewodniczący Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Przewodniczący Komitetu może zwołać posiedzenie Komitetu w trybie pilnym. Komitet, przynajmniej raz w roku, na zamkniętym posiedzeniu bez udziału Zarządu, odbywa spotkanie z dyrektorem komórki audytu wewnętrznego.
Komitet ds. Wynagrodzeń został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności określonych w Uchwale Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. przewidzianych dla tego Komitetu oraz czynności wynikających z postanowień art. 9f, 9g i 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz § 20 ust. 9 pkt. 9 Statutu Banku Ochrony Środowiska S.A., w szczególności obejmujących:

1) opiniowanie i projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.,
2) opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A., w rozumieniu przepisów powołanej Uchwały Nr 258/2011 KNF,
3) opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.

Szczegółowe kompetencje, zasady działania i zadania Rady zostały określone w §§ 17 - 20 Statutu Banku oraz w Regulaminie Rady Nadzorczej (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie").

11.11. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

11.12. Akcje BOŚ S.A. w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Z oświadczeń przekazanych przez członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku wynika, że w dniu 31 grudnia 2012 r.:

- Prezes Zarządu Banku, Mariusz Klimczak posiadał 250 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 2 500 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Józef Kozioł posiadał 116 akcji BOŚ S.A., o wartości nominalnej 1 160 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Janusz Marek Topolski posiadał 110 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 1 100 zł.

Pozostali członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym nie posiadali akcji BOŚ S.A. jak również akcji i udziałów w jednostkach powiązanych emitenta.

12. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

Zarząd Banku poinformował:
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.13 w wysokości 40 mln zł (raport bieżący 2/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.14 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 4/2013 z dnia 17 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.15 w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 5/2013 z dnia 22 stycznia 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK;
- o emisji obligacji własnych serii J w wysokości 100 mln zł (raport bieżący 7/2013 z dnia 14 lutego 2013 r.). Organizatorem i depozytariuszem emisji jest BGK;
- o emisji obligacji własnych serii K w wysokości 50 mln zł (raport bieżący 8/2013 z dnia 22 lutego 2013 r.). Organizatorem i Depozytariuszem emisji obligacji serii K jest BRE Bank S.A.;
- o wcześniejszym wykupie, tj. w dniu 27 lutego 2013 r. 185 000 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii H (raport bieżący 6/2013 z dnia 5 lutego 2013 r. oraz 9/2013 r. z dnia 27 lutego 2013 r.). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 6/2012 z dn. 27 lutego 2012 r.;
- o zamiarze wcześniejszego wykupu, tj. w dniu 4 kwietnia 2013 r. 150 102 szt. obligacji własnych BOŚ S.A. serii F (raport bieżący 10/2013 z dnia 1 marca 2013 roku). Bank o emisji tych obligacji poinformował w raporcie bieżącym nr 35/2011 z dn. 4 października 2011 r.
- o przeprowadzeniu emisji obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.16 w wysokości 30 mln zł (raport bieżący 11/2013 z dnia 6 marca 2013 r.). Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BRE Banku S.A.

W związku z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 7 marca 2013 r. dotyczącym sposobu rozliczania wynagrodzeń z tytułu ubezpieczeń Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. dokona analizy rekomendacji UKNF. Zalecenia UKNF zostaną uwzględnione w sprawozdaniach finansowych w kolejnych okresach sprawozdawczych

13. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

Sprzedażowa i wizerunkowa aktywność promocyjna Banku skupiona była wokół hasła „Z korzyścią dla Ciebie i Świata, w którym żyjesz". Idea ta realizowana jest zarówno w obszarach związanych z działalnością bankową jak i działaniach poza-komercyjnych. W 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych bezpośrednio promujących ochronę środowiska, jak i takich, które promują postawy przyjazne środowisku. W szczególności:

w obszarze bankowości detalicznej:
- na przełomie roku 2011 i 2012 zrealizowana została kampania „Pożyczka z nagrodami" wspierająca sprzedaż pożyczki gotówkowej z wykorzystaniem mediów interaktywnych. Celem kampanii było poinformowanie Klientów o promocyjnej ofercie oraz pozyskanie kontaktów sprzedażowych. Dodatkowe wsparcie kampanii stanowił standardowy katalog drukowanych materiałów promocyjnych, działania PR oraz eventy sprzedażowe przeprowadzone w placówkach, jak również konkursy sprzedażowe dedykowane Doradcom. Sprzedaż pożyczek gotówkowych w roku 2012 wspierana była kilkukrotnie: także w okresie luty-maj oraz w sezonie świątecznym (listopad/grudzień). Ponadto na przełomie września i października Bank zrealizował wysokozasięgową kampanię promocyjną tego produktu, wykorzystującą komunikację w telewizji, internecie, metrze warszawskim oraz w kinie. Kampania w ramach akcji „2 złote dla zwierzaka" wspierającej zagrożone gatunki polskich zwierząt, połączyła cele sprzedażowe Banku z jego pro-ekologiczną misją, potwierdzając przywołaną powyżej obietnicę korzyści dla Klienta i świata, w którym żyje;
- w nurcie projektów marketingowych promujących ekologiczną misję BOŚ Banku została zrealizowana kampania wizerunkowa poprzedzająca emisję jego akcji. Kampanie zapowiadająca i emisyjna zrealizowane zostały w dwóch etapach:
  ETAP I: 19.03. do 04.04. – komunikacja wizerunkowa, przypominająca grupie docelowej mocne strony Banku, wzmacniająca wizerunek lidera rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych, rzetelnej, polskiej, stabilnej i nowoczesnej instytucji finansowej. Kampania została zrealizowana w mediach branżowych, szczególnie konsumowanych przez potencjalnych inwestorów.

ETAP II: 12 – 20.04. - kampania emisyjna – miała na celu poinformowanie o zapisach na akcje BOŚ Banku. Kampania telewizyjna przeprowadzona została w TVN24 i TVN CNBC. Komunikat informował przede wszystkim o terminach zapisów na akcje, podkreślał również ekologiczny charakter Banku.;

- w drugim kwartale 2012 roku została również przeprowadzona kampania promująca płatności bezgotówkowe dokonywane kartami płatniczymi Mastercard. Konkurs „Jazda na Eko" i związana z nim kampania wykorzystywała takie narzędzia komunikacyjne jak Internet, materiały drukowane oraz PR. Była to wspólna akcja marketingowa Banku oraz MasterCard Polska w ramach której Klienci mogli wygrać samochody Volvo S30 z obniżoną emisją CO2 oraz ponad 100 rowerów;
- poza wyżej wymienionymi kampaniami w obszarze detalicznym zrealizowano szereg mniejszych kampanii promocyjnych wspierających sprzedaż priorytetowych produktów dedykowanych klientowi indywidualnemu.

w obszarze bankowości korporacyjnej:

- kontynuacja budowy EKO Banku, którego założeniem jest rozpowszechnienie wiedzy o ekologii wśród przedsiębiorców i osób indywidualnych, poprzez pokazanie ekologii, jako sposobu na zwiększenie efektywności prowadzonego biznesu, ograniczenie codziennych kosztów związanych z użytkowaną energią i sposobu życia. W ramach tych działań ukazało się kilkadziesiąt artykułów w prasie oraz na portalach promujących ofertę wspierającą ekologiczne budownictwo, m.in. na portalach nieruchomościowych;
- przeprowadzenie 7 konferencji GRAND PRIX W BIZNESIE skierowanych do przedsiębiorców, podczas, których doradzano jak dostosować strategię swojego przedsiębiorstwa do niepewnego otoczenia biznesowego i jak pewną ręką poprowadzić je do sukcesu. Podczas spotkań z przedstawicielami lokalnego biznesu dyrektorzy Centrów Korporacyjnych przekonywali w jaki sposób zaoszczędzić dzięki ekologii, prezentując rozwiązania funkcjonujące w Banku;
- promocja dla firm rozpoczynających działalność gospodarczą, w ramach, której każda firma, która otworzyła Konto Wyjątkowe Biznes Start mogła skorzystać nie tylko z promocji cenowej w ramach, której konto było za darmo przez 18 miesięcy, ale także z oferty partnerskiej Orange;
- akcja promocyjna Ekofaktoring w ramach, której Bank promował eliminowanie papierowego obiegu dokumentów.

Ponadto w 2012 roku BOŚ Bank podjął szereg działań promocyjnych i sponsoringowych, będących wsparciem dla projektów służących ochronie środowiska lub związanych z szeroko rozumianą ekologią. Wśród nich wymienić należy m.in.:

- ogólnopolska akcja „2 zł dla Zwierzaka", w ramach której Bank zdecydował, że od każdego ze sprzedanych dwóch produktów finansowych – EkoLokaty i pożyczki gotówkowej – przekaże z własnych środków po 2 zł na wsparcie wybranego, zagrożonego gatunku zwierząt.
- sponsoring Konkursów MURATORA „Życie w Architekturze" i „Energooszczędny Dom Dostępny", których celem jest propagowanie ekologicznego i energooszczędnego budownictwa oraz promocja domów energooszczędnych, pasywnych. W ramach współpracy z Muratorem, który promuje rozwiązania eko Bank występuje w roli eksperta w finansowaniu przedsięwzięć ekologicznych, oszczędzających energię.

14. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Bank angażował się w działania społeczne prowadząc szereg projektów poprzez swoją fundację korporacyjną oraz angażując pracowników w wolontariat. Podobnie jak w poprzednich latach prezentowano temat ekologii głównie w odniesieniu do zdrowego stylu życia oraz prawidłowego odżywiania zwracając szczególną uwagę na dzieci w wieku szkolnym.

Do najbardziej spektakularnych działań należało zorganizowanie we wrześniu ogólnopolskiej kampanii społecznej „JA-TY-JEMY" w której prezentowany był problem otyłości i nadwagi jako dziedzicznej choroby Polaków. Narzędzia kampanii (300 billboardów, konferencja prasowa, serwis www) wygenerowały ponad 50 publikacji w prasie, 40 min relacji w telewizji oraz szereg dyskusji na portalach społecznościowych (Twitter, Facebook).

Szeroka obecność Fundacji Banku w mediach oraz aktywność w ramach innych projektów edukacyjnych organizacji przy wsparciu PR Banku pozwoliła utrzymać organizacji drugie miejsce wśród najbardziej rozpoznawalnych fundacji instytucji finansowych w Polsce po Fundacji Kronenberga (na podst. raportu Press Service).

W dwunastu projektach edukacyjnych Fundacji prowadzonych za pomocą dedykowanych internetowych platform komunikacyjnych udział wzięło ponad 1,6 tys. szkół i domów kultury z całej Polski, co przekłada się na ponad 18 tys. bezpośrednich uczestników (uczniowie i nauczyciele).

BOŚ S.A. w ramach ekologicznego konkursu H2O Design dla uczniów szkół wszystkich typów stworzył nowe projekty karty MasterCard(R) H2O przeznaczonej dla młodzieży w wieku 13-18 lat, wydawanej do rachunku oszczędnościowego "Konto H2O". Konkurs dotyczył ochrony wód.

Bank rozwinął w 2012 r. wolontariat pracowniczy (22 projekty, 100 wolontariuszy) a kampania wewnętrzna „Zostań super-bohaterem" oraz konkurs na „Mikrodotacje" zostały zakwalifikowane do siedmiu najlepszych programów wolontariatu pracowniczego w Polsce obok takich firm jak: Microsoft, Capgemini, City Handlowy, PTC czy ENEA (na podst. rankingu Centrum Wolontariatu).

Szczegółowe informacje o projektach można znaleźć w Raporcie Ekologicznym Banku oraz na stronach: www.fundacjabos.pl i www.aktywniepozdrowie.pl.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
13.03.2013	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	.....
13.03.2013	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu	.....
13.03.2013	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	.....
13.03.2013	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	brak podpisu w związku z urlopem